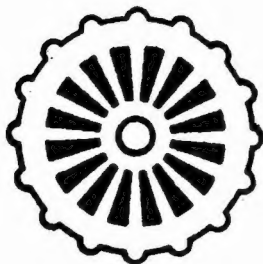

බුද්ධිමය නවීනත්ව කළමනාකරණය: 13.

සූත්‍රානුසාරී චක්‍රයෙහි

07 වන ග්‍රන්ථය

සංස්කෘත නවීකාය

ප්‍රථම භාගය

සංග්‍රහය

ලබ්‍ධා බොද්ධ මණ්ඩලයේ ආරක්ෂණයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

සංස්කෘත නවීකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් සුකත යි

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume XIII.

THE SEVENTH BOOK IN

THE SUTTANTAPITAKA

SAMYUTTANIKĀYA

PART 1

WITH THE SINHALA TRANSLATION

BY

The Saṃyuttanikāya Editorial Board

OF

The Tripitaka Translation Committee

PUBLISHED UNDER THE PATRONAGE

OF

THE GOVERNMENT OF CEYLON

B.E. 2503

C.E. 1960

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක මාලාවේ

මෙම කාණ්ඩය

නැවත මුද්‍රණය කරන ලද්දේ

සීමාසහිත පරම විඥානාර්ථ බෞද්ධ සමාගමේ
යාවජීව සාමාජික

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ සම්මේලනයේ ද කොළඹ තරුණ බෞද්ධ සමිතියේ ද
සභාපති

ලෝක බෞද්ධ සම්මේලනයේ උප සභාපති

ලංකා බෞද්ධ විහාරයේ ද ජර්මන් ධර්මදූත සංගමයේ ද
අනාගාරික ධර්මපාල භාරයේ ද භාරකාර මණ්ඩලයන්හි සාමාජිකව සිට
දිවංගත

හෙන්රි චුඩ්චර්ඩ් අමරසූරිය මැතිතුමාට

පින් පිණිස

එතුමන්ගේ ආදරණීය භාර්යාව වූ

ජී. ආර්. අමරසූරිය මැතිණිය

විසිත් ප්‍රදානය කරන ලද

රුපියල් ලක්ෂයේ මුදලිනි

The reprinting of this Volume
of the

BUDDHA JAYANTHI TRIPITAKA SERIES

has been effected with a donation of
Rs. 100,000
made by

Mrs. E. R. Amarasuriya

in memory of her late beloved husband

Mr. Henry Woodward Amarasuriya

*Life Member, The Buddhist Theosophical Society Ltd.,
Former President, All Ceylon Buddhist Congress and
Young Men's Buddhist Association, Colombo,
Former Vice-President, The World Fellowship of Buddhists and
Trustee, London Buddhist Vihara,
German Dharmaduta Society and
Anagarika Dharmapala Trust*

සුභානන්දිවතෙ

සිංහුතනනිකායො

පඨමො භාගො

සගාථවගෙහා

සිංහුතනනිකායො පඨමො භාගො සගාථවගෙහා

සිංහුතනනිකායො පඨමො භාගො සගාථවගෙහා

සිංහුතනනිකායො පඨමො භාගො සගාථවගෙහා

සුභානන්දිවතෙහි

සිංහුතනනිකාය

ප්‍රථමභාගය

සගාථවගීය

**“තථාගතස්ස චෙදිතො ගික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විච්චො විග්ගවනි
තො ආච්චස්සතො”-**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙගතා කරණ ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ ගතා බබලයි.”**

(අභ්‍යුත්තරානිකාය, නිකායිපාත - භරණසූචක, 9 සූත්‍රය.)

පටුන

CONTENTS

පිටුව

සංස්කාරක නිවේදනය	I
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
උත්තරිතර සංස්කාරක මණ්ඩලය	II
සංයුත්තනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලය	II
සංඥාපනය	III
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	VII
පාලිකේතය — PĀLI ALPHABET	VIII
සංඛ්‍යාංක විස්තර	IX-XVII
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-429
භාෂාදිපාදනකමණිකා	430-440
සංඥාපනයානුකමණිකා	441-445
පදනුකමණිකා	446-506

සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටකපාලියෙහි සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් සංයුත්සවයෙහි සනාථ-වග්ගපාළිය සිංහලනාමාවට පරිවර්තනය කරණු සඳහා ලංකා බෞද්ධ-මණ්ඩලය විසින් - දැනට විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි බුද්ධාධාර්මාධ්‍යයනෙදීයෙහි විතෙතා වූ පණ්ඩිත පලන්තොරුවේ විමලබම්ම නායකසථවිරයන් වහන්සේ වෙත පවරණලදී. එහෙත් ඒ කායභීය නිමග්ගි නොවූ බැවින් ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරකසභාවේ සංයුත්තනිකාය සංසෝධක මණ්ඩල-යට ඇතුළත් පණ්ඩිත භාෂොධ ධම්මඤ්ඤ නායකසථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත චතුර්භේදර අමරසිංහ සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත ගලගම සරණඛකාර සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් ඒ කොටස පරිවර්තනය කොට පෙළක් සමග මාතෘවින් ලියා මුද්‍රණයට සකස් කරණ ලදී.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කරණය පිළිබඳ උත්තරිතර මණ්ඩලය විසින් සමත් වූ පරිදි පණ්ඩිත කෝදණොධ ඤාණාලොක නායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් මුද්‍රණාවසථාවෙහි සංශෝධිත වූ මේ ග්‍රන්ථය අපගේ සංවිධානයෙන් හා අවසාන සංස්කරණයෙන් මෙසේ මුද්‍රණයට පමුණුවන ලදී.

ධම්මාසත්‍රවිෂයෙහි නිපුණ වූ ආශුබොධබුද්ධිප්‍රභා ඇති කෝදණොධ ඤාණාලොක ඥානිත්‍රයන් වහන්සේ විසින් ත්‍රිපිටකපාලයාගත පඤ්චමහා නිකායාශය සංක්ෂිප්ත කොට මෙයට ලියූ සංඥපනය ග්‍රන්ථගෞරවනිර්ණය-කරණු පිණිස පෑයියා වේ මැයි. එහෙයින් ග්‍රන්ථතත්ත්වය පිළිබඳ අමුතු ප්‍රපඤ්චකථා මෙහි නොයෙදේ.

පරිවර්තක සථවිරවරුන් විසින් සමපාදිත ගාථාදිපාද-සංඥාතම - පදනු-ක්‍රමණිකා සහිත වූ මේ ග්‍රන්ථය පිළිබඳ මූලිකශෝධාපත්‍ර බැලීමෙන් පණ්ඩිත ගලගම ධම්මක සථවිරයන් වහන්සේ ද අතිරේක වශයෙන් සහාය වූහ.

සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරී වූ සීමාසහිත ස්වදේශී ප්‍රවෘත්තිපත්‍ර සමාගමේ මහතුන්ගේ උත්සාහයෙන් නො බෝකලෙකින් මුද්‍රිත වූ සංයුත්සවයේ සනාථවග්ගය අවසන් කොට ඇති මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධ-ජයන්තිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලාවේ 13 වන ග්‍රන්ථය වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වූ ලබ්ධා ආණ්ඩුව හා එහි ආයතනික කායභීයයේ අධිකාරී මහතුන් ද, මෙහි පරිවර්තන - සංශෝධන - සංස්කරණකායභීයන්හි යෙදුනු මහතෙරුන් ද ශාසනසංස්ථාපනාධිකාරයට හා ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ධර්මදූතමය පුණ්‍යමහිමයට භාගී වන බව මෙහි ලා ප්‍රකාශ කරමිනි.

පරවාහාර වර්ජිත ඤාණ සථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

ත්‍රිපිටකපරිවහිතසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. වැලිපිටියේ සොරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සම්පාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජෝති නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන ධම්මරක්ඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමොලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කටුකුරුන්දේ දෙවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝද්ගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. අකුරැටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කරගම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. ඉදුරුවේ උත්තරනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. මහිඟේ පඤ්ඤසීග මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. කොස්ගොඩ ධම්මවංස සථවිරයන් වහන්සේ,
24. තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,

උත්තරිතරසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සොරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. ආචාර්ය පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
3. බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
5. පණ්ඩිත කෝද්ගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,

සංක්‍රමනනිකායසංඝාධිකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
3. පණ්ඩිත ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,

සංග්‍රහ නාමය

1. සංයුත්තනිකාය:

අප බුදුන් පන්සාලිස් අවුරුද්දක් දවස් සිට දහම් අමාවහරේ වස්වමින් සුවිසි අසඹියක් දෙවිමිනිසුන් අමාමහතිවන් දක්වා පිරිනිවිසද, මහාකාශ්‍යප මහරහතුන් ආදී සමෙක්‍ෂලාවකයෝ පන්සියක් දෙනාවහන්සේ දෙශ - කාල - නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි ඒ ඒ දහම්මල් මල්වැලුන් සෙයින් සගන්මින් පළමු වන සංග්‍රහ නාමය.

ඒ සභායෙහි දී දිස් - මජ්ඣිම - සංයුත්ත - අඛණ්ණකාර - බුද්දක විසින් ආගම පසෙකින් සුතත්වලා බෙදා තැබූහ. එහි දීඝිප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගත් 'දීඝානම' නම් වෙයි. මධ්‍යම ප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙන ගත් 'මජ්ඣිමාගම' නම් වෙයි. උත්තරොත්තරයෙහි එකකදුකාදී විසින් අඛණ නැත ගත් සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙන ගත් 'අඛණ්ණකාරාගම' නම් වෙයි.

මෙහි පමණින් කියන තතස පිණිසැ හැදෑගත් තෙල මානක්‍රමයට නො බැසියැහෙන සුත්‍රයෝ සත්දහස් සත්සිය දෙසැට දෙනෙක් ඇත. ඒ සුත්‍රයෝ දීඝාගමයෙහි දු මජ්ඣිමාගමයෙහි දු අඛණ්ණකාරාගමයෙහි දු නොබැස ගනිති. ඔවුන් එක්රැස් කොට ගෙන ගත් සංයුත්තාගම නම් වෙයි. එ ද, සභාඵවග්ග යැ නිදනවග්ග යැ බ්‍රහ්මකවග්ග යැ සලායතනවග්ග යැ මහාවග්ග යැ යි වග්ග විසින් පසෙක් වෙයි. සභාඵවග්ගයෙහි එකොළොස් දෙනෙකැ, නිදනවග්ගයෙහි නවදෙනෙකැ, බ්‍රහ්මකවග්ගයෙහි තෙළෙස් දෙනෙකැ, සලායතනවග්ගයෙහි නවදෙනෙකැ, මහාවග්ගයෙහි දොළොස් දෙනෙකැ යි, සංයුත්තයෝ සුපනස්දෙනෙක් වෙති. ඒ සංයුත්තයෝ සුපනස් - දෙනා ගොස් අනන්තරවග්ග විසින් දෙසිය අටවිසිදෙනෙක් වෙති. ඒ අනන්තර - වග්ගයෝ දෙසිය අටවිසිදෙනා ගොස් සුත්‍ර විසින් සත්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනෙක් වෙති. ඒ සුත්‍රයෝ සත්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනා ගොස් අක්‍ෂර විසින් ලක්‍ෂයෝ අටදෙනෙක් වෙති. බණවරෙක් නම් අකුරු අටදහසෙක් වේ නු යි මෙ හැම බණවර විසින් සියෙකි. මේ යැ සංයුත්තාගම නම්.

"ආගමිකානන් අනන්තපරප්‍රාදයො ඵතෙනා'න් ආගමො" යි අපුළු 'ගම' ධාතුවෙන් කරුණසාධනයෙහි ලා නිරුක්ති කියත් මැ, ආනමාඵපරාආචා - දිය නිලින් ලබන් නු යි මෙහි 'ආගම' ශබ්දය අභිසිද්ධියෙහි කරුණ හෙළි කරන්නේ යැ. ඔසතරණාදී සුත්‍රයෙහි වැදගෙනැ සිටුනා දෙවනා සංයුත්තාදී සංයුත්තයන් යථොක්තආචාරයෙහි කරුණ වන බැවින්ද, වග්ගයෙන් සංයුත්ත වන බැවින්ද, දීඝාගමාදිය සෙයින් 'සංයුත්තාගම' යනු අනුචාර - සංග්‍රහයෙකි.

"සංයුත්තනිකාය" ආදී විසින් එන ශාසනව්‍යවහාර පිණිසැ මහවග්ග ලියු ප්‍රස්තාවතාව බලන්නේ යැ. තෙවලායෙහි වසරද, ගණපාමොක්, ආවාය්‍යී පරවාහාර චජ්ජකුණ හිමිපාණෝ ඒ ඒ සසුන් වහර ගෙනැ ඒ ප්‍රස්තාවතා - යෙහි ලා මිසුරු අරුත් දක්වති. ඒ ප්‍රස්තාවතාව පරවාද මථනය කරන්නේ

මතු නොවෙයි. ත්‍රිපිටකයෙහි ග්‍රන්ථ පිළිබඳ හැම පවත් ද විශද කරන්නේ යැ. එයින් ලැබිය හෙන එළිය තිබිය දී තව තව කරුණු කියනු නිෂප්‍රයෝජන වෙයි. සහි පිණිසැ විසිතුරු අරුත් දනු කැමැතියන් ඒ ප්‍රකාශනාව බලන්නේ යැ.

2. විශිෂ්ටතා:

සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා කියනු කැමැතියනට බුද්ධභෞමාවාරීන් වහන්සේගේ පදයෙදුම්නු උවදෙස් එළවති. ඔබ දීඝාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“දීඝස්ස දීඝසුත්තඛකිතස්ස නිපුණස්ස ආගමවරස්ස
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිතස්ස සද්ධාවහගුණස්ස”

යනු කියති.

මජ්ඣිමනිකායට අටුවා කරනුවෝ-

“මජ්ඣිමපපමාණ සුත්තඛකිතස්ස ඉධ මජ්ඣිමාගම වරස්ස
බුද්ධානුබුද්ධ සංවණ්ණිතස්ස පරවාදමථනස්ස”

යනු කියති.

සංයුතතාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“සංයුතතවග්ග පතිමණ්ඩපස්ස සංයුතත - ආගමවරස්ස
බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිතස්ස සද්දණපහෙදජ්ඣනස්ස”

යනු කියති.

අභිගුත්තරාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“එකකදුකාදි පතිමණ්ඩපස්ස අභිගුත්තරාගමවරස්ස
ධම්මකට්ඨකපුබ්බවාතං විචික්ඛපටිභාණ ජනනස්ස”

යනු කියති.

මෙහි දී ශ්‍රද්ධාවහගුණය ගෙන දීඝාගමයත්, පරවාදමථනය ගෙන මධ්‍යමාගමයත්, ඥානප්‍රභේද ජනනය ගෙන සංයුතතාගමයත්, ධම්මකට්ඨකයනට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාජනනය ගෙන අබේභාවතරාගමයත් වණිනා කෙරෙති.

එයින් සංයුතතාගමය ප්‍රභේදගතඥානසම්පත් උද්ධරනයෙ දක්වති. ලෝකික ලෝකොත්තරාථීයත් ඇසිරි කොට සිටුනා නත් පැන පිළිවිසුම් හා විසඳුම් තෙල ආගමයෙහි බෙහෙවින් එන හෙයින් ඥානප්‍රභේද දෙනසෙ යොනු කරනු අත්‍යවශ්‍යත් මැ සටිත වෙයි. බුද්ධභෞමාවාරීන් වහන්සේගේ ප්‍රඥයෙහි පාටවය විමසන්නට සිතූ මහවෙහෙර අධිවාසී තෙවලාධර මහ-තෙරහු දු සංයුත්සහියෙන් ගත් ගයක් දී ඔබගේ පැතවෙසෙස් විමසූහ. තෙවලාමැදුරෙහි තො නිවෙත පහත් වන විගුද්ධිමාගීය ඒ දුන් ගයෙහි එලය වෙයි. මහාසම්මසාදි සප්තදශනිකායවාසීන් හා හෙමවතාදි නවතිකාය-වාසීන්ගේ ප්‍රවාදප්‍රහාර වළඟමින් මහවෙහෙරට රකවල ගත් බලකොටු වන ‘විගුද්ධිමාගීය’ සංයුත්සහියෙහි එක් ගයෙකින් මතුකොට දුන් ධම්මවිෂයක ඥානප්‍රභේදජ්ඣනශක්තිවිශේෂයක්ගේ නියැ හෙන්නේ යැ. එයින් තෙල සහියෙන් උද්දෙන ඥානප්‍රභේද නම් විදගීනා මතු නොවෙයි. එයින් තත්-තත්කාරණයෙහි විචිත්‍රප්‍රතිභා ද සගන්නේ යැ. මේ සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා වෙයි.

බෙහෙවින් කීම! ප්‍රථමසඟිතින්යෙහි ලා ප්‍රමුඛ වෑ සිටි මහඝුමු මහ-
රහත්තට 'සංයුක්තභාගමය' දක්වා දුන්හ. ඔබගේ ශිෂ්‍යප්‍රශ්නමයෝ සංයුක්-
සඟිය වනපොත් කරමින් ඇදුරෙල් නොවිහිදු ඇත්ත බරමින් රැකගත්හ
සඟිතින් අවසන්හි සමයාමභාසිණියාප්‍රචාරකසංගහියෙහි පෙරට වෑ සිට
ප්‍රථම සඟිතින් නිවෙමි කළ මහාපුරාණයාණනට ප්‍රථමභාග විසින් වෙන්
කොට ගෙනා පිරිනමනු පිණිස සංයුක්සඟිය පමණ විය. එද මෙහි මිහිසටතා
කියන්නේ යැ.

3. ප්‍රයෝජනවිශේෂ:

බුද්ධිභාෂිත යැ, ශ්‍රාවකභාෂිත යැ, දෙවභාෂිත යැ, සාමිභාෂිත යැ යන
මෙයින් ආනාචවනයක් වුවමනා වත් මැ සංයුක්සඟිය එහි නිදහනක්
වැන්නැ. ඒ ඒ කරුණෙහි ලා වතුර්භාෂිතයෝ මැ මෙහි බැසා සිටුති.
ලෝකිකයන් හා ශාසනිකයනට ආත්මාච්ඡරාච්ඡාසිද්ධිය පිණිස නැබුට මනා
උපදෙශරත්නයෝ සියදහස් විසින් මෙහි ඇත. සනකිධාතුආයතන ඉන්ද්‍රිය-
බලබෝධාසභ්‍ය ආයතීයත්‍ය ප්‍රත්‍යයාකාර ආදී ධර්මාර්ගයන් ආගම සතරෙහි ම
එතුළ සුගම උපදෙශ අතින් බලත් මැ සංයුක්තභාගමය ආසීය වන්නේ යැ.
තුරුවාල සහ වූ ගුවන්තල සෙසින් උපදෙශරත්නරත්නයෙන් සංයුක්සඟිය
සෑදුණේ යැ. එයින් මැ දෙශකයන් කෙරෙහිද උපදෙශකයන් කෙරෙහිද
තෙල සඟිය හත්සරක් විසින් තරතුරු තෙවුනේ වෙයි. ව්‍යාස වශයෙන්
පරිකථා කරනට නිසි ගැඹුරු ඇත්ත ගම් කොට සිටුනා, මනෝගර පදවැළෙන්
සෑදි ගාථා දෙශනා විමසත් මැ, පමණින් අබ්ධක් සා වුවද විශ්වයෙන්
පැතිරැ සිටුනා හෙමජයක් සෙසින් ධර්මදෙශකයනට වෙසෙසින් හැමද වැඩද
වෙයි.

4. ව්‍යාධ්‍යානය:

නිකායානතරවාසීන් සංයුක්තභාගමය වෛදිකභාෂායෙන් ලියුසෙ ලොව
පළට වෙයි. ඒ මහායානවාදීන් කිසිනැතෙක අභිවිපරිත කොට ලියු
සංයුක්තයන් මහාදෙශවාසීන් සියබසින් අරවාගත් බවද පළට වෙයි. චිත්ත-
බසින් ලියු 'සභාචර්ගය' අදත් එරට ඇතිබව කියති. ඒ ව්‍යාධ්‍යාන
පෙළපොත හා සසඳන් මැ අභි විසින් හෙදකර තැන් ඇත යනු අසිරි නොවෙයි.
මිහිදු මාහිමිහු බුදුකැලි අටුවා හා තෙවලා හෙළදිවට අලුහ. මගධබසින්
වැටෙමින් ආ බුදුකැලි අටුවා හෙළදිව ඇදුරෝ හෙළබසින් තැබුහ. ඇදුරු
බුදුගොස්මෙතෙරහු දව්පානතරවාසීන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ඒ අටුවා
යළිද පෙළබසින් තැබුහ. අද හෙළවුවා නැතද පෙළෙහි අභිවබෝධය
පිණිස පාළිඅටුවා වහල් වෙයි. ඒ වහලින් තෙවලාදහම සියබසින් අරවා-
තබන මෙදවස තෙල සංයුක්සඟිය පිණිසද ඒ වහල මිසා වෙන නැත.
එයින් වහල් ලැබ කරන තෙල ව්‍යාධ්‍යානය මූලැ කී නිකායානතරවාසීන්ගේ
ව්‍යාධ්‍යාන සෙසින් විපරිතාච්ඡි ඇතියේ නොවෙයි. මහාවිහාරවාසීන්ගේ
වාචනාර්ථගය නිශ්ශ්‍රය කොට සිටියෙන් අභි විසින් මෙහි පරමපරාශුද්ධි ඇත.

මෙ වරැ පළකරන 'සභාචර්ග' යෙහි සංයුක්තයෝ එකොළොස්-
දෙනෙකි. වර්ගයෝ අවිච්ඡිදෙනෙකි. සුත්‍රයෝ දෙසියඑක්සැත්තැ දෙනෙකි.
මෙ හැම මෙහි සියබසින් අරවා තබන ලදී. යටතිය දවස සුත්‍රපිටකය
සියබසින් ලියුබව පළට වැ ඇතද, අද ඒ කිසිදු දක්නට නැත. එයින්
එහි භාෂාප්‍රයෝග ගැන කිසිදු නොකිය හෙන්නේ යැ. තෙල ව්‍යාධ්‍යානය

VI

භාවාච්ඡුධාන කොට ගෙන ව්‍යක්තභාෂායෙන් සැපයිණි. කිසි තැනෙක පැරැණි හෙළවදන් යොදනු 'සිංහලසාහිත්‍ය'ය දියුණු කරනු පිණිසැ වෙයි. එයින් තෙල ව්‍යාඛ්‍යාතය ධර්මඥානය පිණිසැ ද සියබස සදනු පිණිසැ ද වෙයි.

තෙවලා දහම සියබසින් තබනුයේ හෙළදිව් වෑසියනට වෑඔ සදහා මැ වෙයි. බුදුන් පිරිනිව් දෙව්දහස් පන්සියක් ගිය ද මෙතෙක් දවස් කිසිවක්හු විසිනුදු තෙල ශාසනාචාර්ය සපුරා නොකරන ලදී. දැන් එය සම්පූර්ණ වනසේ පෙනේ. එයින් හැමදෙන මේ ව්‍යාඛ්‍යාත මාර්ගයෙන් දහම් දැන ඉගෙන කුසල්දහම්හි යෙදෙමින් උභයලොකාච්ඡිද්ධිය හා අමාමහනිවන් සිදුකර ගනිත්වයි පතමිහ.

කෝදගොඩ ඤාණාලෝක සංචිත.

විද්‍යාවතු පිරිවෙන,
අභංගම.

සංකීර්ණකරණය

ABBREVIATIONS

- සි. 1. — ‘පාලි’ මහානිකාය - සිහල නාලපණ්ණ පොතකි.
 සි. 2. — ‘පාලි’ පරමානුකූලනිකාය - සිහල නාලපණ්ණ පොතකි.
 සි. 1. — බුද්ධචරිතප්පෙට්ඨකයෙහි අමරසිහසේන සංස්කෘත-සිහලනිකාය
 බුද්ධ පොතකි.
 සි. 2. — බුද්ධචරිතප්පෙට්ඨකයෙහි - සිහලනිකාය බුද්ධ පොතකි.
 සි. 3. — සංස්කෘත - බුද්ධ පොතකි.
 ම. 1. — මහාමුල්ලප්පෙට්ඨකයෙහි පිටක පොතකි.
 PTS. — Pali Text Society-Samyutta Nikāya

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ཕ་ ཕ་ལྔ ཉི འི རུ རྩུ བེ བོ

CONSONANTS

කා	ඛා	ගා	ඝා	ඟා
චා	ඡා	ජා	ඤා	ඤා
ටා	ඨා	ඬා	ඪා	ඪා
තා	ථා	දා	ධා	නා
පා	ඵා	බා	භා	මා
යා	රා	ලා	වා	සා
හා	ළා	ආ	මා	ආ
කා	කා	කි	කි	කු
ඛා	ඛා	ඛි	ඛි	ඛු
ගා	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

[illegible]

ṛ ā ī ṇ i ° ī । ॥ u ॥ ॥ ū ē e o

සංයුක්තනීකායෝ

සභාථවග්ග - විසයසූචි

විසයා:

පිට්ඨකකාණ්ඩ

1. දෙවතාසංයුක්තං

1 - 84

1. නලවග්ගො

1 - 10

1. ඔසතරණ	සුත්තං	1 - 4
2. නිද්දොකක	"	4
3. උපනිසති	"	4
4. අවෙචනති	"	6
5. කතිජිඤ	"	6
6. ජාගර	"	6
7. අප්පටිපිදිත	"	8
8. සුසම්මුච්ඡ	"	8
9. නමානකාම	"	8
10. අරඤ්ඤ	"	10

නලවග්ගො පඨවො.

2. නඤ්ඤවග්ගො

10 - 24

11. නඤ්ඤ	සුත්තං	10
12. නඤ්ඤ	"	12
13. නඤ්ඤ	"	13
14. බහන්ති	"	12
15. සතමාන	"	14
16. නිද්දොක	"	14
17. දුක්ඛකර	"	14
18. ගිරි	"	16
19. කුටිකා	"	16
20. සමිද්ධි	"	18 - 24

නඤ්ඤවග්ගො දුතියො.

3. සතතිවග්ගො

24 - 32

21. සතති	සුත්තං	24
22. පුසති	"	24
23. ජටා	"	26
24. මනොනිවාරණ	"	26
25. අර්ථානු	"	26 - 28
26. පඤ්ඤාන	"	28
27. සර	"	30

28.	මහභුත	සුතනං	30
29.	වතුචක්ක	"	30
30	එණිජබ්බ	"	32

සත්ත්වගො භජිගො.

4. සතුලපකාසිකවගො 32-54

31.	සබ්බි	සුතනං	32-34
32.	මච්ඡරි	"	36-38
33.	සාධු	"	38-40
34.	තසනති	"	40-42
35.	උජ්ඣානසංඝද්දි	"	42-46
36.	සද්ධා	"	46
37.	සමය	"	46-48
38.	සකලික	"	48-52
39.	පඤ්ඤානිභු	"	52-54
40.	වුලපඤ්ඤානිභු	"	54

සතුලපකාසිකවගො චතුසො.

5. ආදිත්තවගො 56-64

41.	ආදිත්ත	සුතනං	56
42.	කිංදද	"	56
43.	අත්ත	"	58
44.	එකමුල	"	58
45.	අනොම	"	58
46.	අච්ඡරු	"	58
47.	චතරොප	"	60
48.	ජෙනවත	"	60
49.	මච්ඡරි	"	60-62
50.	සට්ඨකාර	"	62-64

ආදිත්තවගො පඤ්චමො.

6. ජරාවගො 66-70.

51.	ජරු	සුතනං	66
52.	අජරසා	"	66
53.	මිත්ත	"	66
54.	වජ්ඣ	"	66-68
55.	පඨමජනෙති	"	68
56.	දුතිසජනෙති	"	68
57.	තතිසජනෙති	"	68
58.	උපපථ	"	70
59.	දුතිසා	"	70
60.	කපි	"	70

ජරාවගො ජරො.

XI

7. අනිවර්තන

72 - 76

61.	නාම [අනිවර්ත]	සුභතං	72
62.	විතත	"	72
63.	තණ්හා	"	72
64.	සංයෝජන	"	72 - 74
65.	බකිත	"	74
66.	අබ්භාගත	"	74
67.	උඝ්ඛිත	"	74
68.	පිහිත	"	74 - 76
69.	ඉච්ඡා	"	76
70.	ලොක	"	76

අනිවර්තන සහකර්ම.

8. කිඛාවර්තන

76 - 84

71.	කිඛා	සුභතං	76 - 78
72.	රථ	"	78
73.	විතත	"	78
74.	වුට්ඨි	"	78
75.	භිත	"	80
76.	තජ්ජනි	"	80
77.	ඉසාර	"	80 - 82
78.	කාම	"	82
79.	පාඨෙය්‍ය	"	82
80.	පරේජාත	"	82 - 84
81.	අරණ	"	84

කිඛාවර්තන අවධිකර්ම.

දෙවනාසංසුභතං සමන්තං.

2. දෙවසුභතාසංසුභතං

86 - 128

1. සුච්ඡිවර්තන

86 - 96

82.	පඨමකසසප	සුභතං	86
83.	දුතියකසසප	"	86
84.	මාස	"	88
85.	මාසධ	"	88
86.	දුමුලි	"	88 - 90
87.	කාමද	"	90
88.	පඤ්චාලවණ්ඩ	"	92
89.	තායත	"	92 - 94
90.	වජ්ඣම	"	94 - 96
91.	සුච්ඡි	"	96

සුච්ඡිවර්තන පඨමකර්ම.

2. අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො

98 - 106

92.	වන්දිමස	සුතනං	98
93.	වෙණ්නු	"	98
94.	දිසලංසි	"	98
95.	නන්දන	"	100
96.	වන්දන	"	100
97.	වසුද්දන	"	100 - 102
98.	සුමුහම	"	102
99.	කකුඛ	"	102 - 104
100.	උතතර	"	104
101.	අනාථපිණ්ඩික	"	104 - 106

අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො දුතියො.

3. නානාතිප්පියවග්ගො

108 - 128

102.	සිව	සුතනං	108
103.	බෙම	"	110
104.	සෙරී	"	110 - 114
105.	සරිකාර	"	114 - 116
106.	ජනතු	"	116 - 118
107.	රෙහිතසා	"	118 - 120
108.	නන්ද	"	120
109.	නන්දවිසාල	"	120
110.	සුසිම	"	122 - 126
111.	නානාතිප්පියසාවක	"	126 - 128

නානාතිප්පියවග්ගො තතියො.

තෙවපුත්තසංසුතනං සමිතනං.

3. කොසලසංසුතනං

130 - 188

1. බ්බනවග්ගො

130 - 144

112.	දහර	සුතනං	130 - 132
113.	පුරිස	"	132 - 134
114.	රුජ	"	134
115.	පිය	"	134 - 136
116.	අතතරකබ්බ	"	136 - 138
117.	අපපකා	"	138 - 140
118.	අත්තකරණ	"	140
119.	මලලිකා	"	140 - 142
120.	සකුකු	"	142 - 144
121.	බ්බන	"	144

බ්බනවග්ගො පඨමො.

XIII

2. අපුතනකවගොනා

146 - 170

122.	සතනජ්වල	සුතනං	146 - 148
123.	පඤ්චරුජ	"	148 - 152
124.	දොණපාක	"	152
125.	පඨමසඛනාම	"	154
126.	දුතියසඛනාම	"	156 - 158
127.	තීතු	"	158
128.	අපපමාද	"	160
129.	කල්‍යාණමිත්ත	"	160 - 164
130.	පඨමං අපුතනක	"	164 - 168
131.	දුතියං අපුතනක	"	168 - 170

අපුතනකවගොනා දුතියො.

3. කොසලවගොනා

170 - 188

132.	පුග්ගල	සුතනං	170 - 176
133.	අය්‍යකා	"	176 - 178
134.	ලොක	"	178 - 180
135.	ඉස්සන්ධ	"	180 - 184
136.	පබ්බතුපම	"	184 - 188

කොසලවගොනා තතියො.

කොසලසංසුතනං සමිත්තං.

4. මාරසංසුතනං

188 - 232

1. ආසුචගොනා

188 - 200

137.	තපොකම්ම	සුතනං	188
138.	තාන	"	190
139.	සුභ	"	190
140.	පඨමපාස	"	192
141.	දුතියපාස	"	192 - 194
142.	සප්ප	"	194
143.	සොප්පසි	"	196
144.	නාදෙනි	"	196
145.	පඨමආයු	"	198
146.	දුතියආයු	"	198 - 200

ආසුචගොනා පඨමො.

2. රජ්ජවගොනා

200-214

147.	පාසාණ	සුතනං	200
148.	සිහ	"	200 - 202
149.	සකලික	"	202
150.	පතිරූප	"	204
151.	මානස	"	204

XIV

152.	පනත	සුතනං	204 - 206
153.	ආයතන	"	206 - 208
554,	පිණ්ඩ	"	208
155.	කසසක	"	210 - 212
156.	රජජ	"	212 - 214

රජජවග්ගො දුතියො.

3. මාරවග්ගො

214 - 232

157.	සම්බුද්ධ	සුතනං	214 - 216
158.	සම්බුද්ධ	"	216 - 218
159.	ගොඨක	"	220 - 222
160.	සත්තවස්ස	"	222 - 226
161.	මාරබ්බු	"	226 - 232

මාරවග්ගො තනියො.

මාරසංසුතනං සමන්තං.

5. හික්කුනිසංසුතනං

232 - 246

1. හික්කුනිවග්ගො

232 - 246

162.	ආලම්බක	සුතනං	232 - 234
163.	කොමා	"	234
164.	ගොතම්	"	236
165.	විජයා	"	236 - 238
166.	උප්පලවණ්ණ	"	238 - 240
167.	වාරා	"	240
168.	උපවාරා	"	240 - 242
169.	සිසුපවාරා	"	242 - 244
170.	සෙලා	"	244
171.	වජ්ජ	"	246

හික්කුනිවග්ගො පඨමො

හික්කුනිසංසුතනං සමන්තං.

6. බ්‍රහ්මසංසුතනං

248 - 284

1. කොකාලිකවග්ගො

248 - 274

172.	ආයාචන	සුතනං	248 - 252
173.	භාරව	"	252 - 254
174.	බ්‍රහ්මදෙව	"	254 - 256
175.	බ්‍රහ්මහව	"	258 - 260
176.	අපරුද්ධි	"	260 - 264
177.	පමාද	"	264 - 268
178.	කොකාලික	"	268

179.	කතමොරකතිස්ස	සුත්තං	268
180.	තුදුබ්බම	"	270
181.	දුතිස්සකොකාලික	"	270 - 274

කොකාලිකවග්ගො පඨමො.

2. පටිතිබ්බාණවග්ගො 276 - 284

182.	සනඬකුමාර	සුත්තං	276
183.	දෙවදත්ත	"	276
184.	අඤ්ඤාපිඤ්ඤා	"	276 - 278
185.	අරුණවතී	"	278 - 282
186.	පටිතිබ්බාණ	"	282 - 284

පටිතිබ්බාණවග්ගො දුතියො.

බහමස්සුත්තං සමන්තං.

7. බ්‍රාහ්මණසංයුත්තං 286 - 330

1. අරහත්තවග්ගො 286 - 306

187.	බතඤ්ජානී	සුත්තං	286 - 288
188.	අකේකාස	"	288 - 290
189.	අසුරිඤ්ඤා	"	292
190.	බිලුබ්බික	"	292 - 294
191.	අභිංසක	"	294
192.	ජටා	"	294 - 296
193.	සුඤ්ඤික	"	296
194.	අග්ගික	"	296 - 298
195.	සුඤ්ජරික	"	298 - 302
196.	බහුබිභු	"	302 - 306

අරහත්තවග්ගො පඨමො.

2. උපාසකවග්ගො 306 - 330

197.	කසි	සුත්තං	306 - 310
198.	උදය	"	310
199.	දෙවභිත	"	312 - 314
200.	මහාසාල	"	314 - 316
201.	මානජඤ්ඤා	"	316 - 318
202.	පච්චනීක	"	320
203.	තවකමමික	"	320 - 322
204.	කට්ඨභාර	"	322 - 324
205.	මාතුපොසක	"	324
206.	භික්ඛක	"	326
207.	සබ්බාරව	"	326 - 328
208.	බොමදුස්ස	"	328 - 330

උපාසකවග්ගො දුතියො.

බ්‍රාහ්මණසංයුත්තං සමන්තං.

8. වචනීයසංයුතතං

330 - 350

1. වචනීයවග්ගො				330 - 350
209.	නිකකතන	සුතනං	...	330 - 332
210.	අරතී	"	...	332 - 334
211.	පෙසලඅතිමඤ්ඤානා	"	...	334
212.	ආනන්ද	"	...	336
213.	සුභාසිත	"	...	336 - 338
214.	සාරිපුත්ත	"	...	338 - 340
215.	පචාරණ	"	...	340 - 342
216.	පරෙසහස්ස	"	...	342 - 346
217.	කොණ්ඩඤ්ඤ	"	...	346 - 348
218.	මොග්ගල්ලාන	"	...	348
219.	ගග්ගර	"	...	348 - 350
220.	වචනීය	"	...	350

වචනීයවග්ගො පඨමො.

වචනීයසංයුතතං සමත්තං.

9. වනසංයුතතං

352 - 366

1. වනවග්ගො				352 - 366
221.	විවෙක	සුතනං	...	352
222.	උපධ්‍යාන	"	...	352 - 354
223.	කස්සපගොතන	"	...	354
224.	සම්බුද්ධ	"	...	356
225.	ආනන්ද	"	...	356
226.	අනුරුථ	"	...	356 - 358
227.	නාගදත්ත	"	...	358
228.	කුලසරණී	"	...	358 - 360
229.	වජ්ජපුත්ත	"	...	360
230.	සජ්ඣාය	"	...	360
231.	අයොනිසො	"	...	362
232.	මජ්ඣිනික	"	...	362
233.	පාකතින්ද්‍රිය	"	...	362 - 364
234.	පද්මපුප්ඵ	"	...	364 - 366

වනවග්ගො සඨමො.

වනසංයුතතං සමත්තං.

10. සකකසංයුතතං

366 - 384

1. ඉන්ද්‍රියවග්ගො				366 - 384
235.	ඉන්ද්‍රිය	සුතනං	...	366
236.	සකක	"	...	368

XVII

237.	සුච්චොම	සුතනං	...	368 - 370
238.	මංගලදා	"	...	370
239.	සානු	"	...	370 - 372
240.	පිංචකර	"	...	372
241.	පුතබ්බසු	"	...	372 - 374
242.	සුදත්ත	"	...	374 - 378
243.	පස්මසුක්කං	"	...	378
244.	විරු	"	...	378
245.	දුතියසුක්කං	"	...	380
246.	ආලවක	"	...	380 - 384

ඉංදකවංශයා පටිපාටි.

සකකසංසුතනං සමන්තං.

11. සකකසංසුතනං 384 - 428

1. සුචිරවංශයා		384 - 406
247.	සුචිර	සුතනං ... 384 - 386
248.	සුචිම	" ... 386 - 388
249.	ධජග්ග	" ... 388 - 392
250.	වෙපවිතති	" ... 392 - 396
251.	සුභාසිතජය	" ... 396 - 398
252.	කුලාවක	" ... 400
253.	නදබ්බිය	" ... 400 - 402
254.	වෙරොවනඅසුරිකු	" ... 402
255.	අරසුකුසුමනනදුසි	" ... 402 - 404
256.	ඉසියොසමුද්දක	" ... 404 - 406

සුචිරවංශයා පටිපාටි.

2. සතනවතවංශයා		406 - 420
257.	දෙවා [සතනවතපද]	සුතනං ... 406
258.	[දුතිය] දෙවා [සතනවතපද]	" ... 408
259.	මහාලී [සතනවතපද]	සුතනං ... 408 - 410
260.	දුලිය	" ... 412 - 414
261.	රුමණේයසක	" ... 414
262.	අජමාන	" ... 414
263.	විදුහා	" ... 414 - 416
264.	සකකතමස්සන	" ... 416
265.	දුතියසකකතමස්සන	" ... 418
266.	තතියසකකතමස්සන	" ... 418 - 420

සතනවතවංශයා දුතියයා.

3. සකකපඤ්චකං		422 - 426
267.	කුච්චා	සුතනං ... 422 - 424
268.	දුබ්බණ්ණිය	" ... 424
269.	මායා	" ... 426
270.	අවමය	" ... 426
271.	අනෙකාධ	" ... 426

සකකපඤ්චකං.

සකකසංසුතනං සමන්තං.

සගාථවංශයා නිවසිතයා.

සුභානන්දපීඨකේ

සිං ප්‍රාන්තනිකායෝ

පඨමෝ භාගෝ

සගාථවග්ගො

සුත්තනිපටකෙ සංයුත්තනිකා යො

පඨමො භාගො

සංඝාඨවග්ගො

1. දෙවතාසංයුත්තං

1. නළවග්ගො

නමො නසස භගවතො අරහතො සමමාසමුදධස්ස.

1. 1. 1.

ඔසතරණ්ණතං.

1. එවමෙමසුතං එකං සමයං භගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණණං කෙවලකපපං ජෙනවනං ඔභාසෙඤා යෙන භගවා කෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං අට්ඨංසී. එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං එතදවොච:

කථනානු ඤං මාරිස, ඔසමතරිති?

[භගවා:]

අප්පතිට්ඨං බ්බාහං ආට්‍රිසො අනායුහං ඔසමතරිනති.

යථා කථං පත ඤං මාරිස අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔසමතරිති?

[භගවා:]

යද සවාහං ආට්‍රිසො සන්තිට්ඨංමි. තදස්ස සංසිද්ධම්. යද සවාහං ආට්‍රිසො අනායුහංමි තදස්ස නිබ්බුය්‍යාමි¹. එවං බ්බාහං ආට්‍රිසො අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔසමතරිනති.

[දෙවතා:]

විරස්සං වත පස්සාමි² බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,

අප්පතිට්ඨං අනායුහං තිණණං ලොකෙ විසන්තිකං.

සූත්‍රානතපිටකයෙහි සංයුත්තනිකාය

ප්‍රථම භාගය

සභාථවගීය

1. දෙවතාසංයුත්තය

1. නළවගීය

ඒ භාග්‍යවත් අහින් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

1. 1. 1.

ඔසතරණසුත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
ඇවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි
වැඩවසන සේක. එකල්හි වතා ජව්වණ් ඇති එක්තරු දෙවියෙක් රු
පෙරහම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.
එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ
කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, හුඹවහන්සේ කෙසේ ඔසතරණය කළ සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඔසය තරණය
කෙළෙමි.

නිදුකානන් වහන්ස, හුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් නො පිහිටමින් වැයම් ද
නො කරමින් ඔසය තරණය කළ සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම යම් විටෙක පිහිටා සිටීම ද එකල්හි ගිලෙමි. ඇවැත්නි,
මම යම් විටෙක වැයම් කෙරෙමි ද එකල්හි ඉල්ප යෙමි. ඇවැත්නි, මෙසේ මම
නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ඔසය තරණය කෙළෙමි.

[දෙවි:]

නො පිහිටමින් වැයම් ද නො කරමින් ලොකයෙහි තෘෂ්ණාව තරණය
කළ කෙලෙස් නැසූ සම්මාසම්බුද්ධාභවණයකු කලෙකින් දකිමි.

ඉදමවොච සා දෙවතා. සමනුඤ්ඤා සත්ථා අහොසි.

අථ බො සා දෙවතා 'සමනුඤ්ඤා මෙ සත්ථා'ති භගවතනං අභිවාදෙත්වා පදකම්භං කත්වා තත්ථෙවනතරධායීති.

1. 1. 2.

නිමොක්ඛසුතනං.¹

2. එවමෙව සුතං². එකං සමයං භගවා සාවජ්ඣං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො අඤ්ඤාචාරා දෙවතා අභීක්ඛන්තාය රතතියා අභීක්ඛන්තාවණ්ණො කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛක-
මිත්වා භගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතා බො
සා දෙවතා භගවතනං එතදවොච:

ජාතාසි තො ත්වං මාරිස, සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

ජාතාමි³ බ්වාහං ආට්ඨසො සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

[දෙවතා:]

යථා කථමපන ත්වං මාරිස ජාතාසි සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං
විවෙකන්ති?

[භගවා:]

තජ්ඣිභවපරික්ඛයා සඤ්ඤාවිඤ්ඤාණසංඛයා,
වෙදන්තානං නිරොධා උපසමා එවං බ්වාහං ආට්ඨසො ජාතාමි,
සත්තානං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

1. 1. 3.

උපජ්ඣති⁴සුතනං.

3. සාවජ්ඣං—

අථ⁵ බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනිසති ජීවිතමප්පමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤති කසිරාඨ සුඛාවභානීති.

[භගවා:]

උපනිසති ජීවිතමප්පමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ
සන්තිපෙක්ඛෙති.

1. බුද්ධ සිහසාද සුත්තං නාමෙතං.-අට්ඨකථා. 2. සාවජ්ඣනීයං.-මජ්ඣං. 3. ජාතාම-සි 1, 2.

4. උපජ්ඣ-මජ්ඣං. උප්පාදය-සත්ත, PTS 5.එකමන්තං. සීතා.-මජ්ඣං.

ඒ දෙවි තෙමේ මෙය කී ය. ශාසනයන් වහන්සේ මානවින් අනුදන් සේක. ඉක්බිති ඒ දෙවි තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුදන් සේකැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අනුරුදන් විය.

1. 1. 2.

නිමොක්ක සූත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කල්ලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා වණ් ඇති එක්භරා දෙවියෙක් රැ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකන්පසෙක සිටියේ ය. එකන්-පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය ද, පමොක්කය ද, විවෙකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය (=මාගීය) ද පමොක්කය (=එලය) ද විවෙකය (=නිවණ) ද දනිමි.

[දෙවි:]

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය ද, පමොක්කය ද, විවෙකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, තෘෂණාව මුල් කොට ඇති කම්භවය ක්‍ෂය කිරීමෙන් ද, සංඥ විඥනයන් ගෙවැලීමෙන් ද, වෙදනාවන්ගේ නිරෝධයෙන් හා සත් භිදීමෙන් ද මම මෙසේ සත්ත්වයන්ගේ නිමොක්කය ද, පමොක්කය ද, විවෙකය ද දනිමි.

1. 1. 3.

උපනියනි සූත්‍රය

3. සැවැත්නුවර—

ඉක්බිති ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජීවිතය මරණය කර පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් මරණය කර පමුණුවන ලද්දකුට පිහිට විමට රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව එළවත්තා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

ජීවිතය මරණය කරා පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් මරණය කරා පමුණුවන ලද්දකුට (පිහිට විමට) රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නා නිවණ පහත පුතුල්තෙමේ ලොකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නෙයි.

1. 1. 4.

අවෙවනනිසුත්තං.

4. සාවකපීයං—¹

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

අවෙවනන් කාලා තරයන්ති රතනියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති.
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුඛාවහානීති.

[භගවා:]

අවෙවනනි කාලා තරයන්ති රතනියො වයොගුණා
අනුපුබ්බං ජහන්ති,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ
සන්තිපෙකෙබ්බාති.

1. 1. 5.

කතිජ්ඣද්වසුත්තං.

5. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣභාසි:³
කති ජ්ඣෙදා කති ජ්ඣෙ කති චුත්තරි භාවයෙ,
කති සම්මානිගො 'භික්ඛු ඔසතිණෙණා'ති වුච්චතිති.

[භගවා:]

පඤ්ච ජ්ඣෙදා පඤ්ච ජ්ඣෙ කති චුත්තරි භාවයෙ,
පඤ්ච සම්මානිගො 'භික්ඛු ඔසතිණෙණා'ති වුච්චතිති.

1. 1 6.

ජාගරසුත්තං.

6. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

කති ජාගරතං සුත්තා කති සුත්තෙතසු ජාගරා,
කතිති රජමාදෙති කතිති පරිසුජ්ඣතිති.

[භගවා:]

පඤ්ච ජාගරතං සුත්තා පඤ්ච සුත්තෙතසු ජාගරා,
පඤ්චති රජමාදෙති පඤ්චති පරිසුජ්ඣතිති.

1. ඉදං න දිසස්සන - ස්වා. 2. කතිජ්ඣද් - ස්වා. 3. භගවන්තා සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣං.

1. 1. 4.
අවෙවනති සුත්‍රය

4. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(පෙරවරැ ආදි) කාලයෝ ඉක්ම යෙහි. රාත්‍රීහු පුද්ගලයා මරණය කරා පමුණුවති. වයොරාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සැප එළවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

කාලයෝ ඉක්ම යති. රාත්‍රීහු (පුරාණයා) මරණය කරා පමුණුවති. වයොරාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ බිය මරණයෙහි ලා දක්නේ, නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංඛ්‍යාත) ලොකාමිෂ්‍ය දුරු කරන්නේයි.

1. 1. 5.
කතිජිඤ්ඤ සුත්‍රය

5. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙකින් සැලකළේ ය:

කෙතෙක් සිඳින්නේ ද? කෙතෙක් දුරු කරන්නේ ද? මත්තෙහි කෙතෙක් වඩන්නේ ද? කෙතෙක් සංඛ්‍යා (ආලිම්) ඉක්මවූ දිව්‍ය තෙමේ 'ඔසතිණණ' ය යි කියනු ලැබේ ද?

[භගවත්හු:]

පසක් සිඳින්නේ ය. පසක් දුරු කරන්නේ ය. ඉන් මතුයෙහි පසක් වඩන්නේ ය. සංඛ්‍යා පසක් ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිණණ' ය යි කියනු ලැබේ.

1. 1. 6.
ජාගර සුත්‍රය

6. සැවැත්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(කිදෙනකුන්) නිදි වරද්දි කිදෙනෙක් නිදි ගත්තාහු වෙත් ද? (කිදෙනකුන්) නිදිද්දි කිදෙනෙක් නිදිවරන්නෝ වෙත් ද? කෙතෙකින් (කෙලෙස්) රජස් ගණි ද? කෙතෙකින් පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්හු:]

පස් දෙනකුන් නිදි වරද්දි පස්දෙනෙක් නිදිගත්තාහු වෙත්. පස්දෙනකුන් නිදිද්දි පස්දෙනෙක් නිදි වරන්නෝ වෙත්. පසෙකින් කෙලෙස් රජස් ගණි පසෙකින් පිරිසිදු වේ යි.

1. 1. 7.

අප්පට්ඨිදිග්ගසුත්තං.

7. ආවහනීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යෙසං ධම්මා අප්පට්ඨිදිතා පරවාදෙසු නිශරො,
සුත්තා තෙ නප්පබුජ්ඣන්ති කාලො තෙසං පබුජ්ඣන්ති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා සුප්පට්ඨිදිතා¹ පරවාදෙසු න නිශරො,
සමුද්ධා සමමදඤ්ඤා² වරන්ති විසමෙ සමන්ති

1. 1. 8.

සුසමුච්ඡිදිග්ගසුත්තං.

8. ආවහනීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යෙසං ධම්මා සුසමුච්ඡිදිතා පරවාදෙසු නිශරො,
සුත්තා තෙ නප්පබුජ්ඣන්ති කාලො තෙසං පබුජ්ඣන්ති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා අසමුච්ඡිදිතා පරවාදෙසු න නිශරො,
සමුද්ධා සමමදඤ්ඤා² වරන්ති විසමෙ සමං.

1. 1. 9.

නමානකාමසුත්තං.

9. ආවහනීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

න මානකාමස්ස දමො ඉධන්ති න මොතමන්ති අසමාහිතස්ස,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමනෙතා න මවුට්ඨියස්ස

තරෙය් පාරන්ති.

[භගවා:]

මානං පභාය සුසමාහිතතො සුවෙනසො සබ්බිනි විප්පමුනො,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං අප්පමනො ස මවුට්ඨියස්ස

තරෙය් පාරන්ති.

1. 1. 7.

අපසච්චිදින සූත්‍රය

7. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුන් විසින් (වතුසාසනය) ධර්මයෝ අවබෝධ නොකරණ ලද්දහු ද? (ඔහු) පරවාදයන්හි පමුණුවනු ලබන් ද? නිදිගන්තා වූ ඔහු නුපුබුදිත්. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුන් විසින් (වතුසාසනය) ධර්මයෝ අවබෝධ කරණ ලද්දහු ද? (ඔහු) පරවාදයන්හි නො පමුණුවනු ලබන්. (සඵලොද්ධාදි) බුදුවරයෝ මනා කොට දැන විෂම ලොකයෙහි සම ව හැසිරෙත්.

1. 1. 8.

සුසම්මුට්ඨ සූත්‍රය

8. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුන්ගේ (වතුසාසනය) ධර්මයෝ වෙසෙසින් නැසුනාහු ද, (ඔහු) පරවාදයන්හි පමුණුවනු ලැබෙත්. ඔහු නිදි ගන්තාහු නො පුබුදිත්. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුන්ගේ (වතුසාසනය) ධර්මයෝ නො නැසුනාහු ද, (ඔහු) පරවාදයන්හි නොපමුණුවනු ලැබෙත්. (සඵලොද්ධාදි) බුදුවරු මෑතවත් දැන විෂම ලොකයෙහි සම ව හැසිරෙත් යි.

1. 1. 9.

නමානකාම සූත්‍රය.

1. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මෙහි මානය කැමැත්තනුට දමයෙක් (=හිතෙහි සන්තූන් පැවැත්මෙක්) නැත. සමාධියක් නැත්තනුට මෞනයෙක් (=සිවුමග නුවණෙක්) නැත. වනයෙහි හුදෙකලා ව ප්‍රමත්ත ව වෙසෙන්නේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මානය දුර ලා මෑතවත් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපධීන්ගෙන් මිදුනු අප්‍රමත්ත ව හුදෙකලා ව වෙනෙහි වෙසෙන හෙතෙමේ සසර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ යි.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤසුභතං

10. සාවකීයං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

අරඤ්ඤා විහරන්තානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං,
එකභතනං භුඤ්ජමානානං කෙන වණේණං පසිදනීති,

[භගවා:]

අතීතං නානුසොවන්ති නප්පජ්ජන්ති¹ තාගතං,
පච්චුප්පනෙතන යාපෙනති තෙන වණේණං පසිදනී,
අනාගතප්පජ්ජාය අතීතස්සානුසොවනා,
එතෙන බාලා සුසංතති නලොව හරිතො ලුහොති,

නලවගෙහා පබ්බො.

නමුදදනං:

ඔසං නිමොක්ඛං උපනීයති අවෙවන්ති කතිජ්ඣි ව,²
ජාගරං අප්පච්චිදිතා සුසම්මුට්ඨානමානකාමො³
අරඤ්ඤා දසමො⁴ චුතො වගො තෙන පට්ඨවති.

2. නන්දනවගෙහා

1. 2. 1.

නන්දනසුභතං

11. එවමෙම සුතං එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථසිංහලිකස්ස ආරාමෙ. නමු බො භගවා භික්ඛු ආමන්තෙහි භික්ඛ-
වොති. හදනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසොසාසුං. භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරා නාවතිංසකාසීකා දෙවතා නන්දනවනෙ⁵
අච්ඡරාසංඝපරිවුතා දිබ්බෙහි පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිතා සමඛනිභූතා
පරිවාරයමානා⁶ නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

න තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ න පස්සන්ති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවෘතං නිදසානං යසස්සිතන්ති.

එවං චුතො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරා දෙවතා නං දෙවතා ගාථාය
පච්චභාසී:

න ඔං බාලෙ විජාතාසී⁷ යථා අරහතං වවො,
අතිච්චා සබ්බෙ සංඛාරා⁸ උප්පාදවයධම්මිනො,
උප්පජ්ජිතා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වූප්පමො සුබොති.

1. නප්පජ්ජමනාගතං. - සහ. අනප්පජ්ජමනනාගතං - සි. 2. කති ජ්ඣුථ-කජ්ඣි
3. සුසම්මුට්ඨානමානකාමිනා-කජ්ඣි 4. දසමො අරඤ්ඤා - සි.වු. 1. 5. නන්දනෙ
වනෙ - මජ්ඣ. 6. පරිවාරයමානා - සහ - P.T.S. 7. පජාතාසී - කජ්ඣි
8. සබ්බසංඛාරා - මජ්ඣ. - P.T.S.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤ සූත්‍රය.

10. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙකින් සැල කෙළේය:

වෙනෙහි වසන එක්වේල් අහර වළඳන ශාන්තබ්‍රහ්මචාරීන්ගේ වණිය කවරහෙයෙකින් පහදී ද?

[හඟවත්හු:]

ඉකුත් දූ ගැණ ශොක නො කෙරෙහි. නො ලත් දෙය නො පනති. පවත්නා දෙයින් යැපෙත්. එයින් ශරීරවණිය පහදී.

නො ලත් දෙය පැතීමෙන් හා ඉකුත් දූ ගැණ ශොක කිරීමෙන් දැඩි යන මෙයින් බාලයෝ සිඳින ලද නිලීගත් බටදබක් සෙයින් වියලෙත්යි.

නළ වගීය පළමු වැනියි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔසතරණ, නිමොකක, උපනියති, අවෙවනති, කතිජ්ඣ, ජාහර, අප්පටි-
දිවත, සුසම්මුට්ඨ, නමානකාම, දස වැනි වූ අරඤ්ඤ සූත්‍රය යි එයින්
පළමු වන වගීය කියනු ලැබේ

2. නන්දන වගීය

1. 2. 1.

නන්දන සූත්‍රය

11. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු ‘පින්වතුන් වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. නව්නිසා වැසි එක්තරා දෙවියෙක් දිවසරත් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දිව්‍යපඤ්චකාම සමපතනයෙන් සමනවිහ වූයේ ඉඳුරන් පිණවත්තේ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනෙක් පිරිවර ඇති නව්නිසා වැසි දෙවියන්ගේ වාසස්ථාන වූ තද්‍රුයන නො දකිද්දී ඔහු සැපය නො දනිත්.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දෙවියාට ගාථාවෙකින් පිළිතුරු දුන්නේ ය:

බාලය, නෝ “සියලු සංසකාරයෝ අනිත්‍යයහ. ඉපදීම හා නැසීම ස්වභාව කොට ඇත්තාහ. ඉපිද නිරුද්ධ වෙත්. ඔවුන්ගේ සන්තිදීම සැප ය” යන රහතුන්ගේ වදන ලෙස නො දන්නියි.

1. 2. 2.

නඤ්ඤි¹සුත්තං.

12. සාවඤ්ඤියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

නඤ්ඤි පුත්තෙති පුත්තිමා ගොමිකො² ගොති තථෙව නඤ්ඤි,
උපධි හි තරස්ස නඤ්ඤා ත හි සො නඤ්ඤි යො නිරූපධිති³

[භගවා:]

සොවති පුත්තෙති පුත්තිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොවති,
උපධි හි තරස්ස සොවතා ත හි සො සොවති යො නිරූපධිති.

1. 2. 3.

නඤ්ඤිපුත්තසුත්තං

13. සාවඤ්ඤියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

නඤ්ඤි පුත්තසමං පෙමං නඤ්ඤි ගොසමිතං ධනං,
නඤ්ඤි සුරියසමා⁴ අභා සමුද්දපරමා සරුති.

[භගවා:]

නඤ්ඤි අත්තසමං පෙමං නඤ්ඤි ධඤ්ඤසමං ධනං,
නඤ්ඤි පඤ්ඤසමා අභා වුට්ඨි වෙ පරමා සරුති.

1. 2. 4.

බතනියසුත්තං

14. සාවඤ්ඤියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

බතනියො දිපදං⁵ සෙට්ඨො බලිවද්දො⁶ චතුපදං,
කොමාරී⁷ සෙට්ඨො භරියාතං යො ච පුත්තානං⁸ පුබ්බජොති.

[භගවා:]

සමුද්දො දිපදං⁵ සෙට්ඨො ආජානියො චතුපදං,
සුසසුසා සෙට්ඨො භරියාතං යො ච පුත්තානමස්සවොති.

1. නඤ්ඤි-සා. 2. ගොමා-මජ්ඣ. 3. නිරූපධිති.-PTS. 4. සුරියසමා-මජ්ඣ.
5. දම්පදා-කජ්ඣ. 6. බලිබද්දො-මජ්ඣ. බලිබද්දො-සා. 7. කොමාරී-PTS
8. පුත්තානං-PTS. සී. 1. 2.

1. 2. 2.

නන්දන සුත්තය.

12. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්ප-
යෙහි මේ ගග කී ය:

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් සතුටු වෙයි. එසේ ම ගවහිමියා
ගවයන්ගෙන් සතුටු වෙයි. මේ කාමොපබිභූ ම මිනිසාගේ නන්දනයෝ යි.
යමෙක් උපබ් නැත්තේ ද හෙතෙමේ නො ම සතුටු වෙයි.

[භගවත්හු:]

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් ශොක කෙරෙයි. එසේ ම ගවහිමියා
ගවයන්ගෙන් ශොක කෙරෙයි. මේ කාමොපබිභූ ම මිනිසාගේ ශොච-
නයෝ යි. යමෙක් උපබ් නැත්තේ ද හෙතෙමේ නො ම ශොක කෙරේ යි.

1. 2. 3.

නන්දපුත්තසම සුත්තය

13. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ
ගග කී ය:

පුත්‍රප්‍රේමය හා සම ප්‍රේමයෙක් නැත. ගොඩනය හා සම ධනයෙක්
නැත. සිරු හා සම, එළියෙක් නැත. විල්ලු මුහුදු පරම කොට ඇත්තාහ.
(මුහුදු හා සම විලෙක් නැතැයි යු සේ යි.)

[භගවත්හු:]

ආත්මප්‍රේමය හා සම ප්‍රේමයෙක් නැත. ධාන්‍ය හා සම ධනයෙක් නැත.
ප්‍රඥාව හා සම ආලෝකයෙක් නැත. එකාන්තයෙන් වැස්ස පරම
විලිසි.

1. 2. 4.

වහනිය සුත්තය

14. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ
ගග කී ය:

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් ඤාත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. සිවුපාවුන් අතුරෙන්
ගවයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. භාග්‍යවතුන් අතුරෙන් බාලකාලයෙහි පාවා ගන්නා ලද්දේ
ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පුතුන් අතුරෙන් වැඩිමහල්ලා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

[භගවත්හු:]

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයහ.
සිවුපාවුන් අතුරෙන් ආජාතිය අශ්වයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. භාග්‍යවතුන් අතුරෙන්
හිමියා පිණවන්ති ශ්‍රේෂ්ඨ ය. පුතුන් අතුරෙන් කිකරා වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ යි.

1. 2. 5.

සනමාන¹සුතනං

15. සාවජ්ජියං—

[දෙවතා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සනතිසීවෙසු² පකඛිසු,
සතතෙව³ බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁴ තං භයං පටිභාති මනති.

[භගවා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සනතිසීවෙසු² පකඛිසු,
සතතෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁴ සා රතී⁵ පටිභාති මනති.

1. 2. 6.

නිද්දානද්දිසුතනං

16. සාවජ්ජියං—

[දෙවතා:]

නිද්දා නද්දි⁶ විජමහිකා⁷ අරතී භතතසමමදො,
එතෙන තපසකාසති අරියමග්ගො ඉධ පාණීතනති.

[භගවා:]

නිද්දා නද්දි විජමහිකං⁸ අරතීං භතතසමමදං
විරියෙන⁹ තං පණාමෙත්වා අරියමග්ගො විසුජ්ඣතිති.

1. 2. 7.

දුක්ඛකරසුතනං

17. සාවජ්ජියං—

[දෙවතා:]

දුක්ඛකරං දුතතිතිකඛඤ්ච අබ්‍යතෙනන භි¹⁰ සාමඤ්ඤං,
බහු භි තප්ථ සමබ්බා යත්ථ බාලො විසිද්ධතිති.

[භගවා:]

කතිභං චරෙය්‍ය සාමඤ්ඤං විතතං වෙ න නිවාරයෙ,¹¹
පදෙ පදෙ විසිද්දෙය්‍ය සබ්බාප්පානං වසානුගො.

කුමමොව අබ්‍යානි සකෙ කපාලෙ සමොදහං භික්ඛු මනොවිතකෙක,
අතිසබ්බො අඤ්ඤමහෙඤ්ඤානො පටිතිබ්බුතො න උපවදෙය්‍ය¹²
කඤ්චිති.

1. සනමාන-සී. මු. 2. සසා PTS. 2. සනතිසීවෙසු-සී. මු. 2. 3. පලාතෙව-සසා. 4. මහාරඤ්ඤං - සසා PTS. සී. මු. 2. 5. සාරති-මජ්ඣං 6. නද්දි-මජ්ඣං, සසා, PTS. 7. විජමහිකා-මජ්ඣං, විජමහිකා-සසා 8. විජමහිකා-මජ්ඣං, විජමහිකා-සසා 9. විරියෙන, -මජ්ඣං. 10. ච - මජ්ඣං PTS. 11. නිවාරෙය්‍ය-සසා. PTS. 12. නුපවදෙය්‍ය-මජ්ඣං, සසා.

1. 2. 5.

සන්ධාන සූත්‍රය

15. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

සිටි මද්දහතෙහි පක්‍ෂීන් ඉසුණු ලත කල්හි වනය (මහත් සේ) හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[හඟවන්නු:]

සිටි මද්දහතෙහි පක්‍ෂීන් ඉසුණු ලත කල්හි මහවනය (මහත් සේ) හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවන්නක් ව වැටහේ සි.

1. 2. 6.

නිශ්චයාදි සූත්‍රය

16. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

නින්ද, තෙමරිය, ඇඟ මැලි කැඩීම, කුසල් දහමිහි නොඇල්ම, බන්ධනය යන මෙයින් මෙලොව සන්තියන්ට ආයතීමාගීය ප්‍රකට නො වේ.

[හඟවන්නු:]

නින්ද, තෙමරිය, ඇඟ මැලි කැඩීම, කුසල් දහමිහි නො ඇල්ම, බන්ධනය යන මොවුන් වියතියෙන් දුරුකොට (සිටියහුට) ආයතීමාගීය පිරිසිදු වේ.

1. 2. 7.

දුක්ඛාර සූත්‍රය

17. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

බාලයා විසින් මහණදම නොකට හැක්කේ ද, නොඉවසිය හැක්කේ ද වේ. යම් මහණදමෙක්හි බාලයා පසුබසී ද, එහි ඔහුට සම්බෝධයෝ බොහෝ වෙති.

[හඟවන්නු:]

ඉදින් සිත (වරදින්) නොවලකන්නේ නම් කී දවසක් මහණකම කරන්නේ ද? පාපවිතරියන්ට වසග වූයේ පියවරක් නොහොත් අරමුණක් පාසා පසු බසින්නේ ය.

ඉදිබුටා අවයව සිය කබලෙහි බහන්නාක් මෙන් මහණ තෙමේ මනෝවිතරියන් (භාවනාලබ්ධි නමැති කපල්ලෙහි) බහන්නේ නිශ්ශ්‍රය රහිත වූයේ අනුත් නොවෙහෙසන්නේ (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) පිරිණිවියේ කිසිවකුට උපවාද නො කරන්නේයි.

1. 2. 8.

නිජසුතනං

18. සාවජජීයං—

[දෙවතා:]

හිරිනිසෙධො පුරිසො කො ච ලොකසම් විජ්ජති,
යො නිජදං අප්පබොධති අසො හද්දො කසාම්චාති.

[භගවා:]

හිරිනිසෙධො තනුසා යෙ වරන්ති සද්ද සතා,
අනතං දුක්ඛස්ස පප්පය්‍ය වරන්ති විසමෙ සමන්ති.

1. 2. 9.

කුටිකාසුතනං

19. සාවජජීයං—

[දෙවතා:]

කච්චි තෙ කුටිකා තඤ්චි කච්චි තඤ්චි කුලාවකා,
කච්චි සන්තාතකා තඤ්චි කච්චි මුතෙතාසි බ්බතාති.

[භගවා:]

තග්ග මෙ කුටිකා තඤ්චි තග්ග තඤ්චි කුලාවකා,
තග්ග සන්තාතකා තඤ්චි තග්ග මුතෙතා'සි බ්බතාති.

[දෙවතා:]

කින්නාහං කුටිකං මුමි කින්නෙ මුමි කුලාවකං,
කින්නෙ සන්තාතකං මුමි කින්නාහං මුමි බ්බතාති.

[භගවා:]

මාතරං කුටිකං මුමි හරියං මුමි කුලාවකං,
පුතෙන සන්තාතකෙ මුමි තණ්හං මෙ මුමි බ්බතාති.

[දෙවතා:]

සාහු තෙ කුටිකා තඤ්චි සාහු තඤ්චි කුලාවකා,
සාහු සන්තාතකා තඤ්චි සාහු මුතෙතාසි බ්බතාති.

1 2 8.

හිමි සුත්‍රය

18. සැවැත්තුවර—

[දෙවි:]

ආජානිය අශ්වයා කසය වළකන්නාක් මෙන් යමෙක් නිකු වළකා ද, ලජ්ජාවෙන් පච්ච වළකන (එබඳු) කිසියම් පුරුෂයෙක් ලොව ඇත් ද?

[භගවත්හු:]

ලජ්ජාවෙන් පච්ච වැළැක්වූ යම් කෙනෙක් හාමසල්හි සිහි ඇති ව හැසිරෙද්ද, දුකෙහි කෙළවරට පැමිණ විෂමලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙද්ද, ඔහු සච්ඡ දෙනෙහි.

1. 2. 9.

කුමිකා සුත්‍රය

19. සැවැත්තුවර—

[දෙවි:]

කිම මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැද්ද? කිම (මුඛ වහන්සේට) කැදලී තැද්ද? (කිම මුඛ වහන්සේට) කුලප්‍රවේණීහු තැද්ද? කිම බඬුනෙයන් මිදුනෙහි ද?

[භගවත්හු:]

එකත්තෙන් මට කුටියෙක් තැන. එකත්තෙන් මට කැදලී තැන. එකත්තෙන් කුලප්‍රවේණීහු තැන. එකත්තෙන් මම බඬුනෙයන් මිදුනෙමි.

[දෙවි:]

මම කුමක් මුඛ වහන්සේට කුටිය කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කැදුල්ල කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කුලප්‍රවේණීය කොට කියමි ද? මම කුමක් මුඛ වහන්සේට බඬුනෙයන් කොට කියමි ද?

[භගවත්හු:]

මම මට කුටිය කොට කියමි. බිරිඳ කැදුල්ල කොට කියමි. පුත්‍රයන් කුලප්‍රවේණී කොට කියමි. තෘෂණාව බඬුන කොට කියමි.

[දෙවි:]

මැනවි, මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැන. මැනවි, කැදලී තැන. මැනවි, කුලප්‍රවේණීහු තැන. මැනවි, බඬුනෙයන් මිදුනෙහි යි.

1. 2. 10.

සම්මානසංයුක්තං.

20. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ.

අථ බො අයස්මා සම්මා රතතියා පච්චසසමයං පච්චරියාය යෙන තපොදු තෙත්තපසඛිකම් ගතතාති පරිසිඤ්චිතුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිතා පච්චිතතරිතා එකවිවරො අරියාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො¹.

අථ බො අඤ්ඤාතරු දෙවනා අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්ත-වණණා කෙවලකපපං තපොදං ඔභාසෙතා යෙනායස්මා සම්මා තෙත්තපසඛිකම් උපසඛිකම්තා වෙහාසං සීතා අයස්මන්තං සම්මා ගාථාය² අර්ඛ්භාසි:

අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු ත භි භුතාත භික්ඛසි,
භුතාත භික්ඛු භික්ඛස්ස මා තං කාලො උපච්චගාති

[සම්මාන:]

‘කාලං වො’හං ත ජාතාමි ඡන්තො කාලො ත දිස්සති,
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගාති.

අථ බො සා දෙවනා පඨවියං³ පතිරියාභිතා අයස්මන්තං සම්මා එතදවොච:

දහරෙ තං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන්⁴ යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අතිකිලිතාචී⁵ කාමෙසු භුඤ්ඤ භික්ඛු මාත්තසකෙ කාමෙ. මා සන්දිට්ඨිකං භිතා කාලිකං අනුබාවිති.

[සම්මාන:]

ත බවාහං ආවුසො සන්දිට්ඨිකං භිතා කාලිකං අනුබාවාමි. කාලි-කඤ්ච බවාහං ආවුසො භිතා සන්දිට්ඨිකං අනුබාවාමි. කාලිකාති ආවුසො කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොරා⁶. සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එතිපස්සිකො ඔපනයිකො⁷ පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

[දෙවනා:]

කථඤ්ච භික්ඛු කාලිකා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොරා. කථං සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එති-පස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

[සම්මාන:]

අහං බො ආවුසො නවො අවිරුපබ්බජිතො අබ්බතාගතො ඉමං ධම්ම විතයං. ත බවාහං⁸ සකෙකාමි විත්ථාරෙන ආවික්ඛිතුං. අයං සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ. තං භගවන්තං උපසඛිකම්තා එතමත්ථං පුච්චෙත්ථයාසි⁹. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති,¹⁰ තථා තං ධාරෙත්ථයාසි”ති.

1. සුක්ඛාපයමානො - සසා. PTS. 2. චිතා ඉමය ගාථාය - සි 2. 3. පථවියං - මජ්ඣ. PTS. 4. හද්දන්ත - සි 1. 5. අතිකිලිතාචී - මජ්ඣ. - සසා. PTS. 6. සියො-PTS 7. ඔපනයිකො - මජ්ඣ. 8. නවාහං - මජ්ඣ. සසා. 9. පුච්ච - මජ්ඣ. සසා. 10. ව්‍යාකරෙති - මජ්ඣ. සසා.

1. 2. 10.

සම්භූත සූත්‍රය

20. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපොදාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂමත් සම්භූත තෙරණුවෝ රු අලුයම නැගිට ගාත්‍රයන් දෙතා පිණිස තපොදා නදිය වෙත එළඹියහ. තපොදානදියෙහි ගාත්‍රයන්-දෙවා ගොඩ නැගී ඇත නෙත සිදුවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියහ.

එකල්හි මහා පාඨා ඇති එක්තරා දෙව්දුවක් රාත්‍රිය ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු තපොදාව බලලුවා ආයුෂමත් සම්භූත තෙරණුවන් වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා ආයුෂමත් සම්භූත තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කීවා ය:

මහණ, නො වළඳ සිහනි. වළඳ නො ම සිහනි. මහණ, වළඳ සිහව. කාලය නා තහමක් ඉක්ම යේවා.

[සම්භූත:]

මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැහුනේ නො පෙනෙයි. එහෙයින් ‘කාලය මා තහමක් ඉක්ම යේවා’යි නො වළඳ සිහමි.

ඉක්බිති ඒ දෙව්දුව පොළොවෙහි පිහිටා ආයුෂමත් සම්භූත තෙරාන්ට මෙය කීවා ය:

මහණ, තෝ තරුණ පාවිද්දෙහි මහා කලුකෙහෙ ඇතියෙහි, සොදුරු යොවුනෙන් හා පළමු වයසින් යුක්තයෙහි, කාමක්‍රියා නො කළ සුද්‍රියෙහි, මහණ, මානුෂික කාමයන් අනුභව කරණු ලැබව. මෙලොව පස්කම් සැප හැර පියා පරලොව (කලෙකින් ලැබෙන) සැප තහමක් ලුහුබදුව.

[සම්භූත:]

ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර පියා මෙලොව සැප ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ. මේ ධර්මය තමා විසින් දක්ක යුත්තේ ය. කල් නො යවා විපාක දෙන්නේ ය. එව, බලවසි’ කීමට සුදුසු ය. තම සිත්හි එළවා තැබීමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දත යුත්තේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදහ.

[දෙව්දු:]

මහණ, කෙසේ නම් ‘කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. දැඩි ආයාසය ඇත්තෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝ ය.’ (කියාත්) ‘කෙසේ නම්’ මේ ධර්මය සන්ද්‍රවසික ය. අකාලික ය. එහිපස්සික ය. ඔපනසික ය. නුවණැත්තන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දත යුතු ය. (කියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලද්දහු ද?.

[සම්භූත:]

ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පාවිද්ද වූ නොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මෙසේනට අලුත පැමිණියෙමි. මම විස්තර වශයෙන් කියන්නට නො පොහොසත්මි. අතීන් වූ සම්මා සම්බුදු වූ මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර තපොදාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරාත විචාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් හිට ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද? එපරිද්දෙන් එය දරවයි.

[දෙවතා:]

ත ඛො භික්ඛු සුකරො සො භගවා අවෙනහි උපසඤ්ඤාමිතුං. අඤ්ඤාති මහෙසකඛාහි දෙවතාහි පරිවුතො. සචෙ ඛො තිං භික්ඛු තං භගවන්තං උපසඤ්ඤාමිති; එතමෙත්ථ පුච්ඡෙත්ඤ්ඤාසි. ඔයමෙති ආගච්ඡෙත්ඤ්ඤාමි ධම්මසවණො-
යාති.¹

එවමාප්‍රසොති ඛො ආයස්මා සමිද්ධි තස්සා දෙවතාය පටිසංසුතා² යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති; භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනොතො ඛො ආයස්මා සමිද්ධි භගවන්තං එතදවොච:

ඉදහං භනෙත රතතියා පච්චුසසමයං³ පච්චුට්ඨාය යෙන තපොද තෙනුපසඤ්ඤාමි ගතතාති පරිසිඤ්ඤාමිතුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්ඤාමිති; පච්චුත්තරිති; එකච්චරො අට්ඨාසිං ගතතාති පුබ්බාපයමානො. අථ ඛො භනෙත අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකක්කන්තාය රතතියා අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං තපොදං ඔභාසෙත්වා යෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති; වෙහාසං සීතා ඉමාය ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

“අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු ත හි භුතාත භික්ඛසි,
භුතාත භික්ඛු භික්ඛස්ස මා තං කාලො උපච්චගා”ති.

එවං වුත්තෙත අහං භනෙත තං දෙවතං ගාථාය පච්චගාසිං.⁴

“කාලං වො‘හං ත ජාතාමි ජනෙතා කාලො න දිස්සති,
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගා”ති.

අථ ඛො භනෙත සා දෙවතා පඨවියං පතිට්ඨතිත්වා මං එතදවොච: දහරො තිං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසු කාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බතෙන සම්මනාගතො පඨමෙන වයසා, අනිකිම්බිතාචි කාලෙසු. භුඤ්ඤාති භික්ඛු මානුසකෙ කාමෙ. මා සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවිති.

එවං වුත්තෙත හං⁵ “භනෙත තං දෙවතං එතදවොච: “ත ඛවාහං ආප්‍රසො සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවාමි. කාලිකඤ්ඤා ඛවාහං ආප්‍රසො හිත්වා සන්දිට්ඨිකං අනුධාවාමි. ‘කාලිකා හි ආප්‍රසො කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො එත්ථ භීයෙසා.’ සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එභිපස්සිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.”

එවං වුත්තෙත භනෙත සා දෙවතා මං එතදවොච: කථඤ්ඤා භික්ඛු කාලිකා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො එත්ථ භීයෙසා. කථං සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එභිපස්සිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තෙත’හං භනෙත තං දෙවතං එතදවොච: අහං ඛො ආප්‍රසො තවො අචිරපබ්බජිතො අබ්බතාගතො ඉමං ධම්මවිතයං. ත ඛවාහං සකෙකාමි විජාරෙන ආවික්ඛිතුං. අයං සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ. තා භගවන්තං උපසඤ්ඤාමිති; එතමෙත්ථ පුච්ඡෙත්ඤ්ඤාසි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙත්ති තථා තං ධාරෙත්ඤ්ඤාසිති.

1. ධම්මසවණොයාති. - ස්‍යා. මජ්ඣ. 2. පටිසංසුතො. - ස්‍යා. 3. පච්චුසසමයං. - සිවු. 1, සි 1. 4. අජ්ඣාසාසි. - ස්‍යා. සිවු. 1, සි 1, 2 5. වුත්තාහං. - මජ්ඣ. ස්‍යා.

[දෙවිදු:]

මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එළඹෙන්නට සුකර නො වෙත්. අනෙක් මහෙඤ්ඤාන දෙවනාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ වෙ අරුත විවාරත්තනු නම් අපි දු බණ අසන්නට එන්නෙමු.

ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්බුද්ධභවතීර තෙමේ ඒ දෙවිදුවට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සම්බුද්ධභවතීර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාද කෙළේ ය:

වහන්ස, මෙහි මම රු අප්‍රියම නැතිට ගාත්‍රයන් දෝතට තපොදව වෙත එළඹියෙමි. තපොදවෙහි ගාත්‍රයන් දොවා ගෙන ගොඩ නැගී සිරුරු තෙත සිදුවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියෙමි. වහන්ස, එකල්හි මනා ඡත්තරණ ඇති එක්තරා දෙවිදුවක් රුය ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු තපොදව බිඳුලුවා මා වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා මේ ගාථාවෙන් කිවු ය:

“මහණ, නො වළඳ සිහනි. වළඳ නො ම සිහනි, මහණ වළඳ සිහව. කාලය තා තහමක් ඉක්ම යේවා” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට ගාථායෙන් පිළිතුරු දිනිමි.

“මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනේ. එහෙයින් කාලය මා තහමක් ඉක්ම යේවා යි නො වළඳ සිහනි.” යි.

වහන්ස, එකල්හි ඒ දෙවිදු තොමෝ පොළොවෙහි පිහිටා මට මෙය කිවු ය: “මහණ, නුඹ වහන්සේ තරුණ පාවිදි කෙතෙකි. මනා කළකෙහෙ ඇති කෙතෙකි. සොඳුරු යොවුනින් හා පළමු වයසින් සමකාන්තයහ. කාමක්‍රීඩා නො කළ කෙතෙකි. මහණ, මානුසිකකාමයන් අනුභව කරව. මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප තහමක් ලුහුබිඳුව” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කියෙමි: “ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබිඳිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර දමා මෙලොව සැප ලුහුබිඳිමි. ඇවැත්නි, ‘කාමයෝ කාලික ය හ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙන දෙන්නෝ ය. මෙහි දොෂයෝ බොහෝහ.’ ‘මේ ධර්මය සන්ද්‍රවික ය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපතසික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දන යුතු’ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.”

වහන්ස, එසේ කී කල්හි ඒ දෙවිදු මට මෙය කිවු ය: “මහණ කෙසේ නම් ‘කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙන දෙන්නෝ ය. මෙහි දොෂයෝ බොහෝහ. (කියාත්), කෙසේ නම් මේ ධර්මය සන්ද්‍රවිකය. අකාලික ය. එහිපසික ය. ඔපතසික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දන යුතු ය’ (කියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දහ ද?” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කියෙමි: “ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පාවිදි වූ තොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මේ සසුනට අලුත පැමිණියෙකි. මම විස්තර වශයෙන් කියන්නට නො හැක්කෙමි. අතීත් වූ සමමාසමුද්‍ර වූ මේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපෝදරුමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් තට ප්‍රකාශ කරණ සේක් නම් එපරිද්දෙන් එය දරව” යි.

එවං වුනෙන හනෙන සා දෙවතා මං එතදවොච: “ත බො භික්ඛු සුඤ්ඤා සො භගවා අවෙහති උපසම්භවම්හං, අසුඤ්ඤා මහෙසකකාහි දෙවතාහි පරිවුතො. සචෙ බො තං භික්ඛු තං භගවන්තං උපසම්භවම්හං, එතමන්ථ පුච්ඡෙය්‍යාසි. මහමරි අගච්ඡෙය්‍යාම ධම්මසවණංයා”ති. සචෙ හනෙන තස්සා දෙවතාය සචං වචනං, ඉධෙව සා දෙවතා අච්ඡරෙති.

එවං වුනො සා දෙවතා ආයස්මනාං සම්මුතිං එතදවොච: පුළුච් භික්ඛු, පුළුච් භික්ඛු, අයමහං¹ අනුපපත්තාති.

අපි බොහෝ භාගවදා තම දෙවතා ගාථා ස්තවනාදියෙන් අප්‍රකාශනය කරමු:

අනෙකුත් සඳහාද සහ අනෙකුත් සමඟ පවතින, අනෙකුත් අපරිසරය යොමායන් වෙනුවෙන්.

අකෙටියෙන් ව² පරිසරය අනන්‍යතාවය නිසිවැනි,
නිසිවැනි නිසිවැනි නිසිවැනි නිසිවැනි නිසිවැනි අතී,
සිවිලි විවිධත්වය වැඩිවීමට හේතු විය.

[දෙවන:]

න බ්‍රිතාන්‍ය භනෙන ඉමියස හගවතා සඞ්ඛ්‍යෙනන හාසිතයස විජ්‍යාරෙන අජ්ඨං අජාතාමි. සාධු මෙ භනෙන හගවා නථා හාසඞු. යථාහං ඉමියස හගවතා සඞ්ඛ්‍යෙනන හාසිතයස විජ්‍යාරෙන අජ්ඨං අජාතෙය්‍යනනි.³

[භගවා:]

සමෝ විසෙසී උදව්⁴ නිතිනෝ යෝ මඤ්ඤානී සෝ විචදෙථ තෙන,
නිත්තු විධානු අවිකම්පමානෝ සමෝ විසෙසීති ත තස්ස හොති,
සචෝ විජාතාසි චදෙහි යකි.

[දෙවනා:]

ඉමසස පි බොහෝ හතෙක හඟවන සඟිබිනෙහි හාසිතසස න විජ්ජාරෙක අත්. අප්පානම්. සාධු මෙ හතෙක හඟව නපා හාසස, යපාහං ඉමසස හඟවන සඟිබිනෙහි හාසිතසස විජ්ජාරෙක අත්. අප්පා-
නෙය්නති.³

[භගවා:]

පහසි සිසිං⁵ න විමාන⁶ මජ්ඣිමා අවෙස්ථි⁷ නණනං ඉධ නාම රූපෙ,
නං ඡිත්තගන්තං අනිසං නිරුසං පරියෙසමානා නාමාසනමුං
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා සුරං වා සග්ගෙසු වා සබ්බනිවෙසනෙසු;
සවෙ විජානාසි වදෙහි සක්කාති.

[දෙවන:]

ඉමසය බඩංගු හතරක හඟවනා සඳිවිතෙතන හාසිතසය එවං
විජාරෙන අනං ආජානාමි.

සමඟ. - මජ්ඣිම, සූ. PTS. 2. අසකාසකයා - මජ්ඣිම, සූ. PTS. 3. ජාතෙය්‍යනාථි
 මජ්ඣිම, PTS. 4. අථවං - සිමු. 2. 5. කකිංචි - සි 1. 6. න ච මාන - මජ්ඣිම 2
 7. අනුරුථි - සූ. සිමු. 2.

වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ දෙව්දු මට මෙය කිවුය. “මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප විසින් ඵලභින්නට සුකර නො වෙති. අනෙක් මහෙශ්වරයා දෙවනාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභී මේ අරුත විවාරන්නහු නම් අපි දු දහම් ඇසීමට එන්නෙමු” යි. වහන්ස, ඉදින් ඒ දෙව්දුවගේ වචනය ඇත්ත වේ නම් ඒ දෙව්දු මෙහි ම නුදුරෙහි ය” යි.

එසේ කී කල්හි ඒ දෙව්දු ආයුෂමත් සම්මුතීතොරුන්ට “මහණ, විවාරණු මැනව. මහණ, විවාරණු මැනව. මේ මම පැමිණියෙමි” යි මෙය කිවු ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දෙව්දුවට භාජායෙන් වදාළ සේක:

සත්තඤ්ඤා පඤ්ඤාසංකප්පාදි සංඥා අභිනේයා ය. පඤ්ඤාසංකප්පාදි (නාමණා දුෂ්ටත්වය වශයෙන්) පිරිවිසානු ය. පඤ්ඤාසංකප්පාදි පිරිසිදු නො දැන මාරයාගේ වසයට යෙත්.

පඤ්ඤාසංකප්පාදි පිරිසිදු දැන සත්තඤ්ඤාදි වශයෙන් කිසිවකු නො හඟී. යම් හෙයකින් ඔහුට ඒ මඤ්ඤා නො වේ ද (එහෙයින්). යම් කරුණෙකින් ඔහුට රාගරත්නාදි වශයෙන් කිසිත් නම් ඒ කරුණ ද ඔහුට නැත: එමඟ දෙව්දුව, ඉදින් (එබඳු රහතකු) දැනී නම් කියවයි.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම නො දැනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත විතර විසින් යම්සේ මම දැන ගත්තෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපරිද්දෙන් මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්හු:]

යමෙක් “(මම අත්‍යයන් හා) සම වෙමි” යි හෝ “විශිෂ්ටයෙමි” යි හෝ නොහොත් “හිතයෙමි” යි හෝ හඟී ද එයින් හේ (අත්‍යයන් හා) විවාද කරන්නේ ය. (යමෙක්) ත්‍රිවිධ මාතයන්හි නො සැලෙන්නේ ද ඔහුට ‘සම ය, විශිෂ්ට ය, (හිත ය) යන හැඟීමක් නො වේ. එමඟ දෙව්දුව, ඉදින් (එබන්දකු) දැනී නම් කියව.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි ද අරුත විතර විසින් මම නො දැනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත මම යම්සේ විතර විසින් දැන ගත්තෙමි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එසේ මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්හු:]

පුඤ්ජනිය හල්ලෙ ය. විවිධ මාතයට (=තව්විධ හෝ ත්‍රිවිධ මාතයට) නො ගියේ ය. නොහොත් මවුකුසට නො යන්නේ ය. මේ නාමරූප සංඛ්‍යාත පඤ්ඤාසංකප්පාදි තෘෂ්ණාව මුලපුත්ත කෙල්ලෙ ය. සුත්තකලා කෙල්ලෙ ගැට ඇති නිදුක් වූ තෘෂ්ණා රහිත වූ ඒ තෘෂ්ණාසුච්ඡාදා සොයන්නා වූ දෙව්දු ද මහත්තමය ද මෙලොව හෝ පරලොව හෝ සව්භිසත්ති හෝ සියලු සත්ත කිවෙසනසත්ති හෝ නො දැනී. එමඟ දෙව්දුව ඉදින් දැනී නම් කියව.

[දෙව්දු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දෙශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම මෙසේ දැනිමි.

[භගවා:]

පාපං ත කසිරු වවසා මනසා කායෙන වා කිංකුචන සබ්බලොකෙ,
කාමෙ පහාය සතීමා සමපජානො දුක්ඛං ත සෙවෙථ අනත්ඨසංභිතනනි.

නඤ්ඤාවග්ගො දුතියො.

නමුඤ්ඤානං:

නඤ්ඤා නඤ්ඤා වෙච නත්ථි පුත්තසමෙන ව,
බතතියො සතමානො ව නිද්දා නඤ්ඤි ව දුක්ඛකරං,
හිරි කුට්ඨිකා නවමො දසමො වුත්තො සමිද්ධිනා'ති.

3. සතනිවග්ගො.

1. 3. 1.

සතනිසුත්තං.

21. සාවඡ්ඤා—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවනා භගවතො සතනිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:¹

සතනියා විය ඔමටෙය්, ඛයගමානොව² මත්තකෙ,
කාමරුගපපහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බපේ'ති.

[භගවා:]

සතනියා විය ඔමටෙය්, ඛයගමානොව² මත්තකෙ,
සක්කායදිට්ඨිපපහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බපේ'ති.

1. 3. 2.

චුසතිසුත්තං.

22. සාවඡ්ඤා—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවනා භගවතො සතනිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

නාචුසනනං චුසති ව චුසනනං ව තතො චුසෙ,
තසමා චුසනනං චුසති අපපද්ධස්සපදෙසිතනනි.

[භගවා:]

යො අපපද්ධස්ස නරස්ස දුස්සති,
සුද්ධස්ස පොසස්ස අතඛණස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං,
සුමුමො රජො පච්චානංව බිත්තො'ති.

[භගවත්හු:]

වචනයෙන් ද සිතින් ද කයින් ද කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. මුළු ලොව සියලු කාමයන් හැර සිහි ඇත්තේ මනා නුවණ ඇත්තේ අනභි සහිත වූ දුක නො සෙවුනේ ය.

නඤ්ඤ වර්ග දෙවෙනි යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

නඤ්ඤ, නඤ්ඤි, නඤ්ඤනසම, බහනිය, සතමාන, නිද්දානඤ්ඤ, දුක්ඛර, හිරි, නව වන කුටිකා, දසවන සම්මානි සූත්‍රය ද වේ.

3. සතති වර්ගය.

1. 3. 1.

සතති සූත්‍රය.

21. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සැතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දූවෙන්තකු මෙන් ද මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සැතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දූවෙන්තකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සතකායදූෂිත ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

1. 3. 2.

පුංගු සූත්‍රය.

22. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කමීය නො පහස්නහු විපාකය තෙමේ ස්පයී නො කෙරෙයි. එහෙයින් කමීය පහස්නහු විපාකය තෙමේ ස්පයී කරන්නේ ය. එහෙයින් නිදෙස් පුගුලන්ට දොෂ කරණ කමීය පහස්නහු විපාකය තෙමේ ස්පයී කෙරෙයි.

[භගවත්හු:]

යමෙක් නිදෙස් වූ පිරිසිදු වූ කෙලෙස් තැනි පුද්ගලයකුට දොෂ කෙරේ ද, ඒ පාපය තෙමේ උඩුසුලඟට දැමූ සිසුම් රජසක් මෙන් ඒ බාලයා කරා ම පෙරලා එයි.

1. 3. 3.

ජවාසුතනං

23. සාවකපියං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙතා ජවා බහි ජවා ජවාය ජවිතා පජා,
තං තං ගොතම පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

[භගවා:]

සීලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතනං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
අතාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

යෙසං රාගො ච දොසො ච අවිජ්ජා ච විරාජ්ජා,
බිණ්ණසවා අරහනෙතා තෙසං විජටිතා ජවා.

යත්ථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ච එතෙඤ්ජා! ඡිජ්ජතෙ ජටාති.

1. 3. 4.

මනොනිවාරණසුතනං

24. සාවකපියං—

එකමනනං. සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යතො යතො මනො නිවාරයෙ
ත දුක්ඛමෙති නං තතො තතො,
ස සබ්බතො මනොනිවාරයෙ
ස සබ්බතො දුක්ඛා පමුච්චති².

[භගවා:]

ත සබ්බතො මනො නිවාරයෙ
මනො යතනනිමාගනං,³
යතො යතො ච පාපකං
තතො තතො මනො නිවාරයෙ'ති.

1. 3. 5.

අරහනසුතනං

25. සාවකපියං—

එකමනනං. සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

1. එතං යං - සංඝා, - PTS 2. පමුච්චති - මජ්ඣං, සී, මු. PTS 3. ත ඉතො සංයතනනං - මජ්ඣං, සංයතනං - PTS

1. 3. 3.

ජවා සූත්‍රය.

23. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ඇතුළත අවුල් ය. පිටත අවුල් ය. සත්ත ප්‍රජාව අවුලෙන් වෙළුනී ය. එහෙයින් ගෞතමයන් වහන්ස, කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ දැ යි? එකරුණ පුළුවන්.

[භගවත්හු:]

පිළිසදනුවණ ඇති කෙලෙස් තවත වෙර ඇති නිරණප්‍රඥයෙන් යුත් සසර බිය දක්නාහුලු ඒ සත්ත තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය භා ප්‍රඥව වඩමින් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ යි.

යම් කෙනකුත් විසින් රාගයත් දෝෂයත් අවිද්‍යාවත් දුරු කරණ ලද්දහුද, (ඔහු) කම්ණාසුව රහත්හු ය. ඔවුන් විසින් තෘෂ්ණා නැමති අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

යම් තැනෙක තාමයත් රූපයත් ප්‍රතිසයත් රූපසංඥාවත් නිරව-
ශෙෂයෙන් නිරුඳව වෙද්ද, මෙහි මේ තෘෂ්ණා නැමති අවුල සිද්ධ යි.

1. 3. 4.

මනොනිවාරණසූත්‍රය

24. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ ඡෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් යමෙකින් සිත වලකන්නේද? එයින් එයින් ඔහුට දුක් නොපැමිණෙයි. හෙතෙමේ සියල්ලෙන් සිත වලක්වන්නේ නම් හෙතෙමේ සියලු දුකෙන් මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සියල්ලෙන් සිත නො වලකන්නේය. සංයත භාවයට පැමිණි සිත නො වලක්වන්නේ ය. යමෙකින් යමෙකින් අකුසල් මේ නම් එයින් එයින් සිත වලක්වන්නේය යි.

1. 3. 5.

අරහත සූත්‍රය

25. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී
 බිණ්ණසවො අනතිමදෙහධාරී,
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී
 බිණ්ණසවො අනතිමදෙහධාරී,
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍ය
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිතා,
 වොහාරමනෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

[දෙවතා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී
 බිණ්ණසවො අනතිමදෙහධාරී,
 මාතං හු බො සො උපගමම භික්ඛු
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

පභිණ්ඩානස්ස න සන්ති ගන්ථා
 විට්ඨපිතා මානගන්ථස්ස සබ්බෙ,
 සො චිතිවතො මඤ්ඤනං¹ සුමෙධො
 අහං වදුමිතිපි සො වදෙය්‍ය
 මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍ය,
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිතා
 වොහාරමනෙතන සො වොහරෙය්‍යා'ති.

1. 3. 6.

පජේජානසුතනං.

26. සාවජජියං—

එකමන්තං ඡිතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

කති ලොකසම් පජේජාතා යෙහි ලොකො පකාසති²,
 භගවන්තං³ පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙමු තං මයං.

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජේජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජජති,
 දිවා තපති ආදිවෙවා රතනිං ආභාති⁴ වජ්ඣමා,
 අථ අග්ගි දිවාරතනිං තත්ථ තත්ථ පකාසති²,
 සමුඤ්ඤො තපතං සෙට්ඨො එසා ආභා අනුගතර'ති.

1. මඤ්ඤනං-මජ්ඣං, සමනං - සසා PTS
 PTS 4. රතනිමාසාති - මජ්ඣං, සසා

2. පකාසති - සිමු, 1. සි 1, 3. භවන්තං-

සිටුමගින් කළ කිසි ඇති ආප්‍රවයන් නැසූ පශ්චිම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති” යි කියාත් කියන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

සිටුමගින් කළ කිසි ඇති ආප්‍රවයන් නැසූ පශ්චිම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්‍ෂ වූ හෙතෙමේ ලොකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාර මාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

[දෙවි:]

සිටු මගින් කළ කිසි ඇති ආප්‍රවයන් නැසූ පශ්චිම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? ඒ මහණ තෙමේ මාතයට පැමිණ හෝ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

ප්‍රතිණ වූ මාත ඇති ඔහුට මාතග්‍රන්ථි නැත. ඔහු විසින් සියලු මාතග්‍රන්ථි වෙසෙසින් තසත ලද්දහ. මනා නුවණ ඇති හෙතෙමේ මඤ්ඤාන ඉක්ම වූයේ ය. හෙතෙමේ ‘මම කියමි’ යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ ‘මට කියති’යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්‍ෂ වූ ඒ රහත් තෙමේ ලොකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

1. 3. 6.

පස්වැනි සූත්‍රය

26. සැවැත්තුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තමි (එබඳු) එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරත්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දකිමු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පස්වැන්නෙක් නැත. තිරු දවල් බබලයි. සඳු රැ බබලයි. තව ද, හිත්ත දිවා රැ දෙකි ඒ ඒ තැන බබලයි. සම්මුඛයන් වහන්සේ බබලන්නාවුත් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨය. මේ ආලෝකය නිරාතනර යි.

1. 3. 7.

සරසුතනං

27. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කුතො සරා නිවතනනති කථා වට්ටං න වතනති,¹
කථා නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣතිති

[භගවා:]

යථා අපො ව පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
අතො සරා නිවතනනති එථා වට්ටං න වතනති,¹
එථා නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති'ති.

1. 3. 8.

මහඥාන සුතනං

28. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

මහඥානා මහාභොගා රට්ඨවනො'පි ඛතියා,
අඤ්ඤමඤ්ඤභිතිජ්ඣනති කාමේසු අනලඛනා
තෙසු උසසුකකප්පතෙසු² භවසොතානුසාරිසු,
කෙඨි³ තණ්හං පජ්ඣංසු කෙ ලොකසමිං අනුසසුකාති

[භගවා:]

භික්ඛා අගාරං පබ්බජ්ඣතා⁴ භික්ඛා පුතනං පසුං පියං,
භික්ඛා රුගඤ්ච දෙසඤ්ච අවිජ්ජඤ්ච විරුජ්ඣ
බිණ්ණසවා අරහතො තෙ ලොකසමිං අනුසසුකා'ති.

1. 3. 9.

චතුරකකසුතනං.

29. සාවකපීයං—

[දෙවතා:]

චතුරකකං නවදාරං පුණ්ණං ලොහෙන සංයුතං,
පඞ්කජානං මහාචීර කථං යාත්‍රා භවිස්සති.

[භගවා:]

ජේත්වා තද්ධිං⁵ වරතතඤ්ච ඉල්ලාලොහඤ්ච පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්හ එවං යාත්‍රා භවිස්සති'ති.

1. වට්ටති - සි.මු. 1. PTS සි 2. 2. උසසුකකප්පතෙසු - සස. 3. කොඨ - සස. ගඨ - PTS.

4. පබ්බජ්ඣතා - PTS. 5. තද්ධිං PTS.

1. 3. 7.

සර සුත්තය

27. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා සෙන් කී ය:

සංසාර ප්‍රවාහයේ කොහි තවතිද්ද? සසරවැසි කොහි නො වසී ද? නාමයත් රූපයත් කොතැන්හි නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද?

[භගවත්හු:]

යම් තැනක ආපො ධාතුවත් පඨවි ධාතුවත් තෙජෝ ධාතුවත් වායෝ ධාතුවත් නො පිහිටා ද මෙහි සංසාරප්‍රවාහයේ තවතින්. මෙහි සසරවැසි නො වසී. මෙහි නාමයත් රූපයත් නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වේ යි.

1. 3. 8.

මහදාන සුත්තය

28. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා සෙන් කී ය:

මහත්ත ආති මහත්භොග ආති රටවල් ආති ඝෂ්‍යයයේ ද කාමයන්හි සැහීමට නො පැමිණියාහු ඔවුනොවුන් සැපත පතන්.

ඔවුන් (කාමයන්හි) උත්සාහවත් වූ කල්හි භවස්‍රෝතූස අනු ට යන කල්හි මේ ලොකයෙහි කවුරු තෘෂ්ණාව දුරු කළාහු ද? ලොකයෙහි කවුරු (කාමයන්හි) උත්සාහ රහිත වූවාහු ද?

[භගවත්හු:]

හිතිගෙය හැර ප්‍රිය වූ දරුවන් ද සිවුපාවුන් ද හැර පැවිදි වූ රුගයන් දොමයන් දුරු කොට අවිද්ධවත් නසා (සිටි) සම්මොඝව වූ ඒ රහත්හු ලොකයෙහි (කාමයන් සෙවීමෙහි) උත්සාහ රහිතයෝ ය.

1. 3. 9.

වතුචක්ක සුත්තය.

29. සැවැත්නුවර—

[දෙව්:]

මහාචීරයන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානග) සක් සතරක් ඇත්තේ ය. තව දෙරක් ඇත්තේ ය. (අශූචියෙන්) පිරුණේ ය. ලොභයෙන් යුක්ත ය. මඛෙහි උපත. එහි නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

රූභාන ද වරපට ද ලාමක ඉච්ඡාව ද ලොභය ද සිද්ධ තෘෂ්ණාව සහවුලින් උදුරා (ලීමෙන්) මෙසේ නික්ම යෑම වන්නේ යි.

1. 3. 10.

එණිජඛසුතතං.

30. සාවජඝ්ඵයං—

[දෙවතා:]

එණිජඛසං කිසං වීරං අප්පාභාරං අලොච්ඡපං,
සීහං වෙකවරං නාගං කාමෙසු අනපෙකඛිතං,
උපසඛකම්ම පුච්ඡාම කථං දුක්ඛා පමුච්චතීති.

[භගවා:]

පඤ්ච කාම ගුණාලොකෙ මනෝජට්ඨා පවෙදිතා,
එත්ථ ඡන්දං වීරාජෙත්වා එවං දුක්ඛා පමුච්චතීති.

සතතිවග්ගො නව්ග්ගො.

නහුද්දනං:

සතතියා පුසති වෙව ජවා මනෝ නිවාරණා,
අරහතෙන පජේජානො සරා මහභූතෙන ව,
චතුරකෙකන නවමං එණිජඛෙකන තෙ දසාති.

4. සතුලලපකාසිකවග්ගො.

1. 4. 1.

සබ්බිසුතතං.

31. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවජඝ්ඵයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො සබ්බසුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්මසු. උපසඛකම්මා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අවහංසු.

එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථවං,
සතං සභ්බම්මෙඤ්ඤාය සෙය්‍යො හොති න පාපියොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. 3. 10.

එනිජබ්බ සූත්‍රය.

30. සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

එනිමුට්ඨකුගේ මෙන් කෙරුණා ඇති කාශ වූ සච්ඡාභාර ඇති ලොල් බැව් තැනි, සිංහයකු මෙන් ඇතකු මෙන් එකලාව හැසිරෙන, කාමයන්හි නිරපේක්ෂක වූ චිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹ කෙසේ දුකින් මිදේ දැයි විචාරමි.

[භගවත්හු:]

ලොව මහස සවැනි කොට ඇති පඤ්චකාමගුණයෝ ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. මෙහි ඇල්ම දුරු කොට ලිමෙන් මෙසේ දුකින් මිදෙයි.

සහතිවගීය ගෙවෙහි යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

සතති, පුසති, ජටා, මනොනිවාරණ, අරහත්ත, පච්ඡාය, සර, මහභික සූත්‍ර ද, තවචානි චතුර්වක සූත්‍රය ද, එනිජබ්බ සූත්‍රය දැයි දෘශ්‍ය කෙතෙක් වෙත්.

4. සතුලලපකායික වගීය.

1. 4. 1.

සබ්බ සූත්‍රය.

31. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජව්වණි ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකායික දෙවතාවෝ රු පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව්රම් බඩුපුටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කියේ ය.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්ම දූත (සිටියනුව) අභිවාද්ධිය වෙයි. පිරිහීමෙක් නො වෙයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය පඤ්ඤා ලබ්භති¹ තාඤ්ඤානොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සොකමජේඛි ත සොවතීති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය ඤාතිමජේඛි විරොචතීති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සත්තා ගච්ඡන්ති සුගගතින්ති.²

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සත්තා තිට්ඨන්ති සාතන්තන්ති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවන්තං එතද්වොච: කස්ස භු බො භගවා³
සුභාසිත්තන්ති.

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙත. අපි ව මමාපි⁴ සුණාථ:

සබ්බි රෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමතා තා දෙවතායො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
පදකම්මණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසිංසුති.⁵

1. පඤ්ඤා ලබ්භති - සසා. 2. සුගගතින්ති - සසා. 3. භගව - PTS. 4. මමපි - මජ්ඣිකාං. මමපි - PTS. 5. ඉදමවොච - ටෙ - තත්ථෙවන්තරධාසිංසුති පාඨය සසා, PTS, ටෙ, ජනකපු න දිස්සතෙ

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් ප්‍රඥාව ලැබේ. අනෙකකින් නො ලැබේ.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් ශෝක-කාරණයන් මැද ශෝක නො කෙරේ.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් නැයන් මැද වෙසෙසින් බිබලයි.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් සත්තයෝ සුගතියට යෙත්.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් සත්තයෝ බොහෝකල් සුව සේ සිටිත්.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද්දේ ද?

[භගවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් කරුණු වශයෙන් මැනවින් කියන ලදී. වැලි දු මගේ (වචනය) ද අසවු:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැනීමෙන් සියලු දුකින් මිදෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ දෙවනාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූහ යි.

1. 4. 2.

මච්ඡරිසූතනං.

32. එකං සමයං භගවා සාද්ධජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සම්බුද්ධා සතුල්ලපසායිකා දෙවතායො
අභික්කන්තාය රහතියා අභික්කන්තාවණ්ණා කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභා-
සෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසී:

මච්ඡරු ව පමාදු ව එවං දුතං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛිමානෙන¹ දෙය්‍යං හොති විජ්‍යතාති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

යසෙව භීතො න දදති මච්ඡරි තදෙවාදදතො² භයං,
ජීඝව්ජා ව පිපාසා ව යස්ස භායති මච්ඡරි,
තමෙව බාලං පුසති අසමිං ලොකෙ පරමි ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මච්ඡරං දජ්ජා දුතං මලාභිභු,
පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා හොනති පාණිතන්ති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

තෙ මතෙසු න මීයන්ති³ අද්ධානං⁴ ව සහබ්බජං⁵,
අප්පසමිං යෙ පච්චෙච්ඡන්ති එස ධම්මො සන්තන්තො.

අප්පසෙමකෙ පච්චෙච්ඡන්ති බහුතෙකෙ නදිව්ජරෙ,
අප්පසවා දහකිණා දින්නා සහසෙය්‍යන සමිං මිත්වා.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

දුද්දදං දදමාන්තං දුක්ඛරං කමම කුබ්බතං,
අසන්තො නාහුකුබ්බන්ති සහං ධම්මො දුරන්තයො⁶.

තස්මා සන්ඤ්ච අසහඤ්ච⁷ නානා හොති ඉතො ගති,
අසන්තො නිරයං යන්ති සන්තො සග්ගපරායණාති.

අථ බො අපරු දෙවතා භගවන්තං⁸ එතදවොච: කස්ස හු බො භගවා
සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිත්ථ පරියායෙන. අපි ව මමාපි සුණාම:

ධම්මං චරෙ යොපි සමුඤ්ජකං⁹ චරං¹⁰ දුරඤ්ච පොසං දදමප්පකස්මිං,
සහං සහස්සානං සහස්සායාතිනං කල්මසි නාග්ගන්ති තථාච්චිධස්ස තෙති

1. පුඤ්ඤං ආකඛිමානෙන - මජ්ඣ. 2. තදෙවාදදතො - PTS 3. මීයන්ති - සො.
4. පනාථානං-සී. 5. සහබ්බජං - සො, සී.මු. 2. PTS 6. දුරන්තයො - මජ්ඣ, සො. 7. අසහා-
-මජ්ඣ, 8. භගවතො සන්තිකෙ - මජ්ඣ. 9. සමුඤ්ජකං - සො. 10. චරෙ, කස්සෙ

1. 4. 2.

මධ්‍යම සූත්‍රය

32. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි සේනවත නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලපකාසික දෙවනාවෝ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල මුළු දෙවරම බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකන්පසෙක සිටියහ. එකන්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

මසුරුකමින් ද ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දන් නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (දහළු) දන්නහු විසින් දිය යුතු වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

මසුරු පුද්ගල තෙමේ යමකට ම බිය වූයේ දන් නො දේ ද, නො දෙන ඔහුට එය ම බිය වේ. මසුරු පුද්ගල තෙමේ යමකට බිය වේ ද, ඒ බඩසය ද පවස ද ඒ බාලයා ම මෙලෙවිතින් පරලෙවිතින් පහස්තේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මැඩ ලත පුද්ගල තෙමේ මසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් පරලෙවිති දී සතුන්ට පිහිට වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

යම් කෙනෙක් මහ කැටු වැ යනුවනට (ලද්දෙය බෙදා දෙන්නාක්) සෙයින් සවලායක් ඇති කල්හිත් දෙත් ද, ඔහු (අදහ මරණයෙන්) මළවුන් අතර නො මියෙත්. මේ පැරණි දහමෙකි.

ඇතැම්හු සවලායක් ඇති කල්හිත් දෙත්. ඇතැම්හු බොහෝ භොගයෙන් සමතවාගත වුවහු ද නො දෙත්. මද්දෙයින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් (=දහසෙකින් දෙන ලද දන) හා සම ය යි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ ගායා කී ය:

අසත්පුරුෂයෝ (සවලායක් ඇති කල්හි දීම වූ) දුෂකර දානය දෙන දුෂකර (සුවරිත) ක්‍රියා කරණ (සත්පුරුෂයන්ට) අනුක්‍රියා නො කෙරෙත්. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දුෂපුර ය. (එහෙයිනි.)

එහෙයින් සත්පුරුෂයන්ගේත් අසත්පුරුෂයන්ගේත් මෙලොවින් පරලොව යෑම එකිනෙක වෙනස් වේ. අසත්පුරුෂයෝ නිරයට යෙත්. සත්පුරුෂයෝ සමීපරායණ වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් භෞමික කියන ලද ද?

[භගවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් කරුණු විසින් භෞමික කියන ලදී. යළි දු මගේ (වචනය) ද අසවු:

යමෙක් උක්ඛාවරියාවෙහි හැසිරෙන්නේ (කලවිටි ශුඬ කිරීම් පිදුරු පෙළීම ආදී වශයෙන් දුක සේ ජීවිකාව පවත්වන්නේ) අඹුදරුවනුත් පොෂණය කරමින් සවලායක් ඇති කල්හිත් දෙමින් දහමිහි හැසිරෙන්නේ ද, සහස්‍රයාග කළ ඉස්සක් දෙනකුත්ගේ ඒ යාගක්‍රියාවෝ එබඳු දීප්තිදගේ (දනක්‍රියාවන් පිළිබඳ) ශතභාගයකුත් නො අහිත්.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කෙනෙස යඤ්ඤා විජුලො මහගගතො
සමෙන දින්නස්ස න අග්ගමෙනි,
කථං¹ සතං සහස්සානං² සහස්සායාගිතං
කලුමපි නාග්ගනති තථාච්චිධස්ස තෙනි.

අථ බො භගවා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

දදන්ති හෙකෙ³ විසමෙ නිවිට්ඨා,
ජෙත්වා⁴ වග්ගිත්වා අථ සොවගිත්වා,
සා දකඛ්ණා අස්සුමුඛා සද්දණ්ඩා
සමෙන දින්නස්ස න අග්ගමෙනි.
එවං සතං සහස්සානං² සහස්සායාගිතං
කලුමපි නාග්ගනති තථාච්චිධස්ස තෙනි.

1. 4. 3.

සාධුස්සතං

33. සාවජ්ඣයං—

අථ බො සම්බුද්ධා සත්ථුලලපඤ්ඤා දෙවතායො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ඡෙත්තවතං. ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසම්භම්සු. උපසම්භම්ත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං.

මචෙජ්ඣ ව පමාද ව එවං දනං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛිමානෙත දෙය්‍යං හොති චිජානතාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපි ව අප්පසම්මපි⁵ සාධු⁶ දනං.

අප්පසෙවකෙ පචෙච්ජන්ති බහුතෙකෙ න දිච්ඡරෙ,
අප්පසමා දකඛ්ණා දින්නා සහස්සෙත සමං මිතාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අප්පසම්මපි සාධු⁶ දනං. අපි ව සද්ධායපි සාධු⁶ දනං.

දනඤ්ච යුද්ධඤ්ච සමානමානු අප්පාපි සන්තා බහුකෙ ජිනන්ති,
අප්පමපි වෙ සද්දහානො දද්දති තෙනෙව සො හොති සුඛි පරජාති.

1. 'කථං' - සි.මු. PTS පොඤ්ඤෙසු නච්චි. 2. සහස්සාන - සහ. 3. එකෙ - PTS.
4. කුත්වා - සහ. 5. අප්පසම්මපි - සහ, මජ්ඣිම, 6. සාධු - සහ.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහත් වූ උදරබවට පාමිණි මේ දහය දහමින් සෙමෙන් දෙන ලද දහයේ වටනාකමට කුමක් හෙයින් නො පාමිණේ ද? සහසුරාග කළ ලක්ෂයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දහක්‍රියාවෝ එබදු (දිළින්දගේ) දහක්‍රියා පිළිබඳ ශතභාගයකුත් කෙසේ නම් නො අහිත් ද?

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දේවතාවාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

කෙනෙක් විෂම වූ (කයවෘද්ධි) කම්මෙහි පිහිටියාහු (මෙරමා) නළා මරු යළි ශෝකි කරවා දෙත් ම ය. (කප්‍ර වැකුනු මුහුණු ඇති කොට මෙරමාගට දඹුවම් කොට දුන් හෙයින්) අසනුමුඛ නම් වූ සද්ධර්ම නම් වූ ඒ දක්ෂිණාව දහමින් සෙමෙන් දෙන ලද දහයේ වටනාකමට නො පාමිණේ. සහසුරාග කළ ලක්ෂයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දහක්‍රියාවෝ එබදු (දිළින්දගේ) දහක්‍රියා පිළිබඳ ශතභාගයකුත් මෙසේ නො අහිත්.

1. 4. 8.

සාමු ඉක්කම

33. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මනා ජීවිතයේ ඇති බොහෝ වූ සතුලපකාශින දෙවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙමුරම බඩුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදහස පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානත් වහන්ස, දීම මැනවි.

මසුරා කමින් ද, ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දහය නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (පින්පල) දත්තනු විසින් දිය යුතු වෙයි.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදහස පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානත් වහන්ස, දීම මැනවි. තව ද, මඳක් ඇති කල්හිත් දීම මැනවි.

ඇතැම්හු මඳක් ඇති කල්හිත් දෙති. ඇතැම්හු බොහෝ භොගයෙන් සමනවාගත වූවාහු ද නො දෙති. මඳෙකින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් හා සම යයි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීති-වෘත්තය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානත් වහන්ස, දීම මැනවි. සච්ඡයක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. තව ද, ශ්‍රද්ධායෙන් දීමත් මැනවි.

දහයත් යුඛයත් සමාන යයි කියත්. සච්ඡ වූත් විරපුරුෂයෝ බොහෝ වූ බියසුල්ලත් දිනත්. ඉදින් සැදුහැත්තේ සච්ඡයකුත් දේ ද, එයින් ම හෙ තෙමේ පරලොව සුව ඇත්තේ වේ.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අප්පසම්මපි සාධු¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාධු¹ දනං.
අපි ච ධම්මලභාසාසි සාධු¹ දනං.

යො ධම්මලභාසාසි දදාති දනං උට්ඨානවිරියාධිගතස්ස ජනානු,
අනිකකම්ම සො² චෙතරංගිං යමෙස්ස දිබ්බානි ථානානි
උපෙති මච්චෙති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අප්පසම්මපි සාධු¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාධු¹
දනං. ධම්මලභාසාසි සාධු¹ දනං. අපි ච විවෙය්‍ය දනම්පි සාධු.³

විවෙය්‍ය දනං සුගතප්පසත්ථං
යෙ දකඛ්ඤෙය්‍යා ඉධ ජීවලොකෙ,
එතෙසු දිනානි විහප්ථලානි
බිජානි චුහතාති යථා සුබෙතෙතති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අප්පසම්මපි සාධු දනං. සඤ්ඤාසි සාධු¹
දනං. ධම්මලභාසාසි සාධු¹ දනං. විවෙය්‍ය දනම්පි සාධු¹ අපි ච පාණෙසුපි
සාධු සංයමො.

යො පාණ්භූතෙසු⁴ අහෙය්‍යං චිරං පරුපවාදාන නාරොති පාපං,
භිරං පසංසන්ති න භි තත්ථ සුරං භයා භි සන්තො න
කරොන්ති පාපන්ති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො එතද්දමොච: කස්ස හු බො භගවා
සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං මො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමාපි සුඤ්ඤා

සඤ්ඤාසි දනං බහුධා පසත්ථං
දනා ච බො ධම්මපදංච සෙතො.
පුබ්බෙ ච භි⁵ පුබ්බතරෙ ච සන්තො,
තිබ්බාණ්වෙවජ්ඣගමිං සපඤ්ඤති.

1. 4. 4.

නසනතිසුතනං.

34. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

1. සාසු - සා. 2. අනිකකම්ම - සා. 3. සාධුදනං - මජ්ඣ. 4. භූතානි. -
මජ්ඣ. සා. 5. පුබ්බෙ භි - සා. PTS.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි, මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සැදූහැයෙන් දීමත් මැනවි. තව ද, දූහැමින් ලද දෙයක් දන් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දීමත් මැනවි.

යම් සත්ත්වයෙක් උත්තරයෙන් හා වියරියෙන් ලැබූ වස්තු දන් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දන් දේ ද, ඒ මිනිස් නෙමේ යමයාගේ වෙතරණී නිරය ඉක්මවා දිව්‍යස්ථානයන්ට පැමිණේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි, මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සැදූහැයෙන් දීමත් මැනවි. දූහැමින් ලද දෙය දන් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තව ද, (දත්තවතුන් හා ප්‍රතිග්‍රාහකයන්) තෝරා ගෙන දීමත් මැනවි.

තෝරා ගෙන දීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පසස්තා ලදී. මේ සත්ත්වලොකයෙහි යම් දක්ෂිණාභීයෝ වෙද්ද, මොවුන් විෂයෙහි දෙන ලද්දහු සරා කෙනෙක වපුළ බිජුවට මෙන් මහත්ඵල වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සැදූහැයෙන් දීමත් මැනවි. දූහැමින් ලද දෙය දන් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තෝරා දීමත් මැනවි. තව ද, ප්‍රාණීන් කෙරෙහි සංයමයන් (-ප්‍රාණසාතයෙන් වැළැක්වත්) මැනවි.

යමෙක් සත්ත්වයන් නො වෙහෙසමින් හැසිරෙන්නේ පරොපවාද හෙතුවෙන් පව් නොකෙරේ ද, එහි ලා (සත්පුරුෂයෝ) පවට බියසුල්ලාව පසසත්. (පවිතිරීමෙහි) සුරයා නො පසසත්. සත්පුරුෂයෝ උපවාදයන්ට බියෙන් පව් නො කෙරෙත් ම ය. එහෙයිනි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද ද?

[භගවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් පයඝායයෙන් සුභාමිත ය. වැලි දු මාගේ (වචනය) ද අසවු:

සැදූහැයෙන් දීම තත්අසුරින් පසස්තා ලදී. දාතයට වඩා ධම් පදය හෙවත් නිජාණය ම ශ්‍රෙණි ය. පෙර ද, ඉතා පෙර ද, නුවණැති සත්පුරුෂයෝ නිවණ ම අවබෝධ කළාහු ය.

1. 4. 4.

නිසන්ති සූත්‍රය.

34. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන තම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩවසන සේක.

අථ ඛො සම්බුද්‍රා සභුලලපභාසිකා දෙවතායො අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභාසෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්සු උපසඬකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි-

න සන්ති කාමා මනුජේසු නිච්චා සන්තිධි කම්භියාති යෙසු ඛද්ධො,
 යෙසු පමහොතො අප්‍රනාගමනං අනාගන්තා පුරිසො මච්චුධෙය්‍යාති.
 ඡන්දජං අසං ඡන්දජං දුක්ඛං ඡන්දවිතයා අසවිතයො
 අසවිතයා දුක්ඛ විතයොති.

න තෙ කාමා යාති චිත්‍රාති ලොකෙ සඬකප්පරාගො පුරිසස්ස කාමො,
 නිට්ඨන්ති චිත්‍රාති තපෙව ලොකෙ අපෙඤ්ඤා¹ ධිරා විතයන්ති ඡන්දං.

කොධං ජහෙ විපපජ්ඣෙය්‍ය මානං සංයොජනං සබ්බමතික්කමෙය්‍ය,
 තං නාමරූපසම්මිසජ්ජමානං² අකිඤ්චනං නානුපනන්ති දුක්ඛා.

පභාසි සඬ්ඛං න ව මානමජ්ඣගා අවෙජ්ච්ඡි තණ්හං ඉධ නාමරූපෙ,
 තං ජිනතගඤ්ඤං අතීසං නිරාසං පරියෙසමානා නාජ්ඣගමුං
 දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙසු වා සබ්බතිවෙසනෙසුති.

තඤ්ඤො හි නාදුකදුං තථා විමුක්තං (ඉච්චායස්මා මොඝරාජා)
 දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා.
 තරුතනමං අඤ්චරං තරුතං යෙ තං තමස්සන්ති පසංසියා තෙති?

පසංසියා තෙපි භවන්ති හික්ඛු (මොඝරාජා'ති භගවා)
 යෙ තං තමස්සන්ති තථා විමුක්තං,
 අඤ්ඤාය ධම්මං විචිකිච්ඡං පතාය සඬගාතිගා තෙපි භවන්ති හික්ඛුති.

1. 4. 5.

උපකානසඤ්ඤිකතං.

35. එකං සමයං භගවා සාවරජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
 කස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බුද්‍රා උපකානසඤ්ඤිකා දෙවතායො
 අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභා
 සෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්සු. උපසඬකම්ඤා වෙහාසං අට්ඨංසු.
 වෙහාසං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. අපෙඤ්ඤා - P.T.S. 2. රූපසම්මි අසජ්ජ මානංසි. 9. 1.

එකල්හි මනා ජිව්වණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකාසික දෙවතාවෝ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල මුළු දෙවිරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මිනිසුන් කෙරෙහි නිත්‍ය වූ කාමයෝ නැත. යම් කාම වසතුන් කෙරෙහි බැඳුනු යම් කාමවසතුන්හි ප්‍රමත්ත වූ පුරුෂ තෙමේ මෘත්‍යුධෙය සංඛ්‍යාත සසරින් අපුනරගමන සංඛ්‍යාත නිවණට නොපැමිණෙන්නේ වේ ද, (එබඳු වූ) ඉභොලබ්බතයෝ මේ ලෝකයෙහි ඇත. (පඤ්චසකකු) දුඃඛය නෘෂ්ණාච්ඡදයෙන් හටගන්නේ ය. (පඤ්චොපාදගසකකු) දුඃඛය නෘෂ්ණාච්ඡදයෙන් හටගන්නේ ය. නෘෂ්ණාව දුරු කිරීමෙන් (පඤ්චසකකු) දුඃඛය දුරු කිරීම වේ. (පඤ්චසකකු) දුඃඛය දුරු කිරීමෙන් සියලු සංසාරදුඃඛය දුරු කිරීම වේ.

ලොකයෙහි විචිත්‍ර වූ යම් (රුපාදි) අරමුණු ඇත් ද, ඔහු කාමයෝ නොවෙත්. පුරුෂයාගේ (ගුහාදිවශයෙන්) සංකල්පිත රාගය තෙමේ කාමය යි. ලොකයෙහි විසිතුරු වූ (රුපාදි) අරමුණු එසේ ම සිටී. වැලිත් පණ්ඩිතයෝ මේ ආරම්භයන්හි ඡන්දරාගය දුරු කෙරෙත්.

ක්‍රොධය දුරු කරන්නේ ය. මාතය වෙසෙසින් බැහැර කරන්නේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. තාමරුප දෙක්හි නොඇලෙන රුපාදි පළිබොධ රහිත වූ ඒ ක්‍ෂණාසුවයා මතුයෙහි (සංසාර) දුඃඛයෝ නො වැටෙත්.

(යමෙක්) සත්ත්වප්‍රඥාප්තිය දුරු කෙළේ ද, මාතඥා නො පැමිණියේ ද, මේ තාමරුප දෙක්හි නෘෂ්ණාව සිදු ලියේ ද, සුත් කල නෘෂ්ණාග්‍රන්ථි ඇති නිදුක් වූ අශාරහිත වූ ඒ ක්‍ෂණාසුවයන් වහන්සේ දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් මෙලොව ද පරලොව ද සංයෝජනි ද සියලු සත්ත්වත්වෙසනයන්හි ද සොයන්නාහු නමුත් නො ලබත්.

(මොසග්ග් සථවිර තෙමේ මෙසේ කී ය:) ඉදින් දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් එසේ මිදුනු ඒ සඵලයන් වහන්සේ මෙලොවත් පරලොවත් නො දක්නාහු ද, මිනිසුන්ට හිතවැඩ සලසන තරලෙෂ්ඨ වූ ඒ සඵලයන් වහන්සේට යම් කෙනෙක් තමසාර කෙරෙත් තම්, ඔහු පාසසිය යුත්තෝ ද?

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: මොසග්ග්ග,) යම් කෙනෙක් එසේ මිදුනු ඒ සඵලයන් වහන්සේට තමස්සාර කෙරෙද්ද, ඒ හිසුහු පාසසිය යුත්තෝත් වෙති. ඒ හිසුහු ධර්ම දැන විවික්ච්ඡාව දුරු කොට (රුහාදි) සංගයන් ඉක්ම ගියාහු ද වෙති.

1. 4. 5.

උප්කානසඤ්ඤි සූත්‍රය.

35. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේසිච්චිසිච්චුග්ගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල මනා ජිව්වණ් ඇති බොහෝ වූ උප්කානසඤ්ඤික දෙවතාවෝ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ අහසෙහි සිටියහ. අහසෙහි සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

අඤ්ඤාථා සන්තමනනානං අඤ්ඤාථා යො පච්චෙදයෙ,
නිකච්ච කිතවස්සෙ'ව භුතනං ථෙය්‍යෙන තස්ස නං.

[භගවා:]

යං හි කසිරු තං හි වඳෙ යං ත කසිරු ත තං වඳෙ,
අකරුණතං භාසමානානං¹ පටිජාතනති පණ්ඩිතාති.

තසිදං භාසිතවතෙතන එකතනසවණෙන වා,
අනුකකම්භවෙ² සකකා යායං පටිපදා දළ්භා,
යාය ධිරු පමුච්චනති ක්කාසිතො මාරබ්බකා.

ත වෙ ධිරු පකුබ්බනති විදිත්වා ලොකපරියායං,
අඤ්ඤය නිබ්බුතා ධිරු තිණණා ලොකෙ විසන්තිකනති.

අථ බො තා දෙවතායො පඨවියං පතිට්ඨතිත්වා භගවතො පාදෙසු
සිරසා නිපතීත්වා භගවතනං එතදවොචුං. අච්චයො නොභනෙන, අච්චගමා
යථාබාලං යථාමුළහං යථාඅකුසලං,³ යා මයං භගවතනං ආසාදෙනබ්බං⁴
අමඤ්ඤිමා. තාසං නො භනෙන භගවා අච්චයං අච්චයතො පතිගණනානු⁵
ආයතීං සංවරයා'ති.

අථ බො භගවා සිතං පාත්වාකාසී.

අථ බො තා දෙවතායො භීයොසොමනනාය උජ්ඣායනතියො වෙහාසං
අබ්භුග්ගඤ්ජං.

එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී.⁶

අච්චයං දෙසයනතිතං යො වෙ⁷ ත පටිගණනති,
කොපනතරො දෙසගරු ස වෙරං පටිමුච්චති.

[භගවා:]

අච්චයො වෙ ත විජ්ජථ නො විධාපගතං⁸ සියා,
වෙරුති ච සමෙවස්සා තෙනිධි කුසලො සියා.

[දෙවතා:]

කසුච්චයා ත විජ්ජනති කසු නන්ති අපාගතං⁹
කො සමෙමාහවාපාදි කො වා¹⁰ ධිරෙ සද්ද සන්තොති.

1. භාසමානං - මජ්ඣ. 2. අනුකකම්භං - චට් - PTS. 3. යථාබාලං යථාමුළහං යථා අකුසලං - කප්ඵි. 4. අපසාදෙනබ්බං - ස්‍යා. 5. පටිගණනානු - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. අවොච - PTS. 7. යො වෙ - PTS. 8. නො විධි අපගතං - ස්‍යා. 9. අපාගතං - ස්‍යා. 10. කො ච - මජ්ඣ. PTS. කොධි - ස්‍යා.

යම් මහණෙක් අත් අයුරෙකින් පවත්නා නම්, අත් අයුරෙකින් (ඇතිසැටි චලන) ප්‍රකාශ කරන්නේ ද, ලිහිණි වැද්දගේ (ලිහිණිමස් කෑම) මෙන් ඔහු විසින් ඒ සිවුපසය වඤ්චායෙන් රවටා, හොරකමින් අනුභව කරණ ලද්දේ ය.

[භගවත්හු:]

යමක් කරන්නේ නම්, එය ම කියන්නේ ය. යමක් නොකරන්නේ නම්, එය නොකියන්නේ ය. කියන්නවුන් අතුරෙන් නොකරන්නහු පණ්ඩිතයෝ දැන ගනිති.

යම් මේ ප්‍රතිපදයෙක් දැකී ද, ධ්‍යාන කරණයුලු පණ්ඩිතයෝ යම් ප්‍රතිපදයෙකින් මාරබ්බතයෙන් මිදෙද් ද, මේ ප්‍රතිපතතිය කටිතවාත්‍රයෙකින් හෝ ශ්‍රවණවාත්‍රයෙකින් හෝ පිළිපදින්නට නො හැකි ය.

සංස්කාරලෝකයාගේ උදයව්‍යයසවභාවය දැන (වතුසාත්‍යය) අවබෝධ කොට ලෝකයෙහි විසතතිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කළා වූ (කෙලශ පරිනිවෘණයෙන්) පිරිනිවියා වූ පණ්ඩිතයෝ එකානතයෙන් (මෙසේ) නො කෙරෙත්.

ඉක්බිති ඒ දෙවනාවෝ පොළොවෙහි පිහිටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා ලඟ හිසින් වැද වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, යම්බඳු අපි බාල බවට අනුරූප සේ මුසබවට අනුරූපසේ අදක්‍ෂබවට අනුරූප සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වචනයෙන් ගැටිය යුත්තකු කොට සිතුවූ ද, ඒ වරද අප ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, ඒ අපගේ වරද ආගතිසංවරය පිණිස වරද වශයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක්වා” යි මෙය සැල කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිතා පහළ කළ සේක.

එකල්හි ඒ දෙවනාවෝ බොහෝ සෙයින් දෙස් පහළ කෙරෙමින් අහසට නැංගහ.

එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් දෙසන්නවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කොප ඇති ඥේෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ එකානතයෙන් වෛරය (තමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි.

[භගවත්හු:]

ඉදින් මෙහි වරදෙක් නැත් නම්, ඉදින් අපරාධයෙකුත් නො වන්නේ නම්, වෛරයෝත් සංසිද්දේනාහු නම්, එයින් මෙහි (නිරවද්‍ය-ව්‍යභිසෙහි) දක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය.

[දෙවි:]

කවරකුගේ වැරදි නැද්ද? කවරකුගේ අපරාධ නැද්ද? කවරෙක් මූළාවට නො පැමිණේ ද? කවරෙක් හැම කල්හි සිහි ඇත්තේ ද? පණ්ඩිත ද?

[භගවා:]

තථාගතස්ස බුද්ධස්ස සබ්බභූතානුකම්පිනො,
තස්සච්චයා ත විජ්ජන්ති තස්ස තථී අපාගතං,
සො ත සමමාගමාපාදි සොච¹ ධීරෙ සද්ද සතො.

අච්චයං දෙසස්සන්තිනං යො වෙ ත පටිගණ්හති,
කොපනතරෙ දෙසගරු ස වෙරං² පටිමුච්චති,
තං වෙරං නාභිතඤ්ඤි පතිගණ්හාමි වොච්චස්සන්ති.

1. 4. 6.

සද්ධාසුතනං.

36. එකං සමයං භගවා ආවජ්ඣයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරුමෙ. අථ බො සම්මසුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො
අභිකකන්තාය රතනියා අභිකකන්තවණණා කෙවලසප්පං ජේතවනං ඔහා-
සෙත්වා යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්පු. උපසඛකම්පිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං අච්චංසු. එකමන්තං තීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස භොති නො වෙ අස්සද්ධියං අවතිට්ඨති
යසො ච කීතති ච තත්තස්ස භොති.
සගගඤ්ඤි සො ගච්ඡති සරීරං පහායාති.³

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

කොඨං ජහෙ විපජ්ජහෙස්ස මානං සංයොජනං සබ්බමිතිකකමෙය්‍ය,
තං තාමරුපසම්මසජ්ජමානං අකිඤ්චනං තානුපතන්ති සඛගාති.

පමාදමනුසුඤ්ජන්ති බාලා දුමමෙබ්බතො ජනා
අප්පමාදඤ්ඤි මෙධාවී ධනං සෙට්ඨං'ව⁴ රකකති

මා පමාදමනුසුඤ්ජප්ථ මා කාමරතිසත්ථං
අප්පමහෙතා හි කියායනො පපොති පරමං සුබන්ති.

1. 4. 7.

සමයසුතනං.

37. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකොකස්ස විහරති කපිලවත්ඨස්මි.
මහාවතෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමහෙතති භික්ඛුසතෙති
සබ්බෙහෙව අරහන්තෙති. දසහි ව ලොකධාතුහි දෙවතා යෙභුසොසන
සන්තිපතිතා භොන්ති භගවන්තං දස්සතාය භික්ඛුසංඝඤ්ඤි.

1. සො ච - PTS සොධ - සන, සිමු. 1. 2. යං වෙරං - සිමු. 1. PTS 3. විහාය - මජ්ඣ.
4. අග්‍රසම්ච'යි සංස්කෘත ධර්මපදපාඨයි.

[භගවත්හු:]

චතුස්සත්තය අවබෝධ කළා වූ භාම සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති ඒ නිවාගතයන් වහන්සේගේ වැරදි නැත. උන්වහන්සේගේ අපරාධ නැත. උන්වහන්සේ බුද්ධාචරණය නො පෑමිණි. මේ ලොකයෙහි උන්වහන්සේ ම භාම කල්හි සිහි ඇති සේක. පණ්ඩිත සේක.

ඉදින් යවෙක් දෙසන්නවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කොප ඇති දෝෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ වෛරය (නම් කෙරෙහි) බැඳ තබයි. ඒ වෛරය නො පිළිගනී. තොපගේ වරද පිළිගනී යි.

1. 4. 6.

සදා සුත්තය.

36. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අග්නිමුඛසිවුහුගේ අරමෙහි වාසවසන සේක. එකල්හි විශිෂ්ට ඡත්‍රවණී ඇති බොහෝ වූ සතුලපකාශික දෙවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගියකල්හි මුළු දෙවරම් බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පුරුෂයාට ශ්‍රද්ධාව දෙවැනි මේ. ඉදින් සැදුහැ තැනි බව නො සිටි නම්, ඒ හෙතෙමන් ඔහුට පිරිවර ද කිරිනිය ද වෙයි. හෙතෙමේ සිරුර හැර පියා සවගීයට ද යෙයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

ත්‍රොධය දුර ලත්තේ ය. මානය වෙසෙසින් බැහැර ලත්තේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. නාමරූප දෙකෙහි නොඇලෙන කෙලෙස් පළිබෝධ රහිත වූ ඔහු මත සබ්බසෝ නො වැටෙත්.

බාල වූ නුවණ නැත්තා වූ ජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙත්. නුවණැත්තේ අප්‍රමාදය ශ්‍රේෂ්ඨ¹ බන්ධන මෙන් රකී.

ප්‍රමාදයෙහි නහමක් යෙදෙන්නේ ය. කාමරතියෙහි යෙදීම නො කරන්නේ ය. අප්‍රමතන පුද්ගල හෙමේ වතාහි ධ්‍යාන කරන්නේ උතුම් සුවයට පෑමිණි.

1. 4. 7.

සමය සුත්තය.

37. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දතව්වෙහි කිඬුල්වත්පුර සම්පයෙහි වූ මහාවනයෙහි භාම ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහනික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වලින් දෙවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂු-සමාසයාත් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වූවාහු ද වෙත්.

1. 'ශ්‍රේෂ්ඨ' යන්න 'සෙට්ඨ' යි ගත නොත් 'සිටුවරයා' යි අති කිය යුතු ය.

අථ බො චතුත්තං: සුද්ධාවාසභාස්භානං දෙවතං¹ එතද්භොසි. අයං බො භගවා සත්තකසු විහරති කපිලවස්සමිං මහාවතො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධං පඤ්චමනෙන භික්ඛුසතෙහි සබ්බභව අරහතොති. දසති ච ලොක ධාතුති දෙවතා² සෙභ්බස්ස සන්තිපතිතා භොන්ති භගවත්තං දස්සනාය භික්ඛුසංඝඤ්ඤා. යනුත්ත මයමපි³ යෙන භගවා තෙනුපසංඝමෙය්‍යම. උපසංඝමිත්වා භගවතො සන්තිකෙ පච්චිකභාථං⁴ භාසෙය්‍යාමාති.

අථ බො තා දෙවතා² සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං⁵ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය⁶, එවමෙවං සුද්ධාවාසෙසු දෙවෙසු අන්තර්භිතා භගවතො පුරතො පාතුරහංසු.⁷

අථ බො තා දෙවතා² භගවත්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

මහාසමයො පවනසමිං දෙවකායා සමාගතා,
ආගතමහ ඉමං ධම්මසමයං දකඛිතායෙ අපරාජිතසංඝන්ති.

අථ බො අපර දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තත්‍ර භික්ඛවො සමාදහංසු චිත්තං අත්තන්තො⁸ උජ්ඣ්ඤාමකංසු,
සාරථිව තෙහන්ති ගහෙචා ඉන්ද්‍රියාති රක්ඛන්ති පණ්ඩිතාති.

අථ බො අපර දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ජෙඤ්ඤා ඛිලං⁹ ජෙඤ්ඤා පලිසං¹⁰ ඉන්ද්‍රියං උභවං මනෙජා,
තෙ වරන්ති සුද්ධා විමලා චක්ඛුමිතා සුදන්තා සුසුතාගාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

යෙ කෙවි බුද්ධං සරණං ගතා සෙ න තෙ ගමිස්සන්ති අපායං,¹¹
පහාය මානුසං දෙහං දෙවකායං පරිපුරෙස්සන්තිති

1. 4. 8.

සකලිකසුත්තං.

38. එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං භගවා ගුප්තගෙ විහරති මද්දකුච්ඡසමිං මිගද්දයෙ.

තෙන බො පත සමයෙන භගවතො පාදො සකලිකාය බහො භොති. භුසා¹² සුදං භගවතො වෙදනා වත්තන්ති සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බර කට්ඨකා අසාතා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජාතො අභිවාසෙති අවිඤ්ඤාමානො.

අථ බො භගවා චතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤාපෙඤ්ඤා දකඛිණෙන පස්සන්ති සිහසෙය්‍යං කපෙපති¹³ පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමපජාතො.

1. දෙවතානං. - PTS. 2. දෙවතායො - ස්‍යා. 3. මයං - සිමු. 1. 4. පංචවකභාථා - ස්‍යා. පච්චිකං ගාථං - මජ්ඣ, සිමු. 1. 5. සමමිඤ්ජිතං. 6. සමමිඤ්ජය්‍ය - මජ්ඣ. 7. පාතුරහෙසු - මජ්ඣ - PTS. 8. චිත්තමන්තො - මජ්ඣ. 9. ඛිලං - PTS. 10. පලිසං - ස්‍යා. 11. අපායභූමිං - මජ්ඣ, - ස්‍යා PTS. 12. භුසා - ස්‍යා. 13. කපෙපති - සිමු. 1, PTS.

එකල්හි සුදුවස්වැසි සිවුදෙව්කෙනකුන්ට මේ අදහස පහළ විය: “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාග්‍ය දනව්වෙහි කිඹුල්වන්පුර සම්පයෙහි මහ-
වෙහෙය හිම ම රහන් වූ හිඤ්ඤා පත්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග
වැඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වලින් දෙවනාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත්
හිඤ්ඤාසංඝයාත් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වූවාහු ද වෙති. අපි ද භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නමෝ නම්, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සම්පයෙහි වෙත වෙත ම ගාථාවක් කියන්නමෝ නම්, ඉතා මැනවැ”යි

ඉක්බිති ඒ දෙවනාවෝ, බලවත් පුරුෂයෙක් හැකිළූ අතක් දිගු
කැරැත්තේ යම් සේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ යම් සේ ද, එසේ සුදුවස්
දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් වූවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ වූහ.

එකල්හි ඒ දෙවනාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක
සිටියහ. එකත් පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහවන ලැහැබෙහි මහාසමුහයෙකි. දෙවසමුහයෝ රැස් වූහ.
අපරුජිත සංඝයා දකිනු පිණිස මේ ධර්මසභාවට පැමිණියම්හ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

එහි හිඤ්ඤා තමන්ගේ සිත සමාධිගත කළහ. සෘජු කළහ. පණ්ඩිතයෝ
රැහැන් ගෙණ (අසුන් හික්මවන) රියැදුරන් මෙන් ඉඳුරන් රකිත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් මැනවින් හික්මවන ලද පවිත්‍ර
නිමිල තරුණ තාගයන් වූ උන්වහන්සේ (රහඥෝපමාග නැමැති)
කණුව සිද (අවිද්‍යා) කතයම සිද (කෙලෙස් නැමැති) ඉන්ද්‍රියය උදුරා පියා
තෘණොකමපතරහිත වූවාහු හැසිරෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව
කී ය:

යම් කිසි කෙනෙක් බුදුන් සරණ ගියාහු ද, ඔහු අපායට නොයන්නාහු
මිනිස්සිරුර හැර පියා දෙවිපිරිස පුරා ලත්තාහ.

1. 4. 8.

සකලික සූත්‍රය.

38. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
රජගහනුවර සම්පයෙහි මද්දකුවමි නම් මුවවෙනෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්පතුරෙකින් පහළේ වේ.
භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දුක් වූ දුකි වූ රළු වූ තිඤ්ඤා වූ නොමිනිරි වූ අමනාප වූ
බලවත් ශාරීරික වේදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව
මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වේදනාවන් ඉවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහල සිවුර සිවුලුණු කොට පණවා
දකුණු පයෙහි වම් පය මදක් මැත් කොට තබා දකුණුපසින් සිංහගයාව
කරණ සේක.

අථ බො සත්තස්සතා සතුලුපකාසිනා දෙවනායො අභික්කන්තාය රත්තිසා අභික්කන්තවණණං කෙවලකපං මදදකුච්ඡිං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසසිකම්හු. උපසසිකම්හි භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංහු. එකමන්තං සීතා බො එසා දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

නාහො වත හො සමණෝ ගොතමෝ. නාගවතා¹ ව පනුප්පන්නා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

සීහො වත හො සමණෝ ගොතමෝ. සීගවතා¹ ව පනුප්පන්නා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

ආජානියො වත හො සමණෝ ගොතමෝ. ආජානීගවතා¹ ව පනුප්පන්නා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

නිසහො වත හො සමණෝ ගොතමෝ. නිසගවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

බොරයො වත හො සමණෝ ගොතමෝ. බොරගවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි:

දනො වත හො සමණෝ ගොතමෝ. දනගවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසානා අමනාපා සතො සම්පජානො අබ්බාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ බො අපරු දෙවනා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උද්දනං උද්දනෙසි.

ඉක්බිති මනා ජව්වණ් ඇති පන්සියක් සතුලෙපකාසික දෙවනාවෝ රු පෙරසම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මදදකුච්ඡිය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඝියානු ය. ඵලඝි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් නාගයෙකි. දුක් වූ දෑහි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නාග බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් සිංහයෙකි. දුක් වූ දෑහි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් සිංහ බැවින් ම මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් ආජාතියෙකි. දුක් වූ දෑහි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් ආජාතිය බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නිසභයෙකි. දුක් වූ දෑහි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නිසභ බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් ධොරයායෙකි, (=ධුර් ඉසිලීමෙහි සමතීයෙකි.) දුක් වූ දෑහි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් ධොරයා බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ එකාන්තයෙන් දන්තයෙකි. දුක් වූ දෑහි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් දන්ත බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

පසු සමාධිං සුභාවිතං විතනඤ්ච සුචිත්තනං¹ නවාභිතනං
නවාපතනං න ච සසංඛාරනිග්ගඤ්චවාරිතවනං². යො ඵවරුපං පුරිසනාගං
පුරිසසීභං පුරිසාජාතියං පුරිසනිසභං පුරිසධොරුකං පුරිසදනනං අභිකක්ඛි-
තබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, කිමඤ්ඤත්‍ර අදස්සනාති.

පඤ්චවෙදු සතං සමා
නපසසි බ්‍රාහ්මණා වරං,
විතනඤ්ච තෙසං න සමමා චිත්තනං
භිතනනරුපා න පාරබ්ගමා තෙ.

නණ්ඨාධිපතනා වන සීලබ්භා
ලුබ්බං නපං වස්සසතං වරනනා,
විතනඤ්ච තෙසං න සමමා චිත්තනං
භිතනනරුපා න පාරබ්ගමා තෙ.

න මානකාමස්ස දළො ඉධත්ති
න මොනමත්ති අසමාභිතස්ස,
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමහොතා
න මච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරනති

[භගවා:]

මානං පභාය සුසමාභිතතොතා
සුචෙතසො සබ්බධි විපජ්ඣතොතා,
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං අප්පමතොතා
ස මච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරනති.

1. 4. 9.

පඤ්ඤාන ධිතුසුතනං

39. ඵචං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවග්ගෙ
කුටාභාරසාලායං. අථ ඛො කොකනද පඤ්ඤානස්ස ධිතා අභිකක්ඛනාය
රතතියා අභිකක්ඛනවණණා කෙවලකපං මහාවතං ඔහාසෙත්වා සෙන
භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවනනං අභිවාදෙත්වා ඵකමනනං
අට්ඨාසි. ඵකමනනං ධිතා ඛො කොකනද³ පඤ්ඤානස්ස ධිතා භගවතො
සන්නිකෙ ඉමො ගාථායො අභාසි.

වෙසාලියං වනෙ⁴ විහරනනං
අග්ගං සත්තස්ස සමුද්ධං,
කොකනදභවෙසමි අභිවඤ්ඤෙ
කොකනද පඤ්ඤානස්ස ධිතා.

සුතමෙව මෙ⁵ පුරෙ අාසි
ධමෙමා වකුමිතානුමුද්ධො,
සාහංද්‍යති සකඛි ජාතාමි
මුතීතො දෙසස්සොතො සුගතස්ස.

1. චිත්තනං - PTS 2. වාරිකගතං - මජ්ඣං. 3. ඛො සා දෙවනා කොකනද - මජ්ඣං සං. 4. වෙසාලිවතෙ - කප්ඵි. 5. සුතමෙව පුරෙ - මජ්ඣං, සං.

බල, සමාධිය මොනවට වඩන ලදී. සිත ද සුවිච්ඡිකත ය. (රුහානුගත-වශයෙන්) පෙරට නැමුනේ නො ද වෙයි. (දෙමානුගතවශයෙන්) විමුඛ ව නැමුනේ නො ද වෙයි. (අලපගුණසාසුව සමාධිය සෙයින්) සප්පයොගවිතතයෙන් ප්‍රත්‍යන්තිකබ්‍රමයන් නිගෙන කෙලෙස් වළඟා සිටියේ ද නො වෙයි. යමෙක් මෙබඳු පුරුෂතාගයකු පුරුෂසිංහයකු පුරුෂාඡානීයකු පුරුෂනිෂ්ඨයකු පුරුෂධොරෙයකු පුරුෂදානතයකු සැටියයුතු කොට හඟනේ නම් නුනුවණ හැර අන් කිමෙක.

වෙද පස දරණ සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි තපස් ඇති ව හැසිරෙන බ්‍රාහ්මණයෝ වෙත් ද, ඔවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. ලාමක ස්වභාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

තෘෂණයෙන් මඩනා ලද ව්‍රිත ශීල දෙකින් බැඳුනු සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි රුක්‍ෂ තපස් කරණ (යම් බමුණෝ වෙත් ද,) ඔවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. භික්‍ෂාත්‍වස්වභාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

මෙහි මාතය කැමැත්තනුව දමයෙක් නැත. සමාධියක් නැත්තනුව මෞහයෙක් නැත. වනයෙහි හුදෙකලා ව ප්‍රමතන ව වසන්නේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[හඟවත්නු:]

මාතය දුර ලා මැනවින් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපසිත්ගෙන් මිදුනු අප්‍රමතන ව හුදෙකලා ව වෙනෙහි වෙසෙන හෙ තෙමේ සසර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ ය.

1. 4. 9.

පජ්ජනනධිතු සූත්‍රය.

39. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහවෙහෙහි කුටාභාරශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පඤ්ඤා (=වස්සවලාභක) දෙවිහුගේ දුටු වූ මනා ඡවිවණ්ණ ඇති කොකනද, නොමෝ මුළු මහවතය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පඤ්ඤායාගේ දුටු වූ කොකනද, නොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ශාථාවන් කීවු ය:

මම කොකනද, වෙමි. පඤ්ඤායාගේ දුටු වූ කොකනද (නම් වූ මම) විසල්පුර මහවෙහෙහි වැඩ වසන සත්ත්වයාට අග්‍ර වූ සඵඥයන් වහන්සේ සකසා වදිමි.

පසාය ඇත්තා වූ බුදුරජාතන් වහන්සේ විසින් ධම්ම අවබෝධ කරණ ලද්දේ ය යි මා විසින් පෙර අසන ලද පමණෙක් ම විය. ඒ මම දැන් දහම් දෙසන සුභත් මුනිහුගේ ධම්ම ප්‍රත්‍යක්‍ෂ ලෙස දැනිමි.

යෙ කෙවි අරියධම්ම.¹

විගරහනන් වරන්ති දුමෙමධා,

උපෙනති රොරුවං සොරං

විරරතනං දුක්ඛමනුභවන්ති.

යෙ ව බො අරියධම්මෙ²

බන්තිසා උපසමෙත උපෙනා,

පහාය මානුසං දෙහං

දෙවකායං පරිපුරෙස්සන්ති'ති.

1. 4. 10.

චුල්ලපඤ්ඡනාසිතුසුතනං.

40. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුමාරසාලායං. අථ බො චුල්ල³කොකනද පඤ්ඤානාස්ස ධීනා අභිකක-
නාය රත්තිසා අභිකකනාවණ්ණා කෙවලකප්පං මහාවනං ඔහාසෙනා
යෙන භගවා නොනුපසඬන්ති. උපසඬන්තිවා භගවන්තං අභිවාදෙනා
එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීනා බො චුල්ලකොකනද පඤ්ඤානාස්ස
ධීනා භගවතො සන්ත්තෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉධාගමා විජ්ජපහාසවණ්ණා

කොකනද පඤ්ඤානාස්ස ධීනා,

බුඬ්ඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා නමස්සමානා

ගාථා චීමා අත්ථවති අභාසි.

බහුනාපි බො තං විහරෙය්‍යං

පරියායෙන තාදිසො ධම්මො,

සඬ්ඛිතතචෙනං උපසිස්සාමි

යාවතා මෙ මනසා පරියතනං.

පාපං ත කසිරු වචසා මනසා

කායෙන වා කිඤ්ඤාත සබ්බලොකෙ,

කාමෙ පහාය සත්ථිමා සම්පජානො

දුක්ඛං ත සෙවෙථ අත්ථසංභිතන්ති.

සතුල්ලපකාසිනවග්ගො චතුසො.

නමුඤ්ඤා:

සබ්භි චෙත්ථිනා සාධු තසනතුජ්ඣාතසඤ්ඤිනො,

සඬ්ඛා සමයො සකලිකං උභො පඤ්ඤානාසිතරෝ'ති.

1 අරියං ධම්මං - මජ්ඣං, සූ. 2. අරියෙ ධම්මෙ මජ්ඣං, සූ. 3. චුල්ල - මජ්ඣං,

නුවණ තැත්තා වූ යම් කිසි කෙනෙක් ආයතීධම්මය ගරහමින් හැසිරෙද්ද, ඔහු දරුණු වූ රෝරව නිරයට පැමිණෙත්. බොහෝ කලක් දුක් අනුභව කෙරෙත්.

යම් කෙනෙක් ආයතීධම්මයෙහි ක්ෂාන්තිශෙන් හා ව්‍යුපශමයෙන් යුක්ත වූවාහු ද, (ඔහු) මිනිස්සිරුර හැර පියා දෙව්පිරිස පුරා ලත්තාහ.

1. 4. 10.

වුලලසකාසිකාදි සූත්‍රය

40. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහවෙහෙහි කුටාශාරභාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල පඨිත්තයාගේ දුව වූ මනා ජිව්වණ් ඇති වුලලසකාසිකාදි නොමෝ රු පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මහවනය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පඨිත්තයාගේ දුව වූ වුලලසකාසිකාදි නොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කිවු ය:

පඨිත්තයාගේ දුව වූ විදුලිය එළිය වැනි පැහැ ඇති කොකනද නොමෝ මෙහි අවු ය. බුදුන් ද දහම් ද වදිමින් අභිවත් වූ මේ ගාථා ද කිවු ය.

ඒ (සවලාවු ද) ධම්ම බොහෝ ක්‍රමයෙනුදු බෙදන්නෙමි. ඒ ධම්ම එබඳු ය. මවිසින් සිතින් යම් තාක් පුහුණු කරණ ලද්දේ ද, (එ හැම නො කියා) සංකෂ්පමාත්‍රයක් කියන්නෙමි.

වචනයෙන් හෝ සිතින් හෝ කයින් හෝ මුළුලොව කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. සිහි ඇත්තේ මනානුවණින් දන්නේ කාමයන් හැරපියා අනභිශෙන් යුක්ත වූ දුක නො සෙවුනේ යි.

සතුලලසකාසිකාවගිය සිවුවැනි යි.

එහි උද්දානය මෙසේ යි:

සබ්බ, මච්ඡරි, සාධු, තසනති, උප්ඛාතසසුඤ්ඤා, සද්ධා, සමය, සකල්ලික, පඤ්ඤානාධිතු සූත්‍ර දෙක යයි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. ආදිත්තවග්ගො.

1. 5. 1.

ආදිත්තසුත්තං.

41. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඕහාසෙනායා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙනා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීනා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ආදිත්තසම්මං අගාරසම්මං යං නීහරති භාජනං,
තං තස්ස භොති අත්ථාය තො ව යං නත්ථ ඛයන්ති.

එවමාදිපිතො¹ ලොකො ජරුය මරණෙන ව,
නීහරෙට්ඨෙව දානෙන දිත්තං භොති සුනිහන්තං.

දිත්තං සුඛථලං භොති නාදිත්තං භොති තං තථා,
වොරු හරන්ති රුජානො අග්ගි ඛහති තස්සති.

අථ අනෙතත ජහති සරීරං සපරිග්ගහං,
එතදඤ්ඤාය මෙධාවී භුඤ්ජෙට්ඨ ව දදෙට්ඨ ව.
දඬා ව භුඬා ව යථානුභාවං අතීඤ්ඤො සග්ගමුපෙති ණානන්ති.

1. 5. 2.

කිංදදසුත්තං.

[දෙවතා:]

42. කිංදදො ඛලදො භොති කිංදදො භොති වණ්ණදො.
කිංදදො සුඛදො භොති කිංදදො භොති වක්ඛුදො.
යො ව² සබ්බදදො භොති තං මෙ අකබ්බාති පුච්ඡිතොති.

[භගවා:]

අන්තදො ඛලදො භොති වත්ථදො භොති වණ්ණදො,
යානදො සුඛදො භොති දීපදො භොති වක්ඛුදො.
සො ව සබ්බදදො භොති යො දදති උපස්සයං,
අමතංදදො ව සො භොති යො ධම්මමනුසාසතිති.

1. එවං ආදිත්තකො. - මජ්ඣං සෘණං 2. සො ව - කන්ථෙ.

5. ආදිතන වගීය.

1. 5. 1.

ආදිතන සූත්‍රය.

41. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල මහා ඡත්තියේ ඇති එක්තරා දෙවියෙක් රෑ පෙරහම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

ගෙය ගිනිගත් කල (ලෝමයා) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එය ඔහුට ප්‍රයෝජනය පිණිස වෙයි. මමත් එහි දෑවේ ද, එය (ප්‍රතිපිණිස) නො වේ.

මෙසේ ලෝවාසි තෙමේ ජරයෙන් හා මරණයෙන් ද ඇවිල ගන්නා ලද්දේ ය. (එහෙයින්) දැනගෙන් ම බැහැර කරන්නේ ය. දෙන ලද්ද මැනවින් බැහැර කරණ ලද්දේ වෙයි.

දෙනලද්ද සුවපල ඇත්තේ වේ. නො දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ (නුදුන්) දෙය සොරු හැර ගනිත්. රජහු හෝ හැර ගනිත්. ගින්න හෝ දවයි. (තුඩු තැන ම හෝ) තැසෙයි. යලි නො තැසුනු භොග සහිත ශරීරය මරණයෙන් හැර පියයි.

නුවණැත්තේ මෙ කරුණ දැන අනුභව ද කරන්නේ ය. දීම ද කරන්නේ ය. ශක්තිපරිද්දෙන් දී අනුභව ද කොට අනිඤ්ඤ වූයේ සවගීසථාන යට පැමිණේ.

1. 5. 2.

කිංදද සූත්‍රය.

[දෙවි:]

42. කුමක් දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ සැපය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ ද? යමෙක් සියල්ල දෙන්නේත් වේ ද, මා විසින් විචාරණ ලද්දෙහි එය වදාල මැනවි.

[ගඟවත්ත:]

ආහාර දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ. වසත්‍ර දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ. යාන දෙන්නේ සැප දෙන්නේ වේ. පහන් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ. යමෙක් ආවාස දේ ද, හෙතෙමේ සියල්ල දෙන්නේත් වේ. යමෙක් ධර්මානුශාසන කෙරේ ද, හෙතෙමේ අමාත්‍ය දෙන්නේත් වෙයි.

1. 5. 3.

අනිඤ්ඤතං.

[දෙවතා:]

43. අනනමෙවාහිතඤ්ඤාති උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො නාම සො යකෙඛා යං අනනං නාහිතඤ්ඤිති.

[භගවා:]

යෙ තං දදන්ති සද්ධාය විපජ්ජනෙතන වෙනසා,
තමෙව අනනං භජති අසම්මං ලොකෙ පරමහි ව,
තස්මා විතෙය්‍ය මචෙජ්ජරං දජ්ජා දානං මලාහිභු,
පුඤ්ඤාති පරලොකසම්මං පතිට්ඨා භොන්ති පාණ්ණිනන්ති.

1. 5. 4.

එකමුලසුතං.

[දෙවතා:]

44. එකමුලං දව්ඨවට්ඨං නිමලං පඤ්ඤපඤ්ඤරං,
සමුද්දං ආදසාවට්ඨං පාතාලං අතරී ඉසිති.

1. 5. 5.

අනොමසුතං.

[දෙවතා:]

45. අනොමනාමං නිපුණ්ණදසසිං පඤ්ඤදදං කාමාලයෙ අසන්තං
තං පසාඨ සබ්බවිදුං සුමෙධං අරියෙ පථෙ කම්මානං මහෙසිනති.

1. 5. 6.

අච්ඡන්දසුතං.

[දෙවතා:]

46. අච්ඡර්ගණසංස්ථිට්ඨං පිසාවගණසෙවිතං,
වනන්තං මොහතං නාම කථං යාත්‍රා භවිස්සාතිති.

[භගවා:]

උජ්ජකො නාම සො මග්ගො අභයා නාම සා දිසා,
රථො අකුජ්ජනො¹ නාම ධම්මවකෙකහි සංයුතො.

හිරි තස්ස අපාලමො සතස්ස² පරිවාරණං,
ධම්මාහං සාරපිං බ්‍රුමි සම්මාදිට්ඨිපුරෙජ්ජවං.

යස්ස එතාදිසං යානං ඉන්ද්‍රියා පුරිසස්ස වා,
ස වෙ එතෙන යතෙන තිබ්බාණස්සෙව සන්තිකෙ.

1. 5. 3.

අහන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

43. දෙවිමිනිස් දෙකොටස වූවෝ ආහාරය ම පතන්. යම් හෙයෙනින් යමෙක් ආහාරය නො පතා නම්, හේ කවර නම් යකෙක් ද?

[හඟවත්තු:]

යම් කෙනෙක් පහන් සිතින් සැදූහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙද්ද, මෙලෙවිහි ද පරලෙවිහි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මැඩලන සුළු වූයේ මසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සතකියන්ට පරලොව පිහිට වේ.

1. 5. 4.

එක්මුල සූත්‍රය.

[දෙවි:]

44. එක්මුලක් ඇති සලාවැටුම් දෙකක් ඇති මල තුණක් ඇති ප්‍රසාර පසක් ඇති අවතී දෙලසක් ඇති අගාධ වූ සමුද්‍රය මහර්ෂි තෙමේ කරණය කෙළේ ය.

1. 5. 5.

අනොම සූත්‍රය.

[දෙවි:]

45. පිරිපුන් නම් ඇති සිසුම් අරුත් දක්නාසුළු නුවණ දෙන කාම-වස්තුන්හි නොඇලුනු සියල්ල දන්නා මනා නුවණ ඇති ආයතීමානීයෙහි ගියා වූ ඒ මහර්ෂිහු බලව.

1. 5. 6.

අප්පඤ්ඤා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

46. අප්පඤ්ඤා සමුත්තය විසින් සුකොමිත වූ පිශාවයන් වැනි ඒ අප්පඤ්ඤා සමුත්තය විසින් සෙවුනාලද මේ වනය මොහන නම්. (එයින්) නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[හඟවත්තු:]

ඒ මාගීය උජ්ජක නම් වේ. දිශාව අහසා නම් වේ. ධර්මවක්‍රයන් හෙන් යුක්ත වූ ඒ රථය අකුප්පන නම් වේ.

ගිරිඔනප් දෙක ඒ රථයේ මැහිර ගන්නා පුවරු (ඇඳි) යි. සිතිය ඒ රථයේ පිරිකරයි (සැරැසිල්ලයි.) විදගීනා සමසගදුෂ්ටි පෙරවූ කොට යන ලොකො-නතර මාගී ධර්මය (එහි) රියැදුරු යයි මම කියමි.

යම් සත්‍රියකට හෝ පුරුෂයකුට හෝ මෙබඳු යානයෙක් වේ නම්, හෙතෙමේ එකානනයෙන් මේ යානයෙන් නිවණ සම්පයෙහි ම වේ.

1. 5. 7.

වනගේපසුතනං

[දෙවනා:]

47. කෙසං දිවං ව රතෙතා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
බම්මවසං සීලසම්පන්නා කෙ ජනා සංගගාමිනොති.

[භගවා:]

ආරාමරොපා වනරොපා යෙ ජනා සෙත්තුකාරකා,
පපඤ්ඤා උදපාතඤ්ඤා යෙ දදන්ති උපස්සං.

කෙසං දිවං ව රතෙතා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
බම්මවසං සීලසම්පන්නා කෙ ජනා සංගගාමිනොති.

1. 5. 8.

ජෙතවනසුතනං

48. ඉදඤ්ඤා තං ජෙතවනං ඉසිසංඝනිසෙවිතං,
ආවුත්ථං බම්මරුජෙන පිතිසඤ්ඤතං මම.

[භගවා:]

කම්මං විජ්ජා ව බම්මො ව සීලං ජිවිතමුත්තමං,
එතෙන ඉම්මං සුඤ්ඤානි න ගොතෙතන බතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ණාසො පොසො සම්පස්සං අත්ථමනනො,
යොතිසො විවිතෙ බම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤති.

සාරිපුතොව පඤ්ඤාය සීලෙනුපසමෙන ව,
යොපි පාරගතො¹ හික්ඛු එතාව පරමො සියා'ති.

1. 5. 9.

මච්ඡපිසුතනං

[දෙවනා:]

49. යෙ'බ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියා පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අනන්තරායකරා තරා.

කිදිසො කෙසං විපාකො සම්පරායො ව කිදිසො,
භගවන්තං පුට්ඨමාගම්ම කථං ජාතෙමු තං මෑන්ත්.

[භගවා:]

යෙ'බ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියා පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අනන්තරායකරා තරා.

1 පාරභිගතො. සී. මු, මජ්ඣ.

1. 5. 7.

වනරොප සූත්‍රය.

[දෙවි:]

47. කිතම් කෙනකුන්ට භෑමකල්හි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ ද? දහම්හි පිහිටි ශීලසම්පන්න වූ කිතම් ජනයෝ සංවර්ධයට යෙත් ද?

[භගවත්සු:]

යම් ජන කෙනෙක් මල්පල උයන් වවන්තෝ වෙත් ද, පියවි වන වගා කොට දෙත්තෝ වෙත් ද, ඒදඩු පාලම් කරවන්තෝ වෙත් ද, යම් කෙනෙක් පැන්හලුන් පැන් පොකුණුන් ආවාසත් දෙද් ද,

ඔවුන්ට භෑමකල්හි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ. දහම්හි පිහිටි ශීල සම්පන්න වූ ඒ ජනයෝ සංවර්ධයට යෙත්.

1. 5. 8.

ජෙනවන සූත්‍රය.

[අනාථපිණ්ඩක දෙවි:]

48. භික්ෂු සමූහයා විසින් නිතර සෙවුනා ලද ධර්මාඡ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද මේ ඒ ජෙනවනය මව ප්‍රිති උපදවන්නේ ය.

කම්ය ද, විද්ධව ද, සමාධි ධර්මය ද, උතුම් ජීවිතය වූ ශීලය ද යන මෙයින් සහායයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගොත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්නේ නුවණින් දහම් රැස් කරන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීයාභියෙහි පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥාවෙන් ද, ශීලයෙන් ද, ව්‍යුපශමයෙන් ද, ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්හ) පරතෙරට (නිවණට) පැමිණී යම් මහණෙක් මේ නම්, මේ ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ම උතුම් කොට ඇත්තේ වන්නේ ය යි.

1. 5. 9.

මවජි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

49. දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දත් දෙන අනුන්ට අත්තරුය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද්ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියත් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්සු:]

දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දත් දෙන අනුන්ට අත්තරුය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද්ද ද,

නිරයං නිරවජ්ජනසොකිං යමලොකඤ්චුපපජ්ජරෙ,¹
සචෙ එනති මනුස්සනතං දද්දිඤ්ඤ ජ්‍යෙරෙ කුලෙ,
චොලං පිණ්ණො රතී බිබ්බො යත්ථ නිවෙජ්ජන ලබ්භති.

පරතො ආසිංසරෙ² බාලා තච්චි තෙසං නලබ්භති,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සවිපාකො සමපරායො⁴ ච දුග්ගතීති.

[දෙවතා:]

ඉතිහෙතං විජ්ජාතම අඤ්ඤං පුච්ඡාම ගොතම,
යෙ'ධ ලද්ධා මනුස්සනතං වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා.
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ව සංඝෙස ව තිබ්බගාරවා.

කීදිසො තෙසං විපාකො සමපරායො ව කීදිසො,
භගවතනං පුට්ඨුමාගමම කථං ජාතෙමු තං මයනති.

[භගවා:]

යෙ'ධ ලද්ධා මනුස්සනතං වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා,
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ව සංඝෙස ව තිබ්බගාරවා,
එතෙ සග්ගෙ පසාසෙනති⁵ යත්ථ තෙ උපපජ්ජරෙ.

සචෙ එනති මනුස්සනතං අබ්බෙස ආජ්‍යෙරෙ කුලෙ,
චොලං පිණ්ණො රතී බිබ්බො යත්ථානිවෙජ්ජන ලබ්භති.

පරසම්භතෙසු භොගෙසු වසවතීව මොදරෙ,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සවිපාකො සමපරායො ව දුග්ගතීති.

1. 5. 10.

සට්ඨකාරසුතනං

[සට්ඨකාර දෙවතා:]

50. අවිහං උපපන්නා සෙ විමුත්තා සත්ත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරික්ඛිණා නිණ්ණො ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

කෙ ව තෙ අතරං සංඝං⁶ ඵෙච්චුධෙය්‍යං සුදුත්තරං,
කෙ භික්ඛා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුං.

උපකො පලගණ්ණො ව පුකකුසාති ව තෙ තයො,
භග්දිසො භග්දෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බිසො.⁸
තෙ භික්ඛා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුන්ති.

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරපාසප්පහාසිනං,
කස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බතං.

1. යමලොකචුපපජ්ජරෙ. සෘ, යමලොකඋපපජ්ජරෙ PTS. 2. ආසිංසරෙ - මජ්ඣ. 3. දිට්ඨො - සීමු. 2. 4. සමපරායො - සෘ 5. සග්ගා පසාසෙනති - මජ්ඣ. 6. පබ්බං - මජ්ඣ. සීමු. 2, PTS. 7. යෙ ව තෙව අතරං සංඝං - සෘ. කෙ ව කෙ ව - සීමු. 1. 7. දිබ්බං - යොගං - මජ්ඣ. සෘ, PTS. 8. බණ්ඩදෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බිසො - මජ්ඣ. පිබ්බිසො - PTS. බණ්ඩදෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බිසො - සෘ

(ඔහු) කරකයට ද, තිරිසන් යෝනියට ද, යමලොකයට ද පැමිණෙත්. ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් නම්, යම් කුලයෙක වසන ආහාර කාම සම්පත් හා ක්‍රීඩා දුක සේ ලැබෙද් ද, (එබඳු) දිළිඳු කුලයෙක උපදී.

ඒ අඥනයෝ මෙරමාගෙන් (යමක්) බලාපොරොත්තු වෙත් නම්, එය ද ඔවුන්ට නො ලැබේ. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොව ද දුගතිය වේ.

[දෙවි:]

ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ මෙය දැනුම්ගත අනෙකක් විමාරමු. යම් කෙනෙක් මේ ලොකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරාමල ඇත්තාහු බුදුන් දහම් සතුන් කෙරෙහින් පාහැද්තාහු අතිශය ගෞරව ඇත්තාහු (වද්‍යා) දන්කපු වූහ ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියත් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විමාරන්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භතවත්තු:]

යම් කෙනෙක් මේ ලොකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරාමල ඇත්තාහු බුදුන් දහම් සතුන් කෙරෙහින් පාහැද්තාහු අත්‍යන්ත ගෞරව ඇත්තාහු (වද්‍යා) දන්සොඬ වෙද්ද, ඔහු යම් තැනෙක උපදිද් ද, ඒ සවගියෙහි මොහු බබලත්.

ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් නම්, යම් කුලයෙක වසන ආහාර කාමවසතු හා ක්‍රීඩා නිදුකින් ලැබෙද් ද (එබඳු) ආහාර කුලයෙක උපදිත්.

අනුත් විසින් රැස් කරණ ලද භොගයන්හි එහි හිමියන් මෙන් සතුටු වෙත්. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොවත් සුගතිය වේ.

1. 5. 10.

සපිකාර සූත්‍රය

[සපිකාර දෙවි:]

50. භික්ෂුහු සත්තමක් අමිභබ්බලොවට පැමිණියාහු මිද්‍යාහු රාගඥෙමයන් සමය කලාහු (පඤ්චස්කන්ධ)ලොකයෙහි තෘෂ්ණාව තරණය කලාහු ය.

තරණය කිරීමට ඉතා දුෂ්කර වූ මෙවුබෙය්‍ය නම් සංසාරයත් (වතුර්විධ) සංඛ්‍යයනුත් තරණය කලාහු කවුරු ද? කිනම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදෙහ (සංඛ්‍යාත ඔරම්භාතීය සංයෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයොග (සංඛ්‍යාත උභිමාතීය සංයෝජන) පසත් ඉක්ම ගියාහු ද?

උපක පලගණ්ඨ පුත්‍රකුසානි යන තිදෙන ද, හදදිය හඳුදෙව බාහුදන්ති පිඞ්ගිය යන (සිවුදෙන ද) යන ඔහු මනුෂ්‍යදෙහය හැර දිව්‍යයොගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භතවත්තු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට ‘අතවද්‍යාහ’යි බෙණෙහි (පසත්තෙහි). ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබිකිතය සිත්දහ ද?

[සථිකාර:]

න අඤ්ඤානු භගවතා නාඤ්ඤානු නව සාසනා,
 යස්ස තෙ ධම්මඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බකිනං.
 යත්ථ තාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරාජ්ඣති,
 තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බකිනන්ති.

[භගවා:]

ගමිතීරං භාසයි වාචං දුබ්බිජානං සුදුබ්බුධං,
 කස්ස ඤාං ධම්මඤ්ඤාය වාචං භාසයි ජ්ඣිසන්ති.

[සථිකාර:]

කුමහං ආසිං වෙහළිඛෙහ¹ සථිකතෙ,
 මාතාපෙත්තිහරෙ ආසිං කසස්පස්ස උපාසකො.
 විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී නිරුමිසො,
 අනුචා තෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා තෙ පුරෙ සබ්බා.
 සො'හං එතෙ² පජාතාමි විමුතෙන් සත්ත භික්ඛවො,
 රුගදෙසපරිකම්භේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

[භගවා:]

එවමේතං තද ආසි යථා භාසයි භග්ගව,
 කුමහකාරෙ පුරෙ ආසි වෙහළිඛෙහ සථිකතෙ,
 මාතාපෙත්තිහරෙ ආසි කසස්පස්ස උපාසකො.
 විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී නිරුමිසො,
 අනුචා මෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා මෙ පුරෙ සබ්බා.

[පෙරු:]

එවමේතං පුරුණාතං සභායාතං අනු³ සබ්බමො,
 උභින්නං භාමිනත්තාතං සරීරන්තිමධාරිතන්ති.

ආදිනතවග්ගො පඤ්චමො.

නත්තාසුනං:

ආදිතං කිංදදං අන්තං එකමුලමනොමිඤ,
 අවජරුචතපෙතෙන මවජරෙන සථිකරෙ'ති.

1. වෙහළිඛෙහ - මජ්ඣ, ස්‍යා. 2. සොහමෙතෙ - මජ්ඣ, ස්‍යා. 3. සභායානමුක්ඛ - ස්‍යා.

[ඝට්ඨකාර:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබ්බතය සිත්දහු ද, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොහැර යි. මුඛ වහන්සේගේ සසුන ද නොහැර යි.

යම් නිවණෙක්හි නාමයත් රූපයත් නිරවශේෂයෙන් නිරුඳා වෙද්ද, මේ සසුනෙහි ඔහු ඒ ධර්මය දැන භවබ්බතය සිත්දහු ය.

[භගවත්හු:]

ගැඹුරු වූ දැන ගැඹුරේ දුෂ්කර වූ අතීතයින් දුරවබොධ වූ වචන කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මෙබඳු වචන කියනු ද?

[ඝට්ඨකාර:]

පෙර වෙහළුබඳු ගම්හි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙකිමි වීමි කාශ්‍යප බුදුරජා-
නන් වහන්සේගේ උපාසකයකු වූයෙමි මට්ට්ටියන් පොෂණය කරන්නෙකිමි වීමි.

මෙවුන්දමින් වෙන් වූයෙමි නිරුමිස (=අනාගාමී) බ්‍රහ්මචාරියකු වූයෙමි. තොප හා එකගම වසන්නෙකිමි වීමි. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිමි වීමි.

ඒ මම රුගඳොෂයන් ක්‍ෂය කළ ලොව නාෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ හිඤ්ඤත් සත්තම දනිමි.

[භගවත්හු:]

භාගීවය, යම්සේ කියති නම් එකල්හි මේ එසේ වී ය. පෙර වෙහළුබඳු ගම්හි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙක් වූයේ ය. කාශ්‍යප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසක වූයේ මට්ට්ටියන් පොෂණය කරන්නෙක් වූයේ ය.

මෙවුන්දමින් වැළකුනු නිරුමිස බබ්බර ඇත්තෙක් වූයේ ය. මා හා එක ගම වසන්නෙක් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් වී ය.

[තෙරහු:]

වඩන ලද සිත් ඇති අනතිම සිරුරු දරණ පාරණී යහළුවන් දෙදෙනකුගේ මේ එක්වීම මෙසේ වී ය.

ආදිත්ත වර්ග පස්වැනි යි.

එහි උද්දාය:

ආදිත්ත, කිංදද, අනත, එකමුල, අනොම, අවජ්ඣ, වතරොප, ජෙනවත, මචේර, ඝට්ඨකාර සුත්‍රයයි දශසෙකි.

6. ජරාවගො.

1. 6. 1.

ජරසුතනං.

51. සාවකස්සිං—

[දෙවතා:]

කිංසු යාව ජරා සාධු කිංසු සාධු පතිට්ඨිතං,
කිංසු තරුතං රතනං කිංසු වොරෙහි දුගරුනති.

[භගවා:]

සීලං යාව ජරා සාධු සද්ධා සාධු පතිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා තරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙහි දුගරුනති.

1. 6. 2.

අජරසාසුතනං

[දෙවතා:]

52. කිංසු අජරසා සාධු කිංසු සාධු අතිට්ඨිතං,
කිංසු තරුතං රතනං කිංසු වොරෙහි'භාරියනති.¹

[භගවා:]

සීලං අජරසා සාධු සද්ධා සාධු අතිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා තරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙහි'භාරියනති.

1. 6. 3.

මිත්තසුතනං.

[දෙවතා:]

53. කිංසු පච්ඡන්තො² මිත්තං කිංසු මිත්තං සකෙ සරෙ,
කිං මිත්තං අත්ථජාතස්ස කිං මිත්තං සමපරුසිකනති.

[භගවා:]

සන්තො පච්ඡන්තො² මිත්තං මාතා මිත්තං සකෙ සරෙ,
සභායො අත්ථජාතස්ස භොති මිත්තං පුතපුතං,
සයං කතාති පුඤ්ඤති තං මිත්තං සමපරුසිකනති.

1. 6. 4.

විඤ්ඤුතනං.

[දෙවතා:]

54. කිංසු චක්ඛු මනුස්සානං කිං සුඛ පරමො³ සබ්බා,
කිංසු භුතුපඤ්චනති⁴ යෙ පාණි පඨවිංසිකාති.

1. වොරෙහි'භාරියනති - ඡෙස්., වොරෙහි'භාරියං - සිමු 2. 2. පසචන්තො - සහ. සිමු, පච්චන්තො - PTS. 3. පරමා - සහ. PTS. සිමු 1. 4. භුතා උපඤ්චනති - ඡෙස්., සහ. PTS.

6. ජරා වගීය.

1. 6. 1.

ජරා සූත්‍රය.

51. සැවැත් නුවර—

[දෙවි:]

ජරාව තෙක් කුමක් මැනවි ද? කිමෙක් පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? සොරැන් විසින් කුමක් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජරාව තෙක් ශීලය මැනවි. ශ්‍රද්ධාව පිහිටියා මැනවි. මිනිසුන්ට ප්‍රඥාව රුවන වේ. පිණ සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 2.

අජරසා සූත්‍රය

[දෙවි:]

52. නොදිරිමෙන් කුමක් මැනවි ද? කිමෙක් (සවසනතාතයෙහි) පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? කිමෙක් සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්තු:]

නොදිරිමෙන් ශීලය මැනවි. ශ්‍රද්ධාව පිහිටියා මැනවි. ප්‍රඥාව මිනිසුන්ට රුවන වේ. පිණ සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 3.

මිනණ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

53. බැහැර වසන්තනුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? සිය ගෙහි මිත්‍රයා කවරෙක් ද? කටයුතු ඇත්තනුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? පරලොව මිත්‍රයා කවරෙක් ද?

[භගවත්තු:]

බැහැර වසන්තනුට සාත්තුව (තවලම) මිතුරු ය. සියගෙහි මිතුරු මව ය. කටයුතු ඇත්තනුට යහළුවා තැවන තැවන මිතුරු වෙයි. තමා විසින් කරණ ලද පින් ඒ පරලොව මිතුරු වෙයි.

1. 6. 4.

වක්කු සූත්‍රය.

[දෙවි:]

54. මිනිසුන්ට කුමක් පිහිට වේ ද? මෙහි උතුම් යහළුවා කවරෙක් ද? පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණිනු වෙත් නම් (ඒ) සත්ත්වයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද්ද?

[භගවා:]

පුතතා වදු මනුස්සානං භරියාව¹ පරමො² සබ්බා,
 ටුට්ඨිං භුත්ථපථ්වනති³ යෙ පාණා පඨවිංසිතාති.⁴

1. 6. 5.

පඨමජනෙතිසුභතං.

[දෙවතා:]

55. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස මහබ්බසනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛමස්ස මහබ්බසනති.

1. 6. 6.

දුතියජනෙතිසුභතං.

[දෙවතා:]

56. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිසමා ත පරිමුච්චතිති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛා ත පරිමුච්චතිති.

1. 6. 7.

තතියජනෙතිසුභතං.

[දෙවතා:]

57. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස පරායණනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
 සතෙතා සංසාරමාපාදි කමමං තස්ස පරායණනති.

1. භරියා ව - මජ්ඣ., PTS. 2. පරමා - සං., PTS. සීඝ්‍ර. 1. 3. භුත්තා උපථවනති - මජ්ඣ., සං., PTS. 4. පඨවිසිතා - මජ්ඣ.

[භගවත්හු:]

54. පුත්‍රයෝ මිනිසුන්ට පිහිට වෙත්. බිරිය ම උතුම් යහළු ය පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් නම් ඒ සත්තයෝ වැස්ස ඇසුරු කොට ජීවත් වෙත්.

1. 6. 5.

පඨමජ්ඣනි සූත්‍රය.

[දෙව්:]

55. කවරෙක් සත්තයා උපදවා ද? ඔහුගේ කිමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කිමෙක් ඔහුට මහත් බිය වේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්තයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්තයා සසරට පැමිණියේ ය. දුක ඔහුට මහත් බිය ය.

1. 6. 6.

දුතියජ්ඣනි සූත්‍රය.

[දෙව්:]

56 කවරෙක් සත්තයා උපදවා ද? ඔහුගේ කිමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කුමකින් තො මිදේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්තයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්තයා සසරට පැමිණියේ ය. දුකින් තො මිදේ.

1. 6. 7.

තනිය ජ්ඣනි සූත්‍රය.

[දෙව්:]

57 කවරෙක් සත්තයා උපදවා ද? ඔහුගේ කිමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කිමෙක් ඔහුට පිහිට වේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්තයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්තයා සසරට පැමිණියේ ය. කමිය ඔහුට පිහිට වේ.

1. 6. 8.

උපපඨසුතනං

[දෙවතා:]

58. කිංසු උපපථො අකකානො කිංසු රතනිඤ්චකකියො,
කිං මලං බ්‍රහ්මචරියස්ස කිං සිතාතමනොදකනති.

[භගවා:]

රාගො උපපථො අකකානො¹ වයො රතනිඤ්චකකියො,
ඉඤ්චමලං බ්‍රහ්මචරියස්ස එත්ථායං සජ්ජතෙ පජා,
තපො ච බ්‍රහ්මචරියඤ්ච තං සිතාතමනොදකනති.

1. 6. 9.

දුතියාසුතනං*

[දෙවතා:]

59. කිංසු දුතියා² පුරිසස්ස හොති කිංසු වෙනං පසංසති,
කිස්ස වාභිරතො මචෙවා සබ්බදුකකා පමුච්චතීති.

[භගවා:]

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස හොති පඤ්ඤා වෙනං පසංසති,
නිබ්බාණාභිරතො මචෙවා සබ්බදුකකා පමුච්චතීති.

1. 6. 10.

කච්චසුතනං

[දෙවතා:]

60. කිංසු නිදනං ගාථානං කිංසු තාසං විශඤ්ජනං,
කිංසු සනනිසසිතා ගාථා කිංසු ගාථානමාසයො.

[භගවා:]

ඡන්දො නිදනං ගාථානං අකකරු තාසං විශඤ්ජනං,
තාමසනනිසසිතා ගාථා කච්ච ගාථානමාසයො.

ජරුවගෙහා ඡට්ඨො.

නත්‍රැඤ්ජනං:

ජරු අජරස්ස මිත්තං වජ්ඣ තිණ්ණි ජතෙති ච,
උපපථො ච දුතියා ච කච්චා පුරිතො වග්ගොති.

1. අකකාති. - සඤ. PTS. 2. දුතියං - සඤ.

* දුතිය උපපඨසුතනං. සිමු. 2.

1. 6. 8.

උපපථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

58. කිමෙක් තොමග ය සි කියන ලද්දේ ද? කිමෙක් රු දවල්හි ගෙවේ ද? බබ්බරට කිලුට කිමෙක් ද? දිය නැති නැම කිමෙක් ද?

[භගවත්තු:]

රුගය තොමග ය සි කියන ලද්දේ ය. වයස රු දවල්හි ගෙවේ. සත්‍රිය බබ්බරට කිලුට ය. මේ සත්‍රියමුහයා මෙහි ඇලේ. තපස ද බබ්බර ද (යන) එය දිය නැති නැමයි.

1. 6. 9.

දුතියා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

59. පුරුෂයාට කවරක් දෙවැන්නි වේ ද? කවරෙක් ඔහුට අනුශාසනා කෙරේ ද? කිමෙක මැනවින් ඇලුනු සත්‍රව තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ ද?

[භගවත්තු:]

ශ්‍රද්ධාව පුරුෂයාට දෙවැන්නි වේ. ප්‍රඥාව ඔහුට අනුශාසනා කෙරෙයි නිවණෙහි මැනවින් ඇලුනු සත්‍රව තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ.

1. 6. 10.

කථි සූත්‍රය

[දෙවි:]

60. ගාථාවන්ට කිමෙක් මූලකාරණය වේ ද? කිමෙක් ඔවුන්ගේ අරුත් පවසා ද? ගාථාවෝ කුමක් ඇසුරු කොට පවතිද? ද කවරෙක් ගාථාවන්ට පිහිට වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජ්‍යෙෂ්ඨ ගාථාවන්ට නිදහ වේ. අකුරු ඔවුන්ගේ අරුත් පවසයි. ගාථාවෝ සංඥාවන් ඇසුරු කොට පවතින්. කථි තෙමේ ගාථාවන්ට පිහිට වේ.

ජග් වර්ග සමෘතියි.

එහි උඤ්ඤාය:

ජරා, අජරසා, මිත්ත, වජ්ජි සූත්‍රය, ජතෙහි සූත්‍ර තුන, උපපථ සූත්‍රය, දුතියාසූත්‍රය, කථි සූත්‍රය යන මෙයින් වර්ග පිරුණේ වේ.

7. අනවචනෙහි

1. 7. 1.

නාම [අනවචන] ස්වභාවය.

61. සාවකයං—

[දෙවනා:]

කිංසු සබ්බං අනවචන¹ කියමා භියො² න විජ්ජති,
කියාසා³ එකධම්මසා සබ්බව වසමනගුති.

[භගවා:]

නාමං සබ්බං අනවචන¹ නාමා භියො න විජ්ජති,
නාමසා එකධම්මසා සබ්බව වසමනගුති.

1. 7. 2.

විනගසුභාවය.

[දෙවනා:]

62. කෙනසුසු නියති ලොකො කෙනසුසු පරිකසාති,⁴
කියාසා³ එකධම්මසා සබ්බව වසමනගුති.

[භගවා:]

විනෙතන නියති ලොකො විනෙතන පරිකසාති,⁴
විතනසා එකධම්මසා සබ්බව වසමනගුති.

1. 7. 3.

තණ්හාසුභාවය.

[දෙවනා:]

63. කෙනසුසු නියති ලොකො කෙනසුසු පරිකසාති,⁴
කියාසා³ එකධම්මසා සබ්බව වසමනගුති.

[භගවා:]

තණ්හාස නියති ලොකො තණ්හාස පරිකසාති,⁴
තණ්හාස එකධම්මසා සබ්බව වසමනගුති.

1. 7. 4.

සංයොජනසුභාවය.

[දෙවනා:]

64. කිංසු සංයොජනො ලොකො කිංසු නසා විවාරණං,
කියාසා³ විපපභාණෙන නිබ්බාණමිති වුට්ඨති.

1. අනවචන - සිමු. 2. භියො. - ඉතිපි. 3. කියාසාසු - මෙසං. PTS. 4. පරිකසාති - සං. PTS.

7. අනව වගිය

1. 7. 1.

නාම [අනවහවි] සූත්‍රය

61 සැවැත්නුවර—

[දෙවි:]

කිමෙක් සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ද? කිමෙකින් වැඩියෙක් නැද්ද? සියල්ලෝ ම කිතම් එකදහමක් හුගේ වසයට ගියාහු ද?

නාමය සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ය. නාමයෙන් වැඩියෙක් නැත. සියල්ලෝ ම නාමසංඛ්‍යාත එක ම දහමිහුගේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 2.

විතන සූත්‍රය

[දෙවි:]

62. ලොව කිමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කිමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිතම් එක් දහමක් හුගේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්හු:]

සිතීන් ලොව පමුණුවනු ලැබේ. සිතීන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම සිත් නමැති මේ එක ම දහමිහුගේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 3.

තණ්හා සූත්‍රය

[දෙවි:]

63. ලොව කිමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කිමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිතම් එක් දහමක් හුගේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව තෘෂ්ණායෙන් පමුණුවනු ලැබේ. තෘෂ්ණායෙන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම තෘෂ්ණා නමැති මේ එක් දහමිහුගේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 4.

සංයෝජන සූත්‍රය

[දෙවි:]

64. ලොව කුමක් බැඳුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කිමෙක් ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් නිවණ යයි කියනු ලැබේ ද?

[භගවා:]

නන්දි¹ සංයෝජනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,
තණ්හාය විපපභාණෙන නිබ්බාණමිති චුච්චතිති.

1. 7. 5.

බ්බකුසුත්තං

[දෙවතා:]

65. කිංසු සම්බකිනො ලොකො කිංසු තස්ස විචාරණං,
කිස්සස්ස විපපභාණෙන සබ්බං ඡිද්දති බ්බකුසුත්තං.

[භගවා:]

නන්දි¹ සම්බකිනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,
තණ්හාය විපපභාණෙන සබ්බං ඡිද්දති බ්බකුසුත්තං.

1. 7. 6.

අබ්භාගහසුත්තං

[දෙවතා:]

66. කෙනස්සුබ්භාගනො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,
කෙන සලලෙන ඔතිණෙණා කිස්ස ධුමාසිතො² සද්දති.

[භගවා:]

ඔච්චුතා'බ්භාගනො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,
තණ්හාසලලෙන ඔතිණෙණා ඉච්ඡාධුමාසිතො² සද්දති.

1. 7. 7.

උඛ්ඛිතසුත්තං

[දෙවතා:]

67. කෙනස්සු උඛ්ඛිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,
කෙනස්සු පිභිතො ලොකො කිසම්මං ලොකො පතිට්ඨිතොති.

[භගවා:]

තණ්හාය උඛ්ඛිතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,
ඔච්චුතා පිභිතො ලොකො දුකෙබ්බි ලොකො පතිට්ඨිතොති

1. 7. 8.

පිභිතසුත්තං

[දෙවතා:]

68. කෙනස්සු පිභිතො ලොකො කිසම්මං ලොකො පතිට්ඨිතො,
කෙනස්සු උඛ්ඛිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතොති.

[භගවත්හු:]

65. ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතකියෝ සි. තෘෂණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් නිවණ ය සි කියනු ලැබේ.

1. 7. 5.

බබ්බත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

ලොව කුමක් බැඳුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කිමෙක් ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී ද?

[භගවත්හු:]

ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතකියෝ සි. තෘෂණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී.

1. 7. 6.

අබ්බාහත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

66. ලොව කිමෙකින් ලුහුබඳතා ලද්දේ? කිමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ? කුමන හුලෙකින් බැස ගත්තා ලද්දේ? කිමෙකින් භෑමකල්හි දුමන ලද්දේ?

[භගවත්හු:]

ලොව මරනු විසින් ලුහුබඳතා ලදී. ජරායෙන් පිරිවරණ ලදී. තෘෂණා- හුලෙන් බැස ගත්තා ලදී. තෘෂණායෙන් භෑමකල්හි දුමන ලදී.

1. 7. 7.

උබ්බිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

67. ලොව කිමෙකින් තහන ලද්දේ ද? කිමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද? කිමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කිමෙක පිහිටියේ ද?

[භගවත්හු:]

ලොව තෘෂණායෙන් තහන ලද්දේ ය. ජරායෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය. ලොව මරනු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය.

1. 7. 8.

පිහිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

68. ලොව කිමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කිමෙක පිහිටියේ ද? ලොව කිමෙකින් ඵල්බුම් ලද්දේ ද? කිමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද?

[භගවා:]

මෙවුනා පිහිනො ලොකො දුකෙබ් ලොකො පනිවසිනො,
තණහාය උසිඬිනො ලොකො ජරාය පරිවාරිනො.

1. 7. 9.

ඉච්ඡාසුතනං

[දෙවනා:]

69. කෙනසු ඛජ්ඣති ලොකො කිසුං විනයාය මුච්චති,
කිසුසා විපපහාණෙන සබ්බං ජිජ්ඣති බ්බහනනි.

[භගවා:]

ඉච්ඡාය ඛජ්ඣති ලොකො ඉච්ඡාචිනයාය මුච්චති,
ඉච්ඡාය විපපහාණෙන සබ්බං ජිජ්ඣති බ්බහනනි.

1. 7. 10.

ලොඛාසුතනං

[දෙවනා:]

70. කිසමිං ලොකො සමුප්පනො කිසමිං කුබ්බති සජ්චං,
කිසු ලොකො උපාදාය කිසමිං ලොකො විහඤ්ඤති.

[භගවා:]

ජසු¹ ලොකො සමුප්පනො ජසු¹ කුබ්බති සජ්චං,
ජනනමෙව උපාදාය ජසු¹ ලොකො විහඤ්ඤති.

අනවචගො සත්තමො.

නත්‍රාද්දනං:

තාමං චිත්තඤ්ච තණහා ව සංයෝජනඤ්ච බ්බහනා,
අබ්බාහතුසිඬිනො පිහිනො ඉච්ඡා ලොකෙන තෙ දසාති.

8. කිඤ්චා²වගො

1. 8. 1.

කිඤ්චාසුතනං

71. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවනා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි.

කිං සු කිඤ්චා² සුඛං සෙති කිං සු කිඤ්චා² න සොචති,
කිසුසා එකධම්මසා වධං රෙවෙසි ගොතමාති.

[භගවත්හු]

ලොව මරහු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය. ලොව තෘෂ්ණායෙන් ඵලබ්බිමි ලද්දේ ය. ජරායෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය.

1. 7. 9.

ඉව්සා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

69. ලොව කීමෙකින් බැදේ ද? කුමක් දුරු කිරීමෙන් මිදේ ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳි ද?

[භගවත්හු]

ලොව තෘෂ්ණායෙන් බැදේ. තෘෂ්ණාව දුරු ලීමෙන් මිදේ. තෘෂ්ණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳි.

1. 7. 10.

ලොක සූත්‍රය.

[දෙවි:]

70. කුමක් හටගත් කල්හි ලොව හටගත්තේ වේ ද? කීමෙක සත්වය කෙරේ ද? ලොව කුමක් නිසා කීමෙක පෙළේ ද?

[භගවත්හු:]

අධ්‍යයන හටගත් කල්හි ලොව හටගත්තේ වේ. අධ්‍යයනයෙහි සත්වය කෙරේ. අධ්‍යයන ම නිසා අධ්‍යයනයෙහි ලොව පෙළේ.

අනව වර්ගය සන්වැහිසි.

එහි උඤ්ඤාය:

තාම, විහ්‍රත, තණ්හා, සංයෝජන, බ්‍රහ්ම, අභිභාගත, උභිධ්‍රත, පිතිත, ඉව්සා, ලොක ය යි ඒ සූත්‍ර දශයෙකි.

8. කුච්ඡා වර්ගය.

1. 8. 1.

කුච්ඡා සූත්‍රය.

71. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය.

කුමක් තසා පූව සේ හොඳි ද? කුමක් තසා ශොක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිනම් එක්දහමක්හුගේ නැසීම රැස්කෙහි ද?

[භගවා:]

කොඨං කිඤ්චා¹ සුඛං සෙති කොඨං කිඤ්චා¹ න සොචති,
කොඨස්ස විසම්මුලස්ස මධුරග්ගස්ස දෙවනෙ,
වඛං අරියං පසංසනති තං හි කිඤ්චා¹ න සොචතිති.

1. 8. 2.

රථසුතනං.

[දෙවතා:]

72. කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමග්ගිනො,
කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමිත්ථියාති.

[භගවා:]

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං ධුමො පඤ්ඤාණමග්ගිනො,
රාජා රථස්ස පඤ්ඤාණං භතතා පඤ්ඤාණමිත්ථියාති.

1. 8. 3.

විතනසුතනං.

[දෙවතා:]

73. කිං සුඛං විතනං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු සුච්ඡේණො සුඛමාවහාති,
කිං සු භවෙ සාදුතරං² රසානං කථංථිමිං ජිවිතමාහු³ සෙට්ඨනති.

[භගවා:]

සද්ධිං විතනං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුච්ඡේණො සුඛමාවහාති,
සච්චං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාථිමිං ජිවිතමාහු³ සෙට්ඨනති.

1. 8. 4.

වුට්ඨිසුතනං.

[දෙවතා:]

74. කිං සු උප්පතනං සෙට්ඨං කිං සු නිපතනං වරං,
කිං සු පච්ඡමානානං කිං සු පච්ඡතං වරනති.

[අපරා දෙවතා:]

බීජං උප්පතනං සෙට්ඨං වුට්ඨි නිපතනං වරං,
ගාවො පච්ඡමානානං සුතො පච්ඡතං වරෙති.

[භගවා:]

විජ්ජා උප්පතනං සෙට්ඨං අවිජ්ජා නිපතනං වරං,
සංකොපං පච්ඡමානානං බුද්ධො පච්ඡතං වරෙති.

[භගවත්හු:]

ක්‍රොධය නසා සුවසේ හොච්චි. ක්‍රොධය නසා ශොක නො කෙරේ. දෙවිය, විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රොධය නැසීම ඇයව්‍යයේ පසසත්. එය නසා ම ශොක නො කෙරේ.

1. 8. 2.

රථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

72. රියට සලකුණ කීමෙන් ද? ගින්නට සලකුණ කීමෙන් ද? රථට සලකුණ කීමෙන් ද? සත්‍රියට සලකුණ කීමෙන් ද?

[භගවත්හු:]

ධවජය රියට සලකුණ යි. දුම ගින්නට සලකුණ යි. රජ රථට සලකුණ යි. සැමියා සත්‍රියට සලකුණ යි.

1. 8. 3.

විනා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

73. මෙලොව සත්ත්වයාට කීමෙන් ශ්‍රෙෂ්ඨ ධනය වේ ද? කුමක් මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවා ද? රසයන් අතුරෙන් කීමෙන් ඉතා මිහිරි ද? කෙසේ ජීවත් වන්නහු ශ්‍රෙෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවිය යි කියද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රෙෂ්ඨ ධනය වේ. දහම මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවි. රසයන් අතුරෙන් සත්‍යය එකානන්‍යයෙන් ඉතා මිහිරිය. නුවණින් ජීවත් වන්නහු ශ්‍රෙෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවිය යි කියත්.

1. 8. 4.

වුට්ඨි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

74. නැගහනුවන් අතුරෙන් කීමෙන් ශ්‍රෙෂ්ඨ ද? හෙතුවන් අතුරෙන් කීමෙන් උතුම් ද? පසින් ගමන් කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? යි

[අතෙක් දෙවියෙක්:]

නැගහනුවන් අතුරෙන් බිජුවට ශ්‍රෙෂ්ඨ යි. හෙතුවන් අතුරෙන් වැස්ස උතුම් ය. පසින් යන්නවුන් අතුරෙන් ගවයෝ උතුම්හ. කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් පුත්‍රයා උතුම්ය යි.

[භගවත්හු:]

නැගහනුවන් අතුරෙන් විද්‍යාව ශ්‍රෙෂ්ඨ ය. හෙතුවන් අතුරෙන් අවිද්‍යාව උතුම් ය. පසින් යන්නවුන් අතුරෙන් සබ්බසා උතුම් ය. කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් බුදුරජ උතුම් ය යි.

1. 8. 5.

හිතසුතනං.

[දෙවනා:]

75. කිං සු'ධ භිතා ජනතා අනෙකා මගො ව නතකායනනං පවුතෙනා,
පුච්ඡාමි නං ගොතම භූරිපඤ්ඤ කිසමිං සීතො පරලොකං න භායෙති.

භගවා:

වාචං මනඤ්ච පණ්ඩිය සමමා කායෙන පාපානි අකුබ්බමානො,
බව්හනනපානං¹ සරමාවසනෙනා සඤ්ඤා මුදු සංවිහානි වදඤ්ඤා,
එතෙසු ධම්මෙසු සීතො වතුසු ධම්මෙ සීතො පරලොකං න භායෙති.

1. 8. 6.

නජීරනිසුතනං.

[දෙවනා:]

76. කිං සු ජීරනි² කිං න ජීරනි කිං සු උපපථොති වුවචති,
කිං සු ධම්මානං පරිපඤ්ඤා කිං සු රතතින්ද්‍රිවකබ්බො,
කිං මලං බුහමචරියසංසි කිං සිතාතමනොදකං.

කති ලොකසමිං ජිද්දති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,
භගවතනං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙමු නං මයනති.

[භගවා:]

රූපං ජීරනි මච්චානං නාමගොතනං න ජීරනි,
රුගො උපපථොති වුවචති ලොහො ධම්මානං පරිපඤ්ඤා,
වසො රතතින්ද්‍රිවකබ්බො ඉන්ද්‍රියං බුහමචරියසංසි
එත්ථායං සජ්ජතෙ පජා,
තපො ව බුහමචරියඤ්ඤා නං සිතාතමනොදකං.

ජ ලොකසමිං ජිද්දති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,
ආලසං³ ව පමාදො ව අනුට්ඨානං අසංයමො,
නිද්දා නන්දි ව⁴ තෙ ජිද්දො සබ්බසො තං විචජ්ජයෙති.

1. 8. 7.

ඉසාරසුතනං.

[දෙවනා:]

77. කිං සු ඉසාරියං ලොකෙ කිං සු භණ්ඩානමුතනමං,
කිං සු සත්ථමලං ලොකෙ කිං සු ලොකසමිං අබ්බුදං⁵.

කිං සු භරතනං වාරෙනති භරතෙනා පත කො පියො,
කිං සු පුතපුතායනනං අභිතන්ද්‍රනති පණ්ඩිතානි.

1. බහුතනපානං - සභා. බහුතනපානං - මජ්ඣ. PTS. 2. කිං ජීරනි - මජ්ඣ. PTS.
3. ආලසං - මජ්ඣ. සභා. 4. නන්දි - මජ්ඣ. සභා. PTS. 5. අබ්බුදං - සීමු2

1. 8. 5.

හිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

75. මහාප්‍රාඥ චූ භෞතමයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ විවාරම්. මාගීය ද (අටතිස් අරමුණු විසින්) නොයෙක් කරුණු ඇත්තක් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ ලොකයෙහි නොයෙක් ජන සමූහයෝ කුමට බිය වුවාහු ද? කීමෙක සිටියේ පරලොවට බිය නොවන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

වචනය ද සිත ද මනා කොට පිහිටුවා, කසින් පව් නොකරණ, බොහෝ ආභාරපාන ඇති ගෙහි වසන, ශ්‍රද්ධාවත්, මෘදුගුණ ඇති, බෙදා දී වළඳන සුදු, දත්කළු, සිවු දහමිහි සිටි පුද්ගල තෙමේ දහමිහි සිටියේ පරලොවට බිය නොවන්නේ ය.

1. 8. 6:

නජිරති සූත්‍රය.

[දෙවි:]

76. කීමෙක් දිරා ද? කීමෙක් නො දිරා ද? කීමෙක් නොමග ය යි කියනු ලැබේ ද? දහමුත්ට උවදුර කීමෙක් ද? කීමෙක් රුදෙවෙහි ගෙවේ ද? බබ්බරට කිලුට කීමෙක් ද? දියරහිත තෑම කීමෙක්ද?

යම් තෑතක සිත නො සිටි නම් ලොව (ඵබ්බු) සිදුරු කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්නට අවුත් (සිටින) අපි ඒ කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්තු:]

සන්තප්තියන්ගේ රූපය දිරයි. තාමගොත්‍රය නො දිරයි. රාගය නොමග ය යි කියනු ලැබේ. ලොභය දහමුත්ට උවදුර ය. වයස රුදෙවෙහි ගෙවේ. සත්‍රිය බබ්බරට කිලුට ය. මේ සන්තප්තියා මෙහි ඇල්ලේ, නපස ද බබ්බර ද (යන) එය දිග රහිත නමැයි.

යම් තෑතෙක සිත නො සිටි නම් ලොව ඵබ්බු සිදුරු සයෙකි. අලසබව ද පමාව ද තෑහි නො සිටීම ද අසංවරය ද තින්ද ද තෙමරිය ද ඒ සිදුරු යි. එය සමුද්‍රකාරයෙන් දුරු කරන්නේ ය.

1. 8. 7.

ඉසාර සූත්‍රය.

[දෙවි:]

77. ලොව අභිපති බව කීමෙක් ද? බඩු අනුරෙන් කීමෙක් උතුම් ද? ලොව ලිලබාදි සැත කීමෙක් ද? ලොව උවදුර කීමෙක් ද?

හැර ගෙණ යන කවරකු වළකත් ද? හැර ගෙණ යන කවරෙක් ප්‍රිය වේ ද? පුතපුතා එන කවරකු පණ්ඩනයෝ පිළිගනිද්ද?

[භගවා:]

වසො ඉස්සරියං ලොකෙ ඉති භණ්ඩානමුත්තමං,
කොධො සත්ථමලං ලොකෙ වොරු ලොකස්මිං අබ්බුදං¹
වොරං භරනනං වාරෙනති භරනො සමණො පියො,
සමණං පුතප්පුතායනනං අභිනද්දනති පණ්ඨිතාති.

1. 8. 8.

කාමසුතනං.

[දෙවතා:]

78. කිමත්ථකාමො න දදෙ කිං මවෙවා න පරිච්චජේ,
කිං පු මුඤ්ඤවය්‍ය² කල්‍යාණං පාපික³ඤ්ච න මොචයෙති⁴

[භගවා:]

අත්තානං න දදෙ පොසො අත්තානං න පරිච්චජේ,
වාචං මුඤ්ඤවය්‍ය² කල්‍යාණං පාපිකඤ්ච³ න මොචයෙති⁴.

1. 8. 9.

පාඨෙය්‍යසුතනං.

[දෙවතා:]

79. කිං පු ඛකුති පාඨෙය්‍යං කිං පු භොගානමාසයො,
කිං පු තරං පරිකස්සති කිං පු ලොකස්මිං දුජ්ජහං,
කිස්මිං බද්ධා පුට්ඨ⁵ සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

[භගවා:]

සද්ධා ඛකුති පාඨෙය්‍යං සිරි භොගානමාසයො,
ඉච්ඡා තරං පරිකස්සති ඉච්ඡා ලොකස්මිං දුජ්ජහං,
ඉච්ඡාබද්ධා පුට්ඨ⁵ සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

1. 8. 10.

පජේජානසුතනං.

[දෙවතා:]

80. කිං පු ලොකස්මිං⁶ පජේජානො කිං පු ලොකස්මිං⁶ ජාගරො,
කිං පු කමෙව සජ්චානං කිමස්ස ඉරියාපථො.

කිං පු අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංව පොසති,
කිං පු භුතූපජ්චනති යෙ පාණො පඨවිංසිතාති.

අබ්බුදං - සිමු. 2. 2. මුඤ්ඤවය්‍ය - ස්‍යා. සිමු. 2. PTS. 3. පාපියං - ස්‍යා. සිමු. 1. PTS.
න ච මොචයෙ - මජ්ඣ. 5. පුට්ඨ - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. ලොකස්මි - මජ්ඣ. ස්‍යා.

[භගවත්තු:]

ලොව වශය (අණ පැවැත්වීම) අධිපති බව යි. බඩු අතුරෙන් සක්‍රිය උතුම් ය. ලොව ක්‍රොධය මලබැඳි සැතපී. සොරු ලොව උවදුරු ය.

හැර ගෙණ යන සොරු වළකන්. හැර ගෙණ යන මහණ තෙමේ ප්‍රිය වේ. පුතපුතා එන මහණු පණිතයෝ පිළිගනීන්.

1. 8. 8.

කාම සූත්‍රය.

[දෙවි:]

78. වැඩ කැමති සත්‍ය තෙමේ කුමක් නො දෙන්නේ ද? කුමක් නො හරනේ ද? යහපත් වූ කුමක් මුදන්නේ ද? ලාමක වූ කුමක් නො මුදන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

සත්‍ය තෙමේ තමා නො දෙන්නේ ය. තමා නො හරනේ ය. යහපත් වචන මුදන්නේ ය. ලාමක වචන නො මුදන්නේ ය යි.

1. 8. 9.

පාඨෙය්‍ය සූත්‍රය.

[දෙවි:]

79. කීමෙක් මහඋවරණ බඳි ද? කීමෙක් භොගයන්ට පිහිට වේ ද? කීමෙක් ඕනියා අදහේ ද? ලොව කීමෙක් දුර ලීටට දුෂකර ද? මලපුඩුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රීතිණියක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ කීමෙක බැඳුනා වූ ද?

[භගවත්තු:]

ශ්‍රද්ධාව මහඋවරණ බඳි. ඵෙය්‍යය්‍ය භොගයන්ට ප්‍රතිෂංඝථාන ය යි. තෘෂණාව සත්‍යයා අදහේ ය. ලොව තෘෂණාව දුරලීටට දුෂකර ය. මල-පුඩුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රීතිණියක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ තෘෂණායෙන් බැඳුනෝ ය.

1. 8. 10.

පජ්ජාන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

80. ලොව පහත කීමෙක් ද? ලොව නිදිවරන්තා කවරෙක් ද? සමග ජීවත්වන්නවුන්ට කවරෙක් කම්පානායෙහි (සහාය) වේ ද? කීමෙක් ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිවිපැවැත්ම) වේ ද?

කීමෙක් අලසයාත් අතලසයාත් මව පුතකු පුත්තෘක් සෙසින් පුත්තේ ද? පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් නම් (ඒ) සත්‍යයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද්ද?

[භගවා:]

පඤ්ඤා ලොකසම්මං¹ පඤ්ජාතො සති ලොකසම්මං¹ ජාගරො,
ගාවො කමෙම සජ්ජානං සිතස්ස ඉරියාපථො.

වුට්ඨි අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංව පොසති,
වුට්ඨි භූතූප්පවනති යෙ පාණා පඨවිංසිතාති.

1. 8. 11.

අරණසුත්තං

[දෙවතා:]

81. කෙ සුඛ අරණා ලොකෙ කෙසං වුසිතං ත නස්සති,
කෙඛ ඉවජං පරිජාතනති කෙසං භොජ්සසියං² සදා.

කිං සු මාතා පිතා භාතා වඤ්ඤති තං පතිට්ඨිතං,
කිං සු ඉධ ජාතිභිතං අභිවාදෙනති බතතියාති.

[භගවා:]

සමණ්ඨ අරණා ලොකෙ සමණානං වුසිතං ත නස්සති,
සමණා ඉවජං පරිජාතනති සමණානං භොජ්සසියං² සදා.

සමණං මාතා පිතා භාතා වඤ්ඤති තං පතිට්ඨිතං,
සමණ්ඨ ජාතිභිතං අභිවාදෙනති බතතියාති.

කඛාචගෙනා අට්ඨමො.

නත්තාද්දනං:

කඛා රථඤ්ච විත්තඤ්ච වුට්ඨි භිතා ත ජීරති,
ඉස්සරං කාමං පාපෙස්සං පඤ්ජාතො අරණෙතවාති.

දෙවතාසංයුතනං සමත්තං.

1. 'ලොකසම්ම' - මජ්ඣ. සන්ද. 2. භොජ්සසියං - සන්ද. PTS.

[භගවත්හු:]

නුවණ ලොව පහත ය. සිහිය ලොව නිදිවරන්තා ය. එක්ව ජීවත් වන්නවුන්ට කමානතයෙහි ගෙවනු (සහාය) වෙති. නිවට ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිව්‍යාචාත්ම) යි.

වෑස්ස අලසයාත් අතලසයාත් මව පුතකු පුත්තයාත් සෙයින් පුත්තේ ය, පොළොව ඇසුරු කල යම් ප්‍රාණීන් වෙත් නම් ඒ සතකයෝ වෑස්ස නිසා ජීවත් වෙත්.

1. 8. 11.

අරණ සුත්‍රය.

[දෙව්:]

81. මේ ලෙව්හි කවුරු කෙලෙස් නැත්තෝ ද? කවුරුන්ගේ විසීම නො නැසේ ද? මෙහි කවුරු තෘෂ්ණාව පිරිසිදු දැනිද් ද? කවුරුන්ට භාමකල්හි නිදහස් බව වේ ද?

(ශීලයෙහි) පිහිටි ඒ කවරකුට මවත් පියාත් බැයාත් වදිද් ද? මෙලෙව්හි පහත් ජාති ඇති කවරකුට ඤාත්‍රියයෝ වදිද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලෙව්හි ශ්‍රමණයෝ කෙලෙස් නැත්තෝ ය. ශ්‍රමණයන්ගේ විසීම නො නැසේ. ශ්‍රමණයෝ තෘෂ්ණාව පිරිසිදු දැනිත්. ශ්‍රමණයන්ට භාමකල්හි නිදහස් බව වේ.

ශීලයෙහි පිහිටි ඒ ශ්‍රමණයාට මවත් පියාත් බැයාත් වදිත්. මෙහි පහත් ජාති ඇති ශ්‍රමණයාට ඤාත්‍රියයෝ වදිත්.

කුතා වර්ගය අට වැනියි.

එහි උඤ්ඤාය:

කුතා, රථ, විතත, වුට්ඨි, භිත, නජ්ජනි, ඉසාර, කාම, පාඨෙය්‍ය, පජ්ජාත, අරණ ය යි සූත්‍ර එකොළොසෙකි.

දෙවතා සංයුතතය නිමියේ ය.

2. දෙවපුත්තසංයුතං

1. සුරියවග්ගො.

2. 1. 1.

පඨමකස්සපසුභතං

82. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤිං විහරති ජේතවනෙ අනාඨිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො කස්සපො දෙවපුත්තො අභික්ඛන්තාය රතනියා අභික්ඛන්තවණේණා කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිනම්. උපසංඝිනම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අවසාසි.

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: “භික්ඛුං භගවා පකාසෙසි. නො ච භික්ඛුතො අනුසාසනීන්ති.”¹

[භගවා:]

තෙන භි කස්සප තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිභාතුති.

[කස්සපදෙවපුත්තො:]

“සුභාසිතස්ස සිකෙබ්ථ සමණ්ඤ්ජාසතස්ස ච,
එකාසතස්ස ච රහො විතතවූපසමස්ස වාති.”

ඉදමවොච කස්සපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙඤ්ඤ සත්ථා අගොසි.

අථ බො කස්සපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙඤ්ඤ මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා තතෙචන්තරධාසීති.

2. 1. 2.

දුතියකස්සපසුභතං

83. සාවඤ්ඤිං—

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

භික්ඛු සිය ඤාසී විමුහ්නවිතො ආකඬ්ඬි වෙ හදයස්සානුපතති,
ලොකස්ස ඤෙත්වා උදයබ්බයඤ්ච සුවෙතස්සො අනිසසිතො තදනිසංසොති.

1. අනුසාසනී - කන්ථි.

2. දෙවපුතූන් සංයුතතය

1. සූරිය වර්ගය

2. 1. 1.

පඨමකාණ්ඩ පූත්‍රය

82. මා විසින් මෙසේ අසනලදී, එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහා ඡත්‍රවණී ඇති ඝාණ්ඨ දෙවපුත්ත තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත් පසෙක සිටි කපුප් දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණහු පැවසූ සේක. මහණහට අනුශාසනාව නො ද (පැවසූ සේක) යි.”

[හඟවත්තූ:]

කාණ්ඩය, එසේ වී නම් මෙහි ලා නොපට ම වැටහේවා.

“වෘක්ඝවර්තය වඩන්නේ ය. ශ්‍රමණයන් විසින් එළඹිය යුතු අටතිස් අරමුණු ද කායච්චෙකය ද (අභවසමාපතති වශයෙන්) සිත සංහිදුම්ම ද එකලාව වඩන්නේ” යි.

කපුප් දෙවපුත්ත තෙමේ මෙය කී ය. ශාස්ත්‍රානන් වහන්සේ සමාන අදහස් ඇති වූ සේක.

ඉක්බිති කපුප් දෙවපුත්ත තෙමේ ශාස්ත්‍රානන් වහන්සේ මාගේ (වචන) අනුමත කළ සේකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

2. 1. 2.

ද්විතීයකාණ්ඩ පූත්‍රය

83. සැවැත්නුවර:-

එකත්පසෙක සිටි ඝාණ්ඨ දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්ප-
යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හෘදයානුප්‍රාප්තිසංඛ්‍යාත අභීත්තය කැමතිවන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයව්‍යය දූත ධ්‍යාන වඩන්නෙක් මිදුනු සිත් ඇත්තෙක් (එහෙයින් ම) මහා සිත් ඇත්තෙක් (තෘෂණාදෂට්ඨ) අනිශ්චිතයෙක් ඒ අභීත්තය අනුසස් කොට ඇත්තෙක් වන්නේ යි.

2. 1. 3.

මාසසුතනං.

84. සාවකපියං—

අථ බො මාසො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්ත-
වණේණ කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො
බො මාසො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි.

කිං සු කිත්වා සුඛං සෙති කිං සු කිත්වා න සොචති,
නිසාසාසා එකධම්මස්ස වධං රොචෙසි ගොතමාති.

[භගවා:]

කොඨං කිත්වා සුඛං සෙති කොඨං කිත්වා න සොචති,
කොඨස්ස විසම්මුලස්ස මුද්ධරග්ගස්ස චත්තු,
වධං අරියා පසංසන්ති නං භි කිත්වා න සොචතිති.

2. 1. 4.

මාගඛසුතනං.

85. සාවකපියං—

එකමන්තං සිතො බො මාගඛො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:

කති ලොකස්මිං පජේජානා සෙති ලොකො පකාසති,
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කථං ජානෙමු තං මයන්ති

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජේජානා පඤ්චමෙත්ථ න විජජති,
දිවා තපති අදිවෙවා රතතිං අභාති චූඤ්චා.

අථ අගති දිවාරතතිං තත්ථ තත්ථ පකාසති,
සම්බුද්ධො තපනං සෙවෙය්ඨා එසා අභා අනුතතරති.

2. 1. 5.

දුමථිසුතනං.

86. සාවකපියං—

අථ බො දුමථි දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණේණ
කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙත්භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛික-
මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො බො
දුමථි දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

2. 1. 3.

මාස සූත්‍රය

84. සැවැත්නුවර-

එකල්හි මනා ඡව්වණ්ඤා ඇති මාස දෙවපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත්පසෙක සිටි මාසදෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා-යෙන් කී ය:

කුමක් නසා සුවසේ හොඳී ද? කුමක් නසා ශෝක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිතම් එක් දහමක්හුගේ නැසීම රුක්තෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ක්‍රොධය නසා සුවසේ හොඳී. ක්‍රොධය නසා ශෝක නො කෙරේ. ශක්‍රය, විෂ වූ මූල ඇති මිනිරි වූ අග ඇති ක්‍රොධය නැසීම ආයතීයෝ පසසන්. එය නසා ම ශෝක නො කෙරේ.

2. 1. 4.

මාගධ සූත්‍රය.

85. සැවැත්නුවර-

එකත්පසෙක සිටි මාගධ දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තම් එබඳු එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විමාරන්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පස්වැන්නෙක් නැත. දවල් හිරු බබලයි. සඳු රු බබලයි. තව ද, ගින්න රුදෙවෙහි ඒ ඒ නැත බබලයි. සමීඥයන් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේණියහ. මේ ආලෝකය නිරුත්තර ය.

2. 1. 5.

දුමළි සූත්‍රය

86. සැවැත්නුවර-

එකල්හි මනා ඡව්වණ්ඤා ඇති දුමළි දෙවපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක සිටියේ ය. එකත් පසෙක සිටි දුමළිදෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කරණීය මෙතං¹ බ්‍රාහ්මණෙන පට්ඨානමකිලාසුතා²,
කාමානං විප්පභාණෙන න තෙනාසිංසතෙ³ භවන්ති.

තඤ්ඤි කිව්වං බ්‍රාහ්මණස්ස (දමලිති භගවා) කතකිව්වො හි බ්‍රාහ්මණො,
යාච න ගාමං ලභති නදීසු ආයුහති සබ්බගතෙතති ජනතු
ගාමිකද්ව ලද්ධාන ඵලෙ සිතො සො නායුහති පාරගතො හි සොති.⁴

එසුපමා දමලි බ්‍රාහ්මණස්ස බිණාසවස්ස නිපකස්ස කුමිතො,
පප්පය්‍ය ජාතිමරණස්ස අන්තං නායුහති පාරගතො හි සොති.

2. 1. 6.

කාමද සුභතං

87. සාවකපියං—

එකමන්තං සිතො බො කාමදෙ දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොචා:
දුක්ඛකරං භගවා සුදුක්ඛකරං භගවාති,

දුක්ඛකරං වාපි කුරුණන්ති (කාමදාති භගවා)
සෙබ්බා⁵ සිලසමාහිතා,
සීතත්තා අතගාරිසුපෙනස්ස
තුට්ඨි භොති සුඛාවහාති.

දුලලභා භගවා යදිදං තුට්ඨිති.

දුලලභං වාපි ලභන්ති (කාමදාති භගවා)
විතතවුපසමෙ රතා,
යෙසං දිවා ච රතො ච
භාවතාය රතො මනොති.

දුස්සමාදහං භගවා යදිදං විතත්තන්ති.

දුස්සමාදහං වාපි සමාදහන්ති (කාමදාති භගවා)
ඉන්ද්‍රියපසමෙ රතා,
තෙ ඡෙත්ථා මච්චුතො ජාලං
අරියා ගච්ඡන්ති කාමදාති.

දුග්ගමො භගවා විසමො මග්ගොති,

[භගවා:]

දුග්ගමෙ විසමෙ වාපි
අරියා ගච්ඡන්ති කාමදා,
අතරියා විසමෙ මග්ගෙ
පපත්තන්ති අවංසිරු,
අරියානං සමො මග්ගො
අරියා හි විසමෙ සමාති.

1. කරණීයමෙතං - PTS, 2. පට්ඨානං අනිලාසුතා - මජ්ඣං. 3 න තෙනාසිංසතෙ - මජ්ඣං.
PTS 4. සොච - මජ්ඣං. 5. සෙබ්බා - සංයං.

තොමැලි වූ ඤාණාසුච චූභමණයා විසින් මේ වියඝ්ග කටයුතු ය. වස්තුකාම කෙලශකාමයන් පිළිබඳ ඒ විශේෂ ප්‍රභාණිය හෙතු කොට ගෙන කිසි භවයක් නො පතයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක. දුමලි දෙවපුත්‍රය, (බාහින පාපි) චූභමණයාට කිසෙක් තැන. ඒ බමුණු තෙමේ කළ කිස ඇත්තේ ම ය. සතනු තෙමේ ගභ්‍යාවන්හි යම්තාක් පිහිටක් නො ලබා ද? (ඒතාක්) සියලු අවයවවලින් වැයම් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ පිහිටක් ලැබ ගොඩ සිටියේ යම් හෙයෙකින් පරතෙරට ගියේ ද, (එහෙයින්) හෙ තෙමේ වැයම් නො කෙරෙයි.

දුමලි, ධ්‍යාන කරණසුලු ප්‍රඥ ඇති ඤාණාසුච චූභමණයාට මේ උපමායෙකි. හෙ තෙමේ ජාතිමරණ දෙකිහි කෙළවරට පැමිණ පරතෙරට ගියේ ම වැයම් නො කෙරෙයි.

2. 1. 6.

කාමද සූත්‍රය

87. ඝාටාන් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි කාමද දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මහණදම් පිරිම) දුෂ්කර ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඉතා දුෂ්කර ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

කාමද, ශීලයෙන් යුත් සචිරසවභාව ඇති ශෛක්‍ෂයෝ දුෂ්කරවූත් (මහණකම) කෙරෙත්. ගිහිගෙන් වෙන්බවට පැමිණියහුට සුව ඵලවන සතුට වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සතුටෙක් වේ ද, (එය) දුලබ ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) යම් කෙනකුත්ගේ සිත දහවලුන් රැන් භාවනායෙහි ඇලුනේ ද, සිත සංහිදුවීමෙහි ඇලුනු (ඔහු) දුලබ වූත් සතුට ලබත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සිතෙක් වේ ද, එය එකඟ කිරීම දුෂ්කර ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) ඉදුරන් දමනය කිරීමෙහි ඇලුනෝ එකඟ කිරීම දුෂ්කර වූත් සිත එකඟ කෙරෙත්. කාමදය, ඒ ආයඝියෝ මරහුගේ දෑල සිඳ ගෙන යෙත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මාගීය විෂම ය, ගමන දුෂ්කර ය.

[භගවත්ත:]

කාමදය, ආයඝියෝ දුගීම වූත් විෂම වූත් මාගීයෙහි යෙත්. අනායඝියෝ විෂම මාගීයෙහි යටිකුරු වූ (නුවණ) හිස් ඇත්තාහු වැටෙත්. ආයඝියන්ට මාගීය සම ය. ආයඝියෝ විෂම සතනසමුහයා අතරෙහි සම වෙත් ම ය.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩසුත්තං.

88. සාවකීයං—

එකමන්තං ධීනො බො පඤ්චාලවණ්ඩො දෙවපුත්තො භගවතො සන්නිකො ඉමං ගාථං අභාසී:

සම්බොධෙ වත ඔක්කාසං අවිඤ්ඤාදි භූරිමෙධසො,
යො ක්කාතමබ්බො¹ බුද්ධො පභිලිනනිසභො මුනිති.

සම්බොධෙ වාපි විඤ්ඤානි² (පඤ්චාලවණ්ඩානි භගවා)
ධම්මං නිබ්බාණපතනියා,
යෙ සතිං පච්චලන්තං සු³ සම්මා තෙ පුසමාභිතාති.

2. 1. 8.

නායකසුත්තං.

89. සාවකීයං—

අථ බො නායකො දෙවපුත්තො පුරුණතිත්තකරො අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ධීනො බො නායකො දෙවපුත්තො භගවතො සන්නිකො ඉමා ගාථායො අභාසී:

ථිඤ්ඤානං පරික්කමම කාමෙ පනුද්⁴ බ්‍රාහ්මණ,
තප්පභාය මුනී කාමෙ තෙකන්තමුපපජ්ජති.

කසිරං වෙ කසිරංථෙතං දලුහමෙනං පරික්කමෙ,
සිපිලො හි පරිබ්බාජො භියොසා අකිරතෙ රජං.

අකතං දුක්ඛතං⁵ සෙයොසා පච්ජා තපනි⁶ දුක්ඛතං,
කතංඤ්ඤා පුක්ඛතං සෙයොසා යං කත්වා නානුතප්පති.

කුසො යථා දුග්ගතිනො හත්ථමෙවානුකන්තති,
සාමඤ්ඤං දුප්පරමට්ඨං නිරයායුපකම්භති.

යං කිඤ්ඤි සිපිලං කම්මං සංකිලිට්ඨංඤ්ඤා යං වතං,
සංකසාරං බ්‍රහ්මචරියං න තං හොති මහපථලන්ති.

ඉදමචො ව නායකො දෙවපුත්තො ඉදං වත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මණං කත්වා තතෙවන්තරධාසීති.

1. ක්කාතමබ්බො - මජ්ඣ. ක්කාතමබ්බො - සං. PTS. 2. පිච්චිට්ඨානි - සං.

3. { පච්චලන්තං - මජ්ඣ. PTS
{ පච්චලන්තං - සං. පච්චලන්තං - සිමු

4. 'භනුද-සං. 5. දුක්ඛතං - මජ්ඣ. සං. 6. 2. තප්පනි - සං.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩ සූත්‍රය.

88. සැවැත් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි පඤ්චාලවණ්ඩ දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිය:

මාතය දුරු කළවුන්ට ශ්‍රේණි වූ යම් මුනිවරයෙක් ධ්‍යාන අවබෝධ කෙළේ ද, මහත් ප්‍රඥ ඇති ඒ බුදුරජ තෙමේ (නිවරණ) සමාධියෙහි එකානන්තයෙන් (ධ්‍යාන සංඛ්‍යාත) අවකාශය ලැබී ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: පඤ්චාලවණ්ඩය,) යම් කෙනෙක් නිවරණට පැමිණීම පිණිස සිහිය ලැබුවාහු ද, ඔහු සමාධි ඇති කල්හි ද ධ්‍යාන ලබන්. ඔහු මනා කොට සමාසිත වූවේ ය.

2. 1. 8.

තායන සූත්‍රය.

89. සැවැත් නුවර—

එකල්හි පැරණි නිව්විකරයකු වූ මනා ජම්බුණි ඇති තායන දෙවපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බමුණ, විශ්‍යය කොට (තෘෂණ) ශ්‍රෝතස සිදුව, කාමයන් දුරු කරව මුනි තෙමේ කාමයන් පුහුන් නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (විශ්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැඩි කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැඩි, ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කෘතය නොකරණ ලද්දේ උතුම්, දුෂ්කෘතය පසු ව (එය කළහු)නවයි. යමක් කොට නො තැවේ ද, (එබඳු) සුකෘතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසනණ පත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙසින්ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම නිරයට අදියි.

යම්කිසි ලිහිල් කම්යෙක් වේද, සකිලිට වූ යම් ව්‍යායාසකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බඹසරෙකුත් වේද, ඒ මහත්ඵල නො වේ.

තායන දෙවපුත්ත තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූයේ ය.

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අවච්ඡෙත භික්ඛු ආමනෙතසි: ඉමං භික්ඛවෙ රතතීං තායනො නාම දෙවපුත්තො පුරාණතිත්ථකරො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණේණා කෙවලකපං ජෙතවනං ඔභාසෙතා යෙතාහං තෙහුපසඛකම්. උපසඛකමිතා මං අභිවාදෙතා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිතො භික්ඛවෙ තායනො¹ දෙවපුත්තො මම සන්නිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

“ජ්ඣෙ සොතං පරක්කමම කාමෙ පනුද මාගභණ්,
තපපභාය මුත් කාමෙ තෙකන්ත මුපපජ්ජති.

කසිරා වෙ කසිරුපේතං දළුනමෙතං පරක්කමෙ,
සිටිලො හි පරිබ්බාජො භියො ආකිරතෙ රජන්ති.

අකතං දුක්ඛතං සෙයො පට්ඨා තපති දුක්ඛතං,
කතඤ්ච සුක්ඛතං සෙයො යං කතා නානුතපපති.

කුසො යථා දුග්ගතිතො හත්ථමෙවානුකන්තති,
සාමඤ්ඤං දුපපරාමට්ඨං නිරයාසුපකඛ්ඪති.

යං කිඤ්චි සිටිලං කමමං සබ්බිලිට්ඨාඤ්ච යං වතං,
සඛකස්සරං බ්‍රහ්මචරියං ත තං හොති මහපථලන්ති.”

ඉදමවොච තායනො දෙවපුත්තො, ඉදං වතා මං අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා තජෙචන්තරධාසි.

උග්ගණ්ණාථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. පරියාපුණ්ථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ධාරොථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. අත්ථසංභිතා භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ආදිබ්‍රහ්මචරියිකාති.²

2. 1. 9.

වජ්ඣමසුතතං.

90. ඝාචජේයං—

තෙන බො පන සමයෙන වජ්ඣමා දෙවපුත්තො රාහුතා අසුරිඤ්ඤෙහ ගතිතො හොති. අථ බො වජ්ඣමා දෙවපුත්තො භගවන්තං අනුස්සරමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

“තමො තෙ බුද්ධවීරජ්ඣ විපපමුත්තොසි සබ්බධි,
සම්බාධපටිපන්නොසම් තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා වජ්ඣමං දෙවපුත්තං ආරබ්භ ගුහුං අසුරිඤ්ඤං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

“තථාගතං අරහන්තං වජ්ඣමා සරණං ගතො,
රාහු වඤ්ඤං පමුඤ්චස්සු බුද්ධා ලොකානුකම්පකාති.”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රූය ආවැමෙන් හික්කුන් ආමතු සේක. මහණෙනි, මේ රූය පාරණී තිථිකරයකු වූ මනා ඡම්මණී ආභි නායනා නම් දෙවිපුත්ත තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බඩුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මට වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවිපුත්ත තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බමුණ, වීර්‍යය කොට (නාමණ) ශ්‍රෝතස සිදුව, කාමයන් දුරු කරව, මුනි තෙමේ කාමයන් ප්‍රතිණ නොකොට ධ්‍යානයට නොපැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (වීර්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැකි කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කෘතය නොකරණ ලද්දේ උතුම් දුෂ්කෘතය පසුව (එය කළහ) තවයි. යමක් කොට නොතැවේ ද, (එබඳු) සුකෘතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසතණපත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙයින් ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම තීරයට අදියි.

යම් කිසි ලිහිල් කම්යෙක් වේද, සකිලි වූ යම් ව්‍යයෙකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බලිසරෙකුත් වේද, ඒ මහත්ඵල නො වේ.

තායන දෙවිපුත්ත තෙමේ මෙය කී ය: මෙය කියා මට වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

මහණෙනි, තායන ගාථා උගණ්ටු. මහණෙනි, තායන ගාථා පිරිවහවු. මහණෙනි, තායන ගාථා දරවු. මහණෙනි, තායන ගාථා අභිසංගතය. මහබලිසරට මුල්වූවෝ ය.

2. 1 9.

වජ්‍රම සූත්‍රය.

90. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සඳ දෙවිපුත්ත තෙමේ ගුහු අසුරිඳු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි සඳ දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව කීය:

“බුද්ධචරියන් වහන්ස, මුඛවහන්සේට තමස්කාර වේවා. සියලු තත්ති මිදුනේ වෙහි (මම) පිඩාවට පැමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනවි.”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳ දෙවිපුතු ඇරඹ රාහු අසුරිඳුහට ගාථායෙන් වදළු සේක.

“සඳ දෙවිපුත්ත තෙමේ අභිත් වූ තථගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. එම්බා රාහු අසුරය, සඳ මුදව, මුදුවරු ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝය.”

අථ බො ඤාන අසුරිඤ්ඤා චජ්ඣං දෙවපුත්තං. මුඤ්චිතා තරමානරූපො
යෙන චෙපචිතානි අසුරිඤ්ඤා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා සංවිග්ගො
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඕතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤා
චෙපචිතානි අසුරිඤ්ඤා ගාථාය අජ්ඣානාසි:

කිනනු සන්තරමානොව රුහු චජං පමුඤ්චසි,
සංවිග්ගරූපො ආගමම කිනනු භිතො ව තිට්ඨසිති.

සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඛා ජීවන්තො න සුඛං ලභෙ,
මුඛගාථාභිතොමිති තො චෙ මුඤ්ඤායා චජ්ඣමන්ති.

2. 1. 10

සුරිය¹සුත්තං.

91. සාවජ්ඣයං—

තෙන බො පන සමයෙන සුරියො¹ දෙවපුත්තො රුහුනා අසුරිඤ්ඤා
ගතිතො භොති. අථ බො සුරියො¹ දෙවපුත්තො භගවන්තං අනුසාරමානො
තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:—

“තමො තෙ මුඛාචීරණ්ඨ විපපමුත්තොසි සබ්බසි,
සම්බාධපට්ඨන්තොසමි තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා සුරියං¹ දෙවපුත්තං ආරබ්භ ඤානං අසුරිඤ්ඤා ගාථානි²
අජ්ඣානාසි:—

“තථාගතං අරහන්තං සුරියො¹ සරණං ගතො,
රුහු සුරියං¹ පමුඤ්චස්ස මුඛා ලොකානුකම්පකාති.

යො අනිකාරෙ තමසි³ පහඤ්ඤා චෙරෙවන්තො මණ්ඩලී උග්ගතෙජො,
මා රුහු හිලී වරං අත්තලිකෙකි⁴ පජං මම රුහු පමුඤ්ච සුරියන්ති.”

අථ බො රුහු අසුරිඤ්ඤා සුරියං¹ දෙවපුත්තං. මුඤ්චිතා තරමානරූපො
යෙන චෙපචිතානි අසුරිඤ්ඤා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා සංවිග්ගො
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඕතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤා
චෙපචිතානි අසුරිඤ්ඤා ගාථාය අජ්ඣානාසි:

“කිනනු සන්තරමානොව රුහු සුරියං පමුඤ්චසි,
සංවිග්ගරූපො ආගමම කිනනු භිතොව තිට්ඨසිති.”

“සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඛා ජීවන්තො න සුඛං ලභෙ,
මුඛගාථාභිතොමිති තො චෙ මුඤ්ඤායා සුරියන්ති.”

සුරියවග්ගො පඨමො

නත්තද්දනං

දො කස්සපා ච මාසො ච මාගධො දුමලි කාමදො,
පඤ්චාලවණ්ණො තායතො චජ්ඣමසුරියෙන තෙ දසාති.

ඉක්කිති ණුඤ්ඤාදි තෙමේ සද්දෙවපුත්ත ඉදි වෙලෙවිසාහැවි ඇත්තේ චෙට්ඨිකානි ඤ්ඤාදි වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සංවේගයට පාමිණියේ හට ගත් ලොමුදහ ගැණුම් ඇත්තේ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ණුඤ්ඤාදි හට චෙට්ඨිකානි ඤ්ඤාදි තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, කුමක් හෙයින් වෙලෙවිගති ඇතියකු මෙන් සද්මිද්ධවෙති ද? සංවේගසමභාව ඇත්තේ අවුත් කුමක් හෙයින් බියවුවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිතයෙමි. ඉදින් සද් නොමිදියෙමි නම් මාගේ මුද්දන සත්කම්කට පැළෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සාප නොලබන්නෙමි.

2. 1. 10.

සුඤ්ඤා සුත්තය.

91. සැවැත්තුවර -

එකල්හි භිරුදෙවපුත්ත තෙමේ ණුඤ්ඤාදි විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි භිරුදෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාව කී ය.

බුද්ධවීරයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේට නමසකාර වේවා. සියලු තත්ති මිදුනෙහි. මම පිඩාවට පාමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනව.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භිරු දෙවපුත්ත ඇරඹ ණුඤ්ඤාදි හට ගාථාවලින් වදාළ හේක.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, භිරුදෙවපුත්ත තෙමේ අභිත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. භිරු දෙවපුත්ත මුදව, බුදුවරු ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝ ය.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, යමෙක් ගතදුරෙහි එළිය කරන්නේ ද, බබලන්නේ ද, මඩුලු සටහන් ඇත්තේ ද, උග්‍රතෙජස් ඇත්තේ ද, අනුසෙහි හැසිරෙණ් එබඳු භිරු නො ගිලුව. එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, මා දහමිපුත් භිරු මුදව.

ඉක්කිති ණුඤ්ඤාදි තෙමේ භිරු දෙවපුත්ත ඉදි වෙලෙවිසාහැවි ඇත්තේ චෙට්ඨිකානි ඤ්ඤාදි වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සංවේගයට පාමිණියේ හට ගත් ලොමුදහ ගැණුම් ඇත්තේ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ණුඤ්ඤාදි හට චෙට්ඨිකානි ඤ්ඤාදි තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එම්බා ණුඤ්ඤාදිය, කුමක් හෙයින් වෙලෙවිගති ඇතියකු මෙන් භිරු මිදුවෙති ද? සංවේග සමභාව ඇත්තේ අවුත් කුමක් හෙයින් බිය වුවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිත (සකියායහාමිත වශයෙන් වෙසෙසින් ගගන ලද්දෙමි) වෙමි. ඉදින් භිරු නො මිදුවෙමි නම් මාගේ මුද්දන සත්කම්කට පැළෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සුච නො ලබන්නෙමි.

සුඤ්ඤා වග්ගිය පළමුවැනි සි.

එහි උද්දානය:

කසපසුත්ත දෙකය, මාස, මාගධ, දමලි, කාමද, පඤ්චාලවණ්ඩ, තායන, වජ්ඣම, සුරිය සි සුත්ත දශයෙකි.

2. අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො.

2. 2. 1

වඤ්චසසුතනං.

92. සාවකපියං—

අථ බො වඤ්චසො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත-
වණ්ණො කෙවලකපං ජෙනවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසඞ්කම්.
උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො
බො වඤ්චසො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තෙ හි සොත්ථිං ගමිස්සන්ති කචෙත්වාමකසෙ මගා,
කුමාරානි උපසමපජ්ජ එකොදි නිපකා සත්තාති.

[භගවා:]

තෙ හි පාරං ගමිස්සන්ති ඡෙත්වා ජාලං ව අමුඤ්ජො,
කුමාරානි උපසමපජ්ජ අපමන්තා රණඤ්ජනාති.

2. 2. 2.

වෙණ්ණු¹සුතනං.

93. සාවකපියං—

එකමන්තං සීතො බො වෙණ්ණු¹ දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං
ගාථං අභාසි:

සුඛිතා වත² තෙ මනුජා සුගතං පසිරුපාසිය,
සුඤ්ජං³ ගොතම සාසනෙ අපමන්තානුසික්ඛරෙති.

යෙ මෙ පටුතො⁴ සත්ථිපදෙ⁵ (වෙණ්ණොති භගවා) අනුසික්ඛන්ති
කුමාරානි,
කාලෙ තෙ අපමජ්ජන්තා න මච්චවසගා⁶ සිසුන්ති.

2. 2. 3.

දීඝලඬිසුතනං.

94. සාවකපියං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ගජගණෙ විහරති වෙඨවතො
කලඤ්ඤතිවාපෙ.

අථ බො දීඝලඬි දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත-
වණ්ණො කෙවලකපං වෙඨවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසඞ්කම්.
උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො
බො දීඝලඬි දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි⁷:

තිකත්ථ සියා කුමාරි විමුත්තවිත්තො අකඬෙඬි වෙ හදයස්සානුපත්තිං,
ලොකස්ස ඤ්ඤා උදයබ්බයඤ්ඤා සුවෙනසො අතිස්සිතො තද්දතිසංසොති.

1. වෙණ්ණු - ස්වා. PTS. මජ්ඣ. 2. සුඛිතාව-මජ්ඣ. PTS. 3. සුඤ්ජ - ස්වා.
4. ථුතො - ස්වා. 5. සට්ඨපදෙ - මජ්ඣ. 6. වසඬා - PTS. 7. භගවතො
සන්තිකෙ. ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ. ස්වා.

2. අනාථපිණ්ඩික වගීය.

2. 2. 1.

වන්දනා සූත්‍රය.

92. සැවැත්නුවර—

එකල්හි වන්දනා දෙවිපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මනා ජීවිතයේ ඇත්තේ, මුළු දෙවරම් බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි වන්දනා දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

ධ්‍යානයන්ට පැමිණීමෙන් එකගසිත් ඇති වූ තීරණප්‍රඥා ඇති සිහි ඇති ඔහු මදුරුවන් නැති කැසෙක මුවන් මෙන් සෙනට පැමිණෙන්නාහු ම ය.

[භගවත්තු:]

ධ්‍යානයන් ලැබ නො පමාවන කෙලෙස් දුර්ලභ ඔහු දෑල සිඳ යන මස්කාල මෙන් පරතෙරට (නිවණට) පැමිණෙන්නාහු ම ය.

2. 2. 2.

වෙණු සූත්‍රය.

93. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි වෙණු දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීයේ ය:

(යම්) මිනිස් කෙනෙක් බුදුරජානන් වහන්සේ පරිශ්‍රයාසනා කොට ගොයුම්සත්තෙහි යෙදෙන්නාහු නො පමාව හික්මෙත් ද, ඔහු එකාන්තරයෙන් සුවපත් වූවෝ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: එම්බා වෙණු දෙවිපුත්තය, ධ්‍යාන කරණ යම් කෙනෙක් මා විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද අනුශාසනපදයෙහි සුදුසු කල්හි නොපමාවෙමින් හික්මෙද් ද, ඔහු මරාවසග වූවෝ නොවන්නාහ සි.

2. 2. 3.

දිසලඬු සූත්‍රය.

94. සැවැත්නුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳනාගමයෙහි වැඩවසන සේක.

දිසලඬු දෙවිපුත්ත තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මනා ජීවිතයේ ඇත්තේ, මුළු වෙළඳනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් (මෙසේ) කීය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හෘදයානුප්‍රාප්තිය (අතීතභාවය) කැමැති වන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයව්‍යාස දැන ධ්‍යාන වඩන්නෙක්, මිදුනු සිතැත්තෙක්, (එසෙයින් ම) නොසිතැත්තෙක්, (නාභණාදුෂ්ටීන්) අනිශ්චිතයෙක්, ඒ අතීතභාවය අනුසස් කොට ඇත්තෙක් වන්නේ ය.

2. 2. 4.

නඤ්ඤානං.

95. සාවකපියං—

එකමනනා සිතො බො නඤ්ඤො දෙවපුත්තො භගවනනං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

පුච්ඡාමි නං ගොතම භූරිපඤ්ඤා
අනාවටං භගවතො ඤ්ඤාදස්සනං
කථංවිධං සීලවනනං වදනති,
කථංවිධං පඤ්ඤාවනනං¹ වදනති
කථංවිධො දුක්ඛමනිව්ච ඉරියති,²
කථංවිධං දෙවතා පූජයනතිති.

[භගවා:]

යො සීලවා පඤ්ඤවා භාවිතහොතා
සමාහිතො ක්කාතරතො සතීමා,
සබ්බස්ස සොකා විගතා පතීණො
බිණ්ණසවො අනතිමදෙහධාරී.

තථාචිධං සීලවනනං වදනති
තථාචිධං පඤ්ඤාවනනං³ වදනති,
තථාචිධො දුක්ඛමනිව්ච ඉරියති
තථාචිධං දෙවතා පූජයනතිති.

2. 2. 5.

වඤ්ඤානං.

96. සාවකපියං—

එකමනනං සිතො බො වඤ්ඤො දෙවපුත්තො භගවනනං ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:-

කො සු⁴ ඛ තරති ඔසං රතනිඤ්ඤවමනඤ්ඤො,
අපපතිට්ඨො අනාලමේඛ කො ගමිහිරෙ න සිද්ධති.

[භගවා:]

සබ්බද්ද සීලසම්පන්නො පඤ්ඤවා සුසමාහිතො,
ආරද්ධිවිරියො පභින්නො ඔසං තරති දුක්ඛතරං.

විරතො කාමසිඤ්ඤාය රූපසිඤ්ඤාජනාහිගො,
තඤ්ඤාපරිකම්මණො⁵ සො ගමිහිරෙ න සිද්ධති.

2. 2. 6.

වසුද්ධානසුත්තං.⁶

97. සාවකපියං—

එකමනනං සිතො බො වසුද්ධො⁶ දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථා අභාසි:-

1. භූරිපඤ්ඤා - PTS. 2. ඉරියති. - මජ්ඣ. සං. PTS. 3. පඤ්ඤාවනනං - PTS
4. කථංසු - මජ්ඣ. සං. PTS. 5. තඤ්ඤා - සී 1. සං. PTS. 6. වසුද්ධානසුත්තං - සී 2.

2. 2. 4.

නඤ්ඤා සූත්‍රය.

95. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ්ඤා දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

පභුලු නුවණැති ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ විවාරම්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඥානදර්ශනය ආවරණරහිත ය. කෙබන්දනු 'සිල්වතා' යි කියද්ද? කෙබන්දනු නුවණැති යැ යි කියද්ද? කෙබඳු තැනැත්තෝ දුක ඉක්ම විහරණය කෙරේ ද? කෙබන්දනු දෙවියෝ පුද්ද්ද?

[භගවත්තු:]

යමෙක් සිල්වත් ද, නුවණැත්තෝ ද, වඛන ලද සිත් ඇත්තෝ ද, සමාහිත වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුණේ ද, සිහි ඇත්තෝ ද, ඔහුගේ සියලු ශෝකයෝ පහ වූවාහු ද, ප්‍රතිණ වූවාහු ද, ක්ෂණ වූ කෙලෙස් ඇත්තෝ ද, අනතිම සිරුර දරණ-සුලු වේ ද, එබන්දනු සිල්වතා යි කියත්. එබන්දනු නුවණැතියැ යි කියත්. එබඳු තැනැත්තෝ දුක ඉක්ම විහරණ කෙරේ. එබන්දනු දෙවියෝ පුදති.

2. 2. 5.

වඤ්ඤා සූත්‍රය.

96. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි වඤ්ඤා දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මෙහි කවරෙක් රුද්ධෙහි අතලස් ව වතුරෝසය තරණය කෙරේ ද? කවරෙක් (යට) පිහිටක් නැති (මතුයෙහි) එල්බීමක් නැති ගැඹුරෙහි නො ගිලේ ද?

[භගවත්තු:]

හැම කල්හි සිල්වත් වූ, නුවණැති, එකභසිත් ඇති, ඇරඹුවෙර ඇති, නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති පුතුල් තෙමේ තරණය කිරීමට දුෂ්කර වූ වතු-රෝසය තරණය කෙරෙයි.

කාමසංඥයෙන් වැලකුනු රූපසංයෝජන ඉක්ම ගිය ක්ෂණ වූ නන්ද-රාගය ඇති හෙ තෙමේ ගැඹුරෙහි නො ගිලේ.

2. 2. 6.

වසුද්ධාන සූත්‍රය.

97. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි වසුද්ධාන දෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්තියා විශ ඔමටෙයා ඩයහමානොව¹ මත්තකෙ,
කාමරාගප්පභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

[භගවා:]

සත්තියා විශ ඔමටෙයා ඩයහමානොව මත්තකෙ,
සකකායදිට්ඨිප්පභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

2. 2. 7.

සුබ්බහමසුත්තං.

98. සාවතීයං—

එකමන්තං සිතො බො සුබ්බහමා දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣාසායි:-

නිව්චං උත්තසාමිදං විත්තං නිව්චං උබ්බිගගමිදං මනො
අනුප්පනෙනසු කිව්ච්ඡසු² අපො උප්පතිනෙසු ච
සවෙ අත්ථි අනුත්තං තංමෙ අකබ්භි පුච්ඡිතො හි,

[භගවා:]

තාඤ්ඤානු බොජ්ඣඛගා තපසා³ තාඤ්ඤානු ඉන්ද්‍රියසංවරා,⁴
තාඤ්ඤානු සබ්බනිසසගතා⁵ සොත්ථිං පස්සාමි පාණිනනති.⁶

2. 2. 8.

කාකුබ්බසුත්තං.

99. සාවතීයං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාකෙතෙ විහරති අඤ්ඤාන-
ඛනෙ මිගදයෙ. අථ බො කාකුබ්බො දෙවපුත්තො අභිකක්කන්තාය රත්තියා
අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලුකප්පං අඤ්ඤාත්තං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා
තෙහුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.
එකමන්තං සිතො බො කාකුබ්බො දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:

තඤ්ඤි සමණාති? කිං ලද්ධා ආට්ටසොති? තෙන හි සමණ සොචසීති?
කිං ජිහ්ව ආට්ටසොති? තෙන හි සමණ තෙව තඤ්ඤි තෙව⁷ සොචසීති?
එවමාට්ටසොති.

කච්චි කිං අතඤ්ඤා⁸ භික්ඛු කච්චි තඤ්ඤි⁹ ත විජ්ජති,
කච්චි තං එකමාසීතං අරති තාභිකිරතිති.

[භගවා:]

අනිඤ්ඤා⁸ වෙ අහං යකක අපො තඤ්ඤි ත විජ්ජති,
අපො මං එකමාසීතං¹⁰ අරති තාභිකිරතිති.

1. ඩයහමානොව - සභා 2. කිංවටසු - සීලු 1. සභා. PTS. 3. බොජ්ඣා තපසා - මජ්ඣ.
4. තාඤ්ඤානුන්ද්‍රියසංවරා - මජ්ඣ. 5. සබ්බනිසසගතා - සී 1. 6. ඉදමවොච - පෙ-
තප්පච්ඡන්තරධාසිති. මජ්ඣ. සභා 7. නව - මජ්ඣ. PTS. 8. අනිඤ්ඤා - සීලු. 2.
9. අපො තඤ්ඤි - PTS. 10. මමෙකමාසීතං - සභා.

සෑතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිස දූවෙන්නකු මෙන් ද, මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිති ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සෑතෙකින් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිස දූවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සත්කායදූෂි ප්‍රභාණය පිණිස සිති ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

2. 2. 7.

සුමුහම් සුත්‍රය.

88. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි සුමුහම් දෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

නූපන් දුක් නිමිති කොට ද, යලිත්, ඉපදුනු දුක් නිමිති කොට ද, මේ සිත නිතර තැති ගන්නේ ය. මේ සිත නිතර බියෙන් සැලකේ ය. මා විසින් විචාරණ ලද්දෙහි. ඉදින් තොතැති ගත් සිතක් ඇත් නම් එය වදාරණු මැනව.

[භගවත්හු:]

බොධ්‍යඛග භාවනාව හැර තපොගුණය හැර ඉන්ද්‍රියසංවරය හැර නිවන් හැර සත්‍යයන්ට සුවයක් නො දකිමි.

2. 2. 8.

කකුධි සුත්‍රය.

89. සැවැත්නුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකෙත නුවර සමීපයෙහි අදුන්වන නම් වූ මුවවෙතෙහි වාඛවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති කකුධි දෙවපුත් තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුව අදුන්වනය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි කකුධි දෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, සතුටු වනු ද? ඇවැත්නි, කුමක් ලැබ ද? එසේ නම් ශ්‍රමණයන් වහන්ස, ශොක කරනු ද? ඇවැත්නි, කුමක් දිරා ගියේ ද? ශ්‍රමණයන් වහන්ස, එසේ නම් නො ම සතුටු වනු ද? නො ම ශොක කරනු ද? ඇවැත්නි, එසේ ය.

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, කිම, මුඛවහන්සේ නිදක් ද? කිම, ඇල්මෙක් නැද්ද? කිම, අරතිය හුදෙකලා ව හුත් මුඛවහන්සේ නො මිසි ද?

[භගවත්හු:]

යක්‍ෂය, එකානනයෙන් මම නිදක් වෙමි. ඇල්මෙකුත් නැත. තව ද, අරතිය එකලා ව හුත් මා නො මිසි.

[දෙවපුත්තො:]

කථං කං අතභො¹ භික්ඛු කථං තඤ්ඤා විජ්ජති,
කථං තං එකමාසිතං අරතී නාභිකීරතිති.

[භගවා:]

අභජාතස්ස වෙ තඤ්ඤා තඤ්ඤාතස්ස වෙ අභං,
අතඤ්ඤා අතභො¹ භික්ඛු එවං ජානාති ආට්ටසොති.

[දෙවපුත්තො:]

විරස්සං වත පස්සාමි² බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,
අතඤ්ඤා අතභං භික්ඛුං නිණ්ණං ලොකෙ විසතතිකන්ති.

2. 2. 9.

උත්තරස්සුත්තං.

100. රාජගහෙ—

එකමන්තං සීතො බො උත්තරො දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනීයති ජීවිතමපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණං,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො පුඤ්ඤති කසිරාථ සුඛාවහාති.

[භගවා:]

උපනීයති ජීවිතමපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණං,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣේ සන්තිපෙකෙබාති.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩිකස්සුත්තං.

101. සාවතපියං—

එකමන්තං සීතො බො අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

ඉදං හි තං ජෙතවතං ඉසිසඛසතිසෙවිතං,
ආට්ටථං ධම්මරාජෙන පීතිසඤ්ජනං මම.

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,
එතෙන මම්මං සුජඣන්ති න භොගෙන න ධනෙන වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සම්පස්සං අත්ථමත්තනො,
යොනිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුජඣති.

[දෙවිපුත්:]

ඉමණයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ කෙසේ නිදුක් සේන් ද? ඇල්මෙන් කෙසේ නො වේ ද? අරතිය එකලා ව හුන් මුඛවහන්සේ කෙසේ නො මිඞි ද?

[භගවත්තු:]

භටගත් දුක් (වටදුක්) ඇත්තහුට එකානනයෙන් ඇල්ම වේ. භටගත් ඇල්ම ඇත්තහුට එකානනයෙන් දුක වේ. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ ඇලුම් නැත්තේ ය, දුක් නැත්තේ ය යි මෙසේ දනුව.

[දෙවිපුත්:]

ලොව තෘෂණාව කරණය කළ ඇලුම් නැති දුක් නැති පිරිනිව් බාහිකපාපි වූ මහණකු එකානනයෙන් කලෙකින් දකිමි.

2. 2. 9.

උනතර සූත්‍රය.

100: රජගහනුවර—

එකත්පසෙක සිටි උනතර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජීවිතය (මරණය කරා) පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් මරණය කරා පමුණුවන් ලද්දහුට පිහිට විමට රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව ඵලවන්තා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්තු:]

ජීවිතය මරණය කරා පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචල්‍ය ය. ජරාව විසින් (මරණය කරා) පමුණුවන ලද්දහුට පිහිට විමට රක්‍ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නා වූ නිවණ පතන පුද්ගල තෙමේ ලොකාමිෂය දුරු කරන්නේ ය.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩක සූත්‍රය.

101. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි අනාඨපිණ්ඩක දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

භික්‍ෂුසමුහයා විසින් නිති සෙටුනාලද ධර්මරජත්වු බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද තෙල ප්‍රසිද්ධ ජෙතවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කම්ය ද විදුඬව ද ධර්මය ද උතුම් සිල්වන් ජීවිතය ද (යන) මෙයින් සතළයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගොත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිමාදායීය දක්නේ නුවණින් සමාධිපාසකිකම්ම වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීයාගීය හෙතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

සාරිපුතෘතාව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන¹ ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියාති.

ඉදමවොව අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුතෘතො. ඉදං වචා භගවතනං
අභිවාදෙචා පදකඛිණං කචා තත්ත්වනතරධාසී.³

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අවිච්ඡෙත භික්ඛු ආමනෙතසි. ඉමං
භික්ඛවෙ රතතීං අඤ්ඤාතරෙ දෙවපුතෘතො අභික්ඛනනාය රතතියා
අභික්ඛනනාවණේණා කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔභාසෙචා සෙතාහං තෙනු
පසඛකම්. උපසඛකම්චා මං අභිවාදෙචා එකමනනං අවධාසී. එකමනනං
සීතො බො භික්ඛවෙ සො දෙවපුතෘතො මම සනතිකෙ ඉමා ශාථායො අභාසී:

“ඉදං හි තං ජේතවතං ඉසිසඛසතිසෙවිතං,
ආවුත්ථං ධම්මරාජෙන පීතීසඤ්ජනනං මම.

කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතවුත්තමං,
එතෙන මච්චා සුජ්ඣන්ති ත ගොතෙන න ධතෙන වා,

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සමපස්සං අත්ථමනතනො,
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුජ්ඣති.

සාරිපුතෘතාව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියා”ති.

ඉදමවොව භික්ඛවෙ සො දෙවපුතෘතො ඉදං වචා මං අභිවාදෙචා
පදකඛිණං කචා තත්ත්වනතරධාසීති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනඤ්ඤා භගවතනං එතදවොච: සො හි නුත
භතෙන අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුතෘතො භවිස්සාති. අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති
ආයස්මතෙන සාරිපුතෘතො අභිප්පසනො අගොසීති.

සාධු සාධු ආනඤ්ඤා යාවතකං බො ආනඤ්ඤා තකකාය පනතබ්බං
අනුප්පනනං⁴ තයා. අනාථපිණ්ඩිකො හි සො ආනඤ්ඤා දෙවපුතෘතාති.

අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො දුතියො.

තත්ත්වදානං:

වජ්ඣෙසො ව වෙණු ව දීඝලව්ඪි ව තඤ්ඤො
වඤ්ඤො වසුද්දතො ව සුබ්බවා කකුඛෙන ව,
උත්තරෙ නවමො වුත්තො දසමො අනාථපිණ්ඩිකොති.

1. සිට්ඨෙහපසමෙන - PTS, සි 2.

2. පාරගතො - මජ්ඣ., PTS

3. ධාසීති - සිඬු, 2, සය.

4. අනුප්පනනං තං - මජ්ඣ.

ප්‍රඥයෙන් ද භීලයෙන් ද ව්‍යුපගමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්භ.) පරතෙරට (=නිවණට) පැමිණියම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම චන්තාහ. (සාරියුත්ත තෙරනුවතට වඩා උත්තරයෙක් නැත.)

අනේපිඬු දෙවපුත්ත තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ඇවැලෙන් නික්මුණ අමතූ සේක: මහණෙනි, මේ රුත්‍රයෙහි මනා ඡව්වණේ ඇති එක්තරා දෙවපුත්‍රයෙක් රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බිබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවපුත්ත තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

නික්මුණ සිටින නිති සෙවනා ලද බමරුන් වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද හෙල ප්‍රසිද්ධ ජෙනවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කම්ය ද විද්‍යාව ද බම්ය ද උතුම් සිල්වත් ජීවිතය ද (යත) මෙයින් සන්තයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගොත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්නේ නුවණින් සමාධිපාත්‍යකබ්බි වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීයාගීය හෙතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥයෙන් ද භීලයෙන් ද ව්‍යුපගමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්භ.) පරතෙරට (=නිවණට) පැමිණියම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම චන්තාහ: (සාරියුත්ත තෙරනුවතට වඩා විශිෂ්ටයෙක් නැත.)

මහණෙනි, ඒ දෙවපුත්ත තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා මා වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤ සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, හෙ තෙමේ එකානන්තයෙන් අනාථපිණ්ඩක දෙවපුත්ත වන්නේ ය. අනේපිඬු ගැහැවි තෙමේ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ කෙරෙහි බෙහෙවින් පැහැදුනේ වී ය යි මෙය සාල කෙළේ ය.

ආනඤ්ඤ, මැනවි, මැනවි, ආනඤ්ඤ, යම්තාක් තකියෙන් දත යුතු නම් නොප විසින් (ඒතාක්) දන්නා ලදී. ආනඤ්ඤ, හෙ තෙමේ අනාථපිණ්ඩක දෙවපුත්ත තෙමේ ම ය යි.

අනාථපිණ්ඩකවග්ගීය දෙවැනි සි.

එහි උද්දනය:

වන්දිමස, වෙණු, දීඝලට්ඨි, නඤ්ඤ, වඤ්ඤ, වසුද්දන, සුඛගම, කකුධ සුත්‍රය, නවවන උත්තර සුත්‍රය, දසවන අනාථපිණ්ඩක සුත්‍රය යි කියන ලදී.

3. නානාත්‍යයවගෙන.

2. 3. 1.

සිවසුතනං.

102. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨිකං ආරාමෙ

අථ බො සිවො දෙවපුතො අභිකක්‍ෂන්‍යාය රතනියා අභිකක්‍ෂන්‍යාවණ්ණො කෙවලකප්‍පං ජෙතවනං ඔහාසෙච්චා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උප-සඛිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අධ්‍යාසි. එකමන්තං ඤිතො බො සිවො දෙවපුතො භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය සෙය්‍යා ගොති න පාපියො.

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය පඤ්ඤා ලබ්භති නාඤ්ඤතො.

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය සොකමජේඛි න සොවති.

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය ඤාතිමජේඛි විරොචති

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය සත්තා ගච්ඡන්ති සුගගතිං.

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය සත්තා තිට්ඨන්ති සාතභන්ති.

අථ බො භගවා සිවං දෙවපුතනං ගාථාය පච්චභාසි:

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,
සතං සද්ධම්මෙඤ්ඤාය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චන්ති.

3. නානාතීතිය වගීය.

2. 3. 1.

සිව සූත්‍රය.

102. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඩු සිවුහුගේ අරමහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජිව්‍යයේ ඇති සිව දෙවිපුත් නෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සිව දෙවිපුත් නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටියහුට) අභිවෘද්ධියක් වෙයි. පිරිහීමෙන් නො වෙයි:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ගේ සභුමිය දැන (සිටියහුට) ප්‍රඥව ලැබෙයි. අනෙකෙකින් නො ලැබෙයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ගේ සභුමිය දැන (සිටියේ) ශොක කාරණයන් මැද ශොක නො කෙරේ.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටියේ) තැයන් මැද වෙසෙසින් බබලයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටි) සත්‍යයෝ සුගතිසථ යෙත්.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (ගත්) සත්‍යයෝ බොහෝ කල් සුවසේ සිටිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිව දෙවිපුත්හට ගාථායෙකින් වදාළ සේක.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්ධ්‍ය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දැන (සිටියේ) සියලු දුකින් මිදෙයි.

2. 3. 2.

බෙමසුතනං.

103. ආවෘජියං—

එකමනනං සිතො බො බෙමො දෙවපුතෙනා භගවතො සිතතිකෙ ඉමා
ගාථායො අභාසි:

වරතති බාලා දුලබො අමිතෙනතෙව අතතතා,
කරොතතා පාපකං කමමං යං හොති කට්ඨකපථලං.

න තං කමමං කතං සාධු යං කතා අනුභවපති,
යස්ස අසසුමුබො රොදං විපාකං පටිසෙවති.

තඤ්ච කමමං කතං සාධු යං කතා තානුභවපති,
යස්ස පතීතො සුමිතො විපාකං පටිසෙවතිති.

[භගවා:]

පටිගච්චව¹ තං කසිරු යං ජඤ්ඤ භිතමනනනො,
න සාකට්ඨිකවිතතාය මනනා ධිරො පරකකමෙ.

යථා සාකට්ඨකො පත්තං² සමං භිතා මහාපථං,
විසමං මහගමාරුක්ඛ අකබච්ඡිතෙනාව ක්කායති.

එවං ධම්මා අපකකමම අධම්මමනුචතති,
මඤ්ඤ මච්චුමුබං පතොතා අකබච්ඡිතෙනාව ක්කායතිති.

2. 3. 3.

සෙජ්ජුතනං.

104. ආවෘජියං—

එකමනනං සිතො බො සෙජ් දෙවපුතෙනා භගවතනං ගාථාය
අජකභාසි:

අනනමෙවාභිතඤ්ඤති උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො තාම සො යකෙබො යං අනනං තාභිතඤ්ඤති.

[භගවා:]

යෙ තං දදන්ති සද්ධාය විපසනෙනාන වෙනසා,
තමෙව අනනං භජති අසමිං ලොකෙ පරමභි ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මච්ඡරං දජ්ජා දුතං මලාභිභු,
පුඤ්ඤති පරලොකසමිං පතිට්ඨා හොතති පාණිතන්ති.

අච්ඡරියං භනෙත අබ්භූතං භනෙත යාවසුභාසිතමිදං භනෙත භගවතා:

1 පටිකපච්ච-මජ්ඣ, සඝ, PTS. 2. මධ්මං-මජ්ඣ, පසථං - සඝ. යථා සාකට්ඨකො තාම මිලිඤ්ඤ.

2. 3. 2.

බෙම සුත්තය.

103 සැවන්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි බෙම දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය.

නුවණ තැනි බාලයෝ යම් කමියක් නපුරු විපාක ඇත්තේ වේ නම් එබඳු අකුශලකම් කෙරෙමින් තමනට සතුරකු වැනි වූ පඤ්චස්කන්ධයෙන් යුක්ත ව හැසිරෙත්.

යම් කමියක් කොට තැවේ ද? යම් කමියක්හුගේ විපාකය කඳුලෙන් තෙත් මුහුණු ඇති ව හඬමින් සෙවුනේ ද, එබඳු අකුශලකම් කරණ ලද්දේ නො මැනවි.

යම් කමියක් කොට නො තැවේ ද? යම් කමියක්හුගේ විපාකය පිණිස ගියේ මනාසිතැනියේ සෙවුනේ ද, එබඳු කමිය කරණ ලද්දේ මැනවි.

[භගවත්හු:]

යමක් තමනට හිතයසි දන්නේ නම් එය පලමු කොට ම කරන්නේ ය. නුවණැති බෑතිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ සාකච්ඡාවේදායකයෙන් තැන් නො කරන්නේ ය.

ගැල්කරු තෙමේ යම්සේ සම මග වූ මහමග හැර විෂම මගට නැගී සුන් අකුරු ඇත්තේ බලවත් සිතිවිලි සිතා ද,

මද නුවණැති පුද්ගල තෙමේ එපරිද්දෙන් දහමින් ඉවත් ව අධර්මයට බැස ගෙන මරුමුවට පැමිණියේ සුන් අකුරු ඇත්තකු මෙන් සිතිවිලි සිතයි.

2. 3. 3.

සෙට් සුත්තය.

104. සැවන්තුවර—

1. එකත්පසෙක සිටි සෙට් දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

දෙව්මිනිස් දෙකොටස ආහාරය ම පතත්. යම්හෙයෙකින් ආහාරය නො පතා තම් ඒ කවර තම් සත්ත්වයෙක් ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් පහන් සිතින් සැදූහැයෙන් ඒ ආහාරය දෙත් ද, මෙලෙවිහි ද පරලෙවිහි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මිසුරුමල මැඩලන සුළු වූයේ මිසුරුකම් දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සහනයන්ට පරලොව පිහිට වේ.

වහන්ස, ආශ්වාසියෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

“යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසසන්නෙන වෙනසා,
තමෙව අත්තං භජති අසම්මිං ලොකෙ පරමිති ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මචෙජ්ජරං දුජ්ජා දුතං ලොභිභු,
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා ගොන්ති පාණ්ඩතන්ති.”

භුතපුබ්බාහං භනෙන සෙසි නාම රාජා අහොසිං දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී තස්ස මය්‍යං භනෙන වතුසු¹ ආරෙසු දුතං දීඨිත්ථ සමණබ්‍රාහ්මණ-කපණද්වික වණ්ණිකයාවකානං. අප්ඨ බො මං භනෙන ඉත්ථාගාරං උපසඬක-මිත්වා එතදවොච: දෙවස්සෙව² බො දුතං දීයති අමහාකං දුතං න දීයති, සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදගොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්නි වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන පඨමං ආරං ඉත්ථාගාරස්ස අදුසිං. තත්ථ ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීඨිත්ථ, මම දුතං පටික්කමි.

අප්ඨ බො මං භනෙන බතතියා අනුසුත්තා⁴ උපසඬකමිත්වා මං එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති, ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති, අමහාකං දුතං න දීයති. සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදගොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්නි වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන, දුතියං ආරං⁵ බතතියානං අනුසුත්තානං⁷ අදුසිං. තත්ථ බතතියානං අනුසුත්තානං දුතං දීඨිත්ථ. මම දුතං පටික්කමි.

අප්ඨ බො මං භනෙන බලකායෙය්‍ය උපසඬකමිත්වා එතදවොච: දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුසුත්තානං⁷ දුතං දීයති. අමහාකං දුතං න දීයති. සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදගොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්නි වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන තතියං ආරං බලකායෙය්‍ය අදුසිං. තත්ථ බලකායෙය්‍ය දුතං දීඨිත්ථ. මම දුතං පටික්කමි.

අප්ඨ බො මං භනෙන, බ්‍රාහ්මණගහපතිකා උපසඬකමිත්වා එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුසුත්තානං⁷ දුතං දීයති. බලකායෙය්‍ය දුතං දීයති. අමහාකං දුතං න දීයති. සාධු මයමපි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම. පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදගොසි: අහං බොස්මි දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දස්සාමිති වදන්තානං³ කින්නි වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මණ භනෙන වතුත්ථං ආරං බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං අදුසිං. තත්ථ බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකානං දුතං දීඨිත්ථ, මම දුතං පටික්කමි.

1. වතුසු. - මජ්ඣං. 2. දෙවස්ස බො-මජ්ඣං, PTS. ස්‍යා, 3. වදන්ත කාන්ති - සිමු 2. PTS
4. අනුසුත්තා - මජ්ඣං. 5. වදන්ත කාන්ති. 6. දුතියං ආරං. - ස්‍යා.
7. අනුසුත්තානං- මජ්ඣං.

“යම් කෙනෙක් පහත් සිතින් සාදුහායෙන් ඒ ආහාරය දෙත් ද, මෙලෙවිනි ද පරලෙවිනි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මසුරාමල මාඛලනසුදු වූයේ මසුරාකම දුරා කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සතකයන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාෂාවකුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

පෙර වූවක් කියමි. වහන්ස, මම දයක වූ දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන සෙරි නම් රජෙක් වීම්. වහන්ස, ඒ මාගේ (නුවර) සිටි දොරටුවෙහි මහණ බඩුණු දුහි මිනි වණ්බක යාවකයන්ට දන් දෙනු ලැබී ය. වහන්ස, එකල්හි අන්තරාසුරය මාවෙන එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් ම දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ නම් පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ”යි මෙය කී ය.

වහන්ස, ඒ මට “මම වනාහි දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක්මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම පලමු වන දොරටුව අන්තරාසුරයට දිනිමි. එහි ඇතොවුරන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දානය වැළකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති සහකාර ඤාත්‍රියයෝ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අන්තරාසුරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නො දෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ නම් පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ” යි මෙය මට කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලි දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක්මි, දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම දෙවන දොරටුව සහකාර ඤාත්‍රියයන්ට දිනිමි. එහි සහකාර ඤාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දානය වැළකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බලසෙනහ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අන්තරාසුරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඤාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නො දෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ, පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලි දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක් මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම තෙවන දොරටුව බලසෙනහට දිනිමි. එහි බලසෙනහගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දානය වැළකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බඩුණු ගාභාවියෝ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අන්තරාසුරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඤාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. බලසෙනහගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි ද දෙවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ නම්, පින් කරන්නමෝ නම් මැනවැ”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලි දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දයකයෙක් මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම සිටුවන දොරටුව බඩුණු ගාභාවියන්ට දිනිමි. එහි බඩුණු ගාභාවියන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දානය වැළකුණේ ය.

අථ බො මං භනෙන පුරිසා උපසඛිකමිත්වා එතදවොචුං න බො දාති දෙවසා කොචි දානං දීයතිති.

එවං චුතො¹හං භනෙන තෙ පුරිසෙ එතදවොචං තෙන හි භණෙ යො බාහිරෙසු ජනපදෙසු ආයො සඤ්ජායති, තතො උපසං අනෙතපුරෙ² පවෙසෙථ, උපසං තතෙච දානං දෙථ සමණච්ඡාභවණකපණදාක වණ්ඞිබ්බක-යාවකානන්ති.

සො බවාහං භනෙන එවං දීඝරතනං කතානං පුඤ්ඤානං එවං දීඝ-රතනං කතානං කුසලානං³ පරියනනං නාගිගච්ඡාමි, එතතකං පුඤ්ඤානති වා එතතකො පුඤ්ඤවිපාකොති වා එතතකං සහෙය ධාතබ්බන්ති වාහි. අච්ඡරියං භනෙන, අබ්බුතං භනෙන යාවසුභාසිතමිදං භනෙන භගවතා:⁴

“යෙ තං දදන්ති සද්ධාය විපපසනෙනා වෙනසා,
තමෙව අන්තං භජති අසමිං ලොකෙ පරවති ව.

තසමා විතෙය්‍ය මචෙජ්රං දජජා දානං මලාහිභු,
පුඤ්ඤාති පරලොකයමිං පතිට්ඨා භොනති පාණිත”න්ති.

2. 3. 4.

සට්ඨකාරසුතනං.

105 සාවුප්පියං—

එකමන්තං සීතො බො සට්ඨකායෙ දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමිං ගාථං අභාසි:

අවිහං උපපන්නාසෙ විමුත්තා සහන භික්ඛවො,
රුගදෙසපරික්ඛණා තිණණා ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

[භගවා:]

කෙ ව කෙ ව අතරං සඛගං මවුච්ඡධෙය්‍යං සුදුන්නරං,
කෙ හිචා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

උපකො පලගණො⁵ ව පුභාග්‍යාති ව තෙ වයො,
භඤ්ඤො භද්දදෙවො ව බාහුදන්ති ව පිබ්බියො⁶,
තෙ හිචා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති.

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරපාසප්පභාසිතං,
කසා තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්‍රං භවබ්බිකන්ති.

‘දෙවපුත්තො:]

ත අඤ්ඤානු භගවතා නාඤ්ඤානු තච සාසනා,
යසා තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්‍රං භවබ්බිකනං.

1. චුතොහං - කජචි 2. අනෙතපුරං - කජචි 3. කුසලානං ධම්මොහං - මජ්ඣ.
4. මිදං භගවතා - PTS. 5. එලගණො - සී1. 6. බාහුදන්ති ජාතියො - සී1.

වහන්ස, ඉක්බිති රාජපුරුෂයෝ මා වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්සේගේ දානයක් දැන් කිසි තැනෙක නොදෙනු ලැබේ ය”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, මෙසේ මම කියනලද්දේම ඒ පුරුෂයන්ට “සගයෙනි, එසේ නම් පිටත දතවුවල යම් අයෙක් උපදී ද? එයින් අඩක් ඇතොවුර කෙරෙහි යවවු. අඩකින් එහි ම වහණ බමුණු දුහි මහි වණ්ඛික යාවකයන්ට දන් දෙව ය”යි මෙය කියමි.

වහන්ස, ඒ මම මෙසේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි කළ පින්කම්වල මෙසේ දිගුකලක් කළ කුසල්වල පිණ මෙනෙකැයි කියා හෝ පුණ්‍යවිපාකය මෙනෙකැයි කියා හෝ වෙපමණ කලක් සගෙහි සිටියයුතු යයි කියා හෝ කෙළවරක් නොදනිමි.

වහන්ස, ආයුධ්‍යයෙකි! වහන්ස, අද්‍යුතයෙකි!! වහන්ස, “යම් කෙනෙක් සාද්දායෙන් පහන්සිතින් ඒ ආහාරය දෙද් ද? මෙලෙව්හි ද පරලෙව්හි ද ආහාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය. එහෙයින් මසුරු මල මාඛලත සුලු වූයේ මසුරු-කම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සත්තියන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මාතෘකාවෙන් වදාරණ ලද්දේම ය.

2. 3. 4.

ඝට්ඨාර සූත්‍රය.

105. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක සිටි ඝට්ඨාර දෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

භික්ෂුහු සත්තමක් අවිභ බබ්බොවට පැමිණියාහු මිදුනාහු රාගඥෙය්‍යන් ඝය කළාහු (පඤ්ඤාකකි) ලොකයෙහි තෘණාව ඝය කළාහු ය.

[භගවත්හු:]

තරණය කිරීමට ඉතා ශ්‍රමකර වූ වෙවුබෙය්‍ය තම් සංසාරයන් (වතුර්විධ) සමගයනුත් කවුරු කවුරු තරණය කළාහු ද? කිනම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදෙහ (සංඛ්‍යාත ඔරමාගිය සංයෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයොග (සංඛ්‍යාත උඤ්චාගිය සංයෝජන පස) ඉක්ම ගියාහු ද?

[දෙවපුත්:]

උපක, පලගණක, පුකකුසාහි යන තිදෙන ද, හද්දිය, හද්දෙව, බාහුදහනි, පිඞ්ගිය යන (සිවුදෙන ද) ඔහු මනුෂ්‍යදෙහය හැර දිව්‍යයොගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භගවත්හු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට අතවද්‍ය කම් ඇතිකෙසි පසස්තෙහි ය. ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධය සිත්දහ ද?

[දෙවපුත්:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධය සිත්දහ ද, (ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො හැරයි. මුඛවහන්සේගේ සසුන ද නො හැරයි.

සත් නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධෙඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බතනන්.

[භගවා:]

ගමහිරං වාවසි වාවං දුබ්බිජාතං සුදුබ්බිධං,
කසා භං ධම්මෙඤ්ඤාය වාවං භාසසි ඊදිසනන්.

[දෙවපුත්තො:]

කුම්බකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහරිබ්බෙහ සම්බගේ,
මාතාපෙතතිහරෙ ආසිං කසසපසං උපාසකො.
විරතො මෙජුතා ධම්මා බුහව්වාරී නිරුමිසො,
අහුවා තෙ සගාමෙයො අහුවා තෙ පුරෙ සබා.
සොභං එතෙ පජාතාමි විමුතෙන සත්ත භික්ඛවො,
රුගද්දෙසපරිකම්භේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකනන්

[භගවා:]

එවමෙතං තද ආසි යථා භාසසි භග්ගව,
කුම්බකාරෙ පුරෙ ආසි වෙහරිබ්බෙහ සම්බගේ,
මාතාපෙතතිහරෙ ආසි කසසපසං උපාසකො.
විරතො මෙජුතා ධම්මා බුහව්වාරී නිරුමිසො,
අහුවා මෙ සගාමෙයො අහුවා මෙ පුරෙ සබාති.

[ථෙරා:]

එවමෙතං පුරුණාතං සභායාතං අහු සඛගමො,
උභින්නං භාවිතතාතං සරීරනම්බාරිතනන්.

2. 3. 5.

ජනතු සුත්තං.

106. එවං මෙ සුතං එකං සමයං සම්බුද්ධා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති
භිමවනනපයෙස අරඤ්ඤාකුටිකායං¹ උග්ගතා උත්තලා වපලා මුබ්බරි
විකිණ්ණවාවා මුට්ඨසාතිනො අසම්පජාතා අසමාහිතා විබහන්තවිත්තා
පාකතින්ද්‍රියා.

අථ ඛො ජනතු දෙවපුත්තො තදහුපොසථෙ පණ්ණරසෙ යෙන තෙ
භික්ඛු තෙහුපසඛකම්, උපසඛකම්භා තෙ භික්ඛු ගාථාහි අජ්ඣාභාසි:

සුබ්ච්චිතො පුරෙ ආසං භික්ඛු ගොතමසාවකා,
අනිච්ඡා පිණ්ඩමෙසනා අනිච්ඡා සයනාසනං,
ලොකෙ අනිච්චතං ඤාමා දුක්ඛස්සන්තං අකාසු² තෙ.

1. අරඤ්ඤාකුටිකාය - ථෙපසං. කුටිගං - සී මු 1. සී 1. 2 දුක්ඛස්සන්තමකාසු - සා, PTS

යම් භාතෙක නාමයන් රූපයන් නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙන් ද, ඔහු මේ සසුනෙහි ඒ තිථිණ ධර්මය දැන පවබ්බතය සිත්දහු ය.

[භගවත්තු:]

ගාමුරු වූ දැන ගැණිලිට දුෂකර වූ අතියසින් දුරවබොධ වූ වචන කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මෙබඳු වචන කියනු ද?

[දෙවපුත්:]

පෙර වෙහළිබ්බ ගමහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙකිම් වීම්. කාශාප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයෙම් මවු පියන් පොෂණය කෙළෙම් වීම්.

වෛවුත්දම්හි වෙන් වූයෙම් නිරුමිෂ (=අතාගාමී) බ්‍රහ්මචාර ඇතියෙම් තොප හා එක්ගම් විසුයෙම් වීම්. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිම් වීම්.

ඒ මම රුගදෙසයන් ක්‍ෂය කළ ලොව නාෂණව තරණය කළ මිදුනු මේ භික්‍ෂූන් සත් තම දැනිම්.

[භගවත්තු:]

භාගීව, යම්සේ කියති තම එකල්හි මෙය එසේ වී ය. පෙර වෙහළිබ්බ ගමහි ඝට්ඨකාර නම් කුඹලෙක් විය. කාශාප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයේ මවුපියන් පොෂණය කෙළේ විය.

වෛවුත්දම්හි වැළකුනු නිරුමිෂ බ්‍රහ්මචාර ඇත්තෙක් වූයේය. මා හා එක් ගම් විසුයෙක් වූයේය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් විය.

[තෙරතු:]

වඩන ලද සිත් ඇති අකාමික සිරුර දරණ පැරැණි යහළුවන් දෙදෙනකුගේ මේ එක් වීම මෙසේ විය.

2. 3. 6.

ජනතු සූත්‍රය.

106. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක කොසොල් දහව්වෙහි ශ්‍රීමත් පෙදෙස වනකිලියෙක උඩනු වූ තගා ගත් මාත තළ ඇති වපල වූ රළු වචන ඇති දොඩමලු වූ මූලා වූ සිහි ඇති මනා නුවණ නැති නොඑකඟ සිත් ඇති නොසන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්‍ෂූහු වෙසෙත්.

එකල්හි ජනතු දෙවපුත් තෙමේ පුණ්ණරුසි පොහොස වූ ඵදින ඒ භික්‍ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්‍ෂූන්ට ගාථාවලින් කිය:

පෙර ආශා රහිතව පිඩු සොයන ආශා රහිතව සෙතසුන් සොයන ගොසුමු සච්ච මහණහු සුඛජීවී වූහ ඔහු ලොව අතීත් බැව් දැන දුක් කෙළවර කළහ.

දුප්පොසං කඤ්ඤා අනන්තං ගාමෙ ගාමෙණිකා මිය,
භුක්ඛා භුක්ඛා නිපජ්ජනති පරුණාරෙසු මුව්ඤ්ඤා.

සඤ්ඤා අඤ්ඤා කඤ්ඤා ඉධෙකවෙව වදාමහං,
අපවිඤ්ඤා¹ අනාථා තෙ යථා පෙතා තථෙව ව.²

යෙ බො පමනතා විහරන්ති තෙ මෙ සකාය භාසිතං,
යෙ අපමනතා විහරන්ති තමො හෙසං කරොමහන්ති.

2. 3. 6.

රොහිතස්සසුතනං.

107. සාවන්තිසං—

එකමන්තං සිතො බො රොහිතස්සසුතනං දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච.
යත්ථ හු බො භන්තෙ, න ජායති න ජයති න මියති න චමති න උපපජ්ජති³,
සකකා හු බො සො භන්තෙ ගමනෙත ලොකස්ස අන්තො ඤ්ඤා වා
දවස්සි වා පාපුණ්ණි වාති.

යත්ථ බො අච්ඡෙදො න ජායති න ජයති න මියති න චමති න
උපපජ්ජති³ තාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤ්ඤායො දට්ඨොයො
පනෙතොයන්ති වදාමිති.

අවජ්ජරියං භන්තෙ, අබ්භුතං භන්තෙ යාච සුභාසිතමිදං භන්තෙ, භගවතා,
යත්ථ බො අච්ඡෙදො න ජායති න ජයති න මියති න චමති න උපපජ්ජති³
තාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤ්ඤායො දට්ඨොයො පනෙතොයන්ති
වදාමිති.

භුතපුබ්බාහං භන්තො, රොහිතස්සසුතනං තාම ඉසි අහොසිං භොජ්ජුතො
ඉද්ධිවා වෙහාසධගමො. නස්ස මය්හං භන්තෙ එවරුපො ජවො අහොසි: සෙය්හ-
ථාපි තාම දලහධමමා⁴ ධබ්බුගහො සිසකිකො⁵ කතහන්ථො කතයොගො
කතුපාසනො ලුහුකෙත අසනෙත අපසකසිරෙතෙව තිරියං තාලවජ්ජයං
අතිපාතෙය්හ.

තස්ස මය්හං භන්තෙ, එවරුපො පදවිතිහාරෙ අහොසි: සෙය්හථාපි⁶
සුරභිමසමුද්දං පච්ඡමො සමුද්දො. තස්ස මය්හං භන්තෙ, එවරුපං ඉච්ඡාගතං
උපපජ්ජ: “අහං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං පාපුණ්ණියාමි”ති.

සො බ්බාහං භන්තෙ එවරුපෙන ජවෙන සමන්තාගතො එවරුපෙන ව පද-
විතිහාරෙන අඤ්ඤාත්තෙව අසිතපිතබාසිතසාසිතා අඤ්ඤාත්ත උච්චාරපස්සාච-
කමමා අඤ්ඤාත්ත නිද්දාසිලමථපවිචිකොදනා වස්සසකායුකො වස්සසනජ්චි
වස්සසනං ගන්ථො අපපථො ව⁷ ලොකස්ස අන්තං අන්තරුච කාලකතො⁸

1. අපවිඤ්ඤා - සා. 2. තෙ මජ්ඣං, සා. PTS. 3. උපපජ්ජති - මජ්ඣං, සා.
4. දලහධමමො - සි.මු. 2. PTS සා. සි 1. 5. සුසිකකිකො - මජ්ඣං. 6. සෙය්හථා පි
කාම - මජ්ඣං, 7. අපපථො ව - සි.මු. PTS. 8. කාලං කතො - මජ්ඣං, PTS.

මම සම්මයාට ඇදිලි බැඳ කියමි: මෙහි ඇතැම්හු ගම්හි නිත්දින ගම්දෙටුවන් වෙන් තවත් දුක සේ පොෂණය කළහැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුතපුතා වලදමින් මූසපත් ව ගොවිත්. සස්තෙන් බැහැර වූ ඔ අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මළසිරුරු බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් ද, මා විසින් ඔවුන් සදහා කියන ලදී: යම් කෙනෙක් අප්‍රමත්ත ව වෙසෙද් ද, මම ඔවුන්ට තවස්කාර කරමි.

2. 3. 6.

රොහිතසංයුත්තය.

සැවැත්තුවර—

107. එකත්පසෙක සිටි රොහිතසං දෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“වහන්ස, යම්තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද. වහන්ස, ඒ ලොකයේ කෙළවර පාගමනින් දැන ගන්නට හෝ දක්නට හෝ පැමිණෙන්නට හෝ හැක්කේ ද?”යි.

ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද ඒ ලොකයේ කෙළවර පාගමනින් දැන හැකි ය, දැක්ක හැකි ය, පැමිණිය හැකි ය යි මම නො කියමි.

වහන්ස, ආශ්වයෑයෙකි, වහන්ස, අද්දුතයෙකි. වහන්ස, “ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නො වේ ද, නො හට ගණී ද, ඒ ලොකයේ කෙළවර පාගමනින් දැන හැකි ය දැක්ක හැකි ය පැමිණිය හැකි ය යි මම නො කියමි”යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මතවිත් වදාරණ ලද්දේ මය,

පෙරවූවක් කියමි. වහන්ස, මම භොජ පුත්‍ර වූ සෘණි ඇති අහසින් යන රොහිතසං නම් තවුසෙක් වීම වහන්ස, ඒ මට දැනදුනු ඇති පුත්‍රණ වූ කළ පුරුදු ඇති කළ තරඟ ඇති දැක්වූ ශිල්ප ඇති දුනුවායෙක් සැහැල්ලු ජනලයෙකින් තල්සෙය සරස නිදුකින් ම යම්සේ ඉක්මවන්නේ ද, එබඳු ජවයෙක් වී ය.

වහන්ස, ඒ මට පෙරදිග මුහුදින් අපරදිග මුහුද යම්සේ දුර ද, එබඳු පා තැබීමක් වී ය, වහන්ස, ඒ මට “මම පාගමනින් ලොව කෙළවරට පැමිණෙන්නෙමි”යි මෙබඳු ආශායෙක් උපත.

වහන්ස, ඒ මම මෙබඳු ජවයෙන් යුක්ත වූයෙමි මෙබඳු පදවිනිශාරයෙන් යුක්ත වූයෙමි සියවසක් ආයු ඇත්තෙමි සියවසක් ජීවත්වන සුළු වූයෙමි කත බොත බුද්ධ රස විදිත වෙලාවන් හැර ලිල මූ පහ කරණ වෙලාවන් හැර නිදන විඩා හරිණ වෙලාවන් හැර සියවසක් ගමන් කොට ලොව කෙළවරට නො පැමිණ ම අතරමගදී ම කල්පරිය කෙළෙමි.

අවජරියං භනෙන, අබ්බුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන, භගවතා: “යත්ථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති, න ජියති, න මියති, න චවති, න උපපජ්ජති නාහං තං ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතොයං දට්ඨොයං පනෙනොයංනති-වදාමි”ති.

න ඛො පතාහං ආට්ඨසො, අප්පඤ්ඤා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං වදාමි. අපි වාහං ආට්ඨසො ඉමස්මිඤ්ඤෙව බ්‍යාචිමනෙන කලෙඛරෙ සසඤ්ඤාලති සමනකෙ ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤපෙමි, ලොකසමුදයඤ්ඤා ලොකතිරෙධඤ්ඤා ලොකතිරෙධගාමිතිඤ්ඤා පටිපදනාති.

ගමනෙන න පත්තබ්බො ලොකස්සන්තො කුදුවනං,
න ච අප්පඤ්ඤා ලොකන්තං දුක්ඛා අත්ථි පමොවනං.

තස්මිං හවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකන්තගු චුසිතමුභවවරියො,
ලොකස්ස අන්තං සමිතාචි ඤාතො නාසිංසති¹ ලොකමීමං පරඤ්ඤාති.

2. 3. 7.

නාඤ්ඤාසුතතං.

108. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො නාඤ්ඤා දෙවපුතො භගවතො සනාතිකෙ ඉමං-ගාථං අභාසි:

අවෙචනාති කාලා තරයනාති රතතියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජ්ඣනාති,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුඛාවහාතිති.

[භගවා:]

අවෙචනාති කාලා තරයනාති රතතියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජ්ඣනාති,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ සනාතිපෙකෙඛාති:

2. 3. 8.

නාඤ්ඤාසුතතං.

109. සාවකපීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො නාඤ්ඤාසුතො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:-

චත්තුවක්ඛං තවඤ්ඤා පුණ්ණං ලොභෙන සංයුතා,
පඛිකජාතං මහාවීර කථං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

[භගවා:]

ජෙඤ්ඤා තද්ධං වරන්තඤ්ඤා ඉච්ඡා ලොභඤ්ඤා පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුසන එවං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

වහන්ස, ආයුධයෙකි, වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “ඇවැත්නි, යම් නැතෙක නුපදී ද, නො දිරා ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නොවේ ද, තැවත නො හටගනී ද, ලෝකයේ ඒ කෙළවර පාගමනින් දතහැකි ය, දුක්කභැකි ය, පැමිණිය හැකි ය සි මම නො කියමි”යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් වදාරණ ලද්දේ මය.

ඇවැත්නි, මම ලොව කෙළවරට නො පැමිණ දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි. ඇවැත්නි, වැලිදු මම සංඥ සහිත සිත් සහිත බඩයක් පමණ වූ මේ සිරුරෙහි ම ලොකයත්, ලොකසමූදයත්, ලොකනිරෝධයත්, ලොකනිරෝධගාමිනී පටිපදාවත් පණවමි.

පාගමනින් කිසිකලෙක ලොව කෙළවර නො පැමිණිය හැක්කේ ය. ලොව කෙළවරට නො පැමිණ දුකෙන් මිදීමෙකුත් නැත.

එහෙයින් ලොව දන්නා මහනුවණැති ලොව කෙළවරට ගිය වෑස නිමවූ මහබඩසර ඇති පව් සංසිද වූ පුද්ගල තෙමේ ලොව කෙළවර දෑත මෙ ලොව ද පරලොව ද නො පතයි.

2. 3. 7.

නඤ ඝුත්‍රය.

108. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ දෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්ප-
යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පෙරවරා ආදී කාලයෝ ඉක්ම යෙහි. රාත්‍රිහු පුද්ගලයා මරණය කර
පමුණුවති. වයොරාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ ත්‍රිවිධභය
මරණයෙහි ලා දන්නේ සැප එළවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

කාලයෝ ඉක්ම යත්. රාත්‍රිහු පුරාණයා මරණය කර පමුණුවත්. වයො
රාශිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරාණයා හැර යත්. මේ ඩිය මරණයෙහි ලා දක්නේ
නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංකිත්ත) ලොකාමිභය දුරා කරන්නේ ය.

2. 3. 8.

නඤ්චිසාල ඝුත්‍රය.

109. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ්චිසාල දෙවපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
ගාථායෙකින් කී ය.

මහාචරියන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානග) සත් සතරක් ඇත්තේ ය.
නවදෙරක් ඇත්තේ ය. (අඟුටියෙන්) පිරුණේ ය. ලොභයෙන් යුක්ත ය.
මඩෙහි උපත. එහි නික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

රැහැන ද වරපට ද ලාමක ඉවණුව ද ලොභය ද සිද නෘෂණාව සහමුලින්
උදුරා (ලීමෙන්) මෙසේ නික්ම යෑම වන්නේ ය.

2. 3. 9.

සුභිමසුතනං.

110. සාවන්දියං—

අථ බො ආයස්මා ආනිජෙදා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ඛති. උපසඞ්ඛතිත්වා භගවතනං අභිදාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතනං බො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච: තුස්සාවි තො ආනන්ද සාපිපුතෙනා රුච්චතිති.

කස්ස හි නාම භනෙන, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිතනස්ස ආයස්මා සාරිපුතෙනා න රුච්චෙවය්. පණ්ණිනො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා, මහාපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. පුථුපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. හාසුපඤ්ඤා¹ භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. ජවනපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. තිකුඛපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. නිබ්බිඨකපඤ්ඤා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. අපිච්චෙජා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. සනතුට්ඨා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. පච්චිතෙනා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. අසංසට්ඨා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. ආරඬ්ඛි-විරියො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. වතනා භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. වචනකඛමො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. වොදකො භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. පාපගර්භී භනෙන, ආයස්මා සාරිපුතෙනා. කස්ස හි නාම භනෙන, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිතනස්ස ආයස්මා සාරිපුතෙනා න රුච්චෙවය්.ති.

එවමෙතං ආනන්ද, එවමෙතං ආනන්ද. කස්ස හි නාම ආනන්ද, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිතනස්ස සාරිපුතෙනා න රුච්චෙවය්. පණ්ණිනො ආනන්ද සාරිපුතෙනා, මහාපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, පුථුපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, හාසුපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, ජවනපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, තිකුඛපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, නිබ්බිඨකපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, අපිච්චෙජා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, සනතුට්ඨා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, පච්චිතෙනා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, අසංසට්ඨා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, ආරඬ්ඛිවිරියො ආනන්ද සාරිපුතෙනා, වතනා ආනන්ද සාරිපුතෙනා, වචනකඛමො ආනන්ද සාරිපුතෙනා, වොදකො ආනන්ද සාරිපුතෙනා, පාපගර්භී ආනන්ද සාරිපුතෙනා. කස්ස හි නාම ආනන්ද අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්ථිතනස්ස සාරිපුතෙනා න රුච්චෙවය්.ති.

1. හාසුපඤ්ඤා - මජ්ඣිම, සන්ද, සිමු, PTS. හාසුපඤ්ඤාහි පටිසම්භිදදිසු ව සංයුතන අට්ඨකථාය ව දිසස්සෙන.

2. 3. 9.

සුසීම සුත්‍රය.

110. සැවැත්තුවර—

එකල්හි ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “ආනඤ්ඤ, තොපට ද ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්නේ ද?” යි මෙය වදාළ සේක.

වහන්ස, බාල තො වූ දුෂ්ට තො වූ මූළා තො වූ තො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට තම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මහාප්‍රාඥයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාප්‍රාඥය හ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ භාසබ්බුල ප්‍රඥවෙන් යුක්තයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ජවනප්‍රඥවෙන් යුක්තයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ තික්ඝ්ණප්‍රඥයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නිර්වේදිකප්‍රඥ ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අලොප්ඡයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ සන්තුෂ්ටයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ප්‍රකෘතීව්‍යවේක ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අසංශාෂ්ටයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පිරිපුන් වියදී ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ චක්කායහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වචනක්‍ෂමයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වොදකයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාපගර්භීහ. වහන්ස, බාල තො වූ දුෂ්ට තො වූ මූළා තො වූ තො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට තම් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද?

ආනඤ්ඤ, එය එසේ ය. ආනඤ්ඤ, එය එසේ ය. ආනඤ්ඤ, බාල තො වූ දුෂ්ට තො වූ මූළා තො වූ තො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට තම් ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්නේ ද? ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පණ්ඩිත ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මහාප්‍රාඥ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාප්‍රාඥ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ භාසබ්බුල ප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ජවනප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ තික්ඝ්ණප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නිර්වේදිකප්‍රඥවෙන් යුක්ත ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අලොප්ඡ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සන්තුෂ්ට ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ප්‍රකෘතීව්‍යවේකයෙන් යුක්ත ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අසංශාෂ්ට ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පිරිපුන් වියදී ඇත්තේ ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ චක්කා ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වචනක්‍ෂම ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වොදක ය. ආනඤ්ඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාපගර්භී ය. ආනඤ්ඤ, බාල තො වූ දුෂ්ට තො වූ මූළා තො වූ තො පෙරළුනු සිත් ඇති කාහට තම් ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නුරැස්නේ ද?

අථ බො සුසීමො දෙවපුත්තො ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ මහතියා දෙවපුත්තපරිසං පරිවුතො යෙන භගවා තෙනුප-සඬකම්. උපසඬකමිති; භගවන්තං අභිවාදෙවා; එකමන්තං අධංසි. එකමන්තං සිතො බො සුසීමො¹ දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: එවමෙනං භගවා. එවමෙනං සුගත. කස්ස හි නාම භනෙන්, අබ්බාලස්ස අද්ධංස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්චිත්තස්ස ආයසමා සාරිපුත්තො න රුලෙවයා? පණ්ඩිතො භනෙන්, ආයසමා සාරිපුත්තො -පෙ- පාපගරහි භනෙන්, ආයසමා සාරිපුත්තො. කස්ස හි නාම භනෙන්, අබ්බාලස්ස අද්ධංස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්චිත්තස්ස ආයසමා සාරිපුත්තො න රුලෙවයාති.

අහමපි හි භනෙන්, යඤ්ඤදෙව දෙවපුත්තපරිසං උපසඬකමි. එතදෙව ඛුලං සද්දං සුණම්: පණ්ඩිතො ආයසමා සාරිපුත්තො. -පෙ- පාපගරහි ආයසමා සාරිපුත්තො. කස්ස හි නාම අබ්බාලස්ස අද්ධංස්ස අමුලුහස්ස අවිපලලත්චිත්තස්ස ආයසමා සාරිපුත්තො න රුලෙවයාති.

අථ බො සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අත්තමන්තා පමුදිතා පිතිසොමනස්සජාතා උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම මණ්ඩවෙචරියො සුභො ජාතිමා² අධංසො සුපරිකමම-කතො පණ්ඩුකමබ්ලෙ නික්ඛිත්තො භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං ආයසමනො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අත්තමන්තා පමුදිතා පිතිසොමනස්සජාතා උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම තෙකඛං³ ජමෙබ්බානදං දකඛකමමාරපුත්තෙතන උක්කාමුබ්බෙ සුඤ්ඤායමපභවං⁴ පණ්ඩුකමබ්ලෙ නික්ඛිත්තං භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම [සරදසමයෙ විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ]⁴ රත්තියා පච්චුසසමයං ඔසධිතාරකා භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි නාම සරදසමයෙ විඤ්ඤා විගතවලාභකෙ දෙවෙ ආදිචෙචා නහං අබ්භුසුක්කමානො⁵ සබ්බං අකාසගතං තමං⁶ අභිචිච්ච භාසනෙ ව තපනෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති.

අථ බො සුසීමො දෙවපුත්තො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. සුසීමා - මජ්ඣං, ස්‍යා; PTS. 2. ජාතිමා - ස්‍යා. 3. නික්ඛං - මජ්ඣං.
4. [ලක්ඛණෙහි අත්තරිත] පාඨො: සිභලපොඤ්ඤාසු චෙව PTS. පොඤ්ඤා ව න දීඝස්සෙන
5. අබ්භුසුක්කමානො - මජ්ඣං, සිද්ධි, 2. 6. තමගතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉක්බිති සුසීමදෙවපුත්ත තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ-
ගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි වහන්සේ දෙවපුත්තපිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දේ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද
එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුසීමදෙවපුත්ත තෙමේ භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය.
සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. වහන්ස, බාල නො වූ, දුෂට නො වූ, මූලා
නො වූ නො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන්
වහන්සේ නො රැස්නාහු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ
පණ්ඩිතය හ. ... වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාප-
ගර්භී හ. වහන්ස, බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරලුනු සිත්
ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද?

වහන්ස, මම ද යම් යම් දෙවපුත්ත පිරිසකට එළඹුනෙම් ද, “ආයුෂමත්
ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. ... ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන්
වහන්සේ පාපගර්භීහ. බාල නො වූ දුෂට නො වූ මූලා නො වූ නො පෙරලුනු
සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්නාහු ද”
යන මේ ශබ්ද ය ම බහුල වශයෙන් අසමි.

ඉක්බිති සුසීමදෙවපුත්තගේ දෙවපුත්තපිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තාහු
ප්‍රමුදිත වූවාහු හටගත් ප්‍රිතිසොම්නස් ඇත්තාහු තත්වැදූරැම් වණියන්
පහළ කෙරෙත්.

භූත වූ ජාතින් වූ අටැස් වෙරළමණෙක් මැනවින් පිරියම් කරණ
ලද්දේ රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද, පැහැ විහිදුවා ද.
එපරිද්දෙන් ම සුසීමදෙවපුත්තගේ දෙවපුත්තපිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තාහු
ප්‍රමුදිත වූවාහු ප්‍රිතිසොම්නස් ඇත්තාහු තත්වැදූරැම් වණියන් පහළ
කෙරෙත්.

දක්ෂරත්තරු පුතකු විසින් කෝවාමුවෙහි මොහවට පිස භුංග කරණ
ලද දඹරත්මුවා නිකෙක් රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද,
පැහැ විහිදුවා ද, එසෙයින් ම සුසීමදෙවපුත්තගේ දෙවපුත්ත පිරිස ... තත්
වැදූරැම් වණියන් පහළ කෙරෙත්.

ශරත් කල රූ අලුයම පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි
පහන්තරුව යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද, පැහැ විහිදුවා ද, එසෙයින් ම සුසීම
දෙවපුත්තගේ දෙවපුත්ත පිරිස ... තත් වැදූරැම් වණියන් පහළ කෙරෙත්.

ශරත් කල පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි හිරු අහසට
තැගෙන්නේ අහසෙහි වූ සියලු අදුර තසා යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද පැහැ
විහිදුවා ද, එසෙයින් ම සුසීම දෙවපුත්තගේ දෙවපුත්ත පිරිස ... තත් වැදූරැම්
වණියන් පහළ කෙරෙත්.

සුසීම දෙවපුත්ත තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ඇරඹ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය;

පණ්ණිනොති සමඤ්ඤානො සාරිපුතො අකොධනො,
අපට්ඨෙත්ථ සොරතො දුතො සඤ්චණ්ණොභනො¹ ඉසීති.

අථ බො භගවා ආයසමනනං සාරිපුතනං ආරබ්භ සුසීමං දෙවපුතනං
ගාථාය අපකිංඛාසී:²

පණ්ණිනොති සමඤ්ඤානො සාරිපුතො අකොධනො,
අපට්ඨෙත්ථ සොරතො දුතො කාලං කඛිබ්භි සුදුතොති³.

2. 3. 10.

නානාතිත්ථියසාවකසුතනං

111. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ගජගණෙ විහරති චෙඨවනො
කලඤ්ඤතිවාසෙ.

අථ බො සමබුද්ධා නානාතිත්ථියසාවකා දෙවපුතනා අසමො ව සහලී ව
තිඤ්ඤා⁴ ව ආකොටකො ව චෙට්ඨෙත්ථ⁵ ව⁶ මාණවතාමියො ව
අභිකක්ඛනාය රතතියා අභිකක්ඛනවණ්ණා කෙටලකපං චෙඨවනං ඔභාසෙත්වා
යෙන භගවා තෙඤ්ඤපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවනනං අභිවාදෙත්වා
එකමනනං අට්ඨංසු. එකමනනං ධිතො බො අසමො දෙවපුතො පුරණං
ඛණ්ණං ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ඉධ ඡ්ඤාතමාරිතෙ හතජාන්ත සසසපො,
පාපං⁷ න සමනුපසාති පුඤ්ඤං වා පන අතනතො,
ස වෙ විසාසමාවිතං සත්ථා අරහති මානගනති.

අථ බො සහලී දෙවපුතො මකඛලිං ගොසාලං ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

තපොජ්ඣුට්ඨාය සුසංවුතනො වාචං පභාය කලහං ජනෙන,
ස මොසවජ්ජා මිරතො සච්චවාදී තහනුත තාදී පකරොති පාපනති.⁸

අථ බො තිඤ්ඤා දෙවපුතනා තිගණං නානසුතනං ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ජෙගුච්ඡ නිපකො භික්ඛු වානුයාමසුසංවුතො,
දිට්ඨං සුතඤ්ච ආචිකං තහනුත කිබ්බිසි සියාති.

අථ බො ආකොටකො දෙවපුතො නානාතිත්ථියෙ ආරබ්භ භගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී.

පකුධකො කාතියාතො නිගණ්ඨා යෙ වාපිමෙ මකඛලිපුරණාසෙ,
ගණස්ස සත්ථාරො සාමඤ්ඤපපතො තහනුත⁹තෙ සප්පුරිසෙති දුරෙති.

1. සඤ්චණ්ණොභනො - ස්‍යා. 2. පට්ඨෙත්ථ - මජ්ඣං, PTS 3. හතකො සුදුතොති සිච්ච
භාවිතො සුදුතොති - ස්‍යා සී. 1, 2. හතිකො සුදුතොති - PTS. 4. සහලී - මජ්ඣං.
5. තිකො මජ්ඣං, තිකො ස්‍යා 6. චෙට්ඨෙත්ථ - මජ්ඣං, 7. න පාපං - මජ්ඣං, ස්‍යා.
8. තතිහුත තාදිසං කරොති පාපනති - මජ්ඣං, PTS 9. සඤ්චුත - මජ්ඣං, PTS.

පණ්ඩිත යයි ප්‍රකට වූ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ තො කිපෙන සුල්ලහ. අපිස්ස. මොළොක්ඛ. දුමුත්ත හි ශාසනයන් වහන්සේ විසින් වණනලද ගුණ ඇති සාම්බරයෙකි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් ඇරඹ සුසීම දෙවිපුත්තට ශාථායෙකින් වදලු සේක,

පණ්ඩිත යයි ප්‍රසිද්ධ වූ තො කිපෙන සුලු අපිස් මොළොක් දුමුණු ඉතා දුමුණු සාරිසුත් තෙමේ කාලය අපෙක්‍ෂා කරයි.

2. 3. 10.

නානාතිෂ්ඨසාමක සූත්‍රය.

111. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ චෛත්‍යනාමයෙහි වැඩ වෙසෙන සේක.

එකල්හි තොයෙක් තොයෙක් නිජ්ඣකයන් ගේ ශ්‍රාවක වූ මනා ජිව්වණී ඇති අසම ද සහලී ද නිබ්බාන ද ආකොටක ද චෛත්‍යමය ද මානවශාමිය ද යන බොහෝ දෙවිපුත්තු රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු චෛත්‍යනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි අසම දෙවිපුත් තෙමේ සුරණ්ඤායාස ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ශාථාව කී ය:

ඝායුස් ශාසනා තෙමේ සිද්ධිමෙහි ද මාරිමෙහි ද පෙළීමෙහි ද ධ්වනාති යෙහි ද තමනට පවක් හෝ පිණක් හෝ තො දකියි. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විශ්වාසය කී ය. (එහෙයින්) බුහුමනට සුදුසු ය.

ඉක්බිති සහලී දෙවිපුත් තෙමේ මහබලිශොඝාල ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ශාථාව කී ය:

(කය පෙළන) තපසින් හා පවට පිළිකුල් කිරීමෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ ජනතා සමග කලහ වචන හැර මුසාවාදයෙන් තොර වූයේ සැබෑ තෙපුල් කියන සුලු වූයේ එබඳු ගුණ ඇත්තේ ඒකාන්තයෙන් පවක් තොම කෙරෙයි.

ඉක්බිති නිබ්බාන දෙවිපුත් තෙමේ නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ශාථාව කී ය:

පවට පිළිකුල් කරණ නුවණැති සසර භය දක්නා වාතුයාමසංවරයෙන් යුත් (නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර තෙමේ) දක්නා ලද්ද ද, අසන ලද්ද ද කියන්නේ එකාන්තයෙන් පව් කරන්නෙක් තො ම වන්නේ ය.

ඉක්බිති ආකොටක දෙවිපුත් තෙමේ තොයෙක් නිජ්ඣකයන් ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ශාථාව කී ය:

පකුට්ඨානායාසනා තෙමේ ද නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර තෙමේ ද යම් මේ මහබලිශොඝාල සුරණ්ඤායාස දෙදෙනා ද යන ගණයාව ශාසනා වූ මහණකමෙහි කෙල පැමිණී ඔහු එකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයන් ගෙන් දුර තොවෙත්

අථ බො චෛටමුඛථි¹ දෙවපුතො ආභොටකං දෙවපුතනං ගාථාය පච්චභාසි:

සභාවරිතෙන ඡවො සිනාලො
න කොඤ්ඤො සිහසවො කදුචි,
තග්ගො මුසාවාදී ගණස්ස සත්ථා
සබ්බස්සරුවාරො ත සතං සරිකෙබ්බාති.

අථ බො මාගේ පාපිමා චෛටමුඛථිං දෙවපුතනං අනාචිසිත්වා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තපො ජ්ඣුච්ඡාය ආයුතො පාලයං පච්චෙකිං,
රූපෙ ව යෙ නිව්ඨාසෙ දෙවලොකාභිතජ්ඣිතො,
තෙ වෙ සම්මානුසාසනානි පරලොකාය මානියාති.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාය පච්චභාසි:

යෙ කෙච්චි රූපා ඉධ වා හුරං වා
යෙ අනතලික්ඛස්මිං පභාසවණණා,
සබ්බෙව තෙ තෙ තමුච්ඡප්පසත්ථා
ආමිසංව මච්ඡානං වධාය බිත්තාති,

අථ බො මාණවගාමියො¹ දෙවපුතො භගවතො ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

විපුලො රාජගභියානං² ගිරි සෙට්ඨො පටුච්චති,
සෙනො හිමවනං ඥාට්ඨො ආදිට්ඨො අඝගාමිනං.
සමුද්දො උද්ධිතං සෙට්ඨො තකඛතතාතඤ්ච³ වජ්ඣිමා,
සදෙවකස්ස ලොකස්ස බුද්ධො අග්ගො පටුච්චතිති.

නානාභිජජියවග්ගො තතියො.

තමුඤ්ඤානං:

සිවො බෙමො ව සෙරි ව සථි ජනතු ව රොහිතො,
තඤ්ඤ තඤ්ඤිවිසාලො ව සුඤ්ඤො නානාභිජජියෙන තෙ දසාති.

දෙවපුතනසංයුතනං සමනං

ඉක්බිති වෙටමබ්බි දෙවිපුත්ත තෙමේ ආකොට්ඨාස දෙවිපුත්තට ගාථායෙන් පෙරළා කී ය.

කොන්දක තම් වූ ලාමක කඨසිවල් තෙමේ එක් ව හැසිරීමෙන් කිසි කලෙකත් සිංහයකු හා සම නො වේ. එහෙයින් නග්ග වූ බොරු කියන සුළු වූ සැක කට යුතු හැසුරුම් ඇති ගණයාභ්‍යා තෙමේ බුද්ධාදිසත්-පුරුෂයන්ට සම නො වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ වෙටමබ්බි දෙවිපුත්තට ආවිෂට ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

තපසෙහි ද පවට පිළිකුල් කිරීමෙහි ද විවෙක බව රකින රූපයෙහි පිහිටි යම් කෙනෙක් දෙවිලොව පතත් ද, ඒ චක්‍රණයෝ එකානන්‍යයෙන් පරලොව පිණිස මැනවින් අනුශාසනා කෙරෙත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා ය යි මෙසේ දැන පවිටු මාරයාහට ගාථායෙන් පෙරළා වදාළ සේක:

මෙලොව හෝ පරලොව හෝ අහසෙහි හෝ පැහැපත් වණි ඇති යම් කිසි රූපයෝ වෙද්ද, මාරය, ඒ සියල්ලෝ තා විසින් පසස්තා ලදහ. මසුන් තැසීම පිණිස යු ඇමක් මෙහි.

ඉක්බිති මානවශාමිය දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවත් කී ය.

රජගහනුවර පච්ඡිකයන්ට භෞමපුත්‍රපච්ඡිකය ශ්‍රේෂ්ඨ ය යි කියනු ලැබේ. කිමවත් පච්ඡිකයන්ට කොලාසය ශ්‍රේෂ්ඨ ය. අහසෙහි යන්තවුන්ට සුයඨියා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

ජලාසයනට මුහුදු ශ්‍රේෂ්ඨ ය. තැකැත්තරුවලට සඳු ශ්‍රේෂ්ඨ ය. දෙවියන් සහිත ලොකයාහට බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨය ය යි කියනු ලැබේ.

නානාතිප්පිය වගීය භුත්වැති සි.

එහි උද්‍යානය:

සිව, බෙම්, සෙරි, සට්ඨකාර, ජනතු, රොහිතස්ස, තඤ්ඤ, නඤ්ඤිසාල, සුසිම, නානාතිප්පියසාවක සුත්‍ර ය යි ඔහු දශයෙකි.

දෙවපුත්තසංයුත්තය සමාප්ත ය.

3. කොසලසංයුතතං

1. බන්ධනවග්ගො

3. 1. 1.

දහරසුතතං.

112. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවකස්සිං විහරති ජේතවනෙ අනාඨිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො රජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගම්. උපසඞ්ගමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-
නීයං කථං සාරණීයං¹ විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො රජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: භවමි පි තො ගොතමො අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසමුද්ධොති පටිජානාති?ති.

යං හි තං මහාරජ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය, අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසමුද්ධොති, මමං² තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. අහං හි මහාරජ අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසමුද්ධොති.

යෙ'පි තෙ භො ගොතම සමණබ්‍රාහ්මණා සඞ්ඝිනො ගණීනො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්ථකරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස. සෙය්‍යපිදං³ සුරණො කස්සපො, මකඛලී භොසාලො, නිගණේඤා නාතපුත්තො, සඤ්ජයො ඛෙලවට්ඨපුත්තො,⁴ පකුඛො⁵ කම්බායගො, අජිතො කෙසකම්බලො. තෙ,පි “මය අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසමුද්ධොති* පටිජානාමා”ති පුට්ඨා සමානා අනුත්තරං සමමාසමොධං අභිසමුද්ධොති* න පටිජානන්ති. කිං පන භවං ගොතමො දහරෙ වෙච ජාතියා තවො ව පබ්බජ්ජායාති.

චන්තාරෙ බො, මෙ මහාරජ දහරුති න උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති න පරිභො-
තබ්බො. කතමෙ චන්තාරෙ? බන්ධනියො බො මහාරජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො,
දහරෙති න පරිභොතබ්බො. උරගො බො මහාරජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො,
දහරෙති න පරිභොතබ්බො. අග්ගි බො මහාරජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො,
දහරෙති න පරිභොතබ්බො. භික්ඛු බො මහාරජ දහරෙති න උඤ්ඤතබ්බො,
දහරෙති න පරිභොතබ්බො. ඉමෙ බො මහාරජ චන්තාරෙ දහරුති න උඤ්ඤතබ්බො,
දහරුති න පරිභොතබ්බො.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වච්ඤා⁶ සුගතො අපාපරං එතදවොච සන්ථා:

බන්ධනං ජාතිසම්පන්නං අභිජාතං යසස්සිතං,
දහරොති නාවජාතෙය්‍ය න තං පරිභවෙ තරො.

1. සාරණීයං - මජ්ඣං. 2. මමෙව - මජ්ඣං. 3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣං. 4. ඛෙලවට්ඨ පුත්තො - සීවු, 1. 5. පකුඛො - PTS. 6. වච්ඤා - මජ්ඣං. PTS.
*අභිසමුද්ධොති - සඞ්ගත්.

3. කොසල සංක්‍රමනය

1. බන්ධන වගීය

3. 1. 1.

දහර සුත්‍රය.

112. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවුන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කරන්නට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්සේන් නිරුත්තර වූ සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි ය” යි ප්‍රතිඥ කරණ සේක් ද? “මහරජ, මැනවින් කියන්නෙක් නිරුත්තර සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කෙළේ ය” යි යමකු සඳහා කියන්නේ නම් මැනවින් කියන්නේ ඒ මා සඳහා කියන්නේ ය. මහරජ, මම වතාහි නිරුත්තර සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පෑවිදි සමූහයා ඇති පෑවිදි ගණයා ඇති ගණාවායා වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යසනී ඇති ලබ්ධිකර වූ (අදබල්) බොහෝදෙනා විසින් සාධු සම්මත වූ යම් ඒ මහණබමුණෝ ඇද්ද ඔහු කවරහ: සුරණාකායාය ය, මහබලිගොසාල ය, නිගණානාභසුතා ය, සඤ්ජය බෙලවසිසුතා ය, පකුධකම්මායන ය, අජිත්කෙසකම්බල ය යන මොහු යි. ඔහුන් “නිරුත්තර සමාසක් සමෝධිය අවබෝධ කළමහ යි ප්‍රතිඥ කරනු දැයි මා විසින් විචාරණ ලද්දකු “නිරුත්තර සමාසසමෝධිය අවබෝධ කළමහ” යි ප්‍රතිඥ නො කෙරෙත්. නිමි? භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ උපනිකුදු ලදරා වන සේක. පෑවිද්දෙකුත් නවක වන සේක.

මහරජ, මේ සිටු දෙනෙක් ලදරා හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලදරා හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ. කවර සිටු දෙනෙක යත්: මහරජ, ඝෂත්‍රිය නෙමේ ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, පඨියා ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, ගිනි ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මහණ ලදරා ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරා ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මේ සිටු දෙන ලදරා හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලදරා හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. තවද සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාර ඉක්බිති අන්‍ය තෙල ගය ද වදාළ සේක.

මිනිස් තෙමේ ජාතිසම්පන්න වූ විශිෂ්ට කුලයෙහි උපන් ස්වසම්ම වූ කැත් කුමරා ලදරා ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො කරන්නේ ය.

ථානං හි සො මනුසසිඤ්ඤා¹ රජ්ජං ලභාන බතනියො
සො කුඨො රාජදණෙකින තසමිං පකකමතෙ භුසං,
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රකං ජීවිතමත්තනො.

ගාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤා යත් පසො භුජබගමං,
දහරොති තාවජාතෙය්‍ය න තං පරිභවෙ තරො.

උච්චාවචෙහි වණෙණහි උරගො වරති තෙජසි²,
සො ආසජ්ඡ ඩසෙ³ බාලං තරං තාරිඤ්ච එකදා,
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රකං ජීවිතමත්තනො.

පසුතභකං ජාලිතං⁴ පාවකං කණ්ණවහනති,
දහරොති තාවමඤ්ඤාය්‍ය න තං පරිභවෙ තරො.

ලභා හි සො උපාදනං මහා සුකාන පාවකො,
සො ආසජ්ඡ ඩසෙ බාලං තරං තාරිඤ්ච එකදා,
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රකං ජීවිතමත්තනො.

වනං යදගති ඩහති පාවකො කණ්ණවහනති,
ජායනති තත් පාරොභා අගොරත්තනමච්චයෙ.

යං ව බො සීලසම්පන්නො භික්ඛු ඩහති තෙජසා
න තස්ස පුතතා පසවො දයාදා විඤ්ඤෙ ධනං,
අතපච්චා අදයාදා තාලාවඤ්ච⁵ භවනති තෙ.

තසමා හි පණ්ණිතො පොසො සම්පසං අත්ථමහනනො
භුජබගමං පාවකඤ්ච බතනියඤ්ච යසසිනං,
භික්ඛුං ව සීලසම්පන්නං සම්මදෙව සමාවරෙති.

එවං වුත්තෙ රාජා පසෙනදි කොසලො භගවතං එතදවොච: අභි
කකන්තං භනෙත, අභිකකන්තං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත නිකකුජ්ඣිතං
වා උකකුජේය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුතස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය,
අකුකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යානං ධාරෙය්‍ය, වකඛුමනෙතා රූපානි දකඛිනානිති.⁶
එවමෙවං⁷ භගවතා අතෙකපරියයෙන ධම්මො පකාසිතො, එසානං භනෙත
භගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසබ්බඤ්ච. උපාසකං මං භනෙත
භගවා ධාරෙතු අජ්ඣාගෙහ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතනති.

3. 1. 2.

පුරිසසුතනං.

113. සාමන්තියං—

අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසබ්බමි.
උපසබ්බමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීනො බො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවතං එතදවොච:
කහි හු බො භනෙත පුරිසස්ස ධම්මො අර්ඛිතං උපාජ්ඣොතා උපපජ්ඣනා
අභිකාය දුකකාය අථාසුචිභාරායාති?

1. මනුජ්ඤා - මජ්ඣ. 2. තෙජසා. - සී. 3. ඩසෙ - ලෙසං. 4. ජලිතං - සී. 1, 2.
5. තාලවඤ්ච - සහ. PTS. 6. දකඛනනිති - මජ්ඣ. සහ. 7. එවමෙව - සහ.

තව කරුණෙක් ඇත. මිනිසුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඒ ඤාත්‍රිය තෙමේ රජය ලැබී
නිසියේ (තමහට අවමන් කළ) ඔහු කෙරෙහි රාජදණ්ඩයෙන් අත්‍යවශ්‍යෙන්
උපක්‍රම කෙරේ. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගටන්නේ ය.

ඉදින් මිනිස් තෙමේ ගමිහි හෝ අරණෙහි හෝ යම් තැනෙක සපියකු
දක්නේ ද? ඔහු ලදරා ය සි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො
කරන්නේ ය.

තෙජස්වී වූ සපී තෙමේ නත් වැදූරුම් වෙසින් හැසිරෙයි. හෙ කිසි-
විටෙක (තමහට අවමන් කළ) අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරා පැමිණ
දෂට කරන්නේ ය. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගටන්නේ ය.

ප්‍රභූතභක්‍ෂා ඇති (බොහෝ දේ දවන) ගිනිදූල් ඇති කඵල ඇති
ගින්න ලදරා ය සි අවමන් නො කරන්නේ ය. මිනිස් තෙමේ ඊට පරිභවද
නො කරන්නේ ය.

ඒ ගින්න පසයන් ලැබී විශාල ව ඇතැම් විටෙක (තමහට අවමන් කළ)
අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරා පැමිණ ඔහු ගන්නේ ය. එහෙයින් තම
දිවි රක්තේ එය නො ගටන්නේ ය.

කඵල ඇති පාවක තම වූ ගින්න යම් වනයක් ඔහුගන්නේ ද, දවරාය
ඉක්ම ගිය කල්හි එහි පුරොහයෝ (මූලින් තහින අකුරු) හට ගණිත්.

සිල්වත් මහණෙක් තෙදින් යමකු දවා ද? ඔහුට පුත්‍රයෝ ද සිවුපාවෝ
ද නො වෙත්. දයාදයෝ ධනය නො ලබත්. (මෙසේ) ඔහු දරුවන් නැත්තාහු
දයාදයන් නැත්තාහු මුදුන සුන් තල්ලැක්බඳු වෙත්. එහෙයින් නුවණැති
පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවාද්‍යය දක්නේ සපියා ද, ගිනි ද, කිරිනිමන්
ඤාත්‍රියයා ද, සිල්වත් මහණහු ද මැහවින් ම ඇසුරු කරන්නේ ය.

මෙසේ වදළ කල්හි පණ්ණාදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට නෙල සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ඉතා මැහවි. වහන්ස, ඉතා
මැහවි. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු වූවක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද,
වාසුහු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලා වූවකුට මහ කියන්නේ
හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය සි අදුරෙහි තෙල්පහනක්
දරන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක්
අයුරෙන් දහම් පවසන ලදී. වහන්ස, මේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්-
සේත් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම කොට තෙරුවන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා සි.

3. 1. 2.

පුජිත සුත්‍රය.

113. සැවැත්තුවර—

2. එකල්හි පණ්ණාදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක
හුන්නේය. එකත්පසෙක හුන් පණ්ණාදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට “වහන්ස, කෙනෙක් ධර්මයෝ පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි
උපදනාහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්
ද” යි කෙල සැළ කෙළේ ය.

තයො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොභො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. දොසො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣන්තං උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරායාති.

ලොභො දොසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවෙතසං,
හිංසනති අනතසම්භූතා තවසාරංච සම්ප්ල¹න්ති

3. 1. 3.

රාජසුතනං.

114. සාවකපීයං—

එකමන්තං නිසිනොනො ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: අනි භු ඛො භනෙත ජාතස්ස අඤ්ඤත්තු ජරාමරණො²ති?

තනි ඛො මහාරාජ ජාතස්ස අඤ්ඤත්තු ජරාමරණො. යෙපි තෙ මහාරාජ ඛතතියමහාසාලා අඤ්ඤා³ මහඥානා මහාභොගා පසුතජාතරුපරජතා පසුතචිතතූපකරණා පසුතධතධඤ්ඤා තෙසමපි ජාතානං තනි අඤ්ඤත්තු ජරාමරණො. යෙපි තෙ මහාරාජ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා -පෙ- යෙපි තෙ මහාරාජ ගහපතිමහාසාලා අඤ්ඤා මහඥානා මහාභොගා පසුතජාතරුපරජතා පසුත-චිතතූපකරණා පසුතධතධඤ්ඤා තෙසමපි ජාතානං තනි අඤ්ඤත්තු ජරාමරණො. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛූ අරහන්තො ඛිණ්ණස්වා චූඡිතවන්තො කතකරණීයා ඔතිතහාරා අනුපපත්තසද්දස්වා පරිකම්භණ්ඩසඤ්ඤාජතා සම්මදඤ්ඤාචිම්බන්තා. තෙසමපායං කායො භෙදනධම්මො නිකේතපතධම්මොති.

ජරන්ති වෙ රාජරථා සුචිත්තා අපො සරීරමපි ජරං උපෙනි,
සතඤ්ච ධම්මො න ජරං උපෙනි සනොනා භවෙ සබ්භි පවෙදයන්ති.

3. 1. 4.

පියසුතනං.

115. සාවකපීයං—

එකමන්තං නිසිනොනො ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ චයනං භනෙත, රහොගතස්ස පටිසලලිතස්ස⁴ එවං වෙනසො පරිචිතකොකා උද්පාදි: කෙසං භු ඛො පියො අන්තා, කෙසං අප්පියො අන්තාති.

1. සප්පලන්ති - සහ. 2. ජරාමරණං - මජ්ඣං. 3. අඤ්ඤා. - ඉජ්ඣං. 4. පටිසලලිතස්ස - සිවු 1.

මහරජ, දහම්හු තිදෙනෙක් පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනාහු අභිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්. කවර තිදෙනෙකුගේ: මහරජ, ලොහය පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනේ අභිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, දොමය පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනේ අභිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මොහය පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනේ අභිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ දහම්හු තුන්දෙන පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උපදනාහු අභිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්.

ලොහය ද දොමය ද මොහය ද සිය සතන්හි හටගත්තාහු ලුමු අදහස් ඇති පුරුෂයා සිය ඵලය (හුණ බට ආදී) පොතුහර ගසක් පෙළුන්නාක් මෙන් පෙළුත්.

3. 1. 3.

රාජ සූත්‍රය.

114. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, උපත්තහුට ජරුමරණ හැර අනෙකෙක් ඇද්ද” යි තෙල සැල කෙළේ ය.

මහරජ, උපත්තහුට ජරුමරණ හැර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, ආසා වූ මහඥාන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ විනි හා උවරණ (විසතුපකරණ) බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කැත්මහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද: උපත් ඔවුහට ද ජරුමරණ හැර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, යම් ඒ බමුණුමහසල් කෙනෙකුත් වෙද්ද? ... මහරජ, ආසා වූ මහඥාන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ වසතුපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති ගෘහාචාර්ය කෙනෙකුත් වෙද්ද? උපත් ඔවුහට ද ජරුමරණ හැර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, රහත් වූ ඝෛය කළ ආසුචයන් ඇති මගබ්බසර වාස නිම වූ කළ සිවුමහ කිස ඇති බහා නැඹු කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත් බැව් ඇති ඝෛය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුනු යම් රහත් මහණ කෙනෙකුත් වෙද්ද? ඔවුන්ගේ ද මේ කය බිඳෙන ස්වභාව ඇත්තේ ය. බැහැර ලිය යුතු ස්වභාව ඇත්තේ ය යි.

විසිතුරු වූ රාජරජයෝ එකානන්‍යයෙන් දිරන්. නවද සිරුර ද දිරිමට පැමිණේ. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්ම දිරිමට නො පැමිණේ. සත්පුරුෂයෝ එකානන්‍යයෙන් සත්පුරුෂයන් සමග මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත්.

3. 1. 4.

පිය සූත්‍රය

115. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස: මෙහි රහසිගත වූ එකලාව හුන් මාගේ සිත්හි “කිනම් කෙනකුන්ට තෙමේ ප්‍රිය” වේ ද? කිනම් කෙනකුන්ට තෙමේ අප්‍රිය වේ ද? යි මෙබඳු විකතියෙක් පහල විය.

තස්ස මෙතං භනෙත, එතද්භොසි: යෙ ච බො කෙවි කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා, කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “පියො තො අත්තා”ති, අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: යං හි අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

යෙ ච බො කෙවි කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා, කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො තො අත්තාති” අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: යං හි පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තා.

එවමෙනං මහාරාජ, එවමෙනං මහාරාජ, යෙ හි කෙවි මහාරාජ, කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං, “පියො තො අත්තා”ති. අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: යං හි මහාරාජ, අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

යෙ ච බො කෙවි මහාරාජ, කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො තො අත්තාති”, අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: යං හි මහාරාජ, පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තාති.

අත්තානං චෙ පියං ජඤ්ඤා ත තං පාපෙන සංසුජේ,
ත හි තං සුලභං භොති සුඛං දුක්ඛාදා¹කාරිතා.

අත්තකෙතාඛිපන්නස්ස ජහතො මානුසං භවාං,
කිං හි තස්ස සකං භොති කිංඤ්ච ආදාය ගච්ඡති,
කිංඤ්චස්ස අනුගං භොති ඡායාච අතපාසිනී?²

උභො ජුඤ්ඤාඤ්ච පාපඤ්ච යං මච්චො කුරුතෙ ඉධ,
තං හි තස්ස සකං භොති තඤ්ච³ ආදාය ගච්ඡති,
තං වස්ස⁴ අනුගං භොති ඡායාච අතපාසිනී.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරාසිකා,
ජුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොනති පාණිනානි.

3. 1. 5.

අත්තරකත්තිසුතනං.

116. සාවඤ්ඤා:—

එකමන්තං නිසින්නො බො රාජා පසෙහාදි කොසලො භගවන්තං එතද්වොච: “ඉධ මහාං භනෙත, රහොගනස්ස පටිසලලිතස්ස එවං චෙතසො පරිචිතකෙතා “උද්දාදි: කෙසං හු බො උකම්මො අත්තා, කෙසං අරකම්මො අත්තා”ති.

1. දුක්ඛාච - මජ්ඣ. සං. 2. අනුපාසිනී - සං. 3. තංච - මජ්ඣ. 4. වස්ස - මජ්ඣ.

වහන්ස, ඒ මට තෙල අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඔවුන් “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය”යි මෙසේ කියනුදු වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: අප්‍රිය නැතැත්තේ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ ඔහු එය තුමු ම නමින්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

යම් කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතින් සුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය”යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ප්‍රිය නැතැත්තේ ප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම නමින්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතින් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. කිසිසෙයෙකින් ඔහු “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, අප්‍රිය නැතැත්තේ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම නමින්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය කිසියේ ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, ප්‍රිය නැතැත්තේ ප්‍රියයාට යමක් කෙරේ නම් ඔහු එය තුමු ම නමින්ට කෙරෙත්. එහෙයින් තෙමේ නමින්ට ප්‍රිය ය.

ඉදින් ‘ආතමය ප්‍රිය ය’ යි දන්නේ නම් ඒ ආතමය පව හා නො යොදන්නේ ය. පව කරන්නා විසින් ඒ සුවය සුවසේ නො ලද හැකි ය.

මරුවා විසින් වැහිරෙන ලද, මිනිස්භවය හැර දමන ඔහුට කීමක් නමින්තේ වේ ද? කීමක් රැගෙන යේ ද? වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් කීමක් ඔහු අනු ව යන්නේ වේ ද?

මිනිස් තෙමේ මෙලෙවිනි යම් පින්පව් දෙකක් කෙරේ ද, එය ඔහුට සිය දෑ වෙයි. එය ම රැගෙන යෙයි. වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් එය ම ඔහු අනු ව යන්නේ වෙයි. එහෙයින් පරලොවට ගිය දෑ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලොවිනි දී සන්තියන්ට පිහිට වෙයි.

3. 1. 5.

116 සැවැත්නුවර—

අනාරාභින සුත්‍රය

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ල රහත්භවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලාව හුන් මගේ සිත්හි “කවුරුත් විසින් ආතමය රක්තා ලද්දේ ද, කවුරුත් විසින් ආතමය නො රක්තා ලද්දේ ද”යි මෙබඳු විකතියක් පහළ විය.

තස්ස මය්හං භනෙන, එතද්භොසී: යෙ ඛො¹ කෙච් කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අරකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ හත්ථිකායො වා රකෙඛියස, අස්සකායො වා රකෙඛියස, රථකායො වා රකෙඛියස, පතතිකායො වා රකෙඛියස, අථ ඛො තෙසං අරකඛිතො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: ඛාතිරා හෙසා රකඛා, තෙසා රකඛා අර්ඝ්ඛිතතිකා. තස්මා තෙසං අරකඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙච් කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං රකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ තෙව හත්ථිකායො රකෙඛියස, ත අස්සකායො රකෙඛියස, ත රථකායො රකෙඛියස, ත පතතිකායො රකෙඛියස, අථ ඛො තෙසං රකඛිතො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: අර්ඝ්ඛිතතිකා හෙසා රකඛා, තෙසා රකඛා ඛාතිරා. තස්මා තෙසං රකඛිතො අත්තාති.

එවමෙනං මහාරාජ, එවමෙනං මහාරාජ, යෙ හී කෙච් මහාරාජ කායෙන දුච්චරිතං වරනති - පෙ - තෙසං අරකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ හත්ථිකායො වා රකෙඛියස, -පෙ- පතතිකායො වා රකෙඛියස, අථ ඛො තෙසං අරකඛිතො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: ඛාතිරා හෙසා මහාරාජ රකඛා, තෙසා රකඛා අර්ඝ්ඛිතතිකා. තස්මා තෙසං අරකඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙච් මහාරාජ, කායෙන සුචරිතං වරනති, -පෙ- මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං රකඛිතො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ තෙව හත්ථිකායො රකෙඛියස, -පෙ- ත පතතිකායො රකෙඛියස, අථ ඛො තෙසං රකඛිතො අත්තා. තං කිංසු හෙතු: අර්ඝ්ඛිතතිකා හෙසා මහාරාජ, රකඛා, තෙසා රකඛා ඛාතිරා. තස්මා තෙසං රකඛිතො අත්තාති.

කායෙන සංවරො සාධු සාධු වාචාය සංවරො,
මනසා සංවරො සාධු සාධු සබ්බත්ථ සංවරො,
සබ්බත්ථ සංවුතො ලජ්ජී රකඛිතොති පට්ඨවතීති.

3. 1. 6.

අප්පකාසුතං.

117. සාවන්ධිසං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙන්නදි කොසලො භගවන්තං එතද්වොච: ඉධ මය්හං භනෙන රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං චේතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අප්පකා තෙ සත්තා ලොකසමිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා ත වෙච මජ්ජන්ති, ත ච පමජ්ජන්ති, ත ච කාමෙසු ගෙඨං ආපජ්ජන්ති, ත ච සත්තෙසු විපපටිපජ්ජන්ති. අථ ඛො එතෙව ඛුන්දාරා සත්තා ලොකසමිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා මජ්ජන්ති වෙච පමජ්ජන්ති ච, කාමෙසු ච ගෙඨං ආපජ්ජන්ති, සත්තෙසු ච විපපටිපජ්ජන්ති”ති

1. යෙව ඛො - ස්වා.

වහන්ස, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසිසේ ඔවුන් ඇත්මුළු හෝ රක්තෝ නම්, අස්කාල හෝ රක්තෝ නම්, රියපෙල හෝ රක්තෝ නම්, පාබල සෙනහ හෝ රක්තෝ නම්, වාලින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසිසෙයෙකින් ඔවුන් ඇත් මුළු තො ම රක්තෝ නම්, අස්කාල තො ම රක්තෝ නම්, රියපෙල තො ම රක්තෝ නම්, පාබල සෙනහ තො ම රක්තෝ නම් වාලින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, ... ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසිසේත් ඔවුන් ඇත්මුළු හෝ රක්තෝ ද, ... පාබල සෙනහ හෝ රක්තෝ නම් වාලින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ... සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද්ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසි සේත් ඔවුන් ඇත්සෙනහ තො ම රක්තෝ නම් ... පාබල සෙනහ තො ම රක්තෝ නම් එහෙත් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවරහෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම ඇතුළත ය. මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

කසින් සංවරය මැනවි. වචනයෙන් සංවරය මැනවි. සිතින් සංවරය මැනවි. හැම නන්ති සංවරය මැනවි. හැම නන්ති සංවෘත වූ ලජ්ජා ඇත්තේ රැකුනේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 1. 6.

අප්පකා සුත්තය.

117. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල්ලරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලා ව හුන් මගේ සිත්හි මෙබඳු විකෘතියක් පහළ වී ය. යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් භොගයන් ලැබ තො ම මත් වෙත් ද, තො ම පමා වෙත් ද, කාමයන්හි ගිජ්ඛවටත් කො ද පාමිණේද්ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා තො පිළිපදිද්ද, ඒ සත්‍යයෝ ලොව සවලපයහ. වාලීද්ද යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් භොගයන් ලැබ මත් වෙත් ද, පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජ්ඛවටත් පාමිණේද්ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා පිළිපදිද්ද, මේ සත්‍යයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

එවමෙනං මහාරජ, එවමෙනං මහාරජ, අප්පකා තෙ මහාරජ සත්තා
ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභික්ඛා න වෙව මජ්ජනති, න ච
පමජ්ජනති, න ච කාමෙසු ගෙධං ආපජ්ජනති, න ච සත්තෙසු විප්පට්ඨ-
පජ්ජනති. අථ බො එතෙව බහුතරං සත්තා ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ
භොගෙ ලභික්ඛා මජ්ජනති වෙව පමජ්ජනති ච, කාමෙසු ච ගෙධං ආපජ්ජනති,
සත්තෙසු ච විප්පට්ඨපජ්ජනති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුව්ජිතා,
අතිසාරං න බුජ්ඣන්ති මීගා කුටංච ඔඤ්ඤිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං හොති විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 7.

අත්ඤ්ඤාසුත්තං.¹

118 සාවකස්මිං—

එකමන්තං නිසින්නො බො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං
එතදවොච: ඉධාහං භන්තෙ අත්ඤ්ඤා නිසින්නො පස්සාමි බ්‍රහ්මස්මයා-
සාලෙපි බ්‍රාහ්මණමහාසාලෙපි ගහපතිමහාසාලෙපි අබ්බිඤ්ඤා මහඤ්ඤා මහා-
භොගෙ පසුතජාතරුපරජතෙ පසුතච්ඡන්ද්‍රපකරණෙ පසුතධ්වනිකෙසුකු
කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං සම්පජාතමුසා භාසන්තෙ, තස්ස
මෙහං භන්තෙ එතදහොසි: අලඤ්ඤා මෙ අත්ඤ්ඤානෙ, හද්‍රමුඛොද්ධාති
අත්ඤ්ඤානෙ න පඤ්ඤාසිස්සතිති.

*යෙ පි තෙ මහාරජ බ්‍රහ්මස්මයාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපති
මහාසාලා අබ්බිඤ්ඤා මහඤ්ඤා මහාභොගා පසුතජාතරුපරජතා පසුතච්ඡන්ද්‍රප-
කරණා පසුතධ්වනිකෙසුකු කාමහෙතු කාමනිදනං කාමාධිකරණං සම්පජාතමුසා
භාසන්ති, තෙසං තං හවිස්සති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුව්ජිතා,
අතිසාරං න බුජ්ඣන්ති මච්ඡා බ්‍රහ්මංච ඔඤ්ඤිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං හොති විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 8.

මලලිකාසුත්තං.

119 සාවකස්මිං—

තෙන බො පන සමයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො මලලිකාය
දෙවියා සඤ්ඤා උපරිපාසාදවරගතො හොති. අථ බො රුජා පසෙනදි
කොසලො මලලිකං දෙවිං. එතදවොච: අහි නු බො තෙ මලලිකෙ
කො වඤ්ඤා අත්තනා පියතරොති?

1. අත්ඤ්ඤාසුත්තං - මජ්ඣ. 2. බ්‍රහ්මං - මජ්ඣ. සං. PTS. සි. 1, 2.

* ඉධ “එවමෙනං මහාරජ, එවමෙනං මහාරජ” ඉතිපාසො මරමෙ සාම පොඤ්ඤාසු
දිස්සතෙ.

මහරජ, එසේ ය. මහරජ, එසේ ය. මහරජ, යම් කෙනෙක් ප්‍රණීතවූත් බොහෝ වූත් තෙල මහත් මහත් භොගයන් ලැබ තො ම මත් වෙද්ද, තො ම පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජුබවට තො ද මහත් මහත් පාමිණෙද්ද, සතුන් කෙරෙහින් තො ද වරදවා පිළිපදිද්ද, ඒ සත්ත්වයෝ ලොව ඉතා සවල්පයහ. වැලිදු යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් භොගයන් ලැබ මත් වෙද්ද පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජුබවටත් පාමිණෙත් ද, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා පිළිපදිද්ද, මේ සත්ත්වයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි ගිජු වූ මුසපත් වූ සත්ත්වයෝ කුසල් සීමාව ඉක්ම යෑම තො දනිත්. දමන ලද පාසය තො දන්නා මුවන් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වෙයි. එහි විපාකය එකානායෙන් ලාමක ය යි.

3. 1. 7.

අනුභවරණ සූත්‍රය.

118 සැවැත්නුවර-

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි මම විනිශ්චයාසනයෙහි හුන්තෙමි ආස්‍ය වූ මහඛත ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රන්රිදි ඇති බොහෝ වූ මනවඩන දෑ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කැත් මහසලුන් ද, බමුණු මහසලුන් ද, ගැහැව් මහසලුන් ද කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් නිදන කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන දෑත දෑත මුසා බණන්තුවුන් දකිමි. වහන්ස, ඒ මට “දෑත් මා විසින් නඩු විසඳීමෙන් කම් නැත. දෑත් නඩුහලෙහි සොලුරුවු ව ඇත්තෙක් තො පෙණේ ය” යි මේ අදහස විය.

මහරජ ආස්‍යවූ මහඛත ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ වූ රන්රිදි ඇති බොහෝ වූ මනවඩන වස්තුපකරණ ඇති බොහෝවූ ධනධාන්‍ය ඇති යම් ඒ කැත් මහසලුන්, බමුණු මහසලුන්, ගැහැව් මහසලුන් කාමයන් හෙතු කොට ගෙන කාමයන් නිදන කොට ගෙන කාමයන් කරුණු කොට ගෙන දෑත දෑත මුසා බෙණෙද්ද, ඔවුන්ට එය බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි ගිජු වූ මුසපත් වූ සත්ත්වයෝ කුසල් ඉම ඉක්ම යෑම තො දනිත්. අටවන ලද කෙම්නට තමන් වදනා බව තො දන්නා මසුන් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වේ. එහි විපාකය එකානායෙන් ලාමක ය යි.

3. 1. 8.

මල්ලිකා සූත්‍රය.

119 සැවැත්නුවර-

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ මල්ලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහසෙහි මතුමහලට ගියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලරජ මල්ලිකා දෙවියට “මල්ලිකාවෙනි, තමන්ට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් තොපට ඇද්ද” යි තෙල කී ය.

තත්ථි බො මෙ මහාරුජ් කො වඤ්ඤා අත්තතා පියතරෙ. භුංගං පත මහාරුජ් අත්ඤ්ඤා කොචි අත්තතා පියතරෙති? මෙයාවි බො මලලිකෙ තත්ඤ්ඤා කොචි අත්තතා පියතරෙති.

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො පාසාදා ඔරොතිත්වා¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භන්තෙ මලලිකාය දෙවියා සද්ධිං උපරිපාසාදවර්ගතො මලලිකං දෙවිං එතදවොච: “අත්ථි හු බො තෙ මලලිකෙ කො වඤ්ඤා අත්තතා පියතරෙ”ති. එවං වුත්තෙ භන්තෙ මලලිකාදෙවි මං එතදවොච: “තත්ථි බො මෙ මහාරුජ් කො වඤ්ඤා අත්තතා පියතරෙ. භුංගං පත මහාරුජ් අත්ඤ්ඤා කොචි අත්තතා පියතරෙ”ති. එවං වුත්තාහං භන්තෙ මලලිකං දෙවිං එතදවොච. “මෙයාවි බො මලලිකෙ තත්ඤ්ඤා කොචි අත්තතා පියතරෙ”ති.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා නායං වෙලායං ඉමං ශාථං අභාසි:

සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙනසා
තෙවර්ණිකා පියතරමන්තතා කචි,
එවං පියො සුථු අත්තා පරෙසං
තසමා න භිංසෙ පරං අත්තකාමොති.²

3. 1. 9.

යඤ්ඤාසුභතං.

120 සාවජ්ජියං—

තෙන බො පත සමයෙන රඤ්ඤා පසෙනදිස්සා³ කොසලස්ස මහා-
යඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො භොති. පඤ්ච ව උසභසතාති පඤ්ච ව වච්ඡතර්සතාති
පඤ්ච ව වච්ඡතර්සතාති පඤ්ච ව අජ්සතාති පඤ්ච ව උරබ්භසතාති
ථුණ්හපනිතාති භොන්ති යඤ්ඤත්ථාය. යෙ පිස්ස තෙ භොන්ති දසාති වා
පෙස්සාති වා කමමකරුති වා ගෙපි දණ්ඨතජ්ජිතා භයතජ්ජිතා අස්සුමුබා
රුදමානා පරිකමමාති කරෙන්නති.

අථ බො සබ්බෙහුලා භික්ඛු පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදාය
සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය පටිසිංසු.⁴ සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩ-
පාතපටික්ඛන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්භා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො තෙ භික්ඛු
භගවන්තං එතදවොච: ඉධ භන්තෙ, රඤ්ඤා පසෙනදිස්සා කොසලස්ස
මහායඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො භොති, පඤ්ච ව උසභසතාති පඤ්ච ව වච්ඡතර-
සතාති පඤ්ච ව වච්ඡතර්සතාති⁵ පඤ්ච ව අජ්සතාති පඤ්ච ව උරබ්භසතාති
ථුණ්හපනිතාති භොන්ති යඤ්ඤත්ථාය. යෙපිස්ස භන්තෙ⁶ තෙ භොන්ති දසාති
වා පෙස්සාති වා කමමකරුති වා ගෙපි දණ්ඨතජ්ජිතා භයතජ්ජිතා අස්සුමුබා
රුදමානා පරිකමමාති කරෙන්නති.

1. ඔහරිත්වා - සිමු. 2. පරමත්තකාමො - මජ්ඣ. 3. පසෙනදි කොසලස්ස - සිමු. 2. සතා.
PTS. 4. පාටිසිංසු - PTS. 5. වච්ඡතර් - මජ්ඣ. සතා. 6. යෙපිස්ස තෙ - මජ්ඣ. සතා.

මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මට නැත. මහරජ, තමහට වඩා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද? මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මට ද නැත.

ඉක්බිති පස්තදි කොසොල් රජ පහයෙන් බැස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්තදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි මම මලලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහාතලමන අරා සිටියෙමි මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද?” යි තෙල කිමි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මලලිකා-දෙවිය මට “මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මට නැත. මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද?” යි තෙල බස් කිවු ය. වහන්ස, මෙසේ කියන ලද මම මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන් කිසිවෙක් මටත් නැතැ” යි තෙල කියෙමි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ චේත්‍යයෙහි මේ ගාථාව වදල සේක:

සියලු දිගුත් සිහින් අනුගමනය කොට තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වුවකු කිසි තැනෙක නො ම ලදිමි. මෙසේ අන් බොහෝ දෙනාට ද තෙමේ ප්‍රිය ය. එහෙයින් තමහට වැඩ කැමැත්තේ මෙරමා නො පෙළන්නේ ය.

3. 1. 9.

ගඤ්ඤ සුත්‍රය.

120. සැවැන්නුවර-

එකල්හි පස්තදි කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹුනු ද, පන්සියක් තැහැඹියෝද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් තිරෙළවෝ ද යාගය පිණිස වැඩ ඇර බඳනා ලද්දහු වෙත්. ඔහුගේ දසයෝ ය කියා හෝ දූතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහුත් දඬුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු අඬමින් පිරියම් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැන් නුවරට පිඬු පිණිස පිටියියහ. සැවැන් නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස-පානයෙන් වැලකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කළහ. වහන්ස, මෙහි පස්තදි කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹු වස්සෝ ද, පන්සියක් තහඹු වැස්සෝ ද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් ලදරුමාඬුනු ද යාගය පිණිස වැඩ ඇර බඳන ලදුවෝ වෙත්. ඔහුගේ දසයෝ ය කියා හෝ දූතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහුත් දඬුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු හඬමින් පිරියම් කෙරෙත්.

අථ බො භගවා එතමන් විදිතා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

අසාමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපාසං වාජපෙය්‍යං නිරග්ගලං,
මහායඤ්ඤ මහාරම්බා¹ ත තෙ හොනති මහපථලා.

අජේළුකා ච ගාවො ච විවිධා යත්ථ හඤ්ඤරෙ,
ත තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො.

යෙ ච යඤ්ඤ නිරුරම්බා යජනති අනුකුලං² සදා,
අජේළුකා ච ගාවො ච විවිධා තෙත්ථ හඤ්ඤරෙ

එතං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො,
එතං යජේථ මෙධාචී එසො යඤ්ඤං මහපථලො.

එතං හි යජමානස්ස සෙය්‍යො හොති ත පාපියො,
යඤ්ඤ ච විපුලො හොති පභිදනති ච දෙවතාති.

3. 1. 10.

බකුනසුතනං.

121. සාවන්තියං—

තෙන බො පත සමයෙන රඤ්ඤ පසෙකදි³කොසලෙන මහාජනකායො
බකුපිතො හොති, අපොකචේව රජ්ජුති අපොකචේව අනුති අපොකචේව
සඛලිකාති.

අථ බො සමබ්හුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා පත්තච්චරමාදාය
සාවන්තියං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. සාවන්තියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතතා
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙහුපසඛිතමිංසු. උපසඛිතමිත්වා
භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්තා බො
තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භනෙත රඤ්ඤ පසෙකදිකොසලෙන
මහාජනකායො බකුපිතො අපොකචේව රජ්ජුති අපොකචේව අනුති
අපොකචේව සඛලිකාතීති.

අථ බො භගවා එතමන් විදිතා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත තං දළහං බකුනමාහු ධීරා
යදායසං දරුජං බබ්බජඤ්ච,⁴
සාරත්තරත්තා මණිකුණ්ඩලෙසු
පුටෙතසු දරෙසු ච යා අපෙකඛා.

එතං දළහං බකුනමාහු ධීරා
ඔහාරිතං සිපිලං දුපපමුඤ්චං,
එතමපි ඡෙත්වාන පරිබ්බජන්ති
අතපෙකඛිනො කාම සුඛං පහායාති.

බකුනවග්ගො පඨමො.

1. නිරග්ගලං මහාරම්බා - මජ්ඣං. 2. අනුකුලං - PTS, යජනනාහුකුල - සං. 3. පසෙකදිකා - මජ්ඣං, PTS. 4. පබ්බජඤ්ච-මජ්ඣං, සං., PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ දූත ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් වදාළ සේක:

අසකමෙධ ය, පුරිසමෙධ ය, සමමාපාස ය, වාජපෙය්‍ය ය, නිරගහල ය
යන (කාන්‍ය වශයෙන්) මහත් ආරම්‍භ ඇති ඒ මහායාගයෝ මහත්ඵල
නොවෙත්.

යම් යාගයෙකිනි තන්වාදූරාමි වූ එළුනිරෙළුවෝ ද, ගෙරිහු ද තසනු
ලැබෙත් නම් ඒ යාගයට සමයක්ප්‍රතිපත්ත වූ බුද්ධාදි මහර්ෂිහු නො
පැමිණෙත්.

යම් යාග කෙතෙක් අලාරම ආත්තාහු ද, (එබඳු යාගයන්) කුලයක්
පාසා හැම කල්හි කෙරෙත්. මෙහි තන්වාදූරාමි වූ එළුනිරෙළුවෝ ද, ගෙරිහු ද
නො තසනු ලැබෙත්.

සමයක්ප්‍රතිපත්ත වූ බුද්ධාදි මහර්ෂිහු මේ යාගයට පැමිණෙත්. නුව-
ණැත්තේ තෙල යාගය කරන්නේ ය. තෙල යාගය මහත්ඵල ය.

තෙල යාගය කරන්නහුට වැඩිමෙක් වේ. පිරිහිමෙක් නො වේ. යාගය ද
විජුල වේ. දෙවියෝත් පහදිති.

3. 1. 10.

බන්ධන සූත්‍රය.

121. සාවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජු විසින් ඇතම්හු රැහැණින් ද, ඇතම්හු
යදමින් ද, ඇතම්හු හැකිල්ලෙන් ද සි මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දහු
වෙත්.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරා හැඳ පොරොවා පාසිවුරා ගෙණ
සාවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සාවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර
පසුබත පිණිසානයෙන් වැළඟුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන්
ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි පසේනදි කොසොල් රජු
විසින් ඇතම්හු රැහැණින් ද, ඇතම්හු යදමින් ද, ඇතම්හු හැකිල්ලෙන් ද සි
මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දහු ය” යි තෙල සාල කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ දූත ඒ වේලායෙහි මේ
ගාථාවන් වදාළ සේක.

යමුවා වූ ද දූවමුවා වූ ද බබුස්තණමුවා වූ ද යම් බන්ධනයක් වේ ද, ඒ
බන්ධනය දැනී ය යි ප්‍රාඥයෝ නො කියත්. මිණිකොබොල්ලි ද දරුවන්
කෙරෙහි ද අමුවන් කෙරෙහි ද දැනිඇලුමින් ඇලුනු යම් අපෙක්ෂායෙක් වේ ද,

යට (=සිවු අපායට) ඇඳ ලන ලිහිල් වූ මිදීමට දුෂකර වූ මේ බන්ධනය
දැනී ය යි නුවණැත්තෝ කියත්. කාමයන්හි අපෙක්ෂා තැත්තාහු මේ බන්ධනය ද
සිඳ කම්සුව හැර දමා ගිහිගෙය හැර යෙත්.

නමුඤ්ඤානං:

දහරේ පුරිසො රුජාපියං අත්තාතරකඛිතො,
අපපකා අත්තකරණා මිලලිකා යඤ්ඤබ්බිතනනි.

2. අපුත්තකවග්ගො

3. 2. 1.

සත්තපටිලක්ඛනං.

122. එකං සමයං භගවා සාවක්ඛියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිභාරමානු-
සාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සායනසමයං පටිසල්ලානා
වුට්ඨිතො බ්බිද්ධොරුකොට්ඨකෙ නිසිනො හොති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි-
කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙචා
එකමන්තං නිසිදි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සත්ත ව ජට්ටි සත්ත ව නිගණ්ඨා සත්ත ව
අවෙලකා¹ සත්ත ව එකසංචකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා පරාලුක්ඛත්තබ්බලොමා
බාරිච්චිබ්බොදා² භගවතො අවිදුරෙ අභිකක්ඛනනි. අථ ඛො රුජා පසෙනදි
කොසලො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඬිතං කරිචා දකඛිණ-
ජාණ්ණමණ්ඩලං පඨවියං නිගනචා යෙන තෙ සත්ත ව ජට්ටි සත්ත ව නිගණ්ඨා
සත්ත ව අවෙලකා සත්ත ව එකසංචකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා තෙනඤ්ජලිං
පණාමෙචා තිකඛිතභුං නාමං සාවෙසි: රුජාහං භන්තෙ පසෙනදි
කොසලො, -පෙ- රුජාහං භන්තෙ පසෙනදි කොසලොති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අවිරපක්ඛනෙනසු තෙසු සත්තසු ව
ජට්ටිලෙසු සත්තසු ව නිගණ්ණෙසු සත්තසු ව අවෙලකෙසු සත්තසු ව
එකසංචකෙසු සත්තසු ව පරිබ්බාජකෙසු යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්.
උපසඬිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං
නිසිනො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතද්වොච: යෙ තෙ
භන්තෙ ලොකෙ අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා එතෙ තෙසං
අඤ්ඤාතරුති.

දුජ්ජානං ඛො එතං මහාරුජ් නයා ගිහිතා කාමභොගිතා පුත්තසම්බා-
බසග්ගං අජ්ඣාචසන්නෙත කාසිකවඤ්ඤං පච්චක්ඛානෙත මාලාගනිවිලෙ-
පනං ධාරයන්නෙත ජාතරූපරජ්ජනං සාදියන්නෙත 'ඉමෙ වා අරහන්තො
ඉමෙ වා අරහත්තමග්ගං සමාපන්නා'ති.

1. අවෙලා - සං. PTS. සි. 1 2. 2. බාරිච්චි. අදාය - PTS.

එහි උද්දායය: ।

දහර, පුරිස, රජ, පිය, අත්තරකකිත, අපසකා, අත්තකරණ, මලලිකා, යඤ්ඤ, බකිත ය යි සුත්‍ර දශගෙකි.

2. අප්‍රත්තන වගීය.

3. 2. 1.

සත්තප්පිල සූත්‍රය.

122. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ පුවරම් නම් මුවරමා පහයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පලසමවතින් තැඟි සිටිසේක් බිහිදෙරකොටුවෙහි වැඩහුන් සේක. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකල්හි වැඩුනු කැසනියලොම් ඇති ජට්ටියෝ සත් දෙනෙක් ද, නිගණ්ඨයෝ සත් දෙනෙක් ද, අවෙලකයෝ සත් දෙනෙක් ද, එකසාටකයෝ සත් දෙනෙක් ද, පරිව්‍රාජකයෝ සත් දෙනෙක් ද තත් තවුස්පිරිකර ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි (එ පෙදෙස) ගෙවා යෙහි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්තෙන් තැඟිට උතුරැසළුව එකස් කොට දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි හැන ජට්ටියන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවෙලකයන් සත්දෙන ද, එකසාටකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද වෙත ඇදිලි බැඳ “වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජ වෙමි. ... වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජ වෙමි” යි තෙවරක් නම ඇස්වී ය.

ඉක්බිති ඒ ජට්ටියන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවෙලකයන් සත්දෙන ද එකසාටකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද ගිය නොබෝ වෙලෙහි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ලොව යම් ඒ කෙනෙක් රහත්හු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තාහු හෝ වෙත් ද, තුළුහු ඔවුනහු එක්තරා කෙනෙකැ” යි තෙල සැල කෙළේ ය.

මහරජ, ගිහි වූ කම්සැප විදින දරුවන්ගෙන් පළිබොධ ඇති යහන්හි වෙසෙන සිහිඳු සඳුන් ගල්වන මල්ගදවිලෙවුන් දරණ රන්රිදි ඉවසන තොප විසින් ‘මොහු රහත්හු ය කියා හෝ මොහු රහත්මගට පිළිපත්තෝ ය යි’ කියා හෝ තෙල නොදන හැකි ය.

සංවාසෙන බො මහරාජ සීලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉහතරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤාන. සංවාසාරෙන බො මහරාජ සොවෙය්‍යං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉහතරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤාන. ආපදසු බො මහරාජ ථාමො වෙදිතබ්බං. සො ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉහතරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤාන. සාකච්ඡාය බො මහරාජ පඤ්ඤා වෙදිතබ්බං. සා ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉහතරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤානාති.

අච්ඡරියං භනෙත අබ්‍යුතං භනෙත, යාව සුභාසිතමිදං භනෙත භගවතා: 'දුජ්ජාතං බො එතං මහරාජ තයා ගිහිතා කාමභොගිතා -පෙ- පඤ්ඤාවතා නො දුපපඤ්ඤානා'ති.

එතෙ භනෙත මම පුරිසා වාරා³ ඔවරකා ජනපදං ඔවරිකා ආගච්ඡන්ති. තෙහි පඨමං ඔවිණ්ණං⁴ අහං පච්ඡා ඔයාසිසාමි⁵. ඉද්දති තෙ භනෙත රජොජලලං පවාහෙත්වා සුත්තාතා සුචිලිතා කප්පිතකෙසමස්ස ඔද්දතවත්ථ-වසකා⁶ පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතා සම්බග්ගිභූතා පරිවාරසිසානතීති.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

න වණ්ණරූපෙන තරො සුජාතො
න විස්සසෙ ඉත්තරදස්සතෙන,
සුසඤ්ඤානානං හි විසඤ්ජතෙන
අසඤ්ඤාතා ලොකමිමං වරන්ති.

පතිරූපකො මිත්තිකා⁷ කුණ්ඩලොව
ලොභධස්මාසොච සුවණ්ණජ්ඣෙතා,
වරන්ති එකෙඃ පරිවාරජන්නා
අජන්තා අසුඛා බග්ගි සොභමානාති.

3. 2. 2.

පඤ්චරාජස්සතනං.

123. සාවජ්ජියං—

හෙත බො පත සමයෙන පඤ්චතනං රාජ්ජිතං පසෙනදිපමුඛාතා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතානං සම්බග්ගිභූතානං පරිවාරයමානානං අශමන්තරා කථා උපදපාදි: කිණු බො කාමාතං අග්ගන්ති.⁸

1. ඉහරං - PIS, ස්‍යා. 2. පඤ්ඤාවතා - PTS. 3. මොරා - සිමු. 2 වරා - මජ්. PTS. 4. ඔවිණ්ණං - සි මු. 5. ඔයාපට්ඨසාමි - මජ්. PTS. 6. මහසිසාමි - ස්‍යා. 6. ඔද්දත වත්ථා - මජ්. PTS. 7. මහතිකා - ස්‍යා. PTS. 8. ලොභකා - මජ්. ස්‍යා.

මහරජ, එක් ව විසිනෙන් ශිලය දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නොමෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. පැණැත්තහු විසිනි. පැණතැනියහු විසින් නො වේ. මහරජ, කපාච්ඡාදනයෙන් පවිත්‍රබව දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. නුවණැත්තහු විසිනි. නුවණ නැතියහු විසින් නොවේ. මහරජ, විපතෙහි දී ඥානශක්තිය දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නොවේ. නුවණැත්තහු විසිනි. මුසියා විසින් නො වේ. මහරජ, සාකච්ඡා යෙන් නුවණ දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසිනි. නො මෙනෙහි කරන්නහු විසින් නො වේ. නුවණැත්තහු විසිනි. ඥානීතයා විසින් නො වේ.

වහන්ස, ආශ්වායීයෙකි. වහන්ස, අද්දුගයෙකි. වහන්ස, “මහරජ ගිහි වූ කම්සැප විදින කොප විසින් මෙය දුකසේ දතයුතුය ... නුවණැත්තහු විසිනි. නුවණහු විසින් නො වේ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් දෙශනා කරණ ලදි.

වහන්ස, මොහු මාගේ පවත් විමසන චරපුරුෂයෝ ය. ජනපදය විමසා එති. ඔවුන් විසින් පළමු කොට විමසන ලද පෙදෙසට මම පසු ව බැස ගත්තෙමි. වහන්ස, දැන් ඔහු රජස්ඳුලි සෝද හැර මොතටට නැවත මොතටට සුවදවිලෙවුන් ගැල්වූවාහු අන්දමි නබා සැරසූ කෙස්වුළු ඇත්තාහු සුදුවත් හැඳ ගත්තාහු පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියාහු යුක්ත වූවාහු ඉඳුරන් හසුරා වන්නාහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ මේලාවෙහි මේ ගාථාවන් වදල සේක:

මිනිස් තෙමේ රාසවහනින් මැනවින් නො දත හැකි ය. සවලාමාත්‍ර දශීනියෙන් නො අදහන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. සංයම නැත්තෝ විනා-සංයම ඇත්තන්ගේ පරිඥානානුකූලකරණයෙන් යුක්ත ව මෙලොව හැසිරෙත්.

ඇතුළත අපිරිසිදු වූ පිටත ගොබතා වූ ඇතැම් කෙනෙක් සවණ්ණප්‍රති-රූපක වූ වැටිබූවා කොඩොලක් මෙන් ද, රණින් වැසුනු ලොහොබූවා අඬුමස්සක් මෙන් ද පිරිවරින් වැසුනාහු හැසිරෙත්.

3. 2. 2.

පඤ්චරාජ සූත්‍රය.

123. කැවැත්නුවර—

එකල්හි පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉඳුරන් පිණවන්නා වූ පසේනදි කොසොල් රජුන් ප්‍රමුඛ කොට ඇති පස් රජුන් අතර “කාමමසු අතුරෙන් කුමක් අසු ද?” යන මේ අතුරු කතාව පහල විය.

තනුකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා කාමානං අග්ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: ගඤ්ඤා කාමානං අග්ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: රසා කාමානං අග්ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: ථොට්ඨබ්බා කාමානං අග්ගන්ති. යතො ඛො තෙ රුජානො¹ තාසකම්භු අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙත්තුං. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො තෙ රුජානො එතදවොච: අයාම මාරිසා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්භාමි. උපසඛකම්භා භගවන්තං එතමන්තං පටිපුච්ඡාමි, යථා තො භගවා ව්‍යාකරිසාති තථා තං ඛාරෙසාමාති²

එවං මාරිසාති ඛො තෙ රුජානො රඤ්ඤා පසෙනදියං කොසලස්ස පච්චස්සොසුං. අථ ඛො තෙ පඤ්ච රුජානො පසෙනදිපසමුඛා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්භු. උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: “ඉධ භන්තෙ අමානං පඤ්චන්තං රුජ්ඣං පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨානං සමිඤ්චිභුත්තං පරිවාරයමාත්තං අයමන්තරු කථා උද්දාදි: කිනන්ත ඛො කාමානං අග්ගන්ති? එකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා -පෙ- ථොට්ඨබ්බා කාමානං අග්ගන්ති. කිනන්ත ඛො භන්තෙ කාමානං අග්ගං”න්ති?

මනාපපරිසන්තං බ්වමං මහාරුජ පඤ්චස්ස කාමගුණෙස්ස අග්ගන්ති වදාමි. තෙ’ව³ මහාරුජ රූපා එකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව³ රූපා එකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙහි ච යො රූපෙහි අත්තමනො භොති. පරිපුණ්ණ-සඛකපෙසා, සො තෙහි රූපෙහි අඤ්ඤං රූපං උත්තරිතරං වා පණ්ණිතතරං වා න පණෙති. තෙ තස්ස රූපා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස රූපා අනුත්තරං භොන්ති.

තෙ’ව³ මහාරුජ සද්දා -පෙ- තෙ’ව මහාරුජ ගඤ්ඤා -පෙ- තෙ’ව³ මහාරුජ රසා -පෙ- තෙ’ව³ මහාරුජ ථොට්ඨබ්බා එකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව³ ථොට්ඨබ්බා එකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙහි ච යො ථොට්ඨබ්බෙහි අත්තමනො භොති පරිපුණ්ණසඛකපෙසා, සො තෙහි ථොට්ඨබ්බෙහි අඤ්ඤං ථොට්ඨබ්බං උත්තරිතරං වා පණ්ණිතතරං වා න පණෙති. තෙ තස්ස ථොට්ඨබ්බා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස ථොට්ඨබ්බා අනුත්තරං භොන්ති.

තෙන ඛො පහ සමයෙන වන්දනඛගලිකො උපාසකො තස්සං පරිසායං නිසින්නො භොති. අථ ඛො වන්දනඛගලිකො උපාසකො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසභිතං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිහාති මං භගවා, පටිහාති මං සුගතාති.

“පටිහාතු තං වන්දනඛගලිකාති” භගවා අවොච.

අථ ඛො වන්දනඛගලිකො උපාසකො භගවතො සමමුඛා තදනුරූපාය ගාථාය අභිත්ථි:

1. මහාරුජානො - සිමු 1. 2. ඛාරෙසාමාති - සිමු 2. ස්‍යා, PTS. 3. තෙ ව - සිමු, 2. PTS. යෙ ව - ස්‍යා.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් ශබ්දයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් ගන්ධයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රසයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් සප්‍රභවයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. යම් හෙයකින් ඒ රජවරු ඔවුනොවුන් හඟවන්නට නො හැකි වුහ ද? එකල පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ඒ රජවරුන්ට “නිදුකානෙති, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙමිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් මේ කරුණ විචාරන්නමෝ යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට විසඳන සේක් ද, එපරිද්දෙන් එය දරන්නෙමු”යි කෙල කී ය.

නිදුකානෙති, එසේ ය සි ඒ රජවරු පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිතුරු දුන්හ. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ ප්‍රමුඛ කොට ඇති ඒ පස් රජහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි පස්කම්ගුණෙන් පිණිසයා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉදුරන් හසුරුවන්නා වූ අප පස් රජුන් අතර-කාමවස්තුන් අතුරෙන් කීමෙක් අග්‍ර ද” යන මේ අතුරු කතාව පහළ විය. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවස්තුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කීහ. ඇතැම් කෙනෙක් ශබ්දයෝ කාමවස්තුන් අතුරෙන් සප්‍රභවයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කීහ. වහන්ස, කාමවස්තුන් අතුරෙන් කීමෙක් අග්‍ර ද?

මහරජ, මම වනාහි පඤ්චකාමගුණයන් අතුරෙන් මනාපය කෙළවර කොට ඇත්තේ අග්‍රහ සි කියමි. මහරජ, ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් රූපවලින් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සංකල්ප ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ රූපයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් රූපයක් නො පතයි. ඔහුට ඒ රූපයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ රූපයෝ අනුහතර වෙත්.

මහරජ, ඒ ශබ්දයෝ ම ... මහරජ, ඒ ගන්ධයෝ ම ... මහරජ, ඒ රසයෝ ම ... මහරජ, ඒ සප්‍රභවයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ සප්‍රභවයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් සප්‍රභවයන්ගෙන් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සංකල්ප ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ සප්‍රභවයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් සප්‍රභවයක් නො පතයි. ඔහුට ඒ සප්‍රභවයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ සප්‍රභවයෝ අනුහතර වෙත්.

එකල්හි වඤ්ඤාභිලිභ උපාසක තෙමේ ඒ පිරිස්හි හුන්නේ වේ. ඉක්බිති වඤ්ඤාභිලිභ උපාසක තෙමේ හුන්සේනන් තැනිට උතුරුසඵල එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහෙයි, සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය” යි කෙල සැළ කෙළේ ය:

“වඤ්ඤාභිලිභ, තොපට වැටහේවා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

ඉක්බිති වඤ්ඤාභිලිභ උපාසක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඊට සුදුසු ගාථායෙන් සතුති කෙළේ ය.

පදුමං යථා කොකකදං සුගඤ්ඤිං
පානො සියා පුලලමේතගඤ්ඤිං,
අභිනිරසං පසුභං මිරොවමානං
තපනනමාදිවමිවනනලිකෙති.

අථ බො තෙ පඤ්ඤා රාජානො වන්දනභගලිකං උපාසකං පඤ්ඤාති
උත්තරාසඤ්ඤාති අච්ඡාදෙසුං. අථ බො වන්දනභගලිකො උපාසකො තෙහි
පඤ්ඤාති උත්තරාසඤ්ඤාති භගවන්තං අච්ඡාදෙසීති.

3. 2. 3.

දෙණපාකසුතතං.

124. සාවස්ථියං—

තෙන බො පන සමයෙන රාජා පණ්ණාදි කොසලො දෙණපාකං සුදං¹
පරිභුඤ්ඤති. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො භුතතාමි මහස්සාසි
යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
ඵකමන්තං තිසිද්

අථ බො භගවා තං රාජානං පසෙනදි කොසලං භුතතාමි මහස්සාසිං
විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

මනුජස්ස සද්ධ සතිමතො මනනං ජාතතො ලඛිතොජනෙ,
තනු තස්ස²භවන්ති වෙදනා සතිකං ජරති ආයුපාලයන්ති

තෙන බො පන සමයෙන සුදස්සන්තො මාණවො රඤ්ඤාදි පසෙනදිස්ස
කොසලස්ස පිට්ඨිතො සීතො භොති. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො
සුදස්සන්තං මාණවං ආමන්තෙසි: “ඵහි ත්වං තාත සුදස්සන්ත, භගවතො සන්තකෙ
ඉමං ගාථං පරියාපුණීත්වා මම භත්තාභිභාරෙ භාස. අහඤ්ඤා හෙ දෙවසිකං
කභාපණ්ණසතං නිවච්ඡිකං³ පවත්තසිස්සාමිති.” ඵවං දෙවති බො සුදස්සන්තො
මාණවො රඤ්ඤාදි පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිස්සත්වා⁴ භගවතො සන්තකෙ
ඉමං ගාථං පරියාපුණීත්වා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස භත්තාභිභාරෙ සුදං භාසති:

“මනුජස්ස සද්ධ සතිමතො මනනං ජාතතො ලඛිතොජනෙ,
තනු තස්ස²භවන්ති වෙදනා සතිකං ජරති ආයුපාලයන්ති.”

අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො අනුපුබ්බිත තාලිකොදනපරමතාය
සණ්ඨාසි. අථ බො රාජා පසෙනදි කොසලො අපරෙත සමයෙන සලලි-
බ්බිතගතො⁵ පාණිනා ගතතාති අනුමෙජ්ජන්තො තායං වෙලායං ඉමං උද්ගතං
උද්ගතෙසි: “උභයෙන ච ත මං සො භගවා අනේත අනුකම්පි, දිට්ඨධම්මකෙන
වෙච අනේත සම්පරාසිකෙන වා”ති.

1. දෙණපාකකුරං - මජ්ඣ. දෙණපාකසුදං - සී. 2. තනුකස්ස - මජ්ඣ. සසා.
3. නිවං භික්ඛා - මජ්ඣ. නිවච්ඡන්තං - සසා. 4. පටිස්සත්වා - සසා PTS.
5. සුසලලිබ්බිතගතො - මජ්ඣ. සසා.

සුවද ඇති රත් පිසුම අලුසම පිසුනේ යම්සේ පහ නො වූ සුවද ඇත්තේ වන්නේ ද, එසෙයින් අහසෙහි බබලන හිරු මෙන් විරාජමාන වූ බුදුරජානන් වහන්සේ බලව.

ඉක්බිති ඒ පස් රජහු උතුරුසඵ පසෙකින් වන්දනාමාලික උපාසකයා හැදවූහ. ඉක්බිති වන්දනාමාලික උපාසක තෙමේ ඒ උතුරුසඵ පසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිඳි ය.

3. 2. 3.

දෙණපාක සුත්‍රය.

124. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ නිබ්බ්සාලෙහි බත අනුභව කෙරෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ අනුභව කෙළේ වහන් කොට සුසුම් හෙළන සුලු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ පසේනදි කොසොල් රජු, අනුභව කළහ, මහත් කොට සුසුම් හෙළන්නහු දැන ඒ චේලාවෙහි මේ ගාථාව වදාළ සේක:

හැම කල්හි සිති ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දන්නා ඒ මිනිසාගේ (දුඛ). වෙදනාවෝ හුනී වෙත්. (චෑලු අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

එකල්හි සුදස්සන මාණවක තෙමේ කොසොල් රජු පිටිපස සිටියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සුදස්සන මාණවකයා ඇමතී ය. දරුව, සුදස්සන, එව තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය පිරිවහා මා බත් වළඳන කල්හි කියව. මම ද තට දවස් පතා කහවණු සියයක නිත්‍ය-භික්ෂාවක් (=වැටුපක්) පවත්වන්නෙමි යි. එසේ ය, දේවයන් වහන්සැ යි සුදස්සන මාණවක තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව පිරිවහා පසේනදි කොසොල් රජු බත් වළඳන කල්හි කියයි:

“හැම කල්හි සිති ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දන්නා ඒ මිනිසාගේ (දුඛ) වෙදනාවෝ හුනී වෙත්. (චෑලු අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පිළිවෙළින් සහල් නැළියක බත වැනි ම ආහාරය කොට ඇති බැවිනි සිටියේ ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පසු කලෙක සැහැල්ලු සිරුරු ඇත්තේ අතින් ශරීරවයවයන් පිරිවදනේ ඒ චේලාවෙහි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙලොව අභිවෘද්ධියෙන් ද, පරලොව අභිවෘද්ධියෙන් ද යන උභයාභිසේන ම මට අනුකම්පා කළ සේකැ”යි මේ ප්‍රීති වාක්‍යය පහළ කෙළේ ය.

3. 2. 4.

පඨමසඛගාමස්සත්තං.

125. සාවඤ්ඤං—

අථ බො රුජා මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙනං සන්නායතිඤා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අස්සොසි බො රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කිර මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙනං සන්නායතිඤා මම අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිං සෙනං සන්නායතිඤා රුජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අථ බො රුජා ච මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛගාමෙසු. තස්මිං බො පන සඛගාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො රුජානං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජෙතො ච රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රාජධානිං සාවඤ්ඤං පායාසි¹.

අථ බො සමබ්බුලා භික්ඛු පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙඤා පනතථිවරමාදාය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පථිසිංසු. සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිඤා පච්ඡාභ්‍යාතං පිණ්ඩපාතං පටික්කන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

ඉධ භන්තෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙනං සන්නායතිඤා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි. අස්සොසි බො භන්තෙ රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කිර මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙනං සන්නායතිඤා මම අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අථ බො භන්තෙ රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිං සෙනං සන්නායතිඤා රුජානං මාගධං අජාතසත්තං වෙදෙහිපුත්තං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි. අථ බො භන්තෙ රුජා ච මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛගාමෙසු.

තස්මිං බො පන භන්තෙ, සඛගාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො රුජානං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජෙතො ච භන්තෙ, රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රාජධානිං සාවඤ්ඤං පායාසීති.

රුජා භික්ඛවො, මාගධො අජාතසත්තා වෙදෙහිපුත්තො පාපමිත්තො පාපසඤ්ඤා පාපසමපච්චෙකා. රුජා ච බො භික්ඛවො, පසෙනදි කොසලො කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසඤ්ඤා කල්‍යාණසමපච්චෙකා. අජාතසත්තා² භික්ඛවො රුජා පසෙනදි කොසලො ඉමං රත්තිං දුක්ඛං සෙස්සති³ පරුජෙතොති.

ජයං වෙරං පසවති දුක්ඛං සෙති පරුජෙතො,
උපසන්නො සුඛං සෙති භික්ඛා ජයපරුජන්ති.

1. පච්චුය්‍යාසි - මජ්ඣ. සං., - සිමු 1. 2. අජෙජව - මජ්ඣ. සි 1. සං., 3. සෙති, මජ්ඣ. සි 1.

3. 2. 4.

පඨමසංගාම සූත්‍රය.

125. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ (සනහාහ) සන්නද්ධ කොට ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසි ගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය.

පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ “මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසි ගම කරා පැමිණියේ ය”යි ඇසී ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසවා ගෙන මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජුට විරුද්ධ ව කසි ගම කරා යුද පිණිස ඉදිරියට ගියේ ය.

මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළ හ. ඒ යුදෙහි දී මගධෙයවර වූ වෙදෙහි-පුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පාරදවී ය. පාරදුනු පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ස්වකීය රාජධානිය වූ සැවැත්තුවරට ම පෙරළා ගියේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැද පොරොව පා සිවුරු ගෙන සැවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබහ පිණිස පාතයෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ.

වහන්ස, මෙහි මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ “මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ මට විරුද්ධ ව යුද පිණිස සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය”යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙන මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, එකල්හි මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළ හ.

වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පාරද විය. වහන්ස, පාරදුනු පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිය රාජධානිය වූ සැවැත්තුවරට ම පෙරළා ගියේ ය.

මහණෙනි, මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්තු රජ තෙමේ පවිටු මිතුරන් ඇත්තේ ය. පවිටු යහළුවන් ඇත්තේ ය. පවිටන් කෙරෙහි නැමුණේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ කලණ මිතුරන් ඇත්තේ ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තේ ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුණේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ පාරදුනේ අද මේ රැයත් දුක සේ හොච්ඡත්තේ ය.

දිනත්තේ මෙවර ජනයා ලබයි. පාරදුනේ දුක සේ වෙසෙයි. දිනුම් පාරදුම් දෙක හාර සත්සිදුනේ සුව සේ වෙසෙයි.

3. 2. 5.

දුතියසඛ්‍යාමස්සනං.

126. සාවඤ්ඤං—

අථ බො රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තො චතුරඛිනිං සෙතං සන්තායතිඤා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්බුය්‍යාසි යෙන කාසි.¹ අසොසාසි බො රුජා පසෙනදි කොසලො රුජා නිර මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තො චතුරඛිනිං සෙතං සන්තායතිඤා මම අබ්බුය්‍යාතො යෙන කාසිති.

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො චතුරඛිනිං සෙතං සන්තායතිඤා රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි.¹ අථ බො රුජා ච මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛ්‍යාමෙසු. තස්මිං බො පන සඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තං පරාජෙසි, ජීවගාහඤ්ඤ² නං අගගහෙසි.

අථ බො රඤ්ඤො පසෙනදියං කොසලස්ස එතදගොසි: නිඤ්ඤාපි බො ම්‍යායං රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තො අදුබ්බන්තස්ස දුබ්බති. අථ ච පන මෙ භාගිනෙය්‍යා ගොති. යන්ත්‍රානාහං රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතස්සත්තො³ වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හත්තිකායං පරියාදිසිඤ්ඤා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසිඤ්ඤා සබ්බං රථකායං පරියාදිසිඤ්ඤා සබ්බං පනතිකායං පරියාදිසිඤ්ඤා ජීවන්තමෙව නං ඔස්සප්පෙය්‍යන්ති⁴.

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතස්සත්තො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හත්තිකායං පරියාදිසිඤ්ඤා -පෙ- ජීවන්තමෙව නං ඔස්සප්පෙ⁵.

අථ බො සම්මනුලා භික්ඛු පුබ්බන්තස්සමයං නිවාසෙඤ්ඤා පනාච්චරමාදය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩය පවිසිංසු. සාවඤ්ඤං පිණ්ඩය වරිඤ්ඤා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො යෙන භගවා නෙත්‍රපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු:

ඉධ භන්තෙ, රුජා මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තො චතුරඛිනිං සෙතං සන්තායතිඤා රුජානං පසෙනදි කොසලං අබ්බුය්‍යාසි යෙන කාසි. අසොසාසි බො භන්තෙ, රුජා පසෙනදි කොසලො -පෙ- කාසිති. අථ බො භන්තෙ, රුජා පසෙනදි කොසලො චතුරඛිනිං සෙතං සන්තායතිඤා රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි. අථ බො භන්තෙ, රුජා ච මාගධො අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛ්‍යාමෙසු. තස්මිං බො පන භන්තෙ, සඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජානං මාගධං අජාතස්සත්තු වෙදෙහිපුත්තං පරාජෙසි. ජීවගාහඤ්ඤ නං අගගහෙසි.

1. කාසි - PTS. 2. ජීවගාහං - මජ්ඣ. PTS. 3. අජාතස්සත්තුස්ස - සීවු. 1. 2.

4. ඔස්සප්පෙය්‍යං - මජ්ඣ. 5. ඔස්සප්පි - මජ්ඣ.

3. 2. 5.

දුතිය සබ්බාම සූත්‍රය.

126. සැවැත්තුවර-

එකල්හි මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ පසේනදි කොසොල් රජුහට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. පසේනදි කොසොල් රජතෙමේ “මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහි-පුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ යැ යි” ඇසීය.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුහට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේය. එකල්හි මගධාධිපති වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ ද පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළහ. ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධාධිපති වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු පැරද විය. ජිවත්‍රාහසෙන් ද ඔහු අල්ලා ගත්තේ ය.

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජුහට මේ අදහස විය: මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර මේ අජාතසත්ත රජ තෙමේ කිසිසේත් ද්‍රෝහ නොකරණ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එකතුදු ද්‍රවත් මාගේ බැනනුවෝ වෙති. මම මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුහුගේ සියලු ඇත්සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු අත්සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු රිය සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලුපාබල සෙනහ පැහැර ‘ගෙණ ඔහු ජිවත් වන්නහු ම මුදා හරණෙමි තම් වෑනව යි කියා යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුගේ සියලු ඇත් සෙනහ පැහැර ගෙණ ... ඔහු ජිවත්වන්නහු ම මුදා හළේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැද පොරොවා පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්තුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසපාතයෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළහ:

වහන්ස, මෙහි මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ... කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ ය යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ සිවුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මගධාධිපති වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, ඉක්බිති මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජ තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ ද යුද කළහ. වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධෙඤ්චර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසත්ත රජු පැරද විය. ඔහු ජිවත්‍රාහසෙන් ද අල්ලා ගත්තේ ය.

අථ බො භනො, රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස එතදහොසි: නිඤ්චාපි බො මායං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො අදුබ්බන්තස්ස දුබ්බති, අථ ච පන මෙ භාගිනෙය්‍යො හොති. යනුනාහං රඤ්ඤ මාගධස්ස අජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හත්තිකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං පතනිකායං පරියාදිසිත්වා ජිවන්තමෙව නං ඔස්සපේජග්ගන්ති. අථ බො භනො, රුජා පසෙනදි කොසලො රඤ්ඤ මාගධස්ස අසනජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හත්තිකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිසිත්වා සබ්බං පතනිකායං පරියාදිසිත්වා ජිවන්තමෙව නං ඔස්සපේජි.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

විලුම්පතෙව පුරිසො යාවස්ස උපකප්පති,
යදු ව ඤෙඤු විලුම්පනති සො විලුන්නො විලුප්පති¹.

යානං හි මඤ්ඤති බාලො යාව පාපං න පච්චති,
යදු ච පච්චති පාපං අථ² බාලො දුක්ඛං නිගච්ඡති.

හන්තා ලහති හන්තාරං ජේතාරං ලහතෙ ජයං,
අකෙකාසකො ච අකෙකාසං රොසෙතාරඤ්ච රොසකො,
අථ කම්මවිවට්ඨෙත සො විලුන්නො විලුප්පතිති¹.

3. 2. 6.

ඛිතුසුතනං.

127. සාවහසියං—

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

අථ බො අඤ්ඤතරො පුරිසො යෙන රුජා පසෙනදි කොසලො තෙනු-පසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා රඤ්ඤ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස උපකණ්ණකෙ ආරොවෙසි: මලලිකා දෙව, දෙවි ධිතරං විජාතාති. එවං ධුන්නො රුජා පසෙනදි කොසලො අනන්තමන්තො අහොසි.

අථ බො භගවා රුජාතං පසෙනදිං කොසලං අනන්තමන්තං³ විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉජ්චි පි හි එකච්චියා සෙය්‍යා පොස ජතාබ්ඪ,
මෙධාවිනී සිලවතී සස්සුදෙවා පතිබ්බතා.

තස්සා යො ජායති පොසො සුරො හොති දිසම්පති,
තාදිසා සුභගියා⁴ පුත්තො රජ්ජම්භ අනුසාසතිති.

1. විලුම්පති - ස්‍යා, සිමු, 1. 2. සි 2, PTS. 2. අථ දුක්ඛං - මජ්ඣං 3. අනන්තමන්තං - මජ්ඣං, සිමු 1, PTS. 4. සුභරියා - PTS.

වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජුට මේ අදහස විය: “මගධාබ්ජනී වෙදෙහිපුත්‍ර මේ අජාතසතතුරු රජු තෙමේ කිසිසේත් ද්‍රෝහ නො කරන්නා වූ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතෙකුදු වුවත් මාගේ බැතනුවෝ වෙති. මම මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු රජුගේ සියලු ආත්සෙනන පාඨාර ගෙණ, සියලු අස්සෙනන පාඨාර ගෙණ, සියලු රියසෙනන පාඨාර ගෙණ, සියලු පාබල සෙනන පාඨාර ගෙණ ඔහු ජීවත්වන්නහු ම මුදා හරණෙමි නම් මැනවැ” යි කියා යි. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධෙයවර වූ වෙදෙහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු රජුගේ සියලු ආත්සෙනන පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු අස්සෙනන පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු රියසෙනන පාඨාර අල්ලා ගෙණ, සියලු පාබලසෙනන පාඨාර අල්ලා ගෙණ ඔහු ජීවත් වන්නහු ම මුදා හළේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලාවෙහි දී මේ ගාථා වදාළ සේක:

යම් තාක් ඔහුට හැකි වේ ද, (ඒ තාක්) පුරුෂ තෙමේ වනයා ම ය. යම් කලෙක අත්‍යයෝ (තමා) තසද්ද, එකල්හි ඒ (මෙරමා) නැසූ පුද්ගල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

යම් තාක් පාපය විපාක නො දේ ද, (ඒ තාක්) අඤ්ඤා තෙමේ (සතුටට) කරුණකා යි හභී. යම් කලෙකත් පාපය විපාක දේ ද, එකල්හි අඤ්ඤා තෙමේ දුකට පැමිණේ.

(මෙරමා) තසන්නා (තමා) තසන්නකු ලබයි. (මෙරමා) දිත්තා (තමා) දිත්තකු ලබයි. ආත්‍රොශ කරන්නා ආත්‍රොශ කරන්නකු ලබයි. කිපෙන්නා කිපෙන්නකු ලබයි. තව ද කමය මිහි කිරීමෙන් ඒ (මෙරමා) නැසූ පුද්ගල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

3. 2. 6.

බිතු සුත්‍රය.

127. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ පසේනදි කොසොල් රජුට “දෙවයන් වහන්ස, මලලිකාදෙවී නොමෝ දුවක වැදුවා ය” යි කණ ලඟ සැළ කෙළේ ය. එසේ කී කල්හි පසේනදි කොසොල් රජු නො සතුටු සිත් ඇත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසේනදි කොසොල් රජු නොසතුටු සිත් ඇත්තහු දැන ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා වදාළ සේක.

රජතුමනි, ඇතැම් සත්‍රිය ද ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙයින්) පොෂණය කරණු මැන. නුවණැති සිල්වත් තැදිමයිලන් දෙවි කොට වෙසෙන පතිවත රක්තා (යම් සත්‍රියක් වේ ද,)

දිශාවන්ට අබ්ජනී රජතුමනි, ඇයට යම් පුතෙක් උපදි ද, (හෙ තෙමේ) දක්‍ෂයෙක් වෙයි. එබඳු යහපත් තැනැත්තියගේ පුත්‍ර තෙමේ රුජ්‍යානු-ශාසනා ද කෙරෙයි.

8. 2. 7.

අප්පමාදස්සනං.

128. සාවකපීඨං—

එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීනො, බො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: අපී භු බො භනො එකො ධම්මො යො උභො අපො සමඛිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති.

අපී බො මහාරජ එකො ධම්මො යො උභො අපො සමඛිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති.

කතමො පත භනො එකො ධම්මො යො උභො අපො සමඛිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති?

අප්පමාදෙ බො මහාරජ එකො ධම්මො යො උභො අපො සමඛිගග්ගා¹ නිට්ඨති දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති. සෙය්‍යථාපි මහාරජ යාති කානිච් ජබ්ගමානං² පාණානං පදජාතාති සබ්බාති තාති භජිපදෙ සමොධානං ගච්ජන්ති, භජිපදං තෙසං අග්ගමකබ්බායති යදිදං මහන්තතොතං. එවමෙව බො මහාරජ අප්පමාදෙ එකො ධම්මො යො උභො අපො සමඛිගග්ගා¹ නිට්ඨති දිට්ඨධම්මිකඤ්චව අත්ථං සම්පරුසිකඤ්චාති.

ආයු: ආරුහිසං වණ්ණං සග්ගං උච්චාකුලීතනං,
රතියො පඤ්ඤානොත උලාරු අපරුපරු,
අප්පමාදං පසංසන්ති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ඩිතා

අප්පමනො උභො අපො අබ්ගණ්භාති³ පණ්ඩිතො,
දිට්ඨ ධම්ම ව යො අපො යො වපො සම්පරුසිකො,
අත්ථාතිසමයා ධිරො පණ්ඩිතොති පට්ඨවතිති.

8. 2. 8.

කල්‍යාණමිත්තස්සනං.*

129. සාවකපීඨං—

එකමන්තං නිසීනො, බො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මග්ගං භනො රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං චේතසො පටිච්ඡිතකෙකා උදපාදි: ස්වාකබාතො භගවතා ධම්මො. සො ච බො කල්‍යාණමිත්තස්ස කල්‍යාණසංඝායස්ස කල්‍යාණසම්පවච්චිකස්ස නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසංඝායස්ස නො පාපසම්පවච්චිකස්සාති.

1. සමඛිගග්ගා - මජ්ඣ, ස්‍යා, STP 2. ජබ්ගමානං - මජ්ඣ, ස්‍යා. 3 අබ්ගණ්භාති- මජ්ඣ, ස්‍යා.

* දුතිසප්පමාදස්සනං - ස්‍යා, PTS

3. 2. 7.

අප්‍රමාද සූත්‍රය.

128. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියත් පරලොව අභිවාද්‍ධියත් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමෙක් ඇද්ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියත් පරලොව අභිවාද්‍ධියත් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියත් පරලොව අභිවාද්‍ධියත් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම කීමෙක් ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියත් පරලොව අභිවාද්‍ධියත් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම අප්‍රමාදය යි. මහරජ, ඇවිදින ප්‍රාණින්ගේ යම් කිසි පාසටගන්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ යම්සේ ඇත්පියෙහි ඇතුළත් වීමට යෙද්ද, යම් ඒ මහතඤ්ඤෙන් ඇත්පිය බවුන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේද, මහරජ, එසෙයින් ම යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්‍ධියත් පරලොව අභිවාද්‍ධියත් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් අප්‍රමාදය ඒ එක් දහම යි.

ආයුෂ ද, නිරෝග්‍යබව ද, ශරීර වණ්ණය ද, සුඛය ද, උසස්කුල ඇති බව ද, උදරවූ අන්‍යෝන්‍ය වූ සිත් අලවන දෑද පතන්තහු විසින් පුණ්‍ය-ක්‍රියාවන්හි නොපමාවීම නුවණැත්තෝ පසසත්.

මෙලොව යම් අභිවාද්‍ධියෙකුත් වේ ද, පරලොව යම් අභිවාද්‍ධියෙකුත් වේ ද, පණ්ඩිත තෙමේ තො පමා වූයේ ඒ දෙවැදූරුම් අභිවාද්‍ධිය ම ලබයි. ධාතියමපනා පුද්ගල තෙමේ අභිප්‍රතිලාභය හෙතු කොට ගෙන පණ්ඩිත ය යි කියනු ලැබේ.

3. 2. 8.

කලාණමිතන සූත්‍රය.

129. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි රහසිගතව එකලාව හුන් මා සිත්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මැනවින් වදාරණ ලදී. හෙ ද කලණ මිතුරන් ඇත්තහුට ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තහුට ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුනහුට ය. පව්ව මිතුරන් ඇත්තහුට නො වේ. පව්ව යහළුවන් ඇත්තහුට නො වේ. පව්වන් කෙරෙහි නැමුනහුට නො වේ” යන මෙබඳු විතත විතකියෙක් පහළ විය.

එවමෙනං මහාරුජ, එවමෙනං මහාරුජ, සමාකතානො මහාරුජ මයා-
ධමමො. සො ච බො කල්‍යාණමිත්තස්ස කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණ-
සම්පවඞ්කස්ස. නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසභායස්ස නො පාපසම්පවඞ්කස්සාති.

එකමිදුහං මහාරුජ, සමයං සකෙකසු විහරුමි නාගරකං¹ නාම සත්‍යානං
නිගමො. අථ බො මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමි.
උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙතො එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිනො
බො මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු මං එතදවොච: උපසිඤ්ඤං භනො ඛුභව-
වරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.
එවං චූතනාහං මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු එතදවොච: මා හෙවං ආනාදෙඤ,
මා හෙවං ආනාදෙඤ, සකල්මෙව හිදං ආනාදෙඤ ඛුභවවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා
කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතා. කල්‍යාණමිත්තස්සොනං ආනාදෙඤ
භික්ඛුතො පාටිකඞ්ඛං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඞ්කස්ස අරියං
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙස්සති² අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සාතිති.

කථංඤච ආනාදෙඤ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-
සම්පවඞ්කො “අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති”³ අරියං අට්ඨබ්බිකං
මග්ගං බහුලීකරෙති? ඉධානාදෙඤ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිසිදිතං
විරුගනිසිදිතං නිරුධනිසිදිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සම්මාසම්පාපං
භාවෙති - සම්මාචාරං භාවෙති - සම්මාකම්මනතං භාවෙති, - සම්මාආර්ථං
භාවෙති - සම්මාචාරාමං භාවෙති - සම්මාසනිං භාවෙති - සම්මාසමාධිං භාවෙති
විවෙකනිසිදිතං විරුගනිසිදිතං නිරුධනිසිදිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො
ආනාදෙඤ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කො අරියං
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං බහුලීකරෙති.

තදමිත්තාපෙන ආනාදෙඤ පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා සකල්මෙවිදං
ඛුභවවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

මමං හි ආනාදෙඤ කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා
පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මා සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති. ව්‍යාධිධම්මා සත්තා
ව්‍යාධිතා⁴ පරිමුච්චන්ති. මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති. සොක-
පරිදෙවදුකකිදෙමනස්ස පායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුකකිදෙමනස්ස-
පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. ඉමිනා බො එතං ආනාදෙඤ පරියායෙන වෙදිතබ්බං:
යථා සකල්මෙවිදං ඛුභවවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා
කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

තසමාතිහ තෙ මහාරුජ එවං සිකඛිතබ්බං: කල්‍යාණමිත්තො භවිස්සාමි
කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කොති. එවං හි තෙ මහාරුජ සිකඛි-
තබ්බං. කල්‍යාණමිත්තස්ස තෙ මහාරුජ කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්ප-
වඞ්කස්ස අයං එකො ධමමො උපනිස්සාය විහාතබ්බො අපමාදෙ කුසලෙසු
ධමමෙසු.

1. නගරකං - මජ්ඣ. සො. 2. භාවෙය්‍ය - සීමු. 3. අකාරිතපාපො: න දිස්සතෙ. PTS.
පොඤ්ඤෙ. 4. ව්‍යාධිතො - මජ්ඣ. සො. ව්‍යාධියා - PTS.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, මා විසින් ධර්ම ස්ථාපිතා ය. එ ද කලණ මිතුරන් ඇත්තනුට ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තනුට ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුනනුට ය. පට්ට මිතුරන් ඇත්තනුට නො වේ. පට්ට යහළුවන් ඇත්තනුට නො වේ. පට්ටන් කෙරෙහි නැමුනනුට නො වේ.

මහරජ, එක් කලෙක මම ශාක්‍ය දතව්වෙහි ශාක්‍යයන්ගේ නාගරික නම් නියමිතව වෙසෙමි. මහරජ, එකල අනාද මහණ තෙමේ මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වාද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. මහරජ, එකත්පසෙක හුන් අනද මහණ තෙමේ මට “වහන්ස, යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවර්ධකත්වයක් වේ ද, මෙය මගබ්බසර පිළිබඳ හරි අබෙකා”යි මෙය සැළ කෙළේ ය. මහරජ, එසේ කියන ලද මම අනද මහණනට මෙය කියමි. ආනන්ද, එසේ නො කිය, ආනන්ද, එසේ නො කිය, ආනන්ද, යම් මේ කලණ මිතුරන් ඇතිවෙත් කලණ යහළුවන් ඇතිවෙත් කලණයන් කෙරෙහි නැමුනුවෙත් වේ ද, මෙය මුළු මග-බ්බසර ම ය. ආනන්ද, “අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ ය. අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ” ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණහු විසින් කැමති විය යුතු යි.

ආනන්ද, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමග වඩා ද? අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ ද? යන්: ආනන්ද, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නමන සුළු සමයක් දැවිය වඩයි. ... සමයක් සංකල්පය වඩයි. ... සමයක් වචනය වඩයි. ... සමයක් කම්මානනය වඩයි. ... සමයක් ආජිවය වඩයි. ... සමයක් සමාභිය වඩයි. විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවණට නමන සුළු සමයක් සමාධිය වඩයි. ආනන්ද, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅට්ඨමග වඩයි, අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරෙයි.

ආනන්ද, යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවර්ධකත්වයක් වේ නම් මෙය යම්සේ මුළු බ්බසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

ආනන්ද, කල්‍යාණමිත්‍ර වූ මා නිසා ම ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ඉපදීමෙන් මිදෙත්. දිරිම ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ දිරිමෙන් මිදෙත් මරණය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිදෙත්. ශෝකය ඵලප්ඵි දුක් දෙමිනස් දුකිආයාස ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශෝකපරිදෙව දුක්දෙමිනස් උපායාසයන්ගෙන් මිදෙත්. ආනන්ද, යම් මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවර්ධකත්වයක් වේ නම් මෙය යම්සේ මුළු බ්බසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

මහරජ, එහෙයින් මෙහි ලා නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි. “කලණමිතුරන් ඇත්තෙක් කලණයහළුවන් ඇත්තෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන්නෙක් වන්නෙමි”යි. මහරජ, මෙසේ ම නොප විසින් හික්මිය යුතු යි. මහරජ, කලණමිතුරන් ඇති කලණයහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමුනු නොප විසින් කුලඳධර්මයන්හි අප්‍රමාදය වූ මේ එක ම ධර්ම ඇසුරු කොට විසිය යුතු යි.

අප්පමනනස්ස තෙ මහාරාජ, විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය ඉත්ථා-
ගාරස්ස¹ එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අප්පමතො විහරති අප්පමාදං උප-
නිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමනනා විහරාම අප්පමාදං උපනිස්සායාති.

අප්පමනනස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය බ්බති-
යානමපි අනුසුතනානං² එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අප්පමතො විහරති
අප්පමාදං උපනිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමනනා විහරාම අප්පමාදං උප-
නිස්සායාති.

අප්පමනනස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය බල-
කායස්සපි එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අප්පමතො විහරති අප්පමාදං උප-
නිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමනනා විහරාම අප්පමාදං උපනිස්සායාති.

අප්පමනනස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය තෙගම-
ජානපදස්සපි³ එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අප්පමතො විහරති අප්පමාදං
උපනිස්සාය. හඤ් මයමපි අප්පමනනා විහරාම අප්පමාදං උපනිස්සායාති.

අප්පමනනස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අප්පමාදං උපනිස්සාය අනනාපි
ගුහො රක්ඛිතො භවිස්සති, ඉත්ථාගාරමපි ගුහනං රක්ඛිතං භවිස්සති,
කොසකොට්ඨාගාරමපි ගුහනං රක්ඛිතං භවිස්සති.

භොගෙ පත්ථයමානෙන උලාරෙ අපරාපරෙ,
අප්පමාදං පසංසනති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ඩිතා.

අප්පමතො උභො අත්ථෙ අබිගණ්භාති පණ්ඩිතො,
දිට්ඨෙ⁴ බම්මෙ ච යො අත්ථො යො චත්ථො කම්පරාසිකො,
අත්ථාභිසමො ධිරො පණ්ඩිතොති පට්ඨව්වතීති.

3. 2. 9.

පඨමං අපුතනිකසුතනං.

130. භාවජජියං—

අථ ඛො රාජා පසෙහනදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනුප-
සඬකම්. උපසඬකම්නි භගවනනං අභිවාදෙකි ඵකමනනං නිසීදි. ඵකමනනං
නිසීනනං ඛො රාජානං පසෙහනදිං⁵ කොසලං භගවා ඵතදවොච: හඤ් කුතො
නු තං මහාරාජ ආගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?.

1. ඉත්ථාගාරස්ස අනුසුතනස්ස - මජ්ඣං, අනුසංයනස්ස. සං. 2. අනුසුතනානං - සං.,
මජ්ඣං. 3. ජානපදස්සපි - මජ්ඣං. PTS. 4. දිට්ඨෙව බම්මෙ - සිමු. 5. පසෙහනදි - කජ්ඣි.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ තොපගේ ඇතොවුරට (අන්තරාසුරු) ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වාසය කරන්නා වූ තොපගේ අනුයුක්ත (සහකාර) ඤාණයන්ට ද “අපගේ රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වාසය කරන්නා වූ තොපගේ බලසෙනගට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙන තොපගේ නියමගම්දනවැස්සන්ට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය වූ වෙසෙන තොප විසින් තෙමෙන් ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ඇතොවුර ද ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ධනගබ්බා හා කොටුගුල් ද ගොපනය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය.

මහත් වූ නන්වැදූරුම් සැපත් පනන්හු විසින් තොපමා විසයුතු යි. පණ්ඩිතයෝ කුශලක්‍රියාවන්හි අප්‍රමාදය පසසත්.

අප්‍රමාදය වූ පණ්ඩිත තෙමේ දිවුදුමයෙහි යම් අභියෝග වේ ද, පරලෝභි යම් අභියෝග වේ ද මේ උභයාභිය ලබයි. මේ උභයාභියාගෙන් නුවණැත්තෝ පණ්ඩිත යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 9.

පටිම අප්‍රමාදය සූත්‍රය.

130. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල්හි (මධ්‍යාහ්න-යෙහි) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: “මහරජ, දැන් තෙපි දෙවෙන් දවහල් කොහි සිට එවුදු” යි.

ඉධ භනෙන සාවභියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො.¹ නමිහං අප්පත්තකං සාපතෙය්‍යං රාජනෙතපුරං අතිහරිත්වා ආගච්ඡාමි. අසීති භනෙන සතසහස්සාති භිරඤ්ඤස්සෙව, කො පත වාදෙ රුපියස්ස. තස්ස බො පත භනෙන සෙට්ඨස්ස ගහපතියා ඵවරුපො භතතභොගො අහොසි: කණාජකං භුඤ්ඤති බ්ලබ්බාදුත්තියං. ඵවරුපො වත්ථභොගො අහොසි: සාණං ධාරෙති තිපකඛවසනං. ඵවරුපො යානභොගො අහොසි: ජජ්ජරරථකෙන යාති පණණ්ච්ඡත්තකෙන ධාරියමානෙනාති.

ඵවමෙනං මහාරාජ, ඵවමෙනං මහාරාජ, අසප්පුරිස්සො බො මහාරාජ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා නෙව අත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති. න මාතෘපිතරො සුබ්බෙති පිණෙති. න පුත්තදුරං සුබ්බෙති පිණෙති. න දුසකමකරපොරිසෙ සුබ්බෙති පිණෙති. න මිත්තාමච්චෙව සුබ්බෙති පිණෙති. න සමණ්ත්‍රාහමණේසු උඤ්ඤාතිකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුබ්බිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. තස්ස හෙ භොගෙ ඵවං සමමා අපරිභුඤ්ඤියමානෙ² රාජානො වා හරන්ති, චොරා වා හරන්ති. අගති වා ඛහති. උදකං වා වහති. අප්පියා වා දුයාදු හරන්ති ඵවං ස තෙ³ මහාරාජ භොගා සමමා අපරිභුඤ්ඤියමානා⁴ පරිකකියං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, අමනුස්සට්ඨානෙ පොකකරණී අච්ඡාදකා සිඛොදකා සාකොදකා සෙනකා⁵ සුපතිත්වා රමණීයා. නං ජනො නෙව හරෙය්‍ය, න පිචෙය්‍ය, න තභායෙය්‍ය, න යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය. ඵවං හි නං මහාරාජ උදකං සමමා අපරිභුඤ්ඤියමානං පරිකකියං ගච්ඡෙය්‍ය තො පරිභොගං.

ඵවමෙව බො මහාරාජ, අසප්පුරිස්සො උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා නෙවත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති -පෙ- අප්පියා වා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස හෙ භොගා සමමා අපරිභුඤ්ඤියමානා පරිකකියං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

සප්පුරිස්සො ව බො මහාරාජ උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා අත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති. මාතෘපිතරො සුබ්බෙති පිණෙති. පුත්තදුරං සුබ්බෙති පිණෙති. දුසකමකරපොරිසෙ සුබ්බෙති පිණෙති. මිත්තාමච්චෙව සුබ්බෙති පිණෙති. සමණ්ත්‍රාහමණේසු උඤ්ඤාතිකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුබ්බිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. තස්ස හෙ භොගෙ ඵවං සමමා පරිභුඤ්ඤියමානෙ නෙව රාජානො හරන්ති. න චොරා හරන්ති. න අගති ඛහති. න උදකං වහති. න අප්පියා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස හෙ මහාරාජ භොගා සමමා පරිභුඤ්ඤියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකකියං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකකරණී අච්ඡාදකා සිඛොදකා සාකොදකා සෙනකා සුපතිත්වා රමණීයා. නං ජනො හරෙය්‍යපි පිචෙය්‍යපි තභායෙය්‍යපි යථාපච්චයමපි කරෙය්‍ය. ඵවං හි නං මහාරාජ උදකං සමමා පරිභුඤ්ඤියමානං පරිභොගං ගච්ඡෙය්‍ය තො පරිකකියං. ඵවමෙව බො මහාරාජ ධිරො සප්පුරිස්සො උළාරෙ භොගෙ ලභිත්වා අත්තානං සුබ්බෙති පිණෙති -පෙ- ඵවං ස හෙ භොගා සමමා පරිභුඤ්ඤියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකකියන්ති.

1. කාලකතො - මජ්ඣ. 2. අපරිභුඤ්ඤියමානො - සීඞු. PTS. සී 2 3. ඵවංසනෙත - සීඞු. PTS. සී 2. 4. අපරිභුඤ්ඤියමානා සීඞු. ස.ක. PTS. සී 2. 5. සෙනොදකා - මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙහි සැවැත්තුවර සිටුගැහැවි තෙමේ කළුරිය කෙළේ ය. මම අසුත්තක වූ ඒ ධනය ඇතුළු රජගෙට ගෙන්වා තබා එමි. වහන්ස, (එහි) රන්මිල ම අසුලක්කයෙකි. රිදී ගැණ කියනු කිම? (එහෙත්) වහන්ස, ඒ සිටුගැහැවිහුගේ බත් වැලඳීම මෙබඳු විය: කාච් දෙවෙනි කොට ඇති තිටුඩුහාලේ බත් බුදිසි. වස්ත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: කැබැලි තුනක් සැමැත්තු හඤ්චාගාරියක් දරයි. යානපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්තුබයෙකින් යුත් දුදරා වූ කුඩාරියෙකින් යයි.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, අසත් (ලාමක) පුරාම තෙමේ මහත් භෝග ලැබ (ද) තමා තො ම සුඛිත කෙරෙයි. තො ම පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත තො කෙරෙයි තො පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත තො කෙරෙයි තො පිණවයි. දස්කම්කරා පුරාමයන් සුඛිත තො කෙරෙයි. තො පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත තො කෙරෙයි. තො පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතුමත්තෙහි සුව දෙන සවගීයට හිත සුබවිපාක ඇති සවගීය පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව තො පිහිටුවයි. (තොදෙයි). මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග තොකරණ ඔහුගේ ඒ ධනය රජහු හෝ භාර ගණිත්. සොරු හෝ පැහැර ගණිත්. ගින්න හෝ දවයි. ජලය හෝ තහසි. අප්‍රිය වූ දුශාදයෝ (දුදරා පරපුර) හෝ භාර ගණිත්. මහරජ, මෙසේ ඔහු විසින් මෑතවත් පරිභෝග තොකරණු ලබන එ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට තො පැමිණෙත්.

මහරජ, යම්සේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිගාහිත වූ තැනෙක පහන් දිය ඇති සිහිල්දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති හෙළ රළුරළු ඇති මනා තොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් වේ නම් ජන තෙමේ ඒ දිය තො ම හරණේ ය. තො බොත්තේ ය. තො තහන්තේ ය. පසවැටෙන සෙයින් හෝ තො කරන්තේ ය. මහරජ, එසේ ඒ දිය මෑතවත් පරිභෝග තොකරණු ලබන්නේ සිදි යන්නේ ය. පරිභෝගයට තො පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, එමෙන් ම ලාමක පුරාම තෙමේ මහත්භෝග ලැබ තමා තො ම සුඛිත කෙරෙයි තො පිණවයි. ... අප්‍රිය වූ දුශාදයෝ හෝ භාර ගණිත්. මෙසේ ඔහු විසින් මෑතවත් පරිභෝග තොකරණු ලබන්නා වූ ඒ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට තො පැමිණෙත්.

මහරජ, සත්පුරාම තෙමේ මහත් භෝග ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. දස්කම්කරා පුරාමයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතු මත්තෙහි සුව ගෙණ දෙන සවගීයට හිත සුබවිපාක ඇති සවගීය පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව පිහිටුවයි. මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන ඔහුගේ ඒ භෝගයන් රජහු තොම භාර ගණිත්. සොරු තො පැහැර ගණිත්. ගින්න තො දවයි. ජලය තො තහසි. අප්‍රිය වූ දුශාදයෝ තො භාර ගණිත්. මහරජ, මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන ඒ භෝගයෝ පරිභෝගයට යෙහි. සිදීමට තො යෙත්.

මහරජ, යම්සේ ගමක් හෝ නියමිතමක් අසල පහන්දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති සුදු රළුරළු ඇති මනා තොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් වේ නම් ජන තෙමේ ඒ දිය ගෙණ යන්නේත්, බොත්තේත්, තහන්තේත් පසවැටෙනසෙයින් හෝ කරන්නේත් වේ. මහරජ, මෙසේ පරිභෝග කරණු ලබන ඒ ජලය පරිභෝගයට යන්නේය. තොසිදි යන්නේ ය. මහරජ, එපරිද්දෙන් ම නුවණැති සත්පුරාම තෙමේ මහත් භෝගයන් ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි. පිණවයි. ... මෙසේ ඒ භෝගයෝ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන්නාහු පරිභෝගයට යෙහි. විනාශයට තො පැමිණෙති.

අමනුස්සාධාරණ උදකං ව සීතං නදපෙය්‍යමානං පරිසොසමේති,
එවං ධනං කාපුරිසො ලභීතා තෙවනතනා භුක්ඤ්ඤි තො දදුනි.

ධිරො ව වික්ඛන්ත ආබිගමම භොගෙ යො භුක්ඤ්ඤි කිච්චකරො ව භොති,
සො කදුතිසංඝං නිසංභො භරිතා අනිඤ්ඤො සගග්ගිපෙති සානන්ති.

3. 2. 10.

දුතියං අපුත්තකාසුතනං.

131. සාවඤ්ඤියං—

අපි බො රාජා පසෙතදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා
තෙත්ථපසංඝමි. උපසංඝමිතා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසිදි.
එකමන්තං නිසින්නං බො රාජානං පසෙතදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
හඤ්ඤ කුතො භු තං මහාරාජ ආගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

ඉධ භනෙත සාවඤ්ඤියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො. නමහං අපුත්තකං
සාපතෙය්‍යං රාජනෙත්ථරං අභිභරිතා ආගච්ඡාමි. සතං භනෙත සතසහස්සා-
නං¹ තීරඤ්ඤෙස්සෙව, කො පන වාදො රුපියස්ස. තස්ස බො පන භනෙත
සෙට්ඨිස්ස ගහපතිස්ස එවරුපො භතතභොගො අභොසි: කණ්ණාපකං
භුක්ඤ්ඤි බිලුභග්ගුතිස්සං. එවරුපො වත්තභොගො අභොසි: සාණං ධාරෙති
නිපකඛවසනං. එවරුපො යාතභොගො අභොසි: ජජ්ජරරථකෙන යාති
පණ්ණව්ච්ඡතකෙන ධාරියමානෙතාති.

එවමෙනං මහාරාජ, එවමෙනං මහාරාජ, භුතපුබ්බං සො මහාරාජ සෙට්ඨි
ගහපති තගරසිඛිං² නාම පච්චෙකසම්බුද්ධං³ පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි.
“දෙථ සමණස්ස පිණ්ඩනති” වතා උට්ඨායාසනා පකකාමි. දතා ව පන
පච්ඡා විප්පට්ඨාරි අභොසි: “වරමෙනං පිණ්ඩපාතං දුසා වා කමමකරු වා
භුක්ඤ්ඤෙස්සන්ති.” භාතුවච පන එකපුත්තකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණං ජීවිතා
වොරොපෙසි.

යං බො සො මහාරාජ සෙට්ඨි ගහපති තගරසිඛිං² පච්චෙකසම්බුද්ධං³
පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි, තස්ස කමමස්ස විපාකෙන සතතකඛිතත්‍වං සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජි, තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉමිස්සායෙව
සාවඤ්ඤියං සතතකඛිතත්‍වං සෙට්ඨිතතං කාරෙසි.

යං බො සො මහාරාජ සෙට්ඨි ගහපති දතා පච්ඡා විප්පට්ඨාරි අභොසි:
“වරමෙනං පිණ්ඩපාතං දුසා වා කමමකරු වා භුක්ඤ්ඤෙස්සන්ති,” තස්ස කමමස්ස
විපාකෙන නාස්සුලාරුය හතතභොගාය විතතං තමති. නාස්සුලාරුය
වත්තභොගාය විතතං තමති. නාස්සුලාරුය යාතභොගාය විතතං තමති.
නාස්සුලාරුතං පඤ්ඤානං කාමගුණාභං භොගාය විතතං තමති.

1. සතසහස්සාති - සාප්ච. 2. තගරසිඛිං පච්චෙකසම්බුද්ධං - මජ්ඣ. 3. පච්චෙක
බුද්ධං - සි PTS.

අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිශාසිත වූ තැනෙක සිහිල් ජලයෙක් වේ ද, එය පානය නොකරණු ලබන්නේ විශ්ලිමට යේ ද, එසේ ලාමක පුරුෂ තෙමේ ධනය ලැබ තෙමේත් නොම පරිභෝග කෙරෙයි. අනුන්ට ද නොදෙයි. ධාතිසම්පන්න නුවණැති යම් පුරුෂයෙක් වේ ද, හෙ තෙමේ භෝගයන් ලැබ අනුභව කෙරෙයි. කටයුතු කරන්නේ ද වෙයි. ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂ තෙමේ නැ සමූහයා පොෂණය කොට (ලොකයා විසින්) පසස්තා ලද්දේ දෙව්-ලොවට පැමිණෙයි

3. 2. 10.

දුතියඅසුත්තක සූත්‍රය.

131. සැවැත්නුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල්ලරජගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහරජ, “දූන් තෙපි මධ්‍යාහ්‍නයෙහි කොහි සිට එවූ දෑ” යි මෙය වදාළ සේක.

වහන්ස, මේ සැවැත්නුවර සිටු ගැහැව් තෙමේ කාලගත විය. මම ඒ දරුවන් තැනි සැපත ඇතුළුරජගෙට නභා යවා එමි. වහන්ස, රත්මිල ම සියක්ලක්‍ෂයෙකි. රිදී ගැණ කියනු කිම? වහන්ස, ඒ සිටුගැහැව්හුගේ බත් වැළඳීම මෙබඳු විය: කෘතී දෙවෙති කොට ඇති නිවුඩු සහල් බත බුද්ධි. වස්ත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: සැමැත්තු තුන්කඩක් ඇති හණ වැහැරිවතක් දරයි. රථපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්කුඩයක් ඇති දුරු වූ කුඩා රියෙකින් ගමන් කරයි.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ තෙල එසේය. පෙර වූවක් (කියමි): මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ තහරසිබ් නම් පසේබුදු රජුහු පිණිසාන-යෙන් පැවරී ය. “හෙණහුට පිඬු දෙව” යි කියා හුතස්තෙන් නැගිට ගියේ ය. දී පසුව “මේ පිණිසාහාරය දසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කලානු නම් යහපතැ” යි විපිළිසර ඇත්තේ විය. ධනහෙතුවෙන් බැයගේ එක ම කුඩාපුතු ද දිවියෙන් තොර කෙළේ ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ තහරසිබ් නම් පසේබුදු රජුන් පිණිසා-පානයෙන් පැවරී යන යමක් ඇද්ද ඒ කම්විපාකයෙන් සත්වරක් සුගති සම්බ්‍යාන සවභීලොකයට (උතපත්තිවශයෙන්) පැමිණියේ ය. ඒ කම්යාගේ ම විපාකාවශෙෂයෙන් මේ සැවැත්නුවර ම සත්වරක් සිටුකම් කරවී ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ දී(පසුව) “මේ පිණිසාහාරය දසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කලානු නම් යහපතැයි” පසු ව විපිළිසර ඇති වී යන යමක් ඇද්ද, ඒ කම්යාගේ විපාකය හෙතු කොට ගෙණ උදර වූ බත් වැළඳීම පිණිස සිත නො තැමෙයි. උදර වූ වස්ත්‍රපරිභෝගය පිණිස සිත නො තැමෙයි. උදර වූ රථපරිභෝගය පිණිස සිත නො තැමෙයි. උදර වූ පස්කම් සැප අනුභවය පිණිස සිත නො තැමෙයි.

යං බො සො මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති භාතුච්ච පන එකපුතතකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණං ජීවිතා වොරොපෙසි. නස්ස කමමස්ස විපාකෙන බහුති වස්සාති බහුති වස්සසනාති බහුති වස්සසහස්සාති බහුති වස්සසතසහස්සාති තිරයෙ පච්චිත්ථ. නස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉදං සත්තමං අපුතතකං සාපතෙය්‍යං රුජ්කොසං පච්චෙසෙති තස්ස බො පන මහාරුජ් සෙට්ඨිස්ස ගහපතිස්ස පුරුණඤ්ච පුඤ්ඤං පරිකම්ණං, තචඤ්ච පුඤ්ඤං අනුපචිතං. අජ්ජ පන මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුවතීරයෙ¹ පච්චතිති. එවං භනෙන සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුවං තීරයං උපපන්නොති? එවං මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුවං තීරයං උපපන්නොති.

බඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං පරිගහහං වාපි² යදත්ථි කිඤ්චි,
දුස්සා කමමකරු පෙස්සා යෙ වස්ස අනුජීවිතො,
සබ්බං නාදාය ගන්තබ්බං සබ්බං නිකම්පගාමිතං³.

යඤ්ච කුරෙති කායෙන වාචාය උද වෙනසා,
තං හි තස්ස සකං හොති තඤ්ච ආදාය ගච්ඡති,
තඤ්චස්ස අනුතං හොති ඡායාව අනපායිති.

තසමා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරුසිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකසීමි පතිට්ඨා හොතති පාණීතනති.

අපුතතකවග්ගො දුතියො.

තවුඤ්ඤනං:-

ජච්චා පඤ්ච රුජානො දෙණපාකසංඛාමා දොති ව,
ධිතරු දො අපපමාදා දො අපුතතකෙන වානි⁴.

3. කොසලවග්ගො.

3. 3. 1.

පුගලසුතනං

132. සාවස්ථියං:-

අථ බො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙහුපසිකම්භි. උපසිකම්භි භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පසෙනදිකොසලං භගවා එතදවොච: වන්නායො මෙ මහාරුජ් පුගලා සන්නො සංවිජ්ජමානා ලොකසීමි, කතමෙ වන්නායො? තමොතම්පරායණො⁵ තමොචොතිපරායණො චොතිතම්පරායණො චොති-චොතිපරායණොති.

1. මහාරොරුවෙ - මජ්ඣ. 2. වාපි. - සිමු. 3. නිකම්පගාමිතං - සඤා.
4. ජච්චා පඤ්ච රුජානො දෙණපාකසංඛාරෙන ව
සබ්බාමෙන දො වුත්තාති මලලිකා දො අපපමාදො ව
අපුතතකෙන දො වුත්තා වග්ගො තෙන පවුච්චතිති. - මජ්ඣ.
5. පරායණා - සබ්බත්ථ.

මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව් තෙමේ ධනහෙතුවෙන් සොහොයුරුගේ එක ම කුඩාපුත්‍ර ද දිවියෙන් තොර කෙළේ යන යමක් ඇද්ද, ඒ කම්මිපාකයෙන් බොහෝ ගණන් හවුරුදු බොහෝ සිය ගණන් හවුරුදු බොහෝ දහස් ගණන් හවුරුදු බොහෝ සියදහස් ගණන් හවුරුදු තරකයෙහි පාසුනේ ය. ඒ කම්මයාගේ ම ඉතිරිමිපාකය වශයෙන් මේ සත්වැනි දරුවන් නැති වසතුසමූහය රුජකොණ්ඩාගාරයට ඇතුළු කෙරෙයි. මහරජ, ඒ සිටු ගැහැව්පුතේ පැරණි පිණ ගෙවී ගියේ ය. අලුත් පිණෙක් ද රැස් නො කරණ ලද්දේය. මහරජ, අද සිටුගැහැව් තෙමේ මහාරෝරව තරකයෙහි පැසේ යයි. වහන්ස, එසේ ද? සිටුගැහැව් තෙමේ මහාරෝරව තරකයට (උත්පතතිවශයෙන්) පැමිණියේ ද? මහරජ, එසේ ය, සිටු ගැහැව් තෙමේ මහාරෝරව තරකයට පැමිණියේ ය.

ඛාත්‍ය ද ධන ද රිදී ද රන් ද නමා සතු යම් කිසි අතෙකෙක් ඇත් නම් එ ද දසයෝ ද කම්කරුවෝ ද මෙහෙකරුවෝද යන ඔහු අනුව ජීවත්වන යම් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන සියල්ල නො ගෙන යායුතුයි. සියල්ල (මෙහි ම) භාර දමා යන සැහැව් ඇත.

කයින් ද වචනයෙන් ද වැලි සිතින් ද යම් කම්යකුත් කෙරේ ද එය ම ඔහුව නමා සතු වසතුව වේ. එය ම රැගෙන පරලොව යෙහි එය ම අත් නො භාර යන සෙවනැල්ල මෙන් ඔහු අනුව යන්නේ වේ.

එහෙයින් පරලොවට හිතවූ දෑ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලෙව්හි දී සත්ත්වයන්ට පිහිට වේ.

අපුත්තක වගිය දෙවෙනි යි.

එහි උඤ්ඤා:

ජටිල, පඤ්චරුජ, දෙණපාක, යන සූත්‍ර ද සඛ්‍යාම සූත්‍ර දෙක ද ඩිතු සූත්‍රය ද අපමාද සූත්‍ර දෙක ද අපුත්තක සූත්‍ර දෙකදැයි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. කොශල වගිය.

3. 3. 1.

පුගල සූත්‍රය.

13%. සැවැත්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහරජ, ලොකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සිටු දෙනෙක් ඇත. කවර සිටු දෙනෙක්? යත්: “අඳුරෙන් අඳුරට යන්නේ ය. අඳුරෙන් එළියට යන්නේ ය. එළියෙන් අඳුරට යන්නේ ය. එළියෙන් එළියට යන්නේ ය”යි.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දුට්ඨිඥෙ අප්පන්නපාතභොජනෙ කසිරවුත්තිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසවජ්ඣදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබාධො, කාණො වා හොති කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා න ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්ථස්ස යාතස්ස මාලාගක්ඛිවිලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො අකිකාරා වා අකිකාරං ගච්ඡෙය්‍ය, නමා වා නමං ගච්ඡෙය්‍ය, ලොභිතමො වා ලොභිතමො ගච්ඡෙය්‍ය, නඤ්ඤාමානං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ¹ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දුට්ඨිඥෙ අප්පන්නපාතභොජනෙ කසිරවුත්තිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසවජ්ඣදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබාධො² කාණො වා කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා න ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්ථස්ස යාතස්ස මාලාගක්ඛිවිලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති. වාචාය සුච්චරිතං වරති. මනසා සුච්චරිතං වරති. සො කායෙන සුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය සුච්චරිතං වරිත්වා මනසා සුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පඨවියා වා පලලඛිතං ආරොහෙය්‍ය පලලඛිතා වා අස්සපිට්ඨිං ආරොහෙය්‍ය අස්සපිට්ඨියා වා හත්ථිකකිකිං ආරොහෙය්‍ය හත්ථිකකිකිං වා පාසාදං ආරොහෙය්‍ය, නඤ්ඤාමානං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් අදුරට යන්නේ වේද? මහරජ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙකිනි දුකසේ කැමී හැදීම් ලැබේද, එබඳු ස්වල්පාභාරපානභෝජන ඇති දුකසේ දිවි පවත්වන දිළිඳු සැඩොල් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදි කුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුප්පඬු කුලයෙහි හෝ හීන කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නොමනා පැහැ ඇතියෙක් කුරුසැහැවි ඇතියෙක් නපුරු දැකුම් ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකත්ඇතියෙක් පාකොරෙක් අඬක්නටුයෙක් හෝ වේ ද, ආභාරපාන වස්ත්‍ර යාන මල්ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැගුම් පහන් උපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙ යි. හෙ තෙමේ කයින් දුසිරිත්. කෙරෙයි වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් දුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කයින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති නපුරුගති ඇති විවස ව පතිත වන නිරයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, පුරුෂයෙක් අදුරෙකින් අදුරකට යන්නේ හෝ වේ නම් කළුවරින් කළුවරට යන්නේ හෝ වේ නම් ලෙහෙමලින් ලෙහෙමලට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුගුලා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුගුල් තෙමේ අදුරෙන් අදුරට යන්නේ වේ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් එළියට යන්නේ වේද? මහරජ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙකිනි දුකසේ කැමී හැදීම් ලැබේද, එබඳු ස්වල්පාභාරපානභෝජන ඇති දුකසේ දිවි පවත්වන දිළිඳු වූ සැඩොල් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදිකුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුප්පඬු කුලයෙහි හෝ හීන කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේත් නො මනා පැහැඇතියෙක් නපුරු දැකුම් ඇතියෙක් කුරුසැහැවි ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකත්-ඇතියෙක් පාකොරෙක් පක්ෂස්භාවයෙක් හෝ වෙයි. ආභාරපාන වස්ත්‍රයාන මල් ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැගුම් පුද්ගලපකරණ නො ලබන්නෙක් වේ. හෙ තෙමේ කයින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි සිතින් සුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කයින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතින් සුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති ස්වභාවලොකයට පැමිණෙයි.

මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් හෙමේ බිමින් පලහකට නගින්නේ හෝ වේ නම් පලහින් අසුපිටට නගින්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටින් ඇත්කඳකට නගින්නේ හෝ වේ නම් ඇත්කඳින් පහසකට නගින්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් එළියට යන්නේ වේ.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිතමපරුයණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො, පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාජානො හොති ඛතතියමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අසේඛ මහඥානෙ මහාභොගෙ පඤ්ඤාචාරුපරජනෙ පඤ්ඤාචාරුපකරණෙ පඤ්ඤාචාරුපකරණෙ. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමනනාගතො ලාභී අනනස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකිවිලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මහසා දුච්චරිතං වරති. කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මහසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං ආපායං දුග්ගතිං චිතිජානං නිරයං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පාසාදි වා හත්ති-කකිකං ඔරොහෙය්‍ය, හත්තිකකිකං වා අස්සපිට්ඨිං ඔරොහෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨියා වා පලලඛිකං ඔරොහෙය්‍ය, පලලඛිකං වා පඨවිං ඔරොහෙය්‍ය, පඨවියා වා අකුකාරං පච්චෙය්‍ය¹, තදුපමාහං මහාරුජ. ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිතමපරුයණො හොති,

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිජොතිපරුයණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො, පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාජානො හොති ඛතතියමහාසා-ලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අසේඛ මහඥානෙ මහාභොගෙ පඤ්ඤාචාරුපරජනෙ පඤ්ඤාචාරුපකරණෙ පඤ්ඤා-නධතධකරණෙ. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමනනාගතො ලාභී අනනස්ස පානස්ස වත්තස්ස යානස්ස මාලාගකිවිලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුචරිතං වරති. වාචාය සුචරිතං වරති. මහසා සුචරිතං වරති. සො කායෙන සුචරිතං වරිත්වා වාචාය සුචරිතං වරිත්වා මහසා සුචරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පලලඛිකං වා පලලඛිකං සඛිකමෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨියා වා අස්සපිට්ඨිං සඛිකමෙය්‍ය, හත්තිකකිකං වා හත්තිකකිකං සඛිකමෙය්‍ය පාසාදි වා පාසාදං සඛිකමෙය්‍ය. තදුපමාහං මහාරුජ. ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිජොතිපරුයණො හොති.

ඉමෙ බො මහාරුජ වතනාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජානා ලොකස්මිං.

දළිදෙදු² පුරිසො රුජ අස්සඤ්ඤා හොති මච්ඡරි,
කදරියො පාපසඛිකපො භිච්ඡාදිට්ඨි අතාදරො.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ණිකකෙ³,
අකෙකාසති පරිභාසති තස්මිකො හොති රොසකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන හොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජනාබ්භ,
උපෙති නිරයං ඝොරං තමොතමපරුයණො.

දළිදෙදු පුරිසො රුජ සඤ්ඤා හොති අමච්ඡරි,
දදති සෙට්ඨසඛිකපො අබ්‍යග්ගමනදො⁴ නරො.

1. ඔරොහෙය්‍ය - සිමු. PTS 2. දළිදෙදු - මෙසං, PTS. 3. වණ්ණිකකෙ - මෙසං.
4. අබ්‍යග්ගමනපො - සි 2. අ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අදුරට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මේ ලොකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසා වූ මහත් ධන ඇති මහත් භොග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ මනවඩන දෑ ඇති බොහෝ ධනධාන්ය ඇති කැත්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණුමහසල් කුලයෙහි හෝ ගැහැවිමහසල් කුලයෙහි හෝ උසස් කුලයෙක උපන්නේ වේ. හෙ තෙමේ මහා රු ඇත්තේත් දකුම්කලු වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පැහැසටහනින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වස්ත්‍ර යානවාහන මල්ගඳවිලෙවුන් යහන් ලැගුම් ප්‍රදීපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් දුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් දුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාවුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති නපුරාගති ඇති විවස ව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහයෙකින් ඇත්කඳකට බස්තේ හෝ වේ නම් ඇත්කඳෙකින් අසුපිටකට බස්තේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් පලහකට බස්තේ හෝ වේ නම් පලහෙකින් පොළොවට බස්තේ හෝ වේ නම් පොළොවින් අදුරකට පිවිසෙන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අදුරට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසා වූ මහධාන ඇති, මහාභොග ඇති, බොහෝ රන්රිදී ඇති, බොහෝ සිත් පිතවන දෑ ඇති, බොහෝ ධනධාන්ය ඇති කැත්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණු මහසල් කුලයෙහි හෝ ගැහැවි මහසල් කුලයෙහි හෝ උසස්කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ මහා රු ඇත්තේත් දකුම්කලු වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පැහැසටහනින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන වාහන මල් ගඳවිලෙවුන් යහන් ලැගුම් ප්‍රදීපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි. සිතින් සුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතින් සුසිරිත් කොට කාවුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සවතීලොකයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් පලහෙකින් පලහකට යන්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් අසුපිටකට යන්නේ හෝ වේ නම් පහයෙකින් පහයකට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, මේ පුද්ගලයෝ සිවුදෙන ලොව ඇත

මහරජ, දිළිඳු පුද්ගල තෙමේ සැදහැ තැත්තේ වේ ද, මසුරු වේ ද, තදමසුරු වේ ද, පව්වු අදහස් ඇත්තේ මිසදිවු වූයේ බුද්ධාදීන් කෙරෙහි ආදර තැත්තේ වේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් (මෙයින්) අන්‍ය වූ වර්ණබ්බකයන්ටත් ආක්‍රොශ කෙරේ ද, පරිභව කෙරේ ද, තැතැබී කියන්නේ වේ ද, මෙරමා ගටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්තවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වලකා ද,

ජනාධිපති මහරජ, අදුරෙන් අදුරට යන එබඳු පුද්ගල තෙමේ මැරෙන්නේ දරුණු නිරයට පැමිණේ.

රජතුමා, දිළිඳු පුරිස් තෙමේ සැදහැත්තේ නොමසුරු වූයේ වේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ අදහස් ඇති ඒ මනිස් තෙමේ එකඟ සිත් ඇත්තේ දන් දේ ද,

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකෙ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්කති,
දදමානං න වාරෙති¹ යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො² ජනාබිප,
උපෙති තිදිවං ණානං තමොජොතිපරායණො.

අභිසා වෙ පුරිසො රුජ අසසඤ්ඤා භොති මච්ඡරී,
කදරියො පාපසංඝිකපෙපා මච්ඡාදිට්ඨි අනාදරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකෙ,
අකෙකාසති පරිභාසති තත්ථිකො භොති රොසිකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජනාබිප,
උපෙති තිරසං ඝොරං ජොතිතමපරායණො.

අභිසා වෙ පුරිසො රුජ සඤ්ඤා භොති අමච්ඡරී,
දදති සෙට්ඨසංඝිකපෙපා අබ්‍යභගමනසො තරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤිකකෙ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්කති,
දදමානං න වාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජනාබිප,
උපෙති තිදිවං ණානං ජොතිජොතිපරායණොති.

3. 3. 2.

අය්‍යකාසුත්තං.

133. සාවුජජීයං—

අථ ඛො රුජා පසෙනාදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනු-
පසංඝාමි, උපසංඝාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි.
එකමන්තං තිසිත්තං ඛො රුජානං පඤ්ඤාදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
හන්ද ඤායො භු චං මහාරුජ, අගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

1. නිවාරෙති, සිවු1. 2. මියමාන, සහ, සිවු1, PTS.

මහණුන් ද, බමුණන් ද, මෙයින් අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන් ද හුත්තෙන් නැගිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, යාවකයන්ට බොජුන් දෙන්නහු නොවළභා ද,

ජනශ්‍රේෂ්ඨ වූ මහරජ, අඳුරෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙව්ලොවට පැමිණේ.

මහරජ, ආසීය වූ පුරිස් තෙමේ ඉදින් සැදුහැ නැත්තේ මසුරු වූයේ තද මසුරු වූයේ පව්වු අදහස් ඇත්තේ මිසදිවු වූයේ (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි) ආදර රහිත වූයේ මේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් මෙයින් අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන්ටත් ආක්‍රොශ කෙරේ ද, පරිභව කෙරේ ද, නැතැ'යි කියන්නේ මේ ද, මෙරමා ගටන්නේ මේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වළභා ද,

ජනශ්‍රේෂ්ඨ වූ මහරජ, එළියෙන් අඳුරට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දරුණු නිරයට පැමිණෙයි.

මහරජ, ආසීය වූ පුද්ගල තෙමේ ඉදින් සැදුහැත්තේ නොමසුරු වූයේ මේ ද, උසස් අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකහසින් ඇත්තේ දන් දේ ද,

මහණුන් ද, බමුණන් ද, මෙයින් අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන් ද, හුත්තෙන් නැගිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු නො වළභා ද,

ජනාධිපති වූ මහරජ, එළියෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙව්ලොවට පැමිණේ.

3. 3. 2.

අය්‍යකා සුත්‍රය

133. සැවන්තුවර—

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ දෙවෙන් දාවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්-පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්තෙදි කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහරජ, දැන් දෙවෙන් දාවල තෙපි කොහි සිට එවු ද?

අයසකා මෙ භනෙන, කාලකතා¹ ජිණ්ණා වුද්ධා² මහලලිකා අඬුගතා වයොඅනුප්පතතා විසංවස්සසතිකා ජාතියා. අයසකා බො පන මෙ භනෙන, පියා අහොසි³ මිත්තාපා. හනීරතතෙන වෙපහං⁴ භනෙන, ලහෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති, හනීරතතමප්⁵හං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති. අස්සරතතෙන වෙපහං භනෙන, ලහෙය්‍යං, මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති, අස්සරතතමප්⁵හං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති. ගාමවරෙන වෙපහං භනෙන, ලහෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති, ගාමවරමප්⁵හං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති. ජනපදෙන⁶ වෙපහං භනෙන, ලහෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති, ජනපදමප්⁵හං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසීති.

සබ්බෙ සත්තා මහාරාජ, මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

අවජ්රියං භනෙන අබ්බුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන, භගවතා සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

ඵවමෙනං මහාරාජ, ඵවමෙනං මහාරාජ, සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති. සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, යාති කාති වි කුම්භකාරභාරජාතී⁷ අමකාති වෙව පනකාති ව, සබ්බාති නාති හෙදන-ධම්මාති හෙදනපරියොසානාති හෙදනං අනතීතාති. ඵවමෙව බො මහාරාජ සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

සබ්බෙ සත්තා මරිය්‍යනති මරණන්තං හි ජිවිතං,
යථාකමමං ගමිය්‍යනති පුඤ්ඤපාපඵලපතා,
නිරයං පාපකමමන්තා පුඤ්ඤකමමා ව සුගගතිං.⁸

නසමා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරාසිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකසම් පනිට්ඨා ගොනති පාණීනන්ති.

3. 3. 3.

ලොකසුතනං.

134. සාවජජියං—

ඵකමන්තං නිසිනෙනා බො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං ඵකදවොමා කති නු බො භනෙන ලොකස්ස ධම්මා උප්පජ්ජිතා උප්පජ්ජනති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිගාරායාති?

1 කාලකතා - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. වුද්ධා - මජ්ඣ. සං. 3. පියා හොති - මජ්ඣ. 4. වෙපහං සි2. මජ්ඣ. PTS. 5. හනීරතතං පහං - මජ්ඣ. PTS. 6. ජනපදපදං - මජ්ඣ. 7 කුම්භකාරකතාජාතී. - සීවු. 2. PTS. 8. සුගගතිං - සං.

3. වහන්ස, ජයර්ණි වූ වයොවාඤ්ච වහලු වූ දිගුකලක් ගෙවූ පිළි-
වෙළින් පැසුලුවියසට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසිවයස් වූ මාගේ මිත්තනියෝ
කාලගත වූහ. වහන්ස, මිත්තනියෝ මට පිය ද මනාප ද වූහ. වහන්ස,
මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය නො කෙරෙත්වා යි අභිරුචිනිනුදු ඉදින් මම
ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය නො කෙරෙත්වා! යි අභි-
රුචන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය නො
කෙරෙත්වා යි අස්ථාවනිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ
කල්ලිය නො කෙරෙත්වා යි අස්ථාවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස,
මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය නො කෙරෙත්වා! යි ගම්වරෙකිනුදු ඉදින් මම
ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය නො කෙරෙත්වා යි ගම්වර-
කුදු මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය නො කෙරෙත්වා
යි දහව්වෙකිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි නම් මාගේ මිත්තනියෝ කල්ලිය
නො කෙරෙත්වා යි දහව්වකුදු මම දෙන්නෙමි.

මහරජ, සියලු සහකාරයෝ මරණය සම්භාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්මවූවෝ ය.

වහන්ස, ආශවයයි යෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “සියලු සත්ත්වයෝ මරණය සම්භාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තාය. මරණය තො ඉක්ම වූවෝ ය” යන වේය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අත්‍යන්තියෙන් මැ මැනවින් දෙශනා කරණ ලද්දේ ය.

මහරජ, කෙල එසේ ය. මහරජ, කෙල එසේ ය. සියලු සත්ත්වයෝ මරණය සවහාව කොට ඇත්තෝ ය. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තෝ ය. මරණය නො ඉක්මවුවෝ ය. මහරජ, අමු වූත් පැලඳුන් යමිකිසි කුඹල්බඳුන් වේ නම්, ඒ සියල්ල යමිසේ බිඳීම සවහාව කොට ඇත්තේ බිඳීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ බිඳීම නො ඉක්ම වූයේ වේද, මහරජ, එසෙයින්ම සියලු සත්ත්වයෝ මරණය සවහාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙළවර කොට ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්ම වුවෝ ය.

සියලු සතන්වයෝ මැරෙන්නාහ. ජීවිතය මරණය කෙලවර කොට ඇත්තේය එහෙයිනි. පින්පව්ල අනුව ගියානු පව්කම් ඇත්තෝ නිරයට ද පින්කම් ඇත්තෝ සුගතියට දැයි මෙසේ කම් වූ පරිද්දෙන් (පරලොව) සන්නාහු ය.

එහෙයින් පරලොවට හිත දී රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් සිතන්නාට පරලොව පිහිට වේ.

3. 3. 3.

ବିଶେଷ ସମ୍ବନ୍ଧ.

134. සැවැත්තුමර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි රහාසොල් රජ තෙමේ හාගාවතුන්
 ටහන්සේට මේය සාල කෙළේ ය. එහන්ස, කෙතෙක් ලොකබමයෝ උපද-
 නානු අභිහ පිණිස දුන් පිණිස අපහසු මහරණය පිණිස උපදිද්ද?

තයො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොභො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. දොසො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිහාරායාති.

ලොභො දොසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවෙනසං,
හිංසනති අත්තසම්භූතා තචසාරං ච සම්ඵලනති¹.

2. 3. 4.

ඉස්සකප්පනං.

135. සාවජජිසං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙන්නදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: කන්හු ඛො භන්තෙ දුතං දුතබ්බන්ති? යන්ථ ඛො මහාරාජ, විතතං පසිදතිති. කන්හු පත භන්තෙ දින්නං මහපථලනති. අඤ්ඤං ඛො එතං මහාරාජ කන්හු දුතං දුතබ්බං. අඤ්ඤං පතෙතං කන්හු දින්නං මහපථලනති. සීලවතො ඛො මහාරාජ දින්නං මහපථලං තො තථා දුස්සීලෙ. තෙත හි මහාරාජ තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි යථා තෙ බමෙය්‍ය තථා තං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිමඤ්ඤෙසි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාස්ස සුද්ධං පච්චුපට්ඨිතං සඛ්‍යාමො සමුපබ්බුලෙහා², අථ ආගචේජ්ජ්‍ය බ්‍යතිකකුමාරො අසිකකිතො අකතභන්දො අකතයොග්ගො අකතුපාසනො³ භීරුව්ඡමි උත්‍රාසි පලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අන්දො ච තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති. තාහං භන්තෙ භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්දො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

අථ ආගචේජ්ජ්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො අසිකකිතො -පෙ- අථ ආගචේජ්ජ්‍ය වෙස්සකුමාරො අසිකකිතො -පෙ- අථ ආගචේජ්ජ්‍ය සුද්දකුමාරො අසිකකිතො -පෙ- භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අන්දො ච ඛො තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති? තාහං භන්තෙ භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්දො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

1. සල්ලං - ස්‍යා. 2. සමුපවෙසුලො - ස්‍යා 3. අකතුපාසනො - සීමු 2. ස්‍යා, PTS.

මහරජ, ලෝදහම් භූතෙක් උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. කවර භූතෙක් ද? යත්: මහරජ, ලොභ සංඛ්‍යාත ලොකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, දෝෂසංඛ්‍යාත ලොකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මොහ-සංඛ්‍යාත ලොකධර්මය උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ ලොකධර්ම භූත උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී.

ලොභය ද දෝෂය ද මොහය ද තමා තුළ හටගන්නාහු පවිටු සිත් ඇති මිනිසා පෙළුත්. සිය පලය පොතුහර රුකක් (තසත්තාක්) මෙනි.

3. 3. 4.

ඉස්සක සුත්තය.

135. සැවැත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදි හොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. වහන්ස, කවුරුත් විෂයෙහි දන් දියයුතු ද?

මහරජ, යමකු කෙරෙහි සිත පහ දී ද (ඔහුට දියයුතුයි) වහන්ස, කවුරුත් කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද?

මහරජ, කවුරුත් කෙරෙහි දන් දියයුතු ද? යන මෙය අනෙකෙකි. කවුරුත් කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ ද? යන මෙය අනෙකෙකි. මහරජ, සිල්වතාව දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. දුශ්ශීලයා කෙරෙහි එසේ නොවේ. මහරජ, එසේ නම් මෙහි ලා තොපම පුළුවන්තෙමි. යම්කේ තොපට වැටහේ නම් එසේ එය පවසව.

මහරජ, ඒ කුමැයි හඟිනු ද? මෙහි තොපට යුද්ධයෙක් එළඹ සිටියේ වන්නේ ය. යුදසේනහ රැස්වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුනුසිප්හි නුපුහුණු කාතහසන නො වූ විදීමෙහි නුපුරුදු සිප් දැක්වුම් නො කළ බියගුලු වෙවුලන තැනිගන්නා සුලු පලා යන කැත් කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරවු ද, එබඳු පුරුෂයකුගෙන් තොපට වැඩ ඇත් ද? වහන්ස, මම එබඳු පුරුෂයා පොෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

එකල්හි නුපුහුණු බවුණු කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි නුපුහුණු වෙස්කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි නුපුහුණු ගුද කුමරෙක් එන්නේ නම් ... ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරන්නනු ද, එබඳු පුරුෂයකුගෙන් තොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පොෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

තං කිම්මඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධ තාසංස්ස යුද්ධං පච්චුපට්ඨිතං සඛිභාමො සමුපබ්බුලෙහා¹. අථ ආගච්ඡෙය්‍ය ඛතතිස්සකුමාරො සුසිකඛිතො². කතභජො කතයොගො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡමති අනුසිත්‍රාසි අපලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති.

අථ ආගච්ඡෙය්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො සුසිකඛිතො² -පෙ- වෙසසකුමාරො සුසිකඛිතො² -පෙ- සුදුකුමාරො සුසිකඛිතො² කතභජො කතයොගො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡමති අනුසිත්‍රාසි අපලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං, අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති.

එවමෙව බො මහාරාජ, යසමා කසමා³ වෙපි කුලා අගාරසමා අතගාරියං පබ්බජිතො හොති: සො ච හොති පඤ්චඛගවිපපතිතො පඤ්චඛගසමන්තා-ගතො, තසමිං දින්නෙ මහපථලං හොති⁴.

කතමාති පඤ්ච අඛගාති පතිතාති⁵ හොනති? කාමච්ඡඤෙ පතිතො හොති, බ්‍යාපාදෙ පතිතො හොති, චිතමිද්ධං පතිතං හොති, උද්ධච්චකුක්කුච්චං පතිතං හොති, විපිකිච්ඡා පතිතා හොති. ඉමාති පඤ්ච අඛගාති පතිතාති හොනති.

කතමෙති පඤ්චඛගෙති සමන්තාගතො හොති? අසෙබෙන⁶ සීලකඛිකේන සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ සමාධිකඛිකේන සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ පඤ්ඤාකඛිකේන සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ විමුක්තිකඛිකේන සමන්තාගතො හොති, අසෙබෙන⁶ විමුක්තිඤ්ඤාදස්ස-නකඛිකේන සමන්තාගතො හොති. ඉමෙති පඤ්චඛගෙති සමන්තාගතො හොති.

ඉති පඤ්චඛගවිපපතිතෙ පඤ්චඛගසමන්තාගතෙ දින්නං මහපථලනති.

ඉද්ධවොච භගවා. ඉදං වත්ථා සුගතො අපාරං එතද්ධවොච සත්ථා:

ඉස්සත්ථං⁷ බලවිරියඤ්ච යසමිං විජේඨ මාණවෙ,
තං යුද්ධජො භරෙ රුජා නාසුරං ජාතිපච්චයා.

තථෙව ඛතති සොරච්චං ධම්මා යසමිං පතිට්ඨිතා,
තමරියවුතනිං⁸ මෙධාමිං භිතජච්චමපි පූජයෙ.

කාරයෙ අස්සමෙ රමෙම වාසයෙත්ථ බහුස්සුතෙ,
පපඤ්ච විවතෙ කසිරු දුගෙහ සඛිකමනාති ව.

අන්තං පාතං බාදතීයං වත්ථසෙනාසනාති ව,
දදෙය්‍ය උජ්ඣුතෙසු විපාසනෙනන වෙනසා.

1. සමුපබ්බුලෙහා - ස්‍යා. 2. සිකඛිතො - සිමු2, 3. යසමා වෙ 3 - සිමු, ස්‍යා
4. මහපථලං - සිමු, 5. විපපතිතාති - සිමු, 6. අසෙබෙන. - මජ්ඣ., ස්‍යා PTS.
7. ඉස්සත්තං - මජ්ඣ., PTS. 8. අරියවුතනිං - මජ්ඣ.,

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහිනොපට යුග්ගයෙක් එළඹිසිටියේ වන්නේ ය. සුදසෙනත රැස් වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුනුසිප්භි මැනවින් පුහුණු වූ කාතහස්සා වූ කළපුරාද ඇති සිප් දැක්වුම් කළ බියගුලු නො වූ නොවෙටුලුන නො තැනිගන්නා පලා නො යනසුලු කැත්කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරුෂයකු ගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ඇත.

එකල්හි මැනවින් පුහුණු වූ බමුණු කුමරෙක් එන්නේ නම්... මැනවින් පුහුණු වූ වෙස් කුමරෙක්... මැනවින් පුහුණු වූ කාතහස්සා වූ කළපුරාද ඇති කළ සිප් දැක්වුම් ඇති බියගුලු නො වූ නොවෙටුලුන නොතැනි ගන්නා පලා නො යන සුලු සුදු කුමරෙක්... ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරුෂයකුගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරුෂයා පොෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරුෂයකුගෙන් මට වැඩෙක් ඇත.

මහරජ, එසෙයින් ම යම් කවර කුලයෙකින් හෝ ගිහිගෙන් තික්ම සත්තෙහි පැවිදි වූයේ වේ ද? හෙ තෙමේත් ප්‍රතිණ වූ පසහක් ඇත්තේ පසහෙකින් සමන්විත වූයේ නම් ඔහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

කවර පසහක් ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද? යත්: කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. ජිනම්භය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. උග්ඛච්චකුකුච්චය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. මේ පසහ ප්‍රතිණ වූයේ වේ.

කවර පසහෙකින් සමන්විත වූයේ ද? යත්: අශෙෂ වූ ශීලසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෙෂ වූ සමාධිසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෙෂ වූ ප්‍රඥසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෙෂ වූ විමුක්තිසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෙෂ වූ විමුක්තිඥතදර්ශිතසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. මේ පසහින් සමන්විත වූයේ වෙයි. මෙසේ ප්‍රතිණ වූ පසහක් ඇති පසහෙකින් සමන්විත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත පසු ව මෙය ද වදාළ සේක.

යම් තරුණයකු කෙරෙහි බහුශයිලපයත් කායික චෛතසික වීර්යීයත් විද්‍යාලාභ වේ නම් රජ තෙමේ ඔහු යුද පිණිස පොෂණය කරන්නේ ය. අදක්‍ෂයා ජාතිය හෙතු කොට ගෙන පොෂණය නොකරන්නේ ය.

එපරිද්දෙන් ම යමකු කෙරෙහි ඉවසීම ද රහත්බව ද යන බිම්භෝ පිහිටියාහු ද ආර්යී පැවතුම් ඇති නුවණැති ඔහු භිතර්ජාතිකයකු වූ ව ද පුදන්නේ ය.

සිත්කල අසපු කරවන්නේ ය. එහි බහුශ්‍රැතයත් වස්වන්නේ ය. නිරුද්ධ අරණ්‍යයෙහි පැත්පොකුණු ද නොසමබ්බිති සක්මන්මල ද කරවන්නේ ය.

අහර ද පාන් ද කෘමිලී ද වත්සෙනසුන් ද රහතුන් කෙරෙහි පහත්සිතින් දෙන්නේ ය.

යථා හි මෙසො ථනං විජ්ජමාලී සතකකකු¹,
 ථලං නිත්තකකුච පුරෙති අභිවසං වසුකිරං.
 තථෙව සඤ්ඤා සුතවා² අභිසංඛිච්ච භොජනං,
 වණ්ණිකකෙ තපසයති අත්තපානෙන පණ්ණිකො,
 ආමොදමානො³ පකිරෙති දෙථ දෙථාති භාසති.
 තං හිසං ගජ්ජිතං භොති දෙවසොව පවසංතො,
 සා පුඤ්ඤධාරා විපුලා දුතාරං අභිවසංතිති.

3. 3. 5.

පබ්බතූපමසුත්තං

136. සාවච්ඤා—

එකමන්තං නිසිත්තං බො රුජානං පසෙතදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
 හන්ද කුතො නු තං මහාරුජ ආගච්ඡිති දිවාදිවසානි?

යාති තාති භනෙත රඤ්ඤං බහවියානං මුද්ධාවසිත්තානං ඉසාරියමද-
 මන්තානං කාමගෙට්ඨපරිසුට්ඨිතානං ජතපදන්තාවරියප්පත්තානං මහන්තං
 පඨවිමණ්ඩලං අභිවිජ්ඣ අජ්ඣාචසත්තානං රුජකරණියාති සන්ති⁴, තෙසවාහං⁵
 එතරිති උසසුක්කං ආපනෙතාති.

තං නිමමඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡියා පුරුහිමාය
 දිසාය සඤ්ඤාසිකො පච්චයිකො. සො තං උපසංඝකම්මානා එවං වදෙයා: යගෙස
 මහාරුජ ජානෙයාසි: අහං ආගච්ඡාමි පුරුහිමාය දිසාය. තඤ්ඤාසං
 මහන්තං පබ්බතං අබ්බසමං. සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤො⁶ ආගච්ඡති. යං
 තෙ මහාරුජ කරණියං තං කරොතිති. අථ දුතියො පුරිසො ආගච්ඡියා
 දකඛිණිය දිසාය -පෙ- අථ තතියො පුරිසො ආගච්ඡියා පච්ඡිමාය දිසාය
 -පෙ- අථ චතුත්තො පුරිසො ආගච්ඡියා උත්තරාය දිසාය සඤ්ඤාසිකො
 පච්චයිකො. සො තං උපසංඝකම්මානා එවං වදෙයා: යගෙස මහාරුජ ජානෙයාසි:
 අහං ආගච්ඡාමි උත්තරාය දිසාය තඤ්ඤාසං මහන්තං පබ්බතං අබ්බසමං.
 සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤො⁶ ආගච්ඡති. යං තෙ මහාරුජ කරණියං
 තං කරොතිති. එවරුපෙ තෙ මහාරුජ මහති මහබ්බසෙ සමුප්පනො දුරුණේ
 මනුස්සකායෙ දුලලභෙ මනුස්සනො නිමසං කරණියන්ති?

එවරුපෙ මෙ භනෙත මහති මහබ්බසෙ සමුප්පනො දුරුණේ මනුස්ස-
 කායෙ දුලලභෙ මනුස්සනො නිමසං කරණියං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය
 සමචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.⁷

ආරොවෙමි බො තෙ මහාරුජ, පකිවෙදයාමි⁸ බො තෙ මහාරුජ, අබ්බතන්ති
 බො තං මහාරුජ ජරුමරණං. අබ්බතන්තො ව තෙ මහාරුජ, ජරුමරණේ
 නිමසං කරණියන්ති?

1. සතකකකු - PTS. 2. සුචා - සා. 3. අනුමොදමානො - සා. 4. භවන්ති,
 සා, මජ්ඣ. 5. තෙසවාහං - මජ්ඣ. 6. නිප්පොඤ්ඤො - සි. 2. නිප්පොඤ්ඤො -
 මජ්ඣ. සා. 7. අඤ්ඤානු සමචරියාය අඤ්ඤානු කුසලකිරියාය අඤ්ඤානු පුඤ්ඤකිරියායාති -
 මජ්ඣ. සා. 8. පටිවෙදමි - මජ්ඣ. සා. PTS. සි 1. 2.

යම්භේ විදුලි පෙල ඇති සියගණන් (වලා) කුළු ඇති මෙසය ගුහුරමින් පොළොව තෙමින්තේ වල ද ගොඩ ද පුරවා ද,

එසේ ම සැදුහැනි ඇසු පිරු තැන් ඇති නුවණැත්තේ බොජුන් පිළියෙල කොට ආහාරපානයෙන් වණ්ඛිකයන් සතප්වයි. සතුටු වන්නේ සම්ප්‍රකාරයෙන් විසුරුවන්නාක් මෙන් දන් දෙයි. නොහොත් දන්හලෙහි හැසිරෙයි. දෙව දෙව යි කියයි.

වස්තා වැස්සෙක (ගර්ජනය) මෙන් එය ඔහුගේ ගර්ජනය වෙයි. මහත් වූ ඒ පින් දහර දෙන්නහු මැනවින් තෙමයි.

3. 3. 5.

පබ්බතපම සූත්‍රය.

136. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල්ලර්ජනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහරජ තෙපි දෑත් මේ දෙවෙන් දවාලෙහි කොහි සිට එවූද?

වහන්ස, ඉසුරාමෙදෙන් මත් වූ කාමයෙහි ගිජු බැවින් මැඩුනු දන්විහි තිරිඟට පත් මුදුන්හි අභිෂෙක කරණ ලද මහත් පොළොමඩල දිනා අභිපතිව වෙසෙන කැත් රජුන්ට යම් ඒ රජකටයුතු ඇද්ද, මම දෑත් එහි උත්සුකබවට පැමිණියෙමි වෙමි.

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහි නොප විසින් ඇදහියයුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙර දිගින් එන්නේ ය. හෙ තෙමේ නොප වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්ස, දෑත වදාළ මැනවි. මම පෙරදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපව්වක් දිවිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දෙවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැළ කරන්නේ ය. ඉක්බිති දෙවෙහි පුරුෂයෙක් දකුණු දිග සිට එයි. ඉක්බිති තෙවෙහි පුරුෂයෙක් පැසුළු දිග සිට එයි. ඉක්බිති ඇදහිය යුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති සිටුවැනි පුරුෂයෙක් උතුරු දිග සිට එයි. හෙ තෙමේ නොප වෙත එළඹ “දෙවයන් වහන්ස, දෑත වදාළ මැනවි. මම උතුරුදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපව්වක් දිවිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දෙවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැළ කරන්නේ ය. මහරජ, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මෙබඳු නපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුබල මිනිසන් බැවිහි වූ නොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

වහන්ස, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මෙබඳු නපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුබල මිනිසන් බැවිහි ධම්මයඝ්ථ සම්මයඝ්ථ කුශලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව හැර අන් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, නොපට කියමි. මහරජ, නොපට දන්වමි. මහරජ, ජරාමරණ දෙක නොප මැඩ ගෙණ සිටී. මහරජ, ජරාමරණ දෙක නොප මැඩ ගෙණ සිටි කල්හි නොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

අඛිවත්තමානෙ ච මෙ භනො ජරාමරණේ කිම්සංසිද්ධං කරණීයං අඤ්ඤානු
ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියාය.

යානි තානි භනො රඤ්ඤං ඛතතියානං මුද්ධාවසිත්තානං ඉස්සරිය-
මදමත්තානං කාමගෙධපරිපුට්ඨිකානං ජනපදභාවරියප්පත්තානං මහත්තං
පස්චිමණ්ඩලං අභිච්ඡිය අප්ඤ්ඤාචසන්තානං හත්ථියුද්ධානි භවන්ති. තෙසමපි
භනො හත්ථියුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

යානිපි තානි භනො රඤ්ඤං ඛතතියානං මුද්ධාවසිත්තානං - පෙ - අස්ස-
යුද්ධානි භවන්ති - පෙ - රථයුද්ධානි භවන්ති - පෙ - පත්තියුද්ධානි භවන්ති.
තෙසමපි භනො පත්තියුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ
ජරාමරණේ.

සන්ති ඛො පන භනො ඉමස්මිං රුජකුලෙ මනනිතො මහාමනනා-
යෙ පභොගාති ආගතෙ පච්චත්තිකෙ මනෙතභි හෙදධිතුං. තෙසමපි භනො
මනනසුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

සංවිජ්ජති ඛො පන භනො ඉමස්මිං රුජකුලෙ පසුතං භිරඤ්ඤාසුචණ්ණං
භූමිගතඤ්ඤාව චෙහාසට්ඨඤ්ඤාව, යෙන මයං පභොම ආගතෙ පච්චත්තිකෙ
ධනෙන උපලාපෙතුං. තෙසමපි භනො ධනසුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි
විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

අඛිවත්තමානෙ ච මෙ භනො ජරාමරණේ කිම්සංසිද්ධං කරණීයං අඤ්ඤානු
ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.

එවමෙතං මහරුජ, එවමෙතං මහරුජ, අඛිවත්තමානෙ ච තෙ ජරාමරණේ
කිම්සංසිද්ධං කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය
පුඤ්ඤකිරියායාති.

ඉදමචොච භගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදචොච සත්ථා:

යථාපි සෙලා විපුලා තභං ආහච්ච පබ්බතා,
සමන්තා අනුපරියෙය්‍යං¹ නිප්පොඤ්ඤා² චතුද්දිසා.

එවං ජරා ච මච්චු³ ච අඛිවත්තන්ති පාණිනො⁴,
ඛතතියෙ බ්‍රාහ්මණේ වෙස්සෙ සුඤ්ඤෙ වණ්ඤාලපුත්තකුසෙ,
ත කිඤ්චි පරිවජෙජති සබ්බමෙවංභිමද්දති.

ත තත්ථ හත්ථිනං⁵ භූමි ත රථානං ත පත්තියා,
ත වාපි මනනසුද්ධාන සක්කා ජෙතුං ධනෙන වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සම්පස්සං අත්ථමත්තානො,
බුද්ධො ධම්මෙ ච සබ්බෙ ච ධරො සද්ධිං නිවෙසයෙ.

1 සමන්තානුපරියෙය්‍යං - මජ්ඣ. 2. නිප්පොඤ්ඤා - මජ්ඣ. 3. මරණං - සි 1
4. පාණිනො - මජ්ඣ. 5. හත්ථිනං - මජ්ඣ., සසා, PTS.

වහන්ස, ජරාමරණ දෙක (අප) මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ධම්මයාච්ඡාසමචරියාව කුසලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව හැර මා විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

වහන්ස, ඉසුරුමෙතෙක් මත් වූ කාමයෙහි ගිජුබැවින් මඩතාලද දතවිති තීරබවට පත් මහත් පොළෝමඩල දිනා අඛිපති ව වෙසෙන මුදුන අභිෂේක කළ කාන් රජුන්ගේ යම් ඒ ආත්යුද වේ නම් වහන්ස, ජරාමරණදෙක (අප) මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ ආත්යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත්බවෙක් නැත.

වහන්ස, මුදුන අභිෂේක කළ . . . කාන් රජුන්ගේ යම් ඒ අස්සුද වේ නම් . . . රථයුද වේ නම් පාබලයුද වේ නම් වහන්ස, ජරා මරණ දෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ පාබල යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක්ද නැත.

වහන්ස, යම් කෙනෙක් ආවා වූ සතුරන් මනාමුණයෙන් බිඳවා ලන්නට සමත් වෙත් නම් එබඳු මානි ඇමතිකෙනෙක් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණ දෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ මනාමුණියන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක් නැත.

වහන්ස, ආවා වූ සතුරන් ධනයෙන් පොලඹවා ගන්නට යම් ධනයෙකින් අපි සමෘද්ධි වූවෝ නම් බිම පිහිටියා වූත් අහස සිටියා වූත් එබඳු බොහෝ රත් අමුරන් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණදෙක අප මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ඒ ධනයාච්ඡාසනට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බැවෙක් නැත.

වහන්ස, ජරාමරණදෙක මා මැඩ ගෙන සිටි කල්හි ධම්මයාච්ඡාසමචරියාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව හැර මා විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, තෙල එසේය. මහරජ, තෙල එසේ ය. ජරාමරණදෙක (තොප) මැඩගෙන සිටි කල්හි ධම්මයාච්ඡාසමචරියාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව හැර තොප විසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍ය්‍යන් වහන්සේ මෙය වදාරා වැලි අත්‍ය වූ තෙල ශාපෙල ද වදාළ සේක:

යම්සේ මහත් වූ ශෛලමය වූ අහස හැපී (සිටි) පථිතයෝ භාත්පස සිටු දිගුන් සුණු කෙරෙමින් පෙරළී එන්නාහු ද,

එසේ ජරාවත් මරණයත් ඝෘත්‍රියයත් ද බ්‍රාහ්මණයත් ද වෛශ්‍යයත් ද ශුද්‍රයත් ද සැබොල් පුජසඬු කුලයෙහි වුවත් ද යන සියලු සතුන් යට කෙරෙත්. කිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මිනී.

එහි ඇතුන්ට ද රථයන්ට ද පාබලසෙනහට ද විෂයසථාන නො වේ. මනාමුණියෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ දනන්නට නො ම හැක්කේ ය.

එහෙයින් ධෛර්‍යවෘත් වූ නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමහට වැඩ දක්නේ බුදුන් කෙරෙහි ද ධර්ම කෙරෙහි ද සම්ඝයා කෙරෙහි ද ශ්‍රද්ධාව පිහිටුවන්නේ ය.

යො ධම්මවාරී¹ කායෙන වාචය උද් වේතසා,
ඉධෙව නං පසංසන්නි පෙව්ව සග්ගෙ පමොදනිති.

කොසලවග්ගො නතිසො.

තවුඤ්ඤානං:

සුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො ඉස්සන්ථං පබ්බතුපමං,
දෙසිතං බුද්ධිසෙට්ඨෙන ඉමං කොසලපඤ්ඤාකන්ති.

කොසලසංයුතනං සමන්තං.

4. මාර්ගසංයුතනං

1. ආයුචග්ගො.

4. 1. 1.

තපොකම්මසුතනං.

137. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජා
තෙරඤ්ජනය නිරෙ අජපාලනිග්‍රොධමුලෙ පස්මාභිසම්බුද්ධො. අථ බො
භගවතො රහොගනයා පටිසලුට්ඨිතස්ස එවං වේතසො පරිචිතකෙකා උද්දාදි:
මුත්තො වතමති තාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සාධු මුත්තො වතමති තාය අනන්ත-
සංගිතාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සාධු ඕතො සතො බොධිං සමජ්ඣගන්ති².

අථ බො මාරුඤ පාපිමා භගවතො වේතසා වේතොපරිචිතකම්මඤ්ඤාය
යෙන භගවා තෙත්‍රපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්භා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසි.

තපොකම්මා අපකම්මා යෙන සුජ්ඣන්ති මානවා,
අසුද්ධො මඤ්ඤාසි සුද්ධො සුද්ධිමග්ගමපරදොති³.

අථ බො භගවා මාරුඤ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති
පච්චභාසි:

අනන්තසංගිතං ඤාත්වා යං කිඤ්චි අමරං තපං,
සංඝං නන්තාවහං හොති පියාරිත්තං⁴ ව ධම්මති.

සීලං සමාධිං පඤ්ඤාඤා⁵ මග්ගං බොධාය භාවයං,
පනෙතාසම් පරමං සුද්ධිං නිහතො නිමසි අන්තාකාති

අථ බො මාරුඤ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුමමතො තත්ථෙවන්තරධාසීති.

1. ධම්මං වරි - මජ්ඣං. 2. සාධු වතමති සතො බොධිසමජ්ඣගති. ස්‍යා. සාධු වතමති
මුත්තො බොධිං සමජ්ඣගන්ති, මජ්ඣං. 3. සුද්ධිමග්ගා අපරදොති - මජ්ඣං. 4. වියා -
මජ්ඣං. 5. පමාසිපඤ්ඤා. මජ්ඣං, PTS.

යමෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද යළි සිහින් ද ධර්මයෙහි නැසිණි සුලු ද (නුවණැත්තෝ) මෙලොව ම ඔහු පසසන්. පරලොව සුවසියෙහි සතුටු වෙයි.

කොසල වර්ගය තුන් වැනියි.

එහි උග්ගනය:

පුග්ගල, අයසකා, ලොක, ඉසසන්, පබ්බතාසම් සුත්‍රය යන මේ කොසලපසුකය ශ්‍රේණි වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙනනා කරණ ලදී.

කොසලසංයුතතය නමිසේ ය.

4. මාරසංයුතතය.

1. ආසුමගිය.

4. 1. 1.

තපොකම්ම සුත්‍රය.

137. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළවූ කොට උරුමෙල්දනවිවෙහි නෙරඤ්ජන තෙර අප්පල් නුගරාක්ෂුල වැඩවසනසේක. එකල්හි එකලාවූ විතතවිවෙකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඒ දුෂකරත්‍රියායෙන් එකානතයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. ඒ නොවැඩ ඇසුරු කළ දුෂකරත්‍රියායෙන් එකානතයෙන් මැනවින් මිදුනෙමි වෙමි. ස්ථිර ව එළඹසිටි සිහි ඇත්තෙමි මැනවින් සත්‍යාවබෝධය කෙළෙමි”යි මෙබඳු විතතවිතකියෙක් පහළ විය.

ඉක්බිති පවුටු මරු තෙමේ තමසිහින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විතතවිතකිය දැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යම් තපසෙකින් මනුෂ්‍යයෝ පිරිසිදු වෙද්ද, ඒ තපස්කමයෙන් ඉටුන් ව අගුඳා වූයේ ම ශුද්ධිමාගිය වැරදවූයේ ශුද්ධි යයි හටිහි ද,

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවුටු මාරයා යි දැන පවුටු මාරයාහට ගාථාවලින් පෙරළා වදාළ සේක:

අමර නම් වූ යම්කිසි තපසෙක් වේ ද, (ඒ සියල්ල) අනභිසංකිත යයි දැන (අත්හළෙමි.) ඒ සියල්ල වැඩ සිදුකරන්නේ නො වේ. (කෙසේ ද? යත්:) මරුකතරෙහි රිටිපලුපත් මෙනි. (මරුකතරෙහි වූ නැවක් රිටිපලුපත් ගෙණ පදවත්තට නො හැක්කාක් මෙනි.)

සීලය ද සමාධිය ද ප්‍රඥාව ද යන ආර්යමාගිය සත්‍යාවබෝධය පිණිස වඩමින් පරමශුද්ධියට පැමිණියෙමි වෙමි. මාරය, තෝ තවුයෙහි.

ඉක්බිති පවුටු මරු තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 2.

නාගසුත්තං.

188. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා නෙරඤ්ජරියා¹ නිරෙ අජ්ජාලනිත්‍රොධිමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිමසායං අජේඤ්ඤාසො² නිසිනො හොති. දෙවො ව එකමෙකං චූසායති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො හයං ඡ්වහිත්තනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො මහත්තං හත්තිරූපවණ්ණං අභිනිමිතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. සෙය්‍යථාපි තාම මහාඅරියකො මණ්ණි, එවමස්ස සීසං හොති. සෙය්‍යථාපි තාම සුඛං රුපිසං, එවමස්ස දන්තා හොන්ති. සෙය්‍යථාපි තාම තඛනලීසා³, එවමස්ස සොණෙකා හොති.

අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිකා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣාහාසි:

සංසරං⁴ දිස්මඤ්ඤානං වණ්ණං කකා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අන්තකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තජේවන්තරධාසීති.

4. 1. 3.

සුභසුත්තං.

189. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති -පෙ- පඨමාභිසම්බුද්ධො. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිමසායං අජේඤ්ඤාසො⁴ නිසිනො හොති. දෙවො ව එකමෙකං චූසායති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො හයං ඡ්වහිත්තනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවතො අවිදුරෙ උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති සුභා වෙව අසුභා ව.

අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිකා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣාහාසි:

සංසරං දිස්මඤ්ඤානං වණ්ණං කකා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අන්තක.

යෙ ව කායෙන වාචාය මනසා ව සුසංවුතා,
ත තෙ මාරවසානුගා ත තෙ මාරස්ස බඬගුති⁵.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තජේවන්තරධාසීති.

1. අබ්බොකාසස - මජ්ඣං. 2. නාගලසීසා - PTS. 3. සංසාරං - සං. PTS. සි 1, 2.
4. අබ්බොකාසස - මජ්ඣං. 3. 5. පච්චගුහි - සිමු, සං. PTS. සි 1' 2.

4. 1. 2.

නාග සූත්‍රය.

138. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල් දතව්වෙහි නෙරසස්සන් තෙරු අපල්ලුගරුක්මුල වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දැකිගතදුරෙහි එළිමහ-
නෙක වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය වෙටුළුම ලොමු දූහැඟැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් ඇත්රජවෙසක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ඔහුගේ හිස මහකළුගලක් වැන්න. ඔහුගේ දත් පිරිසිදු රිදී වැන්න. ඔහුගේ සොඩිය නතුලිස්දඩක් වැන්න.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා සි දූත පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක. දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභ වෙශවිලාස කොට (මා වෙත) පැමිණියෙහි ය. මාරය, එයින් තට කම් නැත. මාරය, තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 3.

සුභ සූත්‍රය.

139. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමේඛාධියෙන් පළමුවලා උරුවෙල් දතව්වෙහි ... වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දැකිගතදුරෙහි අබ්බස වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

එකල්හි පවිටු මාරු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බියවෙටුළුම ලොමුදූහැඟැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි ප්‍රිය වූත් අප්‍රිය වූත් විසිතුරු සටහන් දක්වයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරු යයි දූත පවිටු මාරුගට ගාථාවලින් වදාළ සේක:

දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභවෙශ විලාස කොට (මා වෙත ආයෙහි ය.) එම්බල පවිටු මරුව, තට එයින් කම් නැත. මරුව තෝ නටුයෙහි.

යම් කෙනෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද සිතින් ද සංවෘත වෙද්ද, මරුව, ඔහු තට වසන නොවෙත්. ඔහු මාරයාගේ බැම්මට අසු (-අතුවැස්සෝ) නො වෙත්.

එකල්හි පවිටු මාරු තෙමේ “භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී ය”යි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 4.

පඨමසාසක්ෂකතං.

140. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා බාණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මගදායෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි: භික්ඛවොහි, හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

මස්සං බො භික්ඛවෙ යොතිස්සො මනසිකාරා යොතිස්සො සම්මප්පධානා අනුත්තරං විමුත්ති අනුප්පත්තා, අනුත්තරං විමුත්ති සච්ඡකතා. තුලොපි භික්ඛවෙ යොතිස්සො මනසිකාරා යොතිස්සො සම්මප්පධානා අනුත්තරං විමුත්තිං අනුපාපුණ්ථ. අනුත්තරං විමුත්තිං සච්ඡකරෙථාහි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

බඥො'සි¹ මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබ්ඛනබඥොසි¹ න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

මුත්තොහං² මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබ්ඛනමුත්තොමි නිහතො කම්මසි අනතකාහි.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුම්මනො තජෙච්ඡන්තරධාසීති.

4. 1. 5.

දුතියසාසක්ෂකතං.

141. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා බාණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මගදායෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි: භික්ඛවොහි, හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

මුත්තොහං² භික්ඛවෙ සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. තුලොපි භික්ඛවෙ මුත්තා සබ්බපාසෙහි. යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. වරථ භික්ඛවෙ මාරිකං බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය³ අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. මා එකෙන ඥෙ අගම්ඤ්ඤා⁴. දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකකල්‍යාණං පරියොසාතකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාසුත්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සන්තී සත්තා අප්පරජකභිජාතිකා අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිහායන්ති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරෙ. අහමි භික්ඛවෙ යෙන උරුවෙලා සෙනාතිනිගමො⁵ තෙනුපසඛකම්ඤ්ඤා ධම්මදෙසනායාහි.

1. බඤ්ඤා - සා. 2. මුත්තොහං, මජ්ඣං, සා. 3. ලොකානුකම්පාය, සී. 2, PTS.
4. අගමෙ සී. 2 5. සෙනාතිගමො - මජ්ඣං, සා., PTS.

4. 1. 4.

පඨමපාස සූත්‍රය.

140. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මා විසින් නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්වියා සි කිරීමෙන් නිරුත්තර විමුක්තිය ලබන ලද, නිරුත්තර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලද, මහණෙනි, තෙපි දු නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්වියා වැඩීමෙන් නිරුත්තර විමුක්තියට පාමිණෙව. නිරුත්තර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරව.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මාරපාශයෙන් බඳනා ලද්දෙහි: දිව්‍ය වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාරබක්කනයෙන් බැඳුනෙහි. මහණ, මා කෙරෙහි නො මිඳෙන්නෙහි ය.

[ගඟවත්හු:]

මාරබක්කනයෙන් මිදුනෙම් වෙමි. දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාර බක්කනයෙන් මිදුනෙම් වෙමි. මරුව තෝ නටියෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත් නෙමේ මා දනී, සුගත නෙමේ මා දනී ය සි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 5.

දුතියපාස සූත්‍රය.

141. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සා” සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද (ඒ) සියලු බක්කනයන් ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපි දු දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙත් තම (ඒ) සියලු බක්කනයන් ගෙන් මිදුනහු ය. මහණෙනි, බොහෝ දනහට හිත පිණිස, බොහෝ දනහට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වාරිකායෙහි හැසිරෙව. එක් මහෙතින් දෙදෙනෙක් නො යව. මහණෙනි, මූල යහපත් වූ මැද යහපත් වූ අග යහපත් වූ අරුත් සහිත වූ ව්‍යඤ්ඤායෙන් පිරිසුන් දහම් දෙසව. කෙවල පරිසුණ් පිරිසුදු මගබිඹසර ගෙළු කොට දක්වව. පාණ්ඩුසෙහි සවලා වූ කෙලෙසරජස් ඇති සැත්කමක් ඇත. ධම්ම නොඇසීමෙන් (ඔහු) පිරිහෙත්. ධම්ම අවබෝධ කරන්නෝ වන්නාහ. මහණෙනි, මම ද දහම් දෙසනු පිණිස උරාවෙල්-දනම්වෙහි සෙත්‍යානි නිසම්ගමට එළඹෙන්නෙමි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා නොනුපසඛිනම්. උපසඛිනමිදං භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

බඥොසි සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මහාබ්ඛිතබඥොසි න මෙ සමණ මොකඛසීති.

[භගවා:]

මුත්තොයං සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මහාබ්ඛිතමුත්තොමහි නිහන්තො භුමසි අනතකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තසෙවන්තරධාසීති.

4. 1. 6.

සප්පසුතං.

142. එවං මෙ සුතං: එකා සමයං භගවා ගුණගහ විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤකතිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා රත්තනිකාරතිමසායං අජෙකිකාසෙ¹ නිසින්නො හොති. දෙවො ච එකමෙකං ථුසාගති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො හයං ඡමහිතන්තං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො මහන්තං සප්පරුජවණණං අහිනිමිතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඛිනම්. සෙය්‍යථාපි නාම මහති එකරුකිකා නාවා, එවමස්ස කායො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම මහන්තං සොණ්ඩකාතිලඤ්ඤං, එවමස්ස එණො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම මහති කොසලිකා කංසපාති, එවමස්ස අකිකිති භවන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම දෙවො ගලගලායන්තො විජුල්ලතා නිච්ඡරන්ති, එවමස්ස මුඛතො ජිව්‍යා නිච්ඡරති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාර-ගහ්ගරියා ධම්මානාය සද්දො හොති, එවමස්ස අස්සාසපස්සාසානං සද්දො හොති.

අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති පිදිකා මාරං පාපින්නං ගාථාහි අජ්ඣිභාසි:

යො සුඤ්ඤගොනි සෙවති සෙය්‍යා සො මුති අනතසඤ්ඤතො,
වොස්සඤ්ඤ වරෙය්‍ය තත්ථ සො පතිරුපං හි තථාපිධස්ස නං.

චරකා බහු හෙරවා බහු අපො ඩංසසිරිංසපා² බහු,
ලොමමි න තත්ථ³ ඉඤ්ඤෙ සුඤ්ඤගාරගතො මහාමුති.

තභං එලෙය්‍ය පඨවි වලෙය්‍ය සබ්බෙ ව පාණං උද සන්ධාසෙය්‍යං,
සලලමි වෙ උරසි පකප්පෙය්‍යං⁴ උප්පිසු තාණං න කාරෙන්නි බුද්ධාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තසෙවන්තරධාසීති

1. අනිකාසෙ - මජ්ඣ. 2. ඩංසසිරිසපා මජ්ඣ. 3. තත්ථ හ - මජ්ඣ. ස්‍යා.
4. පකප්පෙය්‍යං - සීමු. 2.

ඉක්කිති පට්ඨ මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඕයේ ය. ඵලඕ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙන් නම් ඒ සියලු පාසයන්ගෙන් බැද්දෙනි. මහකෙලෙස්බාමිමෙන් බඳනා ලද්දෙහි මහණ, මා කෙරෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්තු]:

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙන් නම් ඒ සියලු පාසයන්ගෙන් මම මිද්දෙනම් වෙමි. මහාකෙලෙස්-බකිතයෙන් මිද්දෙනම් වෙමි. මරුව, තෝ නට්ටයෙහි.

ඉක්කිති පට්ඨ මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 6.

සප සුත්තය.

142 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වෙළෙඳාමකට යෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අඳුරෙහි අබවස වැඩනුන්-නාහු වෙති. වැස්ස ද එකිඑකි පොද හෙළයි

එකල පට්ඨ මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය නැතිගැන්ම ලොමුදහගැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් තාරජවෙසක් මවාගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඕයේ ය. ඔහුගේ සිරුර එක්රැක්තෙන් මැඩු මහ මරුවක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ පෙණය රුකරුවන්ගේ රා පෙරණ මහත් මුදුලකස්සක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ ඇස් කොසොල්ලුන්ගේ මහත් කස්ත-ලියක් (භුස්සුනාපාභියක්) බඳු වෙයි. මෙසේ ගිහිරි කරණ කල යම්සේ විදුලිය නික්මේ ද, එපරිද්දෙන් ඔහුගේ මුවෙන් දිව නික්මෙයි. කමුරුසම වසින් පුරණ කල්හි ශබ්දය යම්සේ ද, ඔහුගේ ආශවාසප්‍රගවාස ශබ්දය ද එබඳු වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පට්ඨ මරු ය යි දැන පට්ඨ මරුගට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

යමෙක් ශයනග පිණිස ගුහාගාරයන් සෙවුනේ ද, ඒ බුද්ධාමුනි තෙමේ සංයත වූ ආත්මභාව ඇත්තේ වේ. තෙ තෙමේ ඒ ආත්මභාවයෙහි (ආලය) ගාරපියා හැසිරෙන්නේ ය. එය එබඳු බුද්ධාමුනිගට සුදුසු මැයි.

(සිංහවාසාදි) බිහිසුනු ජබ්බ සත්තු ද බොහෝහ. බිහිසුනු ස්වාචර අරමුණු ද බොහෝහ. වැලි මැහැ ලේ බොන මැස්සෝ ද සපියෝ ද බොහෝහ. ගුහාගාරයට වත් සම්බුද්ධ තෙමේ ඒ අරමුණු නිමිති කොට ලොම මාත්‍රයකුදු කම්පන නො කරන්නේ ය.

අහස පැළෙන්නේ නම්, පොළොව සැලෙන්නේ නම්, වැලිත් සියලු සත්තු නැතිනන්නාහු නම්, ඉදින් ලෙහි තියුණු හුල් ගසන්නාහු නම්, බුදුවරයෝ උපයින් කෙරෙහි පරිත්‍යාග්‍යයක් නො කෙරෙහි.

එකල්හි පට්ඨ මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 7.

සොපපිසුත්තං.

143 එකං සමයං භගවා රුජග්ගෙ විහරති චෛච්චගො කලඤ්ඤානිවාසෙ. අථ බො භගවා ඛුද්ධෙවරතතිං අජේඛාකාසෙ වඛ්ඤාමිත්වා රතනියං පච්චුසසමයං පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා විහාරං පටිසිත්වා දකඛිණෙන පසොන සිහසෙය්‍යං කපෙසසි, පාදෙ පාදං අව්වාධාය සතො සමපජානො උට්ඨාන-සඤ්ඤං මනසි කරිත්වා.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

කිං සොපපි කිනනු සොපපි කිම්දං සොපපි දුබ්භගො¹ විය,
සුඤ්ඤමගාරන්ති සොපපි කිම්දං සොපපි සුරිසෙ² උග්ගතෙ.

[භගවා:]

යසා ජාලිති විසතතිකා තණ්හා තප්ථි කුතිඤ්චි තෙනවෙ,
සබ්බුපඨිතං³ පරික්ඛයා බුද්ධො සොපපති කිං තවෙත්ථ මාරාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවන්තරධාසිති.

4. 1. 8.

නඤ්ඤිසුත්තං.

144. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඤායං විහරති ජෙතවගො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහු-පසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නඤ්ඤි සුතෙනති සුතතිමා ගොමිකො⁴ ගොති තථෙච නඤ්ඤි,
උපඨි භි තරස්ස නඤ්ඤා න භි සො නඤ්ඤි යො⁵ නිරුපඨිති.

[භගවා:]

සොචති සුතෙනති සුතතිමා ගොමිකො ගොති තථෙච සොචති,
උපඨි භි තරස්ස සොචනා න භි සො සොචති යො නිරුපඨිති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා -පෙ- තතෙවන්තරධාසිති.

1. දුබ්භතො-ය්‍යා. දුබ්භයො-PTS. 2. සුරිසෙ-මජ්ඣ. 3. සබ්බුපඨිපරික්ඛයා - මජ්ඣ.
4. ගොවා - මජ්ඣ. 5. යොති-සිවු. 1.

4. 1. 7.

සොපාන සූත්‍රය.

143. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලාපකනිවාස නම් වූ චෛඨ්‍යනාගමයෙහි වාඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොහෝ වේලාවක් අබවස සක්මන් කොට රු පහන් වේලෙහි පා දෙව වෙහෙරට පිවිස (දකුණු) පස මත (වම්) පස මදක් හැදූ තබා සිහි නුවණ ඇති ව තැනී සිටුවා වේලාව මෙතෙහි කොට දකුණුපසින් සිංහශය්‍යාව කළ සේක.

එකල්හි පව්වු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කිම නිදසි ද? කුමක් හෙයින් නිදසි ද? මළ එකතු මෙන් කුමකට නිදසි ද? ශුන්‍යාගාරයක් මා විසින් (ලද) සි නිදසි ද? කුමක් හෙයින් හිරු නැති කල්හි නිදසි ද?

[භගවත්හු:]

යමකුගේ ජාලිනී නම් වූ විසතතිකා නම් වූ තාමණා තොමෝ කිසි භවයෙක්හි පමුණුවන්නට නැද්ද ද, ඒ තමාගේ තෙමේ සියලු උපයින් ක්‍ෂය කිරීමෙන් හොඳී. මරුව, මෙහිලා තට කිම?

ඉක්බිති පව්වු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනිය සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 8.

නකුති සූත්‍රය.

144. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජෙතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුණේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පව්වු මාරු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හෙතු කොට ගෙන සතුටු වෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හෙතු කොට ගෙන සතුටු වෙයි. උපයිනු මිනිසාගේ නන්දනයෝ ය. යමෙක් උපයි රහිත වේ නම් හෙ තෙමේ සතුටු නො වෙයි.

[භගවත්හු:]

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හෙතු කොට ගෙන ශොක කෙරෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හෙතු කොට ගෙන ශොක කෙරෙයි. උපයිනු මිනිසාගේ ශොචනයෝ ය. යමෙක් උපයි රහිත නම් හෙ තෙමේ ශොක නො කෙරේ මැයි.

ඉක්බිති පව්වු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 9.

පඨමආයු සුත්තං.

145. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුණගො විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. තනු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී, භික්ඛුවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛුවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනියො සම්පරායො, කතතඛිං කුසලං, චරිතඛිං බ්‍රහ්මචරියං, තස්මි ජාතස්ස අමරණං. සො¹ භික්ඛුවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපපං වා භියෙසාති.

අථ බො මාරො පාපිවා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා භගවන්තං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසී:

දීඝමායු මනුස්සානං න නං ගීලෙ සුපොරිසො,
චරෙය්‍ය ඛිරමතොතොව තස්මි මච්චස්ස ආගමොති.

[භගවා:]

අපමායු මනුස්සානං භීෂලය්‍ය නං සුපොරිසො,
චරෙය්‍යාදිත්තසීසොව තස්මි මච්චස්ස නාගමොති.

අථ බො මාරො පාපිවා -පෙ- තතොවන්තරාධාසීති.

4. 1. 10.

උතීයආයු සුත්තං.

146 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුණගො විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. තනු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී, භික්ඛුවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛුවෙ මනුස්සානං ආයු. ගමනියො සම්පරායො, කතතඛිං කුසලං, චරිතඛිං බ්‍රහ්මචරියං, තස්මි ජාතස්ස අමරණං. සො භික්ඛුවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපපං වා භියෙසාති².

අථ බො මාරො පාපිවා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා භගවන්තං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසී:

තාවයන්ති අභොරන්තා ජීවිතං නොපරාජ්ඣති,
ආයු අනුපරියාති³ මච්චානං තෙමිව රථකුඛරං.

[භගවා:]

අවයන්ති අභොරන්තා ජීවිතං උපරාජ්ඣති,
ආයු ඛීයති මච්චානං කුන්තාදිත්තං ඔදකන්ති.

1. සො භි-සි. 1. 2. සියොති-PTS. 3. අනුපරියායති-මුජ්ඣං, අනුපරියාති-සො, ආයු-පරියායති - සි. 1, 2

4. 1. 9.

පඨම ආයුස්සත්තය.

145. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ චෛත්‍යගාරාශ්‍රමයෙහි වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය අලප ය, පරලොච යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර සිරිය යුතු ය, උපත්තනුට නොමැරීමෙන් තැන. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කලක් ජීවත් වේ නම් හෙතෙමේ සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අලපයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පව්වු මාරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය දිග ය. සතපුරුෂ තෙමේ එය හෙලා නො දක්නේ ය. තතපා මතුයෙන් වැටෙන (සනතකය) ලදරුවකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ ඊමෙක් තැන.

[භගවත්හු:]

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය අලප ය. සතපුරුෂ තෙමේ එය හෙලා දක්නේ ය කිය ගිහි ගත්තකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ නොඊමෙක් තැන.

ඉක්බිති පව්වු මාරයා ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 10.

දුතිය ආයුස්සත්තය.

146 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ චෛත්‍යගාරාශ්‍රමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය ස්වල්ප ය, පරලොච යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර හැසිරිය යුතු ය. උපත්තනුට නො මැරීමෙන් තැන. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කල් ජීවත් වේ ද, හෙතෙමේ සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අලපයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පව්වු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ඌ දවල්හු ඉක්ම නො යෙත්. ජීවිතය නිරුඳු වී නොවේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය (ඔවුන්) අනුව ම යේ. රියෙහි කිවුල්ලුව අනුව යන රියනිමි-වල්ල මෙකි.

[භගවත්හු:]

ඌ දවල්හු ඉක්ම යෙත්. ජීවිතය නිරුඳු වේ මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය ගෙවේ. කුඩා හදින්ගේ දිය මෙකි.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති ටිං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තසෙවනතරධාසිති.

ආයුචග්ගො පඨමො.

තත්‍රඥානං:

තපොකම්මඤ්ච තාගො ව සුභං පාසෙන තෙ දුච්ඡෙ,
සපෙපා සොපාසි තඤ්ඤං ආයුතා අපරෙ දුච්ඡෙති.

2. රජ්ජවග්ගො.

4. 2. 1.

පාසාණසුතනං.

147. එවං මෙ සුතා: එකා සමයං භගවා රජග්ගෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිමසායං අපේකාකාසෙ¹ තිසිනො හොති. දෙවො ව එකමෙකං ඵ්ඨායති.

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො හයං ඡමතිනතනං ලොමහංසං උප්පාදෙද්දාකාමො යෙන භගවා තෙත්‍රපසංකම්. උපසංකම්ඤ්වා භගවතො අවිදුරෙ මහනෙත මහනෙත පාසාණෙ² පදෙලෙසි³

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සචෙමං⁴ කෙවලං සබ්බං ගිජ්ඣකුටං වලෙයාසි,⁵
තෙව සමමා විමුත්තානං බුද්ධානං අත්ථි ඉඤ්ජිතනාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තසෙවනතරධාසිති.

4. 2. 2.

සිහසුතනං⁶

148. එකං සමයං භගවා සාවජ්ඣං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා මහනිසා පරිසාය පරිවුත්තො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදහොසි: අයං බො සමණො නොතමො මහනිසා පරිසාය පරිවුත්තො ධම්මං දෙසෙති. යනන්‍රාතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙත්‍රපසංකමෙයං විවකුක්කම්මායාති. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙත්‍රපසංකම්. උපසංකම්ඤ්වා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

1. අබ්බසායාසෙ. - මජ්ඣ. 2. මහනෙත පාසාණෙ - මජ්ඣ. 3. පච්චලෙසි - ඥා. පදලෙසි - සීග්. 1. 2. මජ්ඣ. PTS. 4. සචෙමි-කප්ථ. 5. වලෙයාසි - කප්ථ. 6. කිත්තික-සුතනං - මජ්ඣ.

ඉක්බිති පවිටු මාරතෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය

ආයුච්ඡය පළමුවැනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

තපො කම්ම සුත්‍රය ද තාග සුත්‍රය ද සුභ සුත්‍රය ද ඒ පාස සුත්‍ර දෙක ද සප්ප, සොප්පයි, තඤ්ඤි සුත්‍ර ද, අනෙක් ආයු සුත්‍ර දෙකද යි සුත්‍ර දහසකි.

2. රජ්ජ වර්ගය.

4. 2. 1.

පාසාණ සුත්‍රය.

147. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළු පටුවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අඳුරුයෙහි අබවස වැඩහුන්නා වූ වෙති. වැස්ස ද එකී එකී පොද හෙළයි.

එකල්හි පවිටු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය තැනිගැණුම් ලොවු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොදරෙහි මහත් මහත් ගල් විහිටි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යි දැන පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

ඉදින් මේ මුළු ගිජුකුළුපටුව ම සලකෙහි තම්, මොනොවට මිදුනු බුදුවරයන්ට කම්පනයෙන් තහමක් ඇත් මා ය.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී ය යි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 2.

බිහ සුත්‍රය.

148. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අතේපිඩු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක.

එකල්හි පවිටු මරුට "මේ මහණ ගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නටින්ගේ) නුවණැස වහසන්තට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම් මනා මා නු"යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කිනන්‍ර සිතොව තද්ධි පරිසායං විසාරදො,
පටිමලො හි තෙ අත්ථි විජ්ඣාථි නු මඤ්ඤපිති.

[භගවා:]

තදන්ති වෙ මහාචීර පරිසායු විසාරදා,
තථාගතා බලපපත්තා තිණණා ලොකෙ විසතනිකන්ති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුමමතො තත්තෙවන්තරධාසිති.

4. 2. 3.

සකලිකසුත්තං

149. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා රජගහෙ විහරති මද්දකුච්ඡස්මිං.
මිගදයෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවතො පාදො සකලිකාය බතො
හෝති. භුසා¹ සුදං භගවතො වෙදනා වත්තන්ති සාරීරිකා දුක්ඛා තිබ්බා
බර කට්ඨකා අසානා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජාතො අබ්බාසෙති
අවිහඤ්ඤමානො. අථ බො භගවා චතුරුණං සම්ඝාටිං පඤ්ඤපෙතා
දුක්ඛිණෙන පසෙසන සිහසෙය්‍යං කපෙපසි පාදො² පාදං අච්චාධාය සතො
සමපජාතො.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා
භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

මඤ්ඤා නු බො³ සෙසි උදුහු කාවෙය්‍යමත්තො,
අත්ථං නු තෙ සමපචුරි න සන්ති,
එකො විවිත්තෙ සයනාසනමති
නිද්දමුබො⁴ කිම්දං සොපපසෙවාති.

[භගවා:]

ත මඤ්ඤා සයාමි තාපි කාවෙය්‍යමත්තො,
අත්ථං සමෙච්චාහ මපෙනසොකො,
එකො විවිත්තෙ සයනාසනමති
සයාමහං සබ්බභුතානුකම්පි.

යෙසමපි සලං උරසි පට්ඨං
මුහුං මුහුං හදයං වෙධමානං,
තෙට්ඨි⁵ සොපපං ලබ්භරො⁶ සසලා
කසමා⁷ අහං ත සුපෙ විතසලො.

ජග්ගං ත සබ්බෙ තපි හෙමි සොත්තං
රතනිඤ්චා නානුතපන්ති මා මං,
ගාතීං ත පසාමි කුභිඤ්චි ලොකෙ
තසමා සුපෙ සබ්බභුතානුකම්පිති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජාතාති මං භගවා -පෙ- තත්තෙවන්තරධාසිති.

1. භුසා - ස්‍යා. 2. පාදෙන - ස්‍යා. 3. මඤ්ඤා නු සෙසි - ස්‍යා. PTS. 4. නිද්දමි බො - සි 1, 2. 5. තෙට්ඨි - PTS. 6. ලබ්භර - සබ්බත්. 7. තසමා - ඡෙස්ස,

කිම? පිරිස්හි සිංහයකු මෙන් විශාරද ව (=නො බිය පත් ව) තාද කෙරෙහි කු? දුනු විජය ඇතියෙමි යි හඟිති ද? මුඛට ප්‍රතිමලයෙක් (=සතුරෙක්) ඇත් ම ය.

[හඟවත්නු:]

ලොව තෘෂ්ණාව තරණය කළ බලයට පැමිණි මහාචාර වූ තථාගතයෝ එකාන්තයෙන් පිරිස්හි විශාරද වූවාහු තාද කෙරෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ තථාගත තෙමේ මා දනි. සුගත තෙමේ මා දනි යයි දුකට පත්වූයේ තොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 3.

සහලික සූත්‍රය.

149. මාවිසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි මද්දකුළුනි නම් මුවවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්කඩෙකින් පහරණ ලද්දේ වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශරීරයේ හටගත් දැඩි රළු කුළු තොමිහිරි තොකල් මහත් දුක් වෙදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි නුවණ ඇති ව තොපෙළෙමින් ඒ වෙදනාවන් ඉවසන සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිටුර සිටුගුණ කොට පණවා දකුණු පා මත වම් පා මුදක් හයා තබා සිහි නුවණ ඇති ව දකුණුලයෙන් සිංහයායාව කළ සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මුළා බැවින් හෝ කවිභාවයෙන් මත්වූයේ හෝතෙහි කු? මුඛට බොහෝ වූ වැඩ තැන් ද? ජතයාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි නිදිබර මුහුණු ඇති ව හුදෙකලාව ම කුමක් හෙයින් හෝතෙහි ද?

[හඟවත්නු:]

මුළා බැවින් නො නිදම්. කවිභාවයෙන් මත්වූයෙම් නො නිදම්. මම පරමාණියට මැනවින් පැමිණ පහ ව ගිය ශොක ඇත්තෙම් වෙමි. මම සම්මුතතිනාහුකම්මි ව ජතයාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි හුදෙකලාව හෝතෙමි.

යම් කෙනකුන්ගෙන් ලෙහි තියුණු හුලෙක් පිවිසියේ ද, හාදය ක්ෂණ ක්ෂණයෙහි සැලෙන්නේ වේ ද, මේ ලොකයෙහි (ඒ රාගාදී) හුල් ඇති ඔහු ද නිදි ලබන් පහ ව ගිය (රාගාදී) හුල් ඇති මම කුමක් හෙයින් නො නිදම් ද!

නිදි වරන්තෙමි ද සැක නො කරමි. නිදන්තටන් නොබමි. රුදුවල්හු මා තහමක් තවත්. ලොව කිසිතැනෙක (මාගේ) පිරිනිමක් නො දනිමි. එහෙයින් සියලු සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා කරණ සුදු වූයෙමි හෝතෙමි.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනි. එහි ම අතුරුදන් විය

4. 2. 4.

පතිරූපසුතතං.

150. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති එකඛාලායං බ්‍රාහ්මණභාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදභොසි: අයං බො සමණෝ ගොතමෝ මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුනාහං යෙන සමණෝ ගොතමෝ තෙනුපසංඛිකමෙය්‍යං විචිකුක්කමමායාති. අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකම්. උපසංඛිකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

තෙනං තච පතිරූපං යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරේඛවීරේඛෙසු මා සජ්ජිතො¹ තදවරනති.

[භගවා:]

භිතානුකම්පි සමුද්දො යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරේඛවීරේඛෙති² විපමුතො තථාගතොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජේවන්තරධාසිති.

4. 2. 5.

මානසසුතතං.

151. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙනවතො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකම්. උපසංඛිකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

අනනලික්ඛිවරේ පාසො යොයං³ වරති මානසො,
තෙන තං බාධසිස්සාමි න මෙ සමණ මොක්ඛසිති.

[භගවා:]

රූපා සඤ්ඤා රසා ගන්ධා ථොට්ඨබ්බා ච මනෝරමා,
එත්ථ මෙ විගතො ජ්ඤෙඤ්ඤා නිභතො තමසි අනන්තාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජේවන්තරධාසිති.

4. 2. 6.

පතනසුතතං.

152. සාවඤ්චියං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා පඤ්චන්තං උපාදානකඛිකානං උපාදාය භික්ඛු⁴ ධම්මියා කථාය සඤ්ඤානි සමාදායෙති සමුතොතජේති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කතා⁵ මනසි කතා සබ්බවෙතසා⁶ සමන්තාගරිත්වා ඔභිතස්සානා ධම්මං සුඤ්ඤති.

1. සජ්ජිත - ස්‍යා. 2. විරොචෙසු - සි 1, 2. 3. යොයං-මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. භික්ඛුතං - මජ්ඣ. 5. අට්ඨි. කතා-මජ්ඣ. 6. සබ්බවෙතසා - සිවු. 1, 2.

4. 2. 4.

පතිරූප සූත්‍රය.

150. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දතව්වෙහි එකසාල නම් බමුණුගමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක.

ඉක්බිති පවිටු මරුහට මේ මහණ ගොසුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණැස වනසන්නට මහණ ගොසුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මො මැ නු යි! මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය.

යම් හෙයෙකින් මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරෙහි ද, එය මුළුට සුදුසු නො වේ. එය කෙරෙමින් රුහ ප්‍රතිස දෙකිහි නො ලැගව්

[භගවත්හු:]

යම් හෙයෙකින් සඵඤ්ඤා තෙමේ භිතෘනුකම්පා ඇති ව මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරේ ද, (ඒ) තථාගත තෙමේ රුහ ප්‍රතිස දෙකින් විශෛෂයෙන් මිදුනේ වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 5

මානස සූත්‍රය.

151. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනතරික්ඛවර වූ (අහස හැසිරෙන්නවුන් පවා බඳනා වූ) සිත්හි හටගත්තා වූ යම් මේ (රාග) පාශයෙක් හැසිරේ ද, එයින් මුළු පෙළන්නෙමි. මහණ, මාගේ විෂයයෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

සිත්කලු වූ රූපයෝ ය, ශබ්දයෝ ය, රසයෝ ය, ගන්ධයෝ ය, සප්‍රභව්‍යයෝ ය, යන මේ පඤ්චකාමවස්තුන් කෙරෙහි වූ මාගේ රාගය පහවූයේ ය. මරුව තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 6.

පතනි සූත්‍රය.

152. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාද්‍යනසකඩු පස පිළිබඳ දැහැමි කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. සමාද්‍යනයෙහි උත්සාහවත් කරණ සේක. භිතෘ හම් ගත්වන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙන මෙතෙහි කොට ගෙන මුළු සිතීන් එක් කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසන්.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො පඤ්චන්තං උපාදානකකිකානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තොපෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කඛා මනසි කඛා සබ්බවෙනසා¹ සමන්තාහරිතා ඔභිතසොභා ධම්මං සුඤ්ඤති. යනනු-
තාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙයං විවක්ඛුකමමායාති.

තෙන බො පත සමයෙන සම්බුද්ධා පතනා අජ්ඣාකාසෙ නිකම්භනා හොනති. අථ බො මාරෙ පාපිමා බ්ලිවද්දුමණණං අභිනිමිතිතා යෙන තෙ පතනා තෙනුපසඤ්ඤාමි. අථ බො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ඵතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු ඵසො බ්ලිවද්දො පතෙන භික්ඤ්ඤායාති.

ඵචං වුත්තෙ භගවා තං භික්ඛුං ඵතදවොච: න සො භික්ඛු බ්ලිවද්දො මාරෙ ඵස පාපිමා, භූමාකං විවක්ඛුකමමායාගහොති. අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිතා මාරං පාපිමනං ගාථාති² අජ්ඣානාසි:

රූපං වෙදසිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤණං යඤ්ච සඤ්ඤානං,
තෙසො හමසම් තෙනං මෙ ඵචං තත්ථ විරජ්ජති.

ඵචං විරතනං³ බෙමන්තා සබ්බසංයොජනාතිගං,
අකෙසං සබ්බස්වානෙසු මාරසෙනාපි නාජ්ඣනාති

අථ බො මාරෙ පාපිමා - පෙ - තත්ථවන්තරධාසීති.

4. 2. 7.

ආයතනසුත්තං.

153. ඵකං සමයං භගවා. වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාර-
සාලායං. තෙන බො පත සමයෙන භගවා ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තොපෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කඛා මනසි කඛා සබ්බවෙනසා සමන්තාහරිතා ඔභිත-
සොභා ධම්මං සුඤ්ඤති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාද-
පෙති සමුත්තොපෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කඛා මනසි කඛා සබ්බවෙනසා සමන්තාහරිතා ඔභිතසොභා ධම්මං සුඤ්ඤති. යනනුතාහං
යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙයං විවක්ඛුකමමායාති

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතො අවිදුරෙ මහන්තං භයහෙරවසද්දං අකාසි. අපිසසුදං⁴ පස්චි මඤ්ඤාදු උද්ගිහි.⁵

1 සබ්බවෙනසා - සිමු 1, 2. සබ්බං වෙනසා - කාච්චි. 2. ගාථාය - මජ්ඣිමා සා. PTS. 3. විමන්තා - සි 1, 2. 4 අපිසසුතා - සිමු. 1. අපිසසුදං - PTS. 5. උද්ගිහි - මජ්ඣිමා.

එකල්හි පටිටු මරුහට මේ අදහස විය මේ මහණ ගෝසුම් උපාදනසකක පස පිළිබඳ දැහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. තෙද ගන්වයි. සිත හනී ගන්වයි. ඒ හිඤ්ඤා ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් සමනා ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසත්. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණැස වතසන්නට මහණ ගෝසුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තමි මනා මැ නු යි!

එකල්හි බොහෝ පාත්‍රයෝ එළියෙහි බහන ලද්දහු වෙත්. එකල්හි පටිටු මාර තෙමේ ගොන්වෙසක් මවා ගෙණ ඒ පාත්‍රයන් වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ ගොණා පාත්‍රයන් බිඳුනේ ය”යි මෙය කී ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ මහණහට “මහණ, හේ ගොණෙක් නො වේ. මේ පටිටු මරු ය. තොපගේ පැණැස වතසන්නට පැමිණියේ ය”යි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පටිටු මරු ය යි දැන පටිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක :

රූපය හා වේදනාව හා සංඥාව හා විඤ්ඤාය හා යම් සංසකාරධර්මයෙක් වේ තමි එය හා මේ පස්කඳ මමි නො වෙමි. කෙල මා ගැත්තේ නොවේ යයි මෙසේ එහි නො ඇල්ලේ.

මෙසේ නො ඇලුනු ක්‍ෂෙමප්‍රාණා අත්බාවි ඇති සියලු බවබාදුම් ඉක්මවා සිටි රහත්හු කොහිදැයි සියලු තත්හි සොයන මරපිරිස් ද නො දැක්කේ ය.

ඉක්බිති පටිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 7.

ආයතන සූත්‍රය.

153. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සම්පයෙහි වූ මහ-වෙනෙහි කුටාගාරශාලායෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශ්‍රී සප්තශතකයන් පිළිබඳ දැහැමි කතාවෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. හිත හනී ගන්වන සේක. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්.

එකල පටිටු මරුහට මේ අදහස විය: “මේ මහණගෝසුම් ශ්‍රී සප්තශතකයන් පිළිබඳ දැහැමි කතාවෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. උත්සාහවත් කරයි. හනී ගන්වයි. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්. පැණැස වතසන්නට මහණගෝසුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තමි මනා මැ නු යි”

ඉක්බිති පටිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මහත් බියජනන හඬක් කෙළේ ය. පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින්.

අථ බො අඤ්ඤානරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු එසා පඨවී මඤ්ඤා උද්දියති.

එවං වුත්තෙ භගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: තෙසා භික්ඛු පඨවී උද්දියති². මාරෙ එසො පාපිමා භූමනාකං විවක්ඛුකමය ආගතොති අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි¹ අජ්ඣාසාසි:

රූපා සද්දා රසා ගන්ධා එස්සා ධම්මා ව කෙවලා,
එතං ලොකාමිසං ඝෝරං එත්ථ ලොකො'ධිමුච්ඡිතො.²

එතඤ්ච සමිතිකකමම සතො බුද්ධිස්ස සාවකො,
මාරධෙය්‍යමතිකකමම³ ආදිවෙචාච විරොචති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවන්තරධාසීති

4. 2. 8.

පිණ්ඩස්තනං.

154. එකං සමයං භගවා මහධෙසු විහරති පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ කුමාරකාතං පාහුණකාති භවන්ති. අථ බො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පත්තා-චිවරමාද්‍ය පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාරෙන පාපිමනා අකුච්චස්ස භවන්ති මා සමණො ගොතලො පිණ්ඩමුලත්ථාති.

අථ බො භගවා යථාධොතෙන පතෙන පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. තථාධොතෙන පතෙන පටික්කමි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගමි උපසඞ්ගමිත්වා භගවන්තං එතදවොච: අපි සමණ⁴ පිණ්ඩමුලත්ථාති?

තථා හු ඩං පාපිම අකාසී, යථා'හං පිණ්ඩං න ලභෙය්‍යන්ති.

තෙන හි භතෙන භගවා දුතියමපි පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පටිසතු. තථා'හං කරිස්සාමි, යථා භගවා පිණ්ඩං ලච්ඡති.

[භගවා:]

අපුඤ්ඤං පසවී මාරෙ අසජ්ජං තං තථාගතං,
කිනත්තු මඤ්ඤාසී පාපිම න මෙ පාපං විපච්චති?

සුසුඛං වත ජ්වම යෙසං තො තත්ථි කිඤ්චනං,
පිතිභක්කා භවිස්සාම දෙවා ආභස්සරු යථාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවන්තරධාසීති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සං. 2. ලොකො'ධිමුච්ඡිතො - මජ්ඣ. සං. 3. මාරධෙය්‍යං අතික්කමම - මජ්ඣ. 4. අපි තිස්සමණ - මජ්ඣ.

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ පොළොව (‘පටන් පටන්’ යන අනුකරණ දෙමින්) පෙරෙළෙන්නාක් මෙනැයි මෙය කී ය

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහණකුට මහණ, මේ පොළොව පෙරෙළෙන්නේ නොවේ. මේ පව්වු මරු ය. නොපතේ පැණිය ව්‍යාප්තව ආයේ යයි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්වු මරු ය යි දැන පව්වු මරුහට ශාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

සියලු රූපයෝ ද ශබ්දයෝ ද රසයෝ ද ගන්ධයෝ ද ස්පර්ශයෝ ද ධර්මයෝ ද යන මෙය දරුණු ලෝකාභිය වේ. ලෝ වැස්සා මෙහි දැකී ලෙස ආලිඛේ ය.

වුදුරජානන් වහන්සේගේ සිහි ආති ශ්‍රාවක තෙමේ මේ ඡායායනන ද ඉක්මවා මරුට ස්ථාන වූ භවත්‍රය ද පසු කොට තීරු මෙන් බබලයි.

ඉක්බිති පව්වු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 8.

පිණඩ සූත්‍රය.

154. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහද දනව්වෙහි පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමිනි වාඩවසන සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා බමුණුගමෙහි කුමරුන්ගේ (බටුනොටුන් යවන) තුටුපඬුරු කෙනෙක් වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙන පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමට පිඩු පිණිස පිවිසි සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා වාසි බමුණු ගෘහාභියෝ පව්වු මරු වීසින් “මහණගොසුම් තෙමේ පිඩු නොලබාවා!” යි ආවිච්ච වෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පයින්) යුක්ත ව පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිඩු පිණිස පිවිසි සේක ද, තථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පයින්) යුක්ත ව පෙරළා වාසි සේක.

ඉක්බිති පව්වු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: ශ්‍රමණය, පිඩු ලැබුවෙහි ද?

පව්ව, මම යම්සේ පිඩු නො ලබන්නෙමි නම් තෝ එසේ කෙළෙහි නො?

වහන්ස, එසේ නම් භගවත් තෙමේ දෙවනවට දී පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිවිසේවා. භගවත් තෙමේ යම්සේ පිඩු ලබන්නේ නම් මම එසේ කරන්නෙමි.

[භගවත්හු:]

මාර තෙමේ ඒ තථාගතයන් ගටා පව් රැස් කෙළේ ය. පව්ව, “මාගේ පව් නොපැසෙහි”යි කීම සිතයි ද?

යම්බද වූ අපට (රුහාද) කෙලශජානයෙන් කැද්ද (එසේ වූ අපි) එකානන්තයෙන් ඉතා සැපසේ ජීවත් වමින. ආහස්සර බිඳිලොව වාසි දෙවියන් මෙන් ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තමෝ වමින.

එකල්හි පව්වු මාර තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4 2. 9.

කය්‍යකසුත්තං.

155. සාවජඡීයං—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය සංදසෙහි සමාදායෙහි සමුත්තොජෙහි සමපභංසෙහි. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කන්‍යා මනසි කන්‍යා සබ්බවෙනසා සමන්තාභරතී, ඔභිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමිතො එතද්දහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය -පෙ- සමපභංසෙහි. තෙ ව භික්ඛු -පෙ- ධම්මං සුණන්ති. යනනුතාභං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුප-සඛකමෙය්‍යං විචක්ඛුකමොයාති.

අථ බො මාණෙ පාපිමා කය්‍යකවණණං අභිනිමමිතිචා මහනතං තඛගුරං බකො කරුතා දීඝං පාවතගට්ඨිං¹ ගහෙචා හටහටකෙසො සාණසාරී තිවචෝ² කදුමමකබ්බෙහි පාදෙහි යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-මිතා භගවතනං එතද්දවොච: අපි සමණ බලිවද්දෙ අද්දසාති.

කිමපන පාපිම තෙ බලිවද්දෙහිති?

මමෙව සමණ චක්ඛු, මම රූපා, මම චක්ඛුසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. කුඨිං මෙ සමණ ගතචා මොකබ්බි? මමෙව සමණ සොතං, මම සද්දා, මම සොතසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ සාණං, මම ගක්ඛා, මම සාණසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ ජ්වහා, මම රසා, මම ජ්වහාසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ කායො, මම ථොට්ඨබ්බා, මම කායසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ මනො, මම ධම්මො, මම මනොසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. කුඨිං මෙ සමණ ගතචා මොකබ්බිති?

තවෙව පාපිම චක්ඛු, තව රූපා, තව චක්ඛුසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ව බො පාපිම තඤ්ච චක්ඛු, තඤ්ච රූපා, තඤ්ච චක්ඛුසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සොතං, තව සද්දා, තව සොතසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ව බො පාපිම තඤ්ච සොතං, තඤ්ච සද්දා, තඤ්ච සොතසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සාණං, තව ගක්ඛා, තව සාණසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම ජ්වහා, තව රසා, තව ජ්වහාසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

1. දීඝපාවතගට්ඨිං - මජ්ඣිම. දීඝං පාවතලප්ඨං-සී 1, 2. 2. සාණසාටකතිවචෝ සභා. -

4. 2. 9.

කසාන සුත්තය.

155. සැවැත්තුමර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දැහැමි කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සිත හනී ගන්වන සේක. ඒ භික්ෂූහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙන මෙනෙහි කොට ගෙන මුළු සිතින් එක් කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්.

එකල්හි පව්වු මරාහට මේ අදහස විය. “මේ මහණ ගෝසුම් නිවණ පිළිබඳ දැහැමි කථායෙන් භික්ෂූන් ... හනී ගන්වයි ඒ භික්ෂූහු ද ... බණ අසත්. පැණැස වනයන්හට මහණ ගෝසුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මා නු යි!

ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ ගොවිවෙසක් මවා ගෙන මහ නගුලක් කර තබාගෙන දික් කෙවිටිලියක් ගෙන භාතාභාත කෙශ (ඔබමොබ විසිර ගිය කෙශ) ඇත්තේ හණ වනයක් ඇඳ ගත්තේ මඩ වැඩුණු පසින් යුක්තව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. ශ්‍රමණය, ගොණුන් දැක්කෙහි ද?

පව්ව, තට ගොණුන්ගෙන් කමර වැඩෙක් ද?

ශ්‍රමණය, ඇස මාගේ ම ය. රූප මාගේ ම ය. වකුඛුසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද? ශ්‍රමණය, කණ මාගේ ම ය. ශබ්දයෝ මාගේ ම ය. සොතසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, තැහැය මාගේ ම ය, ගඬයෝ මාගේ ම ය, ඝාණසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, දිව මාගේ ම ය, රස මාගේ ම ය, ජිව්හාසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කය මාගේ ම ය, ස්ප්‍ර්ෂට්ව්‍ය මාගේ ම ය, කායසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, සිත මාගේ ම ය, දහම මාගේ ම ය, ව්‍යොසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ශ්‍රමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද?

පව්ව; ඇස තාගේ ම ය, රූප තාගේ ම ය, වකුඛුසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. එවිට, යම් තැනෙක ඇස නැද්ද, රූප නැද්ද, වකුඛුසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

කණ තාගේ ම ය, ශබ්ද තාගේ ම ය, සොතසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය තාගේ ම ය. පව්ව, යම් තැනෙක කණ නැද්ද, ශබ්ද නැද්ද, සොතසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පව්ව, තැහැය තාගේ ම ය, ගඬයෝ තාගේ ම ය, ඝාණසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... පව්ව, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පව්ව, දිව තාගේ ම ය, රස තාගේ ම ය, ජිව්හාසල්ථස්ස හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පව්ව, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

තවෙව පාපිමි කායො, නව ඵොට්ඨබ්බා තව කායසම්ප්ප්ඤ්ඤාණා-
යතනං -පෙ- අගති තව තත් පාපිමි.

තවෙව පාපිමි මනො, තව ධම්මා, තව මනොසම්ප්ප්ඤ්ඤාණායතනං.
යත් ව බො පාපිමි නත්ති මනො, නත්ති ධම්මා, නත්ති මනොසම්ප්ප්ඤ්ඤාණා-
යතනං. අගති තව තත් පාපිමාති.

[මාරු:]

යං වදන්ති මම ඉදන්ති¹ යෙ වදන්ති මමන්ති ව,
එත් වෙ තෙ මනො අත්ති න මෙ සමණ මොක්ඛස්සිති.

[භගවා:]

යං වදන්ති ත තං මයං යෙ වදන්ති ත තෙ අහං,
එවං පාපිම ජාතාහි ත මෙ මග්ගමපි දකඛ්ඤිති.

අථ බො මාරු පාපිමා -පෙ- තත්ත්වනතරධාසිති.

4. 2. 10.

රජ්ජුතනං.

156. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති භිමවනනපසෙය්²
අරඤ්ඤකුට්ඨකායං. අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසලලිතස්ස එවං
වේතස්සෙ පරිචිතකෙකා උද්දාදි. සකකා හු බො රජ්ජං කාරෙතුං අභනං
අඝාතයං අජිතං අජාපයං අසොවං අසොවාපයං ධම්මෙතාති.

අථ බො මාරු පාපිමා භගවතො වේතස්ස වේතොපරිචිතකකමඤ්ඤාය
යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොච:
කාරෙතු භනෙත භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අභනං අඝාතයං
අජිතං අජාපයං අසොවං අසොවාපයං ධම්මෙතාති.

[භගවා:]

ඝිමිපත තං පාපිමි, පසස්සි, යං මං තං එවං වදෙසි: කාරෙතු භනෙත
භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අභනං අඝාතයං අජිතං අජාපයං
අසොවං අසොවාපයං ධම්මෙතාති.

[මාරු:]

භගවතා බො භනෙත වතතාරෙ ඉද්ධිපාද භාවිතා ඛහුලිකතා යාතීකතා
වජ්ඣක්ඛතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඬා. ආකඝ්ඛමාතො ව පත භනෙත
භගවා භිමවනනං පබ්බතරුජං සුවණ්ණතෙතව අභිමුච්චෙය් සුවණ්ණපබ්බ-
තස්සාති.³

[භගවා:]

පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස ජාහරුපස්ස කෙවලො⁴,
ද්විත්තාව තාලමෙකස්ස ඉති විදා සමඤ්චරෙ.

1. මමසිදන්ති - මජ්ඣ. සං. PTS.

2. භිමවනනපාදසෙ - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. සුවණ්ණස්ස පබ්බතරුජං - මජ්ඣ. සං. PTS. 4. කෙවලා-සං.

පට්ඨ, කය තාගේ ම ය, උපුජාමයය තාගේ ම ය, කායසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පට්ඨ, සිත තාගේ ම ය, දහම් තාගේ ම ය, මනෝසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පට්ඨ, යම් තැනෙක සිත නැද්ද, දහම් නැද්ද, මනෝසම්ප්පාදන හා විඤ්ඤාණායතනයක් නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

[මරු:]

මේ මාගේ ය සි යමක් කියද්ද, යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, ඉදින් එහි ලා මුඛයේ සිතෙක් ඇත් නම් ශ්‍රමණය, මා කෙරෙත් තොමිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

(මාගේ ය සි) යමක් කියද්ද, එය මාගේ නොවෙයි. යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, මේ 'ඔහු'ද නොවෙයි. පට්ඨ, මෙසේ දනුව. මා ගිය මහත් තොදන්නෙහි ය.

ඉක්බිති පට්ඨ මරා නෙමේ එහි ම අභුරුදත් විය.

4. 2. 10.

රජ්ජුහුය.

156. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි හිමවත් පෙදෙසෙහි වත කිළියෙක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විහන-විවෙකයෙහි යෙදුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “නො තස්මින් නො තස්මින් පරසභරණය (ධනභානිය) නො කරමින්-නොකරවමින් ශොක නො කරමින් නොකරවමින් දහමින් රජය කරවන්නට හැක්කේ දෝ”යි මෙබඳු විහන-විතකියෙක් පහල විය.

ඉක්බිති පට්ඨ මරා නෙමේ තම සිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත්හි පරිවිතකිය දූත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: වහන්ස, භගවත් තෙමේ නො තස්මින් නො තස්මින් ධනභානි නො කරමින්-නො කරවමින් ශොක නො කරමින් නො කරවමින් දහමින් රජය කෙරේවා. සුගත තෙමේ රජය කෙරේවා යි.

[භගවත්හු:]

පට්ඨ, “වහන්ස, භගවත් තෙමේ නො තස්මින් නො තස්මින් ධනභානි නො කරමින් නො කරවමින් ශොක නො කරමින් නො කරවමින් දහමින් රජය කෙරේවා, සුගත තෙමේ රජය කෙරේවා”යි යම්හෙයෙකින් තෝ මට මෙසේ කියහි ද, තෝ කුමක් දකිති ද?”

[මරු:]

වහන්ස, භගවත්හු විසින් සතර සාද්ධිපාදයෝ වඩන ලද්දහ. බහුල කරණ ලද්දහ. යානයක් මෙන් කරන ලද්දහ. වාසකුවක් මෙන් කරණ ලද්දහ. නිතර තමා කෙරෙහි පිහිටුවන ලද්දහ. පුරුදු කරණ ලද්දහ. භාවනායෙන් සම්පූර්ණ කරණ ලද්දහ. වහන්ස, ඉදින් භගවත් තෙමේ කාමහි වන්නේ හිමවත් මහපව්ව රත් ම යයි සිතන්නේ තම රත්පව්වෙක් වන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සචරිසංඛ්‍යාත ජාතරූපයෙන් නිමි හුදු පව්වෙක් වේ නම් එමෙන් දෙගුණයක් මහත් පව්වක් වුව ද එක් පුරුෂයකුගේ සිතට නොසැහේ. මෙසේ දන්නා නුවණැත්තේ සම ව හැසිරෙන්නේ ය.

යො දුක්ඛමද්දකඛි යනො නිදානං කාමෙසු සො ජනතු කථං නමෙය්‍ය,
උපධිං විදිත්වා සංගොති ලොකෙ තස්සෙව ජනතු විතයාය සිනෙති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි
දුමමනො තතෙවනතාරධාසිති.

රජජවගො දුතිසො.

නමුද්දනං:

පාසාණො සිහො සකලිකා පතිරූපං ව මාතසං,
පතනං ආයතනං පිණ්ඩං කසසකං රජේජන තෙ දසාති.

3. මාරවගො.

4. 3. 1.

සමබ්‍රලසුතනං.

157. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සතෙකස්ස විහරති
සිලාවතියං. තෙන බො පත සමයෙන සමබ්‍රලා භික්ඛු භගවතො අවිදුරෙ
අපමනතා ආකාපිතො පභිතතතා විහරන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා බ්‍රාහ්මණවණ්ණං අභිනිමිතිත්වා මහනෙතන
ජටණ්ඩුවෙන අජිතකම්පනිවත්ථො ජණ්ණො ගොපානසිවඛෙකා සුරාසුරා-
පසාසි උදුම්බරදණ්ඩං ගහෙත්වා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උප-
සඛකම්ත්වා තෙ භික්ඛු එතදවොච: දහර භවනො පබ්බජ්ඣා සුසුකාල-
කෙසා භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමනතාගතා පස්මෙන වයසා අතිකීලිතාපිනො,¹
කාමෙසු, භුඤ්ජනතු භොතො² මානුසකෙ කාමෙ, මා සඤ්චරිකං භිත්වා
කාලිකං අනුධාවිත්ථාති.

න බො මයං බ්‍රාහ්මණ සඤ්චරිකං භිත්වා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච
බො මයං බ්‍රාහ්මණ භිත්වා සඤ්චරිකං අනුධාවාම. කාලිකා භි බ්‍රාහ්මණ කාමා
වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීනවො එත්ථ භියෙය්‍යා. සඤ්චරිකො
අයං ධම්මො අකාලිකො එභිපසයිකො ඔපතයිකො³ පච්චන්තං චෙදිතඛෙබ්බා
විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තෙ මාරෙ පාපිමා සිසං ඔක්කමෙපත්වා ජිව්තං නිලලාලෙත්වා
නිවිසාබං⁴ නලාටෙන ලාටිකං උට්ඨාපෙත්වා දණ්ඩමොලුබ්භ පකකාමි.

1. අනිකුත්තාපිනො - ඡේසං. 2. භවංතො - ඡේසං. 3. ඔපතෙය්‍යාසා - ඡේසං.
4. නිවිසාටිකං - සී 1, 2.

යම් පස්කම් කෙනකුන්ගේ හෙතුයෙන් දුක පහල වේ යයි යමෙක් දුක දිටි නම් ඒ සතෙකු තෙමේ කෙසේ පස්කම් සුවෙහි තැබෙන්නේ ද (නුවණැති) සතෙකු තෙමේ ලොකයෙහි පස්කම්හු ‘සබ්බසංඝ’යි දැන පස්කම් දුර්ලභ පිණිස ම තිත්වෙන්නේ ය

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භගවත් තෙමේ මා දැනී, සුගත තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

රජ්ජවහිය දෙවෙනි සී.

එහි උඤ්ඤාය:

පාසාණ, සීහ, සකලිකා, පතිරූප, මානස, පහන, ආයතන, පිණ්ඩ, කසාක, රජ්ජ ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

3. මාර වගිය

4. 3. 1.

සමබ්බලසූත්‍රය.

157. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාකාදතව්වෙහි සිලාවතී ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙත්.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ බමුණු වෙසක් මවා ගෙන මහත් දළසුමුළුයෙන් යුක්ත ව හැදි පෙරෙව් අඳුන්ද්‍රවිසම් ඇතියේ ජරායෙන් දිරායේ ගොවනාස්සක් මෙන් වක් වූයේ සුරා සුරා හඬින් ප්‍රඥාපාත කරණසුලු වූයේ දිඹුල්දඩක් අතින් ගෙන ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹී ඒ භික්ෂූන්ට “භවත් පාවිද්දේ දහරයහ. මනා අතීතීල කෙහෙ ඇතියහ. සොදුරා යොවනෙන් පළමු වයසින් යුක්තයහ. කම්කෙළියෙහි කෙළුම් නොකළසුල්ලහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විඳිත්වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු වූ සුව කරු නුදුවත් වා” යි කී.

බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව කරු නොදුවමු බමුණ, අපි කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කරු දුවමු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇතියහ. දැඩි ආයාස ඇතියහ. මෙහි දෙස් බොහෝහ. මේ ලොවුතුරා දහම මේ අත්බැවිහි තමන් විසින් ම වින්ද යුතු ය. කල් නොයවා විපාක දෙන සුලු ය. එව බලව යි කීමට සුදුසු ය. තමසිත්හි පමුණුවා ලිවිට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දනසූතුය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය.

මෙසේ කී කල්හි පවිටු මාර තෙමේ හිස යටිතුරු කොට සලා දිව නෙරු ලෙලවා තලලෙහි තුන් රැලි ඇති බැව්බිඳුම් නංවා දණ්ඩ එල්බ ගෙන ගියේ ය.

අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා බො තෙ භික්ඛු භගවන්තා එතදවොචුං: ඉධ මයං භන්තෙ භගවන්තො අවිදුරෙ අපමන්තා ආතාපිතො පභිතන්තා විහරාම. අථ බො භන්තෙ අඤ්ඤාතරො බ්‍රාහ්මණො මහන්තෙත ජට්ඨෙත්වෙත අජනකම්පතිවන්තො ජණෙණා ගොපාතසිවබ්බො සුරාසුරාපසාසි උදුබ්බරදණං ගහෙත්වා යෙන මයං¹ තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා අමෙන එතදවොච:

දහරු භවන්තො පබ්බජ්ජා සුසුකාලකෙසා හද්දෙත යොබ්බන්තෙ සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා අතීතිත්‍රිතාවිතො කාමෙසු, භුඤ්ජන්තු භොන්තො මානුසකෙ කාමෙ මා සන්ධිට්ඨිකං භිත්වා කාලිකං අනුධාවිත්වාහි. එවං චුත්තෙ මයං භන්තෙ තං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුමා: ත බො මයං බ්‍රාහ්මණ සන්ධිට්ඨිකං භිත්වා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච බො මයං බ්‍රාහ්මණ භිත්වා සන්ධිට්ඨිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමා චුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොසා. සන්ධිට්ඨිකො අයං ධමමො අකාලිකො එභිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. එවං චුත්තෙ භන්තෙ සො බ්‍රාහ්මණො සීසං ඔකමෙපත්වා ජවහං නිලාලෙත්වා නිවිසාබං තලාටෙ තලාටිකං චුට්ඨාපෙත්වා දණ්ඩමොලුභ පකකන්තොති.

තෙසො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණො. මාරො එස² පාපිමා. නුච්ඡාකං විචක්ඛු-කම්මාය ආගන්තොති. අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

යො දුක්ඛමද්දන්ති යතො නිදහං කාමෙසු සො ජන්තු කථං තමෙයා,
උපගිං විදිත්වා සබ්බොති ලොකෙ තස්සෙව ජන්තු විනයාය සිකෙති.

4. 3. 2.

සමිද්ධිසුතනං.

158. එකං සමයං භගවා සතෙකසු විහරති සිලාවතීයං. තෙන බො පහ සමයෙන ආයස්මා සමිද්ධි භගවන්තො අවිදුරෙ අපමන්තො ආතාපි පභිතන්තො විහරති.

අථ බො ආයස්මන්තො සමිද්ධිස්ස රහොගතස්ස පටිසලුචිතස්ස එවං වෙනසො පරිවිතකෙතො උදපාදි ලාභා වත මෙ සුලභං වත මෙ යස්ස මෙ සන්තා අරහං සම්මාසලබ්ධො ලාභා වත මෙ සුලභං වත මෙ යො'හං³ එවං සවාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජ්ජන්තො. ලාභා වත මෙ සුලභං වත මෙ යස්ස මෙ සමුග්ගවාරයො.⁴ සීලවන්තො කල්‍යාණධම්මාති.

1. යෙක අමන - PTS 2. එසො - මජ්ඣ. සං. PTS. 3. යවාහං - මජ්ඣ.
4. බ්‍රහ්මෙවාරයො - මජ්ඣ. සං.

ඉක්බිති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ තිත්සුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළහ: වහන්ස, මෙහි අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි නො පමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇතිව වෙසෙමු. වහන්ස, එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් මහත් දළදාමුළුයෙකින් යුක්තව දැන් දිව්‍යමි හැඳ පෙරෙ-විසේ ජරයෙන් දිරියේ ගොවනැස්සක් මෙන් වක් වූයේ සුරා සුරා යන හඬින් ප්‍රශ්වාස කරණ සුළු වූයේ දිමුල් දණ්ඩක් අතින් ගෙන අප වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අපට මෙය කී ය.

“භවත් පාවිද්දේ දහරයහ. කළකෙහෙ ඇතියහ. සොඳුරු යොව්නෙන් පළමු වයසින් යුක්තයහ. කාමයෙහි ක්‍රියා නොකළහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විඳිත් වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුවය හැර කලෙකින් ලැබෙන සුවය කරු නොදුටුවා”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණාට අපි මෙය කිමු. “බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා ලැබෙන සුව කරු නොදුටු බමුණ, අපි කල් ගෙවා ලැබෙන සුව අත් හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කරු දුටු බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ බොහෝ දුක් ඇතියහ. දැඩි ආයාස ඇතියහ. මෙහි ආදීනව බොහෝ මේ ලොවුතුරු දහම මේ අත්බැවිහි තමා විසින් ම වින්ද යුතුය. කල් නො යවා විපාක දෙන සුළු ය. එව, බලවසි කීමට සුදුසු ය. තම සිත්හි පවුණුවා ලීමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දහයුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ සිස යටිකුරු කොට සලා දිව නෙරු ලෙලවා තලලෙහි තුන්රැළි ඇති බැමිබිඳුම් නංවා දණ්ඩ එල්ල ගෙන ගියේ ය.

මහණෙනි, මේ බමුණෙක් නො වේ. මේ පව්වු මරු ය. තොපගේ නුවණැස ව්‍යාපාරිම පිණිස පැමිණියේ යයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ශාථාව වදාළ සේක:

යමෙක් දුක යම් පඤ්චකාම ගුණයක් නිදන කොට ඇතැයි දුටුයේ ද, ඒ සහට තෙමේ කාමයන්හි කෙසේ නැමෙන්නේ ද, (නො තැමේ මැ යි) ඒ සහට තෙමේ ලෙවිහි කාමගුණොපධිය (රුහාදි) සබ්බය යි දැන ඒ කාම-ගුණොපධිය ම දුරලනු පිණිස ගික්මෙන්නේ ය.

4. 3. 2.

සම්භි සූත්‍රය.

158. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යදහම්වෙහි සිලාවනි ගමිනි වැඩ වසන සේක එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ආයුෂමත් සම්භි තෙරණුවෝ නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙති.

ඉක්බිති එකලා වූ චිත්තවිවේකයෙන් යුක්ත වූ ආයුෂමත් සම්භි තෙරණු-වන්ට මෙබඳු චිත්තවිකාකියෙන් පහළ විය. ඒ මාගේ ශාසනා තෙමේ අතීත් ය. සමයක් සමුදාය ය. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ සවාක්‍යාන වූ ශාසනයෙහි පාවිදි වූයෙමි. ඒ මට ඊකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම ඇති සබ්බසරණ වෙති. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා ආයස්මතො සමිද්ධියා වෙනසා වෙනොපරි-
චිතකකමඤ්ඤාය යෙනායස්මා සමිද්ධි තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා
ආයස්මතො සමිද්ධියා අවිදුරෙ මහනතං භයහෙරවසද්දං අකාසි, අපිසසුදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතී.¹

අප්ඵ බො ආයස්මා සමිද්ධි යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නා
භගවනතං අභිවාදෙතා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං නිසීනෙනා බො
ආයස්මා සමිද්ධි භගවනතං ඵතදවොච: ඉධාහං භනෙන භගවතො අවිදුරෙ
අපපමනෙනා ආතාපි පභිතතෙනා විහරාමි. තස්ස මය්හං භනෙන රහොග-
තස්ස පටිසල්ලිකස්ස ඵවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ලාභා වත
මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සන්ථා අරහං සම්මාසලබ්බෙය්හි. ලාභා වත මෙ,
සුලභං වත මෙ, යො'හං ඵවං සමාකබානෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා
වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සබ්බභවාරයො සීලවනෙනා
කල්යාණධම්මානි. තස්ස මය්හං භනෙන අවිදුරෙ මහාභයහෙරවසද්දෙ අහොසි,
අපිසසුදං පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතී.¹

[භගවා:]

තෙසා සමිද්ධි පඨවි උද්දියති. මාරෙ ඵසො පාපිමා. භුය්හං විචක්ඛු-
කම්මාය ආගතො. ගච්ඡ තිං සමිද්ධි තතෙථ අපපමනෙනා ආතාපි
පභිතතෙනා විහරාමිති.

ඵවමහනෙතති බො ආයස්මා සමිද්ධි භගවතො පටිසසුදා,² උට්ඨායාසනා
භගවනතං අභිවාදෙතා පදකම්ණං කතා පකකාමි. දුතියමපි බො ආයස්මා
සමිද්ධි තතෙථ අපපමනෙනා ආතාපි පභිතතෙනා විහාසි. දුතියමපි බො
ආයස්මතො සමිද්ධියා රහොගතස්ස පටිසල්ලිකස්ස ඵවං වෙනසො පරිචි-
තකෙකා උදපාදි. ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ -පෙ- යස්ස මෙ
සබ්බභවාරයො සීලවනෙනා කල්යාණධම්මානි. දුතියමපි බො මාරෙ පාපිමා
ආයස්මතො සමිද්ධියා වෙනසා වෙනොපරිචිතකකමඤ්ඤා -පෙ- අපිසසුදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතී.¹

අප්ඵ බො ආයස්මා සමිද්ධි මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතා මාරං
පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

සද්ධායාහං පබ්බජිතො අගාරස්මා අතගාරියං,
සති පඤ්ඤා ව මෙ බුද්ධා චිත්තඤ්ච සුසමාහිතං,
කාමං කරස්සු රූපානි තෙව මං බ්‍යාධිසිස්සසීති.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං සමිද්ධි භික්ඛුති දුක්ඛි දුමමතො
තතෙථවනතරාධාසීති.

ඉක්බිති පටිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන්ගේ විතතපරිචිතකීය දූත ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන් නුදුරෙහි මහත් බිය ජනන හඬක් කෙළේ ය. තවද එය පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින් වෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කළහ: වහන්ස, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමාව කෙළෙස් තවත වෙර ඇතිව තිබේ පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමි. වහන්ස, එකලා වූ විතතවිවෙකයෙක් හුන් ඒ මට මෙබඳු විතතවිතකීයෙක් පහළ විය. ඒ මාගේ ශාඤ්ඤා තෙමේ අතීත් ය. සමයක් සමුදාය ය. එය මට එකානතයෙන් මහත් ලාභයෙකි. එකානතයෙන් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ ස්වාකානත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයෙමි. එය මට එකානතයෙන් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම් ඇති සමුම්සරහු වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මාගේ නුදුරෙහි පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින් බිය ජනන හඬක් විය.

[හඟවත්හු:]

සම්භූතී, මේ පොළොව නො පෙරෙළෙයි. මේ පටිටු මරා ය. නොපමාව නුවණැස වතසා ලත්තට පැමිණියේ ය. සම්භූතී, තෙපි යව. නොපමාව කෙළෙස් තවත වෙර ඇතිව තිබේ පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව එහි ම වසව.

වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හුතස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට ගියහ: දෙවනවට දු ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ නොපමාව කෙළෙස් තවත වෙර ඇතිව තිබේ පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව එහි ම විසූහ. දෙවනවට දු එකලා ව විතතවිවෙකයෙක් හුන් සම්භූතී තෙරණුවන්ට මෙබඳු විතතවිතකීයෙක් පහළ විය. ... ඒ මට සිල්වත් කලණදහම් ඇති සමුම්සරහු වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මට මනා ලැබීමෙකි. දෙවනවට දු පටිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවන්ගේ විතතපරිචිතකීය දූත ... තවද, පොළොව පෙරළන්නාක් සෙයින්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්භූතී තෙරණුවෝ මේ පටිටු මරා ය යි දූත පටිටු මරාහට ශාප්‍යයෙන් කීහ.

මම සාද්දහායෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වීම. මා විසින් සිතිය හා නුවණ අවබෝධ කරණ ලදී. සිත ද මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ ය. (එහෙයින් බිහිසුණු) රූපයන් කැමති පරිද්දෙන් කරව. මා නොම පෙළන්නෙහි ය.

ඉක්බිති පටිටු මරා තෙමේ සම්භූතී මහණ තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 3. 3.

ගොඨිකසුත්තං

159. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රුජගභෙ විහරති වෙඨවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා ගොඨිකො ඉසිගිලි-පසෙං විහරති කාලසිලායං. අථ බො ආයස්මා ගොඨිකො අප්පමනෙතා ආතාපි පභිතනෙතා විහරනෙතා සාමසිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. අථ බො ආයස්මා ගොඨිකො තාය² සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි.

දුතියමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො අප්පමනෙතා -පෙ- විහරනෙතා සාමසිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. දුතියමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො තාය² සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි. තතියමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. චතුස්මපි බො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. පඤ්චමමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. ඡට්ඨමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො - පෙ - පරිභාසි.

සත්තමමපි බො ආයස්මා ගොඨිකො අප්පමනෙතා ආතාපි පභිතනෙතා විහරනෙතා සාමසිකං වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි අථ බො ආයස්මනො ගොඨිකස්ස එතදභොසි: යාව ඡට්ඨං ඛවාහං සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභිනො. යනානුතාහං සත්ථං ආහරෙය්‍යන්ති.

අථ බො මාරො පාපිමා ආයස්මනො ගොඨිකස්ස වෙතසා වෙතො-පරිවිතකකමඤ්ඤාය යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣගාසි:

මහාවීර මහාපඤ්ඤ ඉද්ධියා යසසා ජලං³,
සබ්බවෙරභයානිත පාදෙ ව්‍යුමි වකඛුමි.

සාවකො තෙ මහාවීර මරණං මරණාභිභූ,
ආකඛිබ්බි වෙතයති තං නිසෙව ජුතිකුර

කථං හි භගවා තුය්‍යහං සාවකො සාසනෙ රතො,
අප්පත්තමානසො සෙබො කාලං කසිරි ජනෙසුතාති.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මතා ගොඨිකෙන සත්ථං ආහරිතං භොති.

අථ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣගාසි:

එවං හි ධීරු කුබ්බන්ති නාවකඛින්නති ජිවිතං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුස්ස⁴ ගොඨිකො පරිනිබ්බුතොති.

1. සාමසිකං - PTS. සාමසිකං - ස්‍යා. 2. තඤ්ඤා. 3. ජල - මජ්ඣං. ස්‍යා.

4. තණ්හමබ්බුස්ස - මජ්ඣං.

4. 3. 3.

ගොබික සුත්‍රය

159. ටො විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ චෛත්‍යාගාරයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ඉසිහිලි පටු ඇලයෙහි කළුගල් තලයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ නො පමාව කෙලෙස් නවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තාහු ලෞකික සම්මතක් ලැබූහ. එකල්හි ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ඒ ලෞකික සම්මතයින් පිරිහූහ.

දෙවනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ නො පමාව ... වසන්තාහු ලෞකික සම්මත ලැබූහ. දෙවනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ඒ ලෞකික සම්මතයින් පිරිහූහ. තෙවනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. සිවුවනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. පස්වනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. සවනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ.

සත්වනවට ද ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවෝ නො පමාව කෙලෙස් නවන වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තාහු ලෞකික සම්මත ලැබූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවන්ට “මම සවනවට තෙක් ලෞකික සම්මතයින් පිරිහිනිමි. මම සැත් අරතෙමි නම්, මොහොතෝ!” යි මේ සිත වි ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ තම සිතින් ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවන් ගේ විතතපරිච්ඡාය දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවලින් කී ය.

මහාවීරයෙනි, මහපාණ්ඩුයෙනි, සාද්ධියෙන් හා පිරිවරින් බලලනුවෙනි, සියලු (පාණ්ඩුපාතාදී) වෙර හා බිය ඉක්ම වූ නැතැත්තෙනි, පසැස් ඇතියෙනි, පා වදිමි.

මරණය මැඩලන සුලු මහාවීරයෙනි, මුඛයේ සව්වෙක් මරණය කැමති වෙයි. පියෝ කෙරෙයි. මහනෙදැනියෙනි, එය වලක්වනු මැනවි.

ජනශා කෙරෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සස්තෙහි ඇලුනු නොපත් රහත්ඵල ඇති ශෛක්‍ෂ වූ මුඛ සව්වෙක් කෙසේ නම් කල්ලරිය කරන්නේ ද?

එකල්හි ආයුෂමත් ගොබික තෙරණුවන් විසින් සැත් අරතලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරායයි දැන පවිටු මරාගට ගාථායෙන් වදල සේක.

නුවණැත්තෝ මෙසේ ද කෙරෙත්. දිවි නො පනත්. ගොබික තෙමේ මුල්සතික කාෂණ්‍යාව උපුටා හැර පිරිනිවියේ ය. (සමසීසි වෑ පිරිනිවියෙන් සකකුපරිනිප්පාණයෙන් පිරිනිවියේ ය.)

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: ආයාම භික්ඛවෙ යෙන ඉසිතිලිපස්සං කාලසීලා තෙනුපසඛකමිස්සාම, යථ ගොධිකෙන කුලපුතෙනන සත්ථං ආයරිතන්ති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං. අථ ඛො භගවා සම්බුද්ධො භික්ඛුහි සද්ධිං යෙන ඉසිතිලිපස්සං කාලසීලා තෙනුපසඛකමි. අද්දසා ඛො භගවා ආයසමන්තං ගොධිකං දුරතොව ලෙඤ්ඤාකෙ විචන්තකකුක්ඛං සෙමානං.¹

තෙන ඛො පඨා සමයෙන ධුමාසිත්තනං නිමිරාසිත්තනං ගච්ඡතෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති දකුණිං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසං.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ එතං ධුමාසිත්තනං නිමිරාසිත්තනං. ගච්ඡතෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති දකුණිං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසන්ති. එවං භනෙත. එසො ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා ගොධිකස්ස කුලපුත්තස්ස විඤ්ඤාණං සමනෙතසති², කත්ථ ගොධිකස්ස කුලපුත්තස්ස විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතන්ති. අපපතිට්ඨිතෙන ව භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණෙන ගොධිකො කුලපුත්තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා බෙලුවපණ්ඩුවිණමාදය යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි:

උද්ධං අධො ව තිරිසඤ්ච දිසා අනුදිසාසවහං,
අනෙසං නාධිගච්ඡාමි ගොධිකො සො කුභිං ගතොති?

[භගවා:]

සො ධිරො ධිතිසමපනෙතා කුසි කුසන්තො සදා,
අභොරන්තං අනුසුඤ්ඤං ජීවිතං අනිකාමයං.

ජේඛාන මච්චුතො සෙනං අනාගන්තා පුත්තභවං,
සමුලං තණ්හමබ්බුස්සා ගොධිකො පරිනිබ්බුතොති.

[මෙරු:]

තස්ස සොකපරෙතස්ස විණා කච්ඡා අහස්සථ,
තන්තො සො දුමමතො යතෙධා තන්තෙවන්තරධායථාති³.

4. 3. 4.

සත්තවස්ස සුත්තං.

160. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුවෙලායං විහරති තජ්ජා තෙරඤ්ඤාය නිරෙ අජපාලනිත්‍රොධෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරො පාපිමා සත්තවස්සාති භගවන්තං අනුබ්බො⁴ හොති ඕතාරුපෙකෙධා ඕතාරං අලභමානො. අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි:

සොකාවතිණෙණා නු වන්තමි⁵ කුසසි වින්තං නුජ්ඣො උද පඤ්ඤානො,
ආගුං නු ගාමසම්මකාසි කිඤ්චි කසවා ජතෙන න කරොසි සකඛිං
සකඛි න සමපජ්ජති කෙන වි තෙති.

1. සෙය්‍යමානං - ස්‍යා, සොපමානං - සිවු. 1. 2. සමනෙවසති - මර්සං, PTS. 3. තන්තෙ-
වන්තරධායථාති - ස්‍යා. 4. අනුබ්බො මර්සං, ස්‍යා, සිවු. 5. වසාමි - ස්‍යා, PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, යම්හ, යම්කානෙක දී ගොඩක කුලපුතු විසින් සැත් අරත ලද්දේ නම් ඒ ඉසිතිලී ඇළය කළුගල්ලාව වෙත එළඹෙන්නෙමු. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ භික්ෂූන් සමග ඉසිතිලිපවුපස කළුගල්ලාව වෙත එළඹි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරළු කඳ ඇති ඇඳෙහි උඩුකුරුව නෝනා ආයුමෙත් ගොඩක තෙරුන් දුර දී ම දුටු සේක.

එකල්හි බුමාසිත බවෙක් නිමිරසිත බවෙක් (දුමක්හු, අදුරක්හු සෙයින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙහි අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැසුදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි තෙල දකිවු ද? බුමාසිත බවෙක් නිමිරසිත බවෙක් (දුමක්හු, අදුරක්හු සෙයින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙහි අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැසුදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ පව්වු මාර තෙමේ “ගොඩක කුලපුතුගේ විඤ්ඤාණය කොහි පිහිටියේ දැයි ගොඩක කුලපුතුගේ විඤ්ඤාණ සොයයි. මහණෙනි, ගොඩක කුලපුත් තෙමේ නොපිහිටි විඤ්ඤාණයන් පිරිනිව්සේ ය.

ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ බෙලුවපණ්ඩු (විලිකුන් බෙල්පක් පාහැබදු පැහැ ඇති රත් මුවා) මහවෙණ ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

මම උඩ ද, යට ද, සරස ද, සිවුදිග හා අනුදිග ද ඒ ගොඩක තෙමේ කොහි ගියේ දැයි සොයන්නෙමි නොලබමි.

[භගවත්හු:]

නුවණැති බාතිමත් වූ බ්‍යානකාරණ සුලු හැමකල්හි බ්‍යානයෙහි ඇලුනු ඒ ගොඩක තෙමේ දිවි නොතකමින් දවරු දෙකෙහි පිළිවෙත් කරනුයේ මරසෙනහ සිදු පුනභිවයට නො පැමිණ තෘෂ්ණාව සහමූල කොට උපුටා හැර පිරිනිව්සේ ය.

[තෙරුහු:]

ශොකයෙන් මැඩුනු ඒ මාරයාගේ කැසින් විණුව ගිලිනුයේ ය. එයින් නොසතුටු සිත් ඇති ඒ මාර තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 3. 4.

සහනවසස සූත්‍රය.

160. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උරුමෙල්දනව්වෙහි තෙරඤ්ඤාණ ගංතෙර අප්පල්ලනරුකමූල වැඩවසන සේක. එකල්හි පව්වු මරු සිදුරු සොයන්නේ සිදුරු නො විදුමින් සත්වසන් මුළුල්ලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලුහුබැන්දේ වේ. ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

වෙනෙහි සිතිවිලි සිතයි ද? ශොකයට බවුයෙහි ද? ධනයක් පැරදු-
නෙහි ද? වැලි, පතමින් (හිඳිති ද?) ගමෙහි කිසියම් අපරාධයක් කෙලෙහි ද?
කුමක්හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නො කෙරෙහි ද? කිසිවකු හා
මූලගේ මිත්‍රභාවයක් නො සැපයේ ද,

[භගවා:]

සොකස්ස මූලං පලිබාය සබ්බං අනාගා ක්කායාමි අසොවමානො,
 ඡේත්තාන සබ්බං භවලොභජ්ජං අනාසවො ක්කායාමි පමනතබ්බු.

[මාරො:]

ඤං වදන්ති මධෙදන්ති යෙ වදන්ති මමන්ති ව,
 එත්ථ වෙ තෙ මනො අත්ථි න මෙ සමණ මොකබ්බිති.

[භගවා:]

ඤං වදන්ති න තං මස්සං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,
 එවං පාපිම ජාතාහි න මෙ මග්ගමපි දකබ්බිති.

[මාරො:]

සවෙ මග්ගං අනුබුද්ධං බෙමං අමතගාමිනං,
 අපෙති ගච්ඡ ත්වමෙවෙකො කිම්ඤ්ඤමනුසාසයීති.

[භගවා:]

අමච්චුබ්බෙය්‍යං පුච්ඡන්ති යෙ ජනා පාරගාමිනො,
 තෙසාහං පුට්ඨා අකබ්බාමි යං සච්චං තං¹ තිරුපබ්බන්ති.

සෙය්‍යථාපි භනෙන් ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකබරණ්ඨි,
 තත්ත්වස්ස කකකටකො. අථ බො භනෙන් සමබ්හුලා කුමාරකා වා කුමාරිකායො
 වා තමාහා ගාමා වා නිගමා වා නිකබ්බිත්ථා යෙන සා පොකබරණ්ඨි තෙනුපසබ්බා-
 මෙය්‍යං උපසබ්බාමිත්ථා තං කකකටකං උදකා උද්ධරිත්ථා එලෙ පතිට්ඨාපෙය්‍යං,
 යං යදෙව හි සො භනෙන් කකකටකො අලං අභිනින්නාමෙය්‍ය, තං තදෙව
 තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකායො වා කට්ඨෙන වා කඤ්ඤාය වා සඤ්ඤෙය්‍යං
 සමභාඤ්ඤෙය්‍යං. එවං හි සො භනෙන් කකකටකො සබ්බෙහි අලෙහි සඤ්ඤානෙහි
 සමභාගෙහි සමපලිභාගෙහි අභබ්බො තං පොකබරණ්ඨි පුන² ඔභරිත්ථං
 සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ.²

එවමෙව බො භනෙන් යාති³ විසුකායිකාති⁴ විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති
 කාතිවි කාතිවි සබ්බාති⁵ තාති භගවතා සඤ්ඤානාති, සමභාගාති සමපලි-
 භාගාති. අභබ්බො දුතාහං⁶ භනෙන් පුන භගවතං උපසබ්බාමිත්ථං යදිදං
 ඔභාරුපෙකෙබ්බාති. අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා
 නිබ්බෙජ්ජිතා ගාමායො අහාසි:

මෙදවණ්ණඤ්ඤා පාසාණං වායසො අනුපරියගා,
 අපෙත්ථ මුද්⁷ විඤ්ඤම අපි අස්සාදනා සිසා.

අලභා තත්ථ අස්සාදං වායසෙනො⁸ අපකකමෙ,
 කාකොව සෙලමාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙම ගොතමාහි.

1. සබ්බන්තං - සිමු. 2. PTS. 2. “පුන” ඉති ව “සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ” ඉති ව
 හදිසස්ස - මජ්ඣ. 3. යාති කාතිවි - මජ්ඣ. 4. විසුකායිකාති - ස්‍යා.
 5. විපථඤ්ඤාති සබ්බාති - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. අභබ්බො වි දුතාහං - සිමු. 2.
 අභබ්බාවදුතාහං - PTS. 7. මුද් - මජ්ඣ. 8. වායමනො - ස්‍යා.

[භගවත්හු:]

මාරය, ශොකමූල භෑම සාර දමා ශොක තොකරමින් නිරපරාධ ව සිට බ්‍යාන කරමි. සියලු භවලොභසංබ්‍යාන තාමණාව සිදු ආසුරවර්තින වූයෙමි බ්‍යාන කරමි.

[මරු:]

මේ මාගේ යයි යමක් කියද්ද, යම් කෙනෙකුත් මාගාත්තේ යයි කියද්ද, ඉදින් මෙහි මුඛගේ සිතෙක් ඇත් නම් ශ්‍රමණය, මාගෙන් තො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

මාගේ යයි යමක් කියද්ද, එය මාගේ තො වේ. යම් කෙනෙක් (මාගේ යයි) කියද්ද මම හේ තො වෙමි. පවිට, මෙසේ දනුව. මා ගිය මග ද තෝ තොදක්නෙහි ය.

[මරු:]

ඉදින් නිභ්භිස වූ නිවණට යන මග අවබෝධ කරණ ලද්දේ නම් (මාගේ විෂයයෙන්) පහවනු මැනව. මුඛ ම ඵකලා ව (ඒ මග) යනු මැනව. කුමක් හෙයින් මෙරමාහට අනුශාසනා කෙරෙහිදැයි.

[භගවත්හු:]

පරතෙර යන සුලු යම් ජන කෙනෙක් මරුහට විෂය හෝ වූ නිවණ විමාරද්ද, ඔවුන් විසින් විමාරණ ලද්දෙමි මම යමෙක් සත්‍ය වේ ද, උපධි රතින ද, එය කියමි.

[මරු:]

වහන්ස, ගමකට හෝ නියමිගමකට නුදුරෙහි පොකුණක් වේ. එහි කකුළුවෙක් වන්නේ ය. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නියමිගමින් නික්ම ඒ පොකුණ වෙත එළඹෙන්නාහු ය. එළඹ ඒ කකුළුවා ජලයෙන් තනා ගොඩ තබන්නාහු ය. වහන්ස, ඒ කකුළුවා යම් යම් අලක් ඉදිරියට නමන්නේ ය. ඒ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ඒ අල ම ලියෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ සිඳින්නාහු ය. බිඳින්නාහු ය. වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළුවා සිඳින ලද බිඳින ලද කැබැලි කැබැලි කොට බිඳින ලද සියලු අල කරණ කොට ගෙන පෙර මෙන් නැවත ඒ පොකුණට බස්නට අභව්‍ය වන්නේ ය.

වහන්ස, එසෙයින් ම නිසියම් විසූකයෝ (මෙරවිසුළු) ඇද්ද, නිසියම් විලොම දෑ ඇද්ද, නිසියම් නිසියම් සලන සුලු දැකුම් ඇද්ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිඳින ලදී. බිඳින ලදී. කැබැලි කැබැලි කරණ ලදී. වහන්ස, දැන් මේ සිදුරු සොයන්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නැවත එළඹෙන්නට නුසුදුස්සෙමි වෙමි යි. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරුණු වූ මේ ගාථා කී ය:

කටුබෙක් මේද තෙල්පාහැ ඇති ගලක් (දැක) එහි මොළොක් බව විඳිමි නම් මැනව, රස විඳ ගැනීමේක් වන්නේ නම් මැනව යි ඒ සිසාරන්නේ වේ ද,

ඒ කටුඩු තෙමේ එහි ආස්වාදයක් නො ලැබ (යමිසේ) එයින් පහ වන්නේ ද, (මේද තෙල් පාහැ ඇති) ගල වෙත පැමිණ (ආස්වාදයක් නොලත් මේ) කටුඩා මෙන් කලකිරී ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් පහව යමිහ.

අථ බො මාරො පාපිමා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා නිබ්බජනීයා ගාථායො අභාසිත්වා නමො සානා අපකකමම භගවතො අවිදුරෙ පඨවියං පලලඛෙන නිසිදි භුණ්හිභුතො මෙඛුභුතො පත්තකකිකො අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අපපටිභාතො කට්ඨන භූමිං විලිඛන්තොති.

4. 3. 5.

මාරධිතුසුභතං

161. උරුච්චෙලායං—

අථ බො තණ්හා ව අරතී¹ රගා ව මාරධිතරො යෙන මාරො පාපිමා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා මාරං පාපිමනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

කෙනාසි දුමමනො තාන පුරිසං කනනු සොචසි?

මයං තං රුගපාසෙන ආරඤ්ඤමිව² කුඤ්ඤරං,
බන්ධිත්වා ආනසිසාම වසගො තෙ භවිසානිති.

[මාරො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ න රුගෙන සුවාතයො,
මාරධෙය්‍යමනිකකන්තො තසො සොවාමහං භුසන්ති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොචුං: පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති. අථ බො භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකමනනං අපකකමම එවං සමෙවිනොසුං: උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපපායා. යනනුත මයං එකසතං එකසතං කුමාරිවණණසතං අභිනිමිතිනෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකසතං එකසතං කුමාරිවණණසතං අභිනිමිතිත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොචුං: පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති. තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකමනනං අපකකමම එවං සමෙවිනොසුං: උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපපායා. යනනුත මයං එකසතං එකසතං අවිජාතවණණසතං අභිනිමිතිනෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරො එකසතං එකසතං අවිජාතවණණසතං අභිනිමිතිත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවනනං එතදවොචුං: පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති. තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛියෙ විමුක්තො.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරුණු වූ මේ ගාථාවන් කියා එතැනින් පහ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුදුරෙහි නිහඬ වූයේ තෙද නැති වූයේ බහාලූ කර ඇතිසේ යවිනුරු මුහුණු ඇතිසේ සිතිවිලි සිතමින් කිසිත් වටහා ගත නො හැකි වූයේ ලී කැබැල්ලෙකින් බිම ඉරි අඳිමින් බිම පලක් බැඳ ගෙන හුන්වේ ය.

4. 3. 5.

මාරධිතු සූත්‍රය.

[61. උරුවෙලාවෙහි—

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මාරකන්‍යාවෝ පවිටු මරු වෙහ ඵලඹියහ. ඵලඹ පවිටු මරුහට ගාථායෙන් කියුහු:

පියාණෙනි, කවරහෙයින් නොසතුටු සිත් ඇත්තෙහි ද? කිනම් පුරුෂයකු සිතයි ද? අපි ඔහු වනඥානකු මෙන් රුගපාශයෙන් බැඳ ගෙන එතැනමු. එවිට නොපට වසන වන්නේ යයි.

[මරු:]

සුගත තෙමේ ලොකයෙහි අභිත් ය. රුගයෙන් (බැඳ) සුවසේ ගෙන ඉය නොහැක්කේ ය. මාරවිෂය ඉක්ම වූයේ ය. එහෙයින් මම අතිශයින් සිතිවිලි සිතමි.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මාරකන්‍යාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහ ඵලඹියහ. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛ පා හමුයෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතිසේක්) මෙතෙහි නොකෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මරදුහු එකත්පසෙකට ඉවත් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. (එහෙයින්) අපි සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් යෙහෙකැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මාරකන්‍යාවෝ (එකක් එකක්) සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් (තුන්සියක් විලක්) මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහ ඵලඹියහ. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛ පා හමුයෙහි මෙහෙ කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතිසේක්) මෙතෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. අපි සියක් සියක් නොවැඩු ඉතිරින් වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා අරති රගාද යන මරදුහු එක්සිය එක්සිය නොවැඩු ඉතිරිවෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙහ ඵලඹියහ. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛයේ පා හමුයෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතිසේක්) මෙතෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නො මෙනෙහි කළ සේක.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සම්චිනෙනසුං යනනුත මයං එකසතං එකසතං සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛිතෙ විමුතො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- දුට්ඨවිභවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- දුට්ඨවිභවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛිතෙ විමුතො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මඤ්චිමිභවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මඤ්චිමිභවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛිතෙ විමුතො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මභිච්චිමිභවණණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මභිච්චිමිභවණණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසංඛිතෙ විමුතො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධීතරෙ එකමනං අපකතම ඵතදවොචු : සච්චං කීර තො පිතා අවොච :

“අරහං සුගතො ලොකෙ න රුගෙන සුවාතයො
මාරධෙය්‍යං අභිකකතො තසමා සොවාමහා භුස”නති.

යා හි මයං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අවිතරුගං ඉමිනා උපකතමෙන උපකතමෙය්‍යාම හදයං වායු ඵලෙය්‍ය. උණ්හං වා ලොහිතං මුඛතො උග්ගචේජය්‍ය. උමමාදං වා පාපුණේය්‍ය විතතවිකෙඛපං වා. සෙය්‍යථා¹ වා පත තළො හරිතො දුතො උසසුය්‍යති විසුය්‍යති මිලායති, එවමෙව උසසු-සෙය්‍යා විසුසෙය්‍යා මිලායෙය්‍යති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධීතරෙ යෙන භගවා තෙනු පසඛකමිංසු. උපසඛකමිතිං එකමනං අට්ඨංසු. එකමනං ධිතා බො තණ්හා මාරධීතා භගවතං ගාථාය අර්ඤ්ඤාමි :

ඉක්බිති තණහා ... අපි සියක් සියක් කොට එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගත්තමෝ නම් මැනවැයි සිතූහ.

ඉක්බිති තණහා ... එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගත්තමෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... මැදුම්විය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගත්තමෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... මැදුම්විය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නො මෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගත්තමෝ නම් මැනවැයි.

ඉක්බිති තණහා ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුත්තර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවත් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ සේක.

ඉක්බිති තණහා අරහි රහ ද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත්ව මෙසේ කීයුහ. අපගේ පිය තෙමේ සැබැවක් කියේ ම ය.

“සුගත තෙමේ ලොකයෙහි අතීත් ය. රාගයෙන් බැඳ නොගෙනිය හැක්කේ ය. මාර විෂය ඉක්ම වූයේ ය. එහෙයින් මම අතීතයින් සිතිවිලි සිතමි”යි.

අපි පස නොවූ රාග ඇති යම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙත මේ උපක්‍රමයෙන් එළඹෙන්නමෝ නම් ඔහුගේ ලය හෝ පැළෙන්නේ ය. මුවෙන් උණුලේ හෝ නැගෙන්නේ ය. උමතුට හෝ සිත් පෙරළියට හෝ පැමිණෙන්නේ ය. සිදිත ලද නිල්වන් බටහසෙක් යම්සේ විසලේ ද, වෙසෙසින් විසලේ ද, මැලවේ ද, එසෙයින් ම විසලෙන්නේ ය වෙසෙසින් විසලෙන්නේ ය මැලවෙන්නේ ය යි.

ඉක්බිති තණහා අරහි රහ ද යන මරදුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ එළඹ එකත්පසක සිටියහ. එකත් පසක සිටි තණහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශාථායෙන් කීයුහ:

සොකැවතිණේණා භු වතමති කොසි විතතං භු ජතො උද පඤ්ඤානො
ආග්ගං භු ගාමෙසම්මකාසි කිඤ්චි කසවා ජතෙන න කරොසි සකම්
සකම් න සම්පජ්ජති කෙතචි තෙති.

[භගවා:]

අත්ථස්ස පතතිං හදයස්ස සතතිං ඡෙත්වාන සෙනං පියසාතරුපං
එකාභං කොසං සුඛලේඛබොධිං තසවා ජතෙන න කරොමි සකම්
සකම් න සම්පජ්ජති කෙතචි මෙති.

අථ ඛො අරති මාරධිතා භගවතාං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කථං විහාරී බහුලොධ භික්ඛු පඤ්ඤාසතිණේණා අතරී ධ ඡට්ඨං,
කථං කොසිං බහුලං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා භොනති අලභා යො තනති.

[භගවා:]

පස්සඤ්ඤායො සුචිත්තතචිතො අසඬිරාතො සතිමා අතොකො,
අඤ්ඤාය ධම්මං අවිනාකකොසි න කුපපති න සරති න විතො.

එවං විහාරී බහුලොධ භික්ඛු පඤ්ඤාසතිණේණා අතරී ධ ඡට්ඨං,
එවං කොසිං බහුලං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා භොනති අලභා යො තනති.

අථ ඛො රභා මාරධිතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අචෙත්ච්ඡ තණ්හං ගණසඬ්ඤවාරී අභා වරිස්සනති බහු ච සතතා,
බහුං වතායං ජතතං අතොකො අචෙත්ථ තෙසාති මච්චුරාජස්ස පාරනති.

[භගවා:]

තසනති වෙ මහාචරි සද්ධම්මෙත තථාගතා
ධම්මෙත තසමාතාතං කා උසුයා විජානතනති.

අථ ඛො භණ්ණා ච අරතීරගා ච මාරධිතරෙ සෙන මාරෙ පාපිමා
තෙත්ථපසඬ්ඤාමිසු. අද්දසා ඛො මාරෙ පාපිමා තණ්හඤ්ච අරතිඤ්ච රගඤ්ච
මාරධිතරෙ දුර්වොච අගච්ඡනතියො දිස්වාත ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

බාලා කුමුදනාලෙහි පබ්බතං අභිමුඤ්ච
ගිරිං නබෙත බණ්ඨ අයො දනෙතති බාදථ.

සෙලංච සිරසුභව්ච² පාතාලෙ ගාධමෙසථ
බාණ්ණංච උරසාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙථ ගොතමාති.³

1. අභිමුඤ්ච - මජ්ඣ. PTS. 2. සිරසි උභවං - සිමු. 3. “ඉදමෙවාමාති” සබ්භිතිකාරා
දදසං නිබ්බපෙතති - අට්ඨකථා.

ශෝකයට බටුයෙහි ද? වෙනෙහි සිතිවිලි සිතති ද? වස්තුවක් පැරදුනෙහි ද? වැලි පතමින් (හිඳහි ද?) ගමිනි කිසියම් අපරාධයක් කෙලෙහි ද? කුමක් හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නොකෙරෙහි ද? කිසිවකු හා මුඛගේ මිත්‍රභාවයක් නොසැපයේ ද?

[භගවත්හු:]

මම ප්‍රියස්වරූප සානස්වරූප ඇති කෙලෙසෙනාව දිනා හුදෙකලාව ධ්‍යාන කෙරෙමින් අභිමතාච්ඡායාගේ පැමිණීම වූ ද, හෘදයශාන්තිය වූ ද රහත්ඵල සුවය අවබෝධ කෙලෙමි. එබැවින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නො කරමි. කිසිවකු හා මාගේ මිත්‍රභාවයක් නො සැපයේ.

ඉක්බිති අරහි මරදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිවුය.

මෙසස්තෙහි කෙබඳු විහරණයක් බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෙලෙශමය ඇත්තේ (මනෝචාරික වූ) සවන කෙලෙශමය තරණය කෙළේ ද? කාමසංඤ්චෝ කෙබඳු ධ්‍යානයක් බහුල කොට ඇත්තා වූ ඔහු නොලබා හාත්පසින් බැහැර වෙද් ද?

[භගවත්හු:]

සත්හුත් කය ඇති මොනවට මිදුනු සිත් ඇති කම් රැස් නොකරණ සිහි ඇති ආලය නැති (රහත් තෙමේ) දහම් දැන විතකී රහිත ධ්‍යානයෙහි යෙදුනේ නො කීපෙයි. (රාග වශයෙන්) සිහි නොකෙරෙයි. (මොහ වශයෙන්) හැකුලුනේ නොවෙයි

මෙහි එබඳු විහරණ බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෙලෙශමය ඇත්තේ මේ ලෝකයෙහි (මනෝචාරික වූ) සවන කෙලෙශමය තරණය කෙළේ ය. කාම සංඤ්චෝ මෙසේ ධ්‍යාන බහුල කොට ඇති ඔහු නොලබා හාත්පසින් බැහැර වෙත්.

ඉක්බිති රහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිවුය.

ගණයා කෙරෙහින් සමූහයා කෙරෙහින් හැසිරෙණ මේ ශාස්තෘ තෙමේ තෘෂ්ණාව සිත්දේ ය. බොහෝ සත්ත්වයෝ ද එකතින් තෘෂ්ණාව සිදින්නාහ. ආලය නැති මේ ශාස්තෘ තෙමේ බොහෝ ජන සමූහයක් මාරයා. අතින් පැහැර ගෙණ පරතෙරට පමුණුවන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මහාචාරී වූ තථාගතවරයෝ සද්ධම්මයෙන් සත්ත්වයන් එතෙර කෙරෙත්. නුවණැතියන් ධම්මයෙන් එතෙර කරණ කල්හි කවර ඊෂ්ඨායෙක් ද?

ඉක්බිති තණහා අරහි රහා ද යන මරදුහු කෘෂ්ණ මාරයා වෙත ඵලභියහ. කෘෂ්ණ මාර තෙමේ දුරදී ම එන්නා වූ තණහාව හා අරහිය හා රහා ද යන මරදුන් දැක්කේ ය. දැක ගාථාවන්ගෙන් කී ය.

බල්දරුයෙහි, හෙළරුපුල්දඹුයෙන් පථිතයක් අලලවු ද? මහගලක් නියෙන් කණිවු ද? දතින් යකඩ කවු ද?

මහගලක් හිසමතුයෙහි තබා ගෙණ ගැඹුරෙහි පිහිටක් සොයවු ද? ලයෙහි හුලක් හැතගෙන මෙන් ගොතමයන් කෙරෙන් කලකිරී පහ ව අවු ය?

[පෙරු:]

දඤ්ඤාමානා ආගඤ්ඤා තණ්හා ච අරතීරගා
තා තස්ස පනුදී සත්ථා තුලං භට්ඨංව මාචන්තෙති.

මාරවගෙහා තනියො.

තත්තුද්දනං:

සමබ්බුලා සමිද්ධි ච ගොතිකං සත්තවස්සානි ධීතරං
දෙසිතං බුද්ධිසෙට්ඨෙන ඉමං මාරපඤ්චකන්ති.

මාරසංයුතතං සමන්තං.

5. භික්ඛුනීසංයුතතං.

1. භික්ඛුනීවගෙහා.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුතතං.

162. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාචන්දියං විහරති ඡේතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො ආලවිකා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පහනවීරමාදය
ඤාචන්දියං පිණ්ඩිය පාවිසි. ඤාචන්දියං පිණ්ඩිය වරත්වා පච්ඡාභග්ගතං පිණ්ඩි-
පාතපටිකක්කන්තා යෙන අකුමනං තෙනුපසඤ්ඤාමි විවෙකස්සීති.

අථ බො මාරෙ පාවිමා ආලවිකාස භික්ඛුනියා භයං ඡම්භිතන්තං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො විවෙකමා වාචෙතුකාමො යෙන ආලවිකා
භික්ඛුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආලවිකං භික්ඛුනී ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:

නස්සි නිසාරණං ලොකෙ කිං විවෙකෙන කාහසි,
භුඤ්ජස්සු කාමරතියො මාහු පච්ඡානුතාපිතීති.

අථ බො ආලවිකාස භික්ඛුනියා එතදහොසි: 'කො නුබ්බායං¹ මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසනී'ති? අථ බො ආලවිකාස භික්ඛුනියා එතද-
හොසි: 'මාරෙ බො අයං පාවිමා මම භයං ඡම්භිතන්තං ලොමහංසං උප්පා-
දෙතුකාමො විවෙකමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසනී'ති. අථ බො ආලවිකා
භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාවිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාවිමන්තං ගාථාහි පච්චහාසී:²

[තෙරුනු:]

නණ්ණා අරති රගා ද යන මරදුනු අතිශයින් දිලිසෙමින් ආවානු ය. එහි දී ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔවුන් තෙරු සේක. කෙසේ ද යත්: වාහය තෙමේ ගිලිහුනු පිලිනක් තෙරෙන් නාක් සෙසිති.

මාර වගීය තෙවෙනි සි.

එහි උද්දාය:

සමබ්බල, සම්ඳු, ගොඨක, සහනවසා, ධිතර ය යි මේ මාර පඤ්චකය ශ්‍රේෂ්ඨ වූ බුදුරජාතන් වහන්සේ විසින් දෙනා කරණ ලදී.

මාරසංයුතතය නිමිසේ ය.

5. භික්ඛුනීසංයුතතය.

1. භික්ඛුනී වගීය.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුත්‍රය.

162. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි සේනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආලවිකා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසී යා ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබිහි විණිපානයෙන් වැළකුනි විවෙකය කැමැත්ති අනිවනය වෙහ ඵලඹියා ය.

එකල පවිටු මරු ආලවිකා මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවෙකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ආලවිකා මෙහෙණ වෙහ ඵලඹියේ ය. ඵලඹ ආලවිකා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ලොව නිවණෙක් නැත. විවෙකයෙන් කුමක් කරන්නෙහි ද, කාම-රතීන් විදුව, නහමක් පසුතැවිලි වව.

ඉක්බිති ආලවිකා මෙහෙණහට 'මේ කවරෙක් දෝ මිනිසෙක් හෝ තොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආලවිකා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මාර තෙමේ මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවෙකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ අදහස විය එකල්හි ආලවිකා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිටු ය:

අඤ්ඤානිසංසරණං ලොකෙ පඤ්ඤාය මෙ සුඵසිසිනං,¹
පමත්තබ්බු පාපිම නං තං ජානාසි නං පදං.

සත්තිසුද්දිපමා සාමා බ්බාසං අබ්බුච්චනා,
යං තං කාමරතං බ්බුසි අරති මය්ගං² සා අසුති.

අථ බො මාඤ්ඤා පාපිමා ජානාති මං ආලොභිකා භික්ෂුනීනි දුක්ඛි දුමමනො
තඤ්චන්තරධාසිති.

5. 1. 2.

සොමාසුතනං.

163. සාවජජියං—

අථ බො සොමා භික්ෂුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදුස්ස
සාවජජියං පිණ්ඩාය පාපිසි. සාවජජියං පිණ්ඩාය චරත්වා පච්ඡාභාතනං පිණ්ඩපාන-
පටික්කන්තා යෙන අසුච්චනං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය. අසුච්චනං අපේක්ඛා-
ගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං³ නිසීදි.

අථ බො මාඤ්ඤා පාපිමා සොමාය භික්ෂුනියා හයං ඡමතිනහනං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො යෙන සොමා
භික්ෂුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා සොමං භික්ෂුනිං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

යන්තං ඉසීති පත්තබ්බං සානං දුරභිසම්භවං,
න නං අබ්බුච්චපඤ්ඤාය සක්කා පපෙපාතුමිත්ථියාති.

අථ බො සොමාය භික්ෂුනියා එතදහොසි: ‘කො නුබ්බායං⁴ මනුස්සො වා
අමනුස්සො වා ගාථං භාසති’ති. අථ බො සොමාය භික්ෂුනියා එතදහොසි:
‘මාඤ්ඤා බො අයං පාපිමා මම හයං ඡමතිනහනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො
සමාධිමහා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසති’ති. අථ බො සොමා භික්ෂුනී මාඤ්ඤා
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති අජ්ඣානාසි:

ඉඤ්ඤාමො කිං කසිරු චිත්තමති සුසමාහිතො,
ඤ්ඤාමති චත්තමානමති සමමා ධම්මං විපසුගො.

යස්ස නුත සියා එවං ඉත්ථාහං⁵ පුරිසොති වා,
කිංඤ්ඤා වා පන අඤ්ඤාමි. නා මාඤ්ඤා චත්තමරහතිති.

අථ බො මාඤ්ඤා පාපිමා ජානාති මං සොමා භික්ෂුනීනි දුක්ඛි දුමමනො
තඤ්චන්තරධාසිති.

1. සුඵසිසිනං - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. මය්ග - මජ්ඣ. සං. සි 1. 3. දිවාචිහාරණාය -
සිඞ්. 2. PTS. 4. නු බො අයං - සං. 5. ඉත්ථාහං - සං. 6. අඤ්ඤා - කඤ්ඤා.

ලොව නිවහෙක් ඇත. මා විසින් (පස්විකත) නුවණින් දත්තා ලදී. පවිටු මරුව, තෝ ඒ තිවත්පදය නොදනිති.

කාමයෝ අභයවි හුල් වැන්නහ. සකකියෝ මොවුන්ට මස්ලොඹු වැන්නහ. තෝ යම් කාමරතියක් කිහිපි ද, එය මට අරතියෙක් වී ය.

ඉක්බිති පවිටු මරු ආලවිකා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 2

සොමාසුත්තය.

163. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සොමා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියා ය. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබහ පිණිසාහසෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අක්කිවනය වෙත එළඹුනි ය. අක්කිවනයට පිවිස එක්තරා ගසක්මුල දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු සොමා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් භොර කරණු කැමැත්තේ සොමා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සොමා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ඉසිවරැන් විසින් ලාබියසුහු දුලබ වූ යම් ඒ පදවියෙක් වේ ද, එය දඟුල්නුවණ ඇති සත්‍රිය විසින් නොලාබිය හැක්ක

ඉක්බිති සොමා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෝ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු'යි මේ අදහස වී ය. එකල්හි සොමා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි. මේ අදහස වී ය.

සිහ මැනවින් සමාධිගත වූ කල්හි නුවණ පවත්නා කල්හි මනා කොට දහම දන්නහුට ඉතිරිබව කුමක් කරන්නේ ද? මම සත්‍රියක් මු සි හෝ පුරුෂයෙක් ම සි හෝ අන් කිසිවෙකිම් වෙමි සි හෝ යමකුට මෙසේ අදහස් වන්නේ තම් මාර හෙමේ ඔහුට නියන්නට සුදුසු වෙයි.

ඉක්බිති පවිටු මාර හෙමේ සොමා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 3.

ගොතමිසුතනං.

164. සාවනීයං—

අථ බො කිසාගොතමි භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත-
විවරමාදය සාවනීයං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවනීයං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා-
භතනං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනන්තා යෙන අකුච්ඡා තෙනුපසඛකම් දිවාචිහාරය.
අකුච්ඡා අපේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරු පාපිමා කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා භයං ඡමතිතතනං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාඛිමහා වාවෙතුකාමො යෙන කිසාගොතමි
භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා කිසාගොතමි භික්ඛුනිං ගාථාය
අප්පකිභාසි:

කිනනු කං හතපුත්තාව එකමාසි¹ රුදමුක්ඛි,
වතමප්පකිගතා එකා පුරිසං නු ගවෙසසිති.

අථ බො කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා එතදභොසි: කො නුබ්බායං
මනුසොවා අමනුසොවා ගාථං භාසති ති. අථ බො කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා
එතදභොසි: මාරු බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං
උපපාදෙතුකාමො සමාඛිමහා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසති ති. අථ බො
කිසාගොතමි භික්ඛුනී මාරු බො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං
ගාථාති පච්චහාසි:²

අවචන්තං මතපුත්තා'ලිති³ පුරිසා එතදන්තිකා,
ත සොවාමි න රුදමි ත තං භායාමි අාට්ඨසො

සබ්බස්මි විහතා⁴ තඤ්ඤි තමොක්ඛකො පදුලිනො,
ජෙත්වාන මච්චුනො⁵ සෙතං විහරාමි අනාසවාති.

අථ බො මාරු පාපිමා ජාතාති මං කිසාගොතමි භික්ඛුනීති දුක්ඛි
දුමමනො තතෙවන්තරධාසිති.

5. 1. 4.

විජයා සුතනං.

165 සාවනීයං—

අථ බො විජයා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
සාවනීයං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවනීයං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතනං
පිණ්ඩපාතපටික්ඛනන්තා යෙන අකුච්ඡා තෙනුපසඛකම් දිවාචිහාරය.
අකුච්ඡා අපේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරු පාපිමා විජයා භික්ඛුනියා භයං ඡමතිතතනං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාඛිමහා වාවෙතුකාමො යෙන විජයා භික්ඛුනී
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා විජයා භික්ඛුනිං ගාථාය අප්පකිභාසි:

1. එකමාසි - සිමු. 1. සො. 2 අප්පකිභාසි - සො. 3. හතපුත්තමි - සො. PTS සි 1
4. විහිතා - සො. 5. ජෙත්වා නච්චුනො - සිමු. 1

5. 1. 3.

ගොතමිසූත්‍රය.

164. සැවැත්තුවර—

එකල කිසාගොතමී මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිටුවරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්තුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසපාතයෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹිනි ය. අකුචනයට වැද එක්තරා ගසක්මුල දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ කිසාගොතමී මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ කිසාගොතමී මෙහෙණ වෙත එළඹින. එළඹ කිසාගොතමී මෙහෙණට ගාථායෙන් කීය:

කිම, තෝ මලපුතුවන් ඇති කඳුළු මුසු මුහුණැතියක සෙයින් එකලා ව හිඳිති ද? කිම, එකලා ව වතමැදට පැමිණි තෝ පුරුෂයකු සොයයි ද?

එකල කිසාගොතමී මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෝ, මිනිසෙක් හෝ නො මිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති කිසා-ගොතමී මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමු දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි මේ සිත විය. ඉක්බිති කිසාගොතමී මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කිවු ය.

අත්‍යන්ත කොට මලපුතුවන් ඇත්තියකිම් වෙමි. සවාමිපුරුෂයෝ ද එත දන්නයහ. (පුත්‍රාන්තය සේ ම හෙලෙකින් පුරුෂයන්ගේ අන්තය ද ඇත.) ගොක නොකරමි. නො හඬමි. ඇවැත්නි, තට නො බිමි.

හැමතන්හි තෘෂණාව නසන ලදු. අදුරුකද බිඳින ලදී. මරසෙන් දිනා නිකෙලෙස් ව වෙසෙමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු කිසාගොතමී මෙහෙණ මා දනිතිසි දුකට පැමිණියේ තොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 4.

විජයා සූත්‍රය.

165. සැවැත්තුවර—

එකල්හි විජයා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිටුවරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්තුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසපාතයෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹුනු. අකුචනයට පිවිස එක්තරා රුකක්මුල දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු විජයා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමු දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ විජයා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ විජයා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

දහරු කිං රුපවතී අහඤ්ච දහරෙ සුසු,
පඤ්චබ්බිකෙත තුරියෙන එහයොභිරමාමසෙනි¹

අථ බො විජයාය භික්ඛුනියා එතදහොසි: ‘කො භු බ්වායං² මනුසො
වා අමනුසො වා ගාථං භාසතී’ති අථ බො විජයාය භික්ඛුනියා එතදහොසි:
‘මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාඛිමො වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ බො විජයා භික්ඛුනී මාරෙ
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාහි පච්චහාසි:³

රුපා සද්දං රසා ගන්ධා ථොට්ඨබ්බා ච මතොරමා,
නියාතයාමි තුයොව⁴ මාර නාහා තෙනත්තිකා⁵.

ඉමිකා පුත්තිකායෙන භිඤ්ඤෙන පහබ්බතා,
අට්ටියාමි⁶ හරයාමි කාමතණ්හා සමුහතා.

යෙ ච රුපුපගා සත්තා යෙ ච ආරුප්පඨාසිනො⁷,
යා ච සත්තා සමාපතති සබ්බත්ථ විහතො තමොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං විජයා භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමතො
තස්ථෙවනතරධාසීති.

5. 1. 5.

උප්පලවණ්ණාසුතනං.

166. ඝාච්ඡපියං—

අථ බො උප්පලවණ්ණා භික්ඛුනී පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා
පත්තවිටරමාද්දං ඝාච්ඡපී පිණ්ඩාය පාචිසි. සාච්ඡපියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡා-
භතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනතා යෙන අක්ඛිමනං තෙත්තපසඛකම් දිවාපිහාරය.
අඛවනං අජෙක්ඛාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසම් සුපුප්ඵිතසාරුකකමුලෙ අට්ඨාසි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා උප්පලවණ්ණාය භික්ඛුනියා භයං ඡමතිතතනං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාඛිමො වාවෙතුකාමො යෙන උප්පලවණ්ණා
භික්ඛුනී තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා උප්පලවණ්ණං භික්ඛුනීං ගාථාය
අජ්ඣහාසි:

සුපුප්ඵිතගං උපගමම භික්ඛුනී එකා කිං තිට්ඨසි සාලමුලෙ,
ත චත්ථි තෙ දුතියා වණ්ණධාතු ඉධාගතා තාදිසිකා භවෙය්‍යං
බාලෙ න කිං භායසි බුත්තකාතනාති.

අථ බො උප්පලවණ්ණාය භික්ඛුනියා එතදහොසි: ‘කො භු බ්වායං
මනුසො වා අමනුසො වා ගාථං භාසතී’ති. අථ බො උප්පලවණ්ණාය
භික්ඛුනියා එතදහොසි: ‘මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමතිතතනං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාඛිමො වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ
බො උප්පලවණ්ණා භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං
ගාථාහි පච්චහාසි:⁸

1. එති අයො රමාමසෙ - සිමු 1. රමාමසෙ - සො. 2. බො අයං - PTS. 3. අජ්ඣහාසි - සිමු 1. සි12. 4. තුමෙව - PTS. 5. කති තෙන අත්තිකා - සො. STP 6. අට්ටියාමි - සිමු 2. සො, PTS. 7. අරුප්ඨාසිනො - මජ්ඣ. අරුපභාසිනො. - සො. අරුප්ඨාසිනො - PTS. 8. අජ්ඣහාසි - සො.

අරිදුවන්යෙනි, තෙපි සුරුපි ලෙදිරියනු. මම ද යොවනෙහි සිටුනා ලෙදරියෙමි. එව පසහතුරුයෙන් අභිරමණය කරමු.

එකල විජයා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ඥේ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ සි' මේ අදහස විය. ඉක්බිති විජයා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' සි මේ සිත විය. එකල විජයා මෙහෙණ පවිටු මරු යයි දෑන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවු ය:

මරුව, සිත්කලු රුපයෝ ද ශබ්දයෝ ද ගක්කයෝ ද රසයෝ ද සසුභවයෝ ද (වෙන් නම් ඒ සියල්ල) තට ම දක්වා දෙමි. මම එසින් වැඩ ඇතියකිමි නො වෙමි.

බිදෙනසුලු වැනසෙනසුලු මේ භුණුකසින් පිඞ්ග වෙමි. ලජ්ජිතයෙමි. කාමතෘෂණාව (මා විසින්) නසන ලද්දී ය.

රූපහවයට (උතෘතනි වශයෙන්) එළඹී යම් සත්ත කෙනෙක් වෙද් ද, අරූපහවයෙහි සිටුනා යම් සත්ත කෙනෙකුත් වෙද් ද, යම් ශාන්ත වූ ලෞකික සමාපතියෙකුත් වේ ද, ඒ සියල්ලෙහි (මූලාබව නමැති) අඳුර (මා විසින්) නසන ලදී.

එකල්හි පවිටු මරු විජයා මෙහෙණ මා දැනිති සි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 5.

උප්පලවණණාසුත්තය.

166. සැවැත්නුවර—

එකල්හි උප්පලවණණා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානසෙන් වැලකුනි දිවාචිතරණය පිණිස අඤ්චනයට එළඹුන. අඤ්චනයට පිවිස එක්තරා සුපිපි සල්ලාකක්මුල සිටියා. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ උප්පලවණණා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ උප්පලවණණා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹී උප්පලවණණා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මෙහෙණ, නො අග පටන් සුපිපි සල්ලාකක් වෙත එළඹ ඒ සල්ලාක මුල එකලා ව සිටිනි. තිගේ පැහැසටහන් සා දෙවන පැහැසටහනක් ද නැත. මෙහි පැමිණි අන්ත්‍ර ද නොප වැන්තානුය. (නොපසෙසින් සසහ හා සෙනෙහස තැනියහ) බාලාවෙහි. හෝ සලෙලුතට නො බනි ද?

ඉක්බිති උප්පලවණණා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ඥේ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ' සි මේ සිත විය. එකල්හි උප්පලවණණා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යයි මේ අදහස විය. එකල්හි උප්පලවණණා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දෑන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවු ය:

සතං සහස්සානපි ධුතනකානං ඉධාගතා නාදිසිකා¹ ගවෙය්‍යං,
ලොමං න ඉඤ්ජාමි න සනතසාමි න මාර ගායා² තලෙකිකාපි

එසා අනතරධායාමි කුච්ඡං වා පච්ඡාමි තෙ,
පබ්බතනරිකාසමපි තිට්ඨනතීං මං න දකඛසි

විතතසමිං වසීභුතාමගි-ඉදධිපාදා සුභාවිතා,
සබ්බබ්බතමුත්තාමගි න නං භායාමි ආවුසොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං උපසලවණ්ණා භික්ඛුනිහි දුක්ඛි
දුමමතො තතෝවනතරධායිති.

5. 1. 6.

වාලාසුතතං.

167. සාවජ්ඣයං—

අථ බො වාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පනතච්චරමාදාය
සාවජ්ඣං පිණ්ඩාය පාචිසි. සාවජ්ඣයං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ජාභතතං
පිණ්ඩපාතපටික්කනතා යෙන අකුචනං තෙනුපසංඝනමි දිවාචිභාරාය. අකුචනං
අජේකාගහෙඤ්ඤා අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසිදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන වාලා භික්ඛුනී තෙනුපසංඝනමි.
උපසංඝනමිතා වාලං භික්ඛුනීං එතදවොච:

කිනනු² ඤං භික්ඛුනී න රෙවෙසිති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතීං බවාහං ආවුසො න රෙවෙසිති.

[මාරො:]

කිනනු ජාතීං න රෙවෙසි ජාතො කාමානි භුඤ්ජති,
කො භු නං ඉදමාදපසි ජාතීං මාරෙව³ භික්ඛුනීති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතස්ස මරණං හොති ජාතො දුක්ඛානි ප්‍රසංගි⁴,
බ්බං වධං පරිඤ්ඤාසං තස්මා ජාතීං න රෙවසෙ.

බුද්ධො ධම්මමදෙසෙසි ජාතියා සමතික්කමං,
සබ්බදුක්ඛපපභාණාය යො මං⁵ සවෙච නිවෙසයි.

යෙ ච රුද්ධපගා සත්තා-යෙ ච ආරුප්පයාසිතො,
නිරොධං අප්පජානන්තා ආගන්තාරෙ පුතබ්බවන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තතෝවනතරධායිති

5. 1. 7.

උපවාලාසුතතං.

168. සාවජ්ඣයං—

අථ බො උපවාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙඤ්ඤා පනතච්චරමාදාය
සාවජ්ඣං පිණ්ඩාය පාචිසි. සාවජ්ඣයං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ජාභතතං
පිණ්ඩපාතපටික්කනතා යෙන අකුචනං තෙනුපසංඝනමි දිවාචිභාරාය. අකුචනං
අජේකාගහෙඤ්ඤා අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසිදි.

1. නාදිසිකා - මජ්ඣ. 2. කිනනු බො ඤං - ස්‍යා. 3. මාරෙවසි-සිමු 2. 4. පසංගි-
සිමු. 1. ස්‍යා, 5. සොමං - මජ්ඣ. ස්‍යා.

තා වැරි බුනියන් සියදහස්හු මෙහි පැමිණියාහු වෙන් ද, ලොමයකුත් නොසලම්. නො ම නැති ගනිමි මාරය, එකලා වූ ද මම තට නො බිමි.

තෙල මම අතුරුදන් වෙමි. නොප කුසට හෝ පිවිසෙමි. දෙඇස අතුරෙහි නැහැවසවෙහි සිටුනා ද මා නො දකිති

සිතෙහි ලා වගි වෙමි. සෘණිපාදයෝ මැනවින් වඩන ලදහ සියලු බැම්මෙන් මිදුනිමි වෙමි ඇවැහ, මම තට නො බිමි.

ඉක්බිති පට්ටු මරු තෙමේ උපලවණණා මෙහෙණ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 6.

මාලාසූත්‍රය.

167. සැවැත්නුවර—

එකල්හි මාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනි ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබහ පිණිසානගෙන් වැලකුනි දිවාචිතරණය පිණිස අකුට්ඨනය වෙත එළඹුන. අකුට්ඨනයට පිවිස එක්තරු රාක්ඛලෙක දිවාචිතරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පට්ටු මරු මාලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මාලා මෙහෙණට මෙය කී ය.

මෙහෙණ, තෝ කුමක් තොරුස්තෙහි ද?

[මාලා මෙහෙණ:]

ඇවැත්නි, මම ජාතිය නො රුස්තෙමි.

[මරු:]

කුමක් හෙයින් ජාතිය නො රුස්තෙහි ද? උපන් නැතැත්තේ කම්සැප විදී. මෙහෙණ ජාතිය නුරුස්ව යන මේ දෑමය කවර අදබලෙක් තිට ගැන්වී ද?

[මාලා මෙහෙණ:]

උපන්නහුට මරණය වෙයි උපන් නැතැත්තේ බැඳුම් වද උවදුරු යන දුක් විදී. එහෙයින් ජාතිය නො රුස්තෙමි.

යමෙක් මා සත්‍යයෙහි පිහිට වී ද, ඒ සඵලයෙන් වහන්සේ ජාතිය ඉක්මවන දහම් සියලු දුක් නැසීම පිණිස දෙසු සේක.

රූපභවයට පැමිණී යම් සත්‍ය කෙනෙක් වෙද් ද, අරූපභවයෙහි සිටින යම් සත්‍ය කෙනෙකුත් වෙද්ද, නිවණ නො දන්නා ඔහු පුතර්භවයට පැමිණෙන සුලු වෙති.

ඉක්බිති පට්ටු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 7.

උපමාලාසූත්‍රය.

168. සැවැත්නුවර—

එකල්හි උපමාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබහ පිණිසානගෙන් වැලකුනි අකුට්ඨනය වෙත දිවාචිතරණය පිණිස එළඹිනි ය. අකුට්ඨනයට පිවිස එක්තරු රාක්ඛලෙක දිවාචිතරණය පිණිස හුන.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන උපමාලා භික්ඛුනී හෙත්‍රපසඛකම්.
උපසඛකමිත්වා උපමාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කත්‍ර හු තිං භික්ඛුනී උපපජ්ඣුකාමාති?

[උපමාලා:]

න බමාහං ආට්‍රසො කත්‍රචි උපපජ්ඣුකාමාති.

[මාරෙ:]

තාවතිංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,
නිමමාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතනීනො,
තත්‍ර විතතං පණ්ණිබෙති රතීං පච්චන්‍රහොස්සපීති.

[උපමාලා:]

තාවතිංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,
නිමමාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතනීනො,
කාමබ්බකතබ්බා¹ තෙ එතති මාරවසං පුත.

සබ්බො ආදිපිතො² ලොකො සබ්බො ලොකො පට්ඨපිතො,
සබ්බො පජ්ජලිතො ලොකො සබ්බො ලොකො පකම්පිතො.

අකම්පිතං අජලිතං³ අපුජ්ජත්තසෙවිතං,
අගති යත්‍ර මාරස්ස තත්‍ර මෙ තිරතො මනොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තත්‍රෙවන්තරධාසීති.

5. 1. 8.

සිසුපමාලාසුත්තං*.

169. සාවජජියං—

අථ බො සිසුපමාලා භික්ඛුනී පුබ්බත්‍යාසමයං නිවාසෙකං පන්තව්වර-
මාදය සාවජජියං පිණ්ඩාය පාවිසී සාවජජියං පිණ්ඩාය වරිකං පච්ඡාහත්තං.
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අනිච්ඡානං හෙත්‍රපසඛකම් දිවා විහාරාය. අනිච්ඡානං
අපේකාගහෙකං අඤ්ඤාතරසමිං රුක්කමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන සිසුපමාලා භික්ඛුනී හෙත්‍රපසඛකම්
උපසඛකමිත්වා සිසුපමාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කස්ස හු තිං භික්ඛුනී පාසණං රොවෙසීති?

[සිසුපමාලා:]

න බමාහං ආට්‍රසො කස්සචි පාසණං රොවෙසීති,

[මාරෙ:]

කිනත්‍ර උද්දස්ස මුණ්ඩාසි සමණී විස දස්සසි,
න ච රොවෙසී පාසණං කිම්ච⁴ වරසී මොමුහාති.

* සිසුපමාලා - සී 1, 2.

1. බකා - සෘ. 2. ආදිපිතො - සී 1, ආදිපිතො - සෘ. 3. අපජ්ජිතං - මජ්. සෘ. PTS. 4. කිම්ච - සෘ.

ඉක්බිති පවිටු මරු උපමාලා මෙහෙණ වෙත ඵලිකේ ය. ඵලිකි උපමාලා මෙහෙණට -

මෙහෙණ, හො කොති උපදිනු කැමැත්තිති දූ සි මෙය කී ය.

[උපමාලාවෝ:]

ඇවැත්ති, මම කොතිද උපදිනු නො කැමැත්තෙමි සි

[මරු:]

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, තුෂිත දෙවියෝ ය, නිමාණරති දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ය යන චොට්ඨත් කෙරෙහි සිත පිහිටුව, පඤ්චකාමරතිය විදුහෙති ය.

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, තුෂිත දෙවියෝ ය, නිමාණරති දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ය යන ඒ සියල්ලෝ පඤ්චකාමබ්බිතයෙන් බැඳුනාහු නැවත මාර වශයට පැමිණෙත්.

මුළලොව ඇවිළින මුළලොව නැවින. මුළලොව දිලිසින. මුළලොව වෙසෙසින් සැලින.

යමෙක් අකමපිත ද, අවලිත ද, පුහුදත් විසින් නො සෙටුනා ලද ද, යම් තැනෙක මරුට පිහිටෙක් නැද්ද, එහි (නිවනෙහි) මාගේ සිත ඇලුනේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ . . එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 8.

සිසුපමාලා සූත්‍රය.

169. සැවැත්නුවර -

එකල්හි සිසුපමාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබිත පිණිසානගෙන් වැලකුනි ද්වාවිහරණය පිණිස අකුමනය වෙත ඵලිකුන. අකුමනයට බැසගෙන එක්තරා රුකක්මුල ද්වාවිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු සිසුපමාලා මෙහෙණ වෙත ඵලිකේ ය. ඵලිකි සිසුපමාලා මෙහෙණට මෙය කීය:

මෙහෙණ හො කවරකුගේ පාෂාණකය (දෘඪය) ක් රැස්කෙහි ද?

[සිසුපමාලාවෝ:]

ඇවැත්ති, මම කිසිවකුගේ පාෂාණකයක් නො ම රැස්කෙමි.

[මරු:]

මෙහෙණක මෙන් පෙනෙති. කවරකු උදෙසා මුඩු වූ යෙහි ද? පාෂාණකයක් හුරැස්කෙහි ද? කුමක් හෙයින් මුලා වූවක මෙන් හැසිරෙහි ද?

[සිසුපවාලා:]

ඉතො ඛනිඬා පාසණ්ඨා දිට්ඨිසු පසිදන්ති තෙ,
න තෙසං ධම්මං රොවෙමි න තෙ ධම්මස්ස කොවිදා.

අඤ්ඤාසුලෙ ජාතො බුද්ධො අප්පටිප්පය්‍යලො,
සබ්බාභිභූ මාරනුදෙ සබ්බස්මපරාජිතො,
සබ්බස්ම මුත්තො අසිතො¹ සබ්බං පස්සති වක්ඛුවා.

සබ්බකම්මකඛ්‍ය²ප්පත්තො විමුත්තො උපධිසංඛායෙ,
සො මය්‍යං භගවා සත්ථා තස්ස රොවෙමි සාසනනනි.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්ථෙවනන්තරධාසීති.

5. 1 9.

සෙලාසුතනං.

170. සාවජජියං—

අථ බො සෙලා භික්ඛුනි පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙත්වා පනතච්චරමාදය
සාවජජියං පිණ්ඩාය පාචිසි. සාවජජියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභග්ගං පිණ්ඩපාන-
පටිකකන්තා යෙන අනිච්ඡා තෙනුපසංඝමි දිවාචිභාරාය. අනිච්ඡා
අජේකාගහෙත්වා අඤ්ඤාහරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසිදී.

අථ බො මාරො පාපිමා සෙලාය භික්ඛුනියා භයං ඡ්චගිනග්ගං
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො යෙන සෙලා
භික්ඛුනි තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා සෙලං භික්ඛුනිං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

කෙතිදං පකහං බිම්බං කුන්දා³ බිම්බස්ස කාරකො,
කුන්දා⁴ බිම්බං සමුප්පන්නං කුන්දා³ බිම්බං නිරුජ්ඣතිති.

අථ බො සෙලාය භික්ඛුනියා එතදහොසි: කො ඤා ඛ්‍යායං මනුස්සො
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතිති. අථ බො සෙලාය භික්ඛුනියා එතදහොසි:
මාරො බො අයං පාපිමා. මම භයං ඡ්චගිනග්ගං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතිති අථ බො සෙලා භික්ඛුනි මාරෙ
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි පච්චනාසි:

තසිදං අත්තකතං⁵ බිම්බං තසිදං පරකතං⁶ අසං,
හෙතුං පටිච්ච සම්භූතං හෙතුහසිතා නිරුජ්ඣති.

යථා අඤ්ඤාහරං බීජං බෙහෙත චුත්තං විරුහති,
පඨවිරසඤ්ච⁷ ආගමම සිතෙහඤ්ච නද්දහං.

එවං ඛක්ඛා ව ධාතුයො ඡ ව ආයතනා ඉමෙ,
හෙතුං පටිච්ච සම්භූතා හෙතුහසිතා නිරුජ්ඣරෙති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්ථෙවනන්තරධාසීති.

1. අසිතො - සන්. 2. සබ්බ කම්මකඛ්‍යං - මජ්ඣ. සන්, PTS. 3. කුන්දා - මජ්ඣ. 4. කුන්දා - සිමු. කවි - සන්. 5. තසිදං පකහං - සන්. 6. පකහං - සන්. 7. පඨවිර-
සඤ්චාගමම - මජ්ඣ.

[සීඝ්‍රපචාලාවෝ:]

පාෂාණකියෝ මේ සස්තෙන් පිටත්හ. ඔහු මිත්‍යාදූෂිතයින් ගාලෙන්. ඔවුන්ගේ දහම නුරැස්තෙමි. ඔහු දහමිහි අදක්‍ෂයයහ.

ශාක්‍යවංශයෙහි උපන් සමාන පුද්ගලයන් නැති සියලු සකකාදීන් මැඩ සිටියා වූ මරුන් තෙරුපු සියලු තත්ති නො පැරදුනු සියලු තත්ති මිදුනු (භාෂණා දූෂිත) අනිශ්‍රිත වූ සඵලයන් වහන්සේ ඇති සේක. සියලු කම්යන් ක්‍ෂය කිරීමට පැමිණි උපධිසංඛය සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණයෙහි ලා මිදුනු පසාඤ්ඤා ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සියල්ල දක්නා සේක. ඒ මාගේ ශාක්‍යත්ව වහන්සේ ය. උත්තරත්වයෙන් සස්ත රැස්තෙමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු හෙමේ. එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 9.

සෙලා සුත්‍රය.

170. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සෙලා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන සැවැත්නුවරට පිවු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්නුවර පිවු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනි දිවාපිහරණය පිණිස අනිවනය වෙත එළඹුනා ය. අනිවනයට පිවිස එක්තරු රුක්වූලෙක දිවාපිහරණය පිණිස හුන

ඉක්බිති පවිටු මරු සෙලා මෙහෙණහට බිය නැතිගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ සෙලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සෙලා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ අත්ඛව කවරකු විසින් කරණ ලද ද? මේ අත්ඛවිහි කාරකයා කවරේ ද? මේ අත්ඛව කුමක් නිසා උපන්නේ ද? මේ අත්ඛව කෙසේ නිරුද්ධ වේ ද?

එකල්හි සෙලා මෙහෙණට ‘මේ කවරෙක් ද’ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දැ”යි මේ අදහස විය. එකල්හි සෙලා මෙහෙණට ‘මේ පවිටු මරු ය. මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා’යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති සෙලා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරළා කිවුය:

මේ අත්ඛව නමා විසින් කරණලද්දෙක් නොවේ. මේ දුකට පිහිට වූ අත්ඛව මෙරමා විසින් කරණලද්දෙක් ද නොවේ. හෙතුව නිසා හට ගත්තේ ය. හෙතුව බිඳීමෙන් නිරුද්ධ වේ.

කෙතෙහි වජුල යම්කිසි බිජුවටෙක් පොළෝරසය ද ජලය ද යන ඒ දෙක ලැබගෙන යම්සේ අකුරු තගා ද?

එසෙයින් ම සකකියෝ ද, ධාතුහු ද, භ්‍යාසතනයෝ ද යන මොහු හෙතුව නිසා හට ගත්තෝ ය. හෙතුවහමයෙන් නිරුද්ධ වෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මරු හෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

5 1. 10

වජිරාසුතනං.

171. සාවජ්ජියං¹—

අථ බො වජිරු භික්ඛුනි පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පහනවිවරමාදය
සාවජ්ජියං පිණ්ඩය පාමිසි. සාවජ්ජියං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ජාහන්තං
පිණ්ඩපානපටික්කන්තං යෙන අකුච්ඡනං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය අනිවනං
අපේක්ඛාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමූලෙ දිවාචිහාරං නිසිදි.

අථ බො මාරෙ පාපිමා වජිරුස භික්ඛුනියා හයං ඡමතින්තන්තං ලොභංසං
උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො යෙන වජිරු භික්ඛුනි හෙත්වප-
සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා වජිරං භික්ඛුනිං ගාථාය අරුක්ඛිහාසි:

කෙනායං පකන්තො සත්තො කුචං² සත්තංස කාරකො,
කුචං සත්තො සමුප්පත්තො කුචං සත්තො නිරුජ්ඣතිති.

අථ බො වජිරුස භික්ඛුනියා එතදහොසි: ‘කො හු බ්වායං මිනුස්සො වා
අමනුස්සො වා ගාථං භාසති’ති. අථ බො වජිරුස භික්ඛුනියා එතදහොසි:
‘මාරෙ බො අයං පාපිමා මම හයං ඡමතින්තන්තං ලොභංසං උප්පාදෙතුකාමො
සමාධිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසති’ති. අථ බො වජිරු භික්ඛුනි මාරෙ
අයං පාපිමා ඉඤ්චි විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති පච්චහාසි:

කිනත්ත සත්තොති පච්චෙසි මාරදිවසීගහනත්ත හෙ,
සුඤ්ඤාසඤ්ඤාසං නසිධ සත්තප්පලබ්භති.

යථා හි අභිගසමාරු හොති සඤ්ඤා රථො ඉති,
එවං බ්බෙසු සත්තොසු හොති සත්තොති සමමුති³.

දුක්ඛමෙව හි සමෙහාති දුක්ඛං තිට්ඨති වෙති ව,
නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා සමෙහාති නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා නිරුජ්ඣතිති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං වජිරු භික්ඛුනිති දුක්ඛි දුමමතො
තස්සෙවන්තරධාසිති.

භික්ඛුනිවග්ගො පඨමො.

නමුද්දනං:

ආලච්ඡිකා ව සොමා ව ගොතමි විජයා සහ
උප්පලවණ්ණා ව වාලා උපවාලා සිසුපවාලා
සෙලා වජිරුස තෙ දසාති.

භික්ඛුනිසංයුතනං සමන්තං.

1. එවං මෙ සුභං - පෙ - අකාඨපිණ්ඩකසසඤ්ඤාදාරාදම. සිදු. 2. 2. කුච - සසා. 3. සමමුති - සසා.

5. 1. 10.

චජ්ජරා සූත්‍රය

171. සැවැත්නුවර—

එකල්හි චජ්ජරා මෙහෙණ පෙරවරා හැද පෙරෙව පාසිවුරා ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබහ පිණිසාහයෙන් වැලකුනි දිවාචිහරණය පිණිස අකුමනය වෙත එළඹුනා ය. අකුමනයට පිවිස එක්තරා රුක් මූලෙක දිවාචිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරා චජ්ජරා මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොවුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ චජ්ජරා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ චජ්ජරා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ සත්ත්වයා කවරකු විසින් කරණ ලද්දේ ද? මේ සත්ත්වයා කළ නැතැත්තා කොහි ද? මේ සත්ත්වයා කොහි හටගත්තේ ද? මේ සත්ත්වයා කොහි නිරුද්ධ වේ ද?

ඉක්බිති චජ්ජරා මෙහෙණහට ‘මේ කවරෙක් ථෙ’ මනිසෙක් හෝ නොමනිසෙක් හෝ මේ ගාථාව නියා දැ’යි මේ අදහස විය. එකල්හි චජ්ජරා මෙහෙණහට ‘මේ පවිටු මරා ය. මට බිය නැති ගැණුම් ලොවුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව නියා’යි මේ සිහි විය. ඉක්බිති චජ්ජරා මෙහෙණ මේ පවිටු මරා ය යි දැන පවිටු මරාහට ගාථාවන් ගෙන් පෙරළා කී ය:

මරුව, කීම සත්ත්වයෙකා යි අදහන්නෙහි ද? නානේ මාරදූෂ්ටයෙක් නො වේ ද? මේ හුදු සංසකාර පිණිසයෙකි. මෙහි සබොක් නො ලැබේ.

අවයව සමූහය හෙතු කොට ගෙණ යම්සේ රථය යන ශබ්දයෙක් වේ ද? එසේ ම පඤ්චසකකියන් ඇති කල්හි සත්ත්වයා ය යන ලොකව්‍යවහාරය වේ.

දුක ම ලැබේ. දුක ම පවතී. දුක ම විඳී. දුක හැර අතීතෙක් නො ලැබේ දුක හැර අතීතෙක් නිරුද්ධ නො වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා චජ්ජරා මෙහෙණ මා දැනී ය යි දුකට පැමිණියේ නොසහවු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

භික්ෂුනී වර්ග පළමුවැනියි.

එහි උඤ්ඤාය:

ආලම්බා, සොමා, ගොතමී, චිජ්ජා, උප්පලවණ්ණා, වාලා, උප්පාලා, සිසුපාලා, සෙලා, චජ්ජරා යයි ඒ සූත්‍ර දසයෙකි.

භික්ෂුනීසංයුතය නිමයයි යි

6. බ්‍රහ්මසංස්ථානං

1. කොකාලිකවග්ගො

6. 1. 1.

ආයාචනසුත්තං

172. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නර්ජා
නෙරඤ්ජණය තීරෙ අජපාලනිග්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසංඛ්‍යෙය්‍යො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසලීනස්ස එවං වෙනසො
පරිචිතකෙකා උදපාදි. අබිගතො බො මායං ධම්මො ගම්හිරෙ දුද්දසො
දුරනුබොධො සන්තො පණිතො අනක්කාවචරෙ නිපුණො පණිතවෙදනියො.
ආලයරුමා බො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුදිතා¹ ආලයරුමාය බො
පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුදිතාය දුද්දසං ඉදං ණානං යදිදං ඉදපපච්චි-
යතා පටිච්චසම්ප්පාදො. ඉදම්ඨි බො ණානං යදිදං සබ්බසංඝාරසම්ප්පා-
සබ්බපටිපටිනියංගො නාණනක්කයො² විරුගො නිරුධො නිබ්බාණං.
අහඤ්චොව බො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං. පරෙ ව මෙ න ආජාතෙය්‍යං. සො
මමස්ස කිලම්පො සා මමස්ස විහෙසාති.

අපිසසුදං³ භගවන්තං ඉමා අනච්ඡරියා ගාථායො පටිභංසු. පුබ්බෙ
අය්‍යතපුබ්බො:

කිච්ඡෙන මෙ අබිගතං හලඤ්ඤාති පකාසිතුං,
රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසම්මෙය්‍යො.

පටිසොතගාමිං නිපුණං ගම්හිරං දුද්දසං අණ්ණං,
රුගරතතා න දක්ඛිනාති⁴ නමොක්කකොත ආට්‍රිතාති.⁵

ඉති⁶ භගවතො පටිසංඤ්චිකම්මො අපොසස්සක්කතාය චිත්තං නමති
තො ධම්මදෙසනාය.

අථ බො බ්‍රහ්මුතො සහම්පත්තියං භගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතක්ක-
මඤ්ඤං එතදහොසි: නස්සති වත හො ලොකො. විනස්සති වත හො
ලොකො යත්‍ර හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධියං අපොසස්සක්ක-
තාය චිත්තං නමති තො ධම්මදෙසනායාති. අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං⁷ වා බාහං පසාරෙය්‍ය. පසාරිතං
වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනතර්භිතො භගවතො
පුරතො පාතුරහොසි.

1. සමුදිතා - ස්‍යා. PTS. 2. නාණනක්කයො - මජ්ඣ. 3. අපිසසු - මජ්ඣ. 4. දක්ඛනාති -
මජ්ඣ. 5. ආට්‍රිතාති - මජ්ඣ. 6. ඉති - මජ්ඣ. 7. සම්මිඤ්ජිතං - මජ්ඣ.

6. බ්‍රහ්මසංයුතතය

1. කොකාලිකවගීය

6. 1. 1.

ආයාචනසූත්‍රය

172. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුමෙල්දනම්වෙහි තෙරඤ්ඤා ගංහෙර අජපල් නුගරාකමුල වැඩ වසන සේක.

එකල්හි එකලාව විතතවිවෙකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේබදු විතතපරිචිතකියෙක් පහළ විය. මා විසින් අවබෝධ කළ මේ ධර්මය ගාමුරුය, දුකසේ දුක්ක යුතු ය. දුකසේ අවබෝධ කටයුතු ය. ශාන්ත ය. ප්‍රණීත ය. තකියෙන් බැසගත නොහැක්ක. සියුම් ය. පණ්ඩිතයන් විසින් දුක්ක යුතු ය. මේ සත්‍ය සමූහයා (පඤ්ඤාමගුණ නමැති) ආලයෙහි බැඳුනේ ය. ආලයෙහි ඇලුනේ ය. ආලයෙහි සතුටු විය. ආලයෙහි බැඳුනු ආලයෙහි ඇලුනු ආලයෙහි සතුටු වූ මේ සත්‍ය සමූහයා විසින් ඉදපපච්චයනා පටිච්ච-සමුප්පාද නම් වූ යම් මේ දහමෙක් වේ ද, එය දුකසේ දුක්ක යුතු ය. සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිද්ධි වූ සියලු උපධිධර්මයන්ගේ දුරලීම් වූ තෘෂ්ණාව ඝෟස කිරීම වූ විරූගය වූ තිරිඳුබය වූ යම් මේ නිවණෙක් වේ නම් මේ දහම ද දුකසේ දුක්ක යුතුය. මම ද දහම් දෙසන්නෙමි නම් පරහුදු මාගේ ධර්ම දැන නොගන්නාහු නම් ඒ මට කළකිරෙනු වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වෙයි.

තව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අනච්ඡරිය වූ (තැවත තැවත ආඤ්ඤාචාර්ය) පෙර නො ඇසුරි මේ ගාථාවේ වැටහුනහ.

මා විසින් දුකසේ අවබෝධ කරණ ලද ධර්මය දැන් පැවසීම නිෂ්පල ය. රුග දොෂයෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ දහම සුවසේ අවබෝධ නො කටහැක්ක.

රුගයෙන් රන් වූ මොහදුරෙන් වැසුනු සත්‍යයෝ උඩුහොසට යන සියුම් ගාමුරු දුකසේ දහයුතු ඉතා සියුම් මේ දහම නොදකිත්.

මෙසේ සලකන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත මඤ්ඤාසායයට, දහම් නො දෙසීමට නැමෙයි.

එකල්හි නමැතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පිරිසිදු දන් සහමපති බමිනට මේ අදහස විය යම් ලොවෙක තථාගත වූ අතීත් වූ සමමාසම්බුදු-රජානන් වහන්සේගේ සිත මඤ්ඤාසායයට, දහම් නො දෙසීමට නැමේ ද, පින්වත්නි, ඒ ලොව එකාන්තයෙන් නැසේ. පින්වත්නි, ඒ ලොව එකාන්තයෙන් වැනසේ යි. ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වෙ ද, එසෙයින් ම බම්මලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහමානි එකංසං උත්තරසඛගං කරිතා දක්ඛිණ-
ජාණම්ඤ්ඤං පඨවියං නිහනතා යෙන භගවා තෙනාඤ්ඤං පණාමේතා
භගවනං එතදවොච: “දෙසෙනු භනෙන භගවා ධම්මං දෙසෙනු සුගතො
ධම්මං. සන්ති සත්තා අපරජකරිජාතිකා. අයුචණතා ධම්මස්ස පරිහායන්ති.
භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති. ඉදම්වොච බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වතා
අථාපරං එතදවොච:

පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුභො සමලෙභි වින්තිතො,
අවාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුඛතිට්ඨිතො යථාපි පස්සෙ ජනතං සමන්තතො,
නපුපමං ධම්මමයං සුමේධ පාසාදමාරායන සමන්තවකුඤ්ඤ,
සොකාවතිණණං² ජතනමපෙතසොකො අවෙකඤ්ඤ ජාතිජරාතිභුතන්ති.

උට්ඨති චිර විජ්ජසඛගාම සත්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,
දෙසස්සු³ භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තිති.

අථ බො භගවා බ්‍රහ්මිනො ව අජේඛිසනං විදිතා සත්තෙසු ව
කාරාඤ්ඤනං පටිච්ච බුද්ධිවකුඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙසි. අද්දසා බො
භගවා බුද්ධිවකුඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙන්නො සත්තෙ අපරජකෙති මහා-
රජකෙති තික්ඛන්ද්‍රියෙ මුදිත්තියෙ සමාකාරෙ ආකාරෙ සුචිඤ්ඤාපයෙ
දුචිඤ්ඤාපයෙ අපෙකකච්ච පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිතො විහරන්තෙ
[අපෙකකච්ච න පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිතො³ විහරන්තෙ]. සෙය්‍යථාපි
නාම උපප්ප්‍රියං වා පදුමිකියං වා පුණ්ඩරිකිකියං වා අපෙකකච්චාති උපප්ප්‍රියාති
වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති
උදකානුගතාති⁴ අනෙතා නිමුග්ගපොසිති. අපෙකකච්චාති උපප්ප්‍රියාති වා
පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං
සීතාති. අපෙකකච්චාති උපප්ප්‍රියාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ
ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකා අවිමුග්ගම මිතාති⁵ අනුප්ප්‍රියතාති
උදකෙත. එවමෙවං භගවා බුද්ධිවකුඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙන්නො අද්දස
සත්තෙ අපරජකෙති මහාරජකෙති තික්ඛන්ද්‍රියෙ මුදිත්තියෙ සමාකාරෙ
ආකාරෙ සුචිඤ්ඤාපයෙ දුචිඤ්ඤාපයෙ අපෙකකච්ච පරලොකවජ්ජහය
දස්සාවිතො විහරන්තෙ [අපෙකකච්ච න පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිතො
විහරන්තෙ]. දිසවාන බ්‍රහ්මානං සහමපතිං ගාථාය පඨවිහාසි:

1. අවාපුරෙතං - මජ්ඣ. සූ. 2. දෙසෙනු - සූ. PTS. 3. හයදස්සාවිතො - මජ්ඣ.
4. උදකානුගතාති - සූ. 5. තික්ඛන්ති - සීමු 2. සූ. PTS.

[-] අනතරිත පාසො සිහලපොඤ්ඤාසු හ දිස්සන්තෙ.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසඵච එකස්කොට දකුණු දණ්ඩලු බිම හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. පැණැසෙහි මදකෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. දහම් නො අසනබැවින් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් අවබෝධ කරනුවෝ වන්නාහ”යි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා වැලිදු මෙය කී ය.

පෙර මගධදනව්වෙහි මල සහිතයන් විසින් සිතන ලද අශුභධම්මයෙක් පහළ වී ය. මේ නිවන්දොර අරිණු මැනවි. නිමිලයන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරණ ලද ධම්මය අසන්වා!

සෙල්මුවා පවුමුදුනෙක්හි සිටියෙක් හාත්පස ජනසමූහයා යම්සේ දක්නේ ද, ප්‍රාඥයන් වහන්ස, සඵඤ චූ පහ චූ ශොක ඇති මුඛවහන්සේ ද එබඳු දහම්මුවා පහයට නැග ජාතිජරුදුකෙන් වැඩුනු ශොකයට බට ජනසමූහයා බලන සේක්වා!

දුනු යුද ඇති වීරයන් වහන්ස, නැගී සිටිනු මැනව. අනාණ සාහැවි ඇති සාථිවාහයන් වහන්ස, ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ වන්නාහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බඹුහුගේ ඇරයුම ද ලැබ සත්ත්වයන් කෙරෙහි කරුණාවත් බවත් නිසා බුදුදැසින් ලොව බලා වදාළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුදැසින් ලොව බලන සේක් නුවණැස්හි මදකෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයන් ද බොහෝ කෙලෙස් රජස් ඇති සත්ත්වයන් ද නිසුණු (ශ්‍රද්ධා ආදි) ඉඳුරන් ඇති සත්ත්වයන් ද මෘදු ඉඳුරන් ඇති සත්ත්වයන් ද, (ශ්‍රද්ධා ආදි) උතුම් ආකාර ඇති සත්ත්වයන් ද නපුරු ආකාර ඇති සත්ත්වයන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි සත්ත්වයන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සත්ත්වයන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් දක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් නොදක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දැක වදාළ සේක. යම්සේ උපුල්බෙනෙක හෝ පියුම්එසෙක හෝ හෙළපියුම්එසෙක හෝ ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගන්නාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් මතු නොවූවාහු දිය ඇතුළත ගිලි වැඩෙන්නාහු වෙද්ද? ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගන්නාහු දියෙහි වැඩුනාහු දිය-මතුසිට සම ව සිටියාහු වෙද්ද, ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගන්නාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් උඩට නැගී දියෙන් නො නැවැරැණාහු සිටිද්ද, එපරිද්දෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුදැසින් ලොව බලනසේක් අපාරජකබ් සත්ත්වයන් ද, මහාරජකබ් සත්ත්වයන් ද, තිඛඛිඤ්ඤ සත්ත්වයන් ද, මුදිඤ්ඤ සත්ත්වයන් ද, සවාකාර සත්ත්වයන් ද, ද්වාකාර සත්ත්වයන් ද, සුවිඤ්ඤපය සත්ත්වයන් ද, දුච්ඤ්ඤපය සත්ත්වයන් ද, පරලොකවර්ජනපයසංඝාතී ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද, පරලොකවර්ජනපයසංඝාතී නො ව වසන ඇතැම් සත්ත්වයන් ද දැක වදාළ සේක. දැක සහමපති බ්‍රහ්මට ගාථායෙන් පෙරලා වදාළ සේක.

අපාරාතා තෙසං¹ අමතස්ස ආරාය සොතවනො පමුඤ්චනානු සභං,
විහිංසකඤ්ඤි පගුණං න භාසිං ධම්මං පණ්ණං චිත්තජේසු බ්‍රහෙමහි.

අථ බො චුභවං සභමපති කතාවකාසො බොමහි භගවතා ධම්මදෙස-
නායාති භගවතනං අභිවාදෙවා පදකඛිණං කචා තත්ථෙවනතරධාසිති.

6. 1. 2.

ගාරවසුතනං.

173. එවං ටෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා
නොරඤ්ජරිය තිරෙ අජපාලතිශ්‍රොධමුලෙ² පස්මාභිසම්බ්‍රද්ධො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පතිසලීතස්ස එවං වෙනසො පරි-
චිතකකා උදපාදි: දුකඛං බො අගාරවො විහරති අපපතියො. කතනු බ්‍යාභං
සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකචා ගරු කචා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.⁴

අථ බො භගවතො එතදහොසි: අපරිපුණ්ණස්ස බො සීලකකිකිස්ස
පාරිපුරියා අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකචා ගරු කචා උප-
නිස්සාය විහරෙය්‍යං, න බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුභවකෙ, සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවච්ඡුස්සාය අතතතා සීල-
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යමහං සකකචා ගරු කචා³
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො සමාධිකකිකිස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අතතතා සමාධි-
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමහං සකකචා ගරු කචා³
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති

අපරිපුණ්ණස්ස බො පඤ්ඤකකිකිස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අතතතා පඤ්ඤ-
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමහං සකකචා ගරු කචා
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුහුතිකකිකිස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අතතතා
විමුහුතිසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමහං සකකචා
ගරු කචා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුහුතිඤ්ඤාණදස්සනකකිකිස්ස පාරිපුරියා⁴ අඤ්ඤං
සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකචා ගරු කචා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, න
බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සමණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවච්ඡුස්සාය අතතතා විමුහුතිඤ්ඤාණදස්සනසම්පන්නතරං
අඤ්ඤං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යමහං සකකචා ගරු කචා⁵ උපනිස්සාය
විහරෙය්‍යං. යනනුතාහං යවායං ධම්මො මයා අභිසම්බ්‍රද්ධො තමෙව ධම්මං
සකකචා ගරු කචා⁵ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

1. තෙ - ඝා. 2. නිශ්‍රොධෙ - සිමු. 1. සභ. PTS. සි 1, 2. 3. ගරුකචා - මජ්ඣ. 4. පරිපුරියා - ආ. 5. ගරුකචා, - සි1.

ඔවුන්ට අමාදෙර නොවැසින. යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ශ්‍රද්ධාව මුදත්වා. බ්‍රහ්මය, මිනිසුන් අතර වෙනසීම පමණකැයි යන හැඟීම ඇත්තෙම් ප්‍රභූණ වූ ප්‍රණීත ධර්මය නො කියෙමි.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදෙශනාව පිණිස කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙමි වෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 1. 2.

භාරවසුත්‍රය.

173. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පළමු කොට උරුමවල්දැනවිවෙහි නොරැකූ ගෞරවය අපමණ-කුහරකමුල වැඩවසන සේක.

එකල්හි එකලා ව විත්තවිවෙකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කිසිවකු ගුරුතන්හි නො තබා කිසිවකු දෙවූ තන්හි නො තබා වසන්තේ දුකසේ වෙසෙයි. මම කවර මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි දැ යි මෙබඳු විත්තවිතකියෙක් පහළ විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අදහස විය. නොපිරිපුන් සීලකඩකිය පිරිම පිණිස අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි ද. (එසේ) මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් සීලසම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරායෙහි මම නො දැකිමි.

නො පිරිපුන් සමාඛිකකඩකිය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩි තරම් සමාඛි-සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නො පිරිපුන් පඤ්ඤකඩකිය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි තමහට වැඩි තරම් ප්‍රඥ සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිසකඩකිය පුරුලිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිසකඩකිය සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිසකඩකිය පුරුලිම පිණිස අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි (එසේ) මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිසකඩකිය සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරායෙහි මම නොදැකිමි. යම් ඒ ධර්මයක් මා විසින් මනාකොට අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති භගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතකකම්ඤ්ඤය සෙය්‍යථාපි තාම බ්‍රහ්මා පුරිසො සම්මිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ඤය්‍ය, එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්ගිතො භගවතො පුරතො පාතුරහොසි.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති එකංසං උත්තරුසංගං කරිතො යෙන භගවා තෙනඤ්ඤිං පණ්ණාමෙකො භගවතනං එතදවොච: එවමෙනං භගවා, එවමෙනං සුගත. යෙපි තෙ භනෙන අහෙසුං අතීතමධ්‍යානං අරහනො, සම්මාසම්බුද්ධා තෙපි භගවතො, ධම්මඤ්ඤව සකකතො ගරු කතො උපනිස්සාය විහරිංසු. යෙපි තෙ භනෙන භවිස්සනති අනාගතමධ්‍යානං අරහනො, සම්මාසම්බුද්ධා තෙපි භගවතො, ධම්මඤ්ඤව සකකතො ගරු කතො උපනිස්සාය විහරිංසු. භගවාපි භනෙන එතර්ගි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මඤ්ඤව සකකතො ගරු කතො උපනිස්සාය. විහරතුති. ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහම්පති. ඉදං වතො අථාපරං එතදවොච:

යෙ වඛන්තිතා¹ සම්බුද්ධා යෙ ච බුද්ධා අනාගතා,
යො වෙතර්ගි සම්බුද්ධො බහුන්තං² සොකතාසනො.

සබ්බෙ සද්ධම්මගරුතො විහංසු³ විහරන්ති ච,
අථොපි⁴ විහරිස්සන්ති එසා බුද්ධාන ධම්මතා.

තස්මා හි අත්ඤාමෙන⁵ මහත්ත ඡෙතිකසිතා,
සද්ධම්මො ගරු කාතබ්බො සරං බුද්ධානසාසනං.

6. 1. 3.

බ්‍රහ්මදෙවසුතනං.

174. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවනිස්සං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤාතරිස්සා බ්‍රාහ්මණීයා බ්‍රහ්මදෙවො තාම පුත්තො භගවතො සින්නිකෙ අගාරස්මා අනගාරිස්සං පබ්බජිතො හොති.

අථ බො ආයස්මා බ්‍රහ්මදෙවො එකො වූපකට්ඨා අප්පමනො ආතාපි පභිතනො විහරනො න විරසෙස්ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරිස්සං පබ්බජන්ති නදනුත්තරං බ්‍රහ්මවර්ගපරියොසානං දිට්ඨොච ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණ්ණ ජාති වූසිතං බ්‍රහ්මවර්ගං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්බාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ච පතායස්මා බ්‍රහ්මදෙවො අරහතං අහොසි.

1. යෙ ච අතීතා — මජ්ඣං, සා, PTS. 2. බහුන්තං — මජ්ඣං. 3. විහරිංසු — සා, PTS. සි 1, 2,
4. අථොපි — සා, තථාපි-මජ්ඣං. 5. අත්ඤාමෙන — සා, මජ්ඣං.

ඉක්කිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ නමැතිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විතතපරිච්ඡායීය දූත යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම බබ්ලොව අතුරුදහන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

ඉක්කිති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසළුව එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, හෙල එසේ ම ය. සුගතයන් වහන්ස, හෙල එසේ ම ය. වහන්ස, අතීත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් නම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට විසූ සේක. වහන්ස, අනාගත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් නම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වාසය කරණ සේක. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවත් අතීත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේත් ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන සේක්වායි. සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය සැළ කෙළේ ය. මෙය සැළ කොට යලිත් මෙය ද කිය:

අතීතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් ද, අනාගතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් ද, බොහෝ දෙනාගේ ශොකය නසන යම් සම්බුදු කෙනෙකුත් දැන් ඇත් ද,

ඒ සියලු බුදුරජානන් වහන්සේ ම සභ්බුද්ධ ම ගරු කොට ගත්තාහු විසූ සේක. දැන් වසන සේක. වැලිත් (මතු ද) වසන සේක. මේ බුදුවරුන්ගේ ස්වභාව යි.

එහෙයින් වැඩ කැමති මහත්තම පතත්තහු විසින් බුදුසසුන සිහි කරමින් සදහම් ගුරු කටයුත්තේ ය.

6. 1. 3.

බ්‍රහ්මදෙවසූත්‍රය.

174. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙතවන නම් වූ අන්තපිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා බ්‍රාහ්මණයකුගේ බ්‍රහ්මදෙව නම් පුතෙක් ගිහිගෙන් නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පාවිද්දට පැමිණියේ වෙයි

එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව තෙමේ එකලා ව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් නවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇති ව වසන්නේ යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පාවිද්දට පැමිණෙද්ද, සසුන් බබ්බරට අවසන් වූ ඒ නිරුත්තර රහත්පලය මේ අත්බැවිහි ම හෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට පැමිණ විසී ය. ජාතිය ක්ෂීණ වූවා ය. මහබ්බසර වාස නිවෙත ලදී. සොළොස් කරණි කොට නිමවන ලදී. හෙල කරණි පිණිස නොහොත් රහත්තම පිණිස කළයුතු අත් කරණි නැහැයි වෙසෙසින් දැනගන්නේ ය. ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙවයෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

අථ බො ආයසමා බ්‍රහ්මදෙවො පුබ්බතභ්‍යවයං නිවාසෙත්වා පතනච්චර-
මාදය සාවන්ති පිණ්ඩය පාවිසි. සාවන්තියං සපදනං පිණ්ඩය වරමානො
යෙන සකමාභුතිවෙසනං තෙනුපසඛිකම්. තෙන බො පත සමයෙන
ආයසමතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මාතා බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මුතො ආහුතිං නිව්ඨං
පගගණන්තාති. අථ බො බ්‍රහ්මුතො සහමපතිස්ස ඵතදහොසි: අයං බො
ආයසමතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මාතා බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මුතො ආහුතිං නිව්ඨං
පගගණන්තාති, යනුනාහං නං උපසඛිකම්ත්වා සංවෙජ්ජයන්ති.

අථ බො බ්‍රහ්මා සහමපති සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං
වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය. ඵවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ
අනතරගිතො ආයසමතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මාභුතිවෙසනෙ පාතුරහොසි. අථ
බො බ්‍රහ්මා සහමපති වෙහාසං සිතො ආයසමතො බ්‍රහ්මදෙවස්ස මාතරං
බ්‍රාහ්මණීං ගාථාගි අජ්ඣිභාසි:

දුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මලොකො යස්සාහුතිං පගගණන්තාසි නිව්ඨං,
තෙනාදිසො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මහතෙකං නිං ජපසි බ්‍රහ්මපථං අජානන්ති¹

ඵසො හි හෙ බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මදෙවො නිරුපධිකො² අතිදෙවප්පතොතා,
අභිඤ්චතො භික්ඛු අනඤ්ඤපොසි³ යො තෙ සො පිණ්ඩය ඝරං පට්ටොයා.

ආහුතෙය්‍යො⁴ වෙදගු භාවිතතොතා නරුතං දෙවානඤ්ච⁵ දඤ්ඤිණෙය්‍යො,
බාතිත්වා පාපාති අනුපලිතො⁶ ඝාසෙසනං ඉරිඤ්චි⁷ සිතිභුතො.

න තස්ස පච්ඡා න පුරුත්තමත්ථි සතොතා විබුමො අතිසො නිරුසො,
නිකඛිතතදණ්ණො තසථාවරෙසු සො ත්‍යාහුතිං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩං

විසෙතිභුතො උපසන්නච්චොතො තාගොව දනොතා වරති අතෙජො,
භික්ඛු සුසිලො සුවිමුහතච්චොතො සොතාහුතිං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩං.

තස්මිං පසන්නා අවිකමපමානා පතිට්ඨපෙසි දඤ්ඤිණං දඤ්ඤිණෙය්‍යො,
කරොති පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිස්වා මුතිං බ්‍රාහ්මණී ඉසතිණ්ණන්ති.

තස්මිං පසන්නා අවිකමපමානා පතිට්ඨපෙසි දඤ්ඤිණං දඤ්ඤිණෙය්‍යො,
අකාසි පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිස්වා මුතිං බ්‍රාහ්මණී ඉසතිණ්ණන්ති.

1. අජානං - මජ්ඣ. සූ. 2. නිරුපධිකො - මජ්ඣ. සූ. 3. අනඤ්ඤපොසියො -
PTS. 4. අහුතියො - සූ. 5. දෙවාන ව. - සූ. 6. අනුපලිතො - මජ්ඣ. සූ. 7. ඉරිඤ්චි - සු. 2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව නෙමේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන සැවැත්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියේ ය. සැවැත්නුවර ගෙපිළිවෙලින් පිඩු පිණිස හැසිරෙන්නේ සිය මවුනිවස වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව හෙරුන්ගේ මවු බැමිණි නොමෝ බඩහට නිරන්තරයෙන් හෝමපුජා කෙරෙයි. එකල්හි සහමපති බඩහට ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව හෙරුන්ගේ මේ මවුබැමිණි නොමෝ නිරන්තරයෙන් බඩහට හෝමපුජා කෙරෙයි. මම ආය වෙත එළඹ සංවෙග දනවන්නෙමි නම යෙහෙකැයි මේ සිත විය.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම බඩලොව අතුරුදන් වූ සේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව හෙරුන්ගේ මවු නිවසෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ අහසෙහි සිටියේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදෙව හෙරුන්ගේ මවු බැමිණියට ගාථාවන්ගෙන් කීය.

බැමිණිය, යම් බඩකුට නිහර හෝම කිරීම දැකි කොට ගණිති ද, (ඔහුගේ ඒ) බඩලොව වෙසින් දුරය මෙබඳු පායාසයෙක් බ්‍රහ්මයන් විසින් අනුභව කළ යුත්තෙක් නො වේ. බ්‍රහ්මපථය නො දන්නී කිම නන් දෙබවහි ද?

බැමිණිය, තිගේ (පුත් වූ) මේ බ්‍රහ්මදෙව හෙරණුවෝ උපති රහිතයහ. දෙවැනිදෙව භාවයට පැමිණියහ. රූහාදි පලිබොධ රහිතයහ (තෙල අත්බව පියා) අත් අත්බාවක් හෝ අමුදරුවන් හෝ පොෂණය නො කරන්නෙකි. ඒ රහතුන් වහන්සේ තිගේ ගෙට පිඩු පිණිස පිවිසි සේක.

(ඒ රහත් නෙමේ) ආනුතපිණිය හා පානුත පිණිය ද පිළිගැනීමට සුදුසු ය. වතුරමාගී සංඛ්‍යාත වෙදයෙහි කෙළවරට පැමිණියේ ය. වඩන ලද සිත් ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ද දෙවියන්ගේ ද දක්ෂිණාවට සුදුසු ය. පව් බැහැර කොට නො තැවරුණේ සිහිල් වූයේ අහර සෙවීම කෙරෙයි.

උත්වහන්සේට අතීත සකකියන්ති ද ඡන්දරාගයෙක් නැත. අනාගත සකකියන්ති ද ඡන්දරාගයෙක් නැත. ශාන්තය. ක්‍රොධදුම් රහිත ය. දුක් රහිත ය. ආශා නැත. අසිරි සිරි සන්ධ්‍යන් (පාථගන් කෂිණාසුරියන්) කෙරෙහි බහා තැබූ දඬු ඇතියෙක. හෙ නෙමේ තිගේ ආනුති සඛ්‍යාත අග්‍ර පිණිය වළඳවා.

කෙලයසෙනා රහිත වූයේ මොනවට සන්ත්‍රත් සිත් ඇත්තේ දූමුහු හසුරියකු මෙන් හැසිරෙයි. නෂණ නැති මනාසිල් ඇති මැනවින් මිදුනු සිත් ඇති ඒ රහත් නෙමේ තිගේ ආනුති සඛ්‍යාත අග්‍ර පිණිය වළඳවා.

බැමිණිය, පහත්සිත් ඇති ව අවලලුඬා ඇතිව දක්ෂිණාගී වූ උත්වහන්සේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුව. වතුරෙක තරණය කළ ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කරව.

ඒ බැමිණි නොමෝ උත්වහන්සේ කෙරෙහි පහත්සිත් ඇති ව අවලලුඬා ඇතිව දක්ෂිණාවට සුදුසු වූ උත්වහන්සේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුවාලූ ය. වතුරෙක තරණය කළ ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කලා ය.

6. 1. 4,

බකබ්‍රහ්මයුතනං.

175. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවනීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨිණිකායං ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන බකායං බ්‍රහ්මනො ඵලරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං හොති: ඉදං නිව්චං, ඉදං ධූවං, ඉදං සසානං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අව්චනධම්මං. ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති. ඉතො ව පතඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං¹ තජ්ජිති.

අපි බො භගවා බකායං බ්‍රහ්මනො වෙතසා වෙනොපරිචිතකකම්ඤ්ඤාය සෙය්‍යාපාපි තාම බලවා පුරිතො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව ජෙනවනෙ අනතරගිතො තසම් බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි. අද්දසා බො බකො බ්‍රහ්මා භගවන්නං දුරතොව ආගච්ඡන්නං. දිස්වාත භගවන්නං එතදවොච: එහි බො මාරිස. සවාගතං තෙ මාරිස. චිරස්සං බො මාරිස ඉමං පරියාය මකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. ඉදං හි මාරිස නිව්චං, ඉදං ධූවං, ඉදං සසානං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අව්චනධම්මං. ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති. ඉතො ව පතඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං තජ්ජිති.

එවං පුතෙන භගවා බකබ්‍රහ්මයුතනං ඉදමවොච²: අවිජ්ජාගතො වත හො බකො බ්‍රහ්මා, අවිජ්ජාගතො වත හො බකො බ්‍රහ්මා. යනු හි තාම අනිව්චෙඤ්ඤාව³ සමානං නිව්චනාති වකඛති. අඤ්චෙඤ්ඤාව⁴ සමානං ධූවනාති වකඛති. අසසානඤ්ඤාව සමානං සසානනාති වකඛති. අකෙවලඤ්ඤාව සමානං කෙවලනාති වකඛති. වචනධම්මඤ්ඤාව සමානං අව්චනධම්මනාති වකඛති. යත්ථ ව පත ජායති ව ජීයති ව මියති ව වචති ව උපපජ්ජති⁵ ව. තඤ්ච තථා වකඛති: ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති. සත්තඤ්ඤා පතඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණං, තත්ථඤ්ඤං උතතරිං නිසාරණනාති වකඛතිති.

[බකො බ්‍රහ්මා:]

ආසන්නති ගොතමි පුඤ්ඤකම්මා වසවනතිතො ජාතිජරං අතිතා,
අයමනතිමා වෙදගු බ්‍රහ්මපපතති අසමාහිජපනති ජතා අතෙකාති.

[භගවා:]

අපපං හි එතං ත හි දිසමායු යං තං බක මඤ්ඤසි දිසමායුං.

සතං සහස්සානං නිරබ්බුද්ධං ආයුං⁶ පජානාමි තවාහං බ්‍රහ්මෙති.

1. උතතරි නිසාරණං - මජ්ඣ. 2. එතදවොච - මජ්ඣ. සෘ. 3. යෙව - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 4. අඤ්චෙඤ්ඤාව - මජ්ඣ. සෘ. 5. උපපජ්ජති - මජ්ඣ. සෘ. 6. ආයු - PTS

6. 1. 4.

බකබ්‍රහ්මය.

175. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරභීති වැඩවසන සේක. එකල්හි බක බ්‍රහ්මයාහට “මෙය (බ්‍රහ්මසංචාරය) නිත්‍ය ය. මෙය සචිරය, මෙය ශාශ්වත ය. මෙය කෙවලය. මෙය ව්‍යුත නො වන ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙය නූපදී යි. නො දිරයි. නො මියෙයි. ව්‍යුත නො වේ. නො හටගනී. මෙයින් මතු අන් නිසාරණයෙක් නැතැ”යි මෙබඳු ලාමක මිත්‍යාදූෂටියෙක් උපත.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම සිතින් බකබ්‍රහ්මයාගේ විතතපරිවිතකීය දූත යම්සේ බලවත් පුරාමයෙක් හැකුළා අත දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම දෙවීරමිති අතුරුදන් වූයේක් ඒ බිඹලොව පහළ වූ සේක. බකබ්‍රහ්ම තෙමේ එත්තාවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුරදී ම දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “නිදුකානෙති, එනු මැනව. නිදුකානෙති, මුඛට ස්වාගත වේවා. නිදුකා-නෙති, මෙහි පැමිණීම පිණිස බොහෝ කලෙකින් මේ පසීය කෙලෙහි ය. නිදුකානෙති, මෙය නිත්‍යය, මෙය සචිරය, මෙය ශාශ්වත ය, මෙය කෙවලය. මෙය ව්‍යුත නොවන ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියේ, ව්‍යුත නො වේ, නො හටගනී. මෙයින් මතු අනික් නිසාරණයෙක් ද නැතැයි.

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බක බ්‍රහ්මට මෙය වදාළ සේක: “යමෙක් නම් අනිත්‍ය වූවක් ම නිත්‍ය යයි කියා ද, අසචිර වූවක් ම සචිර යයි කියා ද, අශාශ්වත වූවක් ම ශාශ්වත යයි කියා ද, බණ්ඩ වූවක් ම අබණ්ඩ යයි කියා ද, ව්‍යුතවන ස්වභාව ඇත්තක් ම ව්‍යුත නො වන ස්වභාව ඇත්තෙකැයි කියා ද, යමක් හටගනී ද, දිරා ද, මියේ ද, ව්‍යුත වේ ද, නො හටගනී ද, එයත් මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියෙයි, ව්‍යුත නො වෙයි, නො හටගනී යයි එසේ කියා ද, ඇත්තාවූ ම මත්තෙහි වූ අනෙක් නිසාරණයෙක් වේ ද, (එසේ වතුද) මතු අනෙක් නිසාරණයෙක් නැතැයි කියා ද පින්වත්නි, ඒ බකබ්‍රහ්ම තෙමේ එකාන්තයෙන් අවිඤ්චෙන් අකු වූයේ ය. පින්වත්නි, ඒ බකබ්‍රහ්ම තෙමේ එකාන්තයෙන් අවිඤ්චෙන් අකු වූයේ ය”යි.

[බක බ්‍රහ්ම:]

ශෞතමයෙති, (අපි) දෙසැත්තැදෙනෙක් (කළ) පින්කම් ඇත්තමෝ ජාතීය හා ජරාව හා ඉක්ම වූමිහ. අනුන් තමන් විසිය ලා වැටෙමිහ. වෙදසංඛ්‍යාත ඥානයෙහි කෙළවරට පැමිණියමිහ. මේ අතරිම බ්‍රහ්ම-ලොකොත්පත්තිය යයි නොයෙක් ජනයෝ අප ප්‍රාචීනා කෙරෙත්.

[හඟවත්තු:]

බකබ්‍රහ්මය, තෝ යම් දිඝ්ඤ්ඤයක් සිතයි ද, තෙල දිඝ්ඤ්ඤයෙක් නො වේ. තගේ (ඉතිරිවූ) ආයුෂ නිරිඬුද ලක්‍ෂයෙකැ යි මම දනිමි.

[බකො බ්‍රහ්මා:]

අනන්තදස්සි භගවාහමස්මි ජාතිජරං සොකමුපාතිවනො,
කිං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං ආචිකම් මෙතං යමහං විජ්ඣෙය්‍යති.

[භගවා:]

යං ත්වං අපාශෙසි බහු මනුස්සෙ පිපාසිතෙ සමමති සමපරෙතෙ,
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරමි.

යං එණිකුලස්මිං ජනං ගතිතං අමොවසී ගග්ගකං නිශමානං,
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරමි.

භඩ්ඨාය සොතස්මිං ගතිතතාවං ලුද්දෙත තාගෙන මනුස්සකම්මා,
පමොවසිත්ථ¹ බලසා පසංගා තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං
සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරමි.

කප්පො ව තෙ බ්‍රහ්මවරෙ අහොසිං සමබුද්ධිමනනං² වතිතං අමඤ්ඤං³
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරමිති.

[බකො බ්‍රහ්මා:]

අඬා පජානාසි මමෙතමාසුං අඤ්ඤමපි⁴ ජානාසි තථා හි බුද්ධො,
තථා හි ත්‍යාගං ජලිතානුභාවො ධර්මාසං නිවර්ති බ්‍රහ්මලොකනති.

6. 1. 5.

අපග්ඤ්ඤිකුත්තං.

176. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාචජ්ඣිකං විහරති ජෙතවනො
අනාඨිජ්ඣිකාසං ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤතරස්ස බ්‍රහ්මනො
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං භොති. තස්මි සො සමණො වා
බ්‍රාහ්මණො වා යො ඉධ ආගච්ඡෙය්‍යාති.

අථ බො භගවා තස්ස බ්‍රහ්මනො වෙනසා වෙනොපරිචිතකක මඤ්ඤය
සෙය්‍යපාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අනතරහිතො තස්මි බ්‍රහ්මලොකෙ
පානුරහොසි. අථ බො භගවා තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරි වෙහාසං පලලභෙන
නිසීදි තෙජොධාතූං සමාපජ්ජිතො.

1. පච්චරා - සා. 2. සමබුද්ධිමනනං - සිමු. PTS. 3. අමඤ්ඤ - මජ්ඣ. 4. අඤ්ඤපි - මජ්ඣ. සා.

[බක භ්‍රමා:]

භාග්‍යවත්ති, (හෙපි) මම අනන්තදර්ශී වෙමි සි, ජාතිය හා ජරාව ද, භොකය ද ඉක්ම සිටියෙමි වෙමිසි (කියව). මාගේ පුරුෂතන කමිය කිම, ව්‍යාසමාදානය කිම? ශීලය කිම? යමක් (තොප අතින් අසා) මම දන්තෙමි නම් එය වෙ කියනු මැනව.

[භගවත්තු:]

ත්‍රිමාසාලයෙහි පිහිත පිපාසිත වූ බොහෝ මිනිසුන්ට තෝ යම් හෙයෙකින් පැන් පෙවූයෙහි ද, තාගේ ඒ පුරුෂතන වූ ව්‍යාස හා ශීලය හා නිද පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

ගංඉවුරෙහි (සොරුන් විසින්) අල්ලා ගන්නා ලද අත්පා බැඳ ගෙන යනු ලබන ජනයා යම් හෙයෙකින් මිදී ද, තාගේ ඒ පුරුෂතන වූ ව්‍යාස හා ශීලය නිද පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

මිනිසුන් තසනු කැමැත්තෙන් රෝද වූ තාගයා විසින් ගහ සලා මැද දී ගන්නා ලද නැව බලාත්කාරයෙන් මැඩ මිදුවෙහි ය. ඒ පුරුෂතන වූ තාගේ ව්‍යාස හා ශීලය නිද පිබිදියකු මෙන් සිහි කරමි.

තව කප්ප නම් අතැවැත්තෙකිමි ව්‍යාස. (ඒ නා) නුවණැත්තකු කොට ද ව්‍යාසමාදානයකු කොට ද (මම) සිතුවෙමි. ඒ පුරුෂතන වූ තාගේ ව්‍යාස හා ශීලය නිද පිබිදියකු මෙන් සිහි කරමි.

[බක භ්‍රමා:]

මාගේ මේ ආයුෂය එකාත්තයෙන් දැනිති, සෙස්ස ද දැනිති, එහෙයින් (මුඛ) බුද්ධ වව. එහෙයින් ම මුඛයේ මේ දිලියෙන අනුනාවය මුඛබබ්‍රලොව බබුලුවමින් සිටී.

6. 1. 6.

අපරදිට්ඨිසුත්තය.

176. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙතවන නම් වූ දන්තපිඬු මහසිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එකල්හි එක්තරා බබ්‍රකුට යමෙක් මෙහි පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු වෙණෙක් හෝ බබුණෙක් හෝ නැතැයි මෙබඳු ලාමක මිථ්‍යා-දූෂිතයෙක් උපන්නේ වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බබ්‍රහුගේ විතතපරිවිතකීය (තම) සිහින් දෑත යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ මේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරමිහි අතුරුදන් වූ සේක් ඒ බබ්‍රලොවිහි පහළ වූ සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරොධාතු සමවතට සවෙච්ඡා ඒ බබ්‍රහුගේ මත්තෙහි අගස පලක් බැඳ වැඩ හුන් සේක.

අථ බො ආයස්මතො මහාමොග්ගලානාං ඵතද්දහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතර්හි විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො භගවන්තං දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඬෙකන නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ජන්තං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තර්ගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි.

අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො පුරුජිමං දිසං නිස්සංය¹ තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඬෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජන්තා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො මහාකස්සපස්ස ඵතද්දහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතර්හි විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාකස්සපො භගවන්තං දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඬෙකන නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ජන්තං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තර්ගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි. අථ බො ආයස්මා මහාකස්සපො දක්ඛිණං දිසං නිස්සංය තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඬෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජන්තා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො මහාකප්පිනාං ඵතද්දහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතර්හි විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාකප්පිනො භගවන්තං දිබ්බෙන චක්ඛුතා -පෙ- බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඬෙකන නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො -පෙ- ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තර්ගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහොසි. අථ බො ආයස්මා මහාකප්පිනො පච්ඡිමං දිසං නිස්සංය තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරි-වෙහාසං පලලඬෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජන්තා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො අනුරුද්ධාං ඵතද්දහොසි: කහං නු බො භගවා ඵතර්හි විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා අනුරුද්ධො භගවන්තං දිබ්බෙන -පෙ- අථ බො ආයස්මා අනුරුද්ධො උතතරං දිසං නිස්සංය තස්ස බ්‍රහ්මනො උපරිවෙහාසං පලලඬෙකන නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජන්තා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො තං බ්‍රහ්මාතං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි යා තෙ දිට්ඨි පුරෙ අනු,
පස්සසි විනිවත්තන්තං බ්‍රහ්මලොකෙ පහස්සරන්ති.²

1. උපනිස්සංය - සිමු. 2. පරස්සන්ති - ස්වා.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පලභිත් වැඩ හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසාස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද; දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරම්හි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පෙරදිග ඇසුරු කොට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලභිත් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකාසප තෙරනුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකාසප තෙරනුවෝ තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පය්ඝිකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසාස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරම්හි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ. එකල්හි ආයුෂමත් මහසුප් තෙරනුවෝ දකුණු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පය්ඝිකයෙන් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරනුවෝ තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලභිත් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. දැක යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ... එපරිද්දෙන් දෙවිරම්හි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ, ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරනුවෝ පෑයුලු දිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතුවට සමවැද පලභිත් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවෙසෙන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරනුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. ... ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරනුවෝ උතුරුදිග ඇසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තෙජෝධාතු සමවතට සමවැද පලභිත් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ බඩහට ගාඨායෙන් වදළහ.

ඇවැත්ති, පෙර තාගේ යම් දූෂටියෙක් වී ද, තාගේ ඒ දූෂටිය අදත් තිබේ ද, බඩලොව (ප්‍රභා) මැඩ පවත්වමින් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දකිති.

[බ්‍රහ්මා:]

ත මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අනු,
පස්සාමි මිනිවත්තනතං බ්‍රහ්මලොකෙ පහස්සරං,
ස්වාහං අජ්ජ කථං චජ්ජං අහං නිව්වාමි සස්සානොති.

අථ බො භගවා නං බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ඣා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා
පුරිස්සො සම්මෙඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මෙඤ්ජය්‍ය
එවමෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අත්තරභිනො ජෙනවනෙ පාචුරභොසි.

අථ බො සො බ්‍රහ්මා අඤ්ඤාධරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ආමනෙතයි: එති
ක්වං මාරිස යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිත්වා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එවං චදෙති: අනි නු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා එවං මිහිද්ධිකා එවං මහානු-
භාවා, සෙය්‍යථාපි නාම¹ භවං මොග්ගලානො කස්සපො කප්පිතො
අනුරුඥොති. එවං මාරිසාති බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො තස්ස බ්‍රහ්මුතො
පටිස්සුත්වා² යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිත්වා ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: අනි නු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා එවං මිහිද්ධිකා එවං
මහානුභාවා, සෙය්‍යථාපි නාම භවං මොග්ගලානො කස්සපො කප්පිතො
අනුරුඥොති

අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො නං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ගාථාය
අජ්ඣාමාසි:

තෙවිජ්ජා ඉද්ධිපපත්තා³ ච වෙතොපරියායකොවිදා,
බිණ්ණස්මා අරහන්තො බහු බුද්ධස්ස සාවකාති.

අථ බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො ආයස්මතො මහාමොග්ගලානස්ස
භාසිතං අභිතඤ්චා අනුමොදිතා යෙන සො බ්‍රහ්මා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්මිත්වා නං බ්‍රහ්මානං එතදවොච: ආයස්මා මාරිස මහාමොග්ගලානො
එවමොහ:

“තෙවිජ්ජා ඉද්ධිපපත්තා ච වෙතොපරියායකොවිදා,
බිණ්ණස්මා අරහන්තො බහු බුද්ධස්ස සාවකා”ති.

ඉදමෙවොච සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො අත්තමිතො ච සො බ්‍රහ්මා තස්ස
බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජස්ස භාසිතං අභිතඤ්චි.

6. 1. 6.

පමාදසුත්තං.

177. *එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

1. නාම ඉති න දිස්සතෙ - මජ්ඣිම - PTS.

2. පටිස්සුන්ති - සංය.

3. ඉද්ධිපපත්තා -

මජ්ඣිම - සංය.

*. සාවඤ්චිදානං - මජ්ඣිම.

[බ්‍රහ්මයා:]

නිදුකානෙති, පෙර මාගේ යම් දෘෂ්ටියක් වී ද, ඒ දෘෂ්ටිය (දැන්) නැත. මේ බ්‍රහ්මලොව (ප්‍රභා) මැඩ සිටුවන් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දකිමි. ඒ මම අද නිත්‍ය වෙමිසි ශාශ්වාත වෙමිසි කෙසේ කියමි ද.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බ්‍රහ්මට සංවෙග දනවා යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුවා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම ඒ බ්‍රහ්මලොව අතුරුදන් වූ සේක් දෙවරමිනි පහළ වූ සේක.

ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ එක්තරා අතාවැසි බ්‍රහ්මයකු ඇමතිය. “නිදුකානෙති, එව හෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹෙව. එළඹ මහමුගලන් තෙරුන්ට නිදුකානෙති, මොග්ගල්ලානයෙති, භවත් මොග්ගල්ලාන, කස්සප, කප්පිත අනුරුඳු තෙරවරුන් වැනි මෙසේ මහත් සෘණී ඇති මහත් අනුභාව ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සම්මෝක්ඛ ඇද්දැයි මෙසේ කියව”යි. ඒ අතාවැසි බ්‍රහ්ම තෙමේ නිදුකානෙති, එසේ යයි ඒ බ්‍රහ්මට පිළිතුරු දී ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට “නිදුකානෙති, මොග්ගල්ලානයෙති, භවත් මොග්ගල්ලාන කස්සප කප්පිත අනුරුඳු තෙරවරුන් මෙන් මෙසේ මහත් සෘණී ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සම්මෝක්ඛ ඇද්දැ”යි මෙය කී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ අතාවැසි බ්‍රහ්මට ගාථායෙන් වදාළහ

ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සෘණීවිධඥනයට පැමිණි පරසින් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ක්‍ෂය කළ ආසුව ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ හ.

ඉක්බිති ඒ අතාවැසි බ්‍රහ්ම තෙමේ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව ඒ බ්‍රහ්ම වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ බ්‍රහ්මට මෙය කීය. නිදුකානෙති, ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ මෙසේ කීහ.

“ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සෘණීවිධඥනයට පැමිණි පරසින් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ක්‍ෂය කළ ආසුව ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ හ”යි.

ඒ අතාවැසි බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කීය. සතුටු සිත් ඇති ඒ බ්‍රහ්ම තෙමේ ඒ අතාවැසි බ්‍රහ්මගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ ය.

6. 1. 6.

පමාදසුත්‍රය.

177. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන තම් වූ අහෝසිඬු සිටුවුනේ අරමිනි වැඩ වසන සේක.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා දිවා විහාරගතො හොති පටිසලුඳිතො. අථ බො සුබ්බහමා ව පච්චෙකඛුහමා සුඛාචාරො ව පච්චෙකඛුහමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිසු. උපසඛිකමිසු පච්චෙකං¹ ආරබ්භං උපනිස්සාය අවංසු. අථ බො සුබ්බහමා පච්චෙකඛුහමා සුඛාචාරං පච්චෙකඛුහමානං එතදවොච: අකාලො බො තාව මාරිස භගවනං පසිරුපාසිතුං දිවා- විහාරගතො භගවා පටිසලුඳිතො ව. අසුකො ව ඔහමලොකො ඉඳො වෙච ජිතො ව. ඔහමා ව තනු පමාදවිහාරං විහරති. අයාම මාරිස යෙන සො ඔහම- ලොකො තෙනුපසඛිකමිසුසාම උපසඛිකමිසු තං ඔහමානං සංවෙජ්ජයාමා²ති. එවං මාරිසාති බො සුඛාචාරො පච්චෙකඛුහමා සුබ්බහමො පච්චෙකඛුහමො පච්චෙකසාසි.

අථ බො සුබ්බහමා ව පච්චෙකඛුහමා සුඛාචාරො ව පච්චෙකඛුහමා සෙය්ඨාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්ඨ පසාරිතං වා බාහිං සමමිඤ්ජය්ඨ එවමෙව භගවතො පුරතො අනතරහිතා තස්මිං ඔහම- ලොකෙ පාතුරහෙසුං³.

අද්දසා බො සො ඔහමා තෙ ඔහමාතො දුරතොව අගච්ඡන්තෙ. දිස්වාන තෙ ඔහමාතො එතදවොච: හඤ්ඤා තුතො නු තුමෙත මාරිසා අගච්ඡාති.

අථ බො මයං මාරිස අගච්ඡාම⁴ තස්ස භගවතො සන්තිකා අරහතො සමමාසමුදාසාය. ගච්ඡෙය්ඨාසි පන නං මාරිස තස්ස භගවතො උපට්ඨානං අරහතො සමමාසමුදාසායාති.

එවං චුතො⁵ බො සො ඔහමා තං වචනං අනබ්බාසෙන්නො සහස්සකඛනතුං අනතානං අභිනිවමිතිකා සුබ්බහමානං පච්චෙකඛුහමානං එතදවොච: පස්සාසි මෙ තො නං මාරිස එවරුපං ඉදානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්ඨාහං මාරිස එවරුපං ඉදානුභාවන්ති.

සො බ්බාහං මාරිස එවං මහිදාකො එවං මහානුභාවො තස්ස අඤ්ඤාසා සමණස්ස වා බ්බාහමණස්ස වා උපට්ඨානං ගමිස්සාමිති.

අථ බො සුබ්බහමා පච්චෙකඛුහමා දව්භස්සකඛනතුං අනතානං අභි- නිවමිතිකා තං ඔහමානං එතදවොච: පස්සාසි මෙ තො නං මාරිස එවරුපං තං⁶ ඉදානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්ඨාහං මාරිස එවරුපං ඉදානුභාවන්ති.

ත්ඨා ව බො මාරිස මයා ව සෙවච භගවා මහිදාකතරො වෙච මහානු- භාවතරො ව. ගච්ඡෙය්ඨාසි නං මාරිස තස්ස භගවතො උපට්ඨානං අරහතො- සමමාසමුදාසායාති.

අථ බො සො ඔහමා සුබ්බහමානං පච්චෙකඛුහමානං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

1. පච්චෙකආරම්භං - PTS. 2. සංවෙජ්ජයාමාති - සි 1. 2. 3. පාතුරහංසු - සි 1. 2. 4. අගතා බො මයං මාරිස අතෙ - මජ්ඣ. 5. චුතත - සන. 6. 'තං' ඉති නදිස්සතෙ - මජ්ඣ, PTS.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡරණයට පැමිණීමෙන් විතන-
විවෙකයෙන් වැඩිවුන් සේක. ඉන්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම ද පච්චෙක-
බ්‍රහ්ම වූ සුද්ධාමාස ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත
වෙත ම දොර බා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉන්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ
සුබ්‍රහ්ම තෙමේ පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුද්ධාමාසහට “නිදුකානෙනි, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ දිවාච්ඡර ගත වූ සේක් විතනවිවෙකයෙන් වැඩිවුන් සේක.
(එහෙයින් ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නට තව කල් නොවේ.

“අසුවල් බබ්ලොව (බ්‍යානසුබ්‍රයෙන්) සමාධිවූයේත් (අභිඤ්ජුප්පයෙන්)
පිපිසේත් වෙයි. බ්‍රහ්ම හෙමේ ද එහි ප්‍රමාදච්ඡරණයෙන් වාසය කෙරෙයි
නිදුකානෙනි, යම්හ. ඒ බබ්ලොව කරු එළඹෙන්නෙමු. එළඹ ඒ බබ්‍රහ්මට
සංවේග දනවන්නෙමු”යි මෙය කීය. පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුද්ධාමාස හෙමේ
නිදුකානෙනි, එසේය යි පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්මහට පිළිවදන් ඇස්වීය.

ඉන්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම හෙමේ ද පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුද්ධාමාස
හෙමේ ද යම්සේ බ්‍රහ්මන් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ
වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද එසෙයින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ ඉදිරියෙහි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බබ්ලොව පහළ වූහ.

ඒ බ්‍රහ්ම හෙමේ එන්කා වූ ඒ බ්‍රහ්මයන් දුරදී ම දැක්කේය. දැක ඒ
බ්‍රහ්මයන්ට “නිදුකානෙනි, දැන් හෙපි කොහි සිට එවූ දෑ”යි මෙය කීය.

එකල්හි නිදුකානෙනි, අපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන්
වහන්සේ සම්පයෙහි සිට එමු. නිදුකානෙනි, හෙපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත්
සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට උවටැත් කිරීමට යන්නහු ද?

මෙසේ කියන ලද ඒ බබ්‍රහ්ම හෙමේ ඒ වදන නොඉවසමින් දහස් වරක්
නමා මවා ගෙන පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්මහට නිදුකානෙනි, හෙපි මාගේ
මෙබ්‍ර වූ සාද්ධියනුභාවය නො දකිවූ දෑ යි මෙය කී ය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබ්‍ර සාද්ධියනුභාවය දකිමි ම ය.

නිදුකානෙනි, ඒ මම මෙබ්‍ර මහත් සාද්ධි ඇත්තෙමි මෙබ්‍ර මහත්
අනුභාව ඇත්තෙමි අන් කවර මහණකුට හෝ බමුණකුට හෝ උවටැත්
කිරීමට යන්නෙමි ද?

ඉන්බිති පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්ම හෙමේ දෙදහස් වරක් නමා මවා
ගෙන ඒ බබ්‍රහ්මට නිදුකානෙනි, හෙපි මාගේ මෙබ්‍ර සාද්ධියනුභාවය නො
දකිවූ දෑ”යි මෙය කී ය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබ්‍ර සාද්ධියනුභාවය දකිමි ම ය.

නිදුකානෙනි, නොපට ද අපට ද වඩා ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම
මහත් සාද්ධිත් ඇති සේක. මහත් අනුභාවත් ඇති සේක. නිදුකානෙනි,
හෙපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ උවටැත්ට යවු.

ඉන්බිති ඒ බබ්‍රහ්ම හෙමේ පච්චෙකබ්‍රහ්ම වූ සුබ්‍රහ්මහට ගාථායෙන් කී ය.

තයො සුපණ්ණො චතුරො ච භංසා බ්‍යග්ඝිනියා පඤ්චසතා ච ක්කාසිතො,
තතිදං විමානං ජලතෙ¹ ච බ්‍රහෙව ඔභාසයං උත්තරස්සං දිසායනති.

කිඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං ඔභාසයං උත්තරස්සං දිසායං,
රූපෙ රණං දිසවා සද්‍ය පචෙධිතං තස්මා න රූපෙ රමතී සුමෙධොති.

අථ බො සුබ්‍රහ්මා ච පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා සුඤ්ඤාචාසො ච පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා තං
බ්‍රහ්මාතං සංචෙජ්ඣො තඤ්චන්තරධාසිංසු. අගමාසි ච බො සො බ්‍රහ්මා
අපරෙත සමයෙන භගවතො උපධ්වාතං අරහතො සමාසංචුඤ්ඤාසාති.

6. 1 7.

කොකාලිකසුත්තං.

178. සාවඤ්ඤියං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.
අථ බො සුබ්‍රහ්මා ච පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා සුඤ්ඤාචාසො ච පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා පචෙට්ඨකං ආරබ්භා නිස්සාය
අවස්සංසු. අථ බො සුබ්‍රහ්මා පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා කොකාලිකං භික්ඛුං ආරබ්භ
භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිතන්තො කො'ධි විද්වා විකප්පයෙ,
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං² තං³ මඤ්ඤෙ පුපුර්ජනනති.

6. 1 8.

කතමොරකතිස්සසුත්තං.

179. සාවඤ්ඤියං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.
අථ බො සුබ්‍රහ්මා ච පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා සුඤ්ඤාචාසො ච පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා පචෙට්ඨකං ආරබ්භා නිස්සාය
අවස්සංසු. අථ බො සුඤ්ඤාචාසො පචෙට්ඨකබ්‍රහ්මා කතමොරකතිස්සං භික්ඛුකං
ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිතන්තො කො'ධි විද්වා විකප්පයෙ,
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං තං මඤ්ඤෙ අකිස්සවනති.

1. ජලති - ස්‍යා සි 2. නිවුතං - ස්‍යා, නිවුතං මඤ්ඤෙ - PTS. 3. කතමොරකතිස්ස -
මරසා.

තුන්සියක් ගුරුඵරු නොහොත් ගුරුඵපඬුනි ද, භාරයක් හංසරුප නොහොත් හංසපඬුනි ද, පන්සියක් ව්‍යාසුසදා මාගරුප නොහොත් වගවැල ද ධ්‍යානී වූ මාගේ (විමානශෙති වෙන්) බ්‍රහ්මය, ඒ මේ විමන උතුරුදික්හි ආලෝක කරමින් බබලයි. (මෙසේ ඉසුරුමත් මම අන්-කවරකුට නම් උවටින් කරන්නෙමි ද?)

වැලි නොපගේ මේ විමන උතුරුදික්හි ආලෝක කෙරෙමින් බබලා ද (එහෙත්) රූපයෙහි දෙමය ද, භූමකල්හි කම්පිත බවද දැක එහෙයින් මහා නුවණැත්තෝ රූපයෙහි නො ඇලෙයි.

ඉක්බිති පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුබ්‍රහ්ම ද පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුද්ධාචාස ද ඒ බිඹහට සංවෙග දනවා එහි ම අතුරුදන් වූහ. පසු කලෙක ඒ බිඹ තෙමේ භාග්‍යවත් අතීත් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ උවටිනට ගියේ ද විය.

6. 1. 7.

කොකාලිකසූත්‍රය.

178. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවා විහාරය පිණිස වැඩසේක් විවෙකී වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුබ්‍රහ්ම තෙමේ ද පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුද්ධාචාස තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභිය හ. ඵලභි වෙන් වෙන් දෙරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුබ්‍රහ්ම තෙමේ කොකාලික මහණ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකයෙහි කවර නම් නුවණැත්තෙක් අප්‍රමෙය වූ ක්ෂීණාසුචයා පමණ කෙරෙමින් කලාපා කරන්නේ ද, අප්‍රමෙය වූ ක්ෂීණාසුචයන් පමණ කරන්නා වූ ඒ පාඨශ්‍රවණා අවකුල්පඤ්ඤා පුද්ගලයෙකැයි හඟිමි.

6. 1. 8.

කතමොරකනිසසූත්‍රය.

179. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවා විහාරය පිණිස වැඩසේක් විවෙකී වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුබ්‍රහ්ම තෙමේ ද පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුද්ධාචාස තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභිය හ. ඵලභි වෙන් වෙන් දෙරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකඛ්‍යා වූ සුද්ධාචාස තෙමේ කතමොරකනිසස මහණහු ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකයෙහි කවර නම් නුවණැත්තෙක් අප්‍රමෙය වූ ක්ෂීණාසුචයා පමණ කෙරෙමින් කලාපා කරන්නේ ද, අප්‍රමෙය වූ ක්ෂීණාසුචයන් පමණ කරන්නා වූ ඔහු අවකුල්පඤ්ඤා වූ අඤ්ඤායෙකැ යි හඟිමි.

6. 1. 9

තුදුබ්‍රහ්ම¹සුත්තං.

180. සාවජ්ඣයං—

තෙන බො පන සමයෙන කොකාලිකො² භික්ඛු ආබාසිකො හොති දුක්ඛිකො බාලහගිලානො. අථ බො තුදුපථෙවකබ්‍රහ්මා අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තාවණේණා කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔභාසෙචා යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුපසංඛතී. උපසංඛතීචා වෙහාසං සිතො කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විතතං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාහි.

කොසි ඤං ආට්‍රිසොති? අහං තුදුපථෙවකබ්‍රහ්මාහි. න හු² ඤං ආට්‍රිසො භග්‍රාතා අතාගාමී බ්‍යාකතො. අථ කිඤ්චරහි³ ඉධාගහො⁴. පස්ස යාවඤ්ච තෙ ඉදං අපරඤ්චනති.

පුරිසස්ස භි ජාතස්ස කුශාරී⁵ ජායතෙ මුබ්බෙ,
යාය ජිඤ්ඤති අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.

යො නිඤ්ඤං පසංසති නං වා නිඤ්ඤති යො පසංසියො,
විචිතාති මුබ්බෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න විඤ්ඤති.

අප්පමනෙතො⁶ අයං කලි යො අතෙකසු ධනපර්ජයො,
සබ්බස්සාපි සස්සාපි අත්තානා අයමෙව මහත්තතරො කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සාතං නිරඤ්ඤතං ජතතිංසති පඤ්ච ව , අඤ්ඤාදාහි,
යමරියගරහි⁷ නිරයං උපෙති වාවං මනඤ්ච පණ්ණිධාය පාපකානති.

6. 1. 10.

දුතියකොකාලික සුත්තං.

181. සාවජ්ඣයං—

අථ බො කොකාලිකො⁸ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛතී. උපසංඛතීචා භගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: පාපිච්ඡා භන්තො සාරිපුත්තමොග්ගලාතා පාපිකානං ඉවඡානං ව්‍යඛිතකාහි.

එවං වුත්තෙ භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මාගෙවං කොකාලික අවච. මා ගෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විතතං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාහි.

1. තුරුබ්‍රහ්ම - මජ්ඣ. 2. කිකුසු - ස්‍යා. 3. කථංවරහි - ස්‍යා. 4. ඉධාගහොති - ස්‍යා. 5. කුශාරී - ස්‍යා. 6. අප්පමනෙතො - මජ්ඣ. PTS. 7. යමරියෙ ගරහි - ස්‍යා. 8. කොකාලිකො - සී 1, 2.

6. 1. 9.

භූද්‍රව්‍යමසුත්‍රය.

180. සැවැත්නුවර—

එකල්හි කොකාලික මහණ තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ අභිමාන කොට ගිලන් වූයේ වේ. ඉක්බිති මනා ඡ්විවණී ඇති භූද්‍රව්‍යම පව්වකවුහට තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම බිබුළුවා කොකාලික මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අහස සිටියේ කොකාලික මහණහට මෙය කී ය. කොකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනා වහන්සේ ප්‍රියශීලී හ සි.

ඇවැත්නි, තෝ කවරෙහි ද? මම භූද්‍රව්‍යමෙකවුහට වෙමි. ඇවැත්නි, තෝ අනාගාමී යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ නො වේ ද? එසේ ඇති කල්හි කුමකට මෙහි ආයෙහි ද? නා විසින් මේ කොතරම් අපරාධයෙක් කරණ ලද්දේ දැයි බලව.

අඥන තෙමේ දුබ්බි බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිදි ද? උපන් (එබඳු) මිනිසා හේ මුවෙහි (ඒ තමා නසන) කෙවේරිය හට ගණී.

යමෙක් නිඤ්ඤ කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පැසසිය යුත්තේ තම ඔහුට නිඤ්ඤ හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මුවෙන් පව් රැස් කෙරේ. ඒ පව්න් සුචයක් නො වීදි.

දුකෙළීම ආදියෙහි යම් වස්තු පරාජයෙක් වේ ද, තමනුත් සමග සියලු දේ සමබක (යම් පරිහාණියෙකුත් වේ ද,) ඒ අපරාධය ඉතා ස්වල්ප ය. යමෙක් ශෝභන ගති ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දුෂට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආයුර්ධන්ව ගරහන පුද්ගල තෙමේ ලාමක වූ වචන ද, සිත ද පිහිටුවා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, (එහි ආයුෂ) නිරිබ්බුද ලක්ෂ්‍යයෙක් ද සතිසෙක් ද, අබ්බුද පසෙක් ද වෙත්.

6. 1. 10.

දුතියකොකාලිකසුත්‍රය.

181. සැවැත්නුවර—

එකල්හි කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, සැරියුත් මුගලන් තෙරසු ලාමක ආශා ඇත්තෝ ය. ලාමක ආශාවන්ට වසන වූවෝ ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොකාලික මහණහට මෙය වදාළ සේක. කොකාලික, එසේ නො කියව. කොකාලික, එසේ නො කියව. කොකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මුගලන් දෙනම ප්‍රියශීලීහ.

දුතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිඤ්චාපි මෙ භන්තෙ භගවා සඤ්ඤාසිකො පච්චසිකො. අථ ඛො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉව්ඡානං වසං ගතාති.

දුතියමි ඛො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මා හෙවං කොකාලික අවච. මා හෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු චිත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

තතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච -පෙ- පාපිකානං ඉව්ඡානං වසං ගතාති.

තතියමි ඛො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච -පෙ- පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදකම්ණං කඤ්චා පක්කාමි. අවිරපක්කන්තාස්ස ච කොකාලිකස්ස භික්ඛුතො සාසපමෙතනිති පිලකාති¹ සබ්බො කායො චූට්ඨො² අහොසි. සාසපමෙතනියො හුන්වා මුග්ගමෙතනියො අහෙසුං. මුග්ගමෙතනියො හුන්වා කල්‍යාණමෙතනියො³ අහෙසුං. කල්‍යාණමෙතනියො⁴ හුන්වා කොලට්ඨිමෙතනියො අහෙසුං. කොලට්ඨි- මෙතනියො හුන්වා කොලමෙතනියො අහෙසුං. කොලමෙතනියො හුන්වා ආමලක- මෙතනියො අහෙසුං. ආමලකමෙතනියො හුන්වා බෙලුච්ඡල්‍යාදුකමෙතනියො අහෙසුං. බෙලුච්ඡල්‍යාදුකමෙතනියො හුන්වා බිලලමෙතනියො අහෙසුං. බිලලමෙතනියො හුන්වා පභිජ්ජංසු. පුබ්බඤ්ච ලොභිතඤ්ච පග්ගරංසු. අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසි. කාලකතො ච කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං⁵ උපපජ්ජි. සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු චිත්තං ආඝාතෙඤ්චා.

අථ ඛො චුහමා සහමපති අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකපපං රේතවනං ඔභාසෙඤ්චා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා- මිඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො ඛො චුහමා සහමපති භගවන්තං එතදවොච: කොකාලිකො භන්තෙ භික්ඛු කාලමකාසි⁶. කාලකතො ච භන්තෙ කොකාලිකො භික්ඛු පදුමං නිරයං උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු චිත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච චුහමා සහමපති ඉදං වඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදකම්ණං කඤ්චා තජෙවන්තරධාසිති.

අථ ඛො භගවා තස්සා රත්තියා අච්චයෙන භික්ඛු ආමන්තෙසි: ඉමං භික්ඛුවෙ රත්තියං චුහමා සහමපති අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකපපං රේතවනං ඔභාසෙඤ්චා යෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා- මිඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්චා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො ඛො භික්ඛුවෙ චුහමා සහමපති මං එතදවොච: කොකාලිකො භන්තෙ භික්ඛු කාලමකාසි. කාලකතො ච භන්තෙ කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනිරයං උපපන්නො සාරි- පුත්තමොග්ගලානෙසු චිත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච භික්ඛුවෙ චුහමා සහමපති. ඉදං වඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්චා පදකම්ණං කඤ්චා තජෙවන්තරධාසිති.

1. පිලකාති - මෙසං. සා 2. චූට්ඨො - සා 3. කල්‍යාණමෙතනියො - සිමු. සා.
4. බෙලුච්ච - සා. 5. පදුමං නිරයං - මෙසං. 6. කාලකතො - මෙසං.

දෙවනවට දු කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා විසින් ඇදහියයුතු වචන ඇත්තාහු ම ය. විශ්වාස කටයුතු වචන ඇත්තාහු ම ය. එතෙකුදු ධ්‍රැවත් සැරියුත්මුගලන්තෙරහු ලාමක ආශා ඇත්තාහු ම ය. ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියාහු ම යයි.

දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොකාලික මහණහට මෙය වදාළ හේක: “කොකාලික, එසේ නොකියව. කොකාලික, එසේ නොකියව. කොකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මුගලන් තෙරහු ප්‍රියශීලීහ”යි.

තෙවනවට දු කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය ... ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියාහු යි.

හෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොකාලික මහණහට මෙය වදාළ හේක. ... සැරියුත් මුගලන් තෙරහු ප්‍රියශීලීහ” යි.

ඉක්බිති කොකාලික මහණ තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට ගියේ ය. ගිය නොබෝකල් ඇති කොකාලික මහණහුගේ මුළුකය අබි පමණ වූ ගවුසෙන් පතුලේ විය. අබි පමණ ව මුළු පමණ වූහ. මුළු පමණ ව මාහා පමණ වූහ. මාහා පමණ ව බෙබරඇට පමණ වූහ. බෙබරඇට පමණ ව බෙබර පමණ වූහ. බෙබර පමණ ව ඇඹුළුපක් පමණ වූහ. ඇඹුළුපක් පමණ ව බෙලිබොබොළු පමණ වූහ. බෙලිබොබොළු පමණ ව බෙලි පමණ වූහ. බෙලි පමණ ව බිඳුනාහු ය. පුයාව ද ලේ ද වැගුරුණහ. ඉක්බිති කොකාලික මහණ තෙමේ ඒ රොහ-යෙන් ම කලුරිය කෙළේ ය. කලුරිය කළ කොකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත්-මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ පදුම නිරයට පැමිණියේ ය.

ඉක්බිති මනා ඡත්තිවණ්ණී ඇති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය. වහන්ස, කොකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කළ කොකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ පදුමනිරයට පැමිණියේ යයි. සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රූය ඉක්ම යෑමෙන් භික්ෂූන් ඇතුළු හේක: මහණෙනි, මේ රූය මනා ඡත්තිවණ්ණී ඇති සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹි මට වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මට මෙය කී ය. වහන්ස, කොකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කළ කොකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ පදුමනිරයට පැමිණියේ යයි. මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා මට වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වී ය.

එවං වුනෙන අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කිවදීඝං නු
බො භනෙත පදුමනිරයෙ ආයුප්පමාණන්ති. දීඝං බො භික්ඛු පදුමනිරයෙ
ආයුප්පමාණං, තං න සුකරං සංඛිංචං — එත්තකාති වස්සාති ඉති වා,
එත්තකාති වස්සසකාති ඉති වා, එත්තකාති වස්සසහස්සාති ඉති වා, එත්ත-
කාති වස්සසතසහස්සාති ඉති වාති. සකකා පත භනෙත උපමං¹ කාතුන්ති
සකකාති භික්ඛුති භගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තතො පුරිසො
වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස² අවමයෙන එකමෙකං තිලං උඬුරෙය්‍ය. බිප්පතරං
බො සො භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන
පරිකකයං පරියාදනං ගවෙජය්‍ය, තතෙව එකො අබ්බුදෙ තිරයො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු විසති අබ්බුද තිරයා,³ එවමෙකො තිරබ්බුදෙ තිරයො⁴. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු විසති තිරබ්බුද තිරයා, එවමෙකො අබ්බො තිරයො. සෙය්‍යථාපි
භික්ඛු විසති අබ්බො තිරයා, එවමෙකො අට්ටො තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු
විසති අට්ටා තිරයා, එවමෙකො අහහො තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
අහහා තිරයා, එවමෙකො කුම්බුදෙ තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
කුම්බුද තිරයා, එවමෙකො සොගඤ්ඤො තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
සොගඤ්ඤා තිරයා, එවමෙකො උප්පලො තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
උප්පලා⁵ තිරයා, එවමෙකො පුණ්ඩරිකො තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති
පුණ්ඩරිකා තිරයා, එවමෙකො පදුමො තිරයො. පදුමං බො පත භික්ඛු
තිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උප්පනො සාරිපුත්තමොගාලොතෙසු විත්තං
ආඝාතෙත්තාති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදවොච
සත්ථා:

පුරිසස්ස භි ජාතස්ස කුසාරි ජායතෙ මුබ්බෙ,
යාය ජිඤ්ඤති අත්තාතං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.

යො නිජ්ඤං පසංසති තං වා නිජ්ඤති යො පසංසියො,
විචිතාති මුබ්බෙන සො කලිං කලිනා තෙන සුබං ත චිඤ්ඤති.

අප්පමතො⁶ අයං කලි යො අනෙකසු ධතපරාජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තතා අයමෙව මහත්තතරෙ කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සාතං තිරබ්බුදනං ජතතිස්සති පඤ්ච ව අබ්බුදති,
යමරියගරහි තිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ඤ පණ්ඩාය පාපකන්ති.

කොකාලිකවගෙගා පඨමමා.

තමුඤ්ඤතං:

ආයාචනං ගාරවො බ්‍රහ්මදෙවො බකො ව බ්‍රහ්මා අපරං ව දිට්ඨි,
පමාද කොකාලිකත්ථස්සකො ව තුදු ව බ්‍රහ්මා අපරෙ ව කොකාලිකොති.

1. උපමා - සිමු 2. වස්සසහස්සස්ස - ස්‍යා, සි 1. 2. 3. අබ්බුදෙ තිරයො - ස්‍යා.
4. තිරබ්බුදතිරයො - මජ්ඣ. 5. උප්පලකා - සිමු 2. 6. අප්පමතකො - මජ්ඣ.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කෙළේ ය. වහන්ස, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යමාණය කොපමණ දිග ද? මහණෙනි, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යමාණය දිග ම ය. එය වම් මෙහෙකාසි කියා හෝ වම් මෙතෙක් සියෙකාසි කියා හෝ වම් මෙතෙක් දහසෙකාසි කියා හෝ වම් මෙතෙක් ලක්ෂයෙකාසි කියා හෝ ගණන් කරන්නට පහසු නොවේ. වහන්ස, උපමාවක් කරන්නට හැක්කේ ද? මහණ හැකි යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

මහණ, යම්සේ කොසොල්ලට ගණනින් විංශන්ධාරියක් ගන්නා තලයාලෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් සියවසක් සියවසක් ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලඇටය ඉවත දමන්නේ නම්, මහණ, කොසොල්ලට ගණනින් විසි-ධාරියක් ඇති ඒ තලයාල මේ උපක්‍රමයෙන් වහා ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. (එහෙත්) එක් අඛණ්ඩ නිරයක ආයුෂ්‍යමාණය නොගෙවෙන්නේ ම ය. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක ආයුෂ්‍යමාණය යම් බඳු ද, එක් නිරඛණ්ඩ නිරයෙක ආයුෂ්‍යමාණය එබඳු ය. මහණ, නිරඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අඛණ්ඩ නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අට්ට නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අට්ටනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද. එක් අහහ නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, අහහ නිරය විස්සෙක් යම් සේ ද, එක් කුමුද නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, කුමුද නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද එක් සොගඤ්ඤ නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, සොගඤ්ඤ නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් උපපලනිරයෙක් එසේ ය. මහණ, උපපලනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, පුණ්ඩරික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පදුම නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, කොකාලික මහණ තෙමේ සාරියුත්ත මුගලන් දෙහම කෙරෙහි සිත වෛර බැඳ (ඒ) පදුම නිරයට පැමිණියෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත ද මෙය වදාළ සේක.

අඤ්ඤ තෙමේ දුබ්බික බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිදි ද, උපත් (එබඳු) මිනිසාගේ මූලෙහි (ඒ තමා තසත) කෙවෙරිය හටගනී,

යමෙක් තින්ද, කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පාසසිය යුත්තේ නම් ඔහුට තින්ද, හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මූලෙන් පව් රැස් කෙරෙයි. ඒ පව්න් සුවසක් නොවිදී.

දුකෙළීම ආදියෙහි යම් වසතු පරාජයක් වේ ද, තමනුත් සමග සියලු දෙය සමකාලීන (යම් පරිහානියකුත් වේද,) ඒ අපරාධය ඉතා ස්වල්ප ය. යමෙක් සොහන ගනි ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දූෂට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආයතියන්ට ගරහන පුද්ගල තෙමේ ලාභක වූ වචන ද සිත ද, පිතිඛ්‍යා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, එහි ආයුෂ්‍යමාණය නිරඛණ්ඩ ලක්ෂයෙක් ද සතිසෙක් ද අඛණ්ඩ පසෙක් ද වෙත්.

කොකාලික වර්ග පළමු වැනියි.

උද්දාය:

ආයාචන, ගාරව, බ්‍රහ්මදෙව, බකබ්‍රහ්ම, අපරාධික, පමාද, කොකාලික, තිස්සක, භුද්‍රබ්‍රහ්ම, අතෙක් කොකාලික සුත්‍ර යයි සුත්‍ර දශයෙකි.

2. පරිනිබ්බාණවග්ගො.

6. 2. 1.

සනඛකුමාරසුත්තං.

182. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුජගහෙ විහරති සප්පිනීතිරෙ අථ බො චුභවා සනඛකුමාරො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං සප්පිනීතිරං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො චුභවා සනඛකුමාරො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

බතති යො සෙට්ඨො ජතෙනසම්. යෙ ගොත්තපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

ඉදමවොච චුභවා සනඛකුමාරො, සම්මුඤ්ඤස්ස සත්ථා අහොසි. අථ බො චුභවා සනඛකුමාරො සම්මුඤ්ඤස්ස මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තත්ථෙවන්තරඛාසිති.

6. 2. 2

දෙවදත්තසුත්තං.

183. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුජගහෙ විහරති ගිජකකුටෙ පබ්බතෙ අච්ඡිට්ඨකානො දෙවදත්තො. අථ බො චුභවා සහම්පති අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ගිජකකුටං පබ්බතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො චුභවා සහම්පති දෙවදත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එලං වෙ කදලිං හන්ති එලං වෙචං එලං තලං¹
සකකාරෙ කාපුරිසං හන්ති ගබ්භො අස්සතරිං යථාති.

6. 2. 3.

අකිකච්ඡසුත්තං.

184. එකං සමයං භගවා මග්ගබ්බසු² විහරති අකිකච්ඡො. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිමිසායං අපේකාකාසෙ³ තිසින්නො හොති. දෙවො ව එකමෙකං පුසායති.

අථ බො චුභවා සහම්පති අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං අකිකච්ඡං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො බො චුභවා සහම්පති භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

1 කලං - PTS. 2. මාග්ගබ්බසු - මජ්ඣ. 3. අබ්භෙකාසෙය - මජ්ඣ.

2. පරිනිබ්බාණ වගීය.

6. 2. 1.

සනඬකුමාරසූත්‍රය.

182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි සප්පිනී ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු සප්පිනී ගංතෙර බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

පුජ්‍යයෙහි යම් කෙනෙක් වංශය සලකන්නාහු ද (ඔවුන් අතුරෙන්) ඝෞර්‍ය තෙමේ ශ්‍රේණිය යි. ත්‍රිවිද්‍යාවෙන් හා පසළොස්වරණ ධර්මයන් ගෙන් යුක්ත වූ ඒ ඝෞර්‍යසුව බ්‍රාහ්මණ තෙමේ දෙවි මිනිසුන් අතරෙහි ශ්‍රේණිය වේ.

සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය: ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ අනුමෝදන් වූ සේක. ඉක්බිති සනඬකුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ ශාස්ත්‍රාත් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුමෝදන් වූ සේකා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 2. 2.

දෙවදනාසූත්‍රය.

183. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවදන් සස්තෙන් බැහැර ගිය නො බොහෝ කලා ම රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුප්පිවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති සහමපනී බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු ගිජුකුළුප්පිව බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපනී බ්‍රහ්ම තෙමේ දෙවදනු ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය,

යම්සේ ඵලය තෙමේ එකානන්‍යයෙන් කෙසෙල්ගස නසා ද, ඵලය තෙමේ මහනුණ නසා ද, ඵලය රහනුණ නසා ද, දරුගැබ (ගරුභයාට දාව උපන් නහඹු) වෙළෙඹ නසා ද, එසෙයින් ම සතකාරය තෙමේ නිඤ්ඤ පුරුෂයා නසයි.

6. 2. 3.

අකුකච්ඡදසූත්‍රය.

184. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහදරට අකුකච්ඡද ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඊ බොල් අදුරෙහි අබවත වැඩ හුන් සේක. මෙසය ද එකී එකී පොදු හෙළයි.

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති සහමපනී බ්‍රහ්ම තෙමේ ඊ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු අකුකච්ඡද බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහමපනී බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය.

සෙවෙථ පනතානි සෙතාසනානි¹ චරෙය්‍ය සංකොඤ්ඤානවිපාකොකතා,
සවෙ රතිං නාධිගවේෂය්‍ය තත් සමික්ඛ වසෙ රතබ්බතතො සතිමා².

කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය චරතො ඉන්ද්‍රියගුණො නිපකො සතිමා³,
සෙවෙථ පනතානි සෙතාසනානි භයා පමුතො අභයෙ විමුතො.

යත් හෙරවා සිරිංසපා⁴ විජ්ජු සංකුරති එතෙති⁴ දෙවො,
අකුකාරතිමිසාය රතතියා නිසිදි තත් භික්ඛු විගතලොමහංසො.

ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං තසිදං ඉතිතිහිං,
එකසමිං චුහමචරියසමිං සහස්සං චිච්චුහාසිතං.

තිසෙය්‍යා⁵ පඤ්චසතා සෙබ්‍ය දසා ව දසබ්‍ය දස,
සබ්බෙ සොතසමාපනතා අතිරච්ඡානගාමිනො.

අථායං ඉතර පජා පුඤ්ඤභාගාති මෙ මනො,
සබ්බාතුං තොපි සකෙකාමි මුසාචාදස්ස ඔත්තපෙති⁶.

6. 2. 4.

අරුණවනිසුතනං.

185. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සංවන්ධියං විහරති ඡත්තවගො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි. හදනොති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ රුජා අහොසි අරුණවා නාම. රඤ්ඤො බො පත
භික්ඛවෙ අරුණවතො අරුණවති නාම රුජධානී අහොසි. අරුණවතිං⁷ බො
පත භික්ඛවෙ රුජධානීං⁸ සිබ්බි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො උපනිස්සාය
විහාසි. සිබ්බස්ස බො පත භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස
අභිභුසමභවං නාම සාවකසුගා අහොසි. අග්ගං හදදසුගං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිබ්බි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං
ආමනොසි: ආයාම මුහවණ යෙන අඤ්ඤාතරො චුහමලොකො තෙහුපසංඝික-
මිස්සාම, යාච භත්තස්ස කාලො භවිස්සති. එවං හනොති බො භික්ඛවෙ
අභිභු භික්ඛු සිබ්බස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පච්චස්සොසි.

අථ බො භික්ඛවෙ සිබ්බි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිඤ්ඤය්‍ය එවමෙව අරුණවතියා රුජධානියා අනාරභිතා
තසමිං චුහමලොකෙ පාතුරුතෙසුං.

1. සෙතාසනානි - සතා. 2. සතිමා - සිමු 1. PTS. 3. සජ්ඣා - මජ්ඣ. 4. එකසති -
මජ්ඣ. 5. තිසෙය්‍ය - කප්ඵ. 6. ඔත්තපනති - මජ්ඣ. සස 7 අරුණවතියං - PTS.
8. රුජධානියං - PTS.

ගැඹුරු වල සෙනසුන් සෙවුනේ ය. සංයෝජනයන් ගෙන් මිදීම පිණිස හැසිරෙන්නේ ය. එහි ඉදින් ඇල්මක් තොලබන්නේ තම් රක්තා ලද සිත් ඇතිව (සමුම්සරාන් නො ගටා) සිති ඇති ව සම්පයා අතර වෙසෙන්නේ ය.

ගොපනය කරණ ලද ඉදුරන් ඇති ව තීරණප්‍රඥ ඇති ව සිති ඇති ව කුලයෙන් කුලයට පිඩු පිණිස හැසිරෙමින් ප්‍රාන්ත වූ වතසෙනසුන් සෙවුනේ ය. සසරබියෙන් මිදුනේ නිවණෙහි අභිබ්‍රහ්ම ව (වසන්නේ ය.)

යම් තාතෙක බිහිසුනු අරමුණුත් සපියෝත් වෙද්ද ද. විදුලිය ලෙලෙයි ද, මෙසය ගිහිරි කෙරේ ද, මහණ තෙමේ එහි රු ගණදුරෙහි පහවූ ලොවුදහ ගැණුම් ඇතිව හුන්නේ ය.

මෙය වූ කලී මා විසින් එකාන්තයෙන් දක්තා ලද්දේ ය. මම මෙය මෙසේ මෙසේ යයි (තකීදි වශයෙන්) නො කියමි. එක් දහම් දෙසුමේක මරු පරයා සිටි රහතුන් දහසෙක් ද (වෙයි.)

බොහෝ සේ ශෛක්‍යයෝ පන්සියයෙක් ද දහයෙක් ද සියයෙක් ද (වෙති) සියල්ලෝ මාගීශ්‍රොතසට පාමණියාහු අභිනිපාත සවහාව ඇත්තෝ වෙති. යලි මේ අත්‍යප්‍රජා තොමෝ පිණට හිමි යයි මාගේ අදහසයි. (ඔවුන්) ගණින්නට නො හැක්කෙමි. බොරුවට (මා අසුවෙනැයි) බිමි.

6. 2. 4.

අරුණවතීසුත්තය.

185. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත්තුමර සම්පයෙහි ජෙනවන තම් වූ අනේපිඩුසිඩුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැඟි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පෙරවූවක් කියමි. මහණෙනි, අරුණවත් තම් රජෙක් විය. මහණෙනි, අරුණවත් රජහට අරුණවතී තම් රජධානියෙක් විය. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිඛි සමමාසම්බුදුරජාතත් වහන්සේ අරුණවතී රජධානිය ඇසුරු කොට වැඩවිසූ සේක. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිඛි සමමාසම්බුදුරජාතත් වහන්සේට අභිභූසමභව තම් අග්‍ර වූ හදසුගලය වූ ශ්‍රාවක සුගලයෙක් වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිඛි සමමාසම්බුදුරජාතත් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක. “බමුණ, යමු බත් වේලාව යම්තාක් වේ ද, එක්තරා බඩලොවකට එළඹෙන්නෙමු”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීත සිඛි සමමාසම්බුදුරජාතත් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිඛි සමමාසම්බුදුරජාතත් වහන්සේ ද අභිභූ මහණ තෙමේ ද යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුවැ-අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙසින් ම අරුණවතී රජධානියෙන් අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහළ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛං ආමනෙතසි: පටිභාතු තං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මිනො ව බ්‍රහ්මපරිසාය ව බ්‍රහ්ම-පාරිසල්යානඤ්ච ධම්මි කථාති. එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුචා බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසල්යෙ ව ධම්මසා කථාය සංදසොසි සමාදපෙසි සමුතෙතජෙසි සමපහංසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසා ව බ්‍රහ්මපාරිසල්යා ව උජ්ඣා-යනන්ති¹ විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො, කථං හි නාම සත්ථරි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සතිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛං ආමනෙතසි: උජ්ඣායනන්ති බො තෙ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසා ව බ්‍රහ්මපාරිසල්යා ව. අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො, කථං හි නාම සත්ථරි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සතිති. තෙන හි ත්වං බ්‍රාහ්මණ භිශ්‍යොසොමනතාය බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසල්යෙ ව සංවෙජෙතිති.

එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුචා දිස්සමානෙතපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. අදිස්ස-මානෙතපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙතපි හෙට්ඨිමෙන උපධිසිකායෙන අදිස්සමානෙතපි උපරිමෙන උපධිසිකායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙතපි උපරිමෙන උපධිසිකායෙන අදිස්සමානෙත පි² හෙට්ඨිමෙන උපධිසිකායෙන ධම්මං දෙසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මපරිසා ව බ්‍රහ්මපාරිසල්යා ව අච්ඡරි-යබ්භුතචිත්තතජාතා අනෙසු: අච්ඡරියං වත හො අබ්භුතං වත හො, සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතාති.

අථ බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිං භගවතනං අරහතනං සමමා-සමුද්ධං එතදවොච: අභිජාතාමි ඛවාහං භනෙත භික්ඛුසංඝස්ස මජ්ඣෙ ඵවරුපං වාවං භාසිතා, පහොමි ඛවාහං ආට්ඨසො බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො සහසසීලොකධාතුං³ සරෙත විඤ්ඤපෙත්තුනති.

එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො යං ත්වං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො සහසසීලොකධාතුං සරෙත විඤ්ඤපෙත්තුසාසි.

එවං භනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුචා බ්‍රහ්මලොකෙ සීතො ඉමා ගාථායො අභාසි:

ආරහථ⁴ තික්ඛමථ⁵ යුඤ්ඤථ බුද්ධසාසනෙ,
බුතාථ මෙවුතො සෙනං නලාගාරංව කුඤ්ඤරො.

1. විසයනති - මජ්ඣ. 2. අදිස්සමානෙත - මජ්ඣ. 3. සහසසී - මජ්ඣ. 4. ආරහථ - මජ්ඣ, සා, PTS. 5. තික්ඛමථ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක: බමුණ, බමුණට ද බමපිරිසට ද අතාවැසි බමුණට ද දූහාමි කථාවෙන් තොපට වැටහේවා”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමු ද බම පිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද දූහාමි-කථායෙන් කරුණු දැක්වී ය සමාදන් කරවී ය. උත්සාහවත් කරවී ය සතුටු කරවී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමු ද බමපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද “පින්වත්නි, එකානතයෙන් ආශ්වය්‍යියෙකි! පින්වත්නි, එකානතයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාය්‍යාන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සච්චෙන් දහම් දෙසා දූ යි අවමන් කෙරෙත්, ගරහන්, දෙස් පහළ කෙරෙත්.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක. බමුණ, බමු ද බමපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද “පින්-වත්නි, එකානතයෙන් ආශ්වය්‍යියෙකි පින්වත්නි, එකානතයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාය්‍යාන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සච්චෙන් දහම් දෙසා දූ”යි තොපට අවමන් කෙරෙත්. බමුණ, එසේ වී නම් තෙපි බමු ද බමපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද බොහෝ සෙයින් සංවේගයට පමුණුවවී”යි.

මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙණෙන කයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. නොපෙණෙන කයින් යුක්ත ව ද දහම් දෙසී ය. පෙණෙන යටඅඩකයින් යුක්තව ද නොපෙණෙන උඩ අඩකයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. පෙණෙන උඩ කයින් යුක්තව ද නොපෙණෙන යට අඩකයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමු ද බමපිරිස ද අතාවැසි බමුණ ද මහණහුගේ මහත් සාද්ධි ඇතිබව මහත් අනුභාව ඇති බව පින්වත්නි, එකානතයෙන් ආශ්වය්‍යියෙකි පින්වත්නි, එකානතයෙන් අද්දුතයෙකි”යි ආශ්වය්‍යියාදාන සිත් ඇත්තෝ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති අභිභූ මහණ තෙමේ භාග්‍යවත් අතීන් සම්මා-සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට වහන්ස, මම ඕක්සහන මැද ඇවැත්නි, මම බමලොව සිටියෙමි සහප්පිලොකධාතුව සරයෙන් හඟවන්නට (කටහඬ පතුරා වන්නට සමත්වී”යි මෙබඳු වචනයක් කියෙමි දැනීම ම යයි මෙය කී ය.

බමුණ, තෙපි යම් ගෙයෙකින් බමලොව සිටියාහු සහප්පිලොකධාතුව සරයෙන් හඟවන්නාහු නම් බමුණ, මෙයට කාලය යි. බමුණ, මෙයට කාලය යි.

මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමලොව සිටියේ මේ ගාථා කී ය.

ආරභව්‍යියා කරවු, නිෂ්ක්‍රමණ්‍යියා කරවු, බුදුසසුනෙහි යෙදෙවු, ඇතෙක් බටදමුයෙන් කළ ගෙයක් වනසන්නාක් මෙන් මරසෙනහ හසවු.

යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනො විහෙස්සති¹
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති².

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි ච භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අභිභූ ව භික්ඛු බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජේ ව සංවෙජේතො සෙය්‍ය-
ථාපි තාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා
බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්ගතො අරුණවතියා
රුජ්ඣානියා පාතුරහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතසි:
අස්සුත්තො නො නුලෙහ භික්ඛවෙ අභිභූස්ස භික්ඛුතො බ්‍රහ්මලොකෙ සීතස්ස
ගාථායො භාසමානස්සාති. අස්සුමහ බො මයං භනො අභිභූස්ස භික්ඛුතො
බ්‍රහ්මලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. යථා කථං පන නුලෙහ
භික්ඛවෙ අස්සුත්ත අභිභූස්ස භික්ඛුතො බ්‍රහ්මලොකෙ සීතස්ස ගාථායො
භාසමානස්සාති. එවං බො මයං භනො අස්සුමහ³ අභිභූස්ස භික්ඛුතො
බ්‍රහ්මලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

“ආරහථ නික්ඛමථ සුඤ්ජථ බුද්ධසාසනෙ,
බුතාථ මචචුතො සෙනං තලාගාරංව කුඤ්ජරෙ
යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනො විහෙස්සති,
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති”ති.

එවං බො මයං භනො අස්සුමහ⁴ අභිභූස්ස භික්ඛුතො, බ්‍රහ්මලොකෙ
සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ. සාධු බො නුලෙහ භික්ඛවෙ අස්සුත්ත අභිභූස්ස
භික්ඛුතො බ්‍රහ්මලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. ඉදමවොච භගවා
අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

6. 2. 5.

පටිතිබ්බාණසුතනං.

186. එවං මෙ සුතනං: එකං සමයං භගවා කුසිනාගයං විහරති උප-
වත්තනෙ මලලානං සාලවනෙ අන්තරෙත යමකසාලානං පරිනිබ්බාණසමයෙ.
අථ බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: හද දුති භික්ඛවෙ ආමන්තයාමි වො
වයධම්මා සඤ්ඤාං අපපමාදෙන සම්පාදෙථාති. අයං තථාගතස්ස පච්ඡිමා වාචා.

අථ බො භගවා පස්මජ්ඣානං⁵ සමාපජ්ජි. පස්මජ්ඣානා වුට්ඨිතො
දුතිය⁶ජ්ඣානං සමාපජ්ජි. දුතියජ්ඣානා වුට්ඨිතො තතිය⁷ජ්ඣානං සමාපජ්ජි.
තතියජ්ඣානා වුට්ඨිතො චතුත්ථ⁸ජ්ඣානං සමාපජ්ජි.

චතුත්ථජ්ඣානා වුට්ඨිතො ආකාසානඤ්චායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසා-
නඤ්චායතනා වුට්ඨිතො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤාණඤ්චා-
යතනා වුට්ඨිතො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනා
වුට්ඨිතො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-
යතනා වුට්ඨිතො සඤ්ඤාචෙදසිත්තරුධං සමාපජ්ජි.

1. විහෙස්සති - මජ්ඣ. 2. අස්සුමහා ස්‍යා. 3. පස්මං ඤානං - මජ්ඣ. PTS.
4. දුතියං - මජ්ඣ. PTS. 5. තතියං - මජ්ඣ. PTS. 6. චතුත්ථං - මජ්ඣ. PTS.

යමෙක් මේ සස්සෙනෙහි අප්‍රමන්‍යව වෙසෙන්නේ ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිටි සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ද, අභිභූ මහණ තෙමේ ද බමුත් බමිපිරිසත් අතැවැසිබමුණුත් සංවෙගයට පමුණුවා යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම ඒ බිඳී-ලොව අතුරුදන් වූවාහු අරුණවත් රූපධාතියෙහි පහළ දි.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිටි සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි බබ්ලොව සිට අභිභූ මහණ ගාථා කියද්දී තොඇසුහු ද? වහන්ස, අපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුම්හ. මහණෙනි, තෙපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඒ කෙසේ නම් ඇසුහු ද? වහන්ස, අපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුම්හ.

ආරම්භවීයභීය කරවි, නිෂක්‍රමණවීයභීය කරවි. බුදුසසුන්හි යෙදෙවි. අතකු බටදඹුගෙයක් වතසන්නාත් මෙන් මරසෙනාන කසවි.

යමෙක් මෙසස්සෙනෙහි අප්‍රමන්‍යව වෙසෙන්නේ ද (හෙ තෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.

වහන්ස, අපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුම්හ.

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, තෙපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුහු ය. මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙස වදාළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙහතාව පිළිගත්ත.

6. 2. 5.

පටිතිබ්බාණසුභ්‍රය.

1. ඉක්බිති යමෙක් අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් සමයෙහි කුසිනාඤ්ඤවර උපවත්තන නම් වූ මලලරජුන්ගේ සල්ලියතෙහි සල්ලක්සුවල අතරෙහි වැඩවසන සේක. එතැනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, දෑත් වනාහි තොප අමතම්. සංඝකාරයෝ නැසෙන සුල්ලන දුප්‍රමාදයෙන් සම්පාදනය කරවි. මෙය තථාගතයන් වහන්සේගේ අනන්ත චක්‍රනයයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රසාදිතානන්‍යව පමවන් සේක. ප්‍රසාදිතානන්‍යෙන් නැගිට විශාසඛ්‍යානන්‍යව පමවන් සේක. ද්විතීයඛ්‍යානන්‍යෙන් නැගිට තෘතීයඛ්‍යානන්‍යව පමවන් සේක. තෘතීයඛ්‍යානන්‍යෙන් නැගිට චතුර්ථඛ්‍යානන්‍යව පමවන් සේක.

චතුර්ථඛ්‍යානන්‍යෙන් නැගිට ආකාසානඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. ආකාසානඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආනිඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. ආනිඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට සඤ්ඤාවදසිනනිර්ධෙයට සමවත් සේක.

සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධා වුට්ඨිතො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමා-
පජ්ජී තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී.
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතො විඤ්ඤානඤ්චායතනං සමාපජ්ජී. විඤ්ඤානඤ්චා-
යතනා වුට්ඨිතො ආකාසානඤ්චායතනං සමාපජ්ජී. ආකාසානඤ්චායතනා
වුට්ඨිතො චතුස්ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී. චතුස්ඤ්ඤානා වුට්ඨිතො තතියඤ්ඤානං
සමාපජ්ජී. තතියඤ්ඤානා වුට්ඨිතො දුතියඤ්ඤානං සමාපජ්ජී. දුතියඤ්ඤානා
වුට්ඨිතො පඨමඤ්ඤානං සමාපජ්ජී.

පඨමඤ්ඤානා වුට්ඨිතො දුතියඤ්ඤානං සමාපජ්ජී. දුතියඤ්ඤානා
වුට්ඨිතො තතියඤ්ඤානං සමාපජ්ජී. තතියඤ්ඤානා වුට්ඨිතො චතුස්ඤ්ඤානං
සමාපජ්ජී. චතුස්ඤ්ඤානා වුට්ඨිතො සමනනතරං භගවා පරිනිබ්බාසි.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං බුහවා සහමපච්චි ඉමං¹ ගාථං අභාසි:

සබ්බෙව නික්ඛිපියානති භූතා ලොකෙ සමුස්සං,
යථා² එතාදිසො සත්ථා ලොකෙ අපපට්ඨග්ගලො,
තථාගතො ඛලපපතොතා සමබ්බුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං සමනකා දෙවානම්ඤ්ඤ ඉමං
ගාථං අභාසි:

අනිච්චා වත සඤ්ඤා රූපපාදවයධම්මිනො,
රූපජ්ජීතො නිරුජ්ඣනති තෙසං වූපසමො සුඛොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයස්සා ආතඤ්ඤ ඉමං ගාථං අභාසි:

තදාසි යං භිංසතකං තදාසි ලොමහංසනං,
සබ්බාකාරවරුපෙතෙ සමබ්බුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයස්සා අනුරුද්ධො ඉමා
ගාථායො අභාසි:

තාහු අස්සාසපස්සාසො සීතවිතතස්ස තාදිනො,
අතෙරො සනතිමාරබ්බ චකත්ථො පරිනිබ්බුතො.
අසලීනෙන විතෙනන වෙදනං අජ්ඣවාසසි,
පඤ්ඤාතස්සෙව නිබ්බාණං විමොකො වෙතසො අනුති.

පරිනිබ්බාණ වග්ගො දුතියො

තවුද්දනං:

බ්‍රහ්මාසනං³ දෙවදත්තො අකිකච්ඤ්ඤ අරුණවතී,
පරිනිබ්බාණෙන ව දෙසිතං ඉදං බ්‍රහ්මපඤ්ඤකන්ති.*

බ්‍රහ්මසංයුතනං සමනනං.

1. සමනනතරං - මජ්ඣ. භා. 2. යථා - මජ්ඣ. - සසා 3. බ්‍රහ්මායාචනං - සිමු 2

* බ්‍රහ්මායාචනං අගාරවඤ්ඤ බ්‍රහ්මදෙවො බ්‍රහ්මා ව බ්‍රහ්මා,
අඤ්ඤාතරො ව බ්‍රහ්මා සොකාලිකඤ්ඤ නිසසකඤ්ඤ තුරු ව,
බ්‍රහ්මා සොකාලිකසිකඤ්ඤ සනබ්බුතොරෙන දෙවදත්තා,
අකිකච්ඤ්ඤ අරුණවතී පරිනිබ්බාණෙන පඤ්ඤාතසාති.
අනු ඉමා ගාථායො දිස්සන්තං - මජ්ඣ.

සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධයෙන් නැගිට තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට සමවත් සේක. විඤ්ඤාණඤ්චායතනයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්චායතනයට සමවත් සේක. ආකාසානඤ්චායතනයෙන් නැගිට චතුර්ථිධ්‍යානයට සමවත් සේක. චතුර්ථිධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවත් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවත් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවත් සේක.

ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවත් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවත් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට චතුර්ථිධ්‍යානයට සමවත් සේක. චතුර්ථිධ්‍යානයෙන් නැගිට ධ්‍යානයෙන් නැගිටීම සමග ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සහච්ඡති බ්‍රහ්ම තෙමේ මේ ගාථාව කී ය.

ලොකයෙහි අප්‍රතිපුදාල වූ තථාගත වූ බලයට පෘථිවියා වූ සියලු ධර්මයන් අවබෝධ කලා වූ මෙබඳු වූ ශාක්‍යාත් වහන්සේ (පවා) යම් සේ පිරිනිවීමක් ද (එසෙයින්) ලොකයෙහි සියලු සත්ත්වයෝ සිරුර බැහැර දමන්නාහු ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සක්දෙව්‍රජ මේ ගාථාව කී ය.

සංසකාරයෝ එකානතයෙන් අනිත්‍යය හ. ඉපදීම හා නැසීම සචභාව කොට ඇත්තාහ. ඉපද නිරුඳ්ධ වෙත්. ඔවුන්ගේ සංසිදීම සුව ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂමත් ආතඤ්ඤා තෙරනුවෝ මේ ගාථාව කීහ:

සියලු ආකාර උතුම් කරුණුවලින් සමන්විත වූ බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි එකෙණෙහි බිහිසුණු සිදුවීමක් විය. එකෙණෙහි ලොමු-දහගැණුමක් විය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂමත් අනුරුඳ්ධ තෙරණුවෝ මේ ගාථා කීහ:

සමාහිතසිත් ඇති තාදී ගුණවත් බුදුරජානන් වහන්සේගේ ආශාස-ප්‍රශාසය නො වූයේ ය. අතෙජ (තෘෂණා රහිත) වූ පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණ ඇරඹ පිරිනිවී සේක.

තොහැකුළු සිතින් වෙදනාව ඉවසූ සේක. සිත පිළිබඳ මිදීම පහත නිවීම මෙන් විය.

පරිනිබ්බාණ වර්ග දෙවෙනි යි.

එහි උද්දාය:

සතභිකුමාර, දෙවදහත, අකුකම්ඤ්ඤා, අරුණවතී, පරිනිබ්බාණ යයි මේ බ්‍රහ්මපඤ්චකය දෙයනා කරණ ලදී.

බ්‍රහ්මසංයුතතය නිමිසේය.

7. බ්‍රාහ්මණසංයුතතං.

1. අරහත්තවගොගා.

7. 1. 1.

බ්‍රාහ්මණානිසුතතං.

187. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මසේන විහරති වෙළුවනෙ කල්‍යාණනිවාසෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤාචරස්ස භාරද්‍රාජ-
ගොත්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රාහ්මණානි නාම බ්‍රාහ්මණී අභිප්පසන්නා; හොති
බුද්ධෙ ව ධර්මෙ ව සබ්බෙස ව.

අපි බො බ්‍රාහ්මණානි බ්‍රාහ්මණී භාරද්‍රාජගොත්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස භගවා
උපසංහරන්ති උපකම්පිතා¹ තික්ඛන්තං උදනං උදනෙසි: 'නමො තස්ස
භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මාසම්මුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්සානි.

එවං වුතො භාරද්‍රාජගොතො: බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණානි බ්‍රාහ්මණී.
එතද්වොච: 'එවමෙවං පතායං වසති යසම්ච වා තසම්ච වා තස්ස මුණ්ඩකස්ස
සමණස්ස වණණං භාසති. ඉදන්ති ත්‍යාගං වසති තස්ස සන්ත්තො වාදං
ආරුපෙස්සාමිති'

ත බ්‍රාහ්මණං තං බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ
සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යො තස්ස භගවතො වාදං
ආරුපෙස්ස අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. අපි ව තං බ්‍රාහ්මණ ගච්ඡ ගන්තො
විජානිස්සාමිති²

අපි බො භාරද්‍රාජගොතො: බ්‍රාහ්මණො කුපිතො අනන්තමිතො යෙන
භගවා තෙනුපසම්ඛම්. උපසම්ඛම්තො භගවතො සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදන්තං
කථං සාරණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො
භාරද්‍රාජගොතො: බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි:

කිං සු කිඤ්ඤා³ සුඛං සෙති කිං සු කිඤ්ඤා ත සොචති,
කිස්සස්ස එකධම්මස්ස වධං රොචෙසි ගොතමාති.

කොඨං කිඤ්ඤා සුඛං සෙති කොඨං කිඤ්ඤා ත සොචති,
කොඨස්ස විසම්මුලස්ස මධුරග්ගස්ස බ්‍රාහ්මණ,
වධං අරියා පසංසන්ති තං හි කිඤ්ඤා ත සොචතිති.

1. උපකම්පිතා - සිමු. සසා, PTS. 2 ගන්තොපි ජානිසස්සති - සසා. 3. ජෙත්වා -
මජ්ඣ, සසා, PIP.

7. ව්‍යාගමණසංස්කෘතිය.

1. අරහත්තවර්ගය.

7. 1. 1.

ධනඤ්ජානිසුත්‍රය.

187. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවතුන්ගේ වැඩ-වසන සේක. එකල්හි භාරදාජ ගෞත්‍රයෙහි උපන් එක්තරා බමුණකුගේ ධනඤ්ජානි නම් බැමිණිය බුදුන් කෙරෙහි ද දහම් කෙරෙහි ද සතුන් කෙරෙහි ද බෙහෙවින් පහත් වූවා වෙයි.

ඉක්බිති ධනඤ්ජානි බැමිණිය භාරදාජගෞත්‍රබමුණාට බත් එළවත්තී පැකිලී “ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට නමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට නමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට නමසකාර වේවා!”යි තෙවරක් උදන් ඇති ය.

මෙසේ කී කල්හි භාරදාජගෞත්‍ර බමුණු ධනඤ්ජානි බැමිණියට මෙසේ ම මේ සැබොලිය යම් ඒ තැනක දී හෝ යම් ඒ මුටුමහණහුගේ ගුණ කියයි. සැබොලිය, දැන් මම තිගේ ඒ ශාස්තෘගට වාද තහන්තෙමි යි මෙය කී ය.

බමුණ, යමෙක් භාග්‍යවත් අතීන් ඒ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට වාද තහන්තේ නම් මම එබන්දකු දෙවියන් සහිත මරාන් සහිත බහුත් සහිත ලොවිහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුරායෙහි නො ම දකිමි. එහෙත් බමුණ තෙපි යවු. ගොස් දැනගත්තහු යයි.

ඉක්බිති භාරදාජගෞත්‍ර බමුණු කිපියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කළාව කොට නිමවා එක්තරා සෙයක හුන්තේ ය. එක්තරා සෙයක හුන් භාරදාජගෞත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

ගෞතමයෙනි, කුමක් නසා සුවසේ ගොවී ද? කුමක් නසා ශොක නො කෙරේ ද? කිනම් එක් දහමක් නැසීම රැගෙනෙහි ද?

බමුණ, ක්‍රොධය නසා සුවසේ ගොවී. ක්‍රොධය නසා ශොක නො කෙරෙයි. විෂසංකප්පාදා දුඃඛවිපාකයට මුල් වූ මිනිරි අග ඇති ක්‍රොධය නැසීම ආර්යියෝ පසසත්. ඒ ක්‍රොධය නසා (සිවියේ) ශොක නො කෙරේ මැයි.

එවං චුතෙන භාරද්වාජගොතෙනා බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච:
අභික්කන්තං හො ගොතමි, අභික්කන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුළුභස්ස
වා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය, අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමිනොතා
රුපානි දක්ඛින්නීති. එවමෙවං¹ භොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධමමො
පකාසිතො. එසාභං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච
භික්ඛුසම්ඝඤ්ච. උභෙය්‍යාභං භොතො ගොතමස්ස සන්තීමෙ පබ්බජ්ජං,
උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලඝ්ථ බො භාරද්වාජගොතෙනා බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තීමෙ
පබ්බජ්ජං, අලඝ්ථ උපසම්පදං, අවිරුපසම්පන්නො බො පතායස්මා භාරද්වාජො
එකො වූපකට්ඨො අපපමිනො ආතාපි පභිතතො විහරන්තො ත වීරසෙව
යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධමමෙ සගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජං
විහාසි. ඛිණං ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං. තාපරං
ඉන්ද්‍රියායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව පතායස්මා භාරද්වාජො අරහතං
අහොසිති.

7. 1. 2.

අනෙකාසස්සන්තං.

188. එකං සමයං භගවා ග්‍රිත්ථග්ගෙ විහරති ඔව්ච්චනෙ කලඤ්ඤාතිවාපෙ.
අසොසි බො අනෙකාසස්සභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භාරද්වාජගොතෙනා
කීර බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තීමෙ ආගාරස්මා අතගාරියං
පබ්බජ්ජොති. කුපිතො අතත්තමනො යෙන භගවා තෙනුපසම්ඤ්ඤාමි,
උපසම්ඤ්ඤාමි භගවතනං අසබ්බාති ඵරුසාති වාචාති අනෙකාසති පරිභාසති.

එවං චුතෙන භගවා අනෙකාසස්සභාරද්වාජං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: තං
කිං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ අපි නු තෙ ආගච්ඡන්ති මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාසාලොභිතා
අතිථයොති². අපොකදා මෙ හො ගොතම ආගච්ඡන්ති මිත්තාමච්චා
ඤ්ඤාසාලොභිතා අතිථයොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ, අපි නු තෙසං අනුප්පදෙසි බාදනීයං වා
භොජනීයං වා සායනීයං වාති?

අපොකදා තෙසාභං හො ගොතම අනුප්පදෙමි බාදනීයං වා භොජනීයං
වා සායනීයං වාති.

සචෙ බො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ නප්පට්ඨගණන්ති කස්ස තං ගොතීති.

සචෙ තෙ හො ගොතම නප්පට්ඨගණන්ති අමාකමෙව තං ගොතීති

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදාජගොත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද? වැසුනු දෙයක් වැසුම් හරින්නේ හෝ වේ ද? මං මූලා වුවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද? ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු යයි අලුරෙහි තෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද? එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමිවා. උපසප්ප ලබමිවා යි.

භාරදාජගොත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලද්දේ ය, උපසප්ප ලද්දේ ය. උපසපත් වූ තොබෝකල් ඇති ආයුෂමත් භාරදාජ තෙමේ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් තවත වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මෑතවිත් ම ගිහිගෙන් තික්ම සස්තට පැමිණෙද් ද, මහබ්බසර කෙළවර කොට ඇති ඒ අතීත්තිය නොබෝ කලෙකින් ම මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම මෑතවිත් දූත සාක්ෂාත් කොට ඊට පැමිණ විසි ය. ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බබ්බසර වෑස නිමවන ලදී. සිවුමග කටයුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අතෙකෙක් හැතැයි දැනගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාජ හෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 2.

අකෙකාස සූත්‍රය.

188. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාදකතිවාස නම් වෙළඳතැන්වෙසෙහි වැඩවසන සේක. අකෙකාසක භාරදාජබමුණු තෙමේ භාරදාජගොත්‍රබමුණා ගිහිගෙන් තික්ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සම්පයෙහි සස්තෙහි පැවිදි වී යයි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසහ්‍ය වූ පරිඥා වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව කෙරෙයි.

මෙසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අකෙකාසක-භාරදාජබමුණාහට මෙය වදාළ සේක. බමුණ, ඒ කුමැයි හගිහි ද? ආගන්තුක වූ තාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ තැයෝ (තා නිවසට) පැමිණෙද්ද? භවත් ගෞතමයෙනි, ආගන්තුක වූ මාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ තැයෝ ඇතැම් දිනෙක පැමිණෙති.

බමුණ, ඒ කුමැයි හගිහි ද? ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රස විදියයුත්තක් හෝ දෙන්නෙහි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මම ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රස විදියයුත්තක් හෝ ඇතැම් දිනෙක දෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඔහු නො පිළිගණිත් නම් එය කාට වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි ඉදින්, ඔහු නො පිළිගණිත් නම් එය අපට ම වෙයි

එවමෙව බො මූහමණ්ණ යං තමං අලෙහ අනකොකාසනො අකොකාසසී,
අරුසෙනෙන¹ රුසෙසී, අභණ්ඩනො භණ්ඩසී, තං තෙ මයං තපපටිගගණ්ණාම.
තවෙවෙනං මූහමණ්ණ භොතීති. යො බො මූහමණ්ණ අකොකාසනං පච්චකොකාසනී,
රුසෙනං පටිරුසෙතී, භණ්ඩනං පටිභණ්ඩනී, අයං චුච්චති මූහමණ්ණ
සමභුඤ්ජති චිතීභරතී. තෙ මයං තයා තෙව සමභුඤ්ජාම ත චිතීභරාම.
තවෙවෙනං මූහමණ්ණ භොතී, තවෙවෙනං මූහමණ්ණ භොතීති.

[මූහමණො:]

භවනං බො ගොතමං සරුජ්ඣා පරිසං එවං ජාතාති: අරහං සමණො
ගොතමොති. අථ ච පත භවං ගොතමො කුරුකිතිති.

[භගවා:]

අකොකාඛය්‍ය කුතො කොඛො දන්තය්‍ය සමජ්චිනො,
සමමදඤ්ඤ විමුත්තය්‍ය උපසන්නය්‍ය තාදිනො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඬං පටිකුරුකිති,
කුඬං අපපටිකුරුකිනො සඛියාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරති අත්තනො ව පරය්‍ය ව,
පරං සඛිකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසමචති.

උභින්නං තිකිච්ඡන්නං² අත්තනො ව පරය්‍ය ව,
ජනා මඤ්ඤනති බාලොති යෙ ධම්මය්‍ය අකොච්ඡති.

එවං චුතො අකොකාසකභාරඥාජො මූහමණො භගවනං එතදවොච:
අභිකකන්නං භො ගොතම, -පෙ- එසාහං භවනං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛසඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භොතො ගොතමය්‍ය
සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලත්ථ බො අකොකාසකභාරඥාජො මූහමණො භගවතො සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං, අලත්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්පන්නො බො පනායසමා අකොකා-
සකභාරඥාජො එකො චූපකට්ඨො අපමනො අනාපී පභිතන්නො
විඤ්ඤනො ත විරසෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තො සමමදෙව අගාරසමා
අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං මුහමට්ඨියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසී. ඩිණා ජාති, චුසිතං
මුහමට්ඨියං, කතං කරුණීයං, නාපරං ඉත්තනායාති අභිඤ්ඤාසී. අඤ්ඤා-
තරො ව පනායසමා භාරඥාජො අරහතං අනොසීති.

1. අරොසනෙත - මජ්ඣං, ස්‍යා. 2. තිකිච්ඡන්නානං - සිමු.

බමුණ, එසෙයින් ම යම් හෙයකින් තෝ ආත්මොය නොකරණ අපට ආත්මොය කෙරෙහි ද? නොකිපෙන අපට කිපෙහි ද? භණ්ඩිත නොතහන අපට භණ්ඩිත තහනි ද? තාගේ ඒ ආත්මොයාදිය අපි නො පිළිගනිමු. බමුණ තෙල තට ම වෙයි. බමුණ, යමෙක් ආත්මොය කරන්නහුට පෙරළා ආත්මොය කෙරේ ද, කිපෙන්නහුට පෙරළා කිපේ ද, භණ්ඩිත තහන්නහුට පෙරළා භණ්ඩිත තහා ද, බමුණ, මේ තෙමේ එකතු ව අනුභව කෙරේ. උනුතට සමවලා කරනිසි කියනු ලැබේ. ඒ අපි තා සමග එකතුව නො වලඳුමු. උනුතට සමවලා නොකරමු. බමුණ, තෙල තට ම වෙයි. බමුණ තෙල තට ම වෙයි.

[බමුණ:]

රජු සහිත පිරිස මහණගොසුම්හු රහත්හ සි මෙසේ භවත් ගෞතමයන් දනී. එහෙත් භවත් ගොසුම්හු කිපෙති.

[භගවත්:]

දැමුනු සමදිව් පැවතුම් ඇති මොනවට දැන මිදුනු සන්තන් වූ තාදි ගුණ ඇති නොකිපෙන රහත්හට ක්‍රොධයෙක් කොයින් ද,

යමෙක් කිපුනහුට පෙරළා කිපේ ද, එයින් ඒ පුගුලටාම පව වේ. කිපියහුට පෙරළා නොකිපෙන්නේ දිනීමට දුෂකර වූ (ක්‍රොධ) සංක්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරමා කිපියහු දැන සිහි ඇතිව ඉටයා ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙදෙනාහට ම වැඩ සාදයි.

තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙදෙනාට ම පිළියම් කරනුවහු බාලයහ සි ධම්මෙහි අදක්‍ෂ වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදල කල්හි අකෙකාසකභාරදාප් බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. මේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා. අකෙකාසකභාරදාප් මුහුණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිදි ද ලැබී ය. උපසපුව ලැබීය. උපසපත් නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් අකෙකාසකභාරදාප් තෙමේ එකලාව ගණයා කෙරෙත් වෙන්ව නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇතිව නිවණෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනැවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, මගබ්බසර කෙලවර කොට ඇති ඒ තීරානතර වූ රහත් බව නොබෝකලෙකින් දුටුදැමියෙහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ විසි ය. ජාතිය ක්‍ෂය වූවාය. බබ්බසර වැස නිමවන ලදී. කවයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් නැතැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාප් තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 3.

අසුරිඤ්ඤාසුත්තං.

189. එකං සමයං භගවා රුජග්ගෙ විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. අයොසි බො අසුරිඤ්ඤාසාරද්ධාපො මූහමණො භාරද්ධාපගොතො කිර¹ මූහමණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති. කුපිතො අත්තතමනො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිතා භගවන්තං අසඛිකාති ඵරුසාති වාචාති අකෙකාසති පරිභාසති. එවං වුත්තෙ භගවා කුණ්ඨි අහොසි.

අප්ඵ බො අසුරිඤ්ඤාසාරද්ධාපො මූහමණො භගවන්තං එතදවොච: ජිතො'සි සමණ, ජිතො'සි සමණාති.

[භගවා:]

ජයං වෙ මඤ්ඤති බාලො වාචාස ඵරුසං භණං,
ජයං වෙ වස්ස තං හොති යා තිතිකතා විජාතතො.

තස්සෙව තෙන පාපියො ඥො කුඤ්ඤං පටිකුජ්ඣති,
කුඤ්ඤං අපට්ඨකුජ්ඣනො සඛිකාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභිත්තමිතං වර්ගි අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤාතා යො සතො උපසම්මති.

උභිත්තං තිකිව්ජන්තං² අත්තතො ව පරස්ස ව,
ජතා මඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොවිදති.

එවං වුත්තෙ අසුරිඤ්ඤාසාරද්ධාපො මූහමණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකතන්තං ඥො ඥොනම්, -පෙ- අඛිකඤ්ඤසි. අඤ්ඤාතරො ව පතාසස්මා භාරද්ධාපො අරහතං අහොසිති.

7. 1. 4.

බිලබ්බිකසුත්තං.

190. එකං සමයං භගවා රුජග්ගෙ විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. අයොසි බො බිලබ්බිකසාරද්ධාපො මූහමණො භාරද්ධාපගොතො කිර මූහමණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතොති. කුපිතො අත්තතමනො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිතා කුණ්ඨිගුණො එකමන්තං අවසාසි.

අප්ඵ බො භගවා බිලබ්බිකසාරද්ධාපස්ස³ මූහමණස්ස වෙනසා වෙනො පරිවිතකකමඤ්ඤාය බිලබ්බිකසාරද්ධාපං⁴ මූහමණො ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යො අපදුට්ඨස්ස තරස්ස දුස්සති සුඤ්ඤස්ස පොසස්ස අනභිගණස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං සුමුඥො රජො පට්ඨාතංව බිතෙතාති.

1. මූහමණො කිර - මජ්. PTS. 2. 3. බිලබ්බිකස්ස භාරද්ධාපස්ස - මජ්. PTS. බිලබ්බිකසාරද්ධාපගොතොස්ස - සිමු. 1. 2. තිකිව්ජන්තාං - සිමු 1. 2. 4. බිලබ්බිකසාරද්ධාපං - මජ්. PTS.

7. 1. 8.

අසුරිඥකසුත්‍රය.

189. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤකතිවාප නම් වූ වෙළුම්වහාග්‍රහයෙහි වැඩ වසන සේක. අසුරිඥක-භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාරද්වාජගොත්‍ර බමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සමීපයෙහි පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසීය. කිපියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට අසභ්‍ය පරුෂ වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව කෙරෙයි. එසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද වූ සේක.

ඉක්බිති අසුරිඥකභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, දිනුයෙහි ද, මහණ දිනුයෙහි ද.

[භගවත්හු:]

අඥන තෙමේ වචනයෙන් පරුෂ බෙණෙමින් එකාන්තයෙන් තමන්ට ජයෙකැයි හඬී. (ඉවසීමෙහි ගුණ) දන්තසුතේ යම් ඉවසීමෙන් වේ ද, ඒ ඔහුට ජයෙක් ම වේ.

යමෙක් කිපියුනු පෙරළා කිපේ ද, එයින් ඔහුට ම පව වේ. කිපියුනු පෙරළා නො කිපෙන්නේ දුකසේ දිනියහැකි ක්‍රොධ සම්ප්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මේරමා කිපියුනු දූත සිහි ඇතිව ඉවසා ද, (හෙතෙමේ) තමහට ද මේරමාහට ද (යන) දෙදෙනාහට ම වැඩ සාදයි.

තමහට ද මේරමාහට ද යන දෙදෙනාහට ම පිළියම් කරනුවනු බාල-යහසි ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදළ කල්හි අසුරිඥකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි ... දැකගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 4.

බ්ලබ්බිකසුත්‍රය.

190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤකතිවාප නම් වූ වෙළුම්වහාග්‍රහයෙහි වැඩ වසන සේක. බ්ලබ්බික-භාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාරද්වාජගොත්‍ර බමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වෙත පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිහඬ ව එකත් පසෙක සිටියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමසිහිත් බ්ලබ්බිකභාරද්වාජ බමුණාගේ විත්තපරිචිතකීය දූත බ්ලබ්බිකභාරද්වාජ බමුණාට ගාථායෙන් වදළ සේක:

යමෙක් නිරපරාධ වූ පිරිසිදු වූ නිකෙලෙහි වූ පුරුෂප්‍රභවයකට අපරාධ කෙරේ ද, ඒ පව උඩුසුලභට දමන ලද සිසුම් රජසක් මෙන් ඒ අඥනයා කරු ම පෙරළා එයි.

එවං චුතොති භිලඛිතභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පනායසමා භාරද්වාජො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 5.

අභිංසකසුභතං.

191. සාවතපීයං¹—

අථ බො අභිංසකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො අභිංසක-
භාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිංසකාහං හො ගොතම
අභිංසකාහං හො ගොතමාහි.

[භගවා:]

යථා නාමං තථා වස්ස සියා බො තිං අභිංසකො,
යො ව කායෙත වාචාය මනසා ව ත භිංසති,
ස චෙ අභිංසකො භොති යො පරං ත විහිංසතිති.

එවං චුතොති අභිංසකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පනායසමා භාරද්වාජො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 6.

ජවාසුභතං.

192. එකං සමයං භගවා සාවතපීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, අථ බො ජවාභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං කථං
සාරණීයං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො
ජවාභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසි:

අනෙතා ජවා බහි ජවා ජවාය ජවිතා පජා,
තං තං ගොතම පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

[භගවා:]

සිලෙ පටිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතතං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
ආතාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටං.

යෙසං රුගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජා,
බිණ්ණසවා අරහන්තො තෙසං විජටිතා ජටා.

1. එකං සමයං -පෙ- අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ - සිවු. 1. 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි බ්‍රහ්මකිංකරආචාරිය ඔහුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... ආයුෂමත් භාරආචාරිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 5.

අභිංසකසුත්‍රය.

191. සෘවෘත්තුවර—

එකල්හි අභිංසකභාරආචාරිය ඔහුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඕයේ ය. ඵලඕ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් අභිංසකභාරආචාරිය ඔහුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් භෞතමයෙනි, මම අභිංසක වෙමි. භවත් භෞතමයෙනි, මම අභිංසක වෙමි”යි මෙය කීයේ ය.

[භගවත්හු:]

තාමය යමිසේ ද, ඉදින් එසේ වන්නෙහි නම් තෝ අභිංසක ම වෙහි. යමෙක් කසින් වචනයෙන් හා සිතින් ද, සිංහා තො කෙරේ ද, යමෙක් මෙරමා තො වෙහෙසා ද, හෙ තෙමේ එකාත්තයෙන් අභිංසකයෙක් වේ යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි, අභිංසකභාරආචාරිය ඔහුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... ආයුෂමත් භාරආචාරිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 6.

ජවාසුත්‍රය.

192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෘවෘත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවත නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ජවාභාරආචාරිය ඔහුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඕයේ ය. ඵලඕ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ජවාභාරආචාරිය ඔහුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ආතුලන අවුල් ය, පිටත අවුල් ය. ප්‍රජාව අවුලෙන් වළඳනා ලද්දී ය. භෞතමයන් වහන්ස, එය මූල විවාරමි: කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ දැයි.

[භගවත්හු:]

ප්‍රතිසංකප්පඥ ආති කෙලෙස් නවත වියහිය ආති පාරිභාරිය නුවණ ආති (සසර) බිය දක්නාසුලු ඒ සත්‍ය තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය හා ප්‍රඥාව ද වඩමින් මේ (තාමණ) අවුල නිරවුල් කරන්නේ ය.

යම් කෙනකුන් විසින් රුගයන් දෝෂයන් අවිද්‍යාවන් දුරු කරණ ලද්දහු ද, (ඔහු) සම්මාසුච රහත්හුය. ඔවුන් විසින් (තාමණ) අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

යථා තාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ච එතේසා¹ ජ්ජුතෙ ජට්ඨාති.

එවං වුත්තෙ ජට්ඨාභාරඥාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤානරො ච පනායස්මා භාරඥාජො
අරහතං අගොසීති.

7. 1. 7.

සුද්ධිකසුත්තං.

193. සාවඤ්ඤා—

අථ බො සුද්ධිකභාරඥාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිති: භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො බො සුද්ධිකභාරඥාජො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:²

න බ්‍රාහ්මණො සුජ්ඣති කොචි ලොකෙ සිලවාපි නපොකරං,
විජ්ජාවරණසම්පන්නො සො සුජ්ඣති න අඤ්ඤා ඉතරා පජාති.

[භගවා:]

බහුමපි පලපං ජපං න ජට්ඨා හොති බ්‍රාහ්මණො,
අන්තො කසම්මුසංකිලිට්ඨො කුහතං උපනිස්සිතො.

බන්තියො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො සුද්දො වණ්ඤාලපුක්කසො,
අරඬවිට්ඨියො පභිතන්තො නිව්චං දලහපරක්කමො,
පපොතා පරමං සුද්ධිං එවං ජාතාහි බ්‍රාහ්මණාහි.

එවං වුත්තෙ සුද්ධිකභාරඥාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්ඛන්තං හො ගොතම. -පෙ- අඤ්ඤානරො ච පනායස්මා භාරඥාජො
අරහතං අගොසීති.

7. 1. 8.

අග්ගිකසුත්තං.

194. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙඨවිතො කලාදක-
නිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන අග්ගිකභාරඥාජයා බ්‍රාහ්මණස්ස
සප්පිතා පායාසො ධනනිතිතො හොති අග්ගිං ජුහිස්සාමි. අග්ගිසුත්තං
පරිවරිස්සාමිති.

අථ බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙතො පත්තවිවරමාදාය රාජගහං
පිණ්ඩාය පාචිසි. රාජගහෙ සපදානං පිණ්ඩාය වරමානො යෙන අග්ගික-
භාරඥාජයා බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති: එකමන්තං
අට්ඨාසි.

යම් තැනෙක තාමය ද රූපය ද ප්‍රතික්‍ෂය ද රූපසංඥාව ද (යන මොහු) තීරවනෙමයෙන් තිරුඬු වෙන් ද, එහි මේ කෘෂණා අවුල සිද්ධෙයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ජටාභාරආච ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... ආයුෂමත් භාරආච තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 7.

සුඬිකසුත්‍රය.

193. සැවැත්තුවර—

එකල්හි සුඬිකභාරආච ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සුඬිකභාරආච ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ලොකයෙහි කිසි බමුණෙක් සිල්වත් ද, තපස්කම් කරන්නේ ද, (එපමණින්) පිරිසිදු නො වේ. ඒ බමුණු තෙමේ විද්‍යායෙන් හා වරණධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූයේ පිරිසිදු වේ. මෙයින් අත්‍ය වූ සෙසු ප්‍රජාව පිරිසිදු නො වේ.

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රලාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කිලිටි වූයේ කොහොත් බැව් ඇසුරු කෙළේ ජාතිමාත්‍රයෙන් බමුණෙක් නො වේ.

පටන් ගන්නා ලද වියඞ් ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති නිති දැඩි පැරකුම් ඇති කෘත්‍රියයා ද බ්‍රාහ්මණයා ද වෛශ්‍යයා ද ශුද්‍රයා ද සැඩොලා ද පුප්පඬුවා ද උභතම සුඬි සංඛ්‍යාත නිවණට පැමිණෙත්. බමුණ, මෙසේ දනුවයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සුඬිකභාරආච ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, ... ආයුෂමත් සුඬිකභාරආච තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 8.

අග්‍හිකසුත්‍රය.

194. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කාදකනිවාස තම් වූ චෙළවනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අග්‍හිකභාරආච ඛමුණා විසින් නිති පුදන්නෙමි යි අග්‍හිභොමය කරන්-තෙමිහි ගිනෙලින් මුසු කිරිබතක් පිළියෙල කරණ ලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවරට පිබු පිණිස පිවිසි සේක. රජගහනුවර ගෙපිළිවෙලින් පිබු පිණිස හැසිරෙණ සේක් අග්‍හිකභාරආච ඛමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹි සේක. එළඹ එකත්පසෙක වැඩ සිටි සේක.

අඤ්ඤා බො අග්ගිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං පිණ්ඩාය සීතං¹
දිස්සාන භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

නිති විජ්ජාති සමපනො ජාතිමා සුභවා බහු,
විජ්ජාවරණසමපනො සො මං භුඤ්ජෙය්‍ය පායසනති².

[භගවා:]

බහුමි පලපං ජපපං න ජව්වා ගොති බ්‍රාහ්මණො,
අනො කසමුසංකිලිට්ඨො කුභතා පරිවාරිතො.

පුබ්බ නිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අපො ජාතිකබයං පනො අභිඤ්ඤ වොසිතො මුනි.

එතාති නිති විජ්ජාති කෙවිජ්ජා ගොති බ්‍රාහ්මණො,
විජ්ජාවරණසමපනො සො මං භුඤ්ජෙය්‍ය පායසනති².

[බ්‍රාහ්මණො:]

භුඤ්ජතු භවං³ ගොතමො. බ්‍රාහ්මණො භවන්ති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතං මෙ අභොජනෙය්‍යං⁴ සමපස්සනං බ්‍රාහ්මණ තෙස ධම්මො,
ගාථාභිනිතං පනුදන්ති බුද්ධා ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණ චුතතිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං බිණ්ඤ්ඤානං කුකකුච්චවුපසනනං,
අනෙතන පානෙන උපට්ඨභස්සු බෙතනං හි තං පුඤ්ඤපෙක්ඛස්ස
ගොතීති.

එවං චුතෙන අග්ගිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරදාපො
අරහතං අභොසිති.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤිකසුභතං.

195. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්ඤිකාය නදියා තිරෙ.
තෙන බො පත සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො සුඤ්ඤිකාය
නදියා තිරෙ අග්ගිං ජුහති. අග්ගිහුන්තං පරිවරති. අථ බො සුඤ්ඤික-
භාරදාපො බ්‍රාහ්මණො අග්ගිං ජුහිත්වා අග්ගිහුන්තං පරිවරිත්වා උට්ඨායාසනා
සමන්තා වතුද්දිසා අනුචිලොකෙසි: කො ඤු බො ඉමං භවාසෙසං භුඤ්ජෙය්‍යාති.
අඤ්ඤා බො සුඤ්ඤිකභාරදාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අඤ්ඤාතරසමි-
රුකකිමුලෙ සසීසං⁵ පාරුතං නිසින්නං. දිස්සාන වාමෙත භජෙත භවාසෙසං
ගහෙත්වා දකඛ්ඤෙන භජෙත කම්මකිලිංගහෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.

1. වරක්කං - PTS. 2. පායසනති - PTS. 3. භවං හො ගොතමො - PTS.
4. අභොජනියං - PTS. 5. සීසං - PTS.

අග්‍ගිකභාරද්‍රෝණි ඛණ්ඩ පිඬු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

(යම් ඛණ්ඩයෙන්) ත්‍රිවිද්‍යයෙන් සමන්විත ද (හත්වන පිතෘමහ යුගය දක්වා පිවිතුරු) ජාති ඇත්තේ ද, බොහෝ ග්‍රන්ථයන් හදුලේ ද, ත්‍රිවේද සංකීර්ණ විද්‍යයෙන් හා ගෝත්‍රසංකීර්ණ වරණයෙන් යුක්ත ද, ඒ ඛණ්ඩය තෙමේ ම මේ පායාසය වළඳන්නේ ය. (ඒ මිස මොබ්ට මෙය නුසුදුසු යයි කී නිසායි)

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රලාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කිලිටි වූයේ කොහොත් බැවින් පිරිවරණ ලද්දේ ජාතිමාත්‍රයෙන් ඛණ්ඩයක් නො වේ.

යමෙක් පෙර විසූ කඳපිටිවෙළ දැනී ද, සවණිය හා අපායත් දකී ද, වැලි ජාතිකය සංකීර්ණ අභිත්තයට පැමිණියේ ද, (මාහිඤ්ඤයෙන් වතුසාත්‍යය) දැන නිමවන ලද (සොළොස්) කිස ඇත්තේ ද, (කායාදී) මෞහගුණ යුක්ත ද,

මේ ත්‍රිවිද්‍යයෙන් ඛණ්ඩය තෙමේ තෙවිජ්ජ වෙයි. විද්‍යයෙන් හා වරණධම්මයෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ මේ පායාසය වළඳන්නේ ය. (වැලිදීමට සුදුසු යයි වදාළ නිසායි.)

[ඛණ්ඩ:]

භවත් ගෞතම තෙමේ වළඳවා. භවත් තෙමේ ඛණ්ඩයකි.

[භගවත්හු:]

ඛණ්ඩ, මා විසින් ගාථාගීතිත මේ පායාසය වැලිදීම සුදුසු නො වේ. ආජිවශ්චරිය දක්නටත් මේ සවහාවයෙන් නොවේ. බුදුවරයෝ ගාථාගීතිත බොජුන බැහැර කෙරෙත්. ඛණ්ඩ, ආයාසධර්මය ඇති කල්හි මේ පැවැත්මයි. (අකාප දෙය දුර ලා කාප දෙය ම වැලිදීම ආයාසයන්ගේ සවහාව යයි.)

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ම වූ සත්ත්ව කුකුස් ඇති රහත්වු මෙයින් අත්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද, පානයෙන් ද උවටත් කරව. පින් කැමැත්තකට ඒ කෙත වේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි අග්‍ගිකභාරද්‍රෝණි ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි. ... ආයුෂ්මත් භාරද්‍රෝණි කෙරෙණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ.

7. 1. 9.

සුඤ්චිකසුත්තය.

195. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි සුඤ්චිකා ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි සුඤ්චිකභාරද්‍රෝණි ඛණ්ඩය සුඤ්චිකා ගංතෙර ගිනි පුදයි. අග්‍ගිභෝමය කෙරෙයි. ඉක්බිති සුඤ්චිකභාරද්‍රෝණි ඛණ්ඩය ගිනි පුද අග්‍ගිභෝමය කොට හුතස්තෙන් තැගිට “කවරෙක් මේ යාගද්‍රව්‍යයෙහි වළඳන්නේ වේ ද?”යි භාත්පස සිවුදිගුත් බැලී ය. සුඤ්චික-භාරද්‍රෝණි ඛණ්ඩය එක්තරා රුක්ඛලෙක හිස වටා පෙරෙවි වැඩහුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දැක වමනින් යාගද්‍රව්‍යයෙහි ගෙණ දකුණතින් කෙණ්ඩිය ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.

අථ බො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාර්ථස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පදසද්දෙන සිසං විවරි.

අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාර්ථො බ්‍රාහ්මණො මුණෙඛා අයං භවං මුණෙඛකො අයං භවනති තතොව පුත නිවතනිතුකාමො අහොසි. අථ බො සුඤ්ඤික-භාරද්වාර්ථස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි: මුණෙඛාපි හි ඉධෙකච්ච බ්‍රාහ්මණා භවනති. යනනුතාහං තං උපසඛකම්භා ජාතීං පුච්ඡෙය්‍යනති. අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාර්ථො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවනතං එතදවොච: කිංඡචෙචා භවනති.

[භගවා:]

මා ජාතීං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ කථාං භවෙ ජායති ජාතවෙදො,
නිවා කුලිතොපි මුනී ඛිනිමා අභානියො හොති නිරිතියෙධො.

සච්චන දතො දමසා උපෙතො වෙදනතගු වුසිතබ්‍රහ්මවරියො,
යඤ්ඤපනිතො තමුපචගයෙථ කාලෙන සො ජුහති දඬුණියොයාති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභා සුසිඨං සුත්තං මමසිදං යං තාදිසං වෙදගුමඤ්ඤාමි,
කුමහාදිසානං හි අදස්සතෙන අඤ්ඤා ජතො භුඤ්ඤති හව්‍යසෙසනති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

භුඤ්ඤතු භවං ගොතමො. බ්‍රාහ්මණො භවනති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතං මෙ අහොජතෙය්‍යං සම්පස්සනං බ්‍රාහ්මණ තෙසධමෙමා,
ගාථාභිනිතං පනුදනති බුභා ඛමෙම සති බ්‍රාහ්මණ වුතතිරෙසා.

අඤ්ඤත ව¹ කෙවලිතං මහෙසිං ඛිණ්‍යාවං කුකුඤ්චවවුපසනතං,
අනෙතන පාතෙන උපධිහස්ස ඛෙතතං හි තං පුඤ්ඤපෙකඛස්ස හොතිති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අථ කස්ස වාහං හො ගොතම ඉමං හව්‍යසෙසං² දමමිති.

[භගවා:]

ත බ්‍රාහ්මණං³ බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහමකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යස්සෙසො හව්‍යසෙසො² භුතො සම්මා පරිණාමං ගච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤානු බ්‍රාහ්මණ⁴ තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා. තෙන හි කිං බ්‍රාහ්මණ තං හව්‍යසෙසං² අපාහරිතෙ වා ඡඤ්ඤිති අපපාණකෙ ව්‍ය උදෙක ඔපිලාපෙතිති.

1. වෙ - PTS.

2. හව්‍යසෙසං - මජ්ඣ. සං.

3. ත බ්‍රාහ්මණං - මජ්ඣ. PTS.

4. බ්‍රාහ්මණාහි - තජ්ඣ. සං.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්චිකභාරද්වෘජ බමුණාගේ පියහසින් සිය විවර කළ සේක.

ඉක්බිති සුඤ්චිකභාරද්වෘජ බමුණු මේ හවත් මුඩු වූවෙක. මේ හවත් මුණ්ඩකයෙකැ යි. එතැනින් ම පෙරළා යනු කැමැති විය. එකල්හි සුඤ්චික-භාරද්වෘජ බමුණාහට “මෙහි මුඩු වූ ද ඇතැම්හු බමුණු වෙති. මම ඔහු වෙත ඵලඹ ජාතිය විවාරන්නෙමි තම් මැනවැ”යි මේ සිත විය. ඉක්බිති සුඤ්චික-භාරද්වෘජ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඹයේ ය. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “හඳුන් කිතම් ජාති ඇත්තෙක් වේ දැ”යි තෙල කී ය.

[හඟවත්හු:]

ජාතිය තහමක් විවාරව (ශීලාදි) වරණය ම විවාරව. කාෂ්ටයෙන් එකානතයෙන් ගිනි හටගණි. එමෙන් ම පහත් කුලයෙහි උපන්නේ ද, උසස්කුලයෙහි උපන්නේ ද, වියඞ්වත් වූයේ කරුණු නො කරුණු දන්නේ ලජ්ජායෙන් පව් වළකා සිටියේ (ක්ෂණසුච) මූනි වෙයි.

යමෙක් (පරමාථ) සත්‍යයෙන් දැමුනේ ද, ඉඤ්ජිය දමනසෙන් යුක්ත ද, චතුමාගී සංඛ්‍යාත වෙදයෙහි පරතෙරට ගියේ ද, වෑස නිම වූ බමසර ඇත්තේ ද, යුතු කළ දත් ඇතියේ සුදුසු කල්හි ඔහු කැඳවන්නේ ය. හෙ තෙමේ (ඔහු කැඳවා දන් දෙන තැනැත්තේ) දක්ෂිණාභීයා කෙරෙහි යාග කෙරෙයි.

[බමුණු:]

වෙදයෙහි පරතෙරට පැමිණි එබන්දකු යම් හෙයෙකින් දකිමි ද, මා විසින් එකානතයෙන් මෙය මොනවට පුදන ලද්දේ වෙයි. මනා කොට (එහෙයින්) හොම කරණ ලද්දේ වෙයි. මුඛ වහන්සේ වැන්නවුන් නො දැක්මෙන් අන්දන හුතාවශෙෂය වළඳයි.

හවත් ගෞතම තෙමේ වළඳවා. හවත් තෙමේ බ්‍රාහ්මණයෙකි.

[හඟවත්හු:]

බමුණ, මා විසින් ගාථාභිනිත පායාසය වැළඳීම නිසි නො වේ. ආච්චගුද්ධිය දක්නවුන්ගේ මේ ස්වභාවයෙක් නො වේ. බුදුවරයෝ ගාථාභිනිතය බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, ආයඞ්ගමීය ඇතිකල්හි මේ පැවත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්හුත් කුකුස් ඇති රහත්හු මෙයින් අත්‍ය ආහාරයෙන් ද පානයෙන් ද උවටන් කරව. පින් කැමැත්තහුට ඒ කෙත වේ.

[බමුණු:]

හවත් ගෞතමයෙනි, එසේ තම් මම කවරකුට මේ හුතාවශෙෂය දෙමි ද?

[හඟවත්හු:]

බමුණ, තථාගතයන්ගේ හෝ තථාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ පරිණාමය හැරපියා අන් යමකු විසින් මේ හුතාවශෙෂය වළඳන ලද්දේ මැනවින් පැසීමට යන්නේ තම්, බමුණ, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොවිහි මහණ බමුණන්සියෝ දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි. බමුණ, එසේ වී තම් තෙපි ඒ හුතාවශෙෂය තණ තැති බිලෙක හෝ දළව. පණුවන් නැති දියෙක හෝ පා කොට හරුව.

අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො තං භව්‍යසෙසං¹ අපජාණකෙ උදකෙ ඔපිලාපෙසි. අථ බො සො භව්‍යසෙසො උදකෙ පකඛිතෙනා විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්කුපායති, සමපට්ඨායති. සෙය්‍යථාපි නාම ථාලො දිවස¹.. සන්තතෙනා උදකෙ පකඛිතෙනා විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්කුපායති, සමපට්ඨායති, එවමෙව සො භව්‍යසෙසො උදකෙ පකඛිතෙනා විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්කුපායති, සමපට්ඨායති.

අථ බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඩිතං බො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරං බ්‍රාහ්මණං භගවා ගාථාහි අජ්ඣාමාසි:

මා බ්‍රාහ්මණ දුරුසමාදහානො සුද්ධං අමඤ්ඤි ඛනිද්ධා හි එතං,
ත හි තෙන සුද්ධං කුසලා වදන්ති යො බාහිරෙන පරිසුද්ධිමිචෙත්.

හිඤ්ඤා අහං බ්‍රාහ්මණ දුරුද්දහං අජ්ඣාතනමෙව ජලයාමි² ජොතිං,
නිව්චග්ගිනි³ නිව්චසමාහිතතො අරහං අහං බ්‍රහ්මචරියං වරුමි.

මානො හි තෙ බ්‍රාහ්මණ බාරිභාගේ කොධො ධුමො භසමති මොසවජ්ජං,⁴
ජිව්හා සුජා හදයං ජොතිට්ඨානං අත්තා සුදත්තා පුරිසස්ස ජොති.

ධමමො රහදො බ්‍රාහ්මණ සීලතිඤ්ඤා අනාචිලො සබ්බි සතං පසඤ්ඤා,
යඤ්ඤා භවෙ වෙදගුණො සිත්තා අනුලලගන්තා⁵ව තරන්ති පාරං.

සච්චං ධමමො සංයමො බ්‍රහ්මචරියං මජ්ඣෙසිනා බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මපත්ති,
සතුජ්ජභුතෙසු තමො කරෙහි තමහං තරං ධමමසාරීති බ්‍රාමිති.

එවං චුතො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං හො හොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරෙ ව පනායස්මා භාරද්වාරො
අරහතං අහොසිති.

7. 1. 10.

බහුබිතුසුතනං.*

196. එකං සමයං භගවා නොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසම්චිතසණේඛ.
තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරස්ස භාරද්වාරජගොභාසස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
වතුදුස බලිවද්දු⁶ නට්ඨා හොන්ති. අථ බො භාරද්වාරජගොතො බ්‍රාහ්මණො
තෙ බලිවද්දෙ⁵ ගවෙසන්තො යෙන සො වතසණේඛා තෙනුපසඬකම්.
උපසඬකම්ඤ්ඤා අදුස භගවන්තං තසම්චිතසණේඛ නිසිත්තං පලලඛනං
ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ණිධය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා. දිස්වාත
යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤ්ඤා භගවතො සන්තිකෙ ඉමො
ගාථායො අභාසි:

1. දිවසං - මජ්ඣං ගාථාය, සීමු. PTS. 2. අජ්ඣාතනමෙවුජ්ජලයාමි - මජ්ඣං. 3. නිව්චග්ගිනි
කාචි, 4. තසමනිමෙමාසමජ්ජං - ස්‍යා. 5. අනුලලා ගන්තාම - PTS. 6. බලිවද්දු -
මජ්ඣං.

* බහුබිති සුතනං - සීමු 1. 2.

ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩය ඒ හුතාවශෙෂය පණ්ණවත් නැති දිශෙහි පා කොට හැරියේ ය. එකල්හි ඒ හුතාවශෙෂය දිශෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණ ශබ්දය පවත්වයි. විචි විචි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. යම්කෙසේ දහවල් තැවුන හිච්ච දිශෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වා ද, විචි විචි යන අනුකරණ ශබ්ද පවත්වා ද, දුමා ද, බෙහෙවින් දුමා ද, එසෙසින් ම ඒ හුතාවශෙෂය දිශෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. විචි විචි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩය තෙමේ සංවෙගයට පැමිණියේ හටගත් ලොමුදහගැනුම් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩයට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාථායෙන් වදාළ සේක:

ඛණ්ඩ, දර දවමින් ශුද්ධියක් නහමක් හඟුව. යම් හෙයකින් මේ දර දූවීම ආයාසීඛණියෙන් බැහැර ද (එහෙයින්). බාහිර වූ දර දූවීමෙකින් පිරිසිදුබව යමෙක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ දර දූවීමෙන් පිරිසිදු බවක් දක්‍ෂ වූ ආයාසීයෝ නොම කියත්.

ඛණ්ඩ, මම දර දූවීම අත්හැර සවසන්තානයෙහි ම ඥානාත්මය දල්වමි. අතීත් වූ මම නිති (දූල් වූ) ගිනි ඇත්තෙමි නිති සංයතයින් ඇත්තෙමි බබ්බර කෙරෙමි.

ඛණ්ඩ, නාගේ මාතය නවුස්පිරිකරබර වේ. ක්‍රොධය දුම වේ. මූෂා බිණීම හල වේ. දිව හැන්ද ය. හෘදය ගිනි දූල්වෙන තැන ය. පුරුෂයාගේ ලොකවට දූමුණු සිත ගින්න වේ.

වෙදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයාසීයෝ යම් තැනෙක ස්නානය කළාහු නොතෙත් සිරුරු ඇත්තෝ නිවන් තමාහි පරතෙරට එකාන්තයෙන් යෙද්ද, ඛණ්ඩ, බමිය තෙමේ සිල් තමාහි තොටු ඇති වෙසෙසින් පහත් වූ උතුම් සත්පුරුෂයන් විසින් පසස්තා ලද (එබඳු) ජලාසයෙහි.

ඛණ්ඩ, වෘක්ෂත්‍යය ද, (දිට්ඨි, සංකප්ප, වායාම, සති, සමාධි සංඛ්‍යාත) බමිය ද, (කම්මන්ත ආජීව සංඛ්‍යාත) සංයමය ද (යන මේ) බබ්බර නම් වේ. මෑද ඇසුරු කළා ලෙට්ඨ ප්‍රතිපත්ති ය යි. ඒ (තෙමි) සෘජු වූ රහතුන්ට නමස්කාර කරව. මම ඒ මිනිසා දහමිහි හැසිරෙන්නෙකැ යි කියමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සුඤ්ඤිකභාරදාය ඛණ්ඩය තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි.... ආයුෂමත් භාරදාය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 10.

ඛණ්ඩානුසූත්‍රය.

196. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දහවීමෙහි එක්තරු වතලාහබෙක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරු භාරදාය ගොත්‍ර ඛණ්ඩය කෙතකුන්ගේ ගොන්හු තුළස් දෙනෙක් තටුවාහු වෙන්. ඉක්බිති ඒ භාරදාය ගොත්‍ර ඛණ්ඩය තෙමේ ඒ ගොණුන් සොයමින් ඒ වතලාහබට පැමිණියේ ය. එළඹ ඒ වතලාහබෙහි උඩු කය කෙලින් තබා (කම්මහන්=) අභිමුඛ කොට සිටි එළවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කිය

න හි¹ නූතිමස්ස සමණස්ස බලිවද්ද, වතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නූතිමස්ස සමණස්ස තිලා බෙහතස්මිං² පාපකා³,
එකපණණා දුපණණා⁴ ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නූතිමස්ස සමණස්ස තුවජ්ඣකොට්ඨස්මිං⁵ මුසිකා,
උස්සොලුතිකාය තච්චන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නූතිමස්ස සමණස්ස සන්ඨාරෙ සත්තමාසිකො,
උප්පාටකෙහි⁶ සංජනෙතා තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නූතිමස්ස සමණස්ස විධිවා සත්තධිතරෙ,
එකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නූතිමස්ස සමණස්ස පිඛිගලා තිලකාහතා,
සොහනං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නූතිමස්ස සමණස්ස පච්චුසවති ඉණ්ඤාසිකා,
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනායං සමණො සුඛිති.

[භගවා:]

න හි මයං බ්‍රාහ්මණ බලිවද්ද, වතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛි.

න හි මයං බ්‍රාහ්මණ තිලා බෙහතස්මි පාපකා
එකපණණා දුපණණා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මයං බ්‍රාහ්මණ තුවජ්ඣකොට්ඨස්මිං මුසිකා,
උස්සොලුතිකාය තච්චන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මයං බ්‍රාහ්මණ සන්ඨාරෙ සත්තමාසිකො,
උප්පාටකෙහි සංජනෙතා තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මයං බ්‍රාහ්මණ විධිවා සත්තධිතරෙ,
එකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

න හි මයං බ්‍රාහ්මණ පිඛිගලා තිලකාහතා,
සොහනං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො⁹ සුඛි.

1. නහ - සබ්බභා සිවු. සා. හි 2. 2. බෙහතස්මි - මජ්ඣ. සා. 3. පාපිකා - සිවු. PTS, සා. හි 2 4. දව්පණණා - සිවු. PTS. 5. තුවජ්ඣකොට්ඨස්මි - මජ්ඣ. සා. 6. උප්පාදකෙහි - සිවු. සා. 7. පුත්ත - සිවු. සා. 8. පොථෙති - සා. 9. බ්‍රාහ්මණ - සා, PTS.

(මාගේ) ගොන්හු තුළද්දෙනෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මේ මහණහට එකානතයෙන් (එබන්දෙක්) නැත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

යම් හෙයෙකින් මේ මහණහට ලාමකවූ තල ද කොළ එකක් දෙකක් පමණ ඉතිරි වූ තල ද එකානතයෙන් තැන් ද, එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

(මාගේ) හිස් වූ ධාන්‍යාගාරයෙහි මිශේ අධිකොනසාහයෙන් තටත්. මේ මහණහට එකානතයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

සත්මසක් පමණ වූ (මාගේ) තණ ඇතිරිය එහි ම හටගත් ප්‍රාණීන්-ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය මේ මහණහට එකානතයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සැප ඇත්තෙකි.

එක පුතකු ඇත්තාවූ ද පුතුන් දෙදෙනකුත් ඇත්තාවූ ද, වැන්දඹු වූ දුහු සත් දෙනෙක් (මට මෙන්) මේ මහණහට එකානතයෙන් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලීන් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (මාගේ බැමිණි නොමෝ) නිදිගත් මා පයින් ගසා පුබුදුවයි. මේ මහණහට එකානතයෙන් එබන්දෙක් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

අලුයම්හි නය හිමියෝ දෙවු, දෙවු යයි මේ මහණහට (මට මෙන්) එකානතයෙන් වොදනා නො ම කෙරෙත්. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

[හඟවන්හු:]

බමුණ, (තාගේ) ගොන්හු තුළද්දෙනෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, කෙතෙහි ලාමක වූ තල ද එකක් දෙකක් කොළ ඉතිරි වූ තල ද මට නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, (තාගේ) හිස් වූ ධාන්‍යාගාරයෙහි මිශේ මහත් උත්සාහයෙන් තටත්. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, සත්මසක් වූ (තාගේ) තණඇතිරිය එහි ම උපත් ප්‍රාණීන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත්තේ ය. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, එක් පුතකු ඇත්තාවූ ද, දෙපුතු කෙනෙකුත් ඇත්තාවූ ද වැන්දඹු වූ දුහු සත්දෙනෙක් (තට මෙන්) මට නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලීන් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (තාගේ බැමිණිය) නිදි ගත් තා පයින් ගසා පුබුදුවයි. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

ත හි ලෙසං බ්‍රාහ්මණ පච්චුසලති ඉණාසිකා,
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා සුඛිති.

එවං වුතෙන භාරද්වාජගොතොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොචා:
අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම තික්කුජ්ජතං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය
මුලහස්ස වා මග්ගං ආවිනෙබ්බය්‍ය අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය
වක්කුමනොතො රුපානි දක්ඛිනති, එවමෙවං හොතො ගොතමෙන අනෙක-
පරියායෙන ධමෙවා පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි
බම්බඤ්ච භික්ඛුසංඝිකඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලුත් බො භාරද්වාජගොතොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ
පබ්බජ්ජං අලුත් උපසම්පදං. අවිරුපසම්පන්නො ව පතායස්සා භාරද්වාජො
එකො වුපකට්ඨො අපසම්පන්නො ආනාපි පභින්නො විහරන්තො ත විරසෙව
යස්සත්ථාය කුලපුත්තො සම්මදෙව අගාරස්සා අනගාරියං පබ්බජන්ති,
තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහාසි බිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං තාපරං
ඉත්තතායාති අබ්භඤ්ඤාසී. අඤ්ඤාතරො ව පතායස්සා භාරද්වාජො අරහතං
අහොසිති.

අරහන්තවග්ගො පඨමො.

තත්‍රාද්දානං:

බතඤ්ජානී¹ව අකෙකාසං අසුඤ්ඤං ඛිලඛිතිකං,
අභිංසකං ජවා වෙව සුද්ධිකඤ්ඤෙව ව අගභිකා,
සුඤ්ඤිකං බහුබිභුකෙන² ව තෙ දසාති.

2. උපාසකවග්ගො.

7. 2. 1.

කසිසුතනං.

197. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා මහමෙඝු විහරති දකඛිණා-
ශීරිසමි. එකනාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත. සමයෙන
කසිභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පඤ්චෙනොති නභග්ගසතාති පසුත්තාති
හොන්ති වප්පකාලෙ.

අථ බො භගවා පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචරමාදය යෙන
කසිභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස කම්මන්තො තෙනුපසඤ්ඤාමි. තෙන බො පත
සමයෙන කසිභාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිවෙසනා වත්තති. අථ බො භගවා
යෙන පරිවෙසනා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා එකම්මන්තං අට්ඨාසි.

බමුණ, අප්‍රයම නයතිමියෝ දෙවු දෙවු යයි (තට) වොදනා කෙරෙත්. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

මෙසේ වදල කල්හි භාරදාජගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුකු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මුලාවුවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නාහ යි අපුරෙහි තෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්හු ද දහම ද බික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසප්පව ලබමි වා.

භාරදාජගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලැබීය. උපසප්පව ලැබීය. උපසපත් වූ නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ එකලාව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙසු සිත් ඇති ව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙන් ද, මගබහිසර කෙලවර කොට ඇති ඒ නිරුතතර වූ රහත්බව නොබෝ කලෙකින් ම දුටුදුමියෙහි තමා විසින් ම විසිතුරු නුවණින් පසක් කොට එයට පාමිණ විසූහ. ජාතිය කෂය වූවා ය. බහිසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් ද වූහ.

අරහත්තවතීය පළමුවැනි යි.

එහි උඥානය:

බතඤ්ජානි, අකෙකාස, අසුඤ්ඤි, බිලබනික, අහිංසක, ජටා, සුඛික, අගනික, සුඤ්ඤික, බහුබිතු සුත්‍රය යි ඒ දසයෙකි.

2. උපායකවගීය.

7. 2. 1.

කසිසුත්‍රය.

197. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහබ දතව්වෙහි දකුණුගිටියෙහි එකනාලා නම් බමුණුනමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කසිභාරදාජ බමුණා විසින් චපුරණ කාලයෙහි පත්සියක් පමණ තගුල්හු යොදන ලද්දහු වෙති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන කසිභාරදාජ බමුණාගේ කමානතසථානය වෙත එළඹිසේක. එකල්හි කසිභාරදාජ බමුණාගේ බොජුන් දීම පවතී. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොජුන් දෙන තැනට එළඹි සේක. එළඹි එකත්පසෙක වැඩසිටි සේක.

අඤ්ඤා බො කසිභාරථාපො චූභවණො භගවන්තං පිණ්ඩාය සීතං. දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: අහං බො සමණ කසාමි ච වපාමි ච. කසිත්වා ච වපිත්වා ච භුඤ්ජාමි. තථෙපි සමණ කසස්ස ච වපස්ස ච කසිත්වා ච වපිත්වා ච භුඤ්ජස්සහි.

[භගවා:]

අහමපි බො චූභවණ කසාමි ච වපාමි ච කසිත්වා ච වපිත්වා ච භුඤ්ජාමිහි.

[චූභවණො:]

න බො පන මයං¹ පස්සාමි භොතො ගොතමස්ස යුගං වා නඛගලං වා එංගං වා පාවනං වා ඛලිවඤ්ඤෙ වා. අථ ච පන භවං ගොතමො එවමාහ: අහමපි බො චූභවණ කසාමි ච වපාමි ච කසිත්වා ච වපිත්වා ච භුඤ්ජාමිහි.

අථ බො කසිභාරථාපො චූභවණො භගවන්තං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසි:

කස්සකො පටිජානාසි න ච පස්සාමි තෙ කසිං,
කස්සකො පුච්ඡිතො චූභි කථං ජාතෙමු තං කසිනති?

[භගවා:]

සඤ්ඤාමිජං තපො චූච්ඤ්ඤාමි පඤ්ඤාමි යුගතඛගලං,
තිරි² ඊසා මනො යොතනං සති මෙ එංගපාවනං.

කායගුණො වච්ඡගුණො ආහාරෙ උදරෙ යතො,
සච්චං කඤ්ඤාමි නිද්දනං සොරච්චං මෙ පමොචනං.

විරියං මෙ චූරධොරයානං යොගකෙකම්මාඛවාහනං,
ගච්ඡති අනිවර්තනතං යඤ්ඤා ගන්තවා න සොචති.

එවමෙසා කසි කථාසා සා හොති අමතපථලා,
එතං කසිං කසිත්වාන සබ්බද්දකම්මා පමුච්චති.

[චූභවණො:]

භුඤ්ජානු භවං ගොතමො. කස්සකො භවං³, යඤ්ඤා⁴ භවං ගොතමො අමතපථලං කසිං⁵ කසතිහි.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතමෙව අභොජනෙය්‍යං සම්පස්සනං චූභවණ් නෙසබ්බමො,
ගාථාභිනිතං පනුදන්ති චූඤ්ඤා ඛමෙව සති චූභවණ් චූඤ්ඤාමි.

අඤ්ඤාන ච කෙවලිතං මහෙසිං ඛිණ්ණාසවං කුකුඤ්ඤා චූඤ්ඤානං,
අනෙතන පානෙන උපට්ඨාසස්ස බෙත්තඤ්ඤා නා
පුඤ්ඤාපෙකම්මස්ස⁶ හොතිහි.

1. නබොමසං - මජ්ඣ. PTS. 2. තිරි - මජ්ඣ. PTS. 3. භවංගොතමො - PTS.
4. යං - මජ්ඣ. PTS. 5. කසිනති කඤ්ඤා - ස්‍ය. 6. පුඤ්ඤාපෙකම්මස්ස - සීල 1. 2.

කසිභාරදාජ බමුණු තෙමේ පිඬු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්කේය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කිය. මහණ, මම වතාහි සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි. මහණ, තෙපි ද සැම ද කරව. වැපිරීම ද කරව. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳව.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මමත් සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි.

[බමුණු:]

අපි භවත් ගෝසුමිනුගේ විශදණ්ඩ හෝ තඟුල හෝ හිවැල හෝ කෙටිට හෝ ගොනුන් හෝ තො ම දකුම්භ. එහෙත් භවත් ගෝසුමි තෙමේ “බමුණ, මමත් සැම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සැම ද කොට වැපිරීම ද කොට වළඳමි” යි මෙසේ කියයි.

ඉක්කිති කසිභාරදාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

ගොවියෙකැ යි පිළින කෙරෙහි. මුඛගේ සිසැමක් තොම දකිමි. ගොවියෙක් දැ යි (අප විසින්) විචාරණ ලද (මොබ) කියනු මැනව. ඒ සිසැම කෙසේ දනුමෝ ද?

[භගවත්හු:]

සැදහැ බිජුවට ය. තපස වැස්ස ය. නුවණ මාගේ විශදණ්ඩ හා තඟුලය. ලජ්ජාව තඟුලියය. සිත යොත ය. සිතිය මාගේ හිවැල හා කෙටිට ය.

කායසුවරිතයෙන් ගොපිත වූයෙමි වාක්සුවරිතයෙන් ගොපිත වූයෙමි ආහාරයෙහි ද උදරයෙහි ද සංයත වූයෙමි සත්‍යයෙන් තෙළිම කරමි. අතීත්ඵල විමුක්තිය මාගේ මිදීම යි.

බුර ඉසිලීමෙහි සමත් වූ මාගේ ඒ විශ්කිය යම් භෑතකට ගොස් ශොක නොකෙරේ නම් ඒ නිවණට අභිමුඛ කොට පමුණුවනු ලබන්නේ නොනවතිමින් යෙයි.

මෙසේ මේ හිය සාත ලදී. ඒ හිය අමාපල ඇති වෙයි. මේ හිය සා සියලු දුකින් මිදෙයි.

[බමුණු:]

භවත් ගෝසුමි තෙමේ වළඳවා. යම් හෙයෙකින් භවත් ගෝසුමි තෙමේ අමාපල ඇති නියත් සා ද, එහෙයින් භවත් තෙමේ ගොවියෙකි.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මා විසින් ගාථානිතිත ආහාරය වැළඳීම නිසි නොවේ. ආථව-සුද්ධිය දක්නවුන්ගේ මේ ස්වභාවයෙක් නොවේ. බුදුවරයෝ ගාථානිතිත බොජුන බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, ආයතීධම්ම ඇති කල්හි මේ පාලැත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්මි වූ සත්හුත් කුකුස් ඇති රහත්හු මෙයින් අත්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද පානයෙන් ද උවටැත් කරව. පින් කැමැත්තහුව ඒ කෙන වේ.

එවං වූතෙන කසිභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්ථාපි හො
ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය මුලුභස්ස
වා මග්ගං ආවිකේඛය්‍ය අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛු-
මනො රූපානි දක්ඛිනානි, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන
ධම්මො පකාසිතො. එසාභං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්සථ
භික්ඛුසංඝස්සථ. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

7. 2. 2.

උදයපුත්තං.

198. ඝාචජ්ජියං—

අථ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන
උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසංඝමි අථ බො උදයො
බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. දුතියමපි බො භගවා
පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස
නිවෙසනං තෙත්තපසංඝමි. දුතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො
පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. තතියමපි බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා
පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසංඝමි.
තතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙත්වා
භගවන්තං එතදවොච: පකට්ඨකොයං¹ සමණො ගොතමො පුනපුත්තං
ආගච්ඡතිති.

[භගවා:]

පුනපුත්තං චෙච වපන්ති බිජං පුනපුත්තං වස්සති දෙවරුජා,
පුනපුත්තං බෙතනං කසන්ති කස්සකා පුනපුත්තං ධිඤ්ඤමුපෙති රට්ඨං.

පුනපුත්තං යාවකා² යාවයන්ති පුනපුත්තං දුතපති දදන්ති,
පුනපුත්තං දුතපති දදිත්වා පුනපුත්තං සග්ගමුපෙති ණානං.

පුනපුත්තං බිරතිකා³ දුගන්ති පුනපුත්තං වචෙජා උපෙති⁴ මාහරා,
පුනපුත්තං කිලමති එඤ්ඤති ව පුනපුත්තං ගබ්භමුපෙති මඤ්ඤ.

පුනපුත්තං ජායති මියති ව පුනපුත්තං සිවපිකං හරන්ති,
මග්ගස්සථ ලඞ්ඛා අපුත්තබ්බවාය න පුනපුත්තං ජායති භුරිපඤ්ඤෙහි.

එවං වූතෙන උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං නවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

1. පකට්ඨයං - සක. පඤ්ඤාත්මයං. - සි. 2 2. යාවකා - සිමු 1, 2. අ. 3. බිරණිකා -
සිමු. 1. 2. අ. 4. වචෙජා උපෙති - සි 1, 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි කසිභාරද්‍රාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේද, වැසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේද, මං මූලාඩුවකුට මග කියා දෙන්නේ හෝ වේද, ඇත් ඇත්තෝ රු දක්නාහ සි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොයුම්හු ද දහම ද බික්සහණ ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 2.

උදයසූත්‍රය.

198. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. එකල්හි උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරුලිය. දෙවන දිනෙහි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. දෙවන දිනෙහි ද උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරුලිය. තෙවන දිනෙහි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. තෙවන දිනෙහි ද උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහිත් පුරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “රහයෙහි ගිජු වූ මේ මහණ ගොයුම් තෙමේ පුතපුතා ඒ ය”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු:]

(ගොවියෝ) පුතපුතා බිජුවට වපුරන් ම ය. වැස්ස පුතපුතා වයි. ගොවියෝ පුතපුතා කෙන සාත්. ධාන්‍ය පුතපුතා රටට පැමිණේ.

යදියෝ පුතපුතා ඉල්ලන්. දහපතීහු පුතපුතා දන් දෙත්. දහපතීහු පුතපුතා දන් දී පුතපුතා සව්භිසංචාරයට පැමිණෙත්.

කිරි දෙවන්නෝ පුතපුතා දෙවත්. වස්සා මව කරු පුතපුතා එළඹේ. (සතති හෙමේ) පුතපුතා කලාන්ත ද, කම්පිත ද වෙයි. බාල තෙමේ පුතපුතා ගාබට පැමිණේ.

පුතපුතා උපදිසි. මියෙයි. පුතපුතා සොහොනට ගෙණ යෙත්. නුවණැත්තේ නිවණ ලැබ පුතපුතා නූපදී.

මෙසේ වදාළ කල්හි උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 3.

දෙවතිතසුත්තං.

199. සාවජ්ඣයා—

තෙන බො පන සමයෙන භගවා වාතෙහි ආබාධිකො හොති. ආයස්මා ව උපවානො භගවතො උපට්ඨාකො හොති.

අථ බො භගවා ආයස්මන්තං උපවානං ආමනෙතසි: ඉඛිස මෙ නිං උපවාණ උණ්ණාදකා ජාතාහි ති.

එවං හතෙතති බො ආයස්මා උපවානො භගවතො පටිස්සුඤ්ඤා නිවාසෙඤ්ඤා පනත්චීවරමාදය යෙන දෙවතිතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා තුණ්ණිභුතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

අද්දසා බො දෙවතිතො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං උපවානං තුණ්ණිභුතං එකමන්තං සීතං. දිස්වාන ආයස්මන්තං උපවානං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

තුණ්ණිභුතො භවං තිට්ඨං මුණ්ණො සඛිසාච්චාරතො,
කිං පජ්ඣාතො කිං එසං කීනනු යාචිතුමාගගොති?.

[උපවානො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ වාතෙහාබාධිකො මුනි,
සථෙ උණ්ණාදකං අජි මුනිතො දෙහි බ්‍රාහ්මණ.

පුජ්ඣො පුජනෙය්‍යානං සකකරෙය්‍යානං¹ සකකතො,
අපචිතො අපවෙය්‍යානං² තස්ස ඉච්ඡාමි ගාතවෙති.

අථ බො දෙවතිතො බ්‍රාහ්මණො උණ්ණාදකස්ස කාර්ථං පුරිසෙත ගාහාපෙඤ්ඤා³ එණ්ණිතස්ස ව පුට්ඨං ආයස්මතො උපවානස්ස පාදසි.

අථ බො ආයස්මා උපවානො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං උණ්ණාදකෙන නහාපෙඤ්ඤා උණ්ණාදකෙන එණ්ණිතං ආලොලෙඤ්ඤා භගවතො පාදසි. අථ බො භගවතො සො⁴ ආබාධො පටිපසස්මති.

අථ බො දෙවතිතො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි සමෙමාදනීයං කථං සාරුණීයං චිතිසාපෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි.

එකමන්තං නිසිනොතො බො දෙවතිතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි.

කජ්ඣ දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං කජ්ඣ දින්නං මහපථලං,
කථං හි යජමානස්ස කජ්ඣ⁵ ඉජ්ඣති දකඛණාති?

[භගවා:]

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදී සගගාපායඤ්ඤා පසාති,
අපො ජාතිකධයං පතොතා අභිඤ්ඤාචොසිතො මුනි.

1. සකකරෙය්‍යානං - සිමු. PTS සකකතෙය්‍යානං සි 1. 2. 2. අපච්ඡෙය්‍යානං - සිමු. අපච්ඡෙය්‍යානං ස්‍යා. 3. ක්‍යාපෙඤ්ඤා - මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. 'සො' ඉති කජ්ඣ, මජ්ඣ. 5. කථං - මජ්ඣ. PTS.

7. 2. 3.

දෙවහිත සූත්‍රය.

199. සැවැන්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතයෙන් හටගත් ආබාධ ඇති සේක. ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උපසංඝායක වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් උපවාන ඇමතු සේක. උපවාන, බලව, තෙපි මට උණුදිය (ලෑබෙන සැටියක්) දනිවු යි.

වහන්ස, එසේ ය යි කියා ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ දෙවහිත බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිශ්‍යබ්ද ව එකත්පසෙක සිටියේ ය.

දෙවහිත බමුණු තෙමේ නිශ්‍යබ්ද ව එකත්පසෙක සිටි ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන් දැක්කේ ය. දැක ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට ගෞරවයෙන් කීය:

හිස මුඩු කළ සහල සිවුරු පෙර වූ භවත් තෙමේ කුමක් පතමින් කුමක් සොයමින් නිශ්‍යබ්ද ව සිටිනෙහි ද, කුමක් ඉල්ලන්නට ඇයෙහි ද?

[උපවාන:]

බමුණ, ලොව අහිත් වූ සුගත වූ මුනිභ්‍යයන් වහන්සේ වාතයෙන් වූ ආබාධ ඇති සේක. ඉදින් උණුදිය ඇත් තම් මුනිභ්‍යයන් වහන්සේට දෙව.

පිදිය යුත්තන් විසින් පුදන ලද සත්කාර කටයුත්තන් විසින් සත්කාර කරණ ලද අපචිති (අපවායනා) කටයුත්තන් විසින් අපචිති කරණ ලද ඒ බුදුරජානන් වහන්සේට ගෙණ යන්නට (උණුදිය) කැමැත්තෙමි.

ඉක්බිති දෙවහිත බමුණු තෙමේ උණුදිය කදක් පුරුෂයකු ලවා ගත්වා සකුරුපිඩක් ද ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට පිදී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් උපවාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණුදියෙන් තාවා උණුදියෙන් සකුරු දිය කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිදී ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය සංසිදුනේ ය.

එකල්හි දෙවහිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් දෙවහිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගෞරවයෙන් කී ය:

දෙයධමීය කවරකුට දෙන්නේ ද? කවරකුට දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද? කෙබඳු අයුරකින් කවරකුට දෙන්නහුගේ දක්ෂිණාව සමෘද්ධි වේ ද?

[භගවන්හු:]

යමෙක් පෙර විසූ කදපිළිවෙළ දනී ද, සවයිය හා අපායන් දකී ද, වැලි ජාතික්‍ෂයසංඛ්‍යාත අභිත්තියට පැමිණියේ ද, මාග්ගිකයෙන් (වතුසං-තයා) දූත නිම වූ කිසි ඇත්තේ ද, කායමොහතොදි මොහගුණ යුක්ත ද,

එත්ථ දජ්ජා දෙය්‍යබ්බං එත්ථ දින්නං ටිහප්ඵලං,
එවං හි යජමානස්ස එවං ඉජ්ඣති දකඛිණාති.

එවං වුත්තෙ දෙවහිතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො බාරෙභු අජ්ජනගෙන
පාණ්‍යපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 4.

මහාසාලසුත්තං.

200. සාවච්ඡියං—

අථ බො අසාදානගේ බ්‍රාහ්මණමහාසාලො වුබො¹ වුබපාපුරණො යෙන
භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාද-
නීයං කථං සාරණීයං වීඨිසාරෙඤා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං
බො තං බ්‍රාහ්මණමහාසාලං භගවා එතදවොච. කීනභු ඤා බ්‍රාහ්මණ වුබො¹
වුබපාපුරණොති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

ඉධ මෙ හො ගොතම චන්තාරෙ පුත්තා. තෙ මං දුරෙහි සමුපුච්ඡ
සර් නික්ඛාමෙනතීති.

[භගවා:]

කෙන හි ඤා බ්‍රාහ්මණ ඉමො ගාථායො පරියාපුණ්ඤා සභායං
මහාජනකායෙ සන්තිපතීතෙ පුත්තෙභු ච සන්තිසිත්තෙභු භාසස්ස:

සෙහි ජාතෙහි තඤ්ඤං යෙසඤ්ච භවමිච්ඡිකං,
තෙ මං දුරෙහි සමුපුච්ඡ සාව වාරෙන්නි සුකරං.

අසන්නා කීර මං ජමමා තාත තාතාති භාසරෙ,
රක්ඛසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්ති² වයොගතං.

අසොච ජණෙණා නිබ්භාගො බාදනා අපනීයති,
බාලකානං³ පිතා ථෙරෙ පරිගාරෙස්ස හික්ඛති.

දුණෙඤ්ච කීර මෙ සෙයො යඤ්ඤා පුත්තා අතස්සවා,
චණ්ඩවි ගොණං වාරෙහි අථො චණ්ඩවි කුක්කුරං.

අකුකාරෙ පුරෙ හොති ගමනිරෙ ගාඛ මේධනි,
දුණ්ඤා අනුභාවෙන බලිතා පටිතිට්ඨති⁴.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවතො සන්තිකෙ ඉමො ගාථායො
පරියාපුණ්ඤා සභායං මහාජනකායෙ සන්තිපතීතෙ පුත්තෙභු ච
සන්තිසිත්තෙභු අභාසී.

1 'වුබො,' උංතං - මජ්ඣ. 2. තෙ ජහන්ති - මජ්ඣ. සන්. PTS 3. බාලානං - සී 1, 2.
4. පටිතිට්ඨති - මජ්ඣ.

මොහුට දෙයධර්මය දෙන්නේ ය. මොහුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. මෙසේ දෙන්නහුගේ දක්ෂිණාව මෙසේ සමාදාය වේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි දෙවනිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් භෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 4.

මහායාළ සූත්‍රය.

200. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති ජරාවට පත් වූ දිරි ගිය වසත්‍ර ඇති එක්තරා බමුණු-මහසලෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලගි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිති කටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හිඳගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසඵට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: බමුණ, කුමක්හෙයින් තෝ ජරාවට පත්වූයෙහි දිරි ගිය වසත්‍ර ඇත්තෙහි ද?

[බමුණ:]

භවත් භෞතමයෙනි, මෙහි මාගේ පුත්තු සතර දෙනෙහි. ඔහු අඹුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ මා ගෙයින් තෙරති යි.

[භගවත්තු:]

බමුණ, එසේ වී නම් තෝ මේ ගාථා ඉගෙන සභාවක මහජනසමූහයා රැස්වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කියව:

(මට දාව) උපන්නා වූ යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙණ සතුටු වූයෙම් ද, යම් කෙනකුත්ගේ අභිවාදාය පැතුයෙම් ද, ඔහු අඹුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ බල්ලෝ හුරකු (වළකන්නාක්) මෙන් මා වළකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රතුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙණේ සිටිමින්) මට පියානෙති පියානෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභොගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිරි ගියා වූ පරිභොග ධනය නැත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කෑමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙවල සිහසි.

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකිකරු ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සැරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සැරයටිය) සැබගොණකුදු වළකයි. වැලි සැබබල්ලකුත් (වළකයි.)

අඳුරෙහි පෙරවූ වෙයි. ගැඹුරෙහි (ගැඹුරැදියෙහි) පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් තැවත පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්බිති ඒ බමුණු මහජල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා ඉගෙන සභාවෙහි මහාජනයා රැස් වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කී ය.

“යෙහි ජාතෙහි නන්දියං යෙසංඤ්ච භවමිච්ඡිසං,
තෙ මං දුරෙහි සච්ඡව්ඡ සාව වාරෙතනි සුකරං.

අසන්නා කිර මං ජම්මා තාන තාතාති භාසරෙ,
රක්කසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣනති වයොගතං.

අස්සොව ජ්ණේණා නිබ්බාගො බාදනා අපනීයති,
බාලකානං පිතා ථෙරො පරාගාරෙසු භික්කති.

දණ්ඨොව කිර මෙ සෙයො යඤ්ච පුත්තා අතස්සවා,
වණ්ඨමපි ගොණං වාරෙති අථො වණ්ඨමපි කුකුරං.

අනුකාරෙ පුරෙ හොති ගමහිරෙ ගාම මෙධිති,
දණ්ඨස්ස අනුභාවෙන බලිතො පටිතිට්ඨති”ති.

අථ බො තං බ්‍රාහ්මණමහාසාලො පුත්තා සරං තෙමා තාගාපෙමා
පථෙවකං දුස්සයුගෙන අව්ඡාදෙසුං.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො එකං දුස්සයුගං ආදාය යෙන
භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්මා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං
කථං සාරණීයං විතිසාරෙතා එකමන්නං නිසිදි. එකමන්නං නිසිනො
බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්නං එතදවොච: ටීසං හො ගොතම
බ්‍රාහ්මණා තාම ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසාම. පටිගණනාහු මෙ
භවං ගොතමො ආචරියො ආචරියධනනති.¹ පටිගණනෙහි භගවා අනුකම්පං
උපාදාය.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්නං එතදවොච: අභික්කන්නං
හො ගොතම. -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙහු අප්පකග්ගෙ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතනති.

7. 2. 5.

මානස්සද්ධිසුතනං.

201. සාව්‍යජීයං—

තෙන බො පන සමයෙන මානස්සද්ධිං තාම බ්‍රාහ්මණො සාව්‍යජීයං
පටිවසති. සො තෙව මාතරං අභිවාදෙති. න පිතරං අභිවාදෙති. න ආචරියං
අභිවාදෙති. න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං
දෙසෙති. අථ බො මානස්සද්ධිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදභොසි: අයං බො සමණො
ගොතමො මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුතාහං යෙන
සමණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යං. සචෙ මං සමණො ගොතමො
ආලපිස්සති, අහමපි තං ආලපිස්සාමි. නො චෙ මං 'සමණො ගොතමො
ආලපිස්සති අහමපි තං තාලපිස්සාමිති.

1. , ආචරියභාගනති - සිඳු. 1.2.

(මට ද, ව) උපත්තානු යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙන සතුටු වූයෙමි ද, යම් කෙනකුත් ගේ අභිවාද්ධිය පැතුයෙමි ද, ඔහු ද අමුවත් හා සාකච්ඡා කොට ගෙන බල්ලෝ හුරකු (වළකන්නාක්) මෙන් මා වළකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රකුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙනෙහි සිටිමින්) මට පියානෙති, පියානෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභොගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිරා ගියා වූ පරිභොග ධනය නැත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කෑමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙහි සිහසි

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකිකරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සාරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සාරයටිය) සැබගොණකුදු වළකයි. වැලි සැබබල්ලකුත් (වළකයි.)

අයුරෙහි පෙරවූ වෙයි. ගැඹුරෙහි පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් තැවත පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්බිති පුත්‍රයෝ ඒ බමුණු මහසල්ලා ගෙට පමුණුවා නාචා වෙත වෙත වසත්‍රසුගමයෙන් පිදහ. එකල ඒ බමුණු මහසල්ලා තෙමේ එක් වසත්‍රසුගමයක් රැගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිව්වා, එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසල්ලා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, අපි බමුණෝ වෙමු. ඇදුරහුට ඇදුරුධනය සොයමිහ. මාගේ ඇදුරු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඇදුරුධනය පිළිගන්නා සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පාව නිසා පිළිගෙන වදාළ සේක.

ඉක්බිති ඒ බමුණු මහසල්ලා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතාවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා අද පටන් දිව් සෙන් හත් කරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 6.

මානන්දානුත්‍රය.

201. සැවැත්නුවර—

එකල්හි මානන්දානු නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. හෙතෙම මව නො ම වදී. පියා නො ම වදී. ඇදුරහු නො ම වදී. දෙටු බායා නො ම වදී.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක. ඉක්බිති මානන්දානු බමුණාහට මේ මහණගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලදු ව දහම් දෙසයි. මම මහණගොයුම් වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මෑතාව. ඉදින් මහණගොයුම් තෙමේ මට කථා කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා කරන්නෙමි. ඉදින් මහණගොයුම් තෙමේ මට කථා නො කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා නො කරන්නෙමි.

අථ බො මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා තුණ්හිභුතො¹ එකමන්තං අට්ඨාසි අථ බො භගවා නං තාලපි².
අථ බො මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො තායං සමණො ගොතමො කිඤ්චි ජාතාතීති
තතොව පුත නිවත්තිතුකාමො අහොසි.

අථ බො භගවා මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො වෙතසා වෙතොපරිචිතකක-
මඤ්ඤාය මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

න මාන බ්‍රාහ්මණා සාධු* අත්තිකසයිඛ බ්‍රාහ්මණ,
යෙන අජෙත අගඤ්ඤි³ තමෙවමනුබ්‍රාහ්මණයති†.

අථ බො මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො විතතං මෙ සමණො ගොතමො
ජාතාතීති තතොව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීනා භගවතො පාදානි
මුඛෙන⁴ පරිවුඛති, පාණිනි ව පරිසමොහති, නාමඤ්ච සාවෙති: 'මානස්ථොයොහං
හො ගොතම මානස්ථොයොහං හො ගොතමා'ති.

අථ බො සා පරිසා අබ්භුතවිතතජාතා අහොසි. අවජ්රියං වත හො
අබ්භුතං වත හො අයං හි මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො තෙව මාතරං අභිවාදෙති.
න පිතරං අභිවාදෙති න අභිවාදෙති න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති
අථ ව පත සමණෙ ගොතමෙ එවරුපං පරමනිපට්ඨාකාරං⁵ කරොතිති.

අථ බො භගවා මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: අලං බ්‍රාහ්මණ උට්ඨෙහි,
සකෙ අසතෙ නිසීද, යතො තෙ මහි විතතං පසන්නන්ති.

අථ බො මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො සකෙ අසතෙ නිසීද්ධා භගවන්තං
ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කෙසු න මානං කසිරුථ⁶ කෙසු වසා⁷ සගාරවො,
කාසසා අපචිතා අසසු කාසසා⁸ සාධු සුසුජිතා.

[භගවා:]

මාතරි පිතරි වාපි⁹ අපො ජෙට්ඨමහි භාතරි,
අභිවරියෙ වතුජංභි† තෙසු න මානං කසිරුථ.
තෙසු අසා සගාරවො තාසසු¹⁰ අපචිතා අසසු තෙවසසු සාධු සුජිතා¹¹.

අරහන්තෙ සිතිභුතෙ¹² කතකිච්චෙ අනාසවෙ,
නිහච්චෙ මානං අස්ථොයො තෙ තමසසා¹³ අනුතතරෙ.

එවං ටුතෙන මානස්ථොයො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච අභිකකන්තං
හො ගොතම, - පෙ - උපාසකං මං භවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජනගෙහ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

1. 'තුණ්හිභුතො' ඉති නප්ථි, සා. 2. තාලපති - සිමු, සා. 3. අගඤ්ඤි - මජ්. PTS.
4. මුඛෙන ව - මජ්. PTS. 5. නිපට්ඨකාරං - මජ්. සා. 6. මානං න - සිමු. 1.
7. කෙසු අසා - PTS. කථංසමසා - සා. 8. කාසසු - මජ්. PTS. 9. වාපි - මජ්.,
10. තාසසා - සිමු 2 11. තාසසු සාධු සුසුජිතා - මජ්. PTS. 12. සිතිභුතෙ - සා.
13. තමසසා - මජ්.

* න මානං බ්‍රාහ්මණා සාධු - සිමු 2. මජ්. සා. PTS. න මානං බ්‍රාහ්මණා සාධු - සි 1, 2.
† අනුබ්‍රාහ්මි - සි 1, 2. ‡ වතුජමහි, - සබ්බප්.

ඉක්බිති මාතස්තං බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි තිශ්‍යබද ව එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට කථා නොකළ සේක. ඉක්බිති මාතස්තං බමුණු තෙමේ මේ මහණගොයුම් තෙමේ කිසිත් නොදැනියි එතැනින් ම නැවත පෙරළා එනු කැමැත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම සිතින් මාතස්තං බමුණාගේ විභ්‍යාපරිචිතකීය දෑ මාතස්තං බමුණාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

බමුණ, මෙහි ප්‍රයෝජනයක් අපෙක්ෂා කරන්නුට මාතස්තං වැඩිම නොමැත. යම් ප්‍රයෝජනයක් හෙතු කොට ගෙන පැමිණියේ නම් එය ම සිදුකර ගන්නේ ය.

ඉක්බිති මාතස්තං බමුණු තෙමේ මහණගොයුම් තෙමේ මාගේ සිත දැනී යයි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹී. අතින් ද පිරිමදී. “භවත් ගෞතමයෙනි, මම මාතස්තං යෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මාතස්තං යෙමි” යි තම ද අත්වයි.

ඉක්බිති ඒ පිරිස “පින්වත්නි, ආයුධ්‍යයෙකි. පින්වත්නි, අද්භූතයෙකි. මේ මාතස්තං බමුණු තෙමේ මව නොම වදී. පියා නොම වදී. ඇඳුරුහු නොම වදී. දෙටුබැයා නොම වදී. එහෙත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු ඉතාම යටත් පහත් පැවැතුම් ඇති බවක් කෙරේ ය යි අද්භූත සිත් ඇති වූවා ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාතස්තං බමුණාට මෙය වදාළ සේක: බමුණ, පමණි. නැතිවුව. සිය අසුතෙහි හිඳ ගණුව. යම් හෙයකින් තාගේ සිත මා කෙරෙහි පහත් ද, (එහෙයින්).

ඉක්බිති මාතස්තං බමුණු තෙමේ සිය අසුතෙහි හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

කවර කෙනකුත් කෙරෙහි මාතස්තං නොකරන්නේ කවරකෙනකුත් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහු ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහු ද?

[භගවත්හු:]

මව කෙරෙහි ද, පියා කෙරෙහි ද, වැලි දෙටුබැයා කෙරෙහි ද, සිවුවැනි ව ඇඳුරු කෙරෙහි ද යි යන මොවුන් කෙරෙහි මාතස්තං නොකරන්නේ ය. මොවුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ය. ඔහු විසින් මොහු අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහ. ඔහු විසින් මොහු මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහ.

සිසිල් වූ කලකිසි ඇති ආසුව රහිත වූ නිරාභතර වූ ඒ රහතුන් (මාතස්තං) තද නොවී මාතස්තං තසා වදුව.

මෙසේ වදාළ කල්හි මාතස්තං බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පවත් දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 6.

පච්චනීකසුත්තං.

202. එවං මෙ සුභං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤිං විහරති ජේතවනෙ අනාඨිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ.

තෙන බො පන සමයෙන පච්චනීකසානො නාම බ්‍රාහ්මණො සාවඤ්ඤං පටිවසති. අථ බො පච්චනීකසානස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතද්දොසි. යනුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙහුපසඤ්ඤාමෙය්‍යං යං යදෙව සමණො ගොතමො භාසිස්සති, තං තදෙවස්සාහං පච්චනීකස්සනති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා අරේඛාකාසෙ වඩකමති. අථ බො පච්චනීකසානො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා භගවන්තං වඩකමන්තං අනුච්ඤාමමානො¹ භගවන්තං එතද්දොව: භණ් සමණ ධම්මන්ති

[භගවා:]

න පච්චනීකසානෙන සුච්ඡාතං සුභාසිතං,
උපකක්ඛිලිට්ඨවිතෙනන සාරඤ්ඤානුලෙඛ ව.

යො ව විතෙය්‍ය සාරඤ්ඤං අප්පසාදස්සව වෙනසො,
ආසාතං පටිතිස්සජ්ජ ස වෙ² ජස්සද්ද සුභාසිතන්ති.

එවං චුතො පච්චනීකසානො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතද්දොව: අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 7.

නවකමමිකසුත්තං.

203. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාභරස්මිං වනසණ්ඨෙ.

තෙන බො පන සමයෙන නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො තස්මිං වනසණ්ඨෙ කම්මන්තං කාරුපෙති. අද්දසා බො නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං අඤ්ඤාභරස්මිං සාලරුකඤ්ඤාමි නිසින්නං පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණාස පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. දිස්වානස්ස එතද්දොසි: අහං බො පන³ ඉමස්මිං වනසණ්ඨෙ කම්මන්තං කාරුපෙන්නො රමාමි. අයං සමණො ගොතමො කිං කාරුපෙන්නො රමතිති.

අථ බො නවකමමිකභාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි උපසඤ්ඤාමිතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාමි.

කෙ හු කම්මන්තා කසිරන්ති⁴ භික්ඛු සාලවතෙ තව,
යදෙකකො අරඤ්ඤාස්මිං රතිං විජ්ජෙ ගොතමාති.⁵

1 අනුච්ඤාමමානොනානුච්ඤාමිතා - මජ්ඣ. PTS 2. සවෙ - ස්‍යා. 3. "පන" ඉති කථි - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS, 4. කසිරන්ති - මජ්ඣ. 5. විජ්ජෙ ගොතමාති - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.

7. 2. 6.

පච්චනික සූත්‍රය.

202. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවත නම් වූ අනෙපිඬු සිවුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පච්චනිකසාත නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ඉක්බිති පච්චනිකසාත බමුණාගට “මම මහණ ගොයුම්හු වෙත ඵලඹින්නෙමි නම් මැනවි. මහණ ගොයුම් යමක් යමක් ම කියන්නේ ද, මම ඔහුගේ ඒ ඒ වදනට ම විරුද්ධ වන්නෙමි”යි මේ අදහස විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබ්‍වස සක්මන් කරණ සේක. එවිට පච්චනිකසාත බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු ඵලඹියේ ය. ඵලඹ සක්මන් කරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුව සක්මන් කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ශ්‍රමණයෙනි දහම් දෙසනු මැනවැ”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු.]

පච්චනිකසාත වූ කිලිට්ඨිත් ඇති කරණුහන්රියකරණය බහුල කොට ඇති පුද්ගලයා විසින් සුබ්‍යසි දහම මොනවට නො දනහැක්කේ ය.

යමෙක් සිතේ අප්‍රසාදය ද බලාවෙරය ද දුරු කොට සාරමහය බැහැර කොට (සිටියේ ද) හෙ තෙමේ එකානනයෙන් සුබ්‍යසි දහම දැන ගන්නේ ය.

මෙසේ වදාළ කල්හි පච්චනිකසාත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා!

7. 2. 7.

නවකමමික සූත්‍රය.

203. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභැබෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි නවකමමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ ඒ වනලාභැබෙහි කමානන කරවයි. නවකමමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ එක්තරු සල්ලාකක්-මුල උඩුකය කෙළින් තබා (කමටහනට) අභිමුඛ කොට සිටි ඵලවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක ඔහුට “මම වතාහි කමානන කරවමින් මේ වනලාභැබෙහි සිත් අලවමි. මේ මහණගොයුම් තෙමේ කුමක් කරවමින් සිත් අලවා දූ”යි මේ අදහස වී ය.

ඉක්බිති නවකමමිකභාරද්වාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලඹියේ ය. ඵලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහණ, ඔබවහන්සේ විසින් මේ සල්වෙනෙහි නිත්‍ය කමානනයෝ කරණු ලැබෙද්දී? ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙනින් මේ වෙනෙහි හුදෙකලා ව ඇල්ම විඳිති ද? (එහෙයින්) මෙසේ විචාරමි.

න¹ මෙ වතසමි. කරණීයමනි උච්ඡින්නමුලං මෙ වතං විසුකං,
සවාහං² වතෙ නිබ්බතපො විසල්ලො එකො රමෙ අරතිං විප්පහායාති.

එවං චූතෙන නවකමමිකභාරදවාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං. එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතමි - පෙ - උපාසකං මං භවා ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසූතනං

204. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමි.
වතසණේඛ.

තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරසං භාරද්වාජගොතනස්ස.
බ්‍රාහ්මණස්ස සම්බ්‍රුලො අනොවාසිකා කට්ඨභාරකා³ මාණවකා යෙන සො⁴
වතසණේඛා තෙනුපසඛකමිසු. උපසඛකමිඤ්ඤා අද්දසංසු භගවන්තං තසමි.
වතසණේඛා නිසින්නං පල්ලඛකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං
උපට්ඨපෙඤ්ඤා.

දිස්වාත යෙන භාරද්වාජගොතනො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමිසු.
උපසඛකමිඤ්ඤා භාරද්වාජගොතනං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුං: යග්ගෙස භවං
ජාතෙය්ස⁵ අසුකසමි වතසණේඛා සමණො⁶ නිසින්නො පල්ලඛකං ආභුජ්ඤා
උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤාති.

අථ බො භාරද්වාජගොතනො බ්‍රාහ්මණො තෙහි මාණවකෙහි සද්ධං යෙන
සො වතසණේඛා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිඤ්ඤා අද්දසං බො භගවන්තං
තසමි. වතසණේඛා නිසින්නං පල්ලඛකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා. දිස්වාත යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛක-
මිඤ්ඤා භගවන්තං ගාථාහි අජ්ඣාසාසි:

ගමතිරරුපෙ බ්‍රහ්මහරවෙ වතෙ සුඤ්ඤං අරඤ්ඤං විජතං විගාහිය,
අනිඤ්ඤමානෙන සිතෙන⁷ වග්ගුතා සුචාරුරුපං⁸ වත භික්ඛු කායසි.

න යජ්ඨ ගිතා න පි යජ්ඨ වාදිතං එකො අරඤ්ඤා වතමසිසිතො මුනි,
අචේරරුරුපං පටිභාති මං ඉදං යදෙකකො පිතිමතො වතෙ වසෙ.

මඤ්ඤමහං⁹ ලොකාධිපති සභව්‍යතං¹⁰ ආකඛමානො තිදිවං අනුත්තරං,
කසමා භවං විජතමරඤ්ඤමසිසිතො තපො ඉධ කුබ්බසි¹¹ බ්‍රහ්මපත්තියාති.

1. න ච මෙ - සිමු 1. සෘ. 2. සොහං - PTS. 3. කට්ඨභාරකා නාම - සිමු 1. 2. 4 සොති
නනි - මජ්ඣ. 5. ජාතෙය්සා - මජ්ඣ. 6. සමණො ගොතමො - සෘ. 7. භික්ඛු -
සෘ. 8. සුචාරුරුපං - අවසා. 9. මඤ්ඤමහං - PTS. 10. ලොකාධිපති සභව්‍යතං - සිමු 1.
ලොකාධිපති සභව්‍යතං - PTS. මජ්ඣ. සෘ. 11. කුබ්බසි - මජ්ඣ.

මට මේ වෙනෙහි කටයුත්තක් නැත. මාගේ කෙලෙස්වනය මුලුසුන් කරණ ලද්දේ ය. පහව ගිය (කෙලෙස්) කටු ඇත්තේ ය. ඒ මම නිකෙලයි ව පහ ව ගිය (රුහාදි) හුල් ඇති ව (ප්‍රානාසෙනසුන්හි හා භාවනාවෙහි) නොඇල්ම වෙසෙසින් පහ කොට මේ වෙනෙහි එකලාව සිත් අලවා වෙසෙමි.

මෙසේ වදලු කල්හි නවකමිකභාරආච්ච බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසූත්‍රය

204. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනව්වෙහි එක්තරු වතලාහැබෙක වැඩවසන සේක.

එකල්හි එක්තරු භාරදවාජගොත්‍ර බමුණකුගේ අතැවැසි වූ දර ගෙනෙන බොහෝ මාණවකයෝ ඒ වතලාහැබ වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ වතලාහැබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙලින් තබා අභිමුඛ කොට සිහි එළවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දෑක භාරදවාජගොත්‍ර බමුණා වෙත එළඹියහ. එළඹ භාරආච්චගොත්‍ර බමුණාහට “භවත් තෙමේ දන්නේ ද? අසවල් වතලාහැබෙහි මහණෙක් පලක් බැඳ උඩුකය කෙලින් තබා සිහිය අභිමුඛ කොට එළවා හුන්නේ ය”යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාරදවාජගොත්‍ර බමුණු ඒ මණෙවුන් සමග ඒ වතලාහැබ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ වතලාහැබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙලින් තබා අභිමුඛ කොට සිහි එළවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දෑක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය;

ශ්‍රමණයෙනි, හිස් වූ, ජනයාගෙන් තොර වූ, අරණ්‍යයට පිවිස ගැඹුරු සවභාවය ඇති බොහෝ සෙයින් බිය එළවන මේ වෙනෙහි තොසැලෙන සරිර වූ මනහර සිරුරෙන් යුක්ත ව එකානනයෙන් සොදුරු සවභාවය ඇති ධ්‍යාන කෙරෙහි.

යම් නැතෙක හි ගැසුම් නැද්ද, යම් නැතෙක වැසුමෙකුත් නැද්ද, (එබඳු වූ මේ) වෙනෙහි සම්ඥමුනි තෙමේ හුදෙකලා ව ව්‍යාසෙනසුන් ඇසුරු කෙළේ ය. යම් හෙයකින් එකලා ව ම නුටුසින් ඇති ව වෙනෙහි වෙසෙන්නේ ද, (එහෙයින්) මෙකරුණ පුද්ගමයක් සේ මට වැටහෙයි.

ද්‍රෝකාධිපති බ්‍රහ්මයා හා සහභාවය වූ නිරුත්තර බඩලොව පනමින් (වෙනෙහි වෙසෙහි යයි) මම හඟිමි. (හැතහොත්) භවත් කුමක් හෙයින් ජනයා කෙරෙහි තොර වූ වනය ඇසුරු කෙළේ ද? බ්‍රහ්මලොකෝත්පත්තිය පිණිස මෙහි තාපස් කෙරෙහි ද?

[භගවා:]

යා කාචි කඛිං අභිනන්දනා වා අනෙකධාතුසු පුඤ්ඤාදිසිතා,
අඤ්ඤාණමුලප්පභවා පජ්ජමිතා සබ්බා මයා බ්‍රහ්මකතා¹ සමුලිකා.

සවාහං අකඛිං අසිතො අනුපයො සබ්බෙසු ධම්මෙසු විසුඤ්ඤානො,
පප්පුයා සමොධිමනුතතරං සිවං ක්කායාමහං බ්‍රාහ්මණ² රහො විසාරදෙති.

එවං වුතෙන භාරද්වාජගොතෙනා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 9.

මාතුපොසකසුතනං

205. සාවජ්ඣං—

අථ බො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිතා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං කථං සාරණීයං
විතිසාරෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො, බො මාතුපොසකො
බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච. අහං හි හො ගොතම ධම්මෙත භික්ඛං
පරියෙසාමි. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිතා මාතෘපිතරෙ පොසෙමි. කච්චාහං
හො ගොතම එවංකාරී කිච්චකාරී හොමිති?

තග්ග ඤං බ්‍රාහ්මණ එවංකාරී කිච්චකාරී හොසි³. යො බො බ්‍රාහ්මණ
ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසති. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිතා මාතෘපිතරෙ
පොසෙති. බහුං⁴ සො උඤ්ඤං පසවතීති.

[භගවා:]

යො මාතරං වා⁵ පිතරං වා මචෙවා ධම්මෙත පොසති,
තාය තං පාරිවරියාය මාතෘපිතුසු පණ්ණිතා,
ඉධෙව තං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ පමොදනීති.

එවං වුතෙන මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1 බ්‍රහ්මකතා - ස්‍යා. 2. බ්‍රහ්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා. 3. අහොසි - සීවු 1.2. ස්‍යා. 4. බහු -
PTS. 5. මාතරං - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS

[භගවත්හු:]

යම්කිසි අභිනන්දනස්වරූප තෘෂණයෙක් හෝ අනෙකැස්වහා වාලම්බණ-
යන්හි වූ නිරතුරු ඇසුරු කළ නානාප්‍රකාර සෙසු කෙළෙස් හෝ ඇද්ද,
අවිද්‍යාව මූලප්‍රභවය කොට ඇති අවිද්‍යාමූල සහිත වූ ඒ සියලු තෘෂණාවෝ මා
විසින් නසන ලදහ.

බමුණ, ඒ මම තෘෂණා රහිත වූයෙමි තෘෂණාව ඇසුරු නො කෙළෙමි
උපහතෙන රහිත වූයෙමි සියලු ධර්මයන්හි විශුද්ධිදහීන ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ
මම නිරුත්තර වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සමොධිසිංහ පෑමිණ විශාරද ව රහසිගතව ධ්‍යාන
කෙරෙමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදවාජගොත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 9.

මාතුපොසක සූත්‍රය

205. සැවැත්නුවර—

එකල්හි මාතුපොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු
කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් මාතු-
පොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත්
ගෞතමයෙනි, මම වනාහි දූහැමින් හික්‍ෂාව සොයමි. දූහැමින් හික්‍ෂාව
සොයා මුට්ඨියන් පුසිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, කීව්? මම මෙසේ කරන්නෙමි
නිස කරන්නෙකිමි වෙමි ද?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මෙසේ කරණ තෝ එකාන්තයෙන් නිස කරන්නෙහි. බමුණ,
යමෙක් දූහැමින් හික්‍ෂාව සොයා ද, දූහැමින් හික්‍ෂාව සොයා මුට්ඨියන් පුසි ද,
හෙ තෙමේ බොහෝ පින් රැස් කෙරෙයි.

යම් මිනිසෙක් මවත් පියාත් දූහැමින් පුසි ද, මුට්ඨියන් කෙරෙහි වූ ඒ
මෙහෙ කිරීම හෙතු කොට ගෙන පණ්ඩිතයෝ මේ ලොවිහි ම ඔහු පසසත්
පරලොව සවර්ගයෙහි සතුටු වෙයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි මාතුපොසක බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 10.

හික්කඩස්සනං.

206. සාවජ්‍යියං—

අථ බො හික්කඩ්ඛො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඝාමී
උපසංඝාමීභිා භගවතා සද්ධිං සමෙව්ඳි. සමෙව්ඳනීයං කථං සාරණීයං
විනිසාරණා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නා බො භික්කාකො
බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොච: අභළපි බො¹ හො ගොතම භික්කකො
භවමපි භික්කකො ඉධ නො ගිං නානාසාරණන්ති?

[භගවා:]

න තෙන භික්කකො ගොති සාවතා භික්කතෙ පරෙ,
විසං ධම්මං සමාදය භික්ඛු ගොති න නාවතා.

යොධ පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච බාහිචා² බ්‍රහ්මචරියවා³,
සංඝාය ලොකෙ චරති ස වෙ භික්ඛුති චුච්චති.

ඵච චුතෙන භික්කකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ඵතදවොච: අභික්කන්තං
හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ඣන්තෙහ
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 11.

සංඝාරවස්සනං.

207. සාවජ්‍යියං—

තෙන බො පන සමයෙන සංඝාරවො⁴ නාම බ්‍රාහ්මණො සාවජ්‍යියං
පට්ඨෙසති. උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පච්චෙති සායපාතං⁶ උදකො-
රොහණානුයොගමනුසුභොවා විහරති.

අථ බො ආයස්වා ආනිපෙද්ද පුබ්බාසයං නිවාසෙභිා පහනවිවරමාදය
සාවජියං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවජ්‍යියං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාන-
පටිකකන්තො යෙන භගවා තෙනුපසංඝාමී. උපසංඝාමීභිා භගවන්තං
අභිවාදෙභිා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නා බො ආයස්වා
ආනපෙද්ද භගවන්තං ඵතදවොච: ඉධ භන්තෙ සංඝාරවො⁴ නාම බ්‍රාහ්මණො
සාවජියං පට්ඨෙසති, උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පච්චෙති සායපාතං⁶
උදකොරොහණානුයොගමනුසුභොවා විහරති. සාධු භන්තෙ භගවා යෙන
සංඝාරවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඝාමිතු අනුකම්පං උපාදයාති.
අධිවාසෙසි භගවා තුණ්ඤ්ඤාවෙන.

අථ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙභිා පහනවිවරමාදය යෙන
සංඝාරවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඝාමී. උපසංඝාමීභිා පඤ්ඤානො
ආසනෙ නිසීදි.

1. අභළපි - සි.ප්‍ර. 1, 2 සො. 2. පච්ඡාහන්තා - සො. 3. බ්‍රහ්මචරියං - පුජ්. සො. 1. PTS. සො. 4. සංඝාරවො - සො. 5. සුද්ධිං - සි.ප්‍ර. 1, 2. PTS. සි 1, 2. 6. සායපාතං - සි.ප්‍ර. 1

7. 2. 10.

හිතකාම සූත්‍රය

206. සැවැත්තුවර—

එකල්හි හිතකාම බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු හිතකාමයෙකු කපාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් හිතකාම බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය. භවත් ගෞතමයෙනි, මමත් හිතකාමයෙකි. භවත් තෙමේත් හිතකාමයෙකි. මෙහි ලා අප දෙදෙනාගේ නිනම් වෙනසක් ද?

[භවත්තු:]

මෙරවා සිතා යන මෙතෙක් වේ ද, එපමණෙකින් හිතකාමයෙක් නො වේ. දුර්ගකිය වූ අකුලබලය සමාදන් ව (සිටියේ) ඒ තාක් හිතූ නම් නො වේ.

මේ සත්තෙහි යමෙක් පිණ ද පව ද බැහැර කොට වුසු බලිසර ඇත්තේ හුවණින් දැන ලොවිනි හැසිරේ ද, හෙ තෙමේ එකානන්තයෙන් හිතූ යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි හිතකාම බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවිහිම කොට සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 11.

සඛාරව සූත්‍රය

207. සැවැත්තුවර—

එකල්හි සඛාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්තුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දියට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිවුරා ගෙන සැවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානසෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: “වහන්ස, මෙහි සඛාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්තුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දියට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු අනුකම්පා පිණිස සඛාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹෙන සේක්වා. ඒ මැනවි”යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද භාවයෙන් ඉවසා වදාළ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිවුරා ගෙන සඛාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹ සේක. එළඹ පණවන ලද අයුරෙහි වැඩහුන් සේක.

අථ බො සඛිගාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමෙවාදි, සමෙවාදනීයං කථං සාරුඤ්ඤං
විතීසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නං බො සඛිගාරවං
බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදවොච: සච්චං කීර තං බ්‍රාහ්මණ උදකසුද්ධිකො
උදකෙන පරිසුද්ධිං පච්චෙසි. සායපාතං උදකොරොගණානුයොගමනුසුතො
විහරසීති.

එවං හො ගොතමානි¹

කිමපන තං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසං සමපස්සමානො උදකසුද්ධිකො උදකෙන
පරිසුද්ධිං² පච්චෙසි. සායපාතං උදකොරොගණානුයොගමනුසුතො විහර-
සීති?

ඉධ මෙ හො ගොතම යං දිවා පාපකමමං කතං හොති, තං සාය
තභාතෙන³ පචාහෙමි. යං රත්නිං පාපකමමං කතං හොති, තං පාන⁴
තභාතෙන පචාහෙමි. ඉමං ඛවාහං හො ගොතම අත්ථවසං සමපස්සමානො
උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං පච්චෙමි. සායපාතං උදකොරොගණානු-
යොගමනුසුතො විහරාමිති.

[භගවා:]

ධමෙවා රහදෙ බ්‍රාහ්මණ සීලතිජෝ,
අනාවිලො සබ්බි සතං පසඤ්ඤා,
යත්ථ හවෙ වෙදගුතො සිත්තානා
අතලලගතනා'ව තරන්ති පාරන්ති.

එවං චුතො සඛිගාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං
හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගෙහ
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 12.

බොමදුස්සසුත්තං

208. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සතෙකස්ස විහරති බොම-
දුස්සං නාම සක්කාතං නිගමො. අථ බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙඤා
පත්තව්වරමාදාය බොමදුස්සං නිගමං⁵ පිණ්ඩාය පාවිසි.

තෙන බො පන සමයෙන බොමදුස්සකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සභායං
සන්තිපතිකා හොන්ති කෙනචි දෙව කරඤ්ඤෙන. දෙවො ච එකමෙකං
චුසායති.

අථ බො භගවා යෙන සා සභා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසංසු බො
බොමදුස්සකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං දුරතොච අගච්ඡන්තං. දිස්වාන
එතදවොචු: කෙ ච මුණ්ඩකා සමණකා කෙ ච සභාධම්මං ජාතිස්සන්තිති?

අථ බො භගවා බොමදුස්සකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ ගාථාය අජ්ඣමාසි.

1. ගොතම - මජ්ඣ. PTS. 2. උදකසුද්ධිං - මජ්ඣ. PTS. 3. සායංපාතො - මජ්ඣ. සාය. 4. පානං - මජ්ඣ. සාය. PTS. 5. ධාම නිගමං - සිමු. 1.

එකල්හි සඛාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කළාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සඛාරව බමුණාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක බමුණ, සැබැව් තෝ ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දියට බැසීම ව්‍යායාමයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, එසේ ය.

බමුණ, තෝ කිනම් ආනිසංසයක් දක්මින් ජලයෙන් පිරිසිදු වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දියට බැසීම ව්‍යායාමයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මා විසින් දහවල් යම් පව්කමෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, සවස නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. රෑ යම් පව්කමෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, උදය නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මේ ආනිසංසය දක්නෙමි ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නෙමි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතමි. උදය සවස දියට බැසීම ව්‍යායාමයෙහි යෙදුනෙමි වෙසෙමි යි.

[භගවත්හු:]

වෙදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයතියෝ යම් තැනෙක ස්නානය කළාහු නොතෙත් සිරුරු ඇතිව ම නිවන් නමැති පරතෙරට එකානනයෙන් යෙද් ද, බමුණ, ධර්මය තෙමේ සිල් නමැති කොට ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සහසුරුෂයන් විසින් පසස්තා ලද (එබඳු) ජලාසයෙකි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සඛාරව බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 12.

බොමදුස්ස සුත්‍රය

208: මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි ශාක්‍යයන්ගේ බොමදුස්ස නම් නියම්ගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරා හැද පෙරව පාසිවුරා ගෙණ බොමදුස්ස නියම්ගමට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

එකල බොමදුස්ස නියම්ගමවැසි බමුණුගැහැවියෝ කිසියම් කටයුත්තක් සඳහා සභායෙහි රැස්වුවාහු වෙති. වැස්ස ද එකිනෙක පොදු හෙළයි.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සභාව වෙත එළඹි සේක. බොමදුස්සක බමුණුගැහැවියෝ වහින්නා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දුටහ. දෑක නිඤ්ඤ මුඩුමහණහු කවරහු ද, කවර කෙනෙක් සභාධර්මය දන්නාහු ද යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොමදුස්සක බමුණුගැහැවියන්ට ගාථා-යෙන් වදාළ සේක:

තෙසා සභා යත් ත සන්ති සන්තො සන්තො ත තෙ සෙ ත වදන්ති ධම්මං,
රුහඤ්ච ද්‍රෙස්ඤ්ච පභාස මොභං ධම්මං වදන්තාව්¹ භවන්ති සන්තොති.

එවං වුත්තෙ බොළිදස්සකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං:
අභික්කන්තං භො ගොතමි අභික්කන්තං භො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි භො
ගොතමි, නික්කල්පිතං වා උක්කල්පේය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුහස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙඛස්ස, අක්කිකාරෙ වා කෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමන්තො
රූපානි දක්ඛිනති. එවමෙවං භොතා ගොතමෙන අතෙකපරියායෙන ධම්මො
පකාසිතො, එතෙ මයං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-
සංඝස්ඤ්ච. උපාසකෙ තො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣායෙහ පාණ්ණස්සෙතෙ
සරණං ගතෙති.

උපාසකවග්ගො දුතියො.

තත්‍රාද්දුතං:

කසි උදයො දෙවතිතො අඤ්ඤාතර මහාසාලං
මානඥාඤ්ච පච්චනිකාඤ්ච නවකම්මකට්ඨායාරකං²
මාතුපොසකො³ භික්කුකො සභගාරවො බොළිදස්සෙන ආදසාති.

බ්‍රාහ්මණසංයුතනං සමන්තං.

8. වඛ්ඨිසසංයුතනං

1. වඛ්ඨිසවග්ගො

8. 1. 1.

නික්කන්තසුතනං

209. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා වඛ්ඨිසො ආලම්බං විහරති
අග්ගාලවෙ චෙතියෙ ආයස්මතා නිශ්‍රොධිකස්සෙන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං.
තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මා වඛ්ඨිසො නවො ගොති අවිරපබ්බජ්ජො
ඔභියස්සො විහාරපාලො.

අථ බො සමිනුලා ඉත්ථෙයො සමලඛිතරිච්චා යෙන අග්ගාලවකො
ආරාමො⁴ තෙනුපසංඛිතමිසු, විහාරපෙක්ඛිකායො. අථ බො ආයස්මතො
වඛ්ඨිසස්ස තා ඉත්ථෙයො දිස්මා අතභිරති උපපජ්ජති, රුගො විතතං
අනුභංසෙති.

අථ බො ආයස්මතො වඛ්ඨිසස්ස එතදගොසි. අලාභා වත මෙ, ත වත
මෙ ලාභා. දුලලඛං වා මෙ, ත වත මෙ සුලලඛං. යස්ස මෙ අතභිරති
උපපන්නා, රුගො විතතං අනුභංසෙති. තං කුතෙත්ථ ලභො යමෙව පරෙ
දාතභිරතිං විතොදෙත්. අභිරතිං උපපාදෙය්‍ය. යනුනාහං අනානාච
අනානො අතභිරතිං විතොදෙත්වා අභිරතිං උපපාදෙය්‍යති.

1. වදන්තාව - වදන්. සං. සි. 1. 2. නවකම්මකට්ඨායාරකං - නවකම්මකට්ඨායාරකං. වදන්. 4. යෙහාරාමො - සි. 1. 2. සං. P. 13

යම් තැනෙක සනුපුරුෂයෝ තැද්ද, කෙල සහායෙක් නොවේ. යම් කෙනෙක් ධර්මය නො කියද්ද ද, ඔහු සනුපුරුෂ නොවෙති. රුහය ද, දෝෂය ද, මොහය ද දුරු කොට ධර්මය දෙශනා කරන්නෝ ම සන්-පුරුෂ වෙති.

මෙසේ වදාළ කල්හි බොවද්දසාක බමුණුගාභාවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්-සේට මෙය ආල කළහ. භවත් සංගතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වාසුනු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංචුලා වූවකට මහ කියා දෙන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහි අඳුරෙහි කෙල්පනනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ අපි භවත් ගොසුම්හු ද, දහම ද, බික්සහන ද සරණ යමු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම-යෙන් සරණ ගිය අප උපාසකයන් කොට දරණ සේක්වා යි.

උපාසක වර්ගය දෙකෙහි යි.

එහි උද්‍යානය:

කසි, උදය, පද්මනිභ, අඤ්ඤාභරමහාසාල, මානජර්ඛ, පච්චනිඛ, කම්-කම්ම, කට්ඨහාරක, වායුපොසක, භික්ඛක, සම්භාරව, බොවද්දසා පුත්‍රය යි දිවු දෙළොසෙකි

බ්‍රාහ්මණ සංයුතනය නමින් ය.

8. වඩ්ඪිසසංයුතනය

1. වඩ්ඪිසවර්ගය

8. 1. 1.

නිකායනසූත්‍රය

209. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක ආරාමයේ වඩ්ඪිස තෙමේ අලව්නුවර අනුකල්වමෙතිය විහාරයෙහි උපායනය වූ ආයුෂමත් නිග්‍රාධකසා හෙරුන් සමග වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩ්ඪිස තෙමේ අලුත පැවිදි වූ වෙට්ඨර තට්ඨිත වෙට්ඨර උපායනාකරණයක් වෙයි.

දුක්ඛිනි බොහෝ සක්‍රිහු සාරසී වෙහෙර දක්නා කල් ප්‍රාන්තානු අයාලවක-ආරාමය කරා පැමිණියහ. එකල්හි ආයුෂමත් වඩ්ඪිස තෙමේ ප්‍රසන්න වූ සටුන් දෑක අනභිරතිය උපදිසි. රුහය (කුසල්) සිත වනසයි

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩ්ඪිසතට “යම්බුදු ඔට අනභිරතිය උපන්නී ද, රුහය සිත වනසා ද, එකානනයෙන් (එය) මට අලාභයෙක. එකානනයෙන් එය මට ලාභයෙක් නො වේ. මට එකානනයෙන් දුර්භාගයෙකි. එකානන-යෙන් මට යහපත් භාග්‍යයෙක් නොවේ. යම් හෙයකින් මෙරමා මාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නේ නම් එය මෙහි කොසින් ලැබිය හැකි ද, මම කෙමෙම නළාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මෙ සිතා ගියේය.

අථ බො ආයස්මා වඩ්ඪිසො අතතනාව අතතනො අතතිරතිං විනොදෙඤා
අතිරතිං උපපාදෙඤා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

තිකකතනං වත මං සනතං අගාරස්මානගාරියං,
විතකකා උපධාවනති පගබ්බා කණ්ණනො ඉමෙ.

උග්ගපුනතා මහිස්සාසා සිකඛිතා දළහධම්මිනො,
සමනතා පරිකිරෙය්‍යා සහස්සං අපලාසිතං.

සවෙපි එතතනො¹ භියො ආගමිස්සනති ඉත්ථියො,
තෙව මං බ්‍යාධිසිස්සනති ධම්මෙ සච්ඡි පතිට්ඨිතං.²

සකඛිති මෙ සුතං එතං බුද්ධස්සාදිවච්ඡන්දනො,
තිබ්බාණ්ණමතං මග්ගං තත්ථ මෙ නිරතො මනො.

එවඤ්ඤා මං විහරතනං පාපිමා³ උපගව්ඡ්ඡි,
තථා චෙට්ඨි කරිස්සාමි න මෙ මග්ගමි දකඛසිති.

8. 1. 2.

අරති සුතනං.

210. එකං සමයං⁴ ආයස්මා වඩ්ඪිසො ආලච්ඡිං විහරති අග්ගාලවෙ
වෙනියෙ ආයස්මතා නිග්‍රොධිකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන බො පත
සමයෙන ආයස්මා නිග්‍රොධිකපෙසා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටිකකනෙනා,
විහාරං පටිසති සායං වා නිකම්මති අපරජ්ජුචා කාලෙ. තෙන බො පත
සමයෙන ආයස්මතො වඩ්ඪිසස්ස අතතිරති උපපන්නා හොති, රුගො
විතනං අනුඤ්ඤෙති.

අථ බො ආයස්මතො වඩ්ඪිසස්ස එතදහොසි. අලාභා වත මෙ,
ත වත මෙ ලාභා. දුලලභං වත මෙ, ත වත මෙ සුලලභං. යස්ස මෙ අතතිරති
උපපන්නා, රුගො විතනං අනුඤ්ඤෙති. තං කුතෙත්ථ ලබ්බා යං මෙ පරෙ
අතතිරතිං විනොදෙඤා අතිරතිං උපපාදෙය්‍ය. යනනුතාහං අතතනාව
අතතනො අතතිරතිං විනොදෙඤා අතිරතිං උපපාදෙය්‍යනති. අථ බො
ආයස්මා වඩ්ඪිසො අතතනාව අතතනො අතතිරතිං විනොදෙඤා අතිරතිං
උපපාදෙඤා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

අරතිඤ්ඤා රතිඤ්ඤා පහාය සබ්බසො ගෙහසිතඤ්ඤා විතකකං,
වතථං න කරෙය්‍ය කුතිඤ්ඤි නිබ්බතථො අරතො⁵ ස හි භික්ඛු.

යම්භි පුට්ඨිඤ්ඤා වෙහාසං රුපගතඤ්ඤා ජගතොගධං,
කිඤ්ඤි පරිජ්ජෙති⁶ සබ්බමනිව්චං එවං සමෙච්ච වරතති මුතගතා.

1. එතතංකා - සිමු. 1 එතතකා - සා. එතතො - PTS. 2. පතිට්ඨිතො - සිමු. 1. PTS.
සි 1, 2 3 පාපිම - මජ්ඣ. PTS. 4. එකං සමයං - පෙ - මජ්ඣ. PTS. 5. අතතො -
සා. PTS 6 පරිජ්ජෙති - සා, සිමු. 1, 2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිස තෙමේ තෙමේ ම නමාගේ අතභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

හිතගෙයින් නික්මුනාවූ ම සස්තට පැමිණියා වූ මා කරු බුහුටි වූ මේ විතකියෝ මාරයා කෙරෙන් එකානනයෙන් දිව එත්.

උග්‍රපුත්‍ර(රජතා) වූ මහන්දුහු ඇති (ධනුෂ්ශල්‍යයෙහි) මොනවට හික්මුනු දැඩි ඇදුරු දුනු දරන්නාවූ පලා නොයන ඔවුන් දහස්හුදු හාත්පස ඊතල විසුරුවන්නාහු ද. (දක්‍ෂ පුරුෂයාට ඒ සියල්ල වැළකිය හැකිය.)

ඉදිනුදු මේ පමණ (දහස) වත් වඩා සග්‍රිහු එන්නාහු ද, සංකිය (ශාසන) බමියෙහි පිහිටි මා නො පෙළන්නාහු ය.*

සුයඹබඩු වූ බුදුරජාහත් වහන්සේ සමමුඛයෙන් ම මේ නිවන් යන මග මා විසින් අසන ලද්දේ ය. එහි මාගේ සිත ඇළුනේ ය.

පව්ට, ඉදින් මෙසේ වසන්නා වූ මා කරු පැමිණෙහි ද, මරුව, (තෝ යම්සේ) මා ගිය මගක් නො දක්නෙහි ද, එසේ කරන්නෙමි.

8. 1. 2.

අරනි සූත්‍රය

210. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩිනිස තෙමේ අලෙවිනුවර අගනාලව-
භවතිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිග්‍රොධකසා තෙරුන් සමග
වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් නිග්‍රොධකපා තෙරණුවෝ පසුබත
පිණිපාතයෙන් වැළකුනාහු වෙහෙරට පිවිසෙති. සවස හෝ පසුදින
පිටු සිහන වෙලෙහි හෝ නික්මෙති. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිනිසහට
අතභිරතියෙක් උපන්නේ වෙයි. රුගය සිත වතසයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිසහට “යම්බදු මට අතභිරතියෙක් උපන්නේ ද,
රුගය සිත වතසා ද, ඒ මට එකානනයෙන් අලාභයෙකි. එකානනයෙන්
මට ලාභයෙක් නො වේ. එකානනයෙන් මට තපුරු ලැබීමෙකි. එකානන-
යෙන් මට මනා ලැබීමෙක් නොවේ. යම් හෙයෙකින් මෙරමා අතභිරතිය
දුරු කොට අභිරතිය උපද වන්නේ නම් එය මෙහිලා කොසින් ලැබිය හැකි ද,
මම නමාගේ අතභිරතිය තෙමේ ම දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නෙමි නම්
මැනැවැ”යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිස තෙමේ තෙමේ ම නමා
ගේ අතභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

යමෙක් (සස්තෙහි) නො ඇල්ම ද (පස්කම් ගුණයෙහි) ඇල්ම ද
ගෙහනිඃශ්‍රිත වූ පාපවිතකී ද සම්ප්‍රකාරයෙන් දුරු කොට කිසි අරමුණෙක්හි
කෙලෙස් නමැති මහවනය නො කරන්නේ ද, කෙලෙස්වන නැති
තෘෂ්ණාරති නැති හෙ තෙමේ භික්‍ෂු නම් වේ.

මේ ලොකයෙහි පොළොව ඇසුරු කලා වූ ද, අහස ඇසුරු කලා වූ ද,
ලොකයෙහි ඇතුළත් වූ යම්කිසි රූපයෙක් වේ ද, ඒ සියල්ල සහමුලින්
දිරසි. අනිත්‍ය යි. මෙසේ දූත දන්නා ලද අත්බැව් ඇත්තෝ වෙසෙත්.

*දුනුවාසයේ වරකට එක්සාරයක් ම විදිති. භග්‍රිහු වූ කලී වරකට රූපාරමණාදි භාර-
පසක්ම විදිති. එහෙත් ඔවුන් දහසකටත් මා පෙළිය නො හැකිය යි යුක්ත යි.

උපධිසු ජනා ගතිතාසෙ දිට්ඨසුතෙ පටිසෙ ව ඉතෙ ව,
එත්ථ විතොදය ඡන්දමනෙජො යො එත්ථ න ලිච්ඨති තං මුතිමාත්‍ර.

අථ සට්ඨිතිසිසිතා¹ සවිභක්කා* පුච්ඡජනනාය² අධම්මා නිවිට්ඨා,
න ව වගගතාසං³ කුතිඤ්චි නො පන දුට්ඨලලාභාණී ස භික්ඛු.

දබ්බො විරරතතසමාතිතො අකුහකො නිපකො අපිභාලු,
සන්තං පදං අජ්ඣගමො මුති පටිච්ච පරිනිබ්බතො කඛ්ඛති කාලනති.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤනාසුතනං.

211. එකං සමයං ආයස්මා වඩිතිසො ආලපිසං විහරති අනාලචේ
වෙනියෙ ආයස්මතා නිශ්‍රොධිකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන බො පටා
සමයෙන ආයස්මා වඩිතිසො අත්තනො පටිභාණෙන අඤ්ඤා භික්ඛු
භික්ඛු අතිමඤ්ඤති.

අථ බො ආයස්මතො වඩිතිසංයං එතදනොසි. අලාභා වත මෙ න වත
මෙ ලාභා, දුලලංඛං වත මෙ න වත මෙ සුලලංඛං. යම්භං අත්තනො පටිභාණෙන
අඤ්ඤා පෙසලෙ භික්ඛු අතිමඤ්ඤමිති. අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො අත්තනාව
අත්තනො විපට්ඨිකාරං උපපාදෙවා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අහාසි

මානං⁴ පජ්ඣස්ස ගොතම, මානපථඤ්ච ජහස්ස,
අසෙසං මානපථසමිං සමුවජ්ඣතො⁵ විපට්ඨිකාරනුවා⁶ විරරතනං.

මනෙත මනබ්බතා පජා මානහතා⁷ නිරයං පපතනති,
සොවනති ජනා විරරතනං මානහතා⁷ නිරයං උපපන්නා.

න හි සොචති භික්ඛු කදචි මගගජ්ඣතො සමමාපට්ඨිපනො,
කිතතිඤ්ච සුඛඤ්ච අනුගොති ධම්මදසොති තමාහු තථන්තං⁸.

තස්මා අබ්ලොධ පඛාතවා නිවරණානි පහාය විසුද්ධො,
මානඤ්ච පහාය අසෙසං විජ්ජායන්තකාඤ්ඤ සමිතාපිති.

1. සට්ඨිතිසිතං - PTS. සට්ඨිතිතා - සභා. සි 1. 2. 2. පුච්ඡජනනාය - සභා.
3. වට්ඨගතාසං - සභා. 4. මානසං - සිමු. 1. සභා, සි, 2. 5. මානපථමිඤ්ඤාචිතො - සභා.
6. විපට්ඨිකාරිනුවා - ඡජ්ජා, සභා. 7. මානහතා - PTS. 8. ධම්මන්තං - ඡජ්ජා.
* පටිතකා - සි 1, 2.

ජනයෝ උපට්ඨති ද ආසිත් දුටු රූපයෙහි හා කණින් ආසු
ගබ්දයෙහි ද ප්‍රතිසසඛායාග ගකු රස දෙකින් ද ථොට්ඨබ්බාරමච්ඡයෙහි ද
හිජු වූවාහු වෙත්. යමෙක් මේ පඤ්චකාමයෙහි ආශාව දුරු කොට ආශා
නාත්තේ වෙති නො ආලේ ද, ඔහු මුනි යයි කියත්.

වැලි සාරමුණු ආසුරු කළ බොහෝ වූ අධම්මිකයෝ ප්‍රජාව කෙරෙහි
වැදගත්වාහු වෙත්. කිසිවැනෙක කෙලෙසවනීයට පැමිණියෙක් නො වන්නේ
ද, දුළුල් හෙපුල් බණන්තෙක් තොවන්නේ ද, හෙ තෙමේ හිඤ්ඤ නම් වේ.

පණ්ඩිත වූ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සමානිත සිත් ඇති භූහක නො වූ
පරිණතප්‍රඥාවන් වූ තෘෂණා රහිත වූ හිඤ්ඤ තෙමේ නිවණට පැමිණියේ ය.
නිවන් නිසා කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවියේ සකකිපරිනිවෘණ කාලය
අපෙක්ෂා කෙරෙයි.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤානා සුත්‍රය

211. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩවිස තෙමේ අලුටිනුවර අගභාලාව-
වෙතිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිග්‍රොඩකස්සතෙරුත් සමග
වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩවිස හෙමේ තමාගේ ප්‍රතිභාතයෙන්
අතෙක් ප්‍රියශීල හිඤ්ඤත් අවමන් කෙරෙමි ද, ඒ වට එකානතයෙන්
අලාභයෙකි. ඒ වට එකානතයෙන් ලාභයෙක් නො වෙයි. එකානතයෙන්
මා විසින් නපුරක් ලබන ලද්දේ ය. මා විසින් එකානතයෙන් යහපතෙක්
නො ලබන ලද්දේ ය”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස තෙමේ
හෙමේ ම තමාට විපිළිසර උපදවා ඒ චේලාවෙහි මේ ගාථා කී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස හට “යම්බදු මම තමාගේ ප්‍රතිභාතයෙන්
අතෙක් ප්‍රියශීල හිඤ්ඤත් අවමන් කෙරෙමි ද, ඒ වට එකානතයෙන්
අලාභයෙකි. ඒ වට එකානතයෙන් ලාභයෙක් නො වෙයි. එකානතයෙන්
මා විසින් නපුරක් ලබන ලද්දේ ය. මා විසින් එකානතයෙන් යහපතෙක්
නො ලබන ලද්දේ ය”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස තෙමේ
හෙමේ ම තමාට විපිළිසර උපදවා ඒ චේලාවෙහි මේ ගාථා කී ය.

ගෞතමය, මානාය දුරු කොට, මාහාරමච්ඡය ද බාහාර කරව.
මාහාරමච්ඡයෙහි නිරවයෙයෙත් මුසපත් වූයේ බොහෝ කලක් විපිළිසර
ඇත්තෙක් වූයේ.

ගුණවිකුලාචිත් වැඩුනා වූ සහායයෝ මාතයෙන් නාසුනාහු නිරයට
වැටෙත්. මාතයෙන් විනාෂට ව නිරයට පැමිණි ඒ සහායයෝ බොහෝ කලක්
ශොක කෙරෙත්.

(මාතියෙන් දිනු තෙලෙස් ඇති බැවින්) මගනිත නම් වූ මොනවට
පිළිපත් මඟණ තෙමේ කිසි කලෙකත් ශොක නො ම කෙරෙයි. කිරිතිය ද
සුවය ද අනුභව කෙරෙයි. සපිරසින් ඇති උත්තමන්තේ ධම්මදසයයි කියත්.

එසෙයින් මේ ශාසනයෙහි වෙතොබ්ල නැති ප්‍රධන්වියතීය ඇති (හිඤ්ඤ
තෙමේ) නිවරණයන් දුරු කොට පිරිසිදු වූයේ වෙයි. සියලු මානස පහ
කොට (අතීන්වායී) විද්‍යාවෙන් (කෙලෙස්) කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි.
සාමාන්‍යත්වයන් ද වෙයි.

8. 1. 4.

ආනන්දසුතනං.

212. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො සාවඤ්ඤිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආණමෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති, පනතව්වරමාදය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩය පාවිසි ආයස්මනා වඛිනිසෙන පව්ජාසමභේත.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මතො වඛිනිසස්ස අනභිරති උපපන්නා හොති, රුගො විතනං අනුභංසෙති. අථ ඛො ආයස්මා වඛිනිසො ආයස්මනනං ආනන්දං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

කාමරුගෙන ඛය්හාමි විතනං මෙ පරිඛයාති,
සාධු නිබ්බාපනං බ්‍රුහි අනුකම්පාය ගොතමාති.

[ආනන්දො:]

සඤ්ඤය විපරිසෙසා විතනං තෙ පරිඛයාති,
නිමිත්තං පරිවජ්ජෙහි සුභං රුගුපසංගිතං.¹

සබ්බාරෙ පරතො පස්ස දුක්ඛතො මා ව අත්තතො,
නිබ්බාපෙහි මහාරුගං මා ඛයතින්තො පුතප්පුතං.

අසුභාය විතනං භාවෙහි එකග්ගං සුසමාගිතං,
සතිකායගතා නාස්ථි නිබ්බිදබ්බුලො භව.

අනිමිත්තඤ්ච භාවෙහි මානානුසයමුජ්ජහ,
තතො මානාහිසමයා උපසන්නො වරිස්සාසිති.

8. 1. 5.

සුභාසිතසුතනං.

213. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආණමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං භගවා එතදවොච:

චතුහි භික්ඛවෙ අඛෙගති සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති නො දුබ්බාසිතා අතවජ්ජා ව, අතනුවජ්ජා ව විඤ්ඤානං. කතමෙහි චතුහි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති නො දුබ්බාසිතං. ධම්මං යෙව භාසති නො අධම්මං. පියං යෙව භාසති නො අපියං. සච්චං යෙව භාසති නො අලිකං. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුහි අඛෙගති සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති නො දුබ්බාසිතා අතවජ්ජා ව අතනුවජ්ජා ව විඤ්ඤානනාති.

ඉදමවොච භගවා ඉදං වතා² සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්තා:

1. සඤ්ඤිතං - සත්‍ය, සිවු. 1. 2. වතාන - කන්ඩ.

8. 1. 4.

ආනන්ද සූත්‍රය

212. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවෝ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේපිඬුසිටුහුගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිටුරු ගෙන ආයුෂමත් වචනික නම් පසු මහණහු සමග සැවැත්තුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ.

එකල්හි ආයුෂමත් වචනිකහට අනභිරතියෙක් උපන්නේ වේ: රුගය සිත වනසයි. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික තෙමේ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කී ය:

කාමරුගයෙන් දූවෙමි. මාගේ සිත හාත්පසින් දූවේ. ගෞතමයන් වහන්ස, අනුකම්පා පිණිස (ඒ රුගහිත්ත) නිවීමේ උපායක් වදාළ මැනව.

[අනඳතෙරණු:]

සංඥ විපයඝාස හෙතුවෙන් තොපගේ සිත දූවෙයි. රුගොත්පත්තියට හෙතුව වූ සුභාරම්මයෙය දුරු කරව.

සංසකාරයන් අනිත්‍යවශයෙන් ද දුක්වශයෙන් ද දකුට, ආත්මවශයෙන් නො දකුට. මහාරුගය නිව්ව. (එවිට) තැවත තැවත තහමක් දූවෙති.

අසුභභාවතාවෙහි එකඟ කොට සමාධි ගත කොට සිත වඩව, තට කාශියා සිතිය ඇති වේවා, නිවේදය බහුල කොට ඇත්තෙක් වෙව.

විදුහිතාව ද වඩව, මාතෘත්‍රස්සය උපුටා හරුව. ඒ මාතය දුරු කිරීම් හෙතුවෙන් උපසාන්තයෙක් ව හැසිරෙන්නෙහි ය.

8. 1. 5.

සුභාසිත සූත්‍රය

213. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි වූ ජෙනවන නම් අන්තේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පිත්වතුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, සිටුඅගෙකින් සමන්විත වදන සුභාසිත වෙයි. දුභිසිත නො වෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි. කවර සිටුඅගෙකින්? යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සුබ්බසි තෙපුල් ම බෙණේ ද, දුබ්බසි තෙපුල් නො බෙණේ ද, දූහැමි තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො දූහැමි තෙපුල් නො බෙණේ ද, ප්‍රිය තෙපුල් ම බෙණේ ද, අප්‍රිය තෙපුල් නො බෙණේ ද, සැබෑ තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො සැබෑ තෙපුල් නො බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ සිටු අතින් යුත් වදන සුභාසිත වෙයි. දුභිසිත නොවෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාළ තැවත අත්ලෙසකින් ද මෙය වදාළ සේක:

සුභාසිතං උත්තමමාත්‍ර සන්තො, ධම්මං භණේ නාධම්මං තං දුතියං,
පියං භණේ නාපටියං තං තතියං සච්චං භණේ නාලිකං තං චතුස්සන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඛිනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඝං
කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිපණ්ණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච:
පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති.

පටිභාභු තං වඛිනිසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඛිනිසො භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති¹ ගාථාහි අභිත්ථි.

තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය යායත්තානං ත තාපයෙ,
පරෙ ව ත විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

පියවාචමෙව² භාසෙය්‍ය යා වාචා පටිත්තජ්ඣනා,
යං අනාද්‍ය පාපානි පරෙසං භාසතෙ පියං.

සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධම්මො සත්තනතො,
සචෙව අත්ථෙ ව ධම්මෙ ව ආහු සන්තො පතිට්ඨිතා.

යං බුද්ධො භාසතෙ වාචං බෙමං නිබ්බාණපත්තියා,
දුක්ඛස්සන්තනිරියාය සා වෙ වාචාතමුත්තමාති.

8. 1. 6.

සාරිපුත්තසුත්තං.

214. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො සාවන්තීයං විහරති
ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආගමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මා
සාරිපුත්තො භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති
සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය³ අත්ථස්ස
විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මනසිකත්වා සබ්බවෙතසො⁵
සමන්තාගරිත්වා ඔභිතස්සොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො ආයස්මතො වඛිනිසස්ස එතදභොසි. අයං බො ආයස්මා සාරිපුත්තො
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති සමපහංසෙති
පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය³ අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව
භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මනසිකත්වා සබ්බවෙතසො සමන්තාගරිත්වා ඔභිතස්සොතා
ධම්මං සුණන්ති. යනතුතාහං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං සමමුඛා සරුපාති
ගාථාහි අභිත්ථවෙය්‍යන්ති.

1 සාරුපාති - මජ්ඣ. 2. පියවාචං ව - මජ්ඣ., PTS. 3. අනෙළගලාය - මජ්ඣ.,
අනෙළගලස්ස - සං., PTS. 4. අට්ඨිකත්වා - මජ්ඣ., 5. සබ්බවෙතසා - මජ්ඣ.

බුද්ධාදි සතපුරුෂයෝ උතුම් වූ සුඛාසී තෙපුල් ම කියත්. දූහම් තෙපුල් ම බණන්තෝ ය. නො දූහම් තෙපුල් නො බණන්තෝ ය. ඒ දෙවැන්න ය. ප්‍රිය තෙපුල් ම බණන්තෝ ය. අප්‍රිය තෙපුල් නො බණන්තෝ ය. එය තෙවැන්න ය. සැබෑ තෙපුල් ම බණන්තෝ ය. නො සැබෑ තෙපුල් නො බණන්තෝ ය. එය සිටුවැන්න ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිස නෙමේ හුන්ස්තෙන් නැගිට උතුරුසග සිවුර එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලි බැද භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

වඩිනිස, තට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදනු සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වඩිනිස නෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

යම් වදනක් කරණ කොට ගෙන තමාත් නො තවන්තේ ද, මෙරමාත් නො වෙහෙසන්තේ ද, ඒ වදන එකාන්තයෙන් සුභාෂිත නම් වේ. එ වදන ම බෙණෙන්නේ ය.

යම් වදනක් ප්‍රිය කරණ ලද ද, යම් වදනක් බණන්තේ අනුන්ට අප්‍රිය පරෙස් බස් නො ගෙන ප්‍රියවදන් ම බෙණේ ද, (එබඳු) ප්‍රියවදන් ම බෙණෙන්නේ ය.

සැබෑ වදන එකාන්තයෙන් අමා වදන ය. මේ දහම් පැරණි ය. සජ්ජනයෝ සත්‍යයෙහි ද අභිමතෙහි ද ධර්මයෙහි ද පිහිටියෝ යයි කියත්.

බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණට පැමිණීම පිණිස ද දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස ද නිභීය වූ යම් වදනක් වදාරණ සේක් ද, ඒ වදන වදන් අතුරෙන් එකාන්තයෙන් උතුම්.

8. 1. 6.

ශාරිපුත්ත සූත්‍රය

214. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේපිඬු සිටිනුයේ අරමිති වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝ පරිපුණ්ණ වූ පළිබොධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොගිලිහුනු පදබ්‍යාසඤ්ඤා ඇති අභිමත භාග්‍යවීමට සමත් වූ දූහම් කථායෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වත්, (ඔවුන්) සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කෙරෙත්. ඒ හිඤ්ඤා ද අභිමත කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් ඇතුලත් කොට යොමු කළ කන් ඇත්තෝ දහම් අසත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිනිසගට “මේ ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝ පරිපුණ්ණ වූ වචන ඇති පළිබොධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොගිලිහුනු පදබ්‍යාසඤ්ඤා ඇති අරුත් භාග්‍යවීමට සමත් වූ දූහම් කථායෙන් හිඤ්ඤාට කරුණු දක්වත්, සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කරවත්, ඒ හිඤ්ඤා ද අභිමත කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් සමනා කොට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මම ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරුන්ට සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් ඉතා මැනවැ” යි මේ අදහස වී ය.

අප්ඵ බො ආයස්මා වඛනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඛනං කරිත්වා යෙනායස්මා සාරිපුතො නෙනඤ්ඤලිපණාමෙත්වා ආයස්මනනං සාරිපුතනං එතදවොච. පටිභාති මං ආවුසො සාරිපුතන, පටිභාති මං ආවුසො සාරිපුතනාති. පටිභාතු තං ආවුසො වඛනිසාති. අප්ඵ බො ආයස්මා වඛනිසො ආයස්මනනං සාරිපුතනං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථි:

ගමසීරපඤ්ඤෙ මෙධාපී මග්ගාමග්ගස්ස කොවිදො,
සාරිපුතො මහාපඤ්ඤෙ ධම්මං දෙසෙති භික්ඛුනං.

සංඛිබ්බෙනන'පි දෙසෙති විත්ථාරෙන'පි භාසති,
සංඝිකාඨිව නිගේශාසො පටිභාතං උදිරසි¹.

තස්ස තං දෙසයනතස්ස සුණනති මධුරං භිරං,
සරෙන රජනියෙන සවණියෙන වග්ගනා,
උදග්ගච්ඡානා මුදිතා සොතං ඔධෙනති භික්ඛවොති:

8. 1. 7.

පචාරණසුතනං.

215. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඨියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මහාරමානු-
පාසාදෙ මග්ගා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං පඤ්චමත්තෙති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව
අරහන්තෙති. තෙන බො පන සමයෙන භගවා තදනුපොසප්ථෙ පණණ්රසෙ
පචාරණය භික්ඛුසංඝපරිවුතො අපේකාකාසෙ නිසින්නො හොති.

අප්ඵ බො භගවා තුණතිභුතං තුණතිභුතං² භික්ඛුසංඝං අනුචිත්‍රොකෙත්වා
භික්ඛු ආමනෙත්ති. හද්දති භික්ඛවො, පචාරයාමී³ වො. න ච මෙ කිඤ්චි-
ග්රහප්ඵ කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා සාරිපුතො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඛනං
කරිත්වා යෙන භගවා නෙනඤ්ඤලිපණාමෙත්වා භගවනනං එතදවොච: න
බො මයං භනො, භගවතො කිඤ්චි ග්රහාම කාසිකං වා වාචසිකං වා.
භගවා හි භනො, අනුපපන්නස්ස මග්ගස්ස උපපාදෙනා, අසඤ්ජාතස්ස මග්ගස්ස
සඤ්ජනෙනා, අනකබාහස්ස මග්ගස්ස අකබාහා මග්ගඤ්ඤ මග්ගවිදු
මග්ගකොවිදො. මග්ගානුගා ව භනො, එතරති සාවකා විහරන්ති පචණ්-
සමන්නාගතා. අහං ච බො භනො, භගවනනං පචාරෙමි. න ච මෙ
භගවා කිඤ්චි ග්රහති කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

1. පටිභාණ්දිරසි - සං. 2. තුණතිභුතං - මජ්ඣ. සං PTS. 3. පචාරෙමි - මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තරුසංඛය එකස් කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරුන් වෙත ඇදිලි බැඳ ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරණුවන්ට මෙය කී ය. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්තයෙනි, මට වැටහෙයි. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්තයෙනි, මට වැටහෙයි. “ඇවැත්නි, වචනිකයෙනි, තොපට වැටහේවා!”යි. එකල්හි ආයුෂමත් වචනික තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙරුන්ට ප්‍රශංසා කෙළේ ය.

භාමුරු පාණ්ඩු නුවණැත්තා වූ මහ නොමග දැනීමෙහි දක්‍ෂ මහත් ප්‍රඥ ඇති ශාරීපුත්තස්ථවිරයන් වහන්සේ හිඤ්ඤාට දහම් දෙසත්.

සැකෙවින් ද දෙශනා කෙරෙත්, විහරවිසින් ද දෙශනා කෙරෙත්. (උන්වහන්සේගේ) මිදුර සාරය සැලලිහිණියකගේ වෙති. වැට්ටිම (මුහුදුරල මෙන්) පැන නගී.

ඇලුම් කටයුතු වූ ඇසියුතු වූ සිත්කළු සවරයෙන් දහම් දෙසන උන්වහන්සේගේ ඒ මිහිරි හෙළල් හිඤ්ඤා අසත්. ඔදවැඩි සිත් ඇත්තාහු ප්‍රමුද්ධ සිත් ඇත්තාහු කන් යොමු කෙරෙත්.

8. 1. 7.

පචාරණ සූත්‍රය

215. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි පුච්ඡාම නම් විහාරමානුපහයෙහි හැම රහත් වූ පන්සියක් පමණ වූ වෙහෙර බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුණුරැසි පොභොය වූ එදින (වස් විශුද්ධි) පවුරැණු භික්ෂු බික්සහන විසින් පිරිවරණ ලද්දහු අබ්බස වැඩහුන් සේක් වෙති.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හාත්පසින් නිහඩ වූ බික්සහන බලා හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම දැන් තොප පවරමි. මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ නිසිවකට තෙපි නො ගරහවු ද?

මෙසේ වදළ කල්හි දම්සෙනෙවි ආයුෂමත් ශාරීපුත්ත තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තරුසංඛය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, අපි (පිරිසිදුම වූ ආචාර ආච්ච ඇති) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ කිසිවකට නො ම ගරහමු. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි (කසුප් සම්බුද්ධගෙන් පසු) නූපන් මග උපදවන සේක. නො හටගත් මග දනවන සේක. නො දෙසු මග දෙසන සේක. මාගීය දන්තා සේක. මාගීය දන් සේක. මාගීයෙහි දක්‍ෂ සේක. වහන්ස, මාගීය අනුව ගිය ශ්‍රාවකයෝ (බුදුරජානන් වහන්සේට) පසුව (මාගීඥතයෙන්) සංස්ථාන වූවෝ දැන් වෙසෙත්. වහන්ස, මම ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවරමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තිය වූ හෝ නිසි වරදකට ගරහන සේක් ද?

න බ්‍යාභං තෙ සාරිපුතන නිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. පණ්ඩිතො නං සාරිපුතන, මහාපඤ්ඤා නං සාරිපුතන, පුට්ඨපඤ්ඤා නං සාරිපුතන, භාසපඤ්ඤා¹ නං සාරිපුතන, ජවනපඤ්ඤා නං සාරිපුතන, නිකඛපඤ්ඤා නං සාරිපුතන, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා නං සාරිපුතන. සෙය්‍යථාපි සාරිපුතන, රඤ්ඤා වකකවතනිසං ජෙට්ඨපුත්තො පිතරු පවතනිතං වකකං සමමදෙව අනුපපවතෙතනි. එවමෙව බො නං සාරිපුතන මයා අනුතනරං ධම්මවකකං පවතනිතං සමමදෙව අනුපපවතෙතනිති.

නො වෙ නිර මෙ භනෙත භගවා නිඤ්චි ගරභනි කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසමපි භනෙත භගවා පඤ්චනනං භික්ඛුසත්තානං න නිඤ්චි ගරභනි කාසිකං වා වාචසිකං වා නි.

ඉමෙසමපි බ්‍යාභං සාරිපුතන පඤ්චනනං භික්ඛුසත්තානං න නිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසං² හි සාරිපුතන පඤ්චනනං භික්ඛුසත්තානං සට්ඨි භික්ඛු තෙවිජ්ජා, සට්ඨි භික්ඛු ජලභිඤ්ඤා, සට්ඨි භික්ඛු උභතොභාග- විමුත්තා. අථ ඉතරෙ පඤ්ඤාවිමුත්තානි.

අථ බො ආයස්මා වඩිනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උතතරුසඛිගං කරිනිා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණ්ණමෙතිා භගවනනං එතදවොච: පටිභානි මං භගවා පටිභානි මං සුගතානි. පටිභාතු නං වඩිනිසානි භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා වඩිනිසො භගවනනං සමමුඛා සරුපාහි ගාථාහි අභිත්ථි:

අජ්ජ පණ්ණරසෙ විසුද්ධියා භික්ඛු පඤ්චසතා සමාගතා,
සඤ්ඤාජතබ්බිතච්ඡදා අනිසා බිණ්පුතබ්බවා ඉසී.

වකකවතනී යථා රුජා අමච්චපරිවාරිතො,
සමනතා අනුපරියෙති සාගරනනං මහිං ඉමං.

එවං විජ්ජසඛිගාමං සත්ථවාභං අනුතනරං,
සාවකා පසිරුපාසනනි තෙවිජ්ජා මච්චුභාසිතො.

සබ්බෙ භගවතො පුතතා පලාපෙත්ථ න විජ්ජති,
තණ්හාසලලස්ස හනතාරං වඤ්ඤා ආදිච්චබ්බුතනනි.

8. 1. 8.

පණ්ඩිතසංයුතනං.

216. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙතවනෙන අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙහ න සද්ධිං අභිසංඝෙහෙති භික්ඛුසතෙහි.
තෙන බො පත සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය² ධම්මියා
කථාය සඤ්ඤානි සමාදායෙති සමුත්තෙතෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු
අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවේදසො සමනතාහරිත්වා ඔතිතසොතා ධම්මං
සුණන්ති.

1. භාසපඤ්ඤා - සිවු. සි 1, 2. 2. නිබ්බාණපටිසංයුතතාය, මජ්ඣ.

සාරිපුත්ත, තොපගේ කායික වූ හෝ වාචසික වූ හෝ කිසිවකට මම නොමගරහමි. සාරිපුත්ත, තෙපි පණ්ඩිතයෙහි. සාරිපුත්ත, තෙපි මහාපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත, තෙපි ප්‍රථමඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත තෙපි භාසපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත තෙපි ජවනපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත, තෙපි තික්ඛපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත තෙපි නිබ්බේධිකපඤ්ඤයෙහි. සාරිපුත්ත, යම්කෙසේ සක්විතිරජුගේ දෙවුපුත්තේ නෙමේ පියා විසින් පවත්වන ලද අණසක මැනවින් අනුව පවත්වා ද, සාරිපුත්ත, එසෙයින් ම මවිසින් පවත්වන ලද අනුත්තර වූ දහම්සක තෙපි මැනවින් ම පවත්වනු ය.

වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වාචසික වූ හෝ කිසිවකට නොගරහන සේක් නම් වහන්ස, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගෙන් කායික වූ හෝ වාචසික වූ හෝ කිසිවකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගරහන සේක් ද?

සාරිපුත්ත, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගෙන් කායික වූ හෝ වාචසික වූ හෝ කිසිවකට මම නොගරහමි. සාරිපුත්ත, මේ භික්ෂූන් පන්සියය අතුරෙන් භික්ෂූහු සැටනමක් ත්‍රිවිදු ආත්තෝ ය. භික්ෂූහු සැටනමක් මහිභිඤ ආත්තෝ ය. භික්ෂූහු සැටනමක් උනතොභාග (අරුපාවචර සමාපනතියෙන් රූපකයින් හා අග්‍රමාගීයෙන් තාමකයින් හා) විමුක්ත ය හ. වැලි සෙස්සෝ ප්‍රඥවිමුක්ත ය හ. (තෙවිජ්ජාදිභාවයට නොපැමිණි රහත්හ.)

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසස නෙමේ හුක්කෙන් නැගිට උත්තරුසංඛය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩවිසස, නට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

සංයෝජන නම් වූද බන්ධන නම් වූද කෙලෙස් සිද්ධි දුක් රහිත වූ ස්වයං කළ පුතර්භව ඇති සෑම වූ පන්සියක් භික්ෂූහු අද පුණ්ණරුසි පොහෝ දිනෙහි විශුද්ධිපචාරණය පිණිස රැස් වූහ.

සක්විතිරජු තෙමේ ඇමැති සමූහයා විසින් පිරිවරණ ලදුව සතර සසුරු හිමි කොට ඇති මේ පොළොව භාත්පස යම්කෙසේ පිළිවෙළින් පරිගමනය කෙරේ ද-

එසේ ම ත්‍රිවිදු ආත්ත මරු නැසුවා වූ ශ්‍රාවකයෝ දිනු සක්‍රාම ඇති නිරුත්තර වූ සත්ථාග නම් බුදුරජානන් වහන්සේ පයච්ඡාසනය කෙරෙන්.

සියල්ලෝ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්තු ය. මෙහි හිස් පුහුලෙක් නැත. කෘෂ්ණාභරණය නසන සුසංඛිත වූ සථිකයන් වහන්සේ වදිමි.

8. 1. 8.

සරෙසහසා සූත්‍රය

216. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි සේනවත නම් අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි මහත් බික් සහන අඩතෙළෙස් භික්ෂූන් දහස සමග වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දෘශ්‍යමිතථාවෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (ඔවුන්) සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අනිවර්ත කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිතින් මනා කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසන්.

අථ බො ආයසමනො වඛිනිසස්ස එතදනොසී: අයං බො භගවා හික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙසුනි සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව හික්ඛු අට්ඨිකභවා මනසිකභවා සබ්බවෙනසො සමන්තාහරිභවා ඔභිතසොභා ධම්මං සුණ්හාති. යනන්තානං භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථෙහොති. අථ බො ආයසමා වඛිනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසම්මං කරිභවා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණ්ණෙභවා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛිනිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයසමා වඛිනිසො භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථෙ:

පරෙසහස්සං හික්ඛුතං සුගතං පසිරුපාසති,
දෙසෙනතං විරජං ධම්මං නිබ්බාණං අකුතොභයං.

සුණ්හාති ධම්මං විමලං සමමාසලුභුද්ධදෙසිතං,
සොභාති වත සලුභුද්ධො හික්ඛුසම්පුරකභවා.

නානනාමොසි භගවා ඉසීතං ඉසීසත්තමො,
මහාමෙසොව හුඤ්ඤාතං සාවකො අභිවස්සති.

දිවාචිහාරං නිකම්මම සඤ්ඤස්සනකම්මතා¹,
සාවකො තෙ මහාවීර පාදෙ වඤ්ඤාති වඛිනිසොති.

කිනත්තු තෙ වඛිනිස ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා උදුහු ඨාතසොව තං පටිභන්තීති?

න බො මෙ භන්තෙ ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා, අථ බො ඨාතසොව මං පටිභන්තීති.

තෙන හි තං වඛිනිස භික්ෂොසොමන්තාය පුබ්බෙ අපරිචිතකකිතා ගාථායො පටිභන්තූති.

එවං භන්තෙති බො ආයසමා වඛිනිසො භගවතො පටිසසුභා භික්ෂො-සොමන්තාය භගවන්තං පුබ්බෙ අපරිචිතකකාති ගාථාති අභිත්ථෙ:

උමමග්ගපථං² මාරස්ස අභිභූය්‍ය වරයි පභිජ්ජ ඛිලාති³,
තං පස්සථ බ්බපමුඤ්ඤකරං අසීතං භාගසො පටිභජ්ජං.

1. සඤ්ඤස්සනකම්මතා - සභා. 2. උමමග්ගපථං - සී 1, 2. 3. ඛිලාති - සභා.

ඉක්බිති වචනික තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවන් පිළිබඳ දහම් කථායෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (ඔවුන්) සමාදන් කරවන සේක තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අභිවත් කොට මෙනෙහි කොට මුළුසිහින් සමනාකොටගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට උත්තරසංඛය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ” යි මෙය සාල කෙළේ ය. වචනික, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් හමුවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

අසිරදහසක් පමණ භික්ෂූහු (කොසිහුත් බියක් නැති බැවින්) අකුතොභය වූ නිමිල වූ නිමිණ ධර්මය දෙශනා කරණ බුදුරජානන් වහන්සේ පට්ඨපාසනය කෙරෙත්.

සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙසෙන නිමිල වූ ධර්මය අසත්. බික්සහන විසින් පෙරවූ කරණ ලද සම්බුදුරජානන් වහන්සේ එකානනයෙන් හොබනා සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මුඛවහන්සේ) නාග තම් වන සේක. (විපසි අදි බුද්ධ) සෘෂිත් අතුරෙන් සත් වැනි සෘෂිවන සේක. නොහොත් (ප්‍රත්‍යාකලුඛාදි) සෘෂිත්ට අතිශ්‍රෙෂ්ඨ සෘෂි වන සේක. මහාමේඝයක් මෙන් වී සවිවන් (සදහම් වැස්සෙන්) නෙමන සේක.

මහාවීරයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේගේ ශ්‍රාවක වූ වචනික තෙමේ ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ දකිනු කැමැත්තෙන් දිවා විහරණයෙන් නික්ම අවුත් (මුඛවහන්සේගේ) සිරිපා වදිසි.

කිමෙන් ද? වචනික, මේ ගාථාවෝ තා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු ද? නැත හොත් තට (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (වැටහෙද්ද?)

වහන්ස, මේ ගාථාවෝ මා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු නො ම වෙති. වැලි (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (මට වැටහෙත්.)

වචනික, එසේ වී නම් පෙර කලපනා නොකරණ ලද ගාථාවෝ බෙහෙවින් ම තට වැටහෙත්වා.

ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙර කලපනා නොකරණ ලද ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෙහෙවින් ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

මාරයාගේ කෙලෙස් ධ්වං නමැති උමං මැඩ (රාගාදී පඤ්ච) බීලයන් බිඳ හාසිරෙන සේක. කෙලෙස් බැඳුම් මුදා ලත රාගාදියෙන් අතීය්‍ය වූ ධර්මය කොටස් වශයෙන් බෙදන්නා වූ ඒ තථාගතයන් වහන්සේ දකිවූ.

ඔසස්ස භි¹ නිත්ථරණත්ථං අනෙකච්ඡිතං මග්ගං අකබ්බාසී,
තසමිං තෙ² අමතෙ අකබ්බාතෙ ධම්මද්දසා සිතා අසංගීරා.

පඤ්ජානකරො අභිච්ඡක්ඛ ධම්මං³ සබ්බට්ඨිතීනං⁴ අභිකක්ඛමමද්දස,
ඤ්ඤා ව සච්ඡිකඤ්ඤා ව අග්ගං සො දෙසයි දසඤ්ඤානං⁵.

එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ කො පමාදෙ විජානනං⁶,
තසමා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ අප්පමිතො සද්ධා නමස්සමනුසිකෙබ්බිති.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤාසුතනං.

217. එකා සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවතෙ කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. අථ බො ආයස්මා අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා⁷ සුචිරසෙසව යෙන
භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ඤ්ඤා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිඤ්ඤා
භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිච්ඡිකම්. පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤා
සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුතනං භගවා කොණ්ඩඤ්ඤාසුතනං සුගතා”ති.

අථ බො ආයස්මතො වඩිතිසස්ස එතදනොසී. අයං බො ආයස්මා අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා සුචිරසෙසව යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ඤ්ඤා
භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිඤ්ඤා භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිච්ඡිකම්.
පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤා සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුතනං භගවා
කොණ්ඩඤ්ඤාසුතනං සුගතා”ති. යනනුතාහං ආයස්මනනං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා
භගවතො සමමුඛා සරූපාහි ගාථාහි අභිත්ථවෙය්‍යනති.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උතතරාසඬිගං කරිඤ්ඤා
යෙන භගවා තෙනඤ්ඤා පණාමෙඤ්ඤා භගවතනං එතදවොච: පටිභාති මං
භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩිතිසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො ආයස්මනනං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා භගවතො
සමමුඛා සරූපාහි ගාථාහි අභිත්ථවි.

මුඤ්ඤා මුඤ්ඤා සො ථෙරෙ කොණ්ඩඤ්ඤා තිබ්බතිකකමො,
ලාභී සුඛවිහාරනං විවෙකානං අභිණ්ණසො.

1. ‘භි’ ඉති නාභී - මජ්ඣ. 2. තසමිං වෙ - මජ්ඣ, ස්‍යා. 3. ධම්මං ඉති නාභී - මජ්ඣ,
PTS. 4. සබ්බට්ඨිතං - ස්‍යා. 5. දසඤ්ඤානං ස්‍යා, PTS. 6. විජානනං ධම්මං -
මජ්ඣ, PTS. 7. අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣ, PTS.

චතුරොස නිප්ථරණය පිණිස අතෙකවිධ වූ මාගිය වදාළ සේක. උන්-
වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ඒ අමාතයෙහි උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ
අසංභාරිය ව (රාගාදියෙන් හැකිළිය නො හැකිසේ තහවුරුව) පිහිටි
යෝ ය.

ඥානාලෝකය පහළ කළ බුදුරජානන් වහන්සේ ධර්මය අවබෝධ කොට
සියලු දෘෂ්ටිසථානයන්ගේ හෝ විඥානසිතීන්ගේ ඉක්මම් දුටු සේක. දෘත
ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උන්වහන්සේ උතුම් ධර්මය දශාඨයන්ට හෙවත් පස්වග මහ-
ණුවන්ට දෙසූ සේක.

මෙසේ ධර්මය මොනොවට දෙශනා කොට ඇතිකල්හි ධර්මය දෘත ගන්ත-
වුන්ගේ කවර ප්‍රමාදයකෝ ද, එහෙයින් (තථාගතයන් වහන්සේට) තමෙකාර
කරමින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සස්තෙහි අප්‍රමාදී ව හැම කල්හි පිළි-
වෙලින් හික්මෙන්නෝ ය.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤාසූත්‍රය

217. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජහහනුවර සම්පයෙහි
කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළුමනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක, එකල්හි
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹිත්. අතින් ද
පිරිමදිත්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි. සුගතයන්
වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤායෙමි”යි නම ද අස්වත්.

එකල්හි ආයුෂමත් චෛතිස තෙරුන්ට “මේ ආයුෂමත් අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹිත්. අතින් ද පිරිමදිත්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස,
මම කොණ්ඩඤ්ඤා යෙමි. සුගතයන් වහන්ස, මම කොණ්ඩඤ්ඤායෙමි”යි
නම ද අස්වත්. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි සුදුසු ගාථායෙන්
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරුන් පසසන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි
මේ අදහස විය.

ඉන්බිති ආයුෂමත් චෛතිස සථවිර තෙමේ ප්‍රත්‍යන්තෙන් තැගිට උග්ගාරා-
සභගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට
වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. චෛතිස, තට වැටහේවායි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉන්බිති ආයුෂමත් චෛතිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථාවලින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ හමුවෙහි අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවන් පාසසී ය.

(බුදුහුට පසුව වතුරායඝ්‍රාමය අවබෝධ කළ බැවින්) බුද්ධානුබුද්ධ
වූ බහල විශ්ඤාන ඇති ඒ කොණ්ඩඤ්ඤා තෙරණුවෝ සුබවිහරණ ඇති
විතතවිවෙකයන් නිහර ලබනසුල්ලහ.

යං සාවකෙන පත්තබ්බං සජ්චසාසනකාරිනා,
 සබ්බස්ස තං අනුපාත්තං අපාමන්තස්ස සිකන්තො,
 මහානුභාවො තෙවිජ්ජා, වෙනොපරියායකොවිද්දො,
 කොණ්ඩකේඤ්ඤා බුද්ධියාද්දො¹ පාදෙ චන්දනි සජ්චන්තොති.

8. 1. 10

මොග්ගල්ලානසූත්තං.

218. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිතිලිපස්සො කාලිසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමභෙන්ති භික්ඛුසතෙති සබ්බභෙව අරහන්තෙති. තෙසං සුදං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො වෙනසා විත්තං සමන්තසති විපපමුත්තං නිරූපබ්බං².

අථ බො ආයස්මතො චඛිතිසස්ස එතදහොසි: අයං බො භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිතිලිපස්සො කාලිසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමභෙන්ති භික්ඛුසතෙති සබ්බභෙව අරහන්තෙති. තෙසං සුදං ආයස්මා මහා-මොග්ගල්ලානො වෙනසා විත්තං සමන්තසති විපපමුත්තං නිරූපබ්බං². යනනුත්තාහං ආයස්මත්තං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයස්මා චඛිතිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඝං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණ්ණමේත්වා භගවන්තා එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං චඛිතිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා චඛිතිසො ආයස්මත්තං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සමමුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

තගස්ස පස්සො ආසිනං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,
 සාවකා පසිරූපාසන්ති තෙවිජ්ජා මච්චුහාසිතො.

තෙ වෙනසා අනුපරියෙති³ මොග්ගල්ලානො මනිද්ධිකො,
 විත්තං තෙසං සමන්තසං විපපමුත්තං නිරූපබ්බං.

එවං සබ්බඛගසමපත්තං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,
 අතෙකාකාරසමපත්තං පසිරූපාසන්ති ගොතමන්ති.

8. 1. 11.

ගගගග්ගසූත්තං.

219. එකං සමයං භගවා චම්පායං විහරති ගගගග්ගස්ස පොකබරණ්ණියා නිරෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමභෙන්ති භික්ඛුසතෙති සත්තති ච උපාසකසතෙති⁴ අතෙකෙති ච දෙවතාසහස්සෙති. න්‍යායස්සුදං භගවා අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා ව⁵.

1 බුද්ධසාවකො, PTS. 2. නිරූපබ්බං - සිමු. 1.2. 3. අනුපරියෙසති - ස්‍යා. 4. සත්තති ච උපාසකාසතෙති, ඉති දිස්සන්තෙ - මජ්ඣ. PTS. 5. යසෙසා - සිමු. 1.

ශාසනාශාසනකාරී වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යමක් ලාබ්‍යයුතු ද අප්‍රමාදී ව තික්මෙන්තා වූ උත්වහන්සේ විසින් ඒ සියල්ල ලබන ලදී.

මහත් අනුභාව ඇති ත්‍රිවිද්‍යා ඇති වෙනොපරියඤ්ඤායෙහි දක්‍ෂ වූ බුද්ධිපුත්‍ර වූ කොණ්ඩඤ්ඤ තෙරණුවෝ ශාසනාන් වහන්සේගේ සිරිපා වදිත්.

8. 1. 10.

මොග්ගලානසූත්‍රය

218. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිහිලිපට්‍රපස කථගල්තලාවෙහි හැම රහත් වූ භික්‍ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ, මහත් බික්සගත සමග වැඩ වසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්‍ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපබ් රහිතදැයි සොයත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිසතෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිහිලිපට්‍රපස කථගල්තලාවෙහි හැම රහත් වූ භික්‍ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සගත සමග වැඩවසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්‍ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපබ් රහිතදැයි සොයත්. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පසසන්තෙමි නම් මැනවැ”යි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිස සථවිර තෙමේ සුතස්තෙන් නැගිට උතතරුසභ්‍යය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුතනයන් වහන්ස, මට වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩිතිස, තට වැටහේවා! සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩිතිස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පැසසී ය.

ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තා වූ කෙලෙස් මරා නැසූ ශ්‍රාවකයෝ පට්‍රපස වැඩනුන් දුක් කෙලවරට පැමිණී සම්බුදු මුනිහු පශ්චිපාසනය කෙරෙත්.

මහත් සෘද්ධි ඇති මුගලන් තෙරණුවෝ සච්චන්ගේ සිත (කෙලෙසුන්ගෙන්) මිදුනේ ද, උපබ් රහිත දැයි සොයමින් තම සිතින් ඔවුන් ලුහුබැඳ යෙත්.

මෙසේ සියලු ගුණාභ්‍යයන්ගෙන් යුත් දුක් කෙලවරට පැමිණී නොයෙක් අයුරෙන් පිරිපුන් සම්බුදු මුනි වූ ගෞතමයන් වහන්සේ පශ්චිපාසනය කෙරෙත්.

8. 1. 11.

ගගගග්ගසූත්‍රය

219. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වම්පානුවර සම්පයෙහි ගගගග්ග පොකුණුතෙර පන්සියක් පමණ වූ බික්සගත ද සත්සියක් උච්ඡුවන් ද නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණියෙන් ද, යශසින් ද, ඔවුන් අබ්බවා බබලන සේක.

අථ බො ආයසමනො වඩිනීසසං ඵනදහොසි: අයං බො භගවා වචපායං විහරති ගගගරය පොකකරණියා තිරෙ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤාන සද්ධං පඤ්චමනෙනාහි භික්ඛුසකෙහි සත්තාහි ව උපාසකසකෙහි අනෙකෙහි දෙවතාසහසෙසෙහි. නායස්සදං භගවා අතිරොචති වණෙණෙන වෙව යසසා ව යනනුතාහං භගවන්තං¹ සමමුඛා සරූපාය ගාථාය අභිඤ්චෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයසමා වඩිනීසො උට්ඨායාසිතා ඵකාසං උත්තරසහිතං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිථංණාමෙකා භගවන්තං ඵනදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩිනීසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයසමා වඩිනීසො භගවන්තං¹ සමමුඛා සරූපාය ගාථාය අභිඤ්චි:

වන්දෙ යථා විගතවලාහකෙ තනෙ
විරොචති විතමලො² ව භාණ්ඩො,
ඵවමපි අභිතිරස කුං මහාමුති
අතිරොචසි යසසා සබ්බලොකන්ති.

8. 1. 12.

වඩිනීසසුතනං.

220. ඵකංසමයං භගවා ඤාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයසමා වඩිනීසො අවිර-අරහත්තප්පතෙනා හොති³ විමුත්තිසුඛං⁴ පටිසංවෙදී. තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසී.

කාවෙය්‍යමත්තා විවරිත්ත පුබ්බෙ ගාමා ගාමං පුරුපුරං,
අථද්දසාම සමුද්ධං සද්ධා තො උදපජ්ජථ*.

සො මෙ ධම්මදෙසෙසි බ්බායතනධාතුයො⁵,
තස්සාහං ධම්මං සුත්වාන පබ්බජං අතභාරියං.

බහුන්තං වත අත්ථාය බොධිං අජ්ඣගමා මුති,
භික්ඛුන්තං භික්ඛුනීතඤ්ච යෙ නියාමගතද්දසා.

ස්වාගතං වත මෙ ආසී මම බුද්ධස්ස සන්තිකෙ,
තිස්සො විජ්ජා අනුප්පත්තා කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

පුබ්බෙතිවාසං ජාතාමි දිබ්බවක්ඛුං විසොධිතං,
තෙවිජ්ජා ඉද්ධිප්පතෙනාමහි වෙතොපරියාය කොච්ඡෙති

වඩිනීසවග්ගො පඨමො.

1. භගවතො - PTS. 2. විගතමලො - මජ්ඣ. 3. සුඛා - මජ්ඣ., PTS.
4. විමුත්තිසුඛං - මජ්ඣ., සිවු, 1.2. ස්‍යා. 5. බ්බාය ආයතනානි ධාතුයො ච - PTS, ස්‍යා.
* උදපජ්ජථ - මජ්ඣ., ස්‍යා, සිවු. 1.2.

එකල්හි ආයුෂමත් වචනික තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වමපානුවර සම්පයෙහි ගගනරු පොතුණුතෙර පන්සියක් පමණ වූ බිත්සහන ද සන්සියක් උවසුවන් ද නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණියෙන් ද යශසින් ද ඔවුන් අබිබවා බබලන සේක. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැයි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ හුනස්තෙන් නැගිට උනතරු-සභිගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ, සුගතයන් වහන්ස මට වැටහේ” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. වචනික, නට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉදිරියෙහි පැසසී ය:

පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති අහස්හි සඳුන් නිමිල වූ ගිරාන් යම්සේ බබලද්ද, මහාමුනි වූ බුදුරජානන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ ද, එසේ ම යශසින් සියලු ලෝකයා අබිබවා බබලන සේක.

8. 1. 12.

වචනිකසුත්‍රය

220. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අගන්පිඩුසිවුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වචනිකසථවිර තෙමේ රහත්බවට පැමිණී තොබෝකල් ඇත්තේ වේ. විමුක්තිසුත්‍රය විදිනේ ඒ චේත්‍යවෙහි මේ ගාථා කී ය.

පෙර කවිකිරීමෙන් මත් ව ගමන් ගම ද නුවරින් නුවර ද හැසුරුනෙමු. ඉක්බිති බුදුරජානන් වහන්සේ දුටු වෙමු. (එසින්) අපට ශ්‍රද්ධාව උපති.

ඒ බුදුරජානන් වහන්සේ සකකායනතඨාතුන් ප්‍රකාශ කෙරෙමින් මට දහම් දෙසූ සේක. මම උන්වහන්සේගේ ධර්මය අසා සත්තෙහි පැවිදි වීමි.

යම් කෙනෙක් නියාමධර්මයට පැමිණියෝ ද, නියාමධර්මය දක්නෝ ද බොහෝ වූ ඒ භික්ෂූන්ට ද භික්ෂුණීන්ට ද වැඩ පිණිස මූනිඤ්ඤයන් වහන්සේ බුද්ධිතයට පැමිණී සේක.

මට එකානුකූලයෙන් යහපත් ඊමෙක් විය. මා විසින් බුදුරජානන් වහන්සේ සම්පයෙහි ත්‍රිවිද්‍යාවෝ ලබන ලදහ. සම්ඥයන් වහන්සේගේ ශාසනය කරණ ලද්දේ යැ.

පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල දැනිමි. දිවැස වෙසෙසින් පිරිසිදු කරණ ලද්දේ ය. ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තෙමි සාද්ධිවිධඥතයට පැමිණියෙමි වෙතොපරිසඤ්ඤයෙහි දක්ෂ වූයෙමි වෙමි.

වචනික වග්ග පළමුවැනි සි.

තමුඤ්ඤානං:

නික්ඛන්තං අරතී වෙව පෙසලං අතිමඤ්ඤානා,
ආතජ්ඣෙන සුභාසිතා සාරිපුත්ත පචාරණා,
පරෙසහස්සං කොණ්ඩඤ්ඤා මොග්ගලානෙන ගග්ගරු
වඛනීසෙන ආදසාති.

වඛනීසංයුතනං සමන්තං.

9. වනසංයුතනං.

1. වනවග්ගො

9. 1. 1.

විවෙකසුත්තං.

221. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණ්ඨෙ. තෙන බො පත සමයෙන සො භික්ඛු දිවාච්ඡාරගතො පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකති ගෙහනිසසිතෙ.

අථ බො යා තස්මිං වතසණ්ඨෙ අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

විවෙකකාමොසි වතං පච්චෙස්ථා අථ තෙ මනො නිවජ්ජරති බහිඤ්ඤා,
ජනො¹ ජතස්මිං විතසස්ස ඡන්දං තතො සුඛි භොගිසි විතරුගො.

අරතීං පජ්ඣාසි සතො² භවාසි සතං තං සාදයාමසෙ³,
පාතාලරජො හි දුත්තරො⁴ මා තං කාමරජො අවාහරී.

සකුණො යථා පංසුකුණ්ඩිතො⁵ විධුතං⁶ පාතයති සිතං රජං,
එවං භික්ඛු පබාතවා සතීමා විධුතං පාතයති සිතං රජන්ති.

අථ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣතො සංවෙගමාපාදිති.

9. 1. 2.

උපට්ඨානසුත්තං.

222. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණ්ඨෙ. තෙන බො පත සමයෙන සො භික්ඛු දිවාච්ඡාරගතො සුපතී. අථ බො යා තස්මිං වතසණ්ඨෙ අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්.

1. නං ජනො. ස්‍යා 2. සො සතො - PTS. 3. සාරයාමසෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
සි. 1. 2. 4. දුරාග්ගමො - PTS. 5. පංසුකුණ්ඩිතො - මජ්ඣං, 6. විධුතං - PTS.

එහි උද්දාය:

නිකමනා, අරතී, පෙසල, අභිලක්ඛනා, ආනන්ද, සුභාසිත, සාරිපුත්ත, පචාරණ, පරෙසහස්ස, කොණ්ඩකුද්ද, මොග්ගල්ලාන, ගග්ගර, විකිසි යති සුත්‍ර දෙළසෙකි.

විකිසි සංයුක්තය නිමිසේ ය.

9. වනසංයුක්තය

1. වනවග්ගීය

9. 1. 1.

විවෙකසුත්‍රය.

221. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පස්කම්පුරු ඇසුරු කළ ලාමක අකුසල් සිතිවිලි සිතයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අභිගාහිත වූ, ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

විවෙකය කැමැති ව වනයට පිවිසියේ වෙති ය. එහෙත් ඔබගේ සිත පිටත හැසිරෙයි. ජනයෙක් වූ ඔබ අන්‍යජනයා කෙරෙහි ඡන්දරාගය දුරු කරව. එහෙයින් පහ ව ගිය රාග ඇත්තේ සැප ඇත්තෙක් වන්නෙහි ය.

අනභිරතිය දුරු කරව. සිති ඇත්තෙක් වෙව. ඔබ සිති ඇත්තෙකැ යි, නොහොත් ඒ සත්පුරුෂධර්මය යයි අදහවු. පාතාලසංඛ්‍යාත කෙලෙස්-රජස කරණය කිරීමට දුෂකර ම ය. කාමරාගරජස ඔබ (අපායට) නො හෙළාවා.

පස් තැවරුණා වූ පක්ෂියෙක් (පියාපත්) සලමින් (ශරීරයෙහි) ඇලුනු දූවිලි යම් සේ හෙළා ද, එසේ ම ප්‍රධන් වියතිය ඇති සමාතිමත් වූ මහණ තෙමේ (සවසන්තානය) ඇසුරු කළ (කෙලෙස්) රජස් සලමින් හෙළයි.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවෙගයට (ඔතප්පියට) පැමිණියේ ය.

9. 1. 2.

උපට්ඨාන සුත්‍රය

222. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවාපිහාරයට ගියේ නිදයි. ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අභිගාහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ, ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය.

උපසඛකමිත්වා නං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣානාසි:

උට්ඨෙහි භික්ඛු කිං සෙසි¹ කො අනෙථා සුපිනෙන² නෙ,
ආතුරස්ස හි කා³ නිද්දා සලලවිභාසස් රුප්පතො.

යාය සඤ්ඤා⁴ පබ්බජිතො අගාරස්මානගාරියං,
තනෙව සඤ්ඤා චූභෙති මා නිද්දාය වසභිගමිති.

අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා යෙසු මඤ්ඤා⁵ ච චූච්ඤ්ඤා,
බන්ධෙසු⁶ මුත්තං අසිතං කසමා පබ්බජිතං තපෙ.

ජන්දරාගස්ස විනයා අවිජ්ජාසමනිකකමා,
තඤ්ඤාණං පරමවොද්දනං⁷ කසමා පබ්බජිතං තපෙ.

භොක්ඛා⁸ අවිජ්ජං විජ්ජාය ආසවානං පරිකබ්බා,
අසොකං අනුපායාසං කසමා පබ්බජිතං තපෙ.

ආරභවිතියං පභිතතතං නිච්චං දළහපරකකමා,
නිබ්බාණං අභිකම්බිතතං කසමා පබ්බජිතං තපෙති.

9 1. 3.

කසපගොතනසුතතං.

223 එකං සමයං ආයස්මා කසපගොතනා කොසලෙසු විහරති
අඤ්ඤාතරස්මිං ව්‍යසණෙකි. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා කසප-
ගොතනා දිවා විහාරගතො අඤ්ඤාතරං වෙතං⁹ ඔවදති.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යසණෙකි අභිවජ්ඣා දෙවතා ආයස්මිනො කසප-
ගොතනස්ස අනුකම්පිකා අත්තකාමා ආයස්මන්තං කසපගොතනං සංවෙ-
ජේතුකාමා යෙනායස්මා කසපගොතනා තෙනුපසබ්බමි. උපසඛකමිත්වා
ආයස්මන්තං කසපගොතනං ගාථාහි අජ්ඣානාසි:

ගිරිදුග්ගචරං වෙතං අප්පපඤ්ඤා අවෙනසං,
අකාලෙ ඔවදං භික්ඛු මඤ්ඤා ජට්ඨාති මං.

සුණාති¹⁰ න විජ්ජාතාහි ආලොකෙති න පස්සති,
ධම්මස්මිං භඤ්ඤාමානස්මිං අත්තං බාලො න බුද්ධාති.

සවෙපි දස පජේජාතෙ ධාරතිස්සසි කසප,
තෙව දක්ඛිති¹¹ රුපානි වක්ඛු හිස්ස න විජ්ජතිති.

අථ බො ආයස්මා කසපගොතනා තාය දෙවතාය සංවෙජිතො
සංවෙගමාපාදිති.

1 සොසි - සා. 2. සුපිනෙන - PTS. 3. තෙ - සිමු සා. 4 සද්ධාය - මජ්ඣ. PTS. 5 බන්ධෙසු - මජ්ඣ. සා. PTS. 6. පරමොද්දනං - මජ්ඣ. සා. පරිසොද්දනං - PTS. සි 2. 7. භොක්ඛා - මජ්ඣ. 8 ජන්දනං - සා. PTS මජ්ඣ. 9. සුණොති - PTS 10. දක්ඛිති - සිමු

එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කිය.

මහණ, නැගිටුව, කීම, නිදහි ද? නිදීමෙන් නොපට කිනම් වැඩෙක් ද? කෙලශාතුර වූ (අවිද්‍යා විෂ පෙවූ තෘෂ්ණා) ශල්‍යයෙන් විදින ලද ගැටෙන්නාවූ නොපට කවර නින්දෙක් ද?

යම් ශ්‍රද්ධාවෙකින් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිදි වූයෙහි ද, ඒ ශ්‍රද්ධාව ම වඩව. නින්දට වසඟ නො වව.

නුවණ මද වූ පෘථග්‍යත තෙමේ යම් කාමයන්හි මුසපත් වූයේ ද, ඒ කාමයෝ අතිත්‍යයහ. අටුවායහ. සකකියන්හි මිදුනාවූ තෘෂ්ණාදූෂිත් අතීශ්‍රිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් (දිවාසාපනය තෙමේ) තවත්තේ ද,

ඡන්ද්‍රගය වැනසීමෙන් ද, අවිද්‍යාව ඉක්ම වීමෙන් ද ඒ වතුසාන්තරයහ පරම පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. (එබඳු) පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවත්තේ ද,

මායික විද්‍යාවෙන් අවිද්‍යාව බිඳ ආස්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් නිශ්ශාක වූ උපායාස රහිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවත්තේ ද,

සම්පූර්ණ විශ්‍රාම ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති නිතර දැඩි පැරකුම් ඇති නිවණ පතන පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවත්තේ ද.

9. 1. 3.

කසුපගොතන සූත්‍රය.

223. එක්කලෙක ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ එක්තරා මුවවැද්දකුට අවවාද කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙහි අභිගාමික වූ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් කසුපගොතන තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

පථිත දුගීයෙහි හැසිරෙණ නුවණ නැති (කරුණු නොකරුණු දැනීමෙහි සමත්) සිත් නැති මුවවැද්දකුට නොකල්හි අවවාද කරණ මහණ තෙමේ අනිබ්‍රාහ්මණ මෙන් මට වැටහේ.

(නොපහේ බණ) අසයි. (එහෙත් අරුත්) නො දනී. (පුහුදුන් ඉදහසෙන් දිලෙන පටඇඟිලි) බලයි. (එහි කරුණු) නො දකී. බණ කියන කල්හි අශ්‍රත තෙමේ අරුත් අවබෝධ නො කෙරෙයි.

පිත්තත් කසුප, ඉදින් ඇඟිලි පහන් දශයක් දරන්නෙහි නමුත් (හෙතු) රූපයන් නොම දක්නේ ය. යම් හෙයෙකින් ඕහට පැණැස නැද්ද (එහෙයින්).

ඉක්බිති ආයුෂමත් කසුපගොතන සථවිර තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට (මනස්සිකයට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිගත වී ය.

9. 1. 4.

සමබ්‍රලාසුතං.

224. එකං සමයං සමබ්‍රලා භික්‍ෂු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-
තරසම්. ව්‍යාසණේඛ අථ බො තෙ භික්‍ෂු වසං. චුජ්ඣා¹ තෙමාසච්චයෙන
චාරිකං පකකම්හු. අථ බො යා තසම්. ව්‍යාසණේඛ අඤ්ඤා දෙවතා
තෙ භික්‍ෂු අපසානන් පරිදෙවමානා නායං වෙලායං ඉමං ගාථාං අභාසි:

අරති විස මේ'ජ්ඣ² බායති බහුකෙ දිසවාන විවිතෙන ආසතෙ,
තෙ විතතකථා බහුසසුනා කො'මෙ ගොතමසාවකා ගතාති.

එවං චුතෙන අඤ්ඤාතරු දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

මගධං ගතා කොසලං ගතා එකච්චියා පත වජ්ජුමියා,
මො³ විස අසඛගචාරිතො අතිකෙතා විහරන්ති භික්‍ෂවොති.

9. 1. 5.

ආනන්දසුතං.

225. එකං සමයං ආයසමා ආනන්දො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසම්. ව්‍යාසණේඛ.

තෙන බො පත සමයෙන ආයසමා ආනන්දො අතිවෙලං ගිහිසඤ්ඤාතරි-
බ්‍රලො විහරති.

අථ බො යා තසම්. ව්‍යාසණේඛ අඤ්ඤා දෙවතා ආයසමතො ආනන්දසා
අනුකම්පිකා අත්තාමා ආයසමන්තං ආනන්දං සංවෙජ්ජුකාමා සෙනායසා
ආනන්දො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා ආයසමන්තං ආනන්දං ගාථාය
අජ්ඣානාසි:

රුක්ඛමුලගහණං පසකකිය නිබ්බාණං හදසසම්. ඔපිය,
කාය¹ භොතම මා ව² පමාදො කිං තෙ බිලිබිලිකා කරසානිති.

අථ බො ආයසමා ආනන්දො නාය දෙවතාය සංවෙජ්ජිතො සංවෙගමාපාදිති,

7 1. 6..

අනුරුද්ධසුතං.

226. එකං සමයං ආයසමා අනුරුද්ධො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසම්. ව්‍යාසණේඛ.

අථ බො අඤ්ඤාතරු නාවතිසකාසිකා දෙවතා ජාලිනී නාම
ආයසමතො අනුරුද්ධසා පුරාණදුතිසිකා සෙනායසා අනුරුද්ධො තෙනුප-
සඛකම්. උපසඛකම්භා ආයසමන්තං අනුරුද්ධං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

තත්ථ විතතං පණ්ණිංගති යත්ථ තෙ චුසිතං පුරෙ,
නාවතිංසෙසු දෙවෙසු සබ්බකාමසම්දායු,
පුරකතො පරිවුතො දෙවකඤ්ඤාති³ සොභසිති.

1. චුසිතා - මජ්ඣ. 2. මෙජ්ජ - සඤ. 3. මිගා - සිවු, මිකකථා - සඤ.
4. කායී - සිවු. 5. මා - මජ්ඣ. සඤ. 6. දෙවගණනි - සඤ.

9. 1. 4.

සමබ්‍රලා සූත්‍රය.

224. එක්කලෙක බොහෝ භික්ෂුහු කොසොල් දනම්වෙහි එක්තරා ව්‍යාසංයුතයෙක වෙසෙත්, ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු වස් එළඹුනාහු තෙමස ඇවැරෙත් වාරිකාවට ගියහ. එකල්හි ඒ ව්‍යාසංයුතයෙහි අභිගාමික වූ ඒ දෙව් තෙමේ ඒ භික්ෂුන් තො දක්නේ හඬමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

හිස් වූ බොහෝ අසුන් දැක මට අද අරතියක් ලෙත් වැටහෙයි. විසිතුරු කථා ඇති බහුලාහ වූ ඒ මේ ගෝසුම් සම්මෝ කොහි වැඩියාහු ද.

වෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දෙවතාවාට මේ ගාථාව කී ය:

ඇතැම් කෙනෙක් මගට දනම්වට වැඩියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) කොසොල් දනම්වට වැඩියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) වැදූරටට අභිමුඛ ව (වැඩියහ.) භික්ෂුහු ඇල්මක් නැති ව හැසිරෙන්නාහු ගෙයක් නැති ව මුවන් මෙන් වෙසෙත්.

9. 1. 5.

ආනන්ද සූත්‍රය.

225. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ කොසොල් දනම්වෙහි එක්තරා ව්‍යාසංයුතයෙක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ අභිමුඛ කාලයක් ගිහියන් කෙරෙහි හැඟවීලී (ඇවැත්නි නොහඬව යනාදී තැලවිලි) බහුලකොට ඇති ව වෙසෙයි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යාසංයුතයෙහි අභිගාමික වූ අනන්ද තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති දෙව් අනන්ද තෙරුන් සංවිග්න කරවනු කැමැත්තේ අනන්ද තෙරුන් වෙත එළඹෙස් ය. එළඹ ආයුෂමත් අනන්ද තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය.

රුක්මුල් යෙනසුන්හි විසීමට පිටිස නිවණ ලෙහි බහා ගෙණ (වෙසෙන) නුඹවහන්සේට (ගිහියන් සමග කරණ මේ) බිලිබිලි කථාව කුමක් කොර ද? ගෞහමයන් වහන්ස, පමා නොවනු මැනව. ධ්‍යාන කරණු මැනව.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙශයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිශ්‍ය වී ය.

9. 1. 6.

අනුරුද්ධ සූත්‍රය.

226. එක්කලෙක අනුරුද්ධ සථවිර තෙමේ කොසොල් දනම්වෙහි එක්තරා ව්‍යාසංයුතයෙක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ගේ පෙරඅත්බවහි බිරියක් වූ තච්චිසාසාසි ජාලිනම් එක්තරා දෙව්දෙවියන් ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන් වෙත එළඹියා. එළඹ ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී වූ ය.

පෙර යම් දෙව්ලොවෙක නුඹවහන්සේගේ විසීම වී ද, එහි සිත පිහිටුවනු මැනව. සියලු කාමයෙන් සමාදාන වූ තච්චිසා දෙවියන් කෙරෙහි දෙවනනන් විසින් පෙරවූ කරණ ලද ව, පිරිවරණ ලද ව බැබළවුනු,

දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො සත්තකායසමිං පතිට්ඨිතා,
තෙ වාපි දුග්ගතා සත්තා දෙවකඤ්ඤාති පජචිතාති.

න තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ න පස්සන්ති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවානං තිදසානං යසස්සිත්තනි.

[අනුරුඥො:]

න නිං බාලෙ විජානාසි යථා අරහතං වචො,
අතිව්වා සබ්බෙ සබ්බාරු උපපාදවයධම්මනො,
උපපජ්ඣා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වූපසමො සුඛො.

නන්දියති පුතාවාසො දෙවකායසමිං¹ ජාලිනී,
විකම්ණො ජාතිසංසාරෙ නන්දියති පුත්තභවොති.

9. 1. 7.

නාගදත්තසුත්තං.

227. එකං සමයං ආයස්මා නාගදත්තො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යාසණේඛි. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා නාගදත්තො
අතිකාලෙන ගාමං පවිසති, අතිදිවා පටික්කමති. අථ බො යා තස්මිං
ව්‍යාසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා ආයස්මතො නාගදත්තස්ස අනුකම්පිකා අත්ථකාමා
ආයස්මන්තං නාගදත්තං සංවෙජ්ඣකාමා යෙනායස්මා නාගදත්තො තෙනු-
පසඛකම්. උපසඛකම්භා ආයස්මන්තං නාගදත්තං ගාථාහි අජ්ඣානාසි:

කාලෙ පවිස්සා² නාගදත්ත දිවා ව අගන්තවා අතිවෙලවාරී,
සංසට්ඨො ගහට්ඨෙහි සමානසුඛදුකෙඛා.

භායාමි නාගදත්තං සුප්පගඛනං කුලෙසු විනිබ්බං,³
මො හෙව මච්චුරඤ්ඤා ඛට්ඨවතො අන්තකස්ස වසමෙසිති.⁴

අථ බො ආයස්මා නාගදත්තො තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣතො සංවෙග-
මාපාදීති.

9. 1. 8.

කුලසරණීසුත්තං.

228. එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යාසණේඛි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු අඤ්ඤාතරසමිං
කුලෙ අතිවෙලං අජේඣාගාලුප්පත්තො විහරති.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යාසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො
අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යා තස්මිං කුලෙ
කුලසරණී තස්සා වණණං අභිනිමිතිභා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා තං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣානාසි:

තදීතිරෙසු සණ්ඨාතෙ සභාසු රට්ඨාසු ව,
ජතා සඛගම්ම මනෙත්තනි මඤ්ඤා තඤ්ඤා කිමන්තරන්ති.

1. දෙවකායසමිං - මජ්ඣ. සෘ. 2. පවිස - මජ්ඣ. 3. විනිබ්බං - PTS.
4. වසං උපෙසීති - මජ්ඣ.

දෙවනතෝ (ප්‍රතිපත්ති දුර්ගතියෙන්) දුර්ගතය. සත්කායයෙහි පිහිටියේ ය. දෙවනතන් විසින් පනත ලද ඒ සත්කායය ද දුර්ගතය.

යම් කෙනෙක් පිරිවර - යහස් ඇති කිසිවැඩි දෙවපුරාමයන්ගේ නද්‍රව්‍ය නො දැකිද්දී ඔහු සුවය නො දනිත්.

[අනුරාධා:]

බාලකානාත්මය, “සිංල සංසාරයේ අනිත්‍යය. ඉපදීම හා නැසීම සවිභාව කොට ඇත්තා. ඉපිද නිරුඳි වෙත්. ඔවුන්ගේ සංහිදීම සුව ය” යන රහතුන්ගේ විදන පරිදි හෝ නො දන්නා.

එමඟි ජාලිනි, දුන් දෙවකායෙහි නැවත විසීමෙන් (මට) නැත. ඉපදීම යයි කියන ලද සංසාරය සෑම විටම ය. දුන් පුනර්ථයෙන් (මට) නැත.

9. 1. 7.

නාගදත්ත සත්‍යය.

247. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ කොසොල් දහම්වෙහි එක්තරා ව්‍යාලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ ඉතා කලින් ගමට පිවිසෙයි. ඉතා දවල් පෙරළා එයි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යාලාභාබේක අධිගෘහිත වූ ආයුෂ්මත් නාගදත්ත තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ආයුෂ්මත් නාගදත්ත තෙරුන් සංවිග්‍රහ කරවනු කැමැත්තේ ආයුෂ්මත් නාගදත්ත තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් නාගදත්ත තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

නාගදත්ත, දළියම් කාලයෙහි (පිඩු පිණිස) පිවිස වෙලාව ඉක්මවා ගැසිරෙන සුළු වූයෙහි ගිහියන් හා හැනුනෙහි ඉතා දවල් පෙරළා අවුත් (ගිහියන් හා) සමාන සුවිද්‍රක් ඇත්තෙහිය.

ඉතා බුහුටි වූ කුලයෙහි බැලුනා වූ නාගදත්ත (මහණනු ගැණ) බම්. බලවත් වූ මානසරූප වූ මරාගේ වසයට නො ම පැමිණෙව.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් නාගදත්ත සථවිර තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිග්‍රහ වී ය.

9. 1. 8.

කුලසරණි සත්‍යය.

248. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දහම්වෙහි එක්තරා ව්‍යාලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ එක්තරා කුලයක් කෙරෙහි අතීතය ඇතුළත් බවට පැමිණියේ අතිමාත්‍රාකාලයක් වැඩ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ඒ ව්‍යාලාභාබේක අධිගෘහිත වූ ඒ මහණට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණ සංවිග්‍රහ කරවනු කැමැත්තේ ඒ කුලයෙහි ඒ කුලගෙහඹු වෙස් ගෙණ ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණට ගාථායෙන් කී ය:

ගං තෙර ද, විඩා සංහිදුවන තැන ද, සභායෙහි ද, විවිධයෙහි ද ජනයෝ මුළු දී මා ගැණ ද, නුඹ වහන්සේ ගැණ ද කථා කෙරෙත්. කුමක හෙතු ද?

බහු භි සද්ද පච්චුභා ඛම්භබ්බා තපස්සිනා,
න තෙන මභිකු භොතබ්බං න භි තෙන කිලිස්සති.

යො ව සද්දපරිත්තාසී වතෙ වාතමිගො යථා,
ලුහුවිත්තොති තං ආහු නාස්ස සමපජ්ජතෙ වතනති.

9. 1. 9.

වජ්ජිපුතනසුතනං.

229 එකං සමයං අඤ්ඤානරො වජ්ජිපුතනකො භික්ඛු වෙසාලියං විහරති අඤ්ඤාභරසමිං වතසණ්ඨං. තෙන බො පත සමයෙන වෙසාලියං¹ සබ්බරතතිවාරො² භොති. අථ බො සො භික්ඛු වෙසාලියං තුරියතාලිත-මාදිතනිගෙසාසසද්දං සුඛා පරිදෙවමානො කායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

එකකා මයං අරඤ්ඤෙ විහරාම අපච්ඤාච³ වතසමිං දුරුකං,
එතාදිසිකාය රතතියා කො සු නාම අමොගි⁴ පාපියොති.

අථ බො යා තසමිං වතසණ්ඨං අබ්වත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣාහාසී:

එකකො⁵ චං අරඤ්ඤෙ විහරාම අපච්ඤාච වතසමිං දුරුකං,
තස්ස තෙ බහුකා පිහයනති තෙරසිකා විය සග්ගගාමිනනති.

අථ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනො සංවෙගමාපාදිති.

9. 1. 10.

සජ්ඣායසුතනං.

230. එකං සමයං අඤ්ඤානරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාභරසමිං වතසණ්ඨං. තෙන බො පත සමයෙන සො භික්ඛු යං සුදං පුබ්බෙ අතීචලං සජ්ඣායබහුලො විහරති. සො අපරෙත සමයෙන අපොසායස්සකො තුණ්හිභුතො සංකසායති⁶.

අථ බො යා තසමිං වතසණ්ඨං අබ්වත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො ධම්මං අසුණන්තී යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා තං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣාහාසී:

කසො තුවං ධම්මපදානි භික්ඛු නාසීයසි භික්ඛුහි සංවසනො,
සුඛාත ධම්මං ලභතිපසාදං දිට්ඨං ධම්මෙ ලභතිපසංසනති.

අහු පුරෙ ධම්මපදෙසු ජ්ඤෙ යාම විරාගෙන සමාගමිමා,
යතො විරාගෙන සමාගමිමා යං තිඤ්ඤි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා⁷,
අඤ්ඤාන නිකෙඛපතමාහු සනෙතාති.

1. වෙසාලියං වජ්ජිපුතනකො - මජ්ඣ. 2. සබ්බරතතිවාරො - කන්ථි 3 අපච්ඤාච - සා. 4. නාමසමිති - මජ්ඣ. 5 එකකොච - සා, මජ්ඣ. 6 සකමායති - සා. 7. සුතං ව මුතං. PTS

තපස්විත්‍ර විසින් ඉවසියයුතු වූ ප්‍රතිලෝමශබ්දයෝ බොහෝහ. ඒ තපස්විත්‍ර විසින් නිතෙද නො වියයුතුයි. එයින් නො ම කිලිටි වේ.

යමෙක් වෙනෙහි වාතමාගයකු මෙන් ශබ්දයෙන් තැනි ගන්තාසුලු වේ ද, ඔහු ලුහු සිත් ඇතිකරයි කියත්. ඔහුගේ චුතය නොසැපයේ.

9. 1. 9.

වජ්ජිපුත්තසූත්‍රය.

229. එක්කලෙක එක්තරු වජ්ජිපුත්තක මහණෙක් විසල්පුර සමීපයෙහි එක්තරු වතලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි විසල්පුරයෙහි සම්මානෙය්‍යයෙක් වෙයි. ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ විසල්පුරයෙහි තැළුණු වතුරයෙහි හා වැසූ වෙනෙහි හා ගොස හා හඬ අසා හඬමින් ඒ වේලායෙහි මේගාථාව කී ය :

අපි වෙනෙහි පියන ලද දරකඩක් මෙන් මෙබඳු රැසෙහි එකලාවමෝ අරණෙහි වසමිහ. කවරෙක් නම් අප වරු අතිශය පාපඇතිසෙක් වේ ද?

ඉක්බිති ඒ වතලාභාබෙක අධිගෘහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

තෙපි වෙනෙහි ලූ දරකඩක් මෙන් අරණෙහි එකලා ව වසව. ඒ නොපට දෙව්ලොව යන්තවුන්ට (කැමති වන්නා වූ) නිරිසතුන් මෙන් බොහෝ දෙනෙක් කැමැති වෙති.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට (ඔතප් බියට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිනෝ වූයේ ය.

9. 1 10.

සජ්ඣායසූත්‍රය.

230. එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වතලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පෙර අතිමාත්‍රකාලයක් හැදෑරීම බහුල කොට ඇත්තේ වෙසෙයි. (එහෙත්) හෙ තෙමේ පසුකලෙක උත්සාහ රහිත වූයේ කල් ගෙවයි.

එකල්හි ඒ වතලාභාබෙක අධිගෘහිත වූ ඒ දෙව් ඒ මහණහුගේ ධර්මය නො අසන්නේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය.

මහණ, නුඹ වහන්සේ හිඤ්ඤත් සමග වෙසෙමින් කුමක් හෙයින් ධර්මපදයන් නොහදරන්නහු ද? ධර්මය අසා පැහැදීම ලබයි. ඉහාතමයෙහි ම පැසැසීම ද ලබයි.

යම්තාක් ආයතීමාගීය හා එක් වුවමෝ ද, (ඊට) පෙර ධර්මපදයන්හි ඡන්දරාගය වී ය. යම් හෙයෙකින් ආයතීමාගීය හා එක් වුවමෝ ද (එහෙයින්) යම් කිසි ඇසින් දුටු රූපයෙක් හෝ කණින් ඇසූ ශබ්දයෙක් හෝ කයින් පහස්තා ලද සප්පට්ඨයෙක් හෝ වේ ද, (ඒ සියල්ල අනිත්‍යාදි වශයෙන්) දූත දුර ලිම කලමහ. ආයතීයෝ එය කියත්.

9. 1. 11.

අයොනිසොසුතනං.

231. එකං සමයං අඤ්ඤානරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යසණේඛි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවා විහාරගතො
පාපකෙ අකුසලෙ විතතෙක විතතෙකති සෙය්‍යපිදං: කාමචිතතකං බ්‍යාපාද-
චිතතකං විහිංසාචිතතකං.

අථ බො යා නසමිං ව්‍යසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනු-
කම්පිකා අත්තකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජෙතුකාමා යෙන සො භික්ඛු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ථා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣානාසි:

අයොනිසො මනසිකාරා සො විතතෙකති ඛජ්ජි,
අයොනිසො¹ පටිතිස්සජ්ජ යොනිසො අනුචිච්ඡානාය².

සත්ථාරං ධම්මමාරබ්‍හ³ සඛ්ඤං සීලානි අතතතො⁴,
අභිගච්ඡසි පාමොජ්ජං පිතිසුඛමසංසයං,
තතො පාමොජ්ජබහුලො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සසීති.

අථ බො සො භික්ඛු නාය දෙවතාය සංවෙජ්ජෙන සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 12.

මජ්ඣනනීතිකසුතනං.

232. එකං සමයං අඤ්ඤානරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යසණේඛි. අථ බො තසමිං ව්‍යසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා පාන
සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ථා තස්ස භික්ඛුතො සන්තිකෙ ඉමං
ගාථං අභාසි:

සිතෙ මජ්ඣනනීකෙ කාලෙ සන්තිසිවෙසු⁵ පකඛිසු,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ තං භයං පටිභාති මනති.

[භික්ඛු:]

සිතෙ මජ්ඣනනීකෙ කාලෙ සන්තිසිවෙසු⁵ පකඛිසු,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ 'සා රතී පටිභාති මනති.

9. 1. 13.

පාකනීජ්ඣයසුතනං.

233. එකං සමයං සම්බුද්ධා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-
තරසමිං ව්‍යසණේඛි, උභිතා උත්තලා වපලා මුඛරා විකිණ්ණවාමා මුට්ඨස්සා-
තිතො අසමපජානා අසමාභිතා විබ්‍රහ්මන්තචිත්තා පාකනීජ්ඣයා.

අථ බො යා තසමිං ව්‍යසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා හෙසං භික්ඛුතං
අනුකම්පිකා අත්තකාමා තෙ භික්ඛු සංවෙජ්ජෙතුකාමා යෙන තෙ භික්ඛු
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ථා තෙ භික්ඛු ගාථාති අජ්ඣානාසි:

1. අයොනි. - PTS. 2. අනුචිච්ඡාන-මජ්ඣ. 3. ධම්මං ආරබ්‍හ - සිවු. ස්‍යා. 4. සීලානි-
වත්තසා. - සිවු. 5. සසනිසිසන්තසු - සිවු. 6. මහාරඤ්ඤං - සි 1, 2.

9. 1. 11.

අසොනිසො සුත්‍රය.

231. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවා විහාරයට ගියේ ලාමක අකුසල විතකීයන් (කාමවිතකීය, ව්‍යාපාද විතකීය, විහිංසා විතකීය) විතකීය කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙක අධිගාහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ඒ හෙපි පාපවිතකීයන් විසින් කනු ලැබු. නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බැහැර කොට නුවණින් මෙනෙහි කරව.

ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සම්මසා ද නමාගේ සිල් ද ඇරඹ එකානන්‍යයෙන් ප්‍රමොද්‍යයන් ප්‍රීතිය හා සුවත් ලබව. එයින් ප්‍රමොදය බහුල කොට ඇතිව දුක් කෙළවර කරන්නන් ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිග්න වූයේ ය.

9. 1. 12.

මජ්ඣනිකසුත්‍රය.

232. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ වනලාභාබෙක අධිගාහිත වූ ඒ දෙව් ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහුගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සිටිමද්දහනෙහි පසමින් ඉසඹු ලතකල්හි මහවනය. (මහත්සේ) හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[භික්ෂූ:]

සිටිමද්දහනෙහි පසමින් ඉසඹු ලතකල්හි මහවනය මහත් සේ හඬ නගන්නාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවත්තක් ව වැටහේ.

9. 1. 13.

පාකතින්ද්‍රියසුත්‍රය.

233. එක්කලෙක උඩනු වූ නැගු මානනල ඇති වපල වූ රළු වචන ඇති දෙබ්මල වූ මූලා සිති ඇති මනා නුවණ නැති නො එකඟ සිත් ඇති නො සන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්ෂූහු කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබෙක වෙසෙත්.

එකල ඒ වනලාභාබ අරක් ගත් ඒ භික්ෂූන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ භික්ෂූන්ට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන්ට ගාථායෙන් කී ය:

සුඛජීවිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමසාවකා,
අනිච්ඡා පිණ්ඩමෙසනා අනිච්ඡා සයනාසනං,
ලොකෙ අනිච්චතං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකාසු තෙ.

දුප්පොසං කතො අත්තානං ගාමෙ ගාමණිකා වීය,
භූතො භූතො නිපජ්ජන්ති පරිභාරෙසු මුළුන්තා.

සඛිස්ස අඤ්ජිං කතො ඉධෙකවේච්ච වදාමහං,
අපච්ඡේදා¹ අතාපා තෙ යපා පෙනා තපේව තෙ.

යෙ බො පමන්තා විහරන්ති තෙ මෙ සංඛාය භාසිතං,
යෙ අපමන්තා විහරන්ති තමො තෙසං කරොමහන්ති.

අප බො තෙ භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනා සංවෙගමාපාදන්ති.

9. 1. 14

පදමප්පසථසුතනං.

231. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණ්ඨො. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො පොකබරණ්ඨං ඔගාහෙවා පදුමං උපසිඛ්ඛති.

අප බො යා තස්මිං වතසණ්ඨො අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ථා තං භික්ඛුං ගාපාය අජ්ඣාසාසි:

යමෙතං වාරිජං පුප්ථං අදින්නං උපසිඛ්ඛසි,
එකභගමෙනං ථෙය්‍යානං ගකිඤ්ඤෙතො'සි මාරිසාති.

[භික්ඛු.]

න හරුමි න හඤ්ජාමි ආරු සිඛ්ඛාමි වාරිජං,
අප කෙන හු වණ්ණණෙන ගකිඤ්ඤෙතො'ති වුච්චති.

[දෙවතා:]

යවායං භිසානි² බණ්ඨි පුණ්ඩරිකානි හඤ්ජති,³
එවං ආකිණ්ණකම්මන්තො කස්වා එසො න මුච්චතිති.

ආකිණ්ණප්‍රභෝ පුරිසො ධානිවෙලං'ව මකඛිතො,
තස්මිං මෙ චචනං තජ්ඣි තඤ්ච අරහාමි⁴ වන්තවෙ.

අනභගණස්ස පොසස්ස නිච්චං සුචිගවෙසිතො,
වාළගගමන්තං පාපස්ස අබ්භාචිත්තං'ව⁵ බාසතිති.

1. අපච්ඡේදා. - ස්‍යා. 2. ගිංසානි - ස්‍යා. 3. භුඤ්ජති - PTS. 4. හඤ්ජාමි - මජ්ඣ. 5. වා - PTS.

පෙර ආශා රහිත ව පිළි සොයන ආශා රහිත ව සෙනසුන් සොයන ගොස්මිසවු වූ මහණනු සුවදිවි ඇති වූහ. ඔහු ලොව අතිස් බැව් දැන දුක් කෙළවර කළහ.

මම සමස්තයට ඇදිලි බැඳ කියමි. මෙහි ඇතැම්හු ගමනි නිෂ්ඨිත ගම් දෙවුවන් මෙන් තමන් දුකසේ පොෂණය කළ හැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුනපුනා බුද්ධත් වූසපත් ව ගොවිත්. සස්තෙන් බැහැර වූ ඔහු අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මළසිරුරු බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් නම් මා විසින් ඔවුන් සදහා කියන ලදී. යම් කෙනෙක් අප්‍රමත්ත ව වෙසෙත් නම් මම ඔවුන්ට තමසකාර කරමි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෙගයට පමුණුවන ලද්දහු සංවෙගයට පැමිණියහ.

9. 1. 14.

පසුමුපස ස්වරූපය.

234. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනම්මෙහි එක්තරු වනලාභාබේක වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැලකුනේ පොකුණට බැස පියුමක් සිඹි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබ අරක්ගත් ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහට භාවායෙන් කී ය.

තො දෙන ලද යම් ඒ පියුමක් සිඹිති ද, මෙය සොරකම් අතුරෙන් එක් කොටසෙකි. නිදුකානන් වහන්ස, (එහෙයින්) ගඩුතේත (සුවද සොරෙක්) වෙති ය.

[භික්ෂු:]

මේ පියුම ගෙණ තො යෙමි. තො කඩමි. දුර සිට සිඹිමි. එසේ ඇති කල කිනම් කරුණෙකින් ගඩුතේත යයි කියනු ලැබේ ද,

[දෙවි:]

යම් ඒ තවුසෙක් නෙලුබල කණි ද, පියුම් තෙළා ද, මෙසේ අපිරිසිදු කම්පානා ඇති මේ තවුස් කුමක් හෙයින් ගඩුතේත යයි තො කියනු ලැබේ ද.

ඒ පුරුෂ තෙමේ බොහෝ පව් ඇත්තෙකි. කිරි මව හැදිවන උච්චාරපසාචා(ලෙමුත්තා) දියෙන් ගැවසී ගත්තාක් මෙන් (රුගදෙමාදියෙන්) වැකුණෙකි ඔහු කෙරෙහි මාගේ බයෙක් නැත. ඔබට නම් කියන්නට නිසි වෙමි.

කෙලෙස් නැති නිතර පමිත්‍ර වූ ශීලසමාධි ආදී ඥානයන් සොයන්නා වූ පුද්ගලයාට පාපය පිළිබඳ වලට පමණ වූ (ඉතා මඳ) දෙපය පවා වලා පටලයක් පමණ වූවක් වෙත් වැටහේ.

[භික්ෂු:]

අඬා මං යකඛ ජානාසි අපො මං¹ අනුකම්පයි,
පුතපි යකඛ වජ්ජාසි යද පසුසි උදිසන්ත්.²

[දෙවතා:]

තෙව නං උපජ්චාමි³ න පි තෙ භතකාමහසෙ⁴,
කිමෙව භික්ඛු ජාතෙය්‍ය යෙන ගජවජ්ජය්‍ය සුගගතින්ති.

අථ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදිති.

වතචගෙහා පඨමෙ¹.

නමුඤ්ඤා:

විවෙකං⁵ උපට්ඨානඤ්ඤා කසුපභගාදනන්ත⁶ සම්බුද්ධා
අතඤ්ඤා අනුරුඬාඤ්ඤා නාගදත්තඤ්ඤා කුලසරණී

වජ්ජපුත්තො ව⁷ වෙසාලි සජ්ඣායෙන⁸ අයොනිසො
මජ්ඣිමනිකාලමභි පාකතිඤ්ඤා පදුමපුප්පථන වුද්දස භවෙති.

වතසංයුතනං සමන්තං.

10. යකඛසංයුතනං

1. ඉන්ද්‍රකචගෙහා

10. 1 1

ඉන්ද්‍රකචගෙහා.

235. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ඉන්ද්‍රකචෙ
පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රකචස්ස යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො ඉන්ද්‍රකො යකො යෙන
භගවා නෙත්‍රපසංඝමිති. උපසංඝමිත්වා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

රූපං න ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා කථං නිසං වින්දති¹ මං සරීරං,
කුතස්ස අට්ඨි යකපිණිමෙති කථං නිසං සජ්ජති ගම්හරසමින්නි.

[භගවා:]

පඨමං කලලං හොති කලලා හොති අබ්බුදා,
අබ්බුදා ජායතෙ පෙසි පෙසි නිබ්බන්තති සන්තො,
සතා පසාඛා ජායන්ති කෙසා ලොමා තබා² පි ව.

යඤ්චස්ස භුඤ්ජතෙ³ මාතා අන්තං පානඤ්ඤා භොජනං,
තෙන සො තත්ථ යාපෙති මාතුකුචජිගතො තරෙති.

1. මෙ - මජ්ඣං. 2. උදිසං - සිමු. PTS 3. උපජ්චාමි - සිමු. PTS. 4. භතකාමහසෙ -
සිමු - තද්දකාමහසෙ - සසා, කතකාමහසෙ - PTS 5. විවෙකඋපට්ඨානඤ්ඤා - PTS, සසා.
6. නොනෙත්ත ව - PTS 7. ව ඉති නන්ති, PTS. 8. සජ්ඣායෙන ව - PTS.
9. භුඤ්ජති - මජ්ඣං, සසා.

[භික්ෂු:]

යක්ෂය, මා එකානන්තයෙන් පිරිසිදු ය යි දන්නෙහි ය. මට අනුකම්පා කෙරෙහි. යම් කලෙක වෙබන්දක් දන්නෙහි නම් යක්ෂය, නැවතත් කිසිත් නෙහි ය.

[දෙවි:]

වෙහෙණ, තොප නිසා තො ම ජීවත් වමිහ. තොපගේ බැලියමෝ තො ද වමිහ. යම් කම්පයෙකින් සුගතියට යන්නේ ද, (එය) තො ම දන්නෙහි ය.

ඉක්බිති ඒ වෙහෙණ තෙමේ ඒ දෙවතාවා විසින් සංවෛශයට පමුණුවන ලද්දේ සංවෛශයට පැමිණියේ ය.

ව්‍යාකරණය පළමුවැනි යි.

එහි උද්‍යානය:

විවෙක, උපට්ඨාන, කසපගොතන, සම්බුද්ධා, ආතඤ්ඤ, අනුරුඤ්ඤ, නාගදත්ත, කුලසිරිත, වජ්‍රපුත්ත, සජ්ඣාය, අයොනිසො, මජ්ඣිමනිකා, පාකතිඤ්ඤ, පද්මපුප්ඵ යයි සූත්‍ර තුළ සෙකි.

ව්‍යාකරණය නිමිසේ ය.

10. යකබසංයුතනය

1. ඉන්ද්‍රිය වර්ගය

10. 1. 1.

ඉන්ද්‍රියසූත්‍රය.

235. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉන්ද්‍රියවර්ගයෙහි ඉන්ද්‍රිය යක්ෂයාගේ භවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල ඉන්ද්‍රිය යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගෞරවයෙන් කී ය.

බුදුවරයෝ රූපය ජීවය යි නොකියත්. (එසේ නම්) මේ සත්‍ය තෙමේ මේ සිරුර කෙසේ නම් ලබා දේ? මොහුගේ ඇට හා අක්මාවිඩ කොසින් ඒ ද? මේ තෙමේ කෙසේ නම් මවුකුස ලැගේ ද?

[භගවන්හු:]

පළමු කොට කලලරූපය වේ. කලලයෙන් අබ්බුදය වේ. අබ්බුදයෙන් පෙසිය හට ගනී. පෙසියෙන් ඝන නම් ඔස්සිවෙක් හට ගනී. ඒ ඝනයෙන් පිලක පසෙක් හට ගනී. ඉන් පසු කෙස් ද ලොම් ද නිය ද හට ගනිත්.

ඔහුගේ චිත්‍ර යම් අභරකුන්, බොන දෑකුන්, බොජුනකුන් වලද ද, මවුකුසට පැමිණි ඒ සත්‍ය තෙමේ ඒ ආහාර පානාදියෙන් එහි දී යැපේ.

10. 1. 2.

සතකසුත්තං.

236. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො සකකානාමකො යකෙඛා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිවා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සබ්බගත්ථ*පසතිතස්ස විපපමුත්තස්ස හෙ සහො
සමණස්ස න නං සාධු යදඤ්ඤමනුසාසතීති.

[භගවා:]

යෙන කෙනචි වණේණන සංවාසො සකක ජායති,
න නං අරහති සප්පඤ්ඤ මනසා අනුකම්පිතුං.

මතසා වෙ පසන්නෙන යදඤ්ඤමනුසාසති,
න තෙන හොති සංයුතෙනා සානුකම්පා,¹ අනුදදායති.

10. 1. 3.

සුවිලොම සුත්තං.

237. එකං සමයං භගවා ගයායං විහරති චක්ඛිතමසොච සුවිලොමස්ස² යකඛස්ස භවතෙ. තෙන බො පන සමයෙන බරො ව යකෙඛා සුවිලොමො ව යකෙඛා භගවතො අච්ඡරෙ අතීක්කමන්ති.

අථ බො බරෙ යකෙඛා සුවිලොමං යකඛං එහදවොච: එසො සමණොති.

තෙසො සමණො, සමණකො එසො. යාව ජානාමි යදි වා සො සමණො යදි වා පන සො සමණකොති. අථ බො සුවිලොමො යකෙඛා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිවා භගවතො කායං උපතාමෙසී.

අථ බො භගවා. කායං අපතාමෙසී.

අථ බො සුවිලොමො යකෙඛා භගවන්තං එහදවොච: භායසී මං සමණොති.

[භගවා:]

න ඛවාහන්තං ආවුසො භායාමි. අපි ව තෙ සමථස්සො පාපකොති.

[සුවිලොමො:]

පඤ්ඤාං තං සමණ පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මෙ සමණ³ න බ්බාකරිස්සාසි වින්තං වා තෙ බිපිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගහෙථා පාරගඬගාය බිපිස්සාමිති.

[භගවා:]

න ඛවාහන්තං ආවුසො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභකෙ සස්සමණබ්බාහමණීයා පජාය සදෙවමිත්තස්සාය, යො මෙ වින්තං වා බිපෙය්‍ය, හදයං වා ඵාලෙය්‍ය. පාදෙසු වා ගහෙථා පාරගඬගාය බිපෙය්‍ය. අපි ව ඔං ආවුසො පුච්ඡ යදකඛාසීති.

1. යානුකම්පා-මජ්ඣ. ඥා. 2 සුවිලොමස්ස - PTS. 3 සමණ ඉති හානි-මජ්ඣ. PTS
* ගක - සි 1, 2

10. 1. 2.

සකකසුත්‍රය.

236. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිණුකුළුවෙහි වැඩ වසන සේක එකල සකක නම් යක්‍ෂයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනුන්ව අනුශාසනා කෙරෙහි යන යමෙක් වේ ද, සියලු තත්ති ප්‍රතිණ වූ කෙලෙස්ගැට ඇති වෙසෙසින් මිදුනු ශ්‍රමණවූ ම නොපට එය නොමැතයි.

[භගවත්හු:]

එමබා සක්ක, යම්කිසි කාරණයෙකින් සංවාසය හෙවත් භිත්‍රධර්මය හට ගණී ද, සුප්‍රාඥ තෙමේ එයට සිතින් අනුකම්පා කරන්නට නොතිසි යි.

එහෙත් පහත් සිතින් අනුන්ව අනුශාසනා කෙරෙහි යන යමෙක් වේ ද, එයින් බැඳීමෙන් නො වේ. එය අනුකම්පාව යි. කරුණාව යි.

10. 1. 3.

සුවිලොම සූත්‍රය.

237. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයාවට නුදුරෙහි සුවිලොම යක්‍ෂයාගේ භවිතයෙහි ධංකිතමස්සවයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ධර්මයක්‍ෂ තෙමේ ද, සුවිලොම යක්‍ෂ තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ගමන් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බරලොම යක්‍ෂ තෙමේ “මේ ශ්‍රමණයෙකු” යි සුවිලොම යක්‍ෂයාට මෙය කී ය.

මේ ශ්‍රමණයෙක් නො වේ. මේ ශ්‍රමණකයෙකි, හෙ ශ්‍රමණයෙක් දේ නොහොත් ශ්‍රමණකයෙක් දේ යි දැන ගණිමි. ඉක්බිති සුවිලොම යක්‍ෂ-තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කය එළඹීය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කය (මදක්) ඉවත් කළ සේක.

ඉක්බිති සුවිලොම යක්‍ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, මා කෙරෙන් බියවෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම හා කෙරෙන් නො බිමි. එහෙත් තගේ පහසු ලාමකය.

[සුවිලොම:]

මහණ, හා ප්‍රශ්නයක් විචාරන්නෙමි. මහණ, ඉදින් මට නොවිස-දන්තෙහි නම් තාගේ සිහා හෝ වික්‍ෂෙප කරන්නෙමි. තාගේ හෘදය හෝ පලන්තෙමි. දෙපා ගෙණ හෝ ගත පරහෙර දමන්නෙමි යි.

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, යමෙක් මාගේ සිහා හෝ වික්‍ෂෙප කරන්නේ ද, හෘදය හෝ පලන්තේ ද, දෙපා ගෙණ හෝ ගතපරහෙර දමන්නේ ද, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොවහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමහිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබ්‍රද්දා මම නොම දකිමි ඇවැත්නි එහෙත් තෝ යමක් කැමැත්තෙහි නම් අස.

“අථ බො ඥාතොති යකො හගවනාං ගාථාය අඤ්ඤාසි”¹

රුගො ච දොසො ච කුතො නිදානා අරතී රුති ලොමහංසො කුතොජා,
කුතො සමුට්ඨාය මනොවිතක්කා කුමාරකා ධම්මමිවොස්සජ්ජන්ති.

[හගවා:]

රුගො ච දොසො ච ඉතො නිදානා අරතී රුති ලොමහංසො ඉතොජා,
ඉතො සමුට්ඨාය මනොවිතක්කා කුමාරකා ධම්මමිවොස්සජ්ජන්ති.

සෙනහජා අත්තසමුතුතා නිග්‍රොධස්සෙව ඛක්ඛජා,
පුඬු විසත්තා කාමෙසු මාපුචා’ව² විතතා³ වතෙ.

යෙ නං පජානන්ති යතො නිදානං තෙ නං මිතොදෙනති සුභොති යකං,
තෙ දුන්නරං ඔසමිමං තුරන්ති අභිණ්ණපුබ්බං අසුතංභවායාති.

10. 1. 4.

මණ්ඤ්ඤසුතනං.

238. එකං සමයං හගවා මහඛෙසු විහරති මණ්ඤ්ඤාලහෙ⁴ චෙතිසෙ
මණ්ඤ්ඤස්ස යකඛස්ස හවතෙ. අථ බො මණ්ඤ්ඤස්ස යකො යෙන
හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

සතිමතො සද හදදං සතිමා සුඛමෙධති,
සතිමතො සු වෙ සෙයො වෙරු ව පරිමුච්චති.

[හගවා:]

සතිමතො සද හදදං සතිමා සුඛමෙධති,
සතිමතො සු වෙ සෙයො වෙරු න පරිමුච්චති.

යස්ස සබ්බමහොරත්තං අභිංසාය උතො මනො,
මෙනා සො සබ්බභූතෙසු වෙරං තස්ස ත කෙතවිති.

10. 1. 5.

සානුසුතනං.

239. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවතෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරුමෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරිස්සා උපාසිකාය සානු⁵
නාම පුතො යකොන ගතීතො හොති. අථ බො සා උපාසිකා⁶පරිදෙවමානා
කායං චෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

වාතුදුසිං පඤ්චදසිං යා ව⁶ පහඛස්ස අවධිමි,
පාවිහාරියපකඛඤ්ච අවධිඛගසුසමාගතං⁷,
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති යෙ.

1. “ ” අනතරිතපාඨො න දිස්සන්තෙ - ච්ඡන්දං, ස්‍යා PTS. 2. ව ඉති භවති - ස්‍යා.
3. විත්තා - ස්‍යා 4. මණ්ඤ්ඤාලහං - මණ්ඤ්. 5. සානු - සිමු. 1. 6. යාච - සිමු. 1.
7. අවධිඛගසුසමාගතං - PTS, සි2.

ඉක්බිති සුවිලෝම යක්ෂ තෙමේ ගාථායෙන් කී ය:

රාගයන් දොමයන් කුමක් මූලහෙතු කොට ඇත්ද? (කුසල් දහමිනි) නො ඇල්මත් (පස්කමිනි) ඇල්මත් ලොමුදහ ගැණුමත් කුමකින් හට ගත්තෝ ද? ගම් දරුවන් (ඇල්ලා ගත්) කවුඩකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් විහංගියෝ කොටැනින් ඉපිද කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත් ද,

[හගවත්තු:]

රාගයන් දොමයන් මේ අත්බව මූලහෙතු කොට ඇත. අර්තයන් රතියන් ලොමුදහ ගැණුමත් මෙයින් ම හට ගත්තෝය. විහංගියෝ මෙයින් හට ගෙන ගම් දරුවන් කවුඩකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත්.

අත්බැවින් හට ගත් විහංගියෝ නාමණියෙන් හට ගත්තෝ ය. නුගරැක්කි අරථ මෙකි. බොහෝ වූ විහංගියෝ කාමවසතුන්හි වෙසෙසින් ඇලුනාහු ය. වෙනෙහි ගැවසී ගත් මාලුවා වැලක් මෙකි.

යක්ෂය, අසව යම් කෙනෙක් ඒ අත්බවත් ඊට යමක් මූලහෙතු වේ නම් එයන් දැනිද්ද, ඔහු එය දුරු කෙරෙත්. ඔහු තරණය කිරීමට දුෂකර වූ තරණය නො කලවිද්ද මේ චතුරොක්ෂය නැවත නුපදීම සදහා තරණය කෙරෙත්.

10. 1. 4.

මණිහඳුසුත්‍රය.

238 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද දතව්වෙහි මණිමාලිකාවෙහිගෙහි මණිහඳු යකුගේ හවනගෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මණිඳු යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය කී ය:

සිහි ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිහි ඇත්තෝ සුවය වඩයි. සිහි ඇත්තාහුගේ (සවභාවය) හැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. චෛරයෙන් ද මිදෙයි.

[හගවත්තු:]

සිහි ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිහි ඇත්තෝ සුවය වඩයි. සිහි ඇත්තාගේ (සවභාවය) සැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙත් එපමණකින්) චෛරයෙන් නො මිදේ.

යමකුගේ සිත මුළු රැදෙවෙහි අභිංසාවෙහි ඇලුනේ ද, හෙ තෙමේ සියලු සහායයන් කෙරෙහි මෛත්‍රිය වඩයි. ඕනට කිසිවකු හා චෛරයෙක් නැත.

10. 1. 5.

සානුසුත්‍රය.

239. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාවැත්තුවර සම්පයෙහි සේනවත නම් වූ අගේපිඬුසිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා උචාසියකගේ සානු නම් පුතෙක් යකකු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. ඉක්බිති ඒ උචාසිය ගඩන්නි ඒ වෙලායෙහි මේ ගාථා කීවුය:

භුදුස්වක්කි ද පසලොස්වක්කි ද අඛමසක් පිළිබඳ වූ යම් අටවකෙකුදු වේ නම් ඵ්වක්කි ද ප්‍රාතිහායී පක්ෂයෙහි ද යම් කෙනෙක් අභට්ඨගයෙන් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද, බඩසර හැසිරෙද්ද,

න තෙහි යකඤ්ඤානි ඉති මෙ අරහතං සුතං,
සාදාති අජ්ජ පසායාමි යකඤ්ඤානි සාමුතාති.

[යකෙතා:]

වාසුද්දසිං පඤ්ඤාදසිං යා ව පකඤ්ඤා අට්ඨමි,
පාටිභාරියපකඤ්ඤා අට්ඨමි සුසමාගතං,
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං වරන්ති යෙ.

න තෙහි යකඤ්ඤානි සාමුතො අරහතං සුතං,
සාමුතං පඤ්ඤාං වජ්ජාසි යකඤ්ඤානං වචනං ඉදං:

“මාකාසි පාපකං කමමං ආච්චි¹ වා යද්ද වා රහො,
යඤ්ඤාච්ච² පාපකං කමමං කරිස්සාසි කරොසි වා,
න හෙ දුක්ඛා පමුත්තස්ස උපපට්ඨාසි පලායතො”ති.

[සාමුත:]

මතං වා අමම රොදන්ති යො වා ජීවං න දිස්සති,
ජීවන්තං අමම පසායන්ති කස්සා මං අමම රොදන්ති?

[උපාසිකා:]

මතං වා සුත්තං³ රොදන්ති⁴ යො වා⁵ ජීවං න දිස්සති,
යො වා කාමෙ වජ්ජන්තා⁶ පුත්තරුගච්ඡන්තෙ ඉධ,
තං වාසි සුත්තං රොදන්ති සුත ජීවං මතො හි සො.

ඤ්ඤා⁷ උභහතො තාත ඤ්ඤා⁸ පතිතුමිච්ඡසි,
තරකා උභහතො තාත තරකං පතිතුමිච්ඡසි.

අභිධාමථ හද්දං තෙ කස්ස උජ්ඣාපයාමස්ස,
ආදිත්තා නිහටං⁹ හන්තිං සුත භයතිතුමිච්ඡසිති.

10. 1. 6

පියඤ්ඤානං.

210. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො සාමන්තියං විහරති ඡෙතමනො
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා අනුරුද්ධො
රත්තියා පච්චිසසමයං පච්චුට්ඨාය ධම්මපදාති භාසති. අථ බො පියඤ්ඤානා
යකඤ්ඤානි සුත්තකං එවං තොසෙසි:

මා සද්දං කරි පියඤ්ඤානං භික්ඛු ධම්මපදාති භාසති,
අපි වා ධම්මපදං විජානාස පටිපථෙසු භික්ඛාස තො සියා.

පාණෙසු¹ වා සංයමාමස්ස සම්පජානාමිසා න හන්තිමස්ස,
සිකෙට්ඨ පුඤ්ඤානානො¹⁰ අපි මුළුමනින් පිසාටියොති.

10. 1. 7.

පුත්තරුගච්ඡානං.

211. එකං සමයං හගවා සාමන්තියං විහරති ඡෙතමනො අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ.

1. ආච්චි - PTS.
2. සපච්ච - මජ්ඣිම, සපච්ච - සසා, PTS.
3. සුත්තං - PTS.
4. රොදන්ති - මජ්ඣිම, සසා PTS.
5. පසාය. සිඤ්ඤා. පසායා - PTS.
6. වජ්ජන්තා - PTS.
7. ඤ්ඤා - සිඤ්ඤා.
8. ඤ්ඤා - සිඤ්ඤා.
9. නිහටං - මජ්ඣිම, ඤ්ඤානං - සසා, PTS.
10. පුඤ්ඤානානො - මජ්ඣිම, සසා, PTS.

යක්කොස් ඔවුන් හා නො කෙළිති යන රහතුන්ගේ බස වා මිහින් අසන ලදී. ඒ මම දැන් දනිමි. සානු සමග යක්කොස් කෙළින්.

[යක්කොස්:]

භුද්ධත්වයෙහි ද පසළොස්වකෙහි ද අඛිමසක් පිළිබඳ යම් අටවකෙක් වේ නම් එදින ද ප්‍රාතිහායා පසළොස්වකෙහි ද, යම් කෙනෙක් අමාමිතයෙන් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද බවසර හැසිරෙද්ද,

ඔවුන් හා යක්කොස් නො කෙළිති යන රහතුන්ගේ වදන නි විසින් අසන ලදී. මැනවි.

“හමුවෙහි හෝ ඉදින රහසෙහි හෝ පවතමි නො කරව. යම් පවතමක් කරන්නෙහි ද, (යම් පව කළකුත්) කෙරෙහි ද, අහසට පැන නැගි පලායන්නා වූ ද, නව ඒ දිනට වදින්නේ නැත”. මේ සකුන්ගේ වදනැයි පිබිඳියා වූ සානුගට කියමි.

[සානු:]

මැනියනි, (මිහිස්සු) මළ එකකු නිසා හෝ හඬති. මැනියනි, යමෙක් ජීවත්වන්නේ නො පැණේ නම් (ඔහු නිසා ද හඬති) මැනියනි, ජීවත් වන්නා වූ මා දකිමින කුමක් හෙයින් හඬති?

[උමායි:]

පුත, මළ එකකු නිසා හෝ (මිහිස්සු) හඬති. යමෙක් ජීවත් වන්නේ (නමුත්) නො පෙණේ නම් (ඔහු නිසා ද හඬති) පුත, යමෙක් කාමයෙන් දුරු කොට (පාවිදි ව) නැවත මෙහි පැමිණේ නම් ඔහු නිසා ද හඬති. හෙ තෙමේ ජීවත් වන්නේ නමුත් මළේ ම ය.

පුත, හුණුඅළුතිරයෙන් ගොඩනගන ලද්දේ (නැවතත්) හුණුඅළු තිරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද? පුත, තිරයෙන් ගොඩ නගන ලද්දේ (නැවතත්) තිරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද?

යන්නේ මැනවි. නොපට වැඩෙක් වේවා. කහට දෙස් නගපලො ද? දූවෙන ගෙයින් අතරපු බඩු නැවත දවන්නට කැමැත්තෙහි ද?

10. 1. 6.

පියඛිකර සත්‍රය.

240. එක්කලෙක ආසුමෙන් අනුරුඳු ගොරණුයෝ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි සේතවන නම් වූ අගෝපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එකල ආසුමෙන් අනුරුඳු ගොරණුයෝ ඊ අලුයම් මේලෙහි කැටට දහමපද බෙණෙති. ඉක්බිති පියඛිකරමම වූ යනින්න කුඩාපුතු වෙසේ නැළවුවා ය.

පියඛිකර, ශබ්ද නොකර, පහණ ගෙමේ දහමපද බෙණෙමි. ඉදින දහමපදයක් දැන පිළිපදිමු නම් (එය) අපට හිත පිණිස වන්නේ ය.

ප්‍රාණින් කෙරෙහි භංගන වමු. දැන දැන මුසාබස් නො බෙණෙමු. තමන්ගේ පවිත්‍ර ශීලයෙහි නික්මෙමු. (එසේ කල්හි) සෙයෙක, පිසාප-යොතිසෙන් දිදෙන්නෙමි වමු.

10. 1. 7.

පුතබ්බසු සත්‍රය.

241. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන්. වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි සේතවන නම් වූ අගෝපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය සන්දෙසොති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපභාසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨිකත්වා¹ මහසි කත්වා සබ්බවෙනසො සමන්තාහරිත්වා ඔභිතසොතා. ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො පුත්තබ්බසුමානා යකඛිති පුත්තකෙ එවං තොසෙසි:

තුණ්ඨි උත්තරිකෙ හොති තුණ්ඨි හොති පුත්තබ්බසු,
යාවාහං බුද්ධිසෙට්ඨස්ස ධම්මං සොස්සාමි සඤ්ඤානො.

නිබ්බාණං භගවා ආහ සබ්බගන්ථපමොචනං,
අතිවෙලා ච මෙ හොති අසමිං ධම්මෙ පියායනා.

පියො ලොකෙ සකො පුත්තො පියො ලොකෙ සකො පති,
තතො පියතරු² මයනං අස්ස ධම්මස්ස මග්ගනා.

න භි පුත්තො පති වාපි පියො දුක්ඛා පමොචයෙ,
යථා සද්ධම්මසවණං³ දුක්ඛා මොවෙති පාණ්ණිනං.

ලොකෙ දුක්ඛපරෙතස්මිං ජරාමරණසංයුතෙ⁴,
ජරාමරණමොක්ඛාය යං ධම්මං අභිසම්බුද්ධං⁵,
තං ධම්මං සොතුමිට්ඨාමි තුණ්ඨි හොති පුත්තබ්බසුති.

[පුත්තබ්බසු:]

අමම⁶ න බ්‍යාහරිස්සාමි තුණ්ඨිභූතායමුත්තරා,
ධම්මමෙව නිසාමෙහි සද්ධම්මසවණං² සුඛං.

සද්ධම්මස්ස අනඤ්ඤාය අමම දුක්ඛං වරුමසෙ,
එස දෙවමනුස්සානං සම්මුලුභානං පහසිකරෙ,
බුද්ධො අනත්මසාරීරෙ ධම්මං දෙසෙති වකඛුමාති.

[පුත්තබ්බසුමානා:]

සාධු බො පණ්ණිතො නාම පුත්තො ජානො උරෙසයො,
පුත්තො මෙ බුද්ධිසෙට්ඨස්ස ධම්මං සුඛං පියායති.

පුත්තබ්බසු සුඛි හොති අජජාහවති සමුග්ගතා,
දිට්ඨාති අරියසම්මානි උත්තරං පි සුණාතු මෙහි.

10. 1. 8.

සුදත්තසුත්තං.

242. එකං සමයං භගවා ගුණගහ විහරති සීතවතො. තෙන බො පන සමයෙන අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති රුජගහං අනුප්පන්නො හොති. කෙනච්ඡෙව කරණීයෙන. අස්සොසි බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති බුද්ධො කීර ලොකෙ උප්පන්නාති. තාවඤ්ච ච⁷ පන භගවන්තං දස්සනාය උපසඛිකම්භුකාමො අහොසි⁸.

1. අට්ඨි. කත්වා - මජ්ඣ. 2. පියතරු, සිමු, සා. 3. සද්ධම්මසවණං - මජ්ඣ, සා, සිමු. 4. ජරාමරණසංයුතතෙ - සිමු, PTS. 5. අභිසම්බුද්ධං - මජ්ඣ - සා. 6. අමම - මජ්ඣ, 7. ච ඉති නැති - PTS. 8. හොති - මජ්ඣ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දැහැමි කරාවෙන් හිඤ්ඤාව (කරුණු) දක්වා වදාරණ සේක. (කරුණු) ගන්වන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරවන සේක. ඒ හිඤ්ඤා ද අභිවත් කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිතින් මොහොවට ගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම අසන්.

ඉක්බිති පුනබ්බසුමු යැකිත් භුක්තපුත්‍රන් මෙසේ නැළවූ:

බුද්ධශ්‍රෙණි වූ ශාක්‍යාග්‍රන් වහන්සේගේ ධර්මය මම යම්තාක් අසන්නෙමි ද, උග්ගරිකාවෙහි, ඒතාක් නිශ්ශබ්ද වම. පුනබ්බසුව, නිශ්ශබ්ද වම.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම ගැටෙන් මිදීම තම වූ නිවණ වදාරණ සේක. මේ දහම මාගේ පැතීම ප්‍රමාණානිත්‍රානත වෙයි.

ලොවහි සියපුත් හෙමේ ප්‍රිය වෙයි. ලොවහි සිය හිමි තෙමේ ද ප්‍රිය වෙයි. මේ දහම සෙවීම එයටත් වඩා ම ඉතා ප්‍රිය වෙයි.

සදහම ඇසීම යම් සේ සහායා දුකින් මුද ද, ප්‍රියපුත්‍රයා ද ප්‍රියහිමියා ද (එසේ) දුකින් නො ම මුදයි.

දුකින් පිහින වූ ජරමරණයෙන් සුඝන වූ ලොවහි ජරමරණයෙන් මිදීම පිණිස යම් ධර්මයක් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය අසන්නට කැමැත්තෙමි. එමඟ පුනබ්බසු, නිශ්ශබ්ද වම.

[පුනබ්බසු:]

මැනියෙහි, (මම) නිහඬ වෙමි. මේ උග්ගරාව ද නිහඬ ය. දහම ම අසනු මැනවි. සදහම ඇසීම සුව ය.

මැනියෙහි, සදහම නො දැන්මෙන් දුකසේ හැසිරෙමි. ප්‍රහාකර වූ පසාස් ඇති පැසුලු අත්බැටි දරණ මේ බුදුරජානන් වහන්සේ අනියසින් මුලා වූ දෙවිමිනිසුන්ට දහම දෙසන සේක.

[පුනබ්බසුව:]

උපන්තා වූ උරහොවිත පුත් තෙමේ පණ්ඩිත වූයේ ම මැනවි. මාගේ පුත් තෙමේ ශ්‍රෙණි වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ පිරිසිදු දහම පතයි.

එමඟ පුනබ්බසු, සුවපත් වම. මම අද (සසරින්) ගොඩ නැගුනෙමි මෙම ආයඝිසකයෝ දක්නා ලදහ. මාගේ උග්ගරාව ද අසාමා.

10. 1. 8.

සදහන සුත්‍රය.

242. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි වූ හිනව්නසෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාඨපිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ කිසියම් කටයුත්තක් සඳහා රජගහනුවරට පැමිණියේ වෙයි. අනාඨපිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ බුදුරජානන් වහන්සේ ලෝපහල වූ සේකැයි ඇසී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෑසීම පිණිස එකෙණෙහි ම එළඹෙනු කැමැත්තේ ද විය.

අථ බො¹ අනාථපිණිකස්ස ගහපතිස්ස ඵ්ඛද්දොයි: අකාලො බො අජ්ඣ් ,
භගවතනං දස්සනාය උපසඬකමිතුං. සේවද්දනාහං කාලෙන භගවතනං
දස්සනාය උපසඬකමිස්සාමිති. බුද්ධගතාය සනියා නිපජ්ජි රතතියා සුදං
තිකතිත්තුං උට්ඨාසි පහාතනනි මඤ්ඤමානො. අථ බො අනාථපිණිකො
ගහපති යෙන සිව්විකදාරං² තෙනුපසඬකමි. අමනුස්සා දාරං විවරිංසු.

අථ බො අනාථපිණිකස්ස ගහපතිස්ස නගරමා නිකමිත්තස්ස
ආලොකො අනතරධායි. අකුකාරො පාතුරහොයි. භයං ඡමතිතතනං
ලොමහංසො උදපාදි. තතොව³ පුත නිවතතිතුකාමො අහොයි. අථ බො
සිව්වකො⁴ යකො අනතරතිතො සද්දමනුස්සාවෙයි:

සතං හප්පි සතං අස්සා සතං අස්සාහරි⁵ රථා,
සතං කඤ්ඤසහස්සානි ආමුගතමණ්ඩුණ්ඩලා,
එකස්ස පදවිතිහාරස්ස කලං තාග්ගනනි සොළසිං.

අභිකකම ගහපති, අභිකකම ගහපති, අභිකකමනං තෙ සෙය්‍යො නො⁶
පටිකකමතනනි.

අථ බො අනාථපිණිකස්ස ගහපතිස්ස අකුකාරො අනතරධායි,
ආලොකො පාතුරහොයි. යං අහොයි භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො සො
පටිපපස්සමති.

දුතියමපි බො -පෙ-

තතියමපි බො⁷ අනාථපිණිකස්ස ගහපතිස්ස⁸ ආලොකො අනතරධායි,
අකුකාරො පාතුරහොයි, භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව
පුත නිවතතිතුකාමො අහොයි තතියමපි බො සිව්වකො යකො අනතරතිතො
සද්දමනුස්සාවෙයි:

සතං හප්පි සතං අස්සා සතං අස්සාහරි රථා,
සතං කඤ්ඤසහස්සානි ආමුගතමණ්ඩුණ්ඩලා,
එකස්ස පදවිතිහාරස්ස කලං තාග්ගනනි සොළසිං.

අභිකකම ගහපති, අභිකකමම ගහපති, අභිකකමනං තෙ සෙය්‍යො
නො පටිකකමතනනි.

අථ බො අනාථපිණිකස්ස ගහපතිස්ස අකුකාරො අනතරධායි, ආලොකො
පාතුරහොයි. යං අහොයි භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති.
අථ බො අනාථපිණිකො ගහපති යෙන සිතවතා⁹ තෙනුපසඬකමි. තෙන
බො පත සමයෙන භගවා රතතියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය අපේක්කාකාසෙ
වඬකමති. අද්දසා බො භගවා අනාථපිණිකං ගහපතිං දුරතොව ආගමිජ්ජනං.
දිස්වාන වඬකමා ඔරොතිත්වා පඤ්ඤානො ආසනෙ තිසිදි. නිපජ්ජි බො
භගවා අනාථපිණිකං ගහපතිං ඵ්ඛද්දොව: එහි සුද්දන්තානි.

1. අථස්ස - මජ්ඣං, PTS. 2. සිතවතදාරං - සි 1. 2. 3. තතොව- ස්‍යා, PTS.
4. සිව්වකො. 5. අස්සාහරි - PTS. 6. න - PTS. 7. බොති නපි - PTS. 8. ගහපතිස්ස
ඉති නපි - PTS. 9. සිතවතං සෙත භගවා - මජ්ඣං.

ඉක්කිති අනෙපිඩු ගැහැවිහට මේ අදහස විය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනීම පිණිස ඵලභේත්තට අද නොකල් ය. දැන් මම හෙට කල් ඇති ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනිනු පිණිස ඵලභේත්තෙමිසි බුදුන් කෙරෙහි ගිය සිහි ඇතිව හොත්තේ ය. අලුයම යයි හනිමින් රෑ තුන්සලක් නැගී සිටියේ ය. එකල්හි අනාථපිණ්ඩක ගැහැවි තෙමේ සොහොන්දොර වෙත පැමිණියේ ය. අමනුෂ්‍යයෝ දොර විවර කළහ.

ඉක්කිති අනෙපිඩු ගැහැවියෙකු නුවරින් නික්මෙද්දී එළිය අතුරුදන් විය. අඳුර පහළ විය. බිය තැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් පහළ විය. එයින් ම පෙරළා යනු කැපැත්තේ ද විය. එකල්හි සිටික යක්ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්නු ද, සියක්දහසක් අශ්වහරියෝ ද, සියක්දහසක් රිය ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද (යමකුට ලැබුනාහු ද, ඒ ලාභයෝ බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක්පියවරක සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවටත් නො අගිත්.

ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. නොපහේ ඉදිරියට යෑම මැනවි. ආපසු යෑම නො මැනවි.

ඉක්කිති අනෙපිඩු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් විය. එළිය පහළ විය යම් බියෙක් නැති ගැත්මෙක් ලොමුදහ ගැත්මෙක් වී නම් එය සන්සිඳිති.

දෙවන වට දු ...

තෙවන වට දු අනෙපිඩු ගැහැවිහට එළිය අතුරුදන් වී ය. අඳුර පහළ වී ය. බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් පහළ වී ය. එයින් ම පෙරළා යනු කැපැත්තේ ද විය. තෙවන වට දු සිටික යක්ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්නු ද, සියක්දහසක් අශ්ව-හරියෝ ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද, (බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක් පියවරක් පිළිබඳ සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවකුදු නො අගිත්.

ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙහි, ඉදිරියට යව. නොපහේ ඉදිරියට යෑම මැනවි. ආපසු යෑම නො මැනවි.

ඉක්කිති අනෙපිඩු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් වී ය. එළිය පහළ විය. යම් බියෙක් නැති ගැත්මෙක් ලොමුදහ ගැත්මෙක් වී නම් එය සන්සිඳිති. ඉක්කිති අනෙපිඩු ගැහැවි තෙමේ ගිහවනය වෙහ ඵලභියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රෑ අලුයම නැගීමට අබවස සක්මන් කරණ සේක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ අනෙපිඩු ගැහැවිහු දුරදී ට දුටුසේක. දැක යක්මනින් බැස පැනවූ අසුතෙහි වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ අනෙපිඩු ගැහැවිහට “සුදත්ත, (බිහි) එව”යි මෙය වදාළ සේක.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති නාමෙන මං භගවා ආලපනීති¹
 තත්ථෙව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා භගවන්තං එතදවොච: කච්චි
 භන්තෙ භගවා සුඛමසයිත්ථාති?²

[භගවා:]

සබ්බදා වෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,
 යො න ලිම්පති කාමෙසු සිතිභූතො නිරූපධි.

සබ්බා ආසත්තියො ඡෙත්වා විතෙය්‍ය හදයෙ දුරං,
 උපසන්නො සුඛං සෙති සන්තිං පප්පුස්‍ය වෙතස්‍යාති.³

10. 1. 9.

පඤ්චසුක්කා සුතනං.

243. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කලංක-
 නිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන සුක්කා භික්ඛුනී මහනියා පරිසාය
 පරිවුතා ධම්මං දෙසෙති.

අථ ඛො සුඛකාය භික්ඛුනියා අභිප්පසන්නො යකෙඛා රාජගහෙ රටිකාය
 රටිකං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං උපසඞ්කමිත්වා තායං වෙලායං ඉමං ගාථායො
 අභාසි:

නිමමි කතා රාජගහෙ මුහුස්සා මධුපීනාව සෙය්‍යර⁴,
 යෙ සුක්කං ත පසිරුපාසනති දෙසෙනතිං අමිතං පදං.

තඤ්ච පත අප්පට්ඨානීයං අසෙවතකමොඡවං,
 පිචනති මඤ්ඤා සප්පඤ්ඤා වලාහකමිථධිගුති.⁵

10. 1. 10.

දුතියසුක්කා සුතනං.

244. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කලංක-
 නිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤාගරො උපාසකො සුක්කාය
 භික්ඛුනියා භොජනං අදාසි. අථ ඛො සුඛකාය භික්ඛුනියා අභිප්පසන්නො
 යකෙඛා රාජගහෙ රටිකාය රටිකං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං උපසඞ්කමිත්වා
 තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

පුඤ්ඤා වත පසච්චි බහුං සප්පඤ්ඤා වතායමුපාසකො,
 යො සුක්කාය අදාසි භොජනං සබ්බගන්තෙහි විප්පමුත්තායාති⁶.

1. ආලපනීති හට්ඨා උදෙසනාති - මජ්ඣං. 2. සුඛං වසිත්ථාති - ස්‍යා. 3. ථවතස්‍යා - මජ්ඣං.
 4. සෙය්‍යර - මජ්ඣං, අට්ඨර යෙ - PTS. 5. වලාහකමිථ පනාභුති - මජ්ඣං, ස්‍යා,
 6. විප්පමුත්තියං - මජ්ඣං, සිවු, 1. 2. PTS.

එකල්හි අන්තෙපිඬු ගැහැවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් මා අමතන සේකැ සි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා ලඟ හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, කීම්? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවසේ සැතපුනු සේක් දැ”යි මෙය සැල කෙළේ ය.

[භගවත්හු:]

‘ යමෙක් කාමයන්හි තොතාවරේ ද, (කෙලෙස්ගිහි නැති බැවින්) සිහිල් වූයේ ද, උපති රහිත ද පිරිනිව්යා වූ (ඒ ඤාණාසුච) බවුණු තෙමේ හැමකල්හි එකාන්තයෙන් සුවසේ හොඹී.

සියලු තෘෂ්ණාවන් සිදු හෘදය ඇසුරු කළ විඛාව දුරු කොට සිත්හි සන්සිදීමට පාමිණ උපයානන වූයේ සුවසේ හොඹී.

10. 1. 9.

පබ්බසුක්ඛා සූත්‍රය.

243. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳතාරුමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සුක්ඛා මෙහෙණ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දී දහම් දෙසයි. ඉක්බිති සුක්ඛා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යක්‍ෂයෙක් රජගහනුවර විජියෙන් විජියට මංසකියෙන් මාසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

යම් කෙනෙක් නිවන්පදය දෙසන්නා වූ සුක්ඛා මෙහෙණ වෙත නො එළඹෙද්ද, රජගහනුවර (වෙසෙන) මේ මිනිස්සු කුමක් කෙරෙද්ද? සුරපානය කළවුන්සේ හොඹිත්.

ඇසීමෙන් තෘප්තියට නො පැමිණෙන සවභාවයෙන් ම මිහිරි වූ ඔප්පා-ගුණවත් වූ ඒ දහම් වලාකුළු අතරෙන් නික්මෙන දිය බොහ මගියන් මෙන් නුවණැත්තන් බොත්තාක් මෙනි.

10. 1. 10.

දුඨියසුක්ඛා සූත්‍රය.

244. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳතාරුමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි එක්තරු උවසුවෙක් සුක්ඛා මෙහෙණහට බොදුනක් දිනී. ඉක්බිති සුක්ඛා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් සියලු කෙලෙස් ගැටෙන් මිදුනු සුක්ඛා මෙහෙණහට බොදුනක් දුන්නේ ද, එකාන්තයෙන් නුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1. 11.

විරාසුතනං.

245. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරො උපාසකො විරාය භික්ඛුනියා විවරං අදාසි. අථ බො විරාය භික්ඛුනියා අභිප්පසන්නො යනෙබ්බා රාජගහෙ රජිකාය රජිකං සිඛ්ඝාවකෙන සිඛ්ඝාවකං උපසඛිකමිත්වා තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

පුඤ්ඤං වන පසම් බහුං සප්පඤ්ඤා වතායමුපාසකො,
යො විරාය අදාසි විවරං සබ්බයොගෙහි විප්පමුත්තායාති.

10. 1. 12.

ආලවකසුතනං.

246. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආලවියං විහරති ආලවකස්ස යකකස්ස භවතෙ. අථ බො ආලවකො යනෙබ්බා යෙන භගවා තෙහුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං එතදවොච: නිකම් සමණාති, සාධාට්ඨසොති භගවා නිකම්. පටිස සමණාති, සාධාට්ඨසොති භගවා පාවිසි.

දුතියමි බො ආලවකො යනෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම් සමණාති. සාධාට්ඨසොති භගවා නිකම්. පටිස සමණාති සාධාට්ඨසොති භගවා පාවිසි. තතියමි බො ආලවකො යනෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම් සමණාති සාධාට්ඨසොති භගවා නිකම්. පටිස සමණාති. සාධාට්ඨසොති භගවා පාවිසි. චතුත්ථමි බො ආලවකො යනෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම් සමණාති. න ඛවාහං ආට්ඨසො නිකම්මිසාමි. ය තෙ කරණියං හං කරෙහිති.

[ආලවකො:]

පඤ්ඤං හං සමණ පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මෙ න බ්‍යාකරිස්සාසි, විතතං වා තෙ බිට්ඨිස්සාමි. හදයං වා තෙ ථාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගගෙභ්වා පාරගඛනය බිට්ඨිස්සාමිති.

[භගවා:]

න ඛවාහං තං ආට්ඨසො පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සාරකෙ සබ්බමතෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සද්දෙවමුත්තස්සාය, යො මෙ විහරී වා බිපෙස්ස හදයං වා ථාලෙස්ස පාදෙසු වා ගගෙභ්වා පාරගඛනය බිපෙස්ස, අපි ව තං ආට්ඨසො පුච්ඡ යදකඛබ්බිති.

අථ බො ආලවකො යනෙබ්බා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසි¹:

කිං සුඛ විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු පුට්ඨණ්ණං සුඛවාචහාති,
කිං සු හචෙ සාදුතරං² රජානං කථං ජම් ජම්හි ටාහු සෙට්ඨන්ති?

1. අථ - 35- අජ්ඣාභාසි ඉති නන්ති - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. සාදුතරං - සං.

10. 1. 11.

විශ්ලේෂණය.

245. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳවාරාදියෙහි වැඩ වසන සේක එකල්හි එක්තරා උවසුවෙක් විශ් මෙහෙණභට සිටුරක් දිති. ඉක්බිති විර මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය

යමෙක් සියලු යොගවලින් මිදුනු විර මෙහෙණභට සිටුරක් දුන්නේ ද, එකාන්තයෙන් නුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1. 12.

ආලවක සූත්‍රය.

246. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලවිනුවර සමීපයෙහි ආලවක යකුගේ භවනයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි. ඇවැත්නි මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිටිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිටිසි සේක.

දෙවන වට ද ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිටිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිටිසි සේක. තෙවන වට ද ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ පිටිසෙව යි. ඇවැත්නි, මැනවැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිටිසි සේක. සිටුවන වට ද ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මම නො නික්මෙන්නෙමි. තා විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරව යි.

[අලව:]

මහණ, ගොපගෙන් පැණයක් විවාරන්නෙමි. ඉදින් මට (එය) නො විසඳන්නෙහි නම් තාගේ සිත හෝ වික්ෂේප කරන්නෙමි. තාගේ හෘදය හෝ පලන්නෙමි. පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නෙමි.

[භගවත්:]

ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොව මහණ-බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජාවෙහි යමෙක් මාගේ සිත හෝ වික්ෂේප කරන්නේ ද, හෘදය හෝ පලන්නේ ද, පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නේ ද, එබැව්දකු මම නො දකිමි. වැලි දු ඇවැත්නි, තෝ යමක් කැමැත්තෙහි ද (එය) විවාරව යි. ඉක්බිති ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

මේ ලොව සත්ත්වයාට කීමෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ ද? කීමෙක් මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවා ද? රසයන් අතුරෙන් කුමක් ඉතා මිහිරි ද? කෙසේ ජීවත්වන්නනුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියද්ද?

[භගවා:]

සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුච්ඡේණො සුඛමාවහාති,
සචං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාජිට්ඨං¹ ජිවිතමාහු සෙට්ඨනාති.

[ආලවකො:]

කථං සු තරති ඔසං කථං සු තරති අණණවං,
කථං සු දුකඛං අවෙච්ඡි කථං සු පරිසුජ්ඣතිති.

[භගවා:]

සද්ධිය තරති ඔසං අප්පමාදෙන අණණවං,
විරසෙන දුකඛං අවෙච්ඡි පඤ්ඤාය පරිසුජ්ඣතිති.²

[ආලවකො:]

කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං කථං සු විඤ්ඤෙ ධනං,
කථං සු කිත්තං පප්පොති කථං මිත්තාති ගජන්ති,
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං පෙච්ච න සොචතිති?.

[භගවා:]

සද්දුභානො අරහතං ධම්මං නිබ්බාණපතතිසා,
සුසංසුසා³ ලභතෙ පඤ්ඤං අප්පමිත්තො විචකම්භො.

පතිරූපකාරී⁴ ධුරවා උට්ඨානා විඤ්ඤෙ ධනං,
සචෙච්ඡ කිත්තං පප්පොති දදං මිත්තාති ගජන්ති.

යස්සෙතෙ චතුරෙ ධම්මා සද්ධස්ස සරලෙසිනො,
සචං ධම්මො⁵ ධිති වාගො ස වෙ පෙච්ච න සොචති,
අසමා ලොකා පරං ලොකං එවං පෙච්ච න සොචතිති.

ඉඛිස අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්සු පුදු සමණබ්බාහවණෙ,
යදි සචමා දමො⁶ වාගා ඛන්තා භියොසාධි විජ්ජතිති.

[ආලවකො:]

කථං නු දුති පුච්ඡස්සං පුදු සමණබ්බාහවණෙ,
සො'හං⁷ අජ්ජ පජානාමි යො අත්ථො සම්පරාසිකො.

අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො වාසායාලවිමාගමො⁸,
සො'හං⁷ අජ්ජ පජානාමි යත්ථ දිත්තං මහපථලං.

1 ජිට්ඨං - මජ්ඣ. සිමු. 1. 2. 2. පරිසුජ්ඣති - සි. 1. 3. සුසංසුසං - මජ්ඣ. සං. 4. පතිරූප-
කාරී - සං. PTS. 5. දමො - PTS. 6. ධම්මො - මජ්ඣ. 7. සො'හං - මජ්ඣ. සං.
PTS. 8. වාගතො - PTS.

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මය වේ. දහම මැනවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව ඵලවසි. රසයන් අනුරෝග් සත්‍යය එකානන්තයෙන් ඉතා මිහිරි ය. නුවණින් ජීවත්වන්නහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියන්න.

[අලච්:]

ඔසය කෙසේ කරණය කෙරේ ද? අණිවය කෙසේ කරණය කෙරේ ද? දුක කෙසේ ඉක්මවා ද? කෙසේ පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්හු:]

ශ්‍රද්ධාවෙන් ඔසය කරණය කෙරේ. අප්‍රමාදයෙන් අණිවය කරණය කෙරේ. විය්‍යාසයෙන් දුක ඉක්මවයි. ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිදු වේ.

[අලච්:]

නුවණ කෙසේ ලබා ද? ධර්මය කෙසේ ලබා ද? කෙසේ කීර්තියට පැමිණේ ද? කෙසේ මිත්‍රයන් සපයා ගනී ද? මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ කෙසේ ශෝක නො කෙරේ ද?

[භගවත්හු:]

තො පමා වූ නුවණැත්තේ රහතුන්ගේ ධර්මය අදහන්නේ අසනු කැමැත්ත හෙතු කොට ගෙන නිවණට පැමිණීම පිණිස ප්‍රඥාව ලබයි.

සුදුසු කටයුතු කරණ බහා නො තැබූ බුරු ඇති උත්ථානවීර්‍ය ඇත්තේ ධර්මය ලබයි. සත්‍යවචනය කරණකොට ගෙන කීර්තියට පැමිණේ. දන් දෙන්නේ මිත්‍රයන් බැඳ ගනී.

ගිහිගෙයි වෙසෙන ශ්‍රද්ධා ඇති යමකුහට සත්‍යයත්, ධර්මයත්, ධාතියත්, න්‍යායයත් යන මේ සිවු දහමිනු වෙන් නම් හෙ තෙමේ පරලොවට පැමිණ එකානන්තයෙන් ශෝක නො කෙරෙයි. මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ මෙසේ ශෝක නො කෙරෙයි.

සත්‍යයටත්, ඉන්ද්‍රියදමනයටත්, න්‍යායයටත්, සන්තතිටත් අධික වූ යමක් මෙලොව ඉදින් ඇත් නම් (ඒ කුමැයි) බොහෝ වූ අතෙක් මහණබමුණන් ද විවාරව යි.

[අලච්:]

සාමපරාසික වූ ද (දුෂ්ටධාර්මිකවූ ද) යම් අතීතයක් වේ නම් (එය) ඒ මම අද දනිමි. (එහෙයින්) දන් බොහෝ වූ මහණබමුණන් කුමකට විවාරත්-තෙමි ද,

එකානන්තයෙන් මට වැඩ පිණිස බුදුරජානන් වහන්සේ විසීම පිණිස අලුති නුවරට වැඩිසේක. යමකුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ නම් එය මම අද දනිමි.

සො අහං විවරිස්සාමි ගාමා ගාමං පුරු පුරං,
නමස්සවාතො සමුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මනනති

ඉඤ්ඤවග්ගො පඨමො.

නත්‍ර, අයං:

ඉඤ්ඤො සකක සුචි ව මණ්ඩපඤ්ඤා ව සාත්‍ර¹ ව,
පියඤ්ඤා පුතඤ්ඤා සුදත්තො ව දො සුකකා පිරු ආලවකෙන² දාදසාති.

යකකසංයුතනං සමන්තං.

11. සකකසංයුතනං

1. සුචිරවග්ගො

11. 1. 1.

සුචිරසුතනං.

247. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආරාමස්මිං විහරති ජෛත්තවග්ගො අගාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. නත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. භද්දනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සාසුං. භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. අථ බො භික්ඛවෙ සකකකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ආමනෙතස්සි. එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. ගච්ඡ, තාත සුචිර, අසුරෙ පච්චස්සාසිති. එවං භද්දං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතනො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ පටිස්සුත්වා පමාදං ආපාදෙයි.

දුතියමපි බො භික්ඛවෙ සකකකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ආමනෙතස්සි: එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. ගච්ඡ තාත සුචිර, අසුරෙ පච්චස්සාසිති. එවං භද්දං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතනො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ පටිස්සුත්වා දුතියමපි³ පමාදං ආපාදෙයි.

තතියමපි බො භික්ඛවෙ සකකකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ආමනෙතස්සි: එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. ගච්ඡ තාත සුචිර, අසුරෙ පච්චස්සාසිති. එවං භද්දං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතනො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ පටිස්සුත්වා තතියමපි⁴ පමාදං ආපාදෙයි.

අථ බො භික්ඛවෙ සකකකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි:

1 සාත්‍ර - සිමු. 2. පිර ආලවති - මජ්ඣ. 3. දුතියමපි නක්ඛි PTS, 4 තතියමපි නක්ඛි. PTS.

ඒ මම (බුද්ධසුබ්බකාව නිසා) බුදුරජානන් වහන්සේ ද, (ධම්මසම්මතාව නිසා) ධම්ම ද (සම්ඝසුසම්ඝකාව නිසා) සම්ඝයා ද වදිමින් ගමින් ගම නුවරින් නුවර හැසිරෙන්නෙමි.

ඉන්දක වගීය පළමුවැනි යි.

එහි උඤ්ඤය:

ඉන්දක, සකක, සුචි, මණ්හඤ්ඤ, සානු, පියඤ්ඤ, පුතඤ්ඤ, සුදත්ත ය, සුකකාසුත්ර දෙක ය, චීරා සුත්රය, ආලවක සුත්ර යයි දෙළොසෙකි.

යකක සංයුත්තය නිමිසේ ය.

11. සකකසංයුත්තය

1. සුචිර වගීය

11 1. 1.

සුචිර සුත්රය.

247. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අන්තේපිඬු සිවුහුගේ අරමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. වහන්සැ යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණි-
යාහු ය. මහණෙනි, එකල්හි ශක්‍රදෙවෙනු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:-
“පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත, සුචිර, යා.
අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ
“එසේ ය, මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, දෙවන වට දු සක්දෙවිඳු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:
“පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති, පුත, සුචිර, යා.
අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ
“එසේ ය, මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා දෙවන වට දු
(ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු ශක්‍රදෙවෙනු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය:
“පුත, සුචිර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත, සුචිර, යා.
අසුරයන් පෙරළා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචිර දෙවිපුත් තෙමේ
“එසේ ය මුඛට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා තෙවන වට දු
(ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති ශක්‍රදෙවෙනු තෙමේ සුචිර දෙවිපුත්හට ගාථායෙන්
කී ය:

අනුට්ඨං අවායමං¹ සුඛං යනුබ්බවත්ති,
සුචිර තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තත්ථෙව පාපයාති.

[සුචිරො:]

අලසස්ස² අනුට්ඨාතා න ච කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසම්භුස්ස තමෙම සත්ත වරං දිසාති³.

[සකෙකා:]

යත්ථාලස්ස අනුට්ඨාතා අච්චනනං⁴ සුබමෙධති,
සුචිර තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තත්ථෙව පාපයාති.

[සුචිරො:]

අකමුච්ඡා⁵ දෙවසෙට්ඨ සත්ත විද්දෙමු යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සත්ත වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අඤ්ඤා අකමෙත කොචි කචි න ජීවති,
නිබ්බාණස්ස හි සො මග්ගො සුචිර තත්ථ ගච්ඡාති
මඤ්ච තත්ථෙව පාපයාති.

සො හි නාම භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවාහමිද්දෙ සකං පුඤ්ඤඵලං
උපජීවමානො දෙවානං තාවතිංසානං ඉස්සරියාබ්බපච්චං රජ්ජං කාරෙතො⁶
උට්ඨානවිරයස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොභෙථ,
යං ඩුල්භො ඵලං ස්වාකකාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමාතා උට්ඨංගෙය්‍යාථ
සට්ඨෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අප්පනතස්ස පතනියා අතඨගතස්ස අබ්ගමාය
අසව්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

11. 1. 2.

සුසීමසුතනං.

248. එකං සමයං භගවා සාවජජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තනු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙහසි භික්ඛවොති.
භදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභියංසු. අථ බො භික්ඛවෙ
සකෙකා දෙවාහමිද්දෙ සුසීමං⁷ දෙවපුතනං ආමනෙහසි: එතෙ තාත
සුසීම අසුරා දෙවෙ අභියනති. ගච්ඡ තාත සුසීම, අසුරෙ පච්චුය්‍යාහිති.
එවං භදුන්තවාති බො භික්ඛවෙ සුසීමො දෙවපුතො සත්තස්ස දෙවා-
හමිද්දස්ස පටිසසුචා පමාදං ආපාදෙසි.

1. අවායමං - කත්ථි. 2. අලසස්ස - මජ්ඣං, අලසවායං - ස්‍යා. 3. දිසාති - PTS.
4. අච්චනතසුබමෙධති - ස්‍යා. 5. අකමුච්ඡා - PTS. 6. කාරෙතො - PTS.
7. සුසීමං - ස්‍යා.

(කාසිකවියානී වශයෙන්) නො නැති සිටුවන් (වෛතසික වියානී වශයෙන්) වැයම නො කරණුයේ යම් තැනෙක්හි සුබයට පැමිණේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව යි.

[සුචිරදෙවපුත්:]

උත්ථානවියානීය නැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් නො ද කරන්නේ ය. (එබිත්තේ) සියලු කාමයෙන් සමාදායක වන්නේ නම් සක්දෙවිඳුනි, ඒ උත්තමසර්වතය වෙත කියනු මැනවි යි.

[සක්දෙවිඳු:]

උත්ථානවියානීය නැත්තා වූ අලසපුද්ගලයෙක් යම් තැනෙක අත්‍යන්තයෙන් සුබයට පැමිණේ ද, නොහොත් අතිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව යි.

[සුචිර:]

ශක්තදෙවෙහුය, කම් නො කිරීමෙන් යම් සැපතක් ලබමෝ ද, ශක්තදෙවෙහුය, ශොක නැති දැඩි ආයාස නැති ඒ උතුම් මග කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිඳු:]

කිසි පුද්ගලයෙක් කිසි තැනෙක්හි ජීවත් නොවේ ද, (කාසි වණික් ආදී) කම් නො කිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මග නිවාණයාගේ (මග) ම ය. සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව යි.

මෙහෙයනි, ඒ සක්දෙවරජ තෙමේ නම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ නවතිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අබිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්ථානවියානී පිළිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මෙහෙයනි, තෙජ මෙසේ සවාකතා ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සස්තෙහි නො පැමිණි ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නොකළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නො කළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද යම් වියානියෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, සටහය කරන්නහු ද, වැයම කරන්නහු ද, මේ සස්තෙහි ලා ඒ වියානීය හොබන්නේ ය.

11. 1. 2.

සුචිම සූත්‍රය.

248. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ඡෙතමන නම වූ අංගමිඤ්ඤ සිටුවුනේ අරමිති වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහෙයනි යි භික්ෂූන් රැමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මෙහෙයනි, පෙර වූවක් කියමි: අසුරයෝ දෙවියන් අභිමුඛව ගියහ. මෙහෙයනි, ඉක්බිති සක්දෙවරජ සුචිම දෙවපුතු ඇමති ය: “පුත, සුචිම, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත, සුචිම යා. අසුරයන් බලා නැග යා” යි. මෙහෙයනි, සුචිම දෙවපුත් තෙමේ ‘එසේ ය. මුඛට මැනවෙක් වේවා’ යි සක්දෙවරජුහට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

දුතියමි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සුසීමං දෙවපුත්තං
ආමනෙනසි. -පෙ- දුතියමි පමාදං ආපාදෙසි.

තතියමි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සුසීමං දෙවපුත්තං
ආමනෙනසි -පෙ- තතියමි පමාදං ආපාදෙසි. අප් බො භික්ඛවෙ සකෙකා
දෙවානම්ඤෙ සුසීමං දෙවපුත්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනුට්ඨාසං අවායමං සුඛං යත්‍රාධිගච්ඡති,
සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තතේව පාපයාති.

[සුසීමො:]

අලසස්ස අනුට්ඨාසා න ච කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසම්භිසස්ස තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨාසා අච්චත්තං සුඛමෙධති,
සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තතේව පාපයාති.

[සුසීමො:]

අකමුත්තා දෙවසෙට්ඨ සකක විඤෙමු යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අත්ථි අකමෙමන කොචි ඤචි න ජ්චති, ,
තිබ්බාණස්ස හි සො මගො සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති
මඤ්ච තතේව පාපයාති.

සො හි නාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤඵලං උප-
ජ්චමානො දෙවානං නාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපච්චං රජජං කාරෙතොතා
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ, යං
තුලෙහ ඵලං සවාකතාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජ්තා සමානා උට්ඨභෙය්‍යාථ
සට්ඨෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අප්පත්තස්ස පතතියා අතඛිගතස්ස අඛිගමාය
අසවජ්ඣකතස්ස සවජ්ඣිරියායාති.

11. 1. 3.

ධජගගසුත්තං.

249. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඨියං විහරති ඡෙතච්ඡතො අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙනසි භික්ඛවොති. හදනෙනති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

දෙවන වට දු සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුතු ඇමැතිය. ... දෙවන වට දු පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුතු ඇමැතිය තෙවන වට දු පමා කෙළේ ය මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුතුව ගාථායෙන් කී ය.

(කාසික වී යඝි වශයෙන්) නො නැති සිටුවේ (වෛතසික වී යඝි වශයෙන්) වැයම් නො කරණුයේ යම් තැනෙකැති සුබයට පැමිණේ ද, සුවිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

උත්තරවීයඝී නැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් නො ද කරන්නේ ය. (එබිත්දෙක්) සියලු කාමයෙන් සමාදායෙන් වන්නේ නම් ඒ උත්තරවීයඝී මට කියනු මැනවි සි.

[සක්දෙවිදු:]

උත්තරවීයඝී නැත්තා වූ අලස පුද්ගලයෙක් යම් තැනෙක එකානන සුබයට පැමිණේ ද, නොහොත් අභිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

ශක්‍ර දෙවෙණුය, කම් හොකිරීමෙන් යම් සැපතක් ලබමෝ ද, ශක්‍ර-දෙවෙණුය, ශොක නැති දැඩි ආයාස නැති ඒ උතුම් ම කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුද්ගලයෙක් කිසි තැනෙකැති ජීවත් නො වේ ද, (කාමිවණික් ආදි) කම් හොකිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉඳින් ඇත් ද, ඒ මග නිව්ණයාගේ (මග) ම ය. සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවරජ නම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්නිසාවැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරා බව හා අභිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්තරවීයඝීය පිළිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙව් වෙසේ සවාකබාත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සස්තෙහි නො පැමිණි ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නො කළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නොකළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද, යම් වීයඝියෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, සටනය කරන්නහු ද, වැයම් කරන්නහු ද, මේ සස්තෙහි ලා ඒ වීයඝිය හොබවේ ය.

11. 1. 3.

ධජග්ග සූත්‍රය.

249. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අගෝපිඬු සිටුවුනේ අරමිති වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛනාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො භික්ඛවෙ සංකාමා දෙවානමිනෙදු දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙත්ති: සවෙ මාරිසා දෙවානං සඛනාමගතානං උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා මමෙව තස්මිං සමයෙ ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ. මමං හි වො ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසිස්සති.

නො වෙ මෙ ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ, අථ පජාපතිස්ස දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ. පජාපතිස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසිස්සති.

නො වෙ පජාපතිස්ස දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ, අථ වරුණස්ස දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ. වරුණස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසිස්සති.

නො වෙ වරුණස්ස දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ, අථ ඊසානස්ස දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යාථ. ඊසානස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසිස්සති.

නං බො පත භික්ඛවෙ සකකස්ස වා දෙවානමිනෙදුස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං, පජාපතිස්ස වා දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං, වරුණස්ස වා දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං, ඊසානස්ස වා දෙවරුජස්ස ධර්මානං උලොකෙය්‍යනං, යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසෙඨාපි නොපි පතිසෙඨ. නං කිස්ස හෙතු? සංකාමා හි භික්ඛවෙ දෙවානමිනෙදු අවිහරගො අවිතදෙසො අවිතමොහො භිරුච්ඡමි¹ උත්තාසි පලාසිති.

අහං ව බො භික්ඛවෙ එවං විදාමි: සවෙ භූමනාකං භික්ඛවෙ අරඤ්ඤගතානං වා රුක්ඛමූලගතානං වා සුඤ්ඤගාරගතානං වා උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, මමෙව තස්මිං සමයෙ අනුස්සරෙය්‍යාථ. “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමිබ්බුද්ධො විජ්ජාචරණසමපගොතා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදමමසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති මමං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරනං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසිස්සති.

නො වෙ මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සවාකංතො භගවතා ධම්මො සජ්ඣිට්ඨිකො අකාලිකො එතිපසසිකො ඔපනසිකො² පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති”ති. ධම්මං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරනං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා, සො පතිසිස්සති.

මහණෙනි, පෙර වූවක් නියමි. දෙවියන්ගේ හා අසුරයන්ගේ යුද්ධයෙක් එක්තැන් වැදගත්තේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සක් දෙමි රජ තවතිසා වැසි දෙවියන් ඇමති ය: භවත්ති, ඉදින් යුද්ධයට ගිය දෙවියන්ට බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදන් නම්, එකල්හි මාගේ ධර්මාග්‍රය ම ඇස් තහා බල ව. මාගේ ධර්මාග්‍රය බලත්තා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම් එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් මාගේ ධර්මාග්‍රය තො දක්නහු නම්, එකල්හි පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලව. පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය තො දක්නහු නම්, එකල්හි වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලව. වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය තො දක්නහු නම්, එකල්හි ජ්‍යෙෂ්ඨ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලව. ජ්‍යෙෂ්ඨ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය දක්නා තොපට යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවරජුගේ ඒ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, පජාපති දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, වරුණ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ, ජ්‍යෙෂ්ඨ දෙවරජුගේ ධර්මාග්‍රය බලන්නවුන්ට හෝ යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ වන්නේ ද, තො ද පහ වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්? යත්: මහණෙනි, සක්දෙවරජ පහ නොවූ රාග ඇත්තේ ය. පහ නොවූ දෝෂ ඇත්තේ ය. පහ නො වූ මොහ ඇත්තේ ය. බිය වන සුලු ය. තැනි ගන්නා සුලු ය. ත්‍රස්ස වන සුලු ය. පලායන සුලු යි. (එහෙයින්).

මහණෙනි, මම ද මෙසේ නියමි. මහණෙනි, ඉදින් අරණ්‍යයකට ගියා වූ හෝ රුක්මුලකට ගියා වූ හෝ ගුහාගාරයකට ගියා වූ හෝ තොපට බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදන් නම්, එකල්හි “ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ මේ කරුණෙනුදු අහිත් ය, සම්‍යක්සම්බුද්ධ ය, විදුමාවරණ-සම්පන්න ය, සුගත ය, ලොකවිද්‍ය ය, අනුතතරපුරිසදම්මසාරථි ය, දෙවි මිනිසුන්ට ශාසනා ය, බුද්ධ ය, භාග්‍යවත් ය”යි මා ම සිහි කරව. මහණෙනි, මා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඉදින් මා සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි “ධම්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සමාකතාය ය, සඤ්චික ය, අකාලික ය, එනිපසිකය, ඔපහසික ය, නුවණැත්තවුන් විසින් සිය සතන්හි ලා දහයුක්තේය”යි ධම්‍ය සිහි කරව. මහණෙනි, ධම්‍ය සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැනි ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

තො වෙ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ සඛ්‍යං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සුපටි-
පනේනා භගවතො සාවකසඛෙස්සා. උජ්ජපටිපනේනා භගවතො සාවකසඛෙස්සා.
ඤ්ඤාපටිපනේනා භගවතො සාවකසඛෙස්සා. සාමිච්චිපටිපනේනා භගවතො
සාවකසඛෙස්සා. යදිදං චතතාරි පුරිසසුගානි, අට්ඨපුරිස පුග්ගලා, එස භගවතො
සාවකසඛෙස්සා ආහුතෙය්‍යො පාහුතෙය්‍යො දක්ඛිණේය්‍යො අඤ්ඤාලිකරණීයො
අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛිත්තං ලොකස්සා”ති. සඛ්‍යං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං
යං භවිස්සාති භයං වා ඡමතිත්තතං වා ලොමහංසො වා සො පතිසිස්සාති.

තං කිස්ස හෙතු? තථාගතො හි භික්ඛවෙ අරහං සමවාසමුද්ධො විතරුණො
විභද්දෙසො විතමොහො අභිරු අවජ්ජමති අනුත්‍රාසි අපලාසිති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං වතා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ථා:

අරඤ්ඤ රුක්ඛමුලෙ වා පුඤ්ඤාගාරෙව¹ භික්ඛවො,
අනුස්සරෙථ සමුද්ධං භයං තුමහාක² තො සියා.

තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ ලොකජෙට්ඨං තරුසහං,
අථ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිග්ගානිකං සුද්දෙසිතං.

තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිග්ගානිකං සුද්දෙසිතං,
අථ සඛ්‍යං සරෙය්‍යාථ පුඤ්ඤකෙඛිත්තං අනුත්තරං.

එවං බුද්ධං සරන්තාතං ධම්මං සඛ්‍යඤ්ඤා භික්ඛවො,
භගං වා ඡමතිත්තතං වා ලොමහංසො ත හෙස්සනීති.

11. 1. 4

වෙපච්ඡන්තිසුත්තං.

250. එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛිගාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො
භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤ අසුරෙ ආමනෙතසි: සවෙ මාරිසා දෙවා-
සුරසඛිගාමෙ³ සමුපබ්බුලොහ අසුර ජිතෙය්‍යං, දෙවා පරුජෙය්‍යං.⁴ යෙන
තං⁵ සක්කං දෙවාහමිඤ්ඤ කණ්ඨපඤ්ඤාමෙති⁶ බ්බුතෙති බ්බුතො මම
සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ අසුරපුරන්ති.

සකෙකා පි බො භික්ඛවෙ දෙවාහමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙතසි:

1. වා - PTS. 2. තුමහාකං - PTS. 3. දෙවාතං අසුරසඛිගාමෙ - මජ්ඣ. PTS.

4. පරුජිතෙය්‍යං - මජ්ඣ. සා. 5. තං - සා. PTS. මජ්ඣ. 6. කණ්ඨපඤ්ඤාමෙති - PTS.

ඉදින් ධම්ම සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ උජ්ජ්‍වලිත ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ඝෛරසංපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සාමිපිටිපන්න ය. යම් මේ පුරුෂයෙකු සතරෙක් වේ ද, පුරුෂපුද්ගලයෝ අවදේනෙක් වෙද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ආනුකූලයා ය, පානුකූලයා ය, දකුණිකයා ය, අක්කුලිකරණීය ය, ලොකයාගේ නිරුත්තර පින්කෙතය” යි සංඝයා සිහි කරව. මහණෙනි, සංඝයා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියක් හෝ තැනි ගැන්වෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්වෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඒ කවර හෙයින්? යන්: මහණෙනි, අතීත වූ සමාසලේඛන වූ තපාගත-යන් වහන්සේ වනාහි පහ වූ රුග ඇත්තාහ. පහ වූ දොෂ ඇත්තාහ. පහ වූ මොග ඇත්තාහ. තොබානසුල්ල හ. තො තැනිගන්නා සුල්ලහ. තුණ-තොවන සුල්ලහ. පලාතොයන සුල්ලහ. (එහෙයින්.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාරා නැවත තෙල අන් ගාච්ඡ ද වදාළ සේක:

මහණෙනි, අරණ්‍යයෙහි දී හෝ රුක්මූල දී හෝ ශුන්‍යාගාරයෙහි දී හෝ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි කරන්නේ ය. (එවිට) තොපට බියක් තො වන්නේ ය.

ඉදින් ලොකජ්‍යෙෂ්ඨ වූ තරලෙෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි තෙනෙය්‍යාණීක වූ සුදෙශිත වූ ධම්ම සිහි කරන්නේ ය.

ඉදින් තෙනෙය්‍යාණීක වූ සුදෙශිත වූ ධම්ම සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි නිරුත්තර පුණ්‍යකෛත්‍ර වූ සංඝයා සිහි කරන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසේ බුදුරජානන් වහන්සේ ද, ධම්ම ද, සංඝයා ද සිහි කරන්නාවූන්ට බියක් හෝ තැනි ගැන්වෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්වෙක් හෝ තොවන්නේ ය යි.

11. 1. 4.

වෙපච්ඡන්ති සූත්‍රය.

250. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේඛිචු සිවුහුගේ අරම්භි වැඩවසන සේක ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

මහණෙනි, පෙර වූ වක් නියමි. දෙවියන් හා අසුරයන්ගේ යුද්ධයෙක් එක්තැන් වැද සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපච්ඡන්ති අසුරිඳු අසුරයන් ඇමති ය: “හවන්නි, ඉදින් දෙව්‍යාසුරසංග්‍රාමයක් එළඹ සිටි කල්හි අසුරයෝ දිනන්නාහු නම්, දෙවියෝ පරදින්නාහු නම්, ඒ සක්දෙවිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැඳුමෙන් බැද අසුරපුර මා වෙතා ගෙන එව” යි.

මහණෙනි, සක්දෙව් රජ ද තච්ඡිසා වැසි දෙවියන් ඇමති ය:

සචෙ මාරිසා දෙවාසුරසඛගාමෙ සමුපබ්බුලො දෙවා ජනෙය්‍යං, අසුරා පරාජෙය්‍යං. යෙන තං වෙපවිතති. අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙහි බ්බතෙහි බ්බතො මම සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ සුඛමමං සහන්ති¹.

තස්මිං බො පත භික්ඛවෙ සඛගාමෙ දෙවා ජනිංසු. අසුරා පරාජිංසු. අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා වෙපවිතති. අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙහි බ්බතෙහි බ්බතො සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස සන්තිකෙ ආනෙසුං සුඛමමං සහං.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙහි බ්බතෙහි බ්බො සක්කං දෙවානම්ඤ්ඤං සුඛමමං සහං පටිසත්තාඤ්ඤං නික්ඛමන්තාඤ්ඤං අසඛගාති ඵරාසාති වාචාහි අකෙකාසති, පරිභාසති.

අථ බො භික්ඛවෙ මාතලී සඛගාගකො සක්කං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය² අජ්ඣාසාසි:

භගා නු මථවා³ සක්ක දුබ්බලා⁴ නො තිතිකබ්බි,
සුඤ්ඤො ඵරාසං වාචං සමමුඛා වෙපවිතතිනොති.

[සකෙකා:]

තාහං භගා ත දුබ්බලා බමාමි වෙපවිතතිනො,
කථඤ්ඤි මාදිසො විඤ්ඤා බාලෙන පටිසංසුජෙති.

භිග්ගො බාලා පභිජෙජ්ජෙය්‍යං⁵ නො වස්ස පටිසෙධකො
තස්මා භුසෙන දණ්ණෙති ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

ඵතදෙව අහං මඤ්ඤෙ බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මතිති.

[මාතලී:]

ඵතදෙව තිතිකබ්බාය වජ්ජං පස්සාමි වාසව,
යදු තං මඤ්ඤති බාලො භගා මයං තිතිකබ්බි,
අජ්ඣාරාහති⁶ දුමෙවධො ගො' ව භිග්ගො පලාසිතනති.

[සකෙකා:]

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා භගා මයං තිතිකබ්බි,
සද්දත්ථපරමා අත්ථා බන්තො භිග්ගො ත විජ්ජති.

යො හවෙ බලවා සන්තො දුබ්බලස්ස තිතිකබ්බි,
තමාහු පරමං බන්ති. නිව්වං බමති දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස⁷ ධම්මගුත්තස්ස පටිවත්තා ත විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඨං පටිකුජ්ඣති,
කුඨං අපපටිකුජ්ඣන්තො සඛගාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නාමත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

1. සුඛමමසහන්ති - මජ්ඣ. 2. ගාථාහි - මජ්ඣ. 3. මසවා - මජ්ඣ. සා. 4. දුබ්බලෙක - සා. 5. පඤ්ඤෙය්‍යං - PTS. සී. 1, 2. 6. අජ්ඣාරාහති - සා. 7. බලවස්ස - සා.

පින්වත්නි, ඉදින් දෙවාසුරසංග්‍රායෙන් එළඹ සිටි කල්හි දෙවියෝ දිනත්තාහු නම්, අසුරයෝ පරදින්නාහු නම්, ඒ වෙපවිතත් අසුරිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැමිමෙන් බැඳ සුඛමා සභාවට මොව්නුගෙන එවයි.

මහණෙනි, ඒ සුඛයෙහි දෙවියෝ දිනූහ. අසුරයෝ පරදුනහ. මහණෙනි, එකල්හි තව්තිසා වැසි දෙවියෝ වෙපවිතත් අසුරිඳු ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳමෙන් බැඳ සක්දෙවිඳු සම්පයෙහි සුඛමා සභාවට ගෙනාහ. මහණෙනි, එහිදී ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳමෙන් බඳනා ලද වෙපවිතත් අසුරිඳු සුඛමා සභාවට පිවිසෙන්නා වූ ද නික්මෙන්නා වූ ද සක්දෙවිඳු හට අසහාය වූ පරාම වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි, පරිහව කෙරෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති මාතලී රියාදුරු තෙමේ සක්දෙවරජහට ගාථායෙන් කී ය:

සක්දෙවිඳුනි, වෙපවිතත්හුගේ පරාස්බස් ඉදිරියෙහි අසමත් බියෙන් ඉවසහි ද? නොහොත් දුබල බාවින් ඉවසහි ද?

[සක්දෙවිඳු:]

මම වෙපවිතත්හුගේ (පරාස්බස්) බියෙන් නො ඉවසමි. දුබලබාවින් ද නො ඉවසමි. මා වැනි නුවණැත්තෙක් (එබඳු) බාලයකු හා කෙසේ නම් ප්‍රතිවිරුද්ධව සටන් කරන්නේ ද?

වළකන්නෙක් ඉදින් නො වන්නේ නම් අඥනයෝ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නාහු ය. එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඥනයා වළකන්නේ ය.

සතුරු ඉතා කිපියහු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්ද ම අඥනයා වැළැක්වීම ය යි හඟිමි.

[මාතලී:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඥන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හඟි ද, සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙයම ද කිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙන යන) ගවමුලක් මෙන් නුවණ මඳ තැනැත්තේ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නහු) යට කර ගෙන යයි.

[සක්දෙවිඳු:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි එකාන්තයෙන් හඟිවා හෝ, නො හඟිවා හෝ, සමාජීයෝ සමාජීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත්‍යාජීයෙක් නැත.

යමෙක් එකාන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ නිතර ඉවසයි.

අඥනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නො වූ ම එය බල යයි කියත්. ධර්මයෙන් සංවෘත වූ (සන්තති) බලයට ප්‍රතිවක්‍යා වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් නැත.

යමෙක් කිපියකුට පෙරළා කිපේ ද, එයින් ඔහුට ම නො යහපත වේ. කිපියකුට පෙරළා නො කිපෙන්නේ නො දිනිය හැකි වූ සටන දිනයි.

මෙරමා කිපියහු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

උභින්නං තිතිව්ජනනානං¹ අත්තතො ව පරස්ස ව,
ඡතා ඥෙඤානති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

සො හි නාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤථලං උප-
ථ්වමානො දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාබ්භවිමං රජ්ජං කාරෙනො
බනතිසොරවමස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති “ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොභෙථ,
යං තුලෙහ ඵලං සවාකකාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමානා බමා ව
භවෙය්‍යාථ සොරතා වා”ති.

11. 1. 5.

සුභාසිනජයසුතනං.

251. එකං සමයං භගවා සාවජ්ඣයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛගාමො සමුපබ්බලොහා අහොසි. අථ බො
භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච: හොතු
දෙවානම්ඤ, සුභාසිතෙන ඡයොති. හොතු වෙපවිතති, සුභාසිතෙන ඡයොති.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා ව අසුරා ව පාරිසජ්ජ්ඣං ධරෙසු: ඉමෙ තො
සුභාසිතං දුබ්භාසිතං² ආඡානිස්සන්තිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤ, ගාථනති.

ඵලං වුතෙන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපවිතතිං අසුරිඤං
එතදවොච: තුලෙහ ධෙවන්තී³ වෙපවිතති, පුබ්බදෙවා. භණ් වෙපවිතති,
ගාථනති. ඵලං වුතෙන භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

භියො බාලා පභිජ්ජෙය්‍යං තො වස්ස පටිසෙධකො,
තස්මා භුසෙන දණ්ණෙධන ධිරෙ බාලං නිසෙධයෙති.

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ වෙපවිතතිතා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුර
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපවිතති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤ, ගාථනති. ඵලං වුතෙන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ
ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව අහා ඥෙඤා බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මතිති

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙන ගාථාය දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුර තුණ්හි අහෙසුං.

1. තිතිව්ජනනා නං - PTS

2. සුභාසිතදුබ්භාසිතං - මජ්ඣං.

3. ධෙවන PTS.

යම් කෙනෙක් ධම්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමහට ද මෙරමාහට ද (යන) දෙපසට ම වාඩි සදත්තනු අඤ්ඤා යයි හඟිත්.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ තෙමේ වතාහි සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්තිසාවාසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු හා අභිපතිබව ඇති රජය කරන්නේ ඉවසීමේ හා සුරත බැව්හි ගුණ කියන සුල්ලෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ ස්වාකක්ෂා වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවනු ම යම් ක්ෂමායෙකින් ඉවසන්නනු මාදුබැව් ඇත්තනු වන්නනු නම් මේ ශාසනයෙහි ලා ඒ ගුණය හොබවේ ය.

11. 1. 5.

සුභාසිභජය සූත්‍රය.

251. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි පේතවත නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වාඩවසන සේක. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ වී ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙව්දහට “දෙව්දනි, සුභාසිභයෙන් ජය වේවා” යි මෙය කී ය. “වෙපවිතනි, සුභාසිභයෙන් ජය වේවා” යි (සක්දෙවිරජ කී ය).

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෝ ද, අසුරයෝ ද මොහු අපගේ සුබැසි දුබැසි දැන ගන්න හු යයි පාරිභද්ධන් (විනිසකරුවන්) තැබූ හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙව්දහට “දෙව්දනි, ගාථාවක් කියව” යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙව්ද වෙපවිතනි අසුරිඳුහට වෙපවිතනි, මෙහිලා තෙපි පළමුදෙව් වව. (එහෙයින්) වෙපවිතනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු මේ ගාථාව කී ය:

වළකන්නෙක් ඉදින් නොවන්නේ නම් අඤ්ඤායෝ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නාහු ය. (වැතසෙන්නාහු ය). එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඤ්ඤා වළකන්නේ ය.

මහණෙනි, වෙපවිතනි අසුරිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙව්දහට දෙව්දනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙව්ද තෙමේ මේ ගය කී ය:

සතුරු ඉතා කිපියනු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්ධ ම අඤ්ඤා වැළැකීම යයි හඟිමි.

මහණෙනි, සක්දෙව්ද විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපච්ඡන්තිං අසුරිඤ්ඤං එතද-
වොච: භණ් වෙපච්ඡන්ති ගාථන්ති. එවං චූර්ණන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති
අසුරිඤ්ඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව තිතිකකාය වජ්ජං පසායම් වාසව,
යද් නං මඤ්ඤන්ති බාලො භයා මයායං තිතිකකති,
අජ්ඣාරුහති 'දුමෙමධො ගෝ'ව භික්ඛො පලාසිතන්ති.

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්තිනා අසුරිඤ්ඤෙ ගාථාය අසුර
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසුං

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤ්ඤෙ සකකා දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤ ගාථන්ති.

එවං චූර්ණන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

කාමං මඤ්ඤන්ති වා මා වා භයා මයායං තිතිකකති,
සද්ධපරමා අත්ථා බන්තො භික්ඛො න විජ්ජති.

යො භවෙ බලවා සකෙකා දුබ්බලස්ස තිතිකකති,
තමාසු පරමං බන්තිං නිව්චං බිච්ඡි දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං 'ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස ධම්මගුණස්ස පටිවන්තා න විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඛං පටිකුජ්ඣති,
කුඛං අප්පටිකුජ්ඣන්තො සංඝාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නාමිත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,
පරං සංකප්පිතං ඤාතො යො සතො උප්පමමති.

උභින්නං තිතිවජ්ජන්තානං අත්තතො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

භාසිතාසු බො පන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ ගාථාසු දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුර තුණ්හි අහෙසුං

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවානස්ස අසුරනස්ස පාරිසජ්ජා එතදවොචුං:
භාසිතා බො වෙපච්ඡන්තිනා අසුරිඤ්ඤෙ ගාථායො. තා ව බො සද්ධස්සාවචර
සසත්ථාවචර¹ ඉති භණ්හිතං ඉති විග්ගහො ඉති කලහො. භාසිතා බො පන²
සකෙකා දෙවානම්ඤෙ ගාථායො. තා ව බො අද්ධස්සාවචර අසත්ථාවචර
ඉති අත්තභිතං ඉති අවිග්ගහො ඉති අකලහො. සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස
සුභාසිතෙන ජයොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස සුභාසිතෙන ජයො අහොසිති.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු වෙපව්වනි අසුරිඳුහට වෙපව්වනි, ගාථාවක් කියවයි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපව්වනි අසුරිඳු මේ ගය කී ය:

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඟුන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හඟී ද. සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙය ම දනිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙණ යන) ගව මූලක් මෙන් නුවණ මද තැනැත්තේ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නාහු) යට කර ගෙණ යයි.

මහණෙනි, වෙපව්වනි අසුරිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපව්වනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු මේ ගාථා කී ය:

මේ තෙමේ එකානන්තයෙන් මට බියෙන් ඉවසා යයි හඟීවා හෝ, නොහඟීවා හෝ, සමාජීයෝ සමාජීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත් අරාතෙක් නැත.

යමෙක් එකානන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද, එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ නිතර ඉවසයි.

අඟුනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නොවූ ම එය බලය යි කියත්. ධර්මයෙන් සංවෘත වූ (ක්ෂාන්ති) බලයට ප්‍රතිවක්‍යතා වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් නැත.

යමෙක් කිපියකුට පෙරළා කීපේ ද එයින් ඔහුට ම නොයහපත වේ. කිපියකුට පෙරළා නොකිපෙන්නේ නොදිනිය හැකි වූ සටන දිනයි.

මෙරමා කිපියහු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමහට ද මෙරමාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සදන්නාහු අඟුන යයි හඟිත්.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ගාථා කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියන්ගේත් අසුරයන්ගේත් පාරිෂදයෝ (විනිසුකරුවෝ) මෙය කීහ. වෙපව්වනි අසුරිඳු විසින් ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වනාහි සදණියන් ඇසිරි ඇතියහ. සහසුරුන් ඇසිරි ඇතියහ. භණ්ඩන මෙසේය, විග්‍රහ මෙසේය, කලහ මෙසේය කියායි. සක්දෙවිඳු විසින් ද ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වනාහි දඬුමුගුරු සහිත පැවතුම් ඇත්තවුන් පිළිබඳ නොවෙත්. අවි සහිත පැවතුම් ඇත්තවුන් පිළිබඳ නොවෙත්. අභණ්ඩන මෙසේය, අවිග්‍රහ මෙසේය, අකලහ මෙසේය කියායි. (එහෙයින්) සක්දෙවිඳුහට සුභාෂිතයෙන් ජය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙවිඳුහට සුභාෂිතයෙන් ජය විය.

11. 1. 6.

කුලාවකසුත්තං.

252 සාවකියං--

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛනාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. තස්මිං
බො පත භික්ඛවෙ සඛනාමෙ අසුරා ජිතිංසු. දෙවා පරාජිංසු.

පරාජිතාව¹ බො භික්ඛවෙ දෙවා අපායංසෙව උත්තරෙන මුබ්බා,
අභියංසෙව නෙ අසුරා අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ මානලී-
සඛනාහකං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කුලාවකා මානලී සිමබ්බිසමිං ඊසාමුබෙන පරිවජ්ජයස්ස,
කාමං වජ්ජම අසුරෙසු පාණං මාසිමෙ දිජා විකුලාවකා² අහෙසුත්ති.

එවං භද්දන්තවාති බො භික්ඛවෙ මානලී සඛනාහකො සකකස්ස දෙවා-
නම්ඤස්ස පටිසසුත්වා සහස්සසුත්තං ආජ්ඣාසුරථං පච්චුද්වත්තෙසි.

අථ බො භික්ඛවෙ අසුරානං එතදහොසි: පච්චුද්වත්තො බො දුති සකකස්ස
දෙවානම්ඤස්ස සහස්සසුත්තො ආජ්ඣාසුරථො දුතියමපි බො දෙවා අසුරෙහි
සඛනාමෙස්සන්තීති භිතා අසුරපුරමෙව පාවිසිංසු.

ඉති බො භික්ඛවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස ධම්මෙතෙව ජයො අහොසි.

11. 1. 7.

නදුබ්බියසුත්තං.

253 සාවකියං--

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස රහොගතස්ස පටිසලලී-
නස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: සොපි මෙ අස්ස පච්චාසිකො³
නස්ස පාහං ත දුබ්බෙහස්සන්ති.

අථ බො භික්ඛවෙ චෙපචිතති අසුරිඤෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස වෙනසා
වෙනොපරිචිතකම්ඤ්ඤාය යෙන සකෙකා දෙවානම්ඤෙ තෙනුපසඛකම්.

අද්දසා බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපචිතති අසුරිඤං දුරතොව
ආගච්ජන්තං. දිස්වාන වෙපචිතති අසුරිඤං එතදවොච: තිට්ඨ වෙපචිතති
ගභිතොසිති.

යදෙව තෙ මාරිස පුබ්බෙ විත්තං තදෙව තං මාරිස පහාසිති⁴. අපස්ස
ව මෙ වෙපචිතති අදුබ්බායාති.

1. 'ව' ඉති තසී - PTS 2. විකුලා වා - සෘ. 3. සුපච්චාසිකො - ඡජ්. 4. තදෙව
තං මා පජ්ජාසීති - මජ්. 5. මාරිස ජහාසිති - සෘ. තදෙව තං මා පහාසීති - PTS.

11. 1. 6.

කුලාවක සූත්‍රය.

252 සැවැන්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඒ සංග්‍රාමයෙහිදී අසුරයෝ දිනූහ. දෙවියෝ පැරදුනහ.

මහණෙනි, දෙවියෝ පැරදුනාහු උතුරාදිග බලා පලා ගියාහු ම ය. අසුරයෝ ඔවුන් ලුහු බැඳ ගියාහු ම ය. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු මාහලී රියදුරුහට ගාථායෙන් කිය:

මාහලී, ගිඹුල්වෙනෙහි (ගුරුළු) කැඳලි වේ. (ඔවුන්) රියහිසින් දුරු කරව. එකානතයෙන් අසුරයන් කෙරෙහි ප්‍රාණය හරිමු. මේ පක්ෂීහු (ගුරුළු පොව්වෝ) තහමක් තට කැඳලි ඇති වෙත්වා යි.

මහණෙනි “එසේය, මුඛට සෙනෙක් වේව”යි මාහලී රියාදුරු සක්දෙව්දුහට පිළිතුරු දී සහසුසුකත ආජන්‍යරථය වටාලා පැදුවී.

මහණෙනි, එකල්හි අසුරයන්ට මේ සිත විය. දැන් සක්දෙව්දුගේ සහසුසුකත ආජන්‍යරථය වටා වැටින. (එහෙයින්) දෙවනවට දු දෙවියෝ අසුරයන් හා යුද කරන්නාහ යි බිසට පැමිණියාහු අසුරපුරට ම පිවිසිය හ. මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙව්දුහට දැහැමින් ල ජය වී ය.

11. 1. 7.

නදබන්ධ සූත්‍රය.

253 සැවැන්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. එකලා වූ විවෙකයෙන් යුත් සක්දෙව්දුහට “මාගේ යම් පසම්මුරෙක් වන්නේ නම් ඔහුට ද මම ද්‍රෝහ නොකරන්නෙමි”යි මෙබඳු විනතපරිවිතකියෙක් පහළ විය.

මහණෙනි, එකල්හි වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳු තමසිහින් සක්දෙව්දුගේ විනතපරිවිතකිය දැන සක්දෙව්දු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු එන්තා වූ වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳු දුරදී ම දැක්කේ ය. දැක වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳුහට “වෛපච්ඡන්ති සිටුව (තෝ) ගන්තා ලද්දෙනිය”යි මෙය කී ය.

නිදුකානෙනි, පෙර මුඛට යම් සිතෙක් වී ද, නිදුකානෙනි, මුඛ ඒ සිත ම පහ කළහු ද? වෛපච්ඡන්ති, මට ද්‍රෝහ නොකරණ බවට දිවුරුව.

යං මුසාභණ්ණො පාපං යං පාපං¹ අරිසුපවාදිනො,
මිහනදුනො ච යං පාපං යං පාපං අකතඤ්ඤානො,
තමෙව පාපං චූසති² යො තෙ දුබ්භෙ සුජලපතීති.

11. 1. 8.

වෙරොචනඅසුරිඤ්ඤානං.

254 සාවකීයං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාච්ඡාරගතො භොති පටිසලලිතො.
අථ බො සකෙකා ච දෙවාතමිඤ්ඤෙ වෙණුවනො ච අසුරිඤ්ඤෙ යෙන භගවා
තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනි පච්චෙකං ආරාමාහං අට්ඨංසු. අථ බො
වෙරොචනො අසුරිඤ්ඤෙ භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අහාසී:

වායමෙපෙව පුරිසො යාව අත්ඝසා නිපථදා,
නිපථනනසොභිතො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදනති.

[සකෙකා:]

වායමෙපෙව පුරිසො යාව අත්ඝසා නිපථදා,
නිපථනනසොභිතො අත්ථා³ බන්තාහං භියොහං න විජ්ජතිති.

[වෙරොචනො:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත් තත් යථාරහං,
සංයෝගපරමානෙව සමෙහාගා සබ්බපාණීනං,
නිපථනනසොභිතො අත්ථා³ [වෙරොචනවචො ඉදනති.

[සකෙකා:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත් තත් යථාරහං,
සංයෝගපරමානෙව සමෙහාගා සබ්බපාණීනං,
නිපථනනසොභිතො අත්ථා බන්තාහං භියොහං න විජ්ජතිති.

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනිඤ්ඤානං.

255. සාවකීයං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බුද්ධා ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා
අරඤ්ඤායනනෙ පණ්ණකුට්ඨිසු සම්මනති. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා ච
දෙවාතමිඤ්ඤෙ වෙපච්ඡිනති ච අසුරිඤ්ඤෙ යෙන තෙ ඉසයො සීලවනො
කල්‍යාණ ධම්මා තෙනුපසඛකමිංසු.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡිනති අසුරිඤ්ඤෙ අට්ඨසො⁴ උපාහනා ආරු-
හිනා බහං ඔලග්ගෙහි ඡන්තන ධාරියමානෙන අග්ගආරෙන අසාමං
පටිසිනා තෙ ඉසයො සීලවනෙ කල්‍යාණධම්මෙ අපබ්‍යාමතො කරිනා
අතික්කමි.

1. 'පාපං' ඉති තත්ති - ස්‍යා. 2. චූසතු - මජ්ඣ. - ස්‍යා. 3. නිපථනනසොභනො අපො -
මජ්ඣ. - PTS 4. පට්ඨසො - මජ්ඣ.

බොරු කියන්නාහට යම් පවෙක් වේ ද, ආයෙඝ්ථවාද කරන්නහුට යම් පවෙක් වේ ද, මිත්‍රද්‍රෝහියාට යම් පවෙක් වේ ද, අකාතඥයාට යම් පවෙක් වේ ද, සක්දෙව්දුනි, යමෙක් මුඛට ද්‍රෝහ කෙරේ නම් එබඳු පවක් ම (හෙ තෙමේ) සපයී කෙරෙයි (ලබ්බි).

11. 1. 8.

වෙරොවන අසුරිඤ සුත්‍රය.

254 සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාමහරණයට වැඩි සේක් පිළිසලන ඇතිසේක. ඉක්බිති සක්දෙව්දු ද වෙරොවන අසුරිඤ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභිය හ. ඵලඹ වෙත වෙත දොරබා ඇසුරු කොට සිරියහ. එකල්හි වෙරොවන අසුරිඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

අභීතිෂ්‍යතතිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වැයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතතිය නිසා හොබනසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරිඤගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

අභීතිෂ්‍යතතිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වැයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතතිය නිසා හොබනසුලු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතක් නැත. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

[වෙරොවන:]

සියලු සත්‍යයෝ ඒ ඒ තත්ති සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ඇත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සමෞහයෝ සංයෝගය පරම කොට ඇත්තෝ ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතතිය නිසා බබලනසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරිඤගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

සියලු සත්‍යයෝ ඒ ඒ තත්ති සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ඇත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සමෞහයෝ සංයෝගය පරම කොට ඇත්තාහු ම ය. අභීයෝ නිෂ්පතතිය නිසා හොබනාහු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතක් නැත. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනද්‍රසී සුත්‍රය.

255. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර මුවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ රුසිහු වතසෙනසුනෙක පත්සල්හි වෙසෙත් මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු ද වෙසව්හන් අසුරිඤ ද සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත් වෙත ඵලභිය හ

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙසව්හන් අසුරිඤ කීප පටක් ඇති වහන් නැති කඩුව එල්ලා හෙණ දරණු ලබන ජත්‍රයෙන් යුක්ත ව ප්‍රධාන දොරටුවෙන් අසුපුවට පිවස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත්ට නිගරු කොට නික්ම ගියේ ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානමිද්දෙ අවලියො උපාහතා ඔරො-
හිනා ඛග්ගං අඤ්ඤාසං දවා ඡතනං අපනාමෙති දාරෙනෙව අස්සමං
පච්ඡිනා තෙ ඉසසො සීලවනෙන කල්‍යාණධම්මෙ අනුවාතං පඤ්ඤාප්‍රියො
තමස්සමානො අධ්‍යාසී. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසසො සීලවනො කල්‍යාණ-
ධම්මා සකකං දෙවානමිද්දං ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

ගඤ්ඤා ඉසීනං විරදිකම්මානං¹ කායා චුතො ගච්ඡති මාලුතෙන,
ඉතො පටිකකම² සහස්සතෙනග ගඤ්ඤා ඉසීනං අසුචි දෙවරජාති.

ගඤ්ඤා ඉසීනං විරදිකම්මානං¹ කායා චුතො ගච්ඡතු³ මාලුතෙන,
සුචිත්‍රප්පථං සිරසමිං ව මාලං ගඤ්ඤා එතං පටිකකම භනෙන,
ත හෙත්ථ දෙවා පටිකකල්‍යාණඤ්ඤානොති.

11. 1. 10.

ඉසසොසමුද්දානසුතතං.

256. සාවනියං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බුද්ධා ඉසසො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා
සමුද්දානිරෙ පණණකුට්ඨු සමමනති.

තෙන ඛො පන සමසෙන භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛනාවො සමුපබ්බුලොහා
අහොසී. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙසං ඉසීනං සීලවනානං කල්‍යාණධම්මානං
එතදහොසී. ධම්මිකා ඛො දෙවා, අධම්මිකා අසුරා. සියා පි තො අසුරතො
භයං. යනානුත මයං සම්බරං අසුරිද්දං උපසඛකම්මා අභයදකම්මං
යාවෙසාමාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසසො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා සෙය්‍යථාපි
තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතා වා බාහං
සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව සමුද්දානිරෙ පණණකුට්ඨු අනාරභිතා සංචාරස්ස
අසුරිද්දස්ස පමුඛෙ⁴ පාභුරප්‍රෙසුං. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසසො සීලවනො
කල්‍යාණධම්මා සම්බරං අසුරිද්දං ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

ඉසසො සම්බරං පනතා යාවනති අභයදකම්මං,
කාමං කරොති⁵ තෙ දානං භයස්ස අභයස්ස වාති.

ඉසීනං අභයං තත්ථි දුට්ඨානං සකකසෙවිතං,
අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුමි වොති.

අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුමි තො,
පටිගගණනාම තෙ එතං අකකයං⁶ හොතු තෙ භයං.

යාදිසං වපතෙ බිජං තාදිසං හරතෙ එලං,
කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං පාපකාරී ව පාපකං,
පට්ඨතනං තාත තෙ බිජං එලං පට්ඨනුතොයසිති.

1. විරදකම්මානං - ස්‍යා. 2. පටිකකම - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 3. ගච්ඡති - සිමු ස්‍යා.
4. සමුඛෙ - මජ්ඣ. 5. කාමං කරොති - සිමු. කරොසි - ස්‍යා. 6. අභයං - ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්රජ කීප පටක් ඇති වහනින් බැස කඩුව අත් කෙනකුන්ට දී ජත්‍රය බහා තබා දෙරින් ම අසපුවට පිවිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂින් නලේඕන් යටිසුළඟෙහි බැදිලි ව සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සක්දෙව්දුහට ගාථායෙන් කීහ.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂින්ගේ කසින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ සුළඟින් හමයි. ශක්‍රය, මෙයින් ඉවත් ව. දෙව්රජ, සෘෂින්ගේ (සිරුරු) ගඳ අපවිත්‍ර ය.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂින්ගේ කසින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ සුළඟින් හමාවා. වහන්ස, මේ ගඳ හිසෙහි (පළඳනා ලද) විසිතුරු කුසුම් ඇති මල්දමක් මෙන් කැමැත්තවූ. දෙවියෝ මෙහි පිළිකුල් ය යන හැඟීම් ඇත්තෝ නොම වෙත්.

11. 1. 10.

ඉසයොසමුදදක සූත්‍රය.

256. සැබැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ සෘෂිහු මුහුදුතෙර පත්සල්හි වෙසෙත්.

මහණෙනි, එකල්හි දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂින්ට “දෙවියෝ දූහැමිය හ. අසුරයෝ නො දූහැමිය හ. අපට අසුරයන්ගෙන් බියෙක් විය හෙයි. අපි සමීර අසුරිඳු වෙත එළඹ අභයදානය යදින්නමෝ තම මැනවැ”යි මේ සිත විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු යම්යේ බලවත් පුරාණයෙක් හැකුවා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේද, දිගු කළ අතක් හකුවන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් ම මුහුදුතෙර පත්සල්හි අතුරුදන් වූවාහු සමීර අසුරිඳු ඉදිරියෙහි පහළ වූහ. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සමීර අසුරිඳුහට ගාථායෙන් කීහ.

සෘෂිහු සමීර වෙත පැමිණියාහු අභයදානය යදිත්. හය දෙන්නට හෝ අභය දෙන්නට හෝ (සමත් වූ) මුඛට කැමැත්තක් කළ මැනව.

(අපට) විරුඬ වූ ශක්‍රයා සෙවුනා වූ සෘෂින්ට අභයෙක් නැත. අභය ඉල්ලන්නාවූ තොපට බිය ම දෙමි.

අභය ඉල්ලන්නා වූ අපට බිය ම දෙන්නෙහි ය. තොපගේ මේ කීම පිළිගණිමු. තොපට බිය ඝෂය නො වේවා.

යම් බඳු බිජුවටක් වපුරා ද, එබඳු පල හැර ගණි. යහපත් ක්‍රියා කරණ නැතැත්තේ යහපත් විපාක ලබයි. පාපක්‍රියා කරණ නැතැත්තේ ලාමක-විපාක ලබයි. දරාව, තා විසින් බිජුවටක් වපුරණ ලදී. එහි එලය විඳුනෙහි ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනොතා කල්‍යාණධම්මා ඤ්ඛිරං අසුරිඤ්ඤං අභිසපිඤ්ඤා¹ සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්‍ය. එවමෙව සඬ්ඛිරස්ස අසුරිඤ්ඤස්ස පමුඛෙ අනතරහිතා සමුද්දානිරො පණණකුට්ඨි පාතුරහෙසුං.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සඬ්ඛිරො අසුරිඤ්ඤා තෙහි ඉසිති සීලවනොතා කල්‍යාණධම්මෙහි අභිසපිඤ්ඤා රතනියං සුදං තික්ඛතඤ්ඤං උබ්බිජ්ජති.²

සුචිරවග්ගො පඨමො.

නත්‍ර,ඤ්ඤානං:

සුචිරං සුසිමඤ්ඤෙව ධර්මගං වෙපච්ඡිතනිතො,
සුභාසිතං ජයඤ්ඤෙව කුලාවකං න දුබ්භියං,
වෙරෙවන අසුරිඤ්ඤා ඉසයො අරඤ්ඤකඤ්ඤෙව ඉසයො ව සමුද්දාකාති.

2. සන්තචනවග්ගො

11. 2. 1.

දෙවා[සන්තචනපද]සුන්තං.³

257. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩි-කස්ස ආරාමෙ.

නත්‍ර ඛො -පෙ- භගවා එතදවොච: සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤස්ස පුබ්බෙ මුක්ඛස්සභුතස්ස සත්ත වතපදානි⁴ සමන්තානි සමාදින්නානි අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගා.

කතමානි සත්ත වතපදානි?: යාවජ්චං මාතෘපෙතතිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාමො අස්සං. යාවජ්චං අපිපුණ්වාමො අස්සං. යාවජ්චං විගතමලමචෙජ්රෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයනපාණී වොස්සගාරතො යාවයොගො දුනසංවිහාරතො. යාවජ්චං සච්චවාමො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධතො අස්සං. සවෙපි මෙ කොධො උපපජෙජය්‍ය බීජපමෙව නං පටිවිතෙය්‍යනති. සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤස්ස පුබ්බෙ මුක්ඛස්සභුතස්ස ඉමානි සත්ත වතපදානි සමන්තානි සමාදින්නානි අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගාති.

මාතෘපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං,
සණ්ඨං සබ්බලසම්භාසං පෙසුණෙය්‍යපභාසිතං,
මචෙජ්රවිතයෙ සුත්තං සච්චං කොධාහිභුං තරං,
තං වෙ දෙවා තාවතීංසා ආහු ඤ්ජුරිසො ඉතිති.

1. අභිසපෙඤ්ඤා - සිමු. ස්‍යා. PTS. 2. උබ්බිජ්ජති - මජ්ඣ. PTS උබ්බිති - සි 1, උබ්බිති - සි 2. 3. වතපදසුත්ත - මජ්ඣ. 4. වතපදානි - ස්‍යා.

මහණෙනි, ඉක්බිති, සිල්වත් කලණදහම ඇති ඒ සෘෂිහු සමබර අසුරිඳුහට සාප කොට යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ චේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ චේ ද, එපරිද්දෙන් ම සමබර අසුරිඳුගේ හමුවෙහි අතුරුදන් වුවාහු මුහුදුතොර පන්සල්හි පහළ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම ඇති ඒ සෘෂින් විසින් සාප කරණ ලද සමබර අසුරිඳු තෙමේ රූ තුන්යලක් තැනි ගෙන තැනි සිටී.

සුචිර වර්ගය පළමුවැනි යි.

එහි උද්ගතය:

සුචිර, සුසීම, බජගත, වෙපච්ඡති, සුභාසිතජය, කුලාවක, නදබහිය වෙරොවනඅසුරිඳු, ඉසයොආරඤ්ඤක, ඉසයොසමුද්දක ය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

2. සහනවත වර්ගය.

11. 2. 1.

දෙවා[සහනවතපද] සූත්‍රය.

257. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක:

එහිදී ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, පෙර-මිනිස් වූ සක්දෙව්ඳු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් සමාත්තයහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වත පද කෙනෙක් ද? යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් ප්‍රසින්නෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්නෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මිහිරිවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් තැත්තෙමි වන්නෙමි. මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තෙමි, දන් දෙනු පිණිස දෙවූ අත් ඇත්තෙමි, දීමෙහි ඇලුනෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහිත් සංවිභාගයෙහිත් ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මසුරු මලින් යුත් සිහින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සැබෑ තෙපුල් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රොධ තොකරන්නෙමි වන්නෙමි. ඉදිහුදු මට ක්‍රොධය උපදුනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්වරු විසින් මේ සත් ව්‍යවස්ථා මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

මවුපියන් ප්‍රස්තා කුලදෙවුවන් පුදන මාදු ප්‍රිය තෙපුල් බණන කේලමින් වැළකුනු මසුරුමල දුරුකිරීමෙහි යෙදුනු සැබෑ තෙපුල් බණන ක්‍රොධය මැඩලන සුළු ඒ මනුෂ්‍ය සහනියා එකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි නව්නිසාවැසි දෙවියෝ කියත්.

11. 2. 2.

[දුතිය] දෙවා[සත්තවතපද]සුත්තං.¹

258. ²එකං සමයං භගවා ඝාචකීයං විහරති ඡේතනවතො අනාථපි නිකස්ස ආරාමෙ තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු -පෙ-³ එතදවොච:

සකෙකා භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො මනසා නාම මාණවො අහොසි. තස්මා මෙඝවාති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො පුරෙ පුරෙ⁴ දුතං අදාසි. තස්මා පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො සකකච්චං දුතං අදාසි. තස්මා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො ආවසථං අදාසි. තස්මා වාසමොති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ සහස්සමපි අන්ධානං මුහුතෙතන විනෙතති. තස්මා සහස්සකෙකාති වුච්චති. සකකස්ස භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ සුඡා නාම අසුරකඤ්ඤ පජාපතී. තස්මා සුඡමාතිති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාති-පච්චං රජ්ජං කාරෙති.⁵ තස්මා දෙවානමිඤ්ඤෙති වුච්චති.

සකකස්ස භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස සත්තවතපදති සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජිකිගා.

කතමාති සත්ත වතපදති: යාවජ්චං මාතෘපෙත්තිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජෙට්ඨාපචාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවජ්චං අපිසුණා-වාචො අස්සං. යාවජ්චං විගතලෙලිචෙත්තරත වෙතසා අගාරං අජිකිවසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පසතපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිභාගරතො. යාවජ්චං සච්චව.වො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සචෙපි මෙ කොධො උපපජ්ජෙය්‍ය ඛිපපට්ඨෙව නං පටිවිනෙය්‍යන්ති සකකස්ස භික්ඛවො දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස ඉතාති සත්ත වතපදති සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජිකිගාති.

මාතෘපෙත්තිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපචාසිතං
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණෙය්‍යපපගාසිතං
මචෙත්තරවිතයෙ සුත්තං සච්චං කොධාභිතුං තරං
තං වෙ දෙවා තාවතීංසා ආහු සපුරිසො ඉතිති.

11. 2. 3.

මහාලි[සත්තවතපද]සුත්තං.⁶

259. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා මහාසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො මහාලි⁷ ලිච්ඡවි⁸ යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.

1. සකකකාමසුත්තං - මජ්ඣ. 2. ඝාචකීයං - මජ්ඣ. 3. -පෙ-, ත දිස්සති. මජ්ඣ. PTS. 4. පුරෙති සකිදෙව වුත්තං - ස්‍යා. මජ්ඣ. PTS. 5. කාරෙසි - සිවු
6. මහාලිසුත්තං - ම.ජ.සං. 7 මහාලි - ස්‍යා. 8. ලිච්ඡවි - මජ්ඣ. ස්‍යා.

11. 2. 2.

[දෙවන] දෙවා [සත්තවතපද] සූත්‍රය.

258. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජෙතවන නම් වූ අතේපිටු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට ... මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, සක්දෙවිරජ පෙර මිනිස් වූයේ මස නම් මාණවකයෙක් විය. එහෙයින් “මසවනතු”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වු පෙර මිනිස් වූයේ පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වු පෙර මිනිස් වූයේ සකස් කොට දන් දිනි එහෙයින් “සකක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වු පෙර මිනිස් වූයේ ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වු අරාත් දහසකුණු මොහොතින් සිතයි. (දකිසි) එහෙයින් “සහසාකක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වුහට සුජා නම් අසුර කන්‍යාවක් පරාපති (බිරිඳ) ය. එහෙයින් “සුජමපති” යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වු තව්තිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරා බව හා අභිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවාතමඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්වු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් පුසින්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙටුවන් පුදන්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මුද්‍රවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුබස් තැත්තෙමි වන්නෙමි. මුද්‍රන ලද ක්‍රියා ඇත්තෙමි, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ඇත්තෙමි, දන් දීමෙහි ඇලුනෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දනයෙහි හා සංවිශාගයෙහි ද ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහ වූ මසුරුමල ඇති සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රොධ නොකරන්නෙකිමි වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රොධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්වු විසින් මේ සත්වතපදයෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ යි.

මවුපියන් පුස්තා, කුලදෙටුවන් පුදන, මුද්‍රපියතෙපුල් බණන, පිසුණු-බසින් වැළකුනු, මසුරුමල දුරු කිරීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රොධය මැඩලන සුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා එකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි තව්තිසා වැසි දෙවියෝ කියති.

11. 1. 3.

මහාලි [සත්තවතපද] සූත්‍රය.

259. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි මහවෙතෙහි කුටාගාරශාලාවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහාලි ලිච්ඡවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකමනතං නිසිනො බො මහාලි ලිච්ඡවි භගවතනං එතදවොච: දිට්ඨො වො¹ භතො සකෙකා දෙවානමිනෙති. දිට්ඨො මෙ මහාලි සකෙකා දෙවානමිනෙති.

සො හි නුත භතො සකකපතිරූපකො භවිස්සති. දුදුසො හි භතො සකෙකා දෙවානමිනෙති.

සකකඤ්චාහං මහාලි පජානාමි, සකකකරණෙ ව ධම්මෙ. සෙසං ධම්මානං සමාදිනනානා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගා, භාඤ්ච පජානාමි.

සකෙකා මහාලි දෙවානමිනෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො මණො නාම මාණවො අහොසි. තස්මා “මසවාති” වුච්චති. සකෙකා මහාලි දෙවානමිනෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො පුරෙ පුරෙ දානං අදාසි. තස්මා පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා මහාලි දෙවානමිනෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො සකකච්චං දානං අදාසි. තස්මා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා මහාලි දෙවානමිනෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො ආවසථං අදාසි, තස්මා වාසවොති වුච්චති. සකෙකා මහාලි දෙවානමිනෙ සහස්සමි අත්ථානං මුහුතෙතන විනෙතති. තස්මා සහස්සකෙබාති වුච්චති. සකකස්ස මහාලි දෙවානමිනෙස්ස සුජා නාම අසුර-කඤ්ඤ පජාජති. තස්මා සුජමපතිති වුච්චති. සකෙකා මහාලි දෙවානමිනෙ දෙවානං තාවතිංසානං ඉස්සරියාබ්ච්චං රජුං කාරෙති. තස්මා දෙවානමිනෙති වුච්චති.

සකකස්ස මහාලි දෙවානමිනෙස්ස පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස සතත වතපදාති සමනතාති සමාදිනනාති අහෙසුං, සෙසං සමාදිනනානා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගා.

කතමාති සතත වතපදාති: යාවජ්චං මාතාපෙතනිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජේට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවජ්චං අපිසු-ණ්ඨාවො අස්සං. යාවජ්චං විගතමලවිචේරෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාව-සෙය්‍යං, මුතතවාගො පයතපාණි වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දානසංවිහා-ගරතො. යාවජ්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සචෙපි මෙ කොධො උප්පජේජය්‍ය, බිප්පමේව නං පටිවිනෙය්‍යන්ති.

සකකස්ස මහාලි දෙවානමිනෙස්ස පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස ඉමාති සතත වතපදාති සමනතාති සමාදිනනාති අහෙසුං, සෙසං සමාදිනනානා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගාති.

මාතාපෙතනිහරං ජනතුං කුලෙජේට්ඨාපවාසිතං
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණෙය්‍යප්පහාසිතං
මච්ඡේරච්ඡිතයෙ යුතතං සච්චං කොධාභිභූං නරං
නං චෙ දෙවා තාවතිංසා ආහු සපජුරිසො ඉතිති.

1 දිට්ඨො බො භතො භගවතං - ම.ජ.සං, දිට්ඨො කො - PTS.

එකත්පසෙක හුන් මහාලි ලිඛ්ඨි ගෙමේ හාගාවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේය: වහන්ස, මුඛවහන්සේ විසින් සක්දෙව්ද දක්නා ලද්දේ ද? මහාලි, මා විසින් සක්දෙව්ද දක්නා ලද්දේ ය.

වහන්ස, හෙ ගෙමේ එකානන්තයෙන් ගනුපුතිරුපක විය හෙයි. වහන්ස, සක්දෙව්ද දැකීමට දුෂ්කර ය. එහෙයිනි.

මහාලි, මට ගනුයා ද දනිමි ගනුකාරක ධර්ම ද දනිමි. යම් දහම් කෙනකුත් සමාදන් වූ බැවින් ගනුයා ගනුබවට පැමිණියේ නම් එ ද දනිමි

මහාලි, සක්දෙව්ද පෙර මිනිස් වූයේ ම මහ නම් මාණවකයෙක් විය. එහෙයින් “මහවනතු” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙව්ද පෙර මිනිස් වූයේ ම පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙව්ද පෙර මිනිස් වූයේ ම සකසා දන් දිනි. එහෙයින් “ගනු” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙව්ද පෙර මිනිස් වූයේ ම ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙව්ද උරුන් දහසකුදු මොහොතින් සිතයි. එහෙයින් “සහසාකක” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙව්දට සුඡා නම් අසුර කන්‍යාව පරාපති බිරිඳ ය. එහෙයින් “සුඡපති” යි කියනු ලැබේ. මහාලි, සක්දෙව්ද නවතිසා වාසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවානම්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහාලි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්ද විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ගනුයා ගනුබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් වෙළුපියන් පුසින්-තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්තෙමි වන්නෙමි. දිවි-හිමියෙන් මුදුවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් නැත්තෙමි වන්නෙමි. මුදන ලද ක්‍යාග ඇත්තෙමි, පමිනු කරණ ලද අත් ඇත්තෙමි, දිවෙහි ඇළුතෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙ-හින් සංවිභාගයෙහින් ඇළුතෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මසුරාමල ඇති සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රොධ නැත්තෙමි වන්නෙමි. ඉදිනුද මට ක්‍රොධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහාලි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්ද විසින් මේ සත්වතපදයෝ සමානාසන. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද වත බැවින් ගනුයා ගනුබවට පැමිණියේ ය.

වෙළුපියන් පුස්තා, කුලදෙවුවන් පුදන, මුදු පියතෙපුල් බණන, කේලමින් වැලකුනු, මසුරාමල දුරලීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රොධය වැඩලනසුළු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා එකානන්තයෙන් සන්පුරුෂයෙකා යි නවතිසා වාසි දෙවියෝ කියති යි.

11. 2. 4.

දළිදදසුතනං.

260 එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙඨවනො කලඤ්ඤාතිවාපෙ.
තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආලිනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු
භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤානරො
පුරිසො ඉමසමිං යෙව රාජගහෙ මනුස්සදළිදො අහොසි, මනුස්සකපණො
මනුස්සවරාකො. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සද්ධං සමාදිසි. සීලං
සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි.

සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සද්ධං සමාදිසිනා සීලං සමාදිසිනා
සුතං සමාදිසිනා වාගං සමාදිසිනා පඤ්ඤං සමාදිසිනා කායස්ස හෙද
පරම්මරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජී දෙවාරාතං තාවතීංසාරාතං සභව්‍යතං.
සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා ව

තත්ත පුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති ඩියනති විපාවෙනති:
අවජ්ජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො අයං හී දෙවපුතෙනා පුබ්බෙ මනුස්ස-
භුතො සමානො මනුස්සදළිදො අහොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො.
සො කායස්ස හෙද පරම්මරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙවාරාතං
තාවතීංසාරාතං සභව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච
යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාරාමිනෙ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආලිනෙතසි:
මා ඛො භූමෙහ මාරිසා එතස්ස දෙවපුත්තස්ස උජ්ඣායිතථ. එසො ඛො
මාරිසා දෙවපුත්තො පුබ්බෙ මනුස්සභුතො සමානො තථාගතප්පවෙදිතෙ
ධම්මවිතයෙ සද්ධං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි.
පඤ්ඤං සමාදිසි. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සද්ධං සමාදිසිනා
සීලං සමාදිසිනා සුතං සමාදිසිනා වාගං සමාදිසිනා පඤ්ඤං සමාදිසිනා
කායස්ස හෙද පරම්මරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙවාරාතං
තාවතීංසාරාතං සභව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන
වෙච යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාරාමිනෙ දෙවෙ තාවතීංසෙ අනුතය-
මානො තායං වෙලායං ඉමා භාඨායො අභාසි:

යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුප්පතිවසීතා¹

සීලඤ්ඤා යස්ස කල්‍යාණං අරියකන්තං පසංසිතං,

1. සුප්පතිවසීතා - සත.

11. 2. 4.

දළිඳු සූත්‍රය.

260 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාප නම් වූ චෛත්‍යවාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. මේ රජගහනුවර ම මනුෂ්‍යදරිද්‍ර (දිළිඳු මිනිසකු) වූ මනුෂ්‍ය කාපණ (මනුෂ්‍යයින්ගේ කරුණාවට භාජන) වූ මනුෂ්‍යවරාක (ලාමක මිනිසකු) වූ එක්තරා පුරුෂයෙක් විය. හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් වූයේ ය. ශීලය සමාදන් වූයේ ය. ග්‍රාහය සමාදන් වූයේ ය. න්‍යාගය සමාදන් වූයේ ය. ප්‍රඥාව සමාදන් වූයේ ය.

හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ශීලය සමාදන් ව ග්‍රාහය සමාදන් ව න්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥාව සමාදන් ව කාබුත් මරණින් මතු තච්ඡිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට, මනා ගති ඇති සංගීලොකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීරවණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, එහි තච්ඡිසාවැසි දෙවියෝ නිඤ්ඤා කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමත් කෙරෙත්: පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්‍රයයීය. පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්භූතයි. මේ දෙවිපුත්තෙමේ වනාහි පූර්වයෙහි මිනිස් වූයේ මනුෂ්‍ය දරිද්‍රයෙක් විය. මනුෂ්‍ය කාපණයෙක් විය. මනුෂ්‍ය වරාකයෙක් විය. හෙතෙමේ කාබුත් මරණින් මතු තච්ඡිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනා ගති ඇති සංගීලොකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීර වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තච්ඡිසාවැසි දෙවියන් ඇමතිය: පින්වත්නි, තෙපි මේ දෙවිපුත්තට නිඤ්ඤා නො කරවු. පින්වත්නි, මේ දෙවිපුත්තෙමේ පෙර මිනිස් වූයේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් විය. ශීලය සමාදන් විය. ග්‍රාහය සමාදන් විය. න්‍යාගය සමාදන් විය. ප්‍රඥාව සමාදන් විය. හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ශීලය සමාදන් ව ග්‍රාහය සමාදන් ව න්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥාව සමාදන් ව කාබුත් මරණින් මතු තච්ඡිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනාගති ඇති සංගීලොකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ වණ්ණයෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තච්ඡිසාවැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාවන් කිය:

යමකුට තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අවල ව මැනවින් පිහිටියා ද, යමකුගේ යහපත් වූ ශීලය ආශ්‍රීකාන්ත වූයේ පසස්තා ලද්දේ ද,

සඛෙස පසාදෙ යස්සභි උජ්ඣතඤ්ච දස්සනං,
අද්ද්‍රිද්දෙති තං ආහු අමොසං තස්ස ජිවිතං.
තස්මා සභාඤ්ච සීලඤ්ච පසාදං ධම්මදස්සනං,
අනුසුඤ්ජථ මොඛි සරං බුද්ධාත සාසනනි.

11. 2. 5.

රුමණේයසකප්පනං.

261. සාවතීයං—

අථ බො සකෙකා දෙවානම්ඤෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-
මිඤ්ච භගවතනං අභිවාදෙඤ්ච එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සීතො බො
සකෙකා දෙවානම්ඤෙ භගවතනං එතදවොච: කිනනුබො භතෙන
භුමිරුමණේයසකප්පනි?

[භගවා:]

ආරුමවෙතා චතවෙතා පොකඛරඤ්ඤා¹ සුභිමිතා,
මනුස්සරුමණේයසක කලං තාගසනි සොලසිං.
ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤෙ නිතෙන වා යදි වා ථලෙ,
යත් අරහතො විහරනි තං භුමිං² රුමණේයසකප්පනි.

11. 2. 6:

යජමානසුතනං.

262. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ.
අථ බො සකෙකා දෙවානම්ඤෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ච
භගවතනං අභිවාදෙඤ්ච එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සීතො බො සකෙකා
දෙවානම්ඤෙ භගවතනං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙකබ්බාත පාණිනං,
කරොතං ඔපට්ඨකං පුඤ්ඤං කත්ථ දිනනං මහපථලනි.

[භගවා:]

වතතාරො ව පටිපන්නා වතතාරො ව ථලෙ සීතා,
එස සඛෙසා උජ්ඣතො පඤ්ඤාසීලසමාහිතො.
යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙකබ්බාත පාණිනං,
කරොතං ඔපට්ඨකං පුඤ්ඤං සඛෙස දිනනං මහපථලනි.

11. 2. 7.

වඤ්ඤා සුතනං.

263 සාවතීයං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවා විහාරතො හොති, පටිසලලිතො.
අථ බො සකෙකා ව දෙවානම්ඤෙ බ්‍රහ්මා ව සහමපනී යෙන භගවා තෙනුප-
සඛකම්ඤ්ච, උපසඛකම්ඤ්ච පච්චෙකං ආරාමාගං නිස්සාය අට්ඨංසු. අථ බො
සකෙකා දෙවානම්ඤෙ භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. පොකඛරඤ්ඤා - කන්චි. 2. භුමි - කන්චි.

යමකුට සමසයා කෙරෙහි පැහැදීම ඇත් ද, ඥානදර්ශනයන් සෘජු වූයේ වේ ද, ඔහු නො දිලිත්තෙකා යි (බුද්ධාදි උතුමෝ) කියති. ඔහුගේ ජිවිතය හිස් නො වේ.

එහෙයින් ප්‍රඥ නෙමේ බුදුවරයන්ගේ ශාසනය සිහි කරන්නේ ශ්‍රද්ධාව ද, ශීලය ද, පැහැදීම ද, ධර්මය දැකීම ද, අනුයෝග වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ ය.

11. 2. 5.

රුමණෙයාහ සූත්‍රය

261. සැවැත්තුවර—

එකල්හි සක්දෙවරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, බිම පිළිබඳ සිත්කලු බව කීමෙක් දැ”යි මෙය සැල කෙළේ ය.

[හඟවත්හු:]

ආරුමාවේනයෝ ද, වතවේනයෝ ද, මැනවින් නිමවන ලද පොකුණු ද මනුෂ්‍ය රමණීයත්වය පිළිබඳ සොළොස් වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අහිත්.

ඉදින් ගම්හි හෝ වෙනෙහි හෝ ඉදින් වලබිමිහි හෝ ගොඩබිමිහි හෝ යම් තැනෙක රහත්හු වෙසෙත් ද, ඒ බිම සිත්කලු බව යි.

11. 2. 6.

යජමාන සූත්‍රය

262. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිණුකුළුවවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙවියු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවියු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්ඡාක ඇති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් කවර කෙනකුන්ට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේද යි.

[හඟවත්හු:]

මාගීප්‍රතිපත්තයෝ සිවුදෙන ද, ඵලසථයෝ සිවුදෙන දැයි මේ (අභ්‍යාස-පුද්ගල) සමස තෙමේ සෘජු වූයේ ය. ප්‍රඥශීලසමාධිත් සුක්ක ය.

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්ඡාක ඇති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් ඒ සමසයාහට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ.

11. 2. 7.

වඤ්ඤා සූත්‍රය.

263. සැවැත්තුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරණයට වැහිසේක් පිළිසලන ඇති සේක. ඉක්බිති සක්දෙවරජ ද සහසෙති බමු ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත වෙත දෙරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. එකල්හි සක්දෙවරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිය.

උට්ඨෙති¹ චීර විජ්නසඛගාම පනතභාර අනණ විවර ලොකෙ,
විතතඤ්ච තෙ සුචිච්ඡිතනං වන්දෙ යථා පණණරසාය රතතිනරි.

[භගවා:]

ත ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ තථාගතා එවං වන්දිතබ්බො. එවඤ්ච ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ
තථාගතා වන්දිතබ්බො:

උට්ඨෙති¹ චීර විජ්නසඛගාම සත්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,
දෙසස්ස² භගවා ධම්මං අඤ්ඤාභාරො භවිස්සන්තිති.

11. 2. 8.

සකක නමස්සන සුතනං³

264. සාවජ්ජියං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මානලීසඛගාහකං අමනෙතසි:
යොජෙති සම්ම මානලී, සහස්සයුතනං ආජඤ්ඤරථං උය්‍යානභූමිං ගච්ඡාමි
සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං අභුතතවාති ඛො භික්ඛවෙ මානලී සඛගාහකො සකකස්ස දෙවා-
නම්ඤ්ඤස්ස පටිස්සුච්චා සහස්සයුතනං ආජඤ්ඤරථං යොජෙත්වා සකකස්ස
දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පටිවෙදෙසි: සුතෙනා ඛො තෙ මාරිස සහස්සයුතෙනා ආජඤ්ඤ-
රථො යස්සදාති කාලං මඤ්ඤසිති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙජ්‍යනනපාසාදා ඔරොහනෙතා
පඤ්ඤලිකො⁴ සුදං පුපුද්දිසා නමස්සති. අථ ඛො භික්ඛවෙ මානලීසඛගාහකො
සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය අජකිභාසි:

තං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ව ඛතතියා,
වතනාරො ව මහාරජා තිදසා ව යසසිනො,
අථ කො තාම සො යකෙබ්බො යං ත්වං සකක නමස්සසිති.

[සකෙකා:]

මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ව ඛතතියා,
වතනාරො ව මහාරජා තිදසා ව යසසිනො.

අහඤ්ච සීලසම්පන්නෙ විරරතනසමාහිතෙ,
සම්මා පබ්බජිතෙ වන්දෙ බ්‍රහ්මචරියපරායතෙ.

යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරු සීලවනෙතා උපාසකා,
ධම්මෙන දුරං පොසෙන්නි තෙ නමස්සාමි මානලීති.

[මානලී:]

සෙට්ඨා හි කිර ලොකස්මිං යෙ ත්වං සකක නමස්සසි,
අහව්චි තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සසි වාසවාති.

[ථෙරු:]

ඉදං වතාන මසවා දෙවරජා සුජම්පති,
සුපුද්දිසා නමස්සිත්වා පමුඛො රථමාරාගිති.

1 උට්ඨෙති - සස. - PTS. සී1,2. 2. දෙසෙහු - PTS. 3. පටිමසකක - සුතනං, සස.
ගහට්ඨවිද්‍යා සුතනං, ම.ජ.සං. 4. අඤ්ඤා කථා - මජ්.සං.

වීරයන් වහන්ස, දිනන ලද සමුදාම ඇත්තානෙති, බහා තබන ලද බර ඇත්තවුන් වහන්ස, ණය තැත්තානෙති, නැති සිටිනු මැනවි. ලොව හැසිරෙණු මැනවි. මුළු වහන්සේගේ සිතත් පුණ්ණරුපි රැයක සද මෙන් මැනවින් මිදුනේ ය.

[හඟවත්හු:]

දෙවෙනුව, තථාගතයෝ මෙසේ නො ම වැදිය යුත්තාහ. දෙවෙනුව, තථාගතයෝ මෙසේ වැදිය යුත්තාහ:

වීරයන් වහන්ස, විජිතසමුදාමයන් වහන්ස, සාභ්ථවහයන් වහන්ස, අණතයන් වහන්ස, නැති සිටිනු මැනව. ලොව හැසිරෙණු මැනව හාග්ග-වතුන් වහන්ස, ධර්ම දෙයනා කරණු මැනව අවබෝධ කරන්නෝ ඇත.

11. 2. 8.

සකකතමසන සුත්තය.

264. සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක් දෙවිදු මාතලි රියැදුරු ඇමති ය: සගය, මාතලි, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදව මනා බිම වූ උයන්බිම දක්නට යමු.

මහණෙනි, 'එසේ ය මුඛට යෙහෙක් වේවයි' මාතලි රියැදුරු තෙමේ සක්දෙවිදුහට පිළිවදන් දී දහසින් යුතු ආජ්ඣාසාරථය යොදා සක්දෙවිදුහට නිදුකානෙති, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දනුව යි සැල කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව් රජ විජයොත් පහයෙන් බස්නේ බදා-දිලි ව ම හැම දිගුන් නමදිසි. මහණෙනි, එකල්හි මාතලි රියැදුරු සක්දෙව්-රජුට ගාථායෙන් කී ය:

වෙදත්ත හදරණ සියලු භුලොකවාසීහු ද, ක්ෂත්‍රියයෝ ද, සතරවරම්-දෙව්මහරජහු ද, යශස් ඇති දෙවියෝ ද, මුළු වදිත්. වැලි සක්දෙවිදුනි, මුළු යමකු වදනාහු තම හේ කිතමි සතභයෙක් ද?

[සක්දෙවිදු:]

ත්‍රිවෙදය හදරණ පොලොවල වැසි සියල්ලෝ ද ක්ෂත්‍රියයෝ ද සිවුවරම් දෙව්මහරජහු ද යශස් ඇති දෙවියෝ ද මා නමදිත්.

මම ද ශීලයෙන් සමන්විත වූ බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි එකඟ කළ සිත් ඇති බබසරවිසුමිනි තත්පර වූ පාවිද්දන් මැනවින් වදිමි.

පින් කරණ සිල්වත් වූ ගෘහස්ථ යම් උච්ඡ කෙතෙක් දූෂාමින් අශු-දරාවන් පුසිද්ද, මාතලි, මම ඔවුන් නමදිමි.

[මාතලි:]

සක්දෙවිදුනි, මුළු යම් කෙතකුත් වදනාහු ද, ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම ය. සක්දෙව් රජුනි, (මුළු) යම් කෙතකුත් වදනාහු ද මම ද ඔවුන් නමදිමි.

[තෙරහු:]

දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සාමියා වූ මසවනතු නම් වූ සක්දෙව් රජ තෙමේ මෙය නියා හැම දිගුන් නමද රිසට නැංගේ ය.

11. 2. 9.

දුතියසකකනමසසන සුතනං¹265. සාවඤ්ඤං—²

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මානලිසඛගාහකං³
ආමනෙතසි: යොජෙහි සමම මානලි, සහස්සයුතනං ආච්ඤ්ඤරථං. උග්ගානභූමිං
ගවජාම සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දනන්දවාති බො භික්ඛවෙ මානලිසඛගාහකො සකකස්ස
දෙවානම්ඤ්ඤ පටිසසුඤ්ඤා සහස්සයුතනං ආච්ඤ්ඤරථං යොජෙහි සකකස්ස
දෙවානම්ඤ්ඤ පටිවෙදෙසි: සුතෙනා බො තෙ මාරිස, සහස්සයුතෙනා
ආච්ඤ්ඤරථො යස්සදාති කාලං මිඤ්ඤසිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙජ්ජනපාසාදා ඔරෙහනෙනා
පඤ්ඤාලිකො⁴ සුදං භගවතනං නමස්සාති.

අථ බො භික්ඛවෙ මානලිසඛගාහකො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථාය
අජ්ඣාසාසි:

යං හි දෙවා මනුස්සා ව නං නමස්සානති වාසව,
අථ කො තාම තො යකෙබ්බා යං නිං සකක නමස්සාසිති?

[සකෙකා:]

යො⁵ ඉධ සම්මාසමුද්ධො අසමිං ලොකෙ සද්දෙවකෙ,
අනොමනාමං සජ්ජාරං නං නමස්සාමි මානලි.

යෙසං රුගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජා,
බිණ්ණසවා අරහනෙනා තෙ නමස්සාමි මානලි.

යෙ රුගදෙසවිතයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,
සෙබ්බා⁶ අපවයාරුමා අපපමනනානුසිකබරො,
තෙ නමස්සාමි මානලිති.

[මානලි:]

තෙවං හි කිර ලොකස්මිං යෙ නිං සකක නමස්සාසි,
අහවපි තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සාසි වාසවාති.

[පෙරා:]

ඉදං වතාන මසවා දෙවරුජා සුජම්පති,
භගවතනං නමස්සාමි පමුබො රථමාරුහිති.

11. 2. 10.

තූතියසකකනමසසන සුතනං⁷

266. එවං මෙ සුතා: ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තත්ත බො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතසි භික්ඛවොති.
හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පටිවස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

1. සජ්ජාරවඤ්ඤාසුතනං - මජ්ඣ. 2. සාවඤ්ඤං ජෙතවනෙ - ම, 3. මානලි. සඛගාහකං.
කජ්ඣි 4. අඤ්ඤාලි. කඤ්ඤා - මජ්ඣ. 5. සො - PTS. 6. සෙකබ්බා - මජ්ඣ. සා.
7. සඛගවඤ්ඤා සුතනං - මජ්ඣ. 8. සාවඤ්ඤං, ජෙතවනෙ තත්ත - පෙ - එතදවොච - මජ්ඣ.

11. 2. 9.

දනිය සකකනමසාන සූත්‍රය

265 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් නිසම්. සක්දෙවිදු තෙමේ මාතලි රියාදුරු ඇමතිය: ‘සගය මාතලි, සහසුසුකන ආජ්ඣාසුරථය යොදව. මහතර බිම වූ උයන් බිම දැක්නට යමු’යි

‘මහණෙනි, මාතලි රියාදුරු තෙමේ ‘එසේ ය, මුඛට මාතාවෙකි’යි පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආජ්ඣාසුරථය යොදා සක්දෙවිදුට ‘නිදුකාතෙනි, මුඛතේ දහසින් යුත් ආජ්ඣාසුරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දනුව’යි සැල කෙළේය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙවිදු විජයෝත්පහයෙන් බස්තේ බදාදිලි වැසිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නමදිසි.

මහණෙනි, එකල්හි මාතලි රියාදුරු තෙමේ සක් දෙවිදුට ගාථායෙන් කී ය:

‘සක්දෙවිදුනි, යම් හෙයෙකින් දෙවියෝත් මනිස්සුන් තොප වදිද්ද, වැලි ඒ තෙප් යමකු වදිවූ නම් හෙ කිනම් සත්තියෙක් ද?’

[සක්දෙවිදු:]

එමිඛා මාතලි, මෙහි දෙවියන් සහිත මේ ලොවහි යම් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වෙද්ද, දලාමක නම් ඇති ඒ ශාසනයන් වහන්සේ නමදිමි.

යම් කෙනකුත් විසින් රුගයත් දොමයත් අවිඤ්චාත් දුරු කරණ ලද්දහු ද, ඔහු ඝෞර්‍ය කළ ආසුව ඇති රහත්හු ය. මාතලි, මම ඔවුන් නමදිමි.

මාතලි, යම් කෙනෙක් රුගදොමයත් දුරු කිරීමෙන් අවිඤ්චා ඉක්මිමෙන් ගෞර්‍ය වූවාහු සසරවට නැසීමෙහි ඇලුනාහු නොපමා ව හික්මෙද්ද, මම ඔවුන් නමදිමි.

[මාතලි:]

සක්දෙවිදුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් වදනාහු ද, ඔහු ලොවහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ව වෙති. සක්දෙවිදුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමදනාහු නම් මමත් ඔවුන් නමදිමි.

[තෙරහු:]

මසවත් නම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවතේ සාමියා වූ සක්දෙවිදු තෙමේ මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තාමැද රියට නැගේ ය.

11. 2. 10

තනිය සකකනමසාන සූත්‍රය

266. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි සේනවත නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’යි හිසුන් ඇමතු සේක. ඒ හිසුනු වහන්සැසි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

භූතපුබ්බං තිකඛවෙ සකකො දෙවානම්ඤ්ඤ මානලීසඛගාහකං
ආමනෙනයි: සොජෙහී සම්ම මානලී, සහසායුතනං ආජ්ඣාඤ්ඤරථං උය්‍යානභූමිං
ගච්ඡාම සුභූමිං දසානායාති.

එවං හඤ්ඤානවාති බො භික්ඛවෙ, මානලී සඛගාහකො සකකායා දෙවාන-
ම්ඤ්ඤායා පටිසසුඤ්ඤා සහසායුතනං ආජ්ඣාඤ්ඤරථං යොජෙඤ්ඤා සකකායා
දෙවානම්ඤ්ඤායා පටිවෙදෙයි: සුතෙනා බො තෙ මාරිස, සහසායුතෙනා
ආජ්ඣාඤ්ඤරථො, යසා' දුතී කාලං මඤ්ඤාසීති. අථ බො භික්ඛවෙ සකකො
දෙවානම්ඤ්ඤා වෙජ්ජනපාසාදා ඔරොහනෙනා පඤ්ඤාලිකො සුදං භික්ඛුසඛසං
තමස්සති. අථ බො භික්ඛවෙ, මානලී සඛගාහකො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං
ගාථාති¹ අජ්ඣාගායි:

තං හි එතෙ තමස්සෙය්‍යං පුතීදෙහසයා තර,
තිමුග්ගා කුණ්ටසෙවකෙ² බුප්පිපාසා³ සම්පිපාසා.

කිනත්තු තෙසං පිහයයි අනාගාරාන වාසව,
ආචාරං ඉසිතං⁴ බුභි තං සුඤ්ඤාම වචො තවාති.

[සකකා:]

එතං තෙසං පිහයාමි අනාගාරාන මානලී,
යමහා ගාමා පකකමනාති අතපෙකතා වජ්ජනී තෙ.

ත තෙසං කොට්ඨි මපෙනති ත කුමෙහ⁵ ත බලොපියං⁶,
පරකිට්ඨිතමෙසානා⁷ තෙන යාපෙනති සුබ්බතා,
සුමනනමනාතො තිර කුණ්ටිභූතා සමඤ්ඤරා.

දෙවා විරුඤ්ඤා අසුරෙහි පුත්‍ර මව්වා ව මානලී,
අවිරුඤ්ඤා විරුඤ්ඤා අතතදණ්ණෙසු තිබ්බතා,
සාදනෙසු අනාදතා තෙ තමස්සාමි මානලීති.

[මානලී:]

සෙට්ඨා හි කිර ලොකස්මිං යෙ ඤං සකක තමස්සයි,
අහමපි තෙ තමස්සාමි යෙ තමස්සයි වාසවාති.

[ථෙරා:]

ඉදං සුඤ්ඤාන මසවා දෙවරුජා සුජම්පති,
භික්ඛුසඛසං තමස්සිඤ්ඤා පමුබො රථමාරාහිති.

සහනවතවග්ගො දුතියො.

හත්ථුඤ්ඤානං:

වතපදෙහි⁸ තයො වුතනා දුට්ඨිඤ්ඤා රුමණ්ණයානං,
යජමානඤ්ඤා වඤ්ඤා තයො සකකතමස්සතාති.

1 ගාථාය - මජ්ඣ. සං. PTS 2. කුණ්ටසෙවක - මජ්ඣ. කුණ්ටසෙවක - කප්ථි,
3. බුප්පිපාසා - මජ්ඣ. 4. ඉසිතං - PTS. 5. කුමනා - සං. PTS 6. කලොපියා -
මජ්ඣ. සං. 7. පරිකිට්ඨිතමෙසානා - සං. 8. දෙව ජන - මජ්ඣ. PTS.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක්දෙවිරජ මාතලී රියාදුරා ඇමති ය: “සගය මාතලී, දහසින් යුත් ආජ්ඣාදාරථය යොදව, මතභර බිම වූ උයන්බිම දක්නට යමු”යි.

මහණෙනි, මාතලී රියාදුරා “එසේ ය. මුඛට මාතෘවෙක් වේව”යි සක්දෙවිඳුට පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආජ්ඣාදාරථය යොදා සක්දෙවිඳුට නිද්‍රාකාතෙති, දහසින් යුත් මුඛගේ ආජ්ඣාදාරථය යොදන ලද්දේ ය. දැන් එයට කල් දනුව”යි සැල කෙළේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිරජ විජයොත්පභයෙන් බස්තේ බද්දලී ව ම බික්සභන නමිදිසි. මහණෙනි, එකල්හි, මාතලී රියාදුරා තෙමේ සක්දෙවිඳුට ගාථායෙන් කී ය:

දුගඳ සිරුර වැතිර ගෙණ ගෝතා වූ මේ මිනිස්සු මුඛවහන්සේ නමිදනාහ. මොහු කුණපයෙහි (මුටුකුසා) ගැලුනාහ. සාපිපාසා දෙකින් මඛනා ලද්දහුය.

සක්දෙවිඳුනි, ගෘහවාස නැති ඒ නවිසන්ගේ කිනම් ආචාරයක් කැමැත්තෙහි ද? කියනු මැනව. මුඛගේ ඒ වදන අසමු

[සක්දෙවිඳු:]

එම්බා මාතලී, ඔහු යම් ගමෙකින් බැහැර යෙන් නම් නිරපෙක්ෂක ව යෙත්. ගෘහවාස රහිත වූ ඔවුන්ගේ මේ ගුණය කැමැත්තෙමු.

ඔවුන් සතු (ධාන්‍යයක්) කොටුවෙක තො බහත්. සැලෙක්කිදු තො බහත්. පැසෙක්කිදු තො බහත්. මෙරමා නිම වූ බත සොයන්නාහු මතා මුත ඇත්තාහු එයින් යැපෙත්. සුමනුණ මනුණය කරන්නාහ ධාතිසම්පන්නයහ. නිශ්ශබ්දයහ. සම ව හැසිරෙන්නාහ.

එම්බා මාතලී, දෙවියෝ අසුරයන් හා විරුඬියහ. (එසේ ම) බොහෝ මිනිස්සු ද (ඔවුනොවුන් හා) විරුඬියහ. (එහෙත් මොහු) විරුඬියන් කෙරෙහි අවිරුඬියහ. ගත් දඩු ඇත්තන් කෙරෙහි නිවුරුහ. ආදාන (ග්‍රහණ) සහිතයන් අතරෙහි ආදාන රහිතයහ. මාතලී, ඔවුන් නමිදිමි.

[මාතලී:]

සක්දෙවිඳුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමිදනාහු නම් ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම වෙති. සක්දෙවිඳුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමිදනාහු නම් මමත් ඔවුන් නමිදිමි.

[තෙරහු:]

මසවත් නම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සාමියා වූ සක්දෙවිරජ මෙය අසා බික්සභන නැමද රියට තැංගේය

සතතවතවතිය දෙවැනි සි.

එහි උද්‍යානය:

වනපද සුත්‍ර තුණය, දළිඳු, රුමණේයක, යජමාන, වන්දනා සුත්‍රය, සකකතමස්සනා සුත්‍ර තුණය සි සුත්‍ර දශයකි.

3. සකතපඤ්චකං

11. 3. 1.

කුච්ඡා¹ සුතනං

267. ²ඵචං මෙ සුතනං ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සකෙකා දෙවානම්නෙදු සෙත භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනනං අභිවාදෙඤා ඵකමනනං අට්ඨාසි. ඵකමනනං සිතො බො සකෙකා දෙවානම්නෙදු භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිංසු කුච්ඡා³ සුඛං සෙති කිංසු කුච්ඡා³ ත සොචති,
කිස්සස්ස⁴ ඵකධම්මස්ස වධං රොවෙසි නොතමාති.

[භගවා:]

කොධා කුච්ඡා³ සුඛං සෙති කොධා කුච්ඡා³ ත සොචති,
කොධස්ස විසම්මුලස්ස මධුරග්ගස්ස වාසව,
වධං අරියා පසංසනති තං හි කුච්ඡා³ ත සොචති ති.

11. 3. 2.

දුඛබ්භේණි සුතනං

268. සාවඤ්චියං—⁵

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතරො යතෙබ්බා දුඛබ්භේණා ඔකොට්ඨකො සඤ්ඤාස්ස දෙවානම්නෙදුස්ස ආසනෙ නිසිනෙතා අගොසි. තත්ත සුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, අයං යතෙබ්බා දුඛබ්භේණා ඔකොට්ඨකො සඤ්ඤාස්ස දෙවානම්නෙදුස්ස ආසනෙ නිසිනෙතාති⁶ යථා යථා බො භික්ඛවෙ, දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති, තථා තථා සො යතෙබ්බා අභිරුපතරො වෙච්ච ගොති දස්සනීයතරො ච පාසාදිකතරො ච

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා සෙත සකෙකා දෙවානම්නෙදු තෙනුපසඛකම්සු. උපසඛකම්චා සකකං දෙවානම්නෙදු ඵතදවොචු: ඉධ තෙ මාරිස අඤ්ඤාතරො යතෙබ්බා දුඛබ්භේණා ඔකොට්ඨකො නුමහාකං⁷ ආසනෙ නිසිනෙතා. තත්ත සුදං මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො අබ්බුතං වත හො අයං යතෙබ්බා දුඛබ්භේණා ඔකොට්ඨකො සඤ්ඤාස්ස දෙවානම්නෙදුස්ස ආසනෙ නිසිනෙතාති. යථා යථා බො මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති, තථා තථා සො යතෙබ්බා අභිරුපතරො වෙච්ච ගොති දස්සනීයතරො ච පාසාදිකතරො වාති. සො හි නුත මාරිසා කොධානකොධා යතෙබ්බා භවිස්සති ති.

1. ජෙතා සුතනං. - මජ්ඣ. PTS. 2. සාවඤ්චියං ජෙතවනෙ - මජ්ඣ. 3. ජෙතා - මජ්ඣ. PTS. 4. කිස්සස්ස - මජ්ඣ. 5. සාවඤ්චියං ජෙතවනෙ. තත්ත බො - පෙ - ඵතදවොච - මජ්ඣ. 6. නිසිනෙතා හොති. PTS. 7. සඤ්ඤාස්ස දෙවානම්නෙදුස්ස - මජ්ඣ.

3. සංකප්පකාය

11. 8. 1.

කඛා සුත්තය

267. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙතවන නම් වූ අන්තේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙව්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් සැළ කෙළේ ය.

ගෞතමයන් වහන්ස, කුමක් දවා සුවසේ වැටේ ද? කුමක් දවා නො සොස්නේ ද? කිනම් එක් දහමක්හුගේ නැගීම රැගෙනෙහි ද?

[භගවත්හු:]

සක්දෙව්දුනි, ක්‍රොධය දවා සුවසේ වෙසෙයි. ක්‍රොධය දවා ශෝක නො කෙරේ. විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රොධය නැගීම ආයතීයෝ පසසත්. එය දවා ම ශෝක නො කෙරෙයි.

11. 8. 2.

දුබ්බණ්ණිය සුත්තය

268 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දුඨ්ඤ්ඤ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් සක්දෙව්දුගේ අසුන්හි හුන්වෙත් විය. මහණෙනි, එකල්හි තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ “පින්වත්නි, එකානායෙන් ආශ්වයතීයෙකි. පින්වත්නි, එකානායෙන් අද්දුතයෙකි. දුඨ්ඤ්ඤ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක් දෙව්දුගේ අස්තෙහි හුන්වෙත් ය”යි නිසු කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමන් කෙරෙත්. මහණෙනි, තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ යම් යම් පරිද්දකින් නිසු කෙරෙත් ද, දෙස් කියද්ද, අවමන් කෙරෙද්ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා විශිෂ්ට රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්කලු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ සක්දෙව්දු වෙත එළඹියහ. එළඹ සක්දෙව්දුහට මෙය සැළ කළහ. නිදුකානෙනි, මෙහි දුඨ්ඤ්ඤ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් මුඛයේ අස්තෙහි හුන්වෙත් ය. නිදුකානෙනි, එකල්හි තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ “පින්වත්නි, එකානායෙන් ආශ්වයතීයෙකි. පින්වත්නි, එකානායෙන් අද්දුතයෙකි. දුඨ්ඤ්ඤ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක්දෙව්දුගේ අස්තෙහි හුන්වෙත් ය”යි නිසු කෙරෙත්. දෙස් කියත්. අගුණ පතුරුවත්. නිදුකානෙනි, තච්ඡිසා වැසි දෙව්ගේ යම් යම් පරිද්දකින් නිසු කෙරෙත් ද, දෙස් කියත් ද, හුණු පතුරුවත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා මනහර රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්කලු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වේ ම ය. පින්වත්නි, හෙ තෙමේ එකානායෙන් ක්‍රොධය බුද්ධි යක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය”යි.

අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤෙ යෙන සො කොඛනකො යකො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා ඵකංසං උතභරුසඛනං කරිභා දකඛිණජාණ්ණමණ්ණලං පඨවියං නිගනාභා යෙන සො කොඛනකො යකො තෙනඤ්ජලිං පණාමෙභා තික්ඛනතුං නාමං සාවෙසි: සකෙකා'හං¹ මාරිස දෙවානම්ඤෙ, සකෙකා'හං² මාරිස දෙවානම්ඤෙති.

යථා යථා බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤෙ නාමං සාවෙති තථා තථා සො යකො දුබ්බණ්ණතරො වෙව අභොසි ඔකොට්ඨකතරො ව දුබ්බණ්ණතරො වෙව සුභා ඔකොට්ඨකතරො ව තජෙච්චතතරධාසිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකෙ ආසතෙ නිසිදිභා දෙවෙ තාවතිංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත සුපහතචිතො'මහි තාවතොත³ සුචානයො,
ත වො විරුහං කුජකාමි කොඛො මසි තාවතිට්ඨති.

කුඤ්ඤා'හං⁴ ඵරුසං බ්‍රුමි ත ව ධම්මාති නික්ඛයෙ,
සනතිගගණාමි අතතාතං සම්පසං අත්ථමතතොති.

11. 3. 3.

මායාසුතනං⁵

269. සාවජ්ජියං⁶—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, වෙපච්ඡිතනි අසුරිඤෙ ආබාධිකො අභොසි, දුක්ඛිතො බාලුකගිලානො. අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤෙ යෙන වෙපච්ඡිතනි අසුරිඤෙ තෙනුපසඛකම් ගිලානපුච්ඡකො.

අද්දසා බො භික්ඛවෙ, වෙපච්ඡිතනි අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාත සකකං දෙවානම්ඤං ඵතදවොච: තිකිච්ඡ මං දෙවානම්ඤති.

වාචෙහි මං වෙපච්ඡිතනි සම්බරිමායනති. ත තාවාහං වාචෙමි යාවාහං මාරිස අසුරෙ පටිපුච්ඡාමිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡිතනි අසුරිඤෙ අසුරෙ පටිපුච්ඡ: වාචෙමහං මාරිසා සකකං. දෙවානම්ඤං සම්බරිමායනති. මා බො කං මාරිස වාචෙසි සකකං දෙවානම්ඤං සම්බරිමායනති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡිතනි අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං ගාථාය අජකිභාසි:

මායාචී⁷ මසවා සකක දෙවරුජා⁸ සුජ්ජමති,
උපෙති තිරයං සොරං සම්බරෙ'ව සතං සමනති.

1. සාවෙති - සිමු. මජ්ඣ. සා. 2. සකකානං - සා. 3. තාවට්ඨක - සා. PTS.
4. කුඤ්ඤා න ඵරුසං බ්‍රුමි - මජ්ඣ. සා. PTS 5. සම්බරිමායා සුතනං - මජ්ඣ.
6. සාවජ්ජියං - 50- භගවා ඵතදවොච - මජ්ඣ. 7. මායාචී - PTS. 8. දෙවරුජ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු ඒ කොඩහනට යනු වෙත එළඹියේ ය. එළඹී උතුරාසළුව එකස් කොට දකුණු දණමඩල පොළොවෙහි හැත ඒ කොඩහනට යනු වෙත ඇදීලි බැඳ “නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි. නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි”යි තෙවරක් නම ඇස්වී ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු යම් යම් පරිද්දෙන් නම අස්වා ද, ඒ යක්ෂ තෙමේ ඒ ඒ පරිද්දෙන් අතිශයින් දුච්ඡි ද, ඉතා මිටි ද වූයේ ය ඉතා දුච්ඡි ද, ඉතා මිටි ද වී එහි ම අතුරුදන් විය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු සිය අස්තෙහි හිඳ නම්නියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

තො ඝෘටුහු සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. කෝවැටුමෙන් සුවසේ ගෙණ ඉය තො හෙමි. මම බොහෝ කලක් නොකීපෙමි. මා කෙරෙහි ක්‍රොධය නො පිහිටයි.

මම කිපියෙමි රථබස් නො බෙණෙමි. දූහැමබස් පවසමි. ආනමාභීය දකිමින් අතිශයින් නම: නිගනිමි.

11. 8. 3.

මායා සුත්‍රය

269. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කීයමි. වෙපවිතනි අසුරිදු (ඉසිගණයාගේ සාපයෙන්) හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පත්වූයේ දැනියේ හිලන් වූයේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු තෙමේ හිලන්සේ විමසන්නක් ව වෙපවිතනි අසුරිදු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, වෙපවිතනි අසුරිදු එන්නා වූ සක්දෙව්දු දුර දී ම දැක්කේ ය. දූක සක් දෙව්දුට ‘දෙවෙහ්‍රය, මට පිළිවිසි කරව’ යි මෙය කී ය

‘වෙපවිතනි, මා සමබරිමායාව හදාරවැලව’යි (සක්දෙව් කී ය.) නිදුකානෙනි, මම අසුරයන් පුළුවුන්නා තෙක් නො හදාරව’යි වෙපවිතනි කී ය.

ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිදු “පින්වත්නි, මම සක්දෙව්දු සමබරිමායාව හදාරවමි දැ යි අසුරයන් පිළිවිසි ය. නිදුකානෙනි, තෙපි සක් දෙව්දු සමබරිමායාව නො ම හදාරවැලවු.”

මහණෙනි, එකල්හි වෙපවිතනි අසුරිදු සක්දෙව්දුට ගාථායෙන් කී ය:

“මහ යහ නම් ඇත්තව, ශක්‍රය, දෙවෙහ්‍රය, සුජාවගේ හිමිය, මායා ඇති පුද්ගල තෙමේ සමබර නම් අසුරයා මෙන් සියවසක් පැසෙන දරුණු නිරයට පැමිණෙයි.

11. 3. 4.

අවචයසුතනං.

270. 1එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන දො භික්ඛු සමපයොජෙසුං.
තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ බො සො භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො සනහිකෙ
අවචයං අවචයතො දෙසෙති². සො භික්ඛු ත පටිගණහාති.³

අථ බො සම්මසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසම්භවිංසු. උපසම්භ-
විනා භගවනතං අභිවාදෙතා එකමනතං නිසිදිංසු. එකමනතං නිසිනතා
බො තෙ භික්ඛු භගවනතං එතදවොචුං. ඉධ භතෙන දො භික්ඛු සමප-
යොජෙසුං. තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ බො සො භතෙන භික්ඛු තස්ස
භික්ඛුතො සනහිකෙ අවචයං අවචයතො දෙසෙති. සො භික්ඛු ත
පටිගණහාති.

දො මෙ භික්ඛවෙ බාලා: යො ව අවචයං අවචයතො ත පස්සති, යො
ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං ත පටිගණහාති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ,
දො බාලා. දො මෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා: යො ව අවචයං අවචයතො පස්සති,
යො ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං පටිගණහාති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ
දො පණ්ඩිතා.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්භෙදො සුධම්මායං සභායං දෙවෙ
තාවතිංසෙ අනුතසමානො නායං වෙලායං ඉමිං ගාථං අභාසි:

කොධො වො වසමායාභු මා ව මිතෙන හි වො ජරු,
අගරහිංසං මා ගරහිත්ථ මා ව භාසිත්ථ පෙසුණං,
අථ පාපජනං කොධො පබ්බතො වාහිමද්දතිති.

11. 3. 5.

අරකකාඛසුතනං.

271. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන¹ බො පන සමයෙන දො භික්ඛු
සමපයොජෙසුං - පෙ-.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්භෙදො සුධම්මායං සභායං දෙවෙ
තාවතිංසෙ අනුතසමානො නායං වෙලායං ඉමිං ගාථං අභාසි:

මා වො කොධො අරකභවි මා ව කුරුක්ඛිත්ථ කුරුක්ඛිතං,
අරකකාධො අවිහිංසා ව අරියෙසු වසති සදා,⁵
අථ පාපජනං කොධො පබ්බතො වාහිමද්දතිති.

සකකපඤ්ඤිකං.

1. සාවඤ්ඤියං - 50- ආරාමෙ - මජ්ඣං. 2. දෙසෙසි - PTS. 3. නපට්ඨගණහාති -
මජ්ඣං. න පට්ඨගණහාති - සෘ. 4. තත්තෙකො භගවා - 50- එතදවොච - මජ්ඣං. සෘ. PTS. 5. අරියෙසු ව පට්ඨපද - මජ්ඣං.

11. 3. 4.

අවමය සූත්‍රය

270. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අතේපිඬු සිටුවුනුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් කලහ කලහ. එහි එක් මහණෙක් අභිභවා බිණේ. එකල්හි ඒ මහණ ඒ මහණහු ලග වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ එය නො පිළිගනී.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කලහ: වහන්ස, මෙහි මහණහු දෙදෙනෙක් කලහ කලහ. එහි එක් මහණෙක් අභිභවා බිණේ. වහන්ස, එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ ඒ මහණහු ලග වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ තෙමේ එය නො පිළිගනී.

මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි: යමෙක් වරද වරද වශයෙන් නො දකී ද, යමෙකුත් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද, මහණෙනි, මේ දෙදෙන බාලයෝ යි. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි: යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දකී ද, යමෙකුත් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගනී ද; මහණෙනි, මේ දෙදෙන පණ්ඩිතයෝ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි සක් දෙවරජ සුඛමා සභායෙහි භවිතියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ක්‍රොධය නොපගේ වසයට පැමිණේවා. නොපගේ මිත්‍රධර්මයෙහි දිරිමෙක් නො වේවා. නොහැරතියුතු (කම්ණාසුච) පුද්ගලයාට නො ගරභව. කේලාමි නො ද කියව. වැලි ක්‍රොධය පථිතයක් මෙන් ලාමක ජනයා අතීශයින් මඩි.

11. 3. 5

අකෙකාධි සූත්‍රය

271. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජෙනවන නම් වූ අතේපිඬු සිටුවුනුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භික්ෂුහු දෙදෙනෙක් කලහ කලහ. ... - ...

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක්දෙවිඳු සුදුමසෙබෙහි නවිතියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ක්‍රොධය තෙමේ නොප නහමක් මඩිවා! කිපෙන්නවුන්ට නො ද කීපව. ක්‍රොධ නො කිරීම ද අවිහිංසාව ද හාම කල්හි ආයතීයන් කෙරෙහි පවතී. වැලි ක්‍රොධය පථිතයක් මෙන් ලාමක ජනයා වෙසෙසින් මඩි.

සකක පසුවක යයි.

තත්තු,ඥානං:

කිඤ්ච උඛඛණේය මාසා අව්වසේන අකොධිනො,
දෙසිතං බුද්ධසේවෙය්න ඉදං හි සංකප්පඤ්චකන්ති.

සංකතසංයුතනං සම්මතං.

දෙවතා දෙවපුතො ව රූපා මායා ව භික්ඛුනී,
බ්‍රහ්මා බ්‍රාහ්මණ ච ඛිනිසො චන යකොන වාසවොති.

සංගාථවග්ගො නිට්ඨිතො.

එහි උඤ්ඤාය:

කිසො, දුබ්බණ්ණිය, මායා, අවචය, අකෙකාධත යති මේ සකකපඤ්ඤාය
බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලදී.

සකක සංයුතනය සමාපත යි.

(සංයුතනනාමාවලිය:)

දෙවතා, දෙවපුතන, (කොසල) රාජ, මාර, භිෂබුනි, බ්‍රහ්ම, බ්‍රාහ්මණ,
වසිනිස, වන, යකක, වාසව (-සකක) හි සංයුතන එකොලොසෙකි

සගාථවතීය නිමියේ ය.

ගාථාදිපාදානුක්‍රමණිකා

අ	පිටියකිකානි
අකතං දුක්ඛතං සෙය්‍යො	92, 94
අකමුත්තා දෙවසෙට්ඨ	386, 388
අකමපිතං අජලිතං	242
අකෙකාධස්ස කුතො කොධො	290
අකෙකය්‍යසංඝඤ්ඤිතො සත්තා	22
අකෙකය්‍යෙ ව පරිඤ්ඤාය	22
අසජාතස්ස වෙ තඤ්ඤි	104
අචචතතං මතපුත්තාමනි	236
අචචයං දෙසයනනිතං	44, 46
අචචයනනි අහොරතතා	198
අචචයො වෙ තවිජෙජථ	44
අචචනනි කාලා තරයනනි	
රතනියො	6, 120
අච්ඡරගණ්ඨඛුට්ඨං	58
අචේට්ඨික භණ්ණං ගණ්ඨඛුට්ඨං	230
අජ්ජ පණ්ණරසෙ විසුද්ධියා	312
අජේලකා ව ගාවො ව	144
අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි	262
අඤ්ඤාථා සත්තමත්තානං	44
අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං	
	298, 300, 308
අඤ්ඤා වෙ පුරිසො රුජ	176
අනිතං තානුසොවනනි	10
අත්තානං ත දදෙ පොසො	82
අත්තානං වෙ පියං ජඤ්ඤා	136
අථ අග්ගි දිවා රතනිං	88
අථ අනෙතන ජග්ගි	56
අථ සට්ඨිතිසසිතා සවිතකකා	334
අථායං ඉතරු පජා	278
අත්ථස්ස පතනිං හදයස්ස සත්තං	230
අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො	382
අත්ථි තිස්සරණං ලොකෙ	234
අත්ථි සකායකුලෙ ජාතො	244
අඬා පජාතාසි මමෙතමායුං	260
අඬා සුසිට්ඨං සුභුතං මම සිදං	300
අඬා මං යකඛ ජාතාසි	366
අතඛගණ්ඨස්ස පොසස්ස	364
අතත්තදස්සි හගවා හමෙසම්	260
අතත්ථසංභිතං ඤාතො	188

අ	පිටියකිකානි
අතාගතපපජ්ජපාය	10
අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා	354
අනිච්චා වත සංඛාරා	284
අනිමිත්තඤ්ඤි භාවෙති	336
අනසො වෙ අගං යකඛ	102
අනුට්ඨං අවායාමං	386, 388
අනොමනාමං නිපුණත්ථදස්සිං	58
අත්තකෙතාසිපත්තස්ස	136
අත්තලිකඛවරෙ පාසො	204
අනෙතා ජවා බහි ජවා	26, 294
අකුකාරෙ පුරෙ හොති	314, 316
අත්තං පාතං බාදනියං	182
අත්තදෙ බලදෙ හොති	56
අත්තමෙවංභිතඤ්ඤා	58, 110
අපාරාතා හෙසං අමෙතස්ස ආරා	252
අපුඤ්ඤං පසම් මාරෙ	208
අපං හි එතං තති දීඝමායු	258
අපමනෙතා අයං කලි	270, 274
අපමනෙතා උහො අනෙ	160, 164
අපමායු මුහුස්සානං	198
අපමෙය්‍යං පමිතනෙතා	268
අපමෙය්‍යෙ පවෙච්ඡන්ති	36, 38
අබලනතං බලං ආහු	394, 398
අභයං යාවමිත්තානං	404
අභිබාවථ හඤ්ඤා තෙ	372
අභුතො භික්ඛසි භික්ඛු	18, 20
අමෙවුට්ඨෙය්‍යං පුච්ඡන්ති	224
අමනුස්සට්ඨාතෙ උදකං ව සිතං	168
අමම න බ්‍යාහරිස්සාමි	374
අරතිං පජ්ජාසි සතො භවාසි	352
අරති විය මෙජ්ජ බායති	356
අරඤ්ඤා රුක්ඛමුලෙ වා	392
අරඤ්ඤා විහරත්තානං	10
අරතනෙත සිතිභුතෙ	318
අරතං සුගතො ලොකෙ	226, 228
අලඬා තත්ථ අස්සාදං	224
අලසස්ස අනුට්ඨාතා	386, 388
අවිතං උපපත්තාසෙ	62, 114
අසත්තා කිර මං ජමමා	314, 316

අ	පිටපි බිකානි
අසලලිකෙන විජ්ජානන	284
අසුභාය චිත්තං භාෂෙති	336
අසුභායෙධං පුරිසායෙධං	144
අසුභාය ජ්ඣෙණ්ණා නිබ්බායො	314, 316
අභංගං සිලසම්පන්නො	416
අනු පුරෙ ධම්මපදෙසු ඡන්දො	360

ආ

ආකිණ්ණප්ලවො, පුරිසො	364
ආදිහතං කිං දදං අනතං	64
ආදිත්තසම්මං අභාරසම්මං	56
ආයාචනං භාරවො බ්‍රහ්මදෙවො	274
ආයුං ආරුහියං වණ්ණං	160
ආරභිවිජියං පතිහතනං	354
ආරහථ නිකම්මථ	280, 282
ආරුමවෙත්තා වතවෙත්තා	414
ආරුමරෙපා වතරෙපා	60
ආලවිකා ව සොමා ව	346
ආනුතෙය්‍යො වෙදගු භාවිතත්තො	256

ඉ

ඉඛික අඤ්ඤා පි පුච්ඡස්සු	382
ඉච්ඡාය බ්‍රහ්මනි ලොකො	76
ඉතිහෙතං විජ්ජානම	62
ඉතො බතිද්ධා පාසණ්ඩා	244
ඉපිභාවො කිං කසිරු	234
ඉපිපි හි එකච්ඡියා සෙය්‍යා	158
ඉදං චඩාන මසවා	416, 418
ඉදං සුචාන මසවා	420
ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං	278
ඉදංහි තං ජෙතවතං	104, 106
ඉධ ඡන්දිතොරිතො	126
ඉධාගමා විජ්ජපභා සමණ්ණා	54
ඉඤ්ඤො සංකා සුචි ව	384
ඉමිතා පුතිකායෙන	238
ඉසෙයො සමබරං පත්තා	404
ඉසිතං අභයං නත්ති	404
ඉසුභං බ්‍රහ්මරිකං	182

උ

උගාපුත්තා මතිස්සාසා	332
උච්චාවචෙති වජ්ජණ්ණති	132
උච්චෙති හිංසු කිං සෙසි	354

උ

උ	පිටපි බිකානි
උච්චෙති විර විජ්ජසංඛාම	250, 416
උජ්ජකො නාම සො මගෙහා	58
උද්ධං අධො ව නිරිසංඤ්ච	222
උපකො පලගණ්ණො ව	62, 114
උපධිසු ජනා ගතිකාසෙ	334
උපතියති ජිවිතවිප්පමාසු	4, 104
උභො පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච	136
උභිත්තං තිකිච්ඡත්තං	290, 292
උභිත්තං තිකිච්ඡත්තානං	396, 398
උභිත්තමත්ථං වරති	292, 394, 398

එ

එකකා මයං අරඤ්ඤා	360
එකකො ඤං අරඤ්ඤා	360
එකමුලං දවිරාවට්ටං	58
එකේජඛසං කිසං විරං	32
එතඤ්ච සමතික්කමම	208
එතං තෙසං පිගසාමි	420
එතදෙව අභං මඤ්ඤා	394, 396
එතදෙව තිතික්කිය	394, 398
එතං දලහං බ්‍රහ්මමාහු ධිරු	144
එතං සමමග්ගනා යඤ්ඤා	144
එතං හි යජ්ජිතස්ස	144
එතාහි නිති විජ්ජාහි	298
එත්ථ දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	314
එවං බ්‍රහ්මා ව ධාතුයො	244
එවං ජර ව මච්චු ව	186
එවඤ්ඤා මං විහරන්තං	332
එවං ධම්මා අපකකමම	110
එවං බ්‍රහ්මං සරන්තානං	392
එවං විජ්ජසංඛාමං	342
එවං විරන්තං බෙමත්තං	206
එවං විහාරී බ්‍රහ්මො හිංසු	230
එවං සබ්බසම්පන්නං	348
එවං සුදෙසිතො ධම්මො	316
එවමාදිපිතො ලොකො	56
එවමෙතං තද අසි	64, 116
එවමෙතං පුරුණානං	64, 116
එවමෙසා කපි කට්ඨා	308
එසා අනතරධායාමි	240
එසුපමා දුට්ඨි බ්‍රාහ්මණස්ස	90
එසො හි හො බ්‍රාහ්මණී	
බ්‍රහ්මදෙවො	256

බ	පිටිකඩකානි
බසං නිමොක්ඛං උපනිසති	10
බසස්ස හි නිත්ථරණන්ථං	346
ක	
කච්චි තෙ කුටිකා තත්ථි	16
කච්චි ත්වං අනිසො භික්ඛු	102
කති ඡිඤ්ඤ කති ජගෙ	6
කති ජාගරතං සුත්තං	6
කති ලොකස්මිං ඡිද්දති	80
කති ලොකස්මිං පජේජාතං	28, 88
කතිහං වරෙය්‍ය සාමෙඤ්ඤං	14
කත්ථ දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	312
කථං ත්වං අතසො භික්ඛු	104
කථං නු දති පුච්චෙය්‍යං	382
කථං විහාරි බහුලොධ භික්ඛු	230
කථං සු තරති ඔසං	382
කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං	382
කප්පො ව තෙ බඬුවරෙ	
අහොසිං	260
කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව	
	60, 104, 106
කසිරං වෙ කසිරංථෙතං	92, 94
කරණීය මෙතං මුහුත්තො	90
කසි උදයො දෙවතිතො	330
කසො කුචං ධම්මපදාති භික්ඛු	360
කස්සකො පටිජාතාසි	308
කස්සච්චයා න විජ්ජන්ති	44
කා	
කාමං මෙඤ්ඤතු වා මා වා	394, 398
කාමරුගෙන ඛය්‍යාමි	336
කායගුණො වච්ඡගුණො	308
කායෙන සංවරෙ සාධු	138
කාරයෙ අස්සමෙ රමෙමි	182
කාලං වොහං න ජාතාමි	18, 20
කාලෙ පටිස්ස නාගදත්තං	358
කාවෙය්‍යමත්තං විචරිමහ	350
කි	
කිං දදෙ බලදෙ හොති	56
කිං සු අජරසා සාධු	66
කිං සු අලසං අතලසඤ්ච	82
කිං සු ඉස්සරියං ලොකෙ	80
කිං සු උපපත්තං සෙට්ඨං	78
කිං සු උපපථො අකතාතො	70
කිං සු ජතෙති පුරිසං	68

කි	පිටිකඩකානි
කිංසු ජරති කි න ජරති	80
කිංසු කිත්ථා සුඛං සෙති 76, 88, 422	
කිංසු දුතියා පුරිසස්ස හොති	70
කිංසු නිදුතං ගාථාතං	70
කිංසු පචසතො මිත්තං	66
කිංසු බික්ඛති පාඨෙය්‍යං	82
කිංසු මාතා පිතා භාතා	84
කිංසු යාව ජර සාධු	66
කිංසු රථස්ස පඤ්ඤණං	78
කිංසු ලොකස්මිං පජේජතො	82
කිංසු වත්ථු මනුස්සානං	66
කිංසු සංයෝජතො ලොකො	72
කිංසු සබ්බං අකුභවි	72
කිංසු සම්බන්ධතො ලොකො	74
කිංසු හරන්තං වාරෙන්ති	80
කිංසුධ භිතා ජන්තා අතෙකා	80
කිංසුධිත්තො පුරිසස්ස සෙට්ඨං	
	78, 380
කිං සොපපසි කින්නු සොපපසි	196
කිච්චන්ත මෙ අධිගතං	248
කිඤ්ඤාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං	268
කින්නාහං කුටිකං මුමි	16
කින්නු උද්දියා මුණ්ඩාසි	242
කින්නු ජාතීං න රෙවෙසි	240
කින්නු තෙසං පිහසසි	420
කින්නු ත්වං හතපුත්තාව	236
කින්නු සතොති ති පච්චෙසි	246
කින්නු සත්තරමාතො ව	96
කින්නු සිහොව තදසි	202
කිම්භුක්කාමො න දදෙ	82
කිමෙමි කතා රුජගහෙ	378
කිස්මිං ලොකො සමුපපන්නො	76
කි	
කිදිසො තෙසං විපාකො	60, 62
කු	
කුක්කුලා උබ්භතො තාන	372
කුතො සරු නිවත්තන්ති	30
කුඬොහං ථරාසං මුමි	424
කුම්බකාරෙ පුරෙ අසිං	64, 116
කුමෙමා ව අභිතාති සකෙ කපාලෙ	14
කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරන්තො	278
කුලාවකා මාතලි සිම්බලිසමි	400
කුසලි භාසසි තෙසං	62, 114
කුසො යථා දුග්ගතිතො	92

කෙ	පිට්ඨකයානි
කෙ ව නෙ අතරු සංඛං	62
කෙනස්ස උඬ්ඨිතො ලොකො	71
කෙනස්ස නියති ලොකො	72
කෙනස්ස පිතිතො ලොකො	74
කෙනස්ස බජ්ඣති ලොකො	76
කෙනස්ස බ්භාහතො ලොකො	74
කෙනායං පකතො සහොතො	246
කෙනාසි දුමමතො තාත	226
කෙනිදං පකතං බිම්බං	244
කෙ නු කමමනතා කසිරනති	320
කෙනෙස යඤ්ඤෙ විපුලො	
මහග්ගතො	38
කෙසං දිවා ව රතෙනා ව	60
කෙසු න මාතං කසිරුථ	318
කෙසුධ අරණං ලොකෙ	84

කො

කොධං ජහෙ විපජ්ජහෙය්-	
මාතං	42, 46
කොධං කඤ්ඤාසුඛං සෙති	78, 88, 422
කොසුධ තරති ඔසං	100

බ

බතතියං ජාතිසම්පන්නං	130
බතතියො දිපදං සෙට්ඨං	12
බතතියො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො	296
බතතියො සෙට්ඨං ජතෙනසම්	276

භ

භග්ගාය සොතස්මිං භතිතනාවං	260
භඤ්ඤා ඉසිතං විරදිකම්තාතං	404
භමතෙන ත පතතබ්බං	120
භමහිරං භාසසි වාවං	64
භමහිරං වාවසි වාවං	116
භමහිරපඤ්ඤා මෙධාපී	340
භමහිරරුපෙ බහුභෙරවෙ වතෙ	322

ගා

ගාථාභිනිතමෙම අභොජනෙය්-	
	298, 300, 308
ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤෙ	132, 414

භි

භිට්ඨග්ගවරං වෙතං	354
------------------	-----

ව

වක්කවතති යථා රුජා	342
විතුචක්කං තච්ඡාරං	30, 120

ව	පිට්ඨකයානි
---	------------

වතතාරෙ ව පටිපන්නා	414
වතතාරෙ ලොකස්මිං පජ්ජාතා	28, 88
වඤ්ඤෙ ව වෙණු ව	106
වඤ්ඤෙ යථා විගතවිලාහකෙ	
තහෙ	350
වරන්ති බාලා දුමෙමධා	110
වරකා බහු භෙරවා බහු	194

වා

වාතුඤ්ඤං පඤ්ඤං	370, 372
----------------	----------

ච

චිත්තස්මිං වසීභුතාචති	240
චිත්තෙන නියති ලොකො	72
චිරස්සං වත පස්සාමි	1, 104

චො

චොරං හරන්නං චාරෙනති	82
---------------------	----

ජ

ජන්දරගස්ස විනයා	854
ජන්දෙ තිදුතං ගාථාතං	70
ජ ලොකස්මිං ජිඤ්ඤාති	80
ජස්ස ලොකො සමුප්පන්නො	76
ජන්ද සොතං පරික්කමම	92, 94

ඡෙ

ඡෙත්වා බිලං ඡෙත්වා පලිසං	48
ඡෙත්වා තඬ්ඨං වරහතඤ්ඤා	30, 120
ඡෙත්වාත මච්චිතො සෙතං	222

ජ්

ජ්ඣං ත සබ්බෙ තපි හෙමි	
සොත්තං	202
ජ්විලා පඤ්ඤා රුජාතො	170
ජයං වෙ මඤ්ඤාති බාලො	292
ජයං වෙරං පසවති	154
ජරු අජරසා විතතං	70

ජා

ජාතස්ස මරණං භොති	240
------------------	-----

ජී

ජීරන්ති වෙ රුජරථා සුචිත්තා	134
----------------------------	-----

ඡෙ

ඡෙගුච්ඡි නිපකො භික්ඛු	126
-----------------------	-----

කි	පිට්ඨකයානි
කිතු, රථඤ්ච විතතඤ්ච	84
ඨ	
ඨානං හි මඤ්ඤානි බාලො	158
ඨානං හි සො මනුසසිනෙදු	132
ඨි	
ඨිතෙ මජ්ඣනිකෙ කාලෙ	14
න	
නං හි එතෙ තමස්සෙය්‍යං	420
නං තමස්සනාති තෙවිජ්ජා	416
නං හිස්ස ගජ්ජිනං හොති	184
නග්ග මෙ කුටිකා නතථි	16
නඤ්ච කමමං කතං සාධු	110
නඤ්ච පන අපපට්ඨානියං	378
නඤ්ච හි තාදාකුට්ඨං තථා	
විමුත්තං	42
නණ්හා ජතෙති පුරිසං	68
නණ්හාතිපන්නා වත සීලබද්ධා	52
නණ්හාය උඛ්ඛිතො ලොකො	74
නණ්හාය නීයති ලොකො	72
නත්ථ විතතං පණ්ණිබෙති	351
නත්‍ර හික්ඛවො සමාදහාසු	48
නථාගතං අරහතනං	94, 96
නථාබ්බං සීලවන්නං වදන්ති	100
නථෙව බන්ධිසොරච්චං	182
නථෙව සඤ්ඤා සුත්තං	184
නදසි යං භිංසනකං	284
නපොකමමඤ්ච තාගො ව	200
නපොකමමා අපකකමම	188
නපො ජග්ගච්ඡාය ආයුත්තා	128
නපො ජග්ගච්ඡාය සුසංවුත්තං	126
නමෙව වාචං භාසෙය්‍ය	338
නයො සුපණ්ණො වතුරෙව හංසා	268
නයමා අබ්බොධි පධානවා	334
නයමා හි අත්ථකාමෙන	254
නයමා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං	136,
	170, 178
නයමා හි පණ්ණිතො පොසො	60,
	104, 106, 132, 186
නයමා විතෙය්‍ය මචෙජ්ජරං	36, 58,
	110, 114
නයමා සඤ්ඤා සීලඤ්ච	414
නයමා සතඤ්ච අසතඤ්ච	36

න	පිට්ඨකයානි
නසමා හවෙ ලොකවිදු සුමෙධො	120
නසමිං පසන්නා අවිකම්පමානා	256
නස්ස තං දෙසියන්නස්ස	340
නස්ස සොකපරෙතස්ස	222
නස්සා යො ජායති පොසො	158
නස්සෙව තෙන පාපියො	290, 292
	394, 398
නා	
නාදිසො පුරිසො රුජ	174, 176
නාචතිංසා ව යාමා ව	242
නි	
නිති විජ්ජාහි සමපන්නො	298
නු	
නුණ්හි උත්තරිකෙ හොති	374
නුණ්හිභුතො හවං තිට්ඨං	312
නෙ	
නෙ වෙතසා අනුපරියෙති	348
නෙ මතෙසු න මිඤ්ඤාති	36
නෙවිජ්ජා ඉඤ්ඤාපත්තා ව	264
නෙසං දිවා ව රතෙතා ව	60
නෙසු උස්සුකකජාතෙසු	30
නෙ හි පාරං ගමිස්සනති	98
නෙ හි සොසමිං ගමිස්සනති	98
ද	
දණ්ණො ව නිර මෙ සෙය්‍යො	314, 316
දදන්ති හෙකෙ විසමෙ නිවිට්ඨා	38
දද්දලමානා ආගඤ්ඤං	232
දබ්බො චිරරත්තසමාහිතො	334
දහරු තං රුපවතී	238
දහරෙ පුරිසො රුජා	146
දළිඤ්ඤා පුරිසො රුජ	174
ද	
දතඤ්ච සුඤ්ඤා සමානමාහු	38
දි	
දින්නං සුබඵලං හොති	56
දිවාච්ඡාරා නික්ඛමම	344
දි	
දිසමායුමනුස්සානං	198

ද	පිට්ඨකිකානි
දුකකරං දුතතිතිකකඤ්ච	14
දුකකරං වාපි කරෙතති	90
දුකකමෙව හි සමෙහාති	246
දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො	358
දුග්ගමෙ විසමෙ වා පි	90
දුග්ගදං දදමාතානං	36
දුපෙසාසං කන්තා අත්තානං	118, 364
දුලලහං වා පි ලහනති	90
දුස්සමාදහං වාපි සමාදහනති	90

ඈ

දුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී බ්‍රහ්මලොකො	256
---------------------------------	-----

ඊ

දෙව්‍යා විරුද්ධා අසුරෙහි	420
දොසතතති ගොතම පුඤ්ඤකම්මා	258
දො කස්සපා ව මාසො ව	96

ඔ

ඔජො රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
ඔඤ්ඤා ඔතං රජතං ජාතරූපං	170
ඔතඤ්ජාති ව අකෙකාසං	306
ඔමමං වරෙ යො'පි සමුඤ්ජකං	වරං 36
ඔමෙමා රහදො බ්‍රාහ්මණ සීලෙතිජො	302, 328

ඔ

ඔරො ව විඤ්ඤා අබිගමම හොගෙ	168
--------------------------	-----

න

න අඤ්ඤානු භගවතා	64, 114
නගස්ස පස්සෙ අසිතං	348
න තං කමමං කතං සාධු	110
න තං දද්ධං ඛකිතමානු ධිරා	144
න තස්ස පච්ඡා න පුරුජමජ්ඣ	256
න තත්ථ හජ්ජිතං භූමි	186
න තෙ කාමා යාති විත්‍රාති	ලොකෙ 42
න තෙසං කොටෙය් ඔපෙනති	420
න තෙ සුඛං පජානනති	10, 358
න තෙහි යකඛා කිලනති	372
නත්ථි අත්තසමං පෙමං	12

න

න	පිට්ඨකිකානි
නත්ථි කිච්චං බ්‍රාහ්මණස්ස	90
නත්ථි දාති පුතාවාසො	358
නත්ථි නිස්සරණං ලොකෙ	232
නත්ථි පුත්තසමං පෙමං	12
න තං බාලෙ විජාතාසි	10, 858
නදනති වෙ මහාවිරා	202
නදීතිරෙසු සණ්ඨාතෙ	358
නදති පුතෙතති පුතතිමා	12, 196
නදතා නදති වෙව	24
නද්දිසංයොජනො ලොකො	74
නද්දිසමිකිකිනො ලොකො	74
නද්දිහවපරිකඛයා	4
න පච්චතීකසාතෙන	320
න බ්‍රාහ්මණො සුජකිති කොචි	ලොකෙ 296
නහං ඵලෙය් පඨවි වලෙය්	194
න ච්ඡේයා සයාමි තා පි කාවෙය්-	මනෙතා 202
න මාතකාමස්ස දමො ඉධිජි	8, 52
න මාත බ්‍රාහ්මණ සාධු	318
න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි	264
න මෙ වතස්මිං කරණියමජ්ඣ	322
නමො තෙ බ්‍රහ්මවීරජ්ඣ	94, 96
න යත්ථ හිතං නපි යත්ථ වාදිතං	322
න යනති වෙ මහා විරා	230
නසිදං අත්තකතං ඛිමං	244
නසිදං භාසිතමනෙතත	44
න වණ්ණරූපෙන තරෙසුජාතො	148
න වෙ ධිරා පකුඛිනති	44
න සනති කාමා මනුජෙසු නිච්චා	42
න සබ්බස්සො මනො නිවාරයො	26
න සුප්පතච්චෙනාමති	424
න හරම් න හඤ්ජාමි	364
නති නුතිමස්ස සමණස්ස	304
නති පුත්තො පතිවාපි	374
නති මය්හං බ්‍රාහ්මණ	304, 306
නති සොවහි හිකමු කදුචි	334

නා

නාගතාමොසි භගවා	344
නාච්චයනති අනොරතතා	198
නාඤ්ඤානු බොජ්ඣංගිකා තපසා	102
නා චුස්සන්තං චුස්සති	24
නාමං විත්තඤ්ච තණ්හා ව	76
නාහං භයා න දුබ්බලයා	394

නා	පිට්ඨකකානි
තාමං සබ්බං අනුභවි	72
තාහු අසාසපසාසො	284
නි	
නිකඛනනං අරති වෙව	352
නිකඛනනං වත මං සතතං	332
නිච්චං උත්තසනිදං විතතං	102
නිදං තඤ්ඤි විජ්ජිකා	14
නිදං තඤ්ඤි විජ්ජිකා	14
නිබ්බාණං හගවා ආහ	374
නිරයං නිරවජ්ජාතයොතිං	62
නෙ	
නෙතං තව පතිරූපං	204
නෙව තං උපජ්ජාම	366
නෙසා සභා යත්ත නසනති	
සනොතා	330
නො	
නො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ	392
නො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ	392
ප	
පකුට්ඨකො කාරියානො නිගණ්ඨා	126
පටිගච්චෙව තං කසිර	110
පජ්ජාතකරෙ අතිවිජ්ඣා ධම්මං	346
පඤ්චකාමගුණා ලොකෙ	32
පඤ්ච ජාගරතං සුතතා	6
පඤ්ච ජ්ඤෙ පඤ්ච ජභෙ	6
පඤ්ච වෙද සතං සමං	52
පඤ්ඤ ලොකසමං පජ්ජාතො	84
පටිසොතගාමිං නිපුණං	248
පඨමං කල්පං භොති	366
පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤානො	126
පතිරූපකාරී ධුරවා	382
පතිරූපකො මිත්තිකාකුණ්ඩලොව	148
පද්මං යථා කොකනදං සුගඤ්ඤා	152
පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස	212
පමාදමනුසුඤ්ඤානති	46
පරතො ආසිංසරෙ බාලා	62
පරසමානෙසු භොජනෙසු	62
පරෙසභස්සං භික්ඛුනං	344
පසංසියා තෙපි හවනති භික්ඛු	42
පසාදාකායො සුචිත්තතථිතො	230
පහාසු සබ්බං ත විමානමජ්ඣගා	22

ප	පිට්ඨකකානි
පහාසි සබ්බං තව මානමජ්ඣගා	42
පතිතමානස්ස ත සනති ගජා	28
පහුතභකඛං ජාලිතං	132
පා	
පාණෙසු ව සංයමාමසෙ	372
පාපං ත කසිර වචසා මනසා	24, 54
පාතුරභොසි මගධෙසු පුබ්බෙ	250
පාසාණො සිභො සකල්ලිකා	214
පා	
පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය	338
පියො ලොකො සකො පුතො	374
පා	
පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො	188
පුච්ඡාමි තං ගොතම භුරිපඤ්ඤා	100
පුඤ්ඤං වත පසවි බහුං	378, 380
පුතතා වජ්ජි මනුස්සානං	68
පුතපුතං බිරතීකා දුහනති	310
පුතපුතං වෙව වපනති බිජං	310
පුතපුතං ජායති මියති ව	310
පුතපුතං යාවකා යාවඤනති	310
පුතබ්බසු සුඛි භොති	374
පුබ්බෙතිවාසං ජාතාමි	350
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි	298, 312
පුරිසස්ස භි ජාතස්ස	270, 274
පා	
පුජ්ඤො පුජ්ඤෙය්‍යානං	312
පා	
ඵලං වෙ කදලිං හනති	276
බ	
බඤ්ඤාසි මාරපාසෙන	192
බඤ්ඤාසි සබ්බපාසෙති	194
බහුතා,පි බො තං විහරෙය්‍යං	54
බහුතතං වත අජාය	350
බහුමපි පලපං ජපං	296, 298
බහු භි සද්ද පච්චුතා	360
බා	
බාලා කුමුදතාලෙති	230
බා	
බිජං උප්පතතං සෙට්ඨං	78

බු	පිට්ඨකයානි
බුද්ධානුබුද්ධෝ සො පෙරෙ	346
බුද්ධෝ ධම්මමදෙසෙසි	240
චු	
චුභමාසනං දෙවදත්තො	284
භ	
භයා නු මථවා සකක	394
භා	
භායාමි නාගදත්තං	358
භි	
භික්ඛු සියා කුසි විමුච්ඡතවිත්තො	86, 98
භිශෙයා පඤ්චසතා සෙබා	278
භි	
භිශෙයා බාලා පභිජේජය්‍යං	394, 396
භෙ	
භෙත්වා අවිජ්ජං විජ්ජාය	354
භො	
භොගෙ පඤ්චමානෙන	164
ම	
මං තමස්සන්ති තෙවිජ්ජා	416
මකෙබ්බ මකබ්බා පජා	334
මගධං ගතා කොසලං ගතා	356
මච්චනාබ්භාගතො ලොකො	74
මච්චනා පිහිතො ලොකො	76
මචේජරිතයෙ යුත්තං	406, 408, 410
මචේජර ව පමාද ව	36, 38
මඤ්ඤමගං ලොකාධිපති	
සභව්‍යතං	322
මතං වා අමම රෙදන්ති	372
මතං වා පුත්ත රෙදන්ති	372
මහඥානා මහාභොගා	30
මතසා වෙ පසන්තන	368
මනුජස්ස සද සතිමතො	152
මජ්ඣං නු බො සෙසි උදුහු	
කාවෙය්‍යමත්තො	202
මහානුභාවො තෙවිජේජා	348
මහාසමයො පවතස්මිං	48

මා	පිට්ඨකයානි
මාකාසි පාපකං කමමං	372
මා ජාතිං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ	300
මාතරං කුටිකං බ්‍රාහ්මි	16
මාතරි පිතරි වා පි	318
මාතෘපෙත්තිතරං ජ නතුං	406, 408
මාතං පජ්ඣස්ස ගොතමි	334
මාතං පභාය සුසමාහිතත්තො	8, 52
මාතො හි තෙ බ්‍රාහ්මණ	
බාරිභාරෙ	302
මා පමාදමනුසුඤ්ජථ	46
මා බ්‍රාහ්මණ දරුහමාදභාතො	302
මායාමි මසවා සකක	424
මා සද්දං කරි පිඤ්ඤකර	372
මු	
මුත්තොගං මාරපාසෙන	192
මුත්තොගං සබ්බපාසෙහි	194
මෙ	
මෙදවණ්ණඤ්ච පාසාණං	224
ය	
යං ඵණ්ණිකුලස්මිං ජතං ගතිතං	260
යං කිඤ්චි සිවිලං කමමං	92, 94
යං ව බො සීලසම්පන්නො	132
යං තං අපායෙසි බුදු මනුස්සො	260
යං බුද්ධො භාසිතො වාචං	338
යං මුසා භණ්ණො පාපං	402
යං වදන්ති ත තං මය්‍යං	212, 224
යං වදන්ති මම ඉදන්ති	212, 224
යං හි කසිරි තං හි වදෙ	44
යං හි දෙවා මනුස්සා ව	418
යං සාවකෙන පත්තබ්බං	348
යජමානානං මනුස්සානං	414
යඤ්ච කාරෙහි කායෙන	170
යඤ්චස්ස භුඤ්ජතෙ මානා	366
යතො යතො මතො නිවාරයෙ	26
යත් අපො ව පඤ්චි	30
යත් නාමඤ්ච රුපඤ්ච	26, 64
	116, 296
යත් භෙරවා සිරිංසපා	278
යත්ථාලසො අනුට්ඨානා	386, 388
යථා අඤ්ඤතරං ඛිජං	244
යථා තාමං තථා වස්ස	294

ස	පිට්ඨකයානි
යථා'පි සෙලා විජුලා	186
යථා සාකච්ඡො පඤ්ච	110
යථා හි අඛණ්ණො	246
යථා හි මෙඤ්ඤා ථනං	184
යනතං ඉසිති පනතබ්බං	234
යමෙතං වාරිජං පුප්ථං	364
යස්ස ඵතාදිසං යානං	58
යස්ස ජාලිනී විසතනිකා	196
යස්ස නුත සියං ඵවං	234
යස්ස සඤ්ඤා තථාගතෙ	412
යස්ස සබ්බමහොරතනං	370
යස්සෙතෙ වතුරෙ ධම්මා	382
යස්සෙ ව භික්ඛො ත දදති මච්ඡිජි	36
යා	
යා කා වි කඛ්ඛා අභිනන්දනා වා	324
යාදිසං වපතෙ බිජං	404
යාය සඤ්ඤා පබ්බජිතො	354
යෙ	
යෙ කෙච් අරියධම්මං	54
යෙ කෙච් බුද්ධං සරණං ගතාසෙ	48
යෙ කෙච් රූපා ඉධ වා හුරං වා	128
යෙ බො පමනතා විහරන්ති	118, 364
යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරු	416
යෙ ව කායෙන වාචාය	190
යෙ ව බො අරියධම්මෙ	54
යෙ ව ඛනිතා සම්බුද්ධා	254
යෙ ව යඤ්ඤා නිරුරුමා	144
යෙ ව රූපුපගා සතතා	238
යෙධ මච්ඡිජිතො ලොකෙ	60
යෙධ ලොකා මනුස්සතනං	62
යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය	58, 110
	112, 114
යෙනං පජානන්ති යතො	
නිදනං	370
යෙන කෙතච් වණ්ණෙන	368
යෙ මෙ පවුතෙන සත්ථපදෙ	98
යෙ රාගදෙසවිතතා	412
යෙසං ධම්මා අප්පට්ඨිදිතා	8
යෙසං ධම්මා අසම්මුට්ඨා	8
යෙසං ධම්මා සුප්පට්ඨිදිතා	8
යෙසං ධම්මා සුසම්මුට්ඨා	8
යෙසං රාගො ව දෙසො ව	
	26, 294, 418

යෙ	පිට්ඨකයානි
යෙසමපි සලලං උරසි පට්ටං	202
යෙති ජාතෙති නන්දියං	314, 316
යොයං භික්ඛාති බණ්ඩ	364
යො	
යො අකුකාරෙ තමසි පහඛකරෙ	96
යො අප්පද්ධංසං තරසං දුස්සති	24
	292
යො ඉධ සමවාසමුද්ධො	418
යො ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ	282
යො ව විතෙයා සාරමා	320
යො ව සඤ්ඤාපරිත්තාසී	360
යො දුක්ඛමඤ්ඤාති යතො නිදනං	
	214, 216
යො ධම්මවාරි කායෙන	188
යො නිද්දියං පසංසති	270, 274
යො මාතරං වා පිතරං වා	324
යො සීලවා පඤ්ඤවා	
භාවිතතො	100
යො සුඤ්ඤාගෙහාති සෙවති	194
යො හවෙ බලවා සනො	394, 398
යො භොති භික්ඛු අරහං කතාසී	28
යා	
යාගො උප්පථො අකුකාරො	70
යාගො ව දෙසො ව ඉතො	
නිදනං	370
යාගො ව දෙසො ව කුතො	
නිදනං	370
යා	
යාකම්මලගහණං පසංසකිය	356
යා	
යාපං ජීරති මච්චානං	80
යාපං ත ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා	366
යාපං වෙදසිතං සඤ්ඤා	206
යාපා සඤ්ඤා රසා ගතො	204, 208, 238
යා	
ලොකා	
ලොකා හි සො උපාදානං	132
ලො	
ලොකෙ දුක්ඛපරෙතසමිං	374
ලොතො දෙසො ව ලොභො ව	
	134, 180

ව	පිටියකිනාති
වජ්ජුපුතො ව වෙසාලි	366
වහාපදෙන භයො වුහතා	120
වතං සද්දගි සහති	134
වසො ඉසාරියං ලොකෙ	82

ව

වාචං මනසො පණ්ඩාස සමිච්ඡා	80
වාසමෙථව පුරිසො	402

වි

විජ්ජා උපපතතං සෙට්ඨා	76
විපුලො රුජගතියානං	128
විරතො කාමසංකය්‍ය	100
විරතො මෙජ්ඣා ඛම්මා	64, 116
විරියං මෙ ධුරධොරණං	308
විවෙකං උපට්ඨානසුචි	366
විවෙකකාමො'පි වතං පවිට්ඨො	352
විසෙතිහුතො උපසන්නවිතො	256

වු

වුට්ඨි අලසං අනලසංකුච	81
----------------------	----

වෙ

වෙසාලියං වතෙ විහරන්තං	52
-----------------------	----

ස

සංගර දිව්‍යදිව්‍යා	190
සංගුණො භවා ප සුඛා සංගො	56
සකකිති මෙ සුඛා ඵලා	332
සකිකාරෙ පරතො පසු	336
සකිබ්බෙන්තන'පි දෙසෙති	340
සමසස්ස අඤ්ජලිං කචා	118, 364
සමසස්ස පසාදො සසස්සභි	414
සමෙ අභි අකමෙවන	386, 388
සමෙ ඵනති මුහුසාහානං	62
සමෙ'පි ඵනාතො භික්ඛා	332
සමෙ'පි දසපජ්ජාතෙ	354
සමිච්ඡා මෙ අච්ඡා වාචා	338
සමෙ ටිං කෙවලං සබ්බං	200
සමෙ මග්ගං අනුබුද්ධං	224
සමිච්ඡා ඛම්මො සංයමො	302
සමිච්ඡා දුග්ගො දුග්ගො	300
සංකය්‍ය විපරිසෙසා	336
සතං සහස්සානං නිරබ්බදනං	274
සතං සහස්සානපි ධුතනකානං	240

ස

සතං හභි සතං අසු	376
සභිමිතො සද්ද පදො	370
සභාධා මෙ ටිං ඉ ච්චි	38
සහතිසා විස ඉසාරියා	81, 102
සහතිසුලුපමා කාමා	234
සත්ථො පච්චන්තො මිත්තං	66
සද්දභාතො අරහතං	382
සද්ධම්මස්ස අනඤ්ඤය	374
සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස භොති	70
සද්ධා බිකුති පාටෙය්‍යං	82
සද්ධානිජං තපො වුට්ඨි	308
සද්ධාය තරති ඔසං	382
සද්ධායාහං පබ්බජ්ජො	218
සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං	78, 382
සබ්බකම්ම කම්මපපතො	244
සබ්බගන්ථපපතිකස්ස	368
සබ්බන්ථ විහතා නන්දී	236
සබ්බද මෙ සුඛං සෙති	378
සබ්බද සිලසම්පන්නො	100
සබ්බා ආසන්නියො ඡෙත්වා	378
සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙතසා	142
සබ්බා මච්ඡරිතා සාධු	54
සබ්බිජරම සමාසෙථ	32, 108
සංගම භවමයො වුහතා	342
සංගෙථ නිසක්ඛිසාහති	284
සබ්බෙ සත්ථා අපච්ඡා	402
සබ්බෙ සත්ථා උපසන්නා	174
සබ්බෙ සභම්මගරුතො	254
සබ්බො ආදිපිතො ලොකො	242
සමණං මාතා පිතා භාතා	84
සමණිං අරණං ලොකෙ	84
සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි	174, 176
සමුද්දො උද්ධිතං සෙට්ඨො	128
සමො විසෙසි උද්ධා නිතිතො	22
සම්බුද්ධා සමුද්ධි ව	232
සම්බාධෙ ඵලා ඔකාසං	92
සම්බාධෙ වාපි විඤ්ඤාති	92
සම්බුද්ධො දිපදං සෙට්ඨො	12
සත්ථවරිකාන ඡෙත්වා සිතාලො	128

සා

සාධු ඛො පණ්ඩිතො නාම	374
සාරත්තා කාමභොගෙසු	140
සාරිපුතො ව පඤ්ඤා	60, 106

සි	පිට්ඨකතානි
සිවො බෙවො ව සෙරී ව	128
සි	
සිලං අජරසා සාධු	66
සිලං යාව ජරා සාධු	66
සිලං සමාධිං පඤ්ඤාඤාච	188
සිලෙ පතිට්ඨාය නරො සපඤ්ඤා	26, 294

සුබජ්චිතො පුරෙ ආසුං	116, 364
සුඛිතා වත තෙ මනුජා	98
සුඤ්ඤාති ධම්මං විමලං	344
සුඤ්ඤාති ත විජානාති	354
සුතමෙව මෙ පුරෙ ආසි	52
සුභාසිතං උත්තමමොහු සනෙතො	338
සුභාසිතස්ස සිහෙති	86
සුචීරං සුසීමඤ්ඤෙව	406
සුසුඛං වත ජීවාම	208

සෙට්ඨා හි නිර ලොකස්මිං	416, 418
	420
සෙලං ව සිරසුභවං	230
සෙලෙ යථා පබ්බතමුඤ්ඤාතිට්ඨිතො	250
සෙවෙථ පනතානි සෙතාසනානි	278

සො	පිට්ඨකතානි
සො අහං විවර්ණාමි	384
සොකස්ස මූලං පලිබ්බ සබ්බං	224
සොකාවතිණෙණො නු වතමිති	
කොයසි	222, 230
සොවති පුහෙතති පුතතිමා	12, 196
සො ධිරො ධිතිසමානෙතො	222
සො මෙ ධම්මමදෙසෙසි	350
සොහං එතෙ පජානාමි	64, 116
සෙනහජා අත්තසම්භූතා	370
සමාගතං වත මෙ ආසි	350
සමාහං අකඤ්ඤා අසිනො	
අනුපයො	324

හ	
හන්තා ලහති හන්තාරං	158

හි	
හිතානුකමපි සමුද්දො	204
හිත්වා අගාරං පබ්බජිතා	30
හිත්වා අහං මුහුත්ත දුරුදහං	302
හිරි තස්ස අපාලමො	58
හිරිතිසෙධා හනුයා	16

සඤ්ඤානාමානුකූලමණිකා

අ	පිටුවකිනාහි
අකොසභාරදොර	288, 290
අග්ගාලවචෙතිය	330, 332
අග්ගිකභාරදොර	296, 298
අජපාල	188, 190
අජපාලනිත්‍රොධ	222, 248, 252
අජාතසහනු	154, 156, 158
අජතකෙසකමල	130
අඤ්ජනවන	102
අඤ්ඤකොණ්ඩඤ්ඤ	346
අතාපිච්ඡේක	1, 4, 10, 32, 36 40, 42, 46, 86 104, 106, 108, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 336, 338, 342, 350, 370, 374 376, 378, 384, 386, 388, 392 396, 406, 408, 418, 422, 426
අනුරුඳ්ධ	264, 284, 356
අනතක	194
අකිකච්ඡද	276
අකිවන	232, 238, 242, 244, 246
අභිභූ	278, 280, 282
අරති	226, 230, 232
අරුණවච්ඡි	278, 282
අරුණවනතු	278
අච්ඡිත	62, 114
අසම	126
අසුඤ්ජිකභාරදොර	292
අනිංසකභාරදොර	294
ආ	
ආකොටක	126, 128
ආනඤ්ඤ	106, 122, 162, 284, 326 336, 356
ආභසාර	208
ආලවක	330
ආලච්ඡි	330, 332, 334, 380, 382
ආලච්ඡිකා	232, 234
ආ	
ඉඤ්ජක	366
ඉඤ්ජකුට	366
ඉසිහිලි	348

ඉ	පිටුවකිනාහි
ඉසිහිලිපසා	220, 222
ඉසිපතන	192
ඊ	
ඊසාන	390
උ	
උපකිතසඤ්ඤකා	42
උතතර	104, 106
උතතරිකා	374
උදය	310
උපක	62, 114
උපවාලා	240
උපවතනන	282
උපවාන	312
උපලවණණා	238, 240
උරුවෙලා	188, 190, 222, 226 248, 252
එ	
එකතාලා	306
එකසාලා	204,
භ	
කකුධ	102, 106
කතමොරකතිසාක	268
කපිලවත්ථු	46
කපටිත	264
කලඤ්ජකතිවාප	98, 126, 194, 196 220, 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
කසිභාරදොර	306, 308
කසාප	64, 86, 116, 264, 354
කසාපගොතන	354
කා	
කාතියාන	126
කාලෙද	90
කාසි	154
කාලසිලා	220, 222
කි	
කිසාගොතමි	236
ක	
කුසිතාරා	282

කු	පිටිවිකානි
කුට්ඨාසාරා	54, 206
කො	
කොකනද	52
කොකාලික	263, 270, 272, 274
කොණ්ඩකුසු	346
කොසල	116, 132, 164, 168, 204 212, 298, 302, 320, 322 352, 354, 358, 364
ක	
කර	368
කෙ	
කෙම	110
කො	
කොමුද්දා	328
කොමුද්දාක	330
ක	
කහර	318, 350
කසා	368
කි	
කිජ්ඣකුට	200, 368, 414
කො	
කොනම	26, 50, 76, 80, 100 130, 200, 204, 206, 208, 210, 230, 258
කොඩික	220, 222
ක	
කට්ඨාර	64, 114, 116
ක	
කන	100, 106
කනකලික	10
කනකලික	91, 96
කනකලික	95, 108
කනකලික	318
ක	
කා	
කාලා	240
ක	
කිර	380

වු	පිටිවිකානි
වුලලකොකනද	54
ජ	
ජට්ඨාරචාර	294, 296
ජනතු	116
ජා	
ජාලිනි	356, 358
ජෙ	
ජෙතවන	1, 10, 14, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 86, 88, 92 104, 108, 130, 196, 200, 204 232, 254, 258, 262, 264, 270 272, 276, 294, 320, 336, 338 342, 350, 372, 384, 386, 388 392, 396, 406, 408, 418, 422, 426
ක	
කගරසිබි	168
කනතා	226, 230, 232
කපොද	18
කපොදරම	18, 20
කා	
කාසන	92, 94
කාචිතිංස	426
කු	
කුද්	274
කුද්දප්පෙවකමුහ	270
ද	
දකුණිණිගිරි	306
ද	
දමලි	88
ද	
දකුණි	29, 106
කද	
දකුණි	276, 284
දෙවසිත	312
දෙව්නමිකු	384, 408
ක	
කකුණ්ඨානි	286

න	පිටපතකානි	බ	පිටපතකානි
නද	120	බක	258, 274
නදන	100, 106	බකබ්බ	258
නද්දිසාල	120	බා	
නවකමක භාරදාජ	320, 322	බාරුණසී	192
නා		බාහුදනානි	62, 114
නාග	344	බි	
නාගරා	162	බිලබික භාරදාජ	292
නාගදන	358	බේ	
නි		බේලුවපණ්ඩුමිණ	222
නිගණ්ඨනාගදන	126, 130	බු	
නිග්ගොධකප	330, 332, 334	බුගුවදෙව	254
නිසක	126	භ	
නෙ		භග්දෙව	62, 114
නෙරසුදරු	188, 190, 222, 248	භග්දිය	62, 114
	252	භා	
ප		භාරදාජ	288, 290
පකුධක	126	භාරදාජගොතන	286, 288, 322
පකුධකවිවයන	130	භි	
පට්ටනිකසාන	320	භිකක	326
පට්ටකබ්බ	266	භො	
පජාපති	390, 410	භොජුනන	118
පජ්ජන	54	භ	
පසුකසාල	208	භකබ්ලිගොසාල	126, 130
පසුකලවණ්ඩ	92	භගධ	208, 276, 306, 370
පලගන	62	භස	408, 410
පසෙකදි කොසල	130, 132, 134	භසමනතු	408, 410, 418, 420, 424
	136, 138, 140, 142, 144, 146	භසුහග්ග	370
	150, 152, 154, 156, 158, 164	භසුමාලක වෙතිය	370
	166, 168, 170, 176, 178, 180	භග්දුද්ද	48, 50, 202
	184	භග්දු	282
ප		භලිකා	110, 112, 116, 158
පිබ්බ	62, 114	භාකපන	262
පිබ්බකර	372	භාකසාය	262
පිබ්බකරමානු	372	භාමොග්ගලාන	262, 348
පි		භාමොරුව	170
පිකකුස	62, 114	භාලි	408, 410
පිකබ්බසු	374	භාමන	46, 52, 54, 206
පිකබ්බසුමානු	374		
පිකබ්බසු	146, 340		
පිකබ්බසු	408, 410		
පි			
පිකබ්බසාය	126, 130		

මා	පිට්ඨකයානි
මාගධ	88, 154, 156, 158
මාඝ	88
මාණවගාමිය	128
මාතලී	394, 400, 416, 418, 420
මාතලී සඛ්‍යාතක	394, 400
මාතුපොසක	324
මාතස්ථථි	316
මාර	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206, 208 210, 212, 214, 216, 218, 220 222, 224, 226, 232, 238, 246 344, 428

ම

මගදය	102, 192
මගාරමාතුපාසාද	146, 340

මො

මොග්ගල්ලාන	264, 270
මොසරුර	42

ර

රගා	226 230, 232
-----	--------------

ර්

රුජග්ග	18, 20, 48, 98, 104, 126 194, 196, 200, 202, 220, 276 286, 288, 292, 296, 346, 348 366, 368, 374, 378, 380, 412 414
--------	---

රුහු	94, 96
------	--------

රෙ

රෙහිතස්ස	118
----------	-----

ව

වඛ්ඛිස	330, 332, 334, 336, 338 340, 342, 344, 346, 348, 350
වජ්ජ	246
වජ්ජපුත්තක	360
වරුණ	390
වසුදත්ත	100, 106

වා

වාසව	398, 408, 410, 416
------	--------------------

වෙ

වෙජ්ජනපාසාද	416
වෙට්ඨෙරී	126, 128
වෙණු	98, 106
වෙදෙහිපුත්ත	154, 156, 158
වෙපච්ඡන්ති	96, 392, 394, 396 398, 400, 424
වෙරුවන	402
වෙසාලී	52, 54, 206, 360, 408
වෙච්චන	98, 126, 194, 196, 220 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
වෙහලිඛා	64, 116

ස

සකක	46, 162, 214, 216, 284 328, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 406, 410, 414 416, 418, 424, 426
සඛ්‍යාරව	326, 328
සංක්ඛ්‍යබෙලට්ඨපුත්ත	130
සතුලපකාසික	32, 36, 38, 42 46, 50
සතඛ්‍යමාර	276
සප්පිනීතිර	276
සමිථි	18, 20, 22, 24, 216, 218
සමිඨර	404, 406
සමිභව	278
සහමපති	248, 250, 254, 272 284, 414
සහලී	126
සහස්සකක	408, 410

සා

සාකෙත	102
සානු	370
සාරිපුත්ත	106, 122, 124, 270 272, 338, 340
සාවච්ඡී	1, 4, 6, 10, 32, 36, 38, 40, 42, 46, 56, 66, 72, 88 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 118, 120 122, 130, 138, 142, 156, 160 166, 168, 176, 178, 180, 184 196, 200, 204, 210, 232, 234 238, 240, 244, 246, 254

සංවිච්ඡි	පිට්ඨකොති	සු	පිට්ඨකොති
258, 264, 268, 270, 278, 294		සුදත්ත	376
296, 310, 312, 314, 316, 320		සුඛාවාස	266, 268
324, 326, 336, 338, 340, 342		සුඤ්ඤික භාරද්වාර	296
350, 372, 384, 386, 388, 392		සුඛමො	426
396, 400, 402, 404, 406, 408		සුඤ්ඤික භාරද්වාර	298, 300, 302
414, 416, 418, 422, 426		සුඤ්ඤිකා	298
සු		සුමුහම	102, 106, 266, 268
සුඤ්ඤි	278, 280	සුරිය	96
සුලංචනි	214, 216	සුමිර	384, 386
සුම	108	සුසිම	124, 386, 388
සු		සුඤ්ඤි	
සුභවත	374	සුඤ්ඤි	110, 112
සුචක	376	සුලං	244
සුසුචවාලා	242, 244	සුඤ්ඤි	
සුභො	202	සුඤ්ඤි	
සු		සුඤ්ඤි	234
සුක්කා	378	සු	
සුච්චි 402, 408, 410, 416.	424	සුච්චි	
සුච්චි	408	සුච්චි	

පද්‍යාකෘතමණිකා

අ	පිටපතකාන
අකංසු	116, 364
අකඛිඩා	324
අකනකුසුතො	402
අකතයොග්ගො	180
අකතභජෝ	180
අකතුපාසනො	180
අකමපිතං	242
අකමුත්තා	386, 388
අකමෙතන	386, 388
අකාලිකො	18, 20, 214, 216, 390
අකාලො	266, 376
අකිචෙත්ත	62
අකිඤ්චනං	42, 46
අකිඤ්චනො	256
අකිස්සවං	268
අකුතොභයං	344
අකුබ්බමානො	80
අකුසලෙ	352, 362
අකුහකො	334
අකුජ්ඣො	58
අකෙවලං	258
අකොධනො	126, 128
අකොවිදු	290, 396, 398
අකෙකාධනො	406, 408, 410
අකෙකාධො	426
අකෙකාසං	158
අකෙකාසකො	158
අකෙකාසනි	174, 288, 394
අකෙකාසනතං	290
අකෙකාසසි	290
අකබ්ච්ඡිනො	110
අකබ්බයං	404
අකබ්බ	70
අකබ්බාතාරං	22
අකබ්බාතා	340
අකබ්බාතො	346
අකබ්බාතො	70
අකබ්බාමි	224
අකබ්බිති	194
අකෙබ්බයා සකුසද්ධිනො	22
අකෙබ්බයාසමි	22

අ	පිටපතකාන
අකෙබ්බයො	22
අකෙබ්බසු	270, 274
අබ්බිලො	334
අගති	210, 212, 242
අගමිත්ථ	192
අගරභිසං	426
අගාරං	30, 408, 410
අගාරවො	252
අගාරසාමො	182, 218, 254, 288, 290, 332, 354
අග්ගං	148, 150, 278, 346
අග්ගඤ්චාචරෙන	402
අග්ගපිණ්ඩං	256
අග්ගමකකාසනි	160
අග්ගහෙසි	156
අග්ගිං	28, 130, 132, 296
අග්ගිහුත්තං	296, 298
අග්ගො	128
අග්ගනන්ති	36, 38
අඝං	42, 104, 244
අඝගාමිතං	128
අඝජාතස්ස	104
අඝචිතයො	42
අඝාතයං	212
අඝාතෙඤ්චා	272, 274
අඝ්ඤ්චාමාරා	246
අඝ්ඤ්චානි	14, 182
අඝ්ඤ්චරස	350
අඝ්ඤ්චති	336
අචලා	412
අචචතධම්මං	253
අච්චරච්චනප්පනො	350
අච්චරපකකනන්තස්ස	272
අච්චරපකකනෙන	276
අච්චරපකකනෙනසු	146
අච්චරපබ්බජනො	18, 20, 330
අච්චරපසම්පනො	288, 290, 306
අච්චතසං	354
අච්චලකා	146
අච්චලමා	44

අ	පිට්ඨකයාහි
අවචනං	236, 386, 388
අවයං	426
අවයනති	198
අවයෙන	272, 274, 356, 428
අවයරා	426
අවයාධාය	48, 196, 202
අවුග්ගමම	250
අවෙච්ඡි	382
අව්ච්ඡි	182
අව්ච්ඡි	392
අව්ච්ඡරාගණසම්පූර්ණං	58
අව්ච්ඡරාසම්පූර්ණපරිවෘත්තං	10
අව්ච්ඡරියං	110, 114, 118, 148, 178, 280, 318, 412, 422
අව්ච්ඡරියබ්‍රහ්මනවිතතජාතං	280
අව්ච්ඡදෙසුං	152, 316
අව්ච්ඡදං	62, 64, 114
අව්ච්ඡව්ච්ඡි	22, 42, 230
අව්ච්ඡරරූපං	322
අව්ච්ඡදකා	166
අජරසා	66
අජලිතං	242
අජාපයං	212
අජිතං	212
අජිතකම්පනිවත්ථො	214
අජිතකම්පනිවත්ථො	216
අජෙලකා	144
අජ්ජනං	154
අජ්ජනග්ගෙ	132, 310, 320, 324, 326, 328, 330
අජ්ඣගමා	334, 350
අජ්ඣගමුං	40
අජ්ඣගා	22, 406, 408, 410
අජ්ඣතනං	132, 134, 302
අජ්ඣතනිකා	138
අජ්ඣනපි	426
අජ්ඣනාසි	6, 10, 18, 20, 22, 38, 126, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 208, 218, 220, 222, 228, 230, 232, 256, 262, 264, 266, 286, 302, 308, 312, 318, 320, 322, 328, 336, 352, 354, 356, 358, 362, 364, 366, 368, 380, 382, 388, 394, 416, 424

අ	පිට්ඨකයාහි
අජ්ඣවාසසි	284
අජ්ඣාරාහති	394, 398
අජ්ඣාවසනං	250
අජ්ඣාවසෙය්‍යං	406, 408
අජ්ඣාකාසෙ	190, 194, 196, 200, 206, 320, 340, 376
අජ්ඣාගහෙත්වා	234, 238, 246
අජ්ඣාගාලුප්පතෙනා	358
අසුඤ්ඤා	118, 150, 250, 338, 340, 342, 344, 346, 364, 424
අසුඤ්ඤාකරණීයො	392
අසුඤ්ඤං	14, 180, 250, 366
අසුඤ්ඤතරං	206, 208, 244, 264
අසුඤ්ඤතරස්සා	258, 286
අසුඤ්ඤතරස්මිං	238, 320, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364
අසුඤ්ඤතර 14, 10, 18, 20, 146, 356	
අසුඤ්ඤතරිස්සා	254, 370
අසුඤ්ඤතරො	158, 208, 216, 254, 274, 278, 288, 290, 306, 352, 358, 360, 362, 364, 378, 380, 412, 422
අසුඤ්ඤස්ස	266
අසුඤ්ඤතො	34
අසුඤ්ඤග්‍ර	114, 118, 246
අසුඤ්ඤග්‍ර ජරාමරණං	134
අසුඤ්ඤ	296
අසුඤ්ඤණමූලප්පගවා	324
අසුඤ්ඤතාරො	192, 252, 416,
අසුඤ්ඤය	32, 34, 42, 44, 56, 62, 64, 108, 114, 188, 218, 220, 230, 258, 318, 360, 400
අසුඤ්ඤ	300
අට්ටො	274
අට්ටියො	402, 404
අට්ටියාමි	288
අට්ටියාසු	266, 268, 402, 414
අට්ටියංසො	124
අට්ටිඛිතිකං	162
අට්ටිඛිතසුඛමාහිතං	370
අට්ටිපුරිසපුග්ගලා	392
අට්ටිමි	370
අට්ටියාසිං	20
අට්ටියා	366

අ	පිටුවකිනි
අවසිකනා	204, 206, 210, 338, 342 344, 374
අබ්බතෙලසෙති	342
අබ්බා	134
අබ්බෙ	140, 174
අබ්බා	176
අභ්‍ර	248
අභ්‍රණ්ඩ	882
අතකතාවලරෙ	248
අතඤ්ඤා	100
අතරා	62, 114
අතිකාලෙන	358
අතිකකතනමානුසකෙන	262
අතිකකතනා	226, 228
අතිකකම	346
අතිකකම	206
අතිව	170
අතිභ්‍රණ්ඩප්‍රබ්ධ	360
අතිදිව	358
අතිපසෙ	288
අතිදෙවපසකතා	256
අතිපානෙය්‍ය	118
අතිමඤ්ඤාති	334
අතිරජාතගාමිනො	278
අතිරෙමති	348, 412
අතිවෙල	356, 358, 360
අතිවෙලවාරි	358
අතිවෙලා	374
අතිවිජ්ඣ	346
අතිසාර	140
අතිහරිතා	166, 168
අතිතා	10, 254
අතිතසානුසාවතා	10
අතිතා	258
අතො	30
අතතකත	244
අතතකාමො	142
අතතදුකෙහිපු	420
අතතනා පියතරෙ	142
අතතනො	336
අතතනො	104, 126, 132, 136, 186 330, 332, 334, 362, 372, 394 398
අතතමනා	282

අ	පිටුවකිනි
අතතමනො	150, 264
අතතසඤ්ඤානො	194
අතතසම	12
අතතසමිහුනා	134, 180, 370,
අතතා	134, 136, 138, 142, 302,
අතතාතරකතීනො	146
අතතානුති	256
අත්ථ	22, 104, 132, 186, 202, 290 354, 394, 398, 424
අත්ථකරණෙ	140, 146
අත්ථකාමා	352, 354, 356, 358 360, 362, 364
අත්ථකාමො	82
අත්ථවර	42
අත්ථජාතසා	66
අත්ථජාතා	402
අත්ථඥො	318
අත්ථවතී	54
අත්ථවස	328
අත්ථසංභිත	94
අත්ථසා	230, 338, 402
අත්ථා	202, 394, 398
අත්ථාන	408, 410
අත්ථාභිසමයා	160, 164
අත්ථාය	56, 192, 290, 350, 382
අත්ථි	8, 22, 388
අත්ථිකා	238
අත්ථි නු බො	134
අත්ථ	202
අත්ථු	94, 336
අත්ථෙ	160, 338
අත්ථෙන	152, 318
අත්ථො	160, 164, 180, 182 354, 382
අපාපර	130, 274
අපො	134
අදුණ්ඩාවචර	398
අදුසානෙන	300
අදුමිදෙද	414
අදුයාද	132
අදිනන	364
අදිසාමානෙන	380
අදුට්ඨසා	122
අදුට්ඨනසා	156, 158

අ	පිට්ඨකනාමි
අද්විතාය	400
අඤ්ඤා	214, 216
අඤ්ඤා	210, 346
අඤ්ඤා	222, 258, 262, 266, 298
	320, 322, 376, 400, 424
අභිගතා	178
අභිග්ග	378
අභිග්ගා	230, 258, 300, 366
අභිග්ගා	190, 254
අභිග්ගෙකුලෙකුල සමානං	258
අභිග්ගා	354
අභිග්ගා	334
අභිග්ගා	234
අභිග්ගා	386, 388
අභිග්ගා	248
අභිග්ගා	386, 388
අභිග්ගා	168
අභිප්පායා	136
අභිප්පායා	226
අභිමුච්චෙය්	212
අභිමුච්චෙය්	208
අභිව්තකති	184
අභිව්තකමානෙ	184, 186
අභිව්තා	260, 352, 364, 356
	368, 362, 364
අභිව්තෙති	48, 202
අභිව්තෙතො	266
අභිව්තා	18, 20
අභිව්තා	222
අභිව්තා	226
අභිව්තා	290
අභිව්තා	340
අභිව්තා	182, 218, 254, 288
	290, 306, 332, 350, 354
අභිව්තා	90
අභිව්තා	104
අභිව්තා	24, 292, 364
අභිව්තා	
අභිව්තා	256
අභිව්තා	374
අභිව්තා	250, 416
අභිව්තා	178
අභිව්තා	158, 286, 288, 292
අභිව්තා	24, 54, 188

අ	පිට්ඨකනාමි
අභිව්තා	386, 388
අභිව්තා	336
අභිව්තා	258
අභිව්තා	104
අභිව්තා	132
අභිව්තා	178
අභිව්තා	136, 170
අභිව්තා	420, 144
අභිව්තා	32
අභිව්තා	330, 332, 336
අභිව්තා	330, 332
අභිව්තා	90
අභිව්තා	30
අභිව්තා	82, 84
අභිව්තා	302, 328
අභිව්තා	336
අභිව්තා	314
අභිව්තා	10, 254
අභිව්තා	10
අභිව්තා	270
අභිව්තා	420
අභිව්තා	224
අභිව්තා	118, 364
අභිව්තා	174
අභිව්තා	420
අභිව්තා	1
අභිව්තා	100
අභිව්තා	100
අභිව්තා	302, 328
අභිව්තා	236
අභිව්තා	222
අභිව්තා	18, 20
අභිව්තා	356
අභිව්තා	258
අභිව්තා	116, 364
අභිව්තා	10, 284, 354, 358
අභිව්තා	116, 364
අභිව්තා	322
අභිව්තා	56, 168
අභිව්තා	336
අභිව්තා	308
අභිව්තා	14, 86, 98
අභිව්තා	22, 42
අභිව්තා	102, 256

අ	පිට්ඨකයානි
අනුකතනනි	92
අනුකමං	316, 326
අනුකමං	368
අනුකමපිකා	352, 354, 356, 358 360, 362, 364
අනුකමපිතුං	368
අනුකුලං	144
අනුකකමිතවෙ	44
අනුගං	186, 170
අනුවකිකමමානො	320
අනුච්ඡිකො	170
අනුච්ඡාං	386, 388
අනුච්ඡානා	386, 388
අනුච්ඡානං	80
අනුච්ඡිනා	212
අනුතපපති	110
අනුතතරං	130, 192, 254, 288 322, 342, 392
අනුතතරො	390
අනුත්‍රස්සං	102
අනුත්‍රාසි	182
අනුදිසා	222
අනුදාසා	368
අනුදාංසෙති	330, 332, 336
අනුධාමාම	214, 216
අනුධාමි	18
අනුතසමානො	412, 424, 426
අනුපචිතං	170
අනුපතනනි	42
අනුපපතනිං	98
අනුපසො	324
අනුපරිගමම	142
අනුපරියාසනි	198
අනුපරියෙති	348, 342
අනුපලිතතානි	250
අනුපලිතො	256
අනුපචතොතනි	342
අනුපායාසං	354, 386, 388
අනුපුබ්බං	6, 120
අනුප්පතනං	106, 348
අනුප්පතනසද්ධා	134
අනුප්පතො	374
අනුප්පදෙසි	288
අනුප්පතොසු	102

අ	පිට්ඨකයානි
අනුබුද්ධො	52
අනුබුද්ධයෙ	318
අනුභාවෙන	314
අනුභොති	334
අනුමජ්ජනො	152
අනුමොදිකා	264
අනුසුඤ්ඤං	222
අනුසුඤ්ඤනි	46
අනුසුත්තං	112
අනුරොධවිරොධෙසු	204
අනුවතනිය	110
අනුවාතං	404
අනුවිචිතතං	362
අනුවිලොකෙකා	340
අනුසංසති	56, 158, 204, 368
අනුසංසතිං	86
අනුසිකකිරෙ	98, 418
අනුසිකෙති	346
අනුසාරතං	392
අනුසාරෙථ	392
අනුසාරෙය්‍යාථ	390, 392
අනුසාරවෙසි	376
අනුසුකා	30
අනෙකධාතුසු	324
අනෙකපරියායෙන	132, 288, 305
අනෙකච්ඡිතං	346
අනෙකා	258
අනෙකායතනං	80
අනෙකො	230
අනෙජො	256, 284, 334
අනෙලගලාය	338
අනොමතාමං	53, 418
අනතං	116
අනතක	190, 192, 204
අනතකා	188
අනතකානි	194
අනතකිරියං	120
අනතරධායථ	222
අනතරධාසි	92, 190, 200, 208, 234, 240, 244, 246, 276, 424
අනතරධාසිති	4, 86, 192, 194
	196, 198, 202, 204, 212, 214
	218, 272, 276

අ	පිට්ඨකයානි
අනාරභිතා	266, 278, 282, 404
	406
අනාරභිතො	248, 256, 258, 262
	264, 376
අනතරු	118
අනතරුසකරා	60
අනතරෙත	282
අනතලික්ඛවරෙ	204
අනතලික්ඛෙ	96
අනතිමදෙහධාරී	28, 100
අනතිමසාරීරෙ	374
අනතිමා	258
අනෙතපුරෙ	114
අනෙතවාසිකා	322
අනෙතා	118, 250, 294
අනෙතා අසුඤ්ඤා	148
අනෙතාජවා	26
අනුභි	144
අකුකාරං	172, 174
අකුකාරනිමිසාය	278
අකුකාරෙ	96 132, 288, 306 314
	330
අකුකාරො	376
අනතං	58, 110, 182, 366
අනතදෙ	56
අනතපානෙන	184
අනතස්ස	172, 174
අනුබොධිං	230
අනුභවි	72
අනුච්චයා	208
අනුච්චිකා	128
අනුකං	222
අපකකමම	110, 188
අපකකමෙ	224, 226
අපවසාරුමා	418
අපචිතා	318
අපවෙය්‍යානං	312
අපතතං	52
අපතාමෙසි	368
අපනිසති	314
අපබ්‍යාමනො	402
අපරං	250
අපරජ්ජ	332
අපරඤ්ඤා	270

අ	පිට්ඨකයානි
අපරඤ්ඤා	188
අපරා	32, 274
අපරජ්ජනසංඝං	48
අපරුපරු	160
අපරිපුණ්ණස්ස	252
අපරිපුණ්ණස්සමානෙ	166
අපරික්ඛාය	22
අපරිච්ඡාදකා	344
අපරෙත	268, 360
අපලාසි	182
අපච්චා	118
අපස්සන්ති	356
අපාගතං	44, 46
අපායා	48
අපායංසෙව	400
අපායෙසි	258
අපාලලොභා	58
අපිපුණ්ණවාමො	406, 408, 410
අපිසසුදං	206, 218, 248
අපිසාලු	334
අපුණ්ණං	208
අපුට්ඨජ්ජනසෙවිතං	242
අපුත්තකං	168, 170
අපුත්තබ්බවාය	310, 370
අපුත්තාගමනං	42
අපෙකා	144
අපෙතසොකො	202, 250
අපෙමං	224
අපෙති	224
අප්පං	4, 104, 198, 258
අප්පකසිරෙත	118
අප්පකස්මිං	36
අප්පකා	138, 140, 146
අප්පජානනා	240
අප්පටිකුජ්ඣනො	290, 394, 398
අප්පටිපුග්ගලො	244, 284
අප්පටිභානො	226
අප්පටිචානිසං	378
අප්පටිචාදිතා	8, 10
අප්පට්ඨං	1
අප්පට්ඨිකෙතන	222
අප්පට්ඨිකො	100
අප්පට්ඨස්සා	252

අ	පිට්ඨකපාඨ
අප්පත්තමානසො	220
අප්පත්තස්ස	386, 388
අප්පද්විප්පදෙසිතං	24
අප්පද්විප්පස්ස	24, 292
අප්පත්තපානගොඡතෙ	172
අප්පපඤ්ඤං	354
අප්පබ්බොධිති	16
අප්පමත්තස්ස	164, 348
අප්පමත්තො	8, 46, 52, 164, 216 218, 220, 270, 274, 282, 288 290, 346, 382
අප්පමඤ්ඤං	354
අප්පමාදං	46, 160, 164
අප්පමෙය්‍යං	268
අප්පරජකච්ඡාතිකා	192, 250
අප්පරජකෙබ්බි	250
අප්පච්ඡාදා	364
අප්පසාදං	320
අප්පහරිතෙ	300
අප්පාණකෙ	300
අප්පාහාරං	32
අප්පිට්ඨෙත්ථා	122, 126
අප්පිට්ඨො	134, 136
අප්පෙකච්චාති	250
අප්පෙකච්චෙ	141, 250
අප්පෙකද	288
අප්පොස්සකකතාය	248
අප්පොස්සකෙකා	360
අථාසුචිකාරාය	132, 134, 178, 180
අබ්බො	274
අබ්භං	398
අබ්බාලස්ස	122
අබ්බුධා	92
අබ්බුද්දෙ	274
අබ්බුස්ස	30, 120, 220, 222
අබ්භඤ්ඤසි	254, 288, 290, 306
අබ්භතිතා	254
අබ්භසමං	184
අබ්භමත්තං	364
අබ්භාගතො	74
අබ්භුතං	110, 114, 118, 148, 178 280, 318, 412, 422
අබ්භුතච්චතත්ථා	318
අබ්භුය්‍යාතො	158

අ	පිට්ඨකපාඨ
අබ්භුය්‍යාසි	154, 156
අබ්භුස්සකකමානො	124
අබ්බාගමනසො	174, 176
අබ්බාතෙත්ත	14
අභණ්ඩනෙත්ත	290
අභබ්බො	224
අභයං	404
අභයදකඛිණං	404
අභස්සථ	222
අභාසි	4, 6, 8, 144, 268, 276, 280 284, 332, 334, 356, 360, 378 380, 398, 424, 426
අභිකඛින්නං	354
අභිකඛිතා	354
අභිකකන්නං	132, 288, 290, 296 306, 320, 322, 324, 330
අභිකකන්නවණ්ණො	1, 4, 18, 20 36, 98, 126, 270, 272
අභිකකන්නාය	1, 4, 18, 21, 36, 86 88, 92, 98, 102, 108, 126, 270 272
අභිකකම	376
අභිකකමතං	376
අභිජප්පන්ති	358
අභිජාතා	130
අභිජාතාමි	280
අභිඤ්ඤ	254, 288, 290, 298 306, 312
අභිණ්ණසො	346
අභිජාචා	338, 340, 342, 344, 346 348, 354
අභිධාචථ	372
අභිතතං	52
අභිතඤ්ඤා	324
අභිතඤ්ඤං	282
අභිතින්නාමෙය්‍ය	224
අභිතිමමතිතකා	190, 194, 206, 210 214, 266, 358
අභිතිමමතෙය්‍යාම	262
අභිප්පසන්නො	106, 378, 380
අභිප්පසන්නා	286
අභිභුය්‍ය	344
අභිමද්දති	186, 426

අ	පිට්ඨකානි	අ	පිට්ඨකානි
අභියංසු	384, 386	අමම	372, 374
අභියංසෙවච	400	අමභි	192, 350
අභිරතීං	332	අමෙත	290
අභිරතො	70	අයො	230
අභිරමාමසෙ	238	අයොනිසො	362
අභිරුපතරො	422	අයසකා	178
අභිරුපෙ	174	අයෙස	238
අභිවසාං	184	අරතො	332
අභිවසානි	184, 344	අරතඛිතො	136
අභිවාදෙති	176, 316	අරඤ්ඤං	322
අභිවාදෙතො	2, 20, 34, 142, 144 146, 164, 170, 176, 272, 276 326, 408, 414, 426	අරඤ්ඤකුටිකාය	116
අභිවාජ්ඣ	184, 186	අරඤ්ඤගතානං	390
අභිවිහච්ච	124	අරඤ්ඤයතනෙ	402
අභිසපිතො	406	අරඤ්ඤ 8, 10, 132, 322, 360 392, 414	
අභිසමෙච්ච	184	අරණ	84
අභිසමුද්ධො	130	අරතීං	322, 332, 352
අභිරු	182, 392	අරති	102, 104, 234, 356, 370
අභුතො	18, 20	අරතී	14
අහොජනෙය්‍යං	298, 300	අරහං	18, 20, 28, 216, 218 226, 228, 278, 282 302, 312, 390, 39
අමකසෙ	98	අරහනං	10, 254, 288, 290 306, 358, 370, 382
අමෙච්චපරිවාරිතො	342	අරහති	126, 234, 368
අමෙච්චධෙය්‍යං	224	අරහතනමය්‍යං	146
අමෙච්චරි	174, 176	අරහතනං	94
අමඤ්ඤං	258	අරහාමි	364
අමනං	378	අරියං	162
අමනංදදෙ	56	අරියකතනං	412
අමනගාමිතිං	224	අරියගරිභි	270, 274
අමනපථලා	308	අරියධම්මං	54
අමතා	338	අරියමය්‍යො	14
අමතෙ	346	අරියචුතතිං	182
අමතසිකරොතා	148	අරියසම්මානි	374
අමතාපා	48, 50, 150, 202	අරියා	78, 88, 90, 286, 422
අමනුස්සධාරිතො	166, 168	අරියුපමාදිහො	402
අමනුස්සො	232, 246	අරොසෙනො	290
අමරං	188	අරං	318
අමරණං	198	අලන්ථ	208, 288, 290, 306
අමිතොත	110	අලඤ්ඤ	230
අමුලහස්සා	122	අලඤ්ඤා	224
අමොඝං	414	අලසො	388
අමොච්චි	258	අලාහා	332, 334
අමුලපො	98		

අ	පිටියබ්‍යානි
අලිකං	336, 338
අලොලුපං	32
අචංසිරො	90
අචකඛිකන්ති	220
අචච	270
අචාපුරං	250
අචායාමං	386, 388
අචාගරී	352
අචිකම්පමානා	256
අචිජාතවණ්ණසනං	226
අචිතකකකාසී	230
අචිපලලන්තිතසාස	122
අචිජ්ජා	26, 78, 291, 418
අචිජ්ජාගතො	258
අචිජ්ජාසමතිකකමා	354
අචිදුරෙ	22, 146, 200, 206, 214 216, 218, 224, 226, 368
අචිඤ්ඤි	92
අචිරුඤ්ඤා	420
අචිහඤ්ඤාදානො	48, 50, 202
අචිභිංසා	426
අචිතදෙසො	390
අචිතමොහො	390
අචිතරුගො	390
අචෙතතිසසු	250
අසංයමො	80
අසංසට්ඨො	122
අසංසයං	362
අසංහිතං	346
අසඛිරානො	230
අසඛිගචාරිනො	356
අසච්ඡිකතසාස	386, 388
අසජ්ජානං	46
අසඤ්ජාතසාස	340
අසඤ්ඤානා	148
අසතං	36
අසතනං	36, 58
අසත්ථොච්චරු	398
අසතෙන	118
අසතෙනා	56
අසපුරිසො	166
අසබ්‍යාති	288, 292, 394
අසමාගිතසාස	8, 52
අසමාගිතා	116, 362

අ	පිටියබ්‍යානි
අසම්පජානා	116, 362
අසමුච්චා	8
අසධිජා	378
අසලලිතෙන	284
අසසාතඤ්ඤාද්වසමානං	258
අසානා	48, 50, 202
අසිකඛිගො	180
අසිතං	344, 354
අසිතපිතබාසිභාසිතා	118
අසිතො	244, 324
අසුකො	266
අසුචි	404
අසුඤ්ඤා	188, 250
අසුහො	190, 336
අසුරකඤ්ඤා	408, 410
අසුරපුරං	392, 400
අසුරු	384, 386, 394, 396, 398
අසුරිඤ්ඤා	396, 398, 396, 402, 406 424
අසුරෙසු	400
අසෙබෙන	182
අසෙවනකං	378
අසෙසං	26, 30, 116, 296
අසොකං	354, 386, 388
අසොචං	212
අසොචමානො	224
අසොචාපයං	212
අසම්	188, 258
අසෙව	258
අසාස	400
අසාසං	406, 408, 410
අසාසකායො	138
අසානරී	376
අසාද්ධියං	46
අසාද්ධො	174
අසාපිට්ඨි	174
අසාමං	402, 404
අසාමෙධං	144
අසාරතතෙන	178
අසාවණ්ණා	192, 250
අසාවො	12
අසාදං	224

අ	පිට්ඨකය	ආ	පිට්ඨකය
අසාදනා	224	ආග්ගං	222, 230
අසාසපසාසො	284	ආකානං	320
අසුතපුබ්බා	248	ආකානෙත්වා	272
අසුතථ	282	ආචරියධනං	316
අසුමුඛා	38, 142	ආචරියෙ	318
අසුමන	282	ආචාරං	420
අසොසා	16	ආචිකිඤ්ඤා	126
අසොසාසි	154, 156, 288, 292	ආචිකිඤ්ඤාං	18, 20
	374	ආජ්ඣාසාරපො	416
අනනං	12	ආජානාමි	22
අනගො	274	ආජානියානි	396
අනාරියං	66	ආජානියො	12, 50, 300
අභිකාය	132, 134, 140, 178, 180	ආජානියවතා	50
අභිංසකො	294	ආජානෙය්‍යං	22, 248
අභිංසාය	370	ආජායරෙ	62
අනුචා	116, 334	ආනාපිනො	214, 216
අනු	284, 360	ආනාපි	26, 216, 218, 220, 254
අහෙස්සං	40		288, 290, 294
අහෙස්සානො	14	ආතුරස්ස	354
අහොරතතා	198	ආදපසි	240
අහොසි	398, 404, 410	ආදාය	136, 236, 238, 288, 406
අලං	224		326, 336
ආ		ආදිකල්‍යාණං	192
ආකඛ්ඛි	220	ආදිචචබ්බකුතො	332
ආකඛ්ඛමානො	322	ආදිචො	28, 88, 124, 128, 208
ආකාසගතං	124	ආදිත්තසිංහො	198
ආකාසානඤ්චායතනං	282, 284	ආදිත්තසමිං	56
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං	282, 284	ආදිත්තා	372
ආකිණ්ණකම්මනො	364	ආදිබ්‍රහ්මචරියකා	94
ආකිණ්ණප්‍රදෝ	364	ආදිත්තො	18, 20, 214, 216
ආකිරතෙ	92	ආදිපිනො	242
ආගච්ඡන්තං	328, 376, 474	ආතප්පියාමි	226
ආගච්ඡන්තියො	230	ආතෙය්‍යාථ	394
ආගච්ඡන්තො	266	ආපජ්ජන්ති	138, 140
ආගච්ඡං	230	ආපදසු	148
ආගච්ඡෙය්‍ය	180, 184, 258	ආපනො	184
ආගඤ්ඤි	318	ආපාදි	68, 352, 354, 356, 358
ආගතො	208, 216, 218, 270		360, 362, 366
ආගන්තාරො	240	ආපාදං	764
ආගමනාය	258	ආපාදෙසි	384, 386, 388
ආගමා	382	ආපො	30
ආගමො	198	ආබාධිකො	370
ආගමි	28, 80, 244	ආබාධො	312
		ආභා	12, 28, 88

ආ	පිට්ඨකපාඨ
ආභාති	28, 88
ආභුජිකා	502, 320, 323
ආමකාති	17
ආමනනසාමි	282
ආමනෙකසි	10, 222, 264, 272 278, 480, 282, 312, 336, 340 384, 386, 383, 392, 412, 416
ආමලකමනනියො	272
ආමිසං	128
ආමුනනමණිකුණකලා	367
ආමොදමානො	184
ආයනනං	214
ආයතනා	244
ආයතිකං	256
ආයනති	22
ආයසං	144
ආයසමා	18, 20, 216, 218, 220 264, 284, 288, 338, 340, 344 350, 354, 356, 358
ආයාචනං	274
ආයාභු	426
ආයාම	266, 278
ආයු	4, 198
ආයුතනා	128
ආයුපාලයං	152
ආයුපාමාණං	274
ආයුතාමි	1
ආමයා	114
ආරඤ්ඤං	226
ආරභුමිථියො	100, 122, 294
ආරභ්බ	94, 124, 126, 268, 276 284, 362
ආරභථ	280, 282
ආරු	364
ආරුමචෙනසා	414
ආරුමරොපා	60
ආරුමෙ	1, 4, 10, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 384, 386, 388, 392, 396, 408 418
ආරුප්පට්ඨාසිනො	238, 240
ආරුයා	250
ආරුති	416, 418
ආරොගියං	160

ආ	පිට්ඨකපාඨ
ආරොචෙමි	184
ආරොපෙය්‍ය	286
ආරොපෙසාමි	286
ආරුහෙය්‍ය	172
ආරොතිකා	402
ආලපති	378
ආලයරතා	248
ආලයරාමා	248
ආලයසමමුදිකා	248
ආලසො	386
ආලසාං	80
ආලොකෙති	354
ආලොකො	376
ආලොලෙතා	312
ආවසනෙතා	80
ආවසථං	408, 410
ආවහං	188
ආවහාති	380, 382
ආවාසං	358
ආවුතා	248
ආවුත්ථං	60, 104
ආවුසො	1, 4, 18, 20, 102, 104 118, 240, 270, 280, 368, 380
ආසං	234
ආසජ්ජ	132, 208, 224
ආසනනියො	378
ආසනා	168, 218, 272, 338, 340 342, 344, 346
ආසයො	70, 82
ආසවානං	354
ආසාදෙනබ්බං	44
ආසි	284, 350
ආසිංසරෙ	62
ආසිතං	348
ආභච්ච	184
ආභරිතං	220, 222
ආභරෙය්‍යං	220
ආභාරෙ	308
ආහු	144, 338, 360, 380, 394 406, 410, 414
ආහුතිං	256
ආහුතෙය්‍යො	256, 392

ඉ	පිටිකිකිකානි	ඉ	පිටිකිකිකානි
ඉඛ්ඝ	312, 382	ඉඤ්ඤගුනෙනා	274
ඉච්ඡපි	372	ඉඤ්ඤසංචරො	108
ඉච්ඡා	82, 120	ඉඤ්ඤාති	48
ඉච්ඡාගතං	118	ඉඤ්ඤපසමෙ	92
ඉච්ඡාබුමාසිනො	74	ඉරියාපථො	82, 88
ඉච්ඡාතං	270, 272	ඉරියති	100, 250
ඉච්ඡාබ්භි	82, 312	ඉසංඝො	402, 404, 404
ඉච්ඡාලොභං	30	ඉසි	126, 342
ඉච්ඡාවිතයාය	76	ඉසිතිලිපසො	348
ඉච්ඡසං	314	ඉසිසංඝාතිසෙවිතං	60, 104
ඉචෙජ්	302	ඉසිසත්තමො	344
ඉජ්ඣති	312	ඉසි	58
ඉඤ්ඤයෙ	194	ඉසානං	182
ඉඤ්ඤාමි	240	ඉසාරියමදමත්තාතං	184, 186
ඉඤ්ඤ්තං	200	ඉසාරියං	80
ඉඤ්ඤාසිකා	304, 306	ඉසාරියාබිපච්චං	386, 388, 408
ඉතරු	296		410
ඉති අකලභො	398	ජ	
ඉති අභණ්ඩතං	398	ජදියං	116
ඉති අවිග්ගභො	398	ජසා	308
ඉති කලභො	398	ජසාමුබෙත	400
ඉති භණ්ඩතං	398	උ	
ඉති විග්ගභො	398	උක්කාමුබෙ	124
ඉති භිතිහං	278	උක්කාමුජ්ජයා	132, 288, 306, 330,
ඉතතරං	148	උග්ගචෙජ්ජයා	228,
ඉතතරදසාසනෙත	148	උග්ගණ්ණාථ	94
ඉජානතාය	254, 288, 290, 306	උග්ගතෙ	196
ඉජානාරං	112, 164	උග්ගතෙජො	96
ඉජාභාවො	234	උග්ගපුත්තා	332
ඉජායො	330, 232	උච්චාකුලිතතං	160
ඉජාපි	158	උච්චාචචා	124, 190, 226
ඉජාමලං	70, 80	උච්චාචචෙහි	132
ඉදං	4	උච්චාරපසාචකමමං	118
ඉදපච්චයතා	248	උච්ච්ඡන්තමුලං	322
ඉදාති	358	උජ්ජං	302, 320, 322
ඉදාහං	20	උජ්ජකං	48
ඉඤ්ඤානුභාවං	26	උජ්ජකො	58
ඉඤ්ඤාපාද	212, 240	උජ්ජතුං	414
ඉඤ්ඤාපනෙනා	350	උජ්ජතුකො	414
ඉඤ්ඤාමා	112	උජ්ජපටිපකෙනා	392
ඉඤ්ඤායා	200	උජ්ජහ	336
ඉඤ්ඤා	266	උජ්ජාපයාමසෙ	372
ඉඤ්ඤාකචෙව	366	උජ්ජාසනති	280, 412, 422
ඉඤ්ඤාමලං	46		

උ	පිටපතකානි
උප්ඛායනනියො	44
උප්ඛායිනි	412
උඤ්ඤතබ්බා	13
උච්ඡාතා	382
උච්ඡාතවිරියාබිගනසා	40
උච්ඡාතවිරියසා	386, 388
උච්ඡාතසඤ්ඤං	196
උච්ඡාපෙචා	214, 146, 168
උච්චෙති	250, 318, 354, 416
උච්චතෙය්‍යාථ	386, 388
උඩ්ඪිතො	74
උණනං	228
උණෙහාදකං	310
උතතමා	338
උතතරං දිසං	222
උතතරසං	268
උතතරා	374
උතතරාසබ්බං	146, 150, 250, 338
	340, 342, 344, 346, 424
උතතරි	6
උතතරිං	258
උතතරිතරං	150
උත්තසං	102
උත්තාසි	180, 390
උදකසුද්ධිකො	326, 328
උදකා	224
උදකානුගතනානි	250
උදකෙ	250, 300
උදකොරොහණානුගොගං	326, 328,
උග්ගච්ඡතා	340
උදපජ්ජථ	350
උදපාදි	134, 136, 138, 148, 150
	160, 188, 212, 216, 218, 248,
	376, 400
උදපානං	60
උදබ්බිතං	128
උදයබ්බං	86, 98
උදරෙ	308
උදතං	38, 40, 50, 150, 281
උදතෙසි	152, 286
උදිරසී	340
උදුබ්බරදණං	214, 216
උද්දිසා	242
උද්ධං	222

උ	පිටපතකානි
උභිග්ගිකං	166
උභිච්චකුක්කුච්චං	182
උභිතා	116, 362
උභිරිචා	224
උභිරෙය	274
උජ්ජිකති	206, 218
උනනලා	116, 362
උපකඛ්ඛති	92
උපකණ්ණකෙ	158
උපකප්පති	158
උපකකමෙත	228, 274
උපකකමෙය්‍යාම	228
උපකකිලිච්චිනෙතන	320
උපකකිලිචා	286
උපගච්ඡසි	332
උපගමම	28, 238
උපච්චගා	18, 20
උපච්චගුං	62, 114
උපජ්චමානො	386, 388
උපජ්චමාම	366
උපජ්ඣායෙන	330, 332, 334
උපච්ඡාකො	312
උපච්ඡාතං	266, 268
උපච්ඡාපෙචා	302, 320, 322
උපච්ඡාහසු	298, 300
උපඛ්ඛං	114
උපඛ්ඛකායෙන	280
උපානිච්චෙනා	258
උපෙති	134, 174, 176, 270, 274
	424
උපෙතො	300
උපදංසෙති	190
උපධාචනනි	352
උපධිං	214, 216
උපධිසංඛයෙ	226, 244
උපධිති	12, 196
උපතාමෙසි	368
උපනිසාය	162, 164, 266, 278
	286
උපනිසති	4, 10, 104
උපපජ්ජති	174
උපපජ්ජරෙ	62
උපපනනාසෙ	114
උපපනෙනා	272, 274, 412

උ	පිටුවකිනාති
උපමිං	274
උපසන්නි	144
උපරිපාසාදවරගතො	140, 142
උපරිමෙත	280
උපරිවෙහාසං	258, 262
උපරුජ්ඣාති	26, 30, 64, 116, 196
	198
උපලබ්භති	246
උපලාපෙතුං	186
උපමදෙය්‍ය	14
උපමසන්නි	370
උපසංකමතු	326
උපසංකමි	4, 18, 146, 200, 202
	214, 218, 220, 222, 224, 270
	272, 276, 286, 288, 322, 328
	352, 354, 356, 358, 360, 362
	368, 376, 380, 408, 414, 424
උපසංකමිතුං	224, 376
උපසංකමිතුකාමො	374
උපසංකමිස්සාම	222, 266, 278
උපසංකමව	32
උපසන්නවිනෙතා	256
උපසන්නස්ස	290
උපසනෙතා	336, 378
උපසමෙත	54, 60
උපසමපජ්	254, 288, 290, 306
උපසමපදං	288, 290, 306
උපසමවති	290, 394, 396, 398
උපසිඛිසති	364
උපස්සයං	56, 60
උපවග්ගයෙථ	300
උපාදුතකඛ්ඛානං	204, 206
උපාදුතං	132
උපාදය	204, 206, 316, 326
උපාසකං	132, 310, 322, 324
	326, 328
උපාසකසතෙහි	348
උපාසකෙ	330
උපාසකො	64, 116, 150, 378
	380
උපාසිකාය	370
උපාහතා	402, 404
උපොසථං	370
උප්පට්ඨ	372

උ	පිටුවකිනාති
උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති	132, 134
උපපජ්ජමානො	180
උපපජ්ජි	272
උපපජ්ජිතුකාමි	242
උපපජ්ජිනා	10, 358, 390, 406, 410
උප්පතනං	78
උප්පතිනෙසු	102
උප්පථො	70, 80
උප්පනෙතා	374
උප්පලාති	250
උප්පලිතියං	250
උප්පලො	374
උප්පාටිකෙහි	304
උප්පාදවයධම්මිනො	10, 284, 358
උප්පාදෙතුකාමො	190, 194, 200
	232, 238
උප්පාදෙචා	332, 334
උබ්බිග්ගං	102
උබ්බිජ්ජති	406
උබ්භතො	372
උභතොභාගවිමුනෙතා	342
උභයෙත	152
උභින්නං	116, 290, 394, 398
උම්මග්ගත්ථං	344
උම්මාදං	228
උය්‍යාතභුමිං	416, 418
උරගො	130, 132
උරසා	230
උලොකයතං	390
උලොකෙය්‍යාථ	390
උසුයා	230
උසුකං	184
උසුකකර්තෙසු	30
උසුස්සති	228
උස්සොළුතිකාය	304
උලාරු	160
උලාරෙ	138, 140
උග්ගච්ච	48
ඵ	
ඵකකා	360
ඵකකො	320, 360
ඵකච්චරෙ	18, 20
ඵකග්ගං	336
ඵකඛ්ඛං	364

එ	පිට්ඨකයානි
එකවරං	32
එකවිවිසං	356
එකවෙවං	170
එකතතං	92
එකබ්බවසං	72, 76, 88, 286
එකපුතතං	304
එකභතතං	10
එකමනතං	4, 6, 20, 140, 142 144, 148, 154, 156, 158, 160 170, 216, 218, 270, 272, 276 286, 294, 306, 312, 318, 408 410, 414, 426
එකමාසිතං	102, 144, 236
එකමුලං	58
එකමෙතං	194, 200, 274, 276
එකරුක්ඛිකා	194
එකංසං	146, 150, 250, 346
එකසතං	226
එකසාටකා	146
එකසතසං	86
එකිකා	240
එණිකුලයමිං	258
එණිජඛසං	32
එණිජඛෙසන	32
එතදනතීකා	236
එතාදිසො	256, 284
එතතකෙ	114
එදිසං	366
එඛති	314, 370, 386, 388
එමංකායං	230
එවරුපං	258, 266, 280, 318
එමංචිහාරි	230
එසථ	230
එසතා	420
එභිපසයිකො	18, 20, 214, 216 390

ඔ	
ඔකපෙට්ඨා	214, 216
ඔකාසං	92
ඔකොට්ඨකො	172, 422, 424
ඔගාභෙට්ඨා	364
ඔසං	1, 10, 100, 370, 382
ඔසතිණණං	256
ඔසතිණණං	6

ඔ	පිට්ඨකයානි
ඔවරකා	145
ඔවිණණං	148
ඔජවං	378
ඔඛිතං	140
ඔතරිතුං	224
ඔතාරුපෙට්ඨා	224
ඔතිණණං	74
ඔතතපෙ	278
ඔදකං	198
ඔදතවත්ථවසනා	148
ඔධෙනති	340
ඔපඛිකං	414
ඔපතයිකො	18, 20, 214, 216, 390
ඔපිය	356
ඔපලාපෙති	300
ඔපෙනති	420
ඔභාසයං	258, 268
ඔභාසෙට්ඨා	4, 18, 20, 36, 50 270, 272, 276
ඔමට්ඨො	24, 102
ඔරොහනෙතා	416
ඔරොහිට්ඨා	142, 376, 404
ඔරොහෙය්	174
ඔලගෙහට්ඨා	402
ඔලුඛ	214, 216
ඔවදං	354
ඔවදති	354
ඔසධිතාරකා	124
ඔසාරනති	370
ඔසාරෙජයං	156, 158
ඔහාරිතං	144
ඔහායියං	148
ඔතිතභාරා	134
ඔතිතසොතා	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
ඔතියකො	330

ක	
කංසපාති	194
කකකටකං	224
කකකටකො	224
කඛිති	126, 334
කඛිතා	324

ක	පිටසංඛ්‍යාති	ක	පිටසංඛ්‍යාති
කච්ඡ,	222	කසිරනති	32
කච්ඡ	98	කසිරා	24, 92, 182, 220
කටුකපථලං	110	කසිරාථ	4, 104, 120, 312
කටුකා	40, 58, 202	කරණීයං	184, 254, 288, 290
කට්ඨහාරකා	322		306, 322, 380
කට්ඨා	300 308	කරසු	218
කට්ඨෙත	224, 226	කරිසාති	282
කථලාය	224	කරෙය්‍ය	332
කණ්ණකං	166 168	කරොතං	414
කණ්ණපඤ්චමෙති	392, 394	කරොනෙතා	388
කණ්ණතො	332	කලං	36, 38, 376, 414
කණ්ණවතනතිං	132	කලලං	366
කතකරණීයා	134	කලහං	126
කතකිච්ච	318	කලායමෙනියො	272
කතයොග්ගෙ	118, 182	කලී	274
කතහතෝ,	118, 182	කලෙබරෙ	120
කතාචී	28	කලාණං	136, 170, 178, 404, 412
කතිහං	14	කලාණකාරී	404
කතුපාසනො	118, 182	කලාණබලො	216, 402, 404
කතතබ්බං	198	කලාණමිනෙතා	154
කථං ජීවිං	78	කලාණසම්පවඬකසා	160, 162
කථං ජීවිජීවිතං	380	කලාණසම්පවඬකො	154
කථංකාසිං	230	කලාණසත්‍යායො	154
කථංහු	382	කචී	70
කථංචිබං	100	කසනති	310
කථංචිහාරී	230	කසලුසඬකිලීටෙඨා	296
කථංසු	382	කසසු	308
කථංගිනාම	280	කසාමිච	16
කථා	280	කසිං	308
කථාය 280, 338, 342, 344, 374		කසිචා	308
කදරියො	174	කසිචාත	308
කද්දුමකබ්බෙනති	210	කසිරවුතනිකෙ	172
කපාලෙ	14	කසිරෙත	172
කපටිතකෙසමසු	148	කසාකවණ්ණ	210
කපොති	48	කසාකො	308
කපොපා	258	කහාපණසතං	152
කමණ්ඩුලං	290	කා	
කමනියාති	42	කාකො	224
කමමං 60, 92, 104, 110, 372		කාජං	312
කමමකරා 142, 168, 170		කදලිං	27
කමමනතං	320	කාණේ	172
කමමනෙතා	306	කාතිචිකාතිචී	224
කමමචිචලොත	158	කාපුරිසො	168
කමමාරගග්ගරියා	194	කාමං	218, 398, 400, 404

කා	පිටුවකානි
කාමගුණෙනි	10, 148, 150
කාමගුණානං	168
කාමගෙධපරිසුට්ඨිකානං	184, 186
කාමච්ඡද්දෙ	182
කාමතණ්හා	238
කාමනිද්දනං	140
කාමබ්බිකබ්බා	242
කාමභොගිතා	146, 148
කාමභොගෙසු	140
කාමරතිකයා	232
කාමරජො	352
කාමරුගප්පභාණාය	24, 102
කාමරාගෙන	336
කාමවිතකකං	362
කාමසඤ්ඤාය	100
කාමසඤ්ඤා	230
කාමසුඛං	144
කාමගෙතු	140
කාමා	20, 42, 216, 234, 354
කාමාධිකරණං	140
කාමාලයෙ	58
කාමෙ	18, 20, 24, 54, 92, 214, 216, 372
කායගතා	336
කායගුහෙනා	308
කායං	302, 320, 322, 368
කායසම්ප්පාදිඤ්ඤාණායතනං	210, 212
කායා	404
කාසිකං	340, 342
කායො	134, 210, 212, 272
කාරකො	244, 246
කාරාඤ්ඤනං	250
කාරෙතුං	212
කාලං	20, 126, 416, 220, 418
කාලකතා	178
කාලකතො	118, 166, 168, 272
කාලකෙසො	20
කාලා	6, 120
කාලිකං	18, 20, 214, 216
කාලිකා	20
කාලො	8, 18, 20, 278
කාමෙය්‍යමනතා	350

කා	පිටුවකානි
කාමෙය්‍යමනතා	202
කාසිකව්‍යුතං	146
කාහසි	232
කිංදදෙ	56
කිංසුඛ	380
කිච්චකරො	163
කිච්චානි	386, 388
කිච්චෙන	62, 248
කිඤ්චනං	24, 208
කිඤ්ඤවෙට්ඨා	300
කිතව්‍යෙසව	44
කිතතයෙ	424
කිතතිං	334, 382
කිනත්‍ර	420
කිබ්බිසි	126
කිමනතරං	358
කිලමති	310
කිලමපො	248
කිලිසාති	360
කිසං	32
කිවදිසං	274
කු	
කුක්කුචවට්ඨපසනතං	298, 300
කුක්කුරං	314
කුක්කුලා	372
කුච්ඡං	240
කුජ්ඣති	290
කුජ්ඣිතං	426
කුඤ්ඤරො	280, 282
කුට්ඨාගාරසාලායං	408
කුටිකා	16, 24
කුට්ඨාරි	270, 274
කුණපසම්මං	420
කුණි	172
කුතොනිද්දතා	370
කුද්දවනං	120
කුඤ්ඤා	132, 424
කුන්තදිනං	198
කුපිතො	286, 288, 292
කුප්පති	230
කුබ්බතං	36

කු	පිටිබ්බකානි	කො	පිටිබ්බකානි
කුබ්බන්ති	220	කොබහකෙබ්බා	324, 423
කුබ්බඵ	32, 108	කොබ්බස	286
කුමාරකා	224, 370	කොබ්බානිහුං	406, 408, 410
කුමාරිකායො	224	කොබ්බා	290, 302, 406, 408
කුමාරිවණ්ණසතං	226		410, 424, 426
කුමුදනාලෙහි	230	කොපනනරො	44, 46
කුමුදෙ	274	කොමාරි	12
කුම්බකාරභාරකානි	178	කොලට්ඨිමිතනියො	272
කුම්බකාරෙ	64, 116	කොලමිතනියො	272
කුම්බො	420	කොවිදෙ	340, 350
කුම්බොව	14	කොසකො	270
කුරාතො	136	කොසකොට්ඨාගාරං	164
කුලකරණී	358	කොසලිකා	194
කුලපුත්තා	254, 288, 290	ඛ	
කුලාකුලං	278	ඛගං	402, 404
කුලාපිකා	16	ඛජ්ජනි	362
කුලෙ	358	ඛඤ්ජා	172
කුලෙජෙට්ඨාපවාසී	406, 408, 410	ඛණ්ති	364
කුසලං	198	ඛතො	202
කුසලකිරියාය	184, 186	ඛතනියා	30, 54, 84, 112, 130
කුසලා	302		416
කුසලී	62, 114	ඛතනියකුමාරො	180, 182
කුසලො	28, 44	ඛතනියමහාසාලකුලෙ	174
කුසො	92	ඛතනියමහාසාලා	134
කුහනං	296	ඛතනියො	12, 24, 130, 132, 276
කු		ඛන්තිං	296, 394, 398
කුට්ඨෙ	140	ඛන්තිසොරවටං	182
කුට්ඨාගාරසාලා	52	ඛන්තා	382, 391, 398, 402
කුට්ඨ		ඛකුජා	370
කෙවලං	200, 258	ඛකුඨා	234
කෙවලකප්පා	1, 18, 20, 36, 88	ඛකුඨායතනධාතුයො	350
	98, 102, 108, 126, 270, 272	ඛමො	396
	276	ඛමොමි	394
කෙවලපරිපුණ්ණං	192	ඛමිතබ්බා	360
කෙවලා	208	ඛරා	48, 50, 202
කෙවලිනං	298, 300	ඛලිකා	314
කෙවලො	212	ඛලොපියං	420
කෙසං	134	ඛා	
කෙසා	366	ඛාණ්ඩං	230
කො		ඛාද්දඵ	230
කොට්ඨං	420	ඛාද්දනා	314
කොඤ්ඤා	128	ඛාද්දනිය	182, 288
		ඛායනි	356, 364

බා	පිට්ඨකයෙහි
බාරිභාරො	302
බාරිච්චිට්ඨං	146
භි	
බිනෙතා	24, 292
බීපං	140
බිපිසාමි	368, 380
බිපෙය්‍ය	368
බීප්පං	406, 408, 410
බිප්පතරං	274
භි	
බිණ්දුකඛ්භවං	342
බිණ්	254, 288, 290, 306
බිණ්සභවො	28, 100, 280, 412
	422
බිරනිකා	310
බිරමිනෙතා	198
චෙ	
චෙනතං	298, 300, 310
චෙමිං	224
චු	
චුප්පිපාසා	430
භ	
භඛගාය	258
භජ්‍යතං	184
භණ්සඛ්ඛවාරි	230
භණ්සා	126, 128
භණ්වරියා	130
භණ්තා	130
භතා	356
භනී	36, 186
භතතානි	18, 20, 152
භගිනාසෙ	334
භන්ති	380
භන්තා	28
භනිකේතො	364
භබ්භා	404
භබ්භිරසමිං	366
භබ්බා	276
භමිනියො	198
භමනෙත	118
භමිසානි	178
භමිද්දසුඤ්ඤා	340

භ	පිට්ඨකයෙහි
භමිතිරරුපෙ	322
භමිතරො	248
භසාකං	258
භරහනි	340, 342
භරහිත්ථ	426
භලභලායනෙත	194
භවෙසනෙතා	
භවෙසසි	236
භභට්ඨා	416
භභපනි	106, 374, 376, 378
භභපනිමහාසාරකුලෙ	174
භභපනිමහාසාලා	134
භභපනිමහාසාලෙ	140
භහිතො	370, 400
භහිතභාවං	258
භා	
භාඨාහිනිතං	298, 300
භාඨාහි	188, 208, 322, 338, 342
	344, 346, 352, 354, 358, 420
භාධං	230, 314,
භාධනි	30
භාමණිකා	118, 364
භාමචරෙත	178
භාමා	220, 424
භාමාභාමං	350, 384
භාරවො	274
භාවො	78, 84, 144
භාභාපෙතා	312
භි	
භිඤ්ඤා	140
භිරං	340
භිරි	128
භිරිද්දග්ගවරං	354
භිරුතපුච්ඡකො	424
භිලී	96
භිහිතං	146
භිහිසඤ්ඤාතනිබ්‍රහ්මලො	356
භි	
භිතා	322
භු	
භුතෙතා	164
භෙ	
භෙධං	138, 140

ගෙ	පිටිබ්බකානි
ගෙහනිසසිනො	352
ගෙහසිනං	332
ගො	
ගොණං	314
ගොනමො	204, 206, 208, 310 320, 322, 324, 326, 328, 330
ගොතමසාවකා	116, 356, 364
ගොතමසාසනෙ	98
ගොතනපටිසාරිනො	276
ගොතෙනත	60, 164
ගොපානසිවබෙකා	214, 216
ගොමිකෙ	12, 196
ගොසමිතං	12
ගොහි	12
ඝ	
ඝට්ඨොයාථ	386, 388
ඝනො	366
ඝරමෙසිනො	382
ඝරා	314
ඞ	
ඞාණං	210
ඞාණසම්මසංවිඤ්ඤාණායතනං	210
ඞාසවජ්ඣාදො	172
ඤ	
ඤරාඤ්ඤාපසාසි	216
ඤා	
ඤාරං	174, 208, 424
ච	
චකකං	342
චකකචතරී	342
චකුචු	210, 354
චකුච්ඤො	56
චකුච්ඤා	244, 284, 374
චකුච්ඤාසම්මසංවිඤ්ඤාණායතනං	210
චඛකමනි	320, 376
චඛකමා	376
චඛකමිනා	196
චජාම	400
චජ්ඣාත	372
චණ්ඩං	314
චණ්ඩාලකුලෙ	172

ච	පිටිබ්බකානි
චණ්ඩාලපුක්කසෙ	186
චණ්ඩාලපුක්කසො	296
චතුචකකං	30, 120
චතුශ්ඤාණං	48, 202
චතුස්ථානිකං	282, 284
චතුශ්ඤා	186, 298
චතුස්සං	12
චතුරඛනිතිං	154, 156
චජ්ඣා	28, 88, 128
චජ්ඣො	350, 416
චජ්ඣා	116, 362
චරං	36, 40, 52
චරකා	194
චරණං	300
චරණාභිභු	120
චරනො	278
චරමානො	254
චරමසෙ	374
චරිතබ්බං	198
චචනි	118, 258
චචනබ්බවඤ්ඤාච	258
චලෙය්‍ය	194
චා	
චාගං	412
චාගා	382
චාතුද්දසිං	370
චාතුශාලෙසුසංවුතො	126
චාරා	148
චාරිකං	192
චාවෙතුකාමො	232, 246, 238
ච්	
ච්චිච්චායනි	302
ච්චතං	14, 26, 52, 168, 180, 218 248, 270, 272, 274, 294, 330 332, 336, 356, 368 380, 416
ච්චතකථා	354
ච්චතමනි	234
ච්චතවිකෙඛප	228
ච්චතවුපසමෙසං	86
ච්චතවුපසමෙ	90
ච්චුනි	42
ච්චෙනතනි	408
ච්චිකුක්කිතානං	404

ම	පිටිපිටිකානි
විරරතනං	54, 334
විරරතනසමානිතෙ	416
විරරතනසමානිතො	334
විරසං	1, 104, 268
වු	
වුතො	404
වෙ	
වෙනං	354
වෙනසති	220
වෙනසං	58, 110, 142, 170, 182
	188, 218, 220, 258, 318, 348
	400, 406, 408, 410
වෙනොපරිචිතකකං	188, 218, 220
	258, 318, 400
වෙනොපරිසකොවිදෙ	264
වෙනොපරිසංය	350
වෙනොපරිසංයකොවිදෙ	348
වෙනොවිමුතති.	220
වො	
වොදකො	122
වොදෙතති	304
වොරං	82
වොලං	62
ච	
චට්ඨං	230
චබ්බති	300
චතනං	404
චතතිංසති	270
චතතිංසතිපඤ්ච	274
චතෙතන	402
චන්දං	32, 42, 334, 352
චන්දපං	42
චන්දරාගසං	354
චන්දවිතසං	42
චන්දෙ	70, 360
චන්තො	18, 20
චට්ඨි	390
චට්ඨතතනං	190, 194, 200, 232
	238, 246, 376, 390, 392
	238, 246, 376, 390, 392
චමො	128
චසු	76

ච	පිටිපිටිකානි
චමුභිඤ්ඤ	342
චායං	136, 170
චි	
චිජ්ජනෙ	26, 296
චිදද්දති	80
චිඤ්ඤති	74, 270, 274
චිඤ්ඤමාරිතෙ	126
චිත්තගතං	22, 42
චේ	
චේකො	30, 38, 48, 90, 120, 378
චේකොත	144, 222, 224, 230
ච්	
ච්ගතොගධං	332
ච්ගතං	202
ච්ඛාමානං	160
ච්චො	296
ච්ජ්ජරරථකෙන	116
ච්ඤ්ඤ	110, 136, 320
ච්චඤ්ඤවෙන	214, 216
ච්චො	294, 296
ච්චිතං	294
ච්චිලං	146
ච්තං	258
ච්තනං	80
ච්තපදං	148
ච්තපදන්තවරිඤ්ඤපතනානං	184
	186
ච්තපදෙසු	114
ච්තං	224, 258, 290, 334, 358
	398
ච්තංඛිප	158, 174, 176
ච්තෙතසම්මං	276
ච්තෙති	68
ච්තෙසුතං	220
ච්තනු	40, 214, 216
ච්පං	296
ච්පසි	256
ච්චොතදං	124
ච්චො	314
ච්සං	154, 292
ච්සො	396, 398
ච්චං	66, 186, 426
ච්චංචමං	162

ප	පිටප්පිකානි
පරාමරණං	184
පරාමරණමොක්ඛාය	374
පරාමරණසංසුතෙ	874
පරුපනිකස්ස	4, 104
පලං	220
පලතෙ	268
පලයාමි	302
පලිතානුභාවො	258
පවතපඤ්ඤා	122, 342
පවො	118
පහතො	136
පහනති	6, 120
පහස්ස	334
පහෙ	6
පා	
පාගරතං	6
පාගරො	82, 84
පාතරූපං	170
පාතරූපරජතං	146
පාතස්ස	134, 198, 270, 274
පාතවෙදො	300
පාතෙහි	314
පාතො	240, 374
පාති	254, 288, 290, 306
පාතිකකියං	298, 312
පාතිජරං	258
පාතිජරාභිභූතං	250
පාතිධම්මො	162
පාතිපට්ඨයා	182
පාතිමා	124, 298, 298
පාතිසම්පන්නං	130
පාතිසංසාරං	282
පාතිසංසාරො	358
පාතිහිතං	84
පාතතො	152
පාතාති	188, 190, 202, 214
	318
පාතෙමු	28, 80, 88, 308
පාලං	90, 98
පාලිතං	132
පාලිති	356
පායති	118, 258, 300, 310
පායතෙ	270, 274

පි	පිටප්පිකානි
පිඤ්ඤා	36
පිගුළුපාය	128
පිණෙණ	214, 216, 314
පිතො	29, 222, 230
පිතිංසු	394
පිඨං	214, 216
පිඨො	194, 210, 302
පිඨො සමථස්ස විඤ්ඤාණායතනං	210
පී	
පීයති	118
පීඨිකා	102
පීරති	80, 258
පීරනති	134
පීචං	372
පීචාභාං	156
පීචති	198, 386, 388
පීචනතං	156, 158, 372
පීචලොකෙ	40
පීචිතං	4, 104, 132, 178, 198
	220, 222, 414
පීචිතා	170
පීචිපීචිතං	380
ප්‍ර	
ප්‍රතිකුර	220
ප්‍රතිකි	298, 300
පේ	
පේගුළු	126
පේඨපුනෙතා	342
පේඨභාතරං	316
පේඨමිති	318
පේති	290, 394, 398
පේතුං	186
පේතාන	236
පෝ	
පෝති	302
පෝතිපෝතිපරායණො	170, 174
පෝතිට්ඨානං	302
පෝතිතමපරායණො	170, 174
ඛ	
ඛානා	76, 78, 88, 286, 422, 428
ඛානං	92
ඛානරතො	100, 222

කා	පිටිබ්බකානි	ත	පිටිබ්බකානි
කාය	356	තණ්හාසලලන	74
කායං	230	තත්තයජ්ඣානං	282, 284
කායනි	110	තප්පෙවනනරබ්බි	188, 194
කායනොනා	46	තත්තසුදං	280
කායිනො	44, 268	තථාගතප්පවෙදිනෙ	412
කායී	86, 98, 222	තථාගතො	204, 392
කා		තථාබ්බොතෙන	194
කාණ්දසානං	100	තදනුතතරං	290, 306
කාණ්දමනි	234	තදනුරුපාය	150
කාතා	130	තදපෙය්‍යමානං	168
කානිමජ්ඣෙ	34, 108	තදනුපොසප්පෙ	116, 340
කානිසබ්බං	168	තදනිසංසො	86
කානිසාලොතිනා	288	තද්දහයං	244
කානෙය්‍යං	118	තනුසා	16
කායපට්ඨනොනා	392	තජ්ඣි	14, 24, 80
ක		තපං	52, 188
ටබ්බිතමසොච	368	තපනං	28
ක		තපනි	28, 88
කපෙසුං	396	තපසා	102
කානං	132, 158, 234, 310	තපසි	52
කි		තපෙ	354
කිනචිතතසා	284	තපො	70, 80, 128, 308, 322
කිනතතා	90	තපොකම්මා	188
කිනො	27, 188, 272, 276, 280	තපොකරං	296
ක		තපො ජිග්චජාය	126
කංසපිට්ඨපා	194	තපොදං	20
කයාමානො	102	තප්පයනි	184
කයනිතුං	372	තමං	124, 172
කයනිනො	336	තමසි	96
කසෙ	132	තමා	172
කහනි	56, 132, 166	තමො	238
ත		තමොකබ්බො	236
තං කියස හෙතු	390, 392	තමොජොතිපරුයණො	170, 172
තං තදෙව	320	තමොතමපරුයණො	170, 172, 174
තකකාය	106	තරනි	100, 382
තවසාරං	134, 180	තරමාතරුපෙ	96
තකුකුණං	354	තරයනනි	6, 120
තකුති	22	තරෙය්‍ය	8
තණ්හකබ්බො	248	තසථාවරෙසු	256
තණ්හා	68, 196	තා	
තණ්හාච්ඡන්තා	52	තාණා	4, 104, 194
		තාදි	126
		තාදිසිකා	240, 288

තා	පිට්ඨකයානි	තු	පිට්ඨකයානි
තාපයෙ	338	තුලං	232
තායනගාථා	94	තෙ	
තාලං	212	තෙජසා	132
තාලවජ්ජයං	118	තෙජසි	132
තාලාවජ්ච	132	තෙජෝ	30
තාවතිංසකාසිකා	10, 356	තෙජෝධාතුං	258, 262
තාවතිංසා 242, 406, 410, 412, 422		තෙතඤ්ජලිං	146
තාවදෙව	374	තෙලපජෝතං	132, 288, 306, 330
ති		තෙවිජ්ජා	264, 340, 348, 416
තිකිවජ්	424	තෙවිජෝ	298, 348, 350
තිකිවජ්ජනං	290	තො	
තිකබ්බතුං	286, 376, 406, 424	තොසෙසි	372, 374
තිකබ්බසෙඤ්ඤා	122, 342	ථ	
තිකබ්බිඤ්ඤෙ	250	ථතයං	184
තිකණණ	116	ථතෙති	278
තිතිකබ්බි	398	ථලං	184
තිතිකබ්බා	292	ථලෙ	224, 414
තිත්ථකරු	130	ථා	
තිදසා	416	ථාමො	148
තිදිවං	176, 322	ථි	
තිපකබ්බසනං	166	භිතමිඤ්ඤං	182
තිබ්බගාරවා	62	භිනො	230
තිබ්බා	50, 202	භි	
තිමලං	58	භිඤ්ඤාපනිතානි	142
තිමිරසිත්තනං	222	භථ	
තිරවජ්ජානසොනිං	62	ථෙය්‍යානං	364
තිරියං	118, 222	ථෙය්‍යෙත්ත	44
තිලකාභතා	304	ථෙරෙ	314
තිලවාහො	274	ඳ	
තිලා	304	ඳකබ්බමමකාරපුත්තෙත්ත	124
තිවිසාබං	214, 216	ඳකබ්බනි	330
තිරෙ	222, 348	ඳකබ්බි	212, 224, 240, 332
තු		ඳකබ්බිණං	166, 222, 256
තුච්ඡකොට්ඨස්මිං	304	ඳකබ්බිණජාණුමණ්ඩලං	146, 250
තුට්ඨි	90		424
තුණ්ඨි අහෙසුං	396	ඳකබ්බිණ	36, 38, 312
තුණ්ඨි	292, 374, 398	ඳකබ්බිණෙත්ත	196, 202
තුණ්ඨිභාවෙන	326	ඳකබ්බිණෙය්‍යො	40, 256, 300, 392
තුණ්ඨිභුතො	226, 312, 318, 360	ඳකබ්බිතායෙ	48
තුරියතාප්‍රිතවාදිතනිගෙසාසසද්දං	360	ඳකබ්බිති	354
තුරියෙත්ත	238	ඳකබ්බිනි	132, 824, 288, 306
තුසිතා	242		

ද	පිට්ඨකකානි
දජ්ජා	36, 58, 110, 312
දට්ඨෙය්‍ය	118
දණ්ඩනජ්ජනා	142
දණ්ඩො	314
දණ්ඩන	394, 596
දකු	404
දදමානං	174, 176
දදති	168, 174
දදිකා	310
දදෙ	82
දද්දලමානා	232
දනතවතා	50
දනතසස	290
දනතා	190
දනෙනති	230
දනෙනා	50, 126, 256, 300
දබ්බො	334
දමසා	300
දමො	52
දරං	378
දසද්ධානං	346
දසපජ්ජානෙ	354
දසමො	10, 24
දසා ව දසබා දස	278
දසසනාය	374, 376, 416, 418
දසසනියතරො	422
දසසනියො	174
දහරු	214, 216, 238
දහරො	18, 20, 130, 146
දහරෙති	132
දළනං	144
දළනධමො	118
දළනපරකකමො	296
දමිදො	174
ද	
දුතබ්බං	180
දුතාරං	184
දුතුං	404
දුතං	36, 110, 180, 410
දුතපති	112, 310
දුතසංවිහාගරතො	406, 408, 410
දුයකො	112
දුයාද	132, 166
දුරං	56, 416

ද	පිට්ඨකකානි
දුරුකං	360
දුරුජං	44
දුරුණෙ	184
දුරුදානං	302
දුරුසමාදානො	302
දුරෙසු	144
දුරෙති	314
දුසා	142, 170
දුසකමමකරපොරිසෙ	166
දි	
දිවජරෙ	36, 38
දිජා	400
දිට්ඨං	126, 278, 360
දිට්ඨධම්මකං	160
දිට්ඨසුතෙ	334
දිට්ඨි	264, 274
දිට්ඨිගතං	258
දිට්ඨිසු	244
දිට්ඨො	160, 360
දිට්ඨොධමෙම	62, 164
දිට්ඨොවධමෙම	288, 290, 306
දිට්ඨො	410
දිනනං	56, 180, 182, 312, 382
දිපදං	12
දිබ්බංයොගං	62
දිබ්බවකුට්ඨං	350
දිබ්බො	192, 194
දිවසසනනතො	302
දිවා	28, 358
දිවාදිවසා	164, 168, 176, 184
දිවාරතී	28, 88
දිවාචිතාරගතො	266, 268 352, 354
	362, 402, 414
දිවාචිතාරය	234, 246
දිස	386
දිසමපති	158
දිසා	58, 222 888
දිසවාන	266, 322, 328, 356, 376
	424
දිසසති	372
දිසසමානෙත	280
දි	
දිසං	190, 198, 210, 258, 274
දිසරතතං	114, 140

දී	පිට්ඨකයානි
දීඝෙත අද්වුතා	148
දීපදෙ	56
දීගිත්ථ	112
ඒ	
දුක්ඛතං	92
දුක්ඛතකාරිතං	136
දුක්ඛරං	14, 24, 36
දුක්ඛරකාරිකාය	188
දුක්ඛං	24, 26, 42, 54, 100, 154 158, 214, 216, 246, 374, 382
දුක්ඛතො	336
දුක්ඛපරෙතසම්මං	374
දුක්ඛචිතයො	42
දුක්ඛස්ස	116, 338, 348
දුක්ඛස්සන්තං	282, 362, 364
දුක්ඛා	26, 32, 50, 202, 374
දුක්ඛිතො	270, 424
දුක්ඛී	188, 190, 192, 194, 196 200, 202, 214, 218, 234, 246
දුක්ඛෙ	74
දුග්ගතා	358
දුග්ගතී	62
දුග්ගමෙ	90
දුග්ගසීතො	92
දුග්ගෙ	182
දුට්ඨරිතං	136, 138, 172, 174
දුජ්ජයං	290, 394, 398
දුජ්ජනං	82
දුජ්ජානං	146, 148
දුට්ඨානං	404
දුට්ඨුලලභාණී	334
දුතියං	376
දුතියජ්ඣානං	282, 284
දුතතරං	100, 370
දුතතරො	352
දුතතීතිකම්මං	14
දුග්ගදං	36
දුග්ගසිකො	172
දුග්ගසො	248, 410
දුපණ්ණං	304
දුපුන්නා	304
දුපපඤ්ඤාන	148
දුපපමුඤ්චං	144
දුපපරුමට්ඨං	92

දු	පිට්ඨකයානි
දුපෙපාසං	118, 364
දුබ්බණ්ණතරො	424
දුබ්බණ්ණේයං	428
දුබ්බණ්ණෙ	172, 422
දුබ්බලො	398
දුබ්බලායා	394
දුබ්බිජානං	64, 116
දුබ්භගො	196
දුබ්භතී	156, 158
දුබ්භාසිතං	270, 274, 336, 396
දුබ්භෙ	402
දුබ්භෙය්‍ය	400
දුම්මතො	188, 190, 192, 194, 196 200, 202, 214, 218, 222, 226 234, 246
දුම්මෙධා	54, 110
දුම්මෙධිතො	46
දුම්මෙධො	394, 398
දුරනුබොධො	248
දුරන්තයො	36
දුරතීසමාචං	234
දුලලංභං	332, 334
දුලලංභං	90
දුච්ඡාතවණ්ණසනං	228
දුච්ඤ්ඤපයෙ	250
දුස්සතී	24, 292
දුස්සමාදනං	90
දුස්සයුගෙන	316
දුස්සිලෙ	180
දුහන්තී	310

ඈ	
දුරතො	222, 230, 266, 376, 400
දුරෙ	126
දුහරං	66

ඈ	
දෙඵදෙඵාතී	304
දෙය්‍යං	38
දෙය්‍යබ්බමං	312
දෙව	152
දෙවකඤ්ඤායො	358
දෙවකායං	54
දෙවකායසම්මං	358

දෙ	පිට්ඨකිකානි
දෙවතා 1, 4, 10, 18, 20, 22, 34 36, 38, 40, 100, 144, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364 428	
දෙවතාසහසොති 348	
දෙවපුත්තපරිසාය 124	
දෙවපුත්තො 86, 88, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 116, 118, 120, 128, 412, 428	
දෙවමනුස්සානං 192, 374, 390	
දෙවමානුසා 58, 110	
දෙවමානුසෙ 276	
දෙවරජා 310, 416, 418, 424	
දෙවලොකාභිතඤ්ඤා 128	
දෙවසිකං 152	
දෙවසෙට්ඨ 386, 388	
දෙවා 22, 208, 242, 392, 396, 398, 404, 406, 410, 412, 418	
දෙවානං 256, 286, 288, 398 410, 412	
දෙවානම්ඤ්ඤා 284, 384, 386, 388 398, 402, 404, 410, 416, 424 426	
දෙවාසුරසංඛාතො 290, 392, 396 404	
දෙසසනතසස 340	
දෙසසසසු 416	
දෙසිතං 428	
දෙසෙනතසස 426	
දෙසෙනතිං 378	
දෙහං 114	
දෙ	
දෙණපාකපුදං 152	
දෙසං 330	
දෙසගරු 44, 46	
දෙසො 26, 134, 180, 294, 370 418	
ද්ව	
ආභිඥාපඤ්ඤා 234	
ආකාශෙ 250	
ආදසාවලිං 58	
ආරං 250, 376	

ද්වා	පිට්ඨකිකානි
ආරබාහං 266, 268, 402, 414	
ආසන්නති 258	
ද්වි	
ද්විත්තා 212	
ද්විරවට්ටං 58	
ද්විසහස්සකඛන්දං 266	
ධ	
ධකං 370	
ධජ්ඣනං 390	
ධජ්ජා 87	
ධඤ්ඤං 170	
ධඤ්ඤසමං 12	
ධතං 12, 132, 170, 380	
ධතපරජ්ඣො 270, 274	
ධතසුභාතං 186	
ධනුස්සභො 118	
ධතෙත 104, 186	
ධමමානාය 194	
ධමමං 36, 54, 64, 114, 192, 200 204, 206, 210, 230, 234, 280 288, 290, 326, 330, 336, 338 340, 342, 344, 346, 350, 360 362, 374, 378, 382, 390, 392 416	
ධම්මගුත්තසස 394, 398	
ධම්මවක්කං 342	
ධම්මවරියා 186	
ධම්මවාරි 188	
ධම්මට්ඨා 60	
ධම්මතා 254	
ධම්මදස්සනං 414	
ධම්මදස්සො 334	
ධම්මදෙසකාය 192	
ධම්මද්දසා 346	
ධම්මති 188	
ධම්මපදං 40	
ධම්මපදති 360, 372	
ධම්මරුජෙත 60, 104	
ධම්මලභිස්ස 40	
ධම්මවිතසං 18, 20, 396, 412	
ධම්මසමයං 48	
ධම්මසමණාය 20, 22	
ධම්මසාරි 302	
ධම්මාති 424	

බ	පිටුවකිනාති
බමමියා	204, 206, 210, 280, 388 342, 344 374
බමමි	280
බමමො	54, 60, 78, 104, 132 134, 160, 162, 180, 214 248, 288, 298, 300, 302 328, 330, 338, 382, 390

බා	
බාතිවෙලං	364
බාතුයො	244
බාරයනෙනන	146
බාරසිසාති	354
බාරියමානෙන	166, 402
බාරෙතු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330

බි	
බිති	382
බිතිසමපනො	222
බිතිමා	300

බි	
බිතරෙ	304
බිරෙ	46, 110, 160, 164, 168 186, 222, 394, 396

බු	
බුතතකාතං	238, 240
බුතාප	280, 282
බුරබොරයානං	308
බුරවා	382

බු	
බුවංබු	258
බුමාසිතනනං	222
බුමාසිතො	74
බුමො	78, 302

බො	
බොරයාවතා	50
බොරයො	50

න	
නකබ්‍රතාතං	128
නබා	366
නබ්‍රවාහං	
නගරමා	376
නගසා	348
නගො	128

න	පිටුවකිනාති
නබ්‍රතලං	210, 308
නබ්‍රලිසා	190
නබ්‍රනති	304
නබ්‍රරසොප	288, 290
නථාතාමි	18, 20
නථා	222, 248
නථා	302
නථප්‍රතතසමෙන	24
නදනති	202
නද්ධිරෙපු	358
නද්ධිං	30, 120
නද්ධති	12, 24, 196
නද්ධතං	358
නද්ධතවතෙ	10
නද්ධතා	12, 24, 196
නද්ධසි	102
නද්ධි	102, 236
නද්ධිථාතසා	104
නද්ධිතපරිකම්භො	100
නද්ධියං	314
නද්ධිතවපරිකම්භො	4
නපරිමුච්චති	68
නපපකාතති	14
නපපථපනති	10
නපපථිගණන නති	288
නපපථිගණනාමි	290
නපපමුථකිනති	8
නහං	124, 186
නමති	168
නමසා	318
නමසාති	418
නමසාමානො	384, 404
නමසොයසං	420
නමුච්චපතප්ථා	128
නමෙය්‍ය	214, 216
නමො	91, 118, 286, 364
නසනති	230
නසමාතාතං	230
නරකා	372
නරදෙව්‍යාතං	358
නරසහං	392
නරෙ	26, 130, 132, 148, 174
	176, 366
නලාපිකං	214, 216

න	පිටියබ්බානි	නි	පිටියබ්බානි
නලොවෙ	216	නිකකුල්ලිනං	132, 288, 306, 330
නලහෙය්‍යං	208	නිකබ්බිති	332
නවඤ්චරං	50, 120	නිකබ්බනං	332
නවිජ්ජති	402	නිකබ්බනං	394
නවො	130	නිකබ්බනසං	376
න සබ්බෙක	202	නිකබ්බප්	28, 282
නසනති	104	නිකබ්බිකා	224
නසොවති	76	නිකබ්බව	314
නසංසි	56, 84, 248	නිකබ්බාමෙන්නි	314
නගනුත	126	නිකබ්බනදණෙසා	256
නගාපෙකා	312	නිකබ්බනා	206
නගායෙය්‍ය	166	නිකබ්බෙනා	124
නභිංසෙ	140	නිකබ්බිසංනාති	284
නළං	276	නිකබ්බපගාමිනං	170
නළාගාරං	280, 282	නිකබ්බපනං	360
නළො	10, 228	නිගග්ගති	158
නා		නිගග්ගසා	126, 146
නාගනාමො	344	නිගමො	328
නාගමො	198	නිග්‍රොධස්ස	370
නාගවතා	50	නිග්‍රොහොසො	340
නාගො	50, 256	නිවයං	136, 170, 178
නාග්ගනති	376, 414	නිවට්ඨනිති	302
නාච්චයනති	198	නිවට්ඨිකං	152
නාජ්ඣගමුං	22	නිවට්ඨමාභිතනෙනා	302
නාඤ්ඤානු	102	නිවෙට්ඨා	264
නාධිගච්ඡාමි	222	නිව්ජරති	194, 352
නාධිගච්ඡෙය්‍ය	278	නිජරණ්ණං	346
නාධියසි	360	නිද්දනං	70
නානාතිස්සියසංවකා	126	නිද්දා	14, 24, 80, 354
නානුපතනති	202	නිද්දකිලමපට්ඨිතොදනා	118
නානුසොවනති	10	නිද්දනං	308
නානුසතනං	24	නිද්දමුඛො	202
නාභිකිරති	102, 104	නිද්දං	16
නාමං	64, 72, 116, 146, 294, 346	නිද්දති	274
නාමගොතනං	80	නිද්දියං	270, 274
නාමරූපෙ	22, 42	නිද්දනං	182
නාමෙන	378	නිපකො	26, 126, 278, 294, 334
නාරිං	132	නිපජ්ජනති	118, 364
නාලපි	318	නිපතනං	78
නාවජාතෙය්‍ය	130, 132	නිපතිකා	318, 346, 378
නාවමඤ්ඤෙය්‍ය	132	නිපුණ්ණදස්සිං	58
නාමා	194	නිපුණො	248
නාසිංසති	120	නිපථද්	402
නාමකොදනපරමභාය	152	නිපථනනාමොභිතො	402

නි	පිටිපිටිකානි
නිපෙඨාසේනො	184, 186,
නිබ්බන්ධනි	366
නිබ්බන්ධනො	322, 332
නිබ්බාණං	40, 72, 74, 248, 336
	344, 354, 356, 374
නිබ්බාණගමනං	332
නිබ්බාණපටිසංස්ථානං	210, 342
	344, 374
නිබ්බාණපත්තියා	92, 338, 382
නිබ්බාණංගිරනො	70
නිබ්බාපෙති	336
නිබ්බිජ්ජ	224
නිබ්බිජ්ජාපෙඨ	230
නිබ්බිද්ධභුලො	336
නිබ්බුතා	44, 420
නිබ්බුත්තාමි	1
නිබ්බෙජනියා	224, 226
නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා	122, 342
නිබ්බොගො	314
නිබ්බන්ධනං	336
නිබ්බන්ධනොපිති	420
නිබ්බන්ධනා	420
නිබ්බන්ධනං	4, 10
නිබ්බන්ධනංගිරනො	242
නිබ්බන්ධනංගිරනො	350
නිබ්බන්ධනංගිරනො	238
නිබ්බන්ධනංගිරනො	392
නිබ්බන්ධනංගිරනො	144
නිබ්බන්ධනංගිරනො	242
නිබ්බන්ධනංගිරනො	258
නිබ්බන්ධනංගිරනො	274
නිබ්බන්ධනංගිරනො	36, 172, 174, 178
	270, 272, 274, 334
නිබ්බන්ධනංගිරනො	116
නිබ්බන්ධනංගිරනො	144
නිබ්බන්ධනංගිරනො	256
නිබ්බන්ධනංගිරනො	10, 284, 358
නිබ්බන්ධනංගිරනො	348
නිබ්බන්ධනංගිරනො	256
නිබ්බන්ධනංගිරනො	378, 12
නිබ්බන්ධනංගිරනො	196
නිබ්බන්ධනංගිරනො	240
නිබ්බන්ධනංගිරනො	162
නිබ්බන්ධනංගිරනො	248

නි	පිටිපිටිකානි
නිලාලොකා	214, 216
නිවන්තනනි	30
නිවන්තනිකාමො	300, 318
නිවාරෙති	174
නිවාරෙති	142, 144, 154, 156
	208, 232, 238, 296
	306, 326, 328, 336
නිවාරෙති	38, 334
නිවාරෙති	128
නිවාරෙති	268
නිවාරෙති	326, 312
නිවාරෙති	186
නිවාරෙති	376
නිවාරෙති	50, 168
නිවාරෙති	50
නිවාරෙති	374
නිවාරෙති	20, 140, 144, 146
	150, 160, 190, 194, 200
	216, 218, 270, 276, 286
	322, 324, 326, 340, 410
	422, 424, 426
නිවාරෙති	220
නිවාරෙති	394, 396
නිවාරෙති	232, 234, 258
නිවාරෙති	112, 262, 268, 414, 318
නිවාරෙති	188, 190, 192, 194, 204
නිවාරෙති	146, 250, 324
නි	
නිවාරෙති	262
නිවාරෙති	300
නිවාරෙති	170
නිවාරෙති	72
නිවාරෙති	258
නිවාරෙති	8
නිවාරෙති	334
නිවාරෙති	56
නි	
නිවාරෙති	124
නිවාරෙති	196
නිවාරෙති	48
නිවාරෙති	316
නිවාරෙති	198
නිවාරෙති	360
නිවාරෙති	142

නො	පිටියබ්බකානි
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං	282, 284
තෙසාදකුලෙ	172
තෙසාති	230
නො	
තොපරුජ්ඣති	198
ප	
පංසුකුණ්ඩතො	352
පකට්ඨකො	310
පකතං	244
පකතො	246
පකම්පිතො	242
පකපෙපය්‍යං	194
පකරොති	126
පකාසති	28
පකාසිණො	132, 228, 306, 330
පකිරෙති	184
පකකතො	216
පකකමතො	132
පකකමනති	420
පකකාති	178
පකකාමි	168, 214, 218, 272
පකබ්බසා	370
පකබ්බතො	172
පකබ්බලෙභා	196
පකබ්බතො	302
පකබ්බසු	14, 362
පබ්බුතනරිකායං	240
පබ්බකජාතං	30, 120
පගබ්බා	332
පගගණනාති	256
පගගරිංසු	272
පච්චකෙකාසති	290
පච්චති	158, 70
පච්චතනං	18, 20, 214, 216, 390
පච්චජිකො	400
පච්චතීකායං	320
පච්චනුභොනොත	146
පච්චනුභොයාසි	242, 404
පච්චභාසි	10, 20, 108, 128, 188
	232, 238
පච්චසිකො	184, 272
පච්චලඤ්ඤා	92

ප	පිටියබ්බකානි
පච්චසොසුං	10, 192, 198, 222
	278, 336, 384, 386, 388, 418
පච්චාජාතො	172, 174
පච්චිජා	170
පච්චුච්ඡාය	18, 20, 372, 376
පච්චුතනරිකා	18, 20
පච්චුදාවතො	400
පච්චුදාවතොසි	400
පච්චුපච්චිතං	180, 182
පච්චුපච්චිතො	142
පච්චුපපනොත	10
පච්චුයාසි	154, 156
පච්චුයාසි	384, 386
පච්චුසමිති	304, 306
පච්චුසසමයං	18, 20, 124, 196
	372, 376
පච්චුභා	360
පච්චෙකං	266, 268, 316, 402
	414
පච්චෙකබ්බුගවා	266, 268
පච්චෙකබ්බුගවුතො	266
පච්චෙති	24, 292, 326
පච්ඡා	256
පච්ඡානුභාසිති	232
පච්ඡාභතනං	232, 142, 144, 154
	156, 246, 326, 332, 364
පච්ඡාසං	140
පච්ඡාසමණෙන	336
පච්ඡාසමනනාගතා	340
පච්ඡමො	282
පච්ඡමො	118
පච්ඡපිතා	324
පච්ඡනනති	314
පච්ඡෙන	4, 6, 104, 120
පච්ඡා	26, 70, 248, 278, 294, 334
පච්ඡානනති	358, 370
පච්ඡාපති	408
පච්ඡලිතො	242
පච්ඡොතකප්‍රො	316
පච්ඡොතසා	284
පච්ඡොතා	26, 88
පච්ඡොතො	32, 82, 84
පච්ඡොයනො	226

ප	පිට්ඨකයානි
පඤ්චකාමගුණා	32
පඤ්චග්ගවිපපභිණේ	182
පඤ්චග්ගසමන්තාගතො	182
පඤ්චබ්බිකොත	238
පඤ්ච ච අජස්තානි	142
පඤ්ච ච උරබ්බස්තානි	142
පඤ්ච ච උසස්තානි	142
පඤ්ච ච වච්ඡකරස්තානි	142
පඤ්ච ච වච්ඡකරීස්තානි	142
පඤ්චදසිං	370
පඤ්චපඤ්ච	58
පඤ්චමතෙතනි	340, 348
පඤ්චවෙද	52
පඤ්චසතා	268, 278
පඤ්චසාලං	208
පඤ්චසාලොයාකා	208
පඤ්චභබ්බෙතනි	182
පඤ්චාසනිකොණ්ණ	230
පඤ්චලිකො	404, 416, 418
පඤ්ඤං	26, 188, 294, 382, 412
පඤ්ඤාතො	326, 376
පඤ්ඤාපෙචා	202
පඤ්ඤාපෙමි	120
පඤ්ඤාවතා	148
පඤ්ඤාවතනං	100
පඤ්ඤා 34, 70, 84, 108, 218, 308	
පඤ්ඤාකඛනිකා	252, 182
පඤ්ඤාජිවිං	78, 382
පඤ්ඤාණං	78
පඤ්ඤාවිමුතො	342
පඤ්ඤාසමා	12
පඤ්ඤාසමපනාතරං	252
පඤ්ඤාසිලසමාභිතො	144
පඤ්ඤා	368, 380
පටිකඛාම	404
පටිකුජ්ඣානි	290, 394, 398
පටිකකමනි	358
පටිකකමනං	376
පටිකකමම	404
පටිකකුලසඤ්ඤාතො	404
පටිගච්චව	110
පටිගණනානි	426
පටිග්ගහෙසි	316

ප	පිට්ඨකයානි
පටිසං	26, 296
පටිසෙ	334
පටිච්ච	244, 250, 334
පටිච්චසමුප්පාදො	248
පටිච්ඡන්තං	132, 288, 306
	330
පටිජානන්ති	130
පටිතිට්ඨති	314
පටිතඤ්ඤා	338
පටිතිස්සජ්ජ	320, 362
පටිපජ්ජම	372
පටිපදං	120
පටිපදා	44
පටිපත්තා	414
පටිපාදෙසි	168
පටිපුච්ඡාමි	424
පටිප්පසාමනි	812, 376
පටිහජ්ජං	344
පටිගණනානි	290
පටිභාණෙන	334
පටිභානි 14, 150, 322, 338, 340	
342, 344, 346, 348, 354, 362	
පටිභාතං	340
පටිමලො	202
පටිරොසෙති	290
පටිවත්තං	394, 398
පටිවසති	316, 326
පටිවෘතං	24, 292
පටිවිතෙය්‍යං	406, 408
පටිවෙදෙසි	416, 418
පටිසංයුජේ	394
පටිසඤ්චිකිතො	248
පටිසල්ලානාමුට්ඨිකො	146
පටිසල්ලිකො	266, 268, 402, 414
පටිසෙධකො	392, 396
පටිසෙධනං	394, 396
පටිසෙවති	110
පටිසොතගාමිං	248
පටිසසුචා 20, 152, 218, 280, 312	
344, 384, 386, 400, 416	
පඨමජ්ඣානං	282, 284
පඨමාභිසම්මුඤ්ඤො	188, 190, 248
පටිවිංසිතා	66, 82, 84
පඨමමණ්ඩලං	184, 186

ප	පිටපිබලානි
පසවිය	18, 20, 146, 226, 250 324
පණමෙතා	14, 146, 150, 250 340, 342, 344, 346, 424
පණ්ඩාය	80, 270, 274, 302, 320 322
පණ්ඩෙති	242, 356
පණ්ඩතරං	150
පණ්ඩො	248
පණ්ණකුට්ඨ	402 404 406
පණ්ණවත්තකෙන	166
පණ්ණරසාය	416
පණ්ණරසෙ	116 340 342
පණ්ඩතවෙදනියො	248
පණ්ඩතො	60, 104, 122, 126, 136 164, 184, 186, 342, 374
පණ්ඩකමලෙ	124
පති	374
පතිට්ඨපෙසි	256
පතිට්ඨතිපා	18, 20
පතිට්ඨා	58, 110, 136, 170 178
පතිට්ඨාපෙති	116
පතිට්ඨාය	26, 294
පතිට්ඨිතං	222, 332
පතිට්ඨිතා	22, 182, 338, 358
පතිතුං	370
පතිබ්බතා	158
පතිරූපං	194, 204, 214
පතිරූපකාරි	382
පතිරූපකො	148
පතිලිතනිසභො	92
පතිවෙදයාමි	184
පතීතො	110
පතනං	214, 310
පතනකබ්බො	226
පතනවිචරං	144, 154, 156, 208, 282, 230, 256, 296, 306, 326, 328, 336
පතනා	206, 404
පතනබ්බං	106, 234, 348
පතනිකායො	138
පතනියා	186, 386, 388
පතනියුගානං	186
පතෙතයා	118

ප	පිටපිබලානි
පත්ථනෙතන	160
පත්ථයමානෙත	164
පත්ථානො	222, 230, 312
පත්තිනා	358
පත්ථ	58
පදං	378
පදකම්ණං	4, 34, 86, 92, 218, 270, 272
පදජානානි	160
පදවීනිභාරයා	376
පදවීනිභාරො	118
පදසඥෙත	300
පදලිතො	236
පදලෙසි	200
පදුමං	272, 274
පදුමනිරයං	272
පදුමානි	250
පදුමනියං	250
පදෙපදෙ	14
පදෙසයෙ	274
පධානවා	334, 352
පඬුපිතො	242
පත්තද	92
පත්තදනනි	298, 300
පත්තදි	232
පත්තානි	278
පත්ථං	110
පපං	60, 182
පපතනනි	90
පපුයා	324 378
පපොති	296, 382
පපොතුං	234
පමුඛං	372
පමුඤ්ඤා	8
පබ්බජනනි	254, 288, 306
පබ්බජං	350
පබ්බජතො	18, 20, 216, 288, 354
පබ්බජතාසමානා	386, 388, 396
පබ්බජ්ජං	288,, 290, 306
පබ්බජ්ජාය	130
පබ්බතා	184, 230, 276
පබ්බතමුඛනි	250
පබ්බතරූපං	212
පහසිකරො	96, 374

ප	පිටප්පිකානි
පහභිගුතා	238
පහසාරං	264
පහාතං	376
සභාසවණණා	128
පභිජ්ජ	344
පභිජ්ජංසු	272
පමජ්ජනනි	138
පමනතබ්බු	224, 234
පමතෙතා	8, 42, 50
පමාදකොකාලිකතිස්සකො	274
පමාදවිහාරං	266
පමාදෙ	80, 346, 356
පමාසිතං	268
පමුඛො	416, 418
පමුඛති	26, 32, 34, 70, 108, 308
පමුඛචස්ස	94
පමුතෙතා	278
පමුදිතා	124
පමොකං	4
පමොවතං	120, 308
පමොවසිත්	258
පමොවෙති	374
පමොදති	188, 324
පහතපාණි	406, 408, 410
පසුතතානි	306
පසිරුපාසනනි	342, 348, 378
පසිරුපාසිත්තුං	266
පසිරුපාසිය	98
පරං	142, 398
පරකතං	244
පරකකමම	92
පරකකම	92, 110
පරතො	336
පරත්	38
පරමං	296, 394, 398
පරමනිපච්චාකාරං	318
පරමවොදනං	354
පරමමරණං	172, 014, 412
පරමති	36, 58, 110
පරලොකවජ්ජනසදස්සාවිතො	250
පරලොකසම්මං	58, 100, 136, 170
	178
පරවාදෙසු	8
පරසමගතෙසු	62

ප	පිටප්පිකානි
පරස්සා	398, 394
පරුගාරෙසු	118, 314, 364
පරුජ්ජො	154
පරුජ්ජ	394
පරුයණං	68
පරිකමමානි	142
පරිකස්සති	72, 82,
පරිකිරෙය්‍යං	332
පරිකයං	166, 274, 196
පරිකයා	354
පරිකඛිණං	170
පරිකඛිණභවසංඝෙය්‍යජ්ජනා	134
පරිකෙලසං	240
පරිග්ගහං	170
පරිවරිස්සාමි	296
පරිවාරයමානා	10
පරිවාරසිස්සනනි	148
පරිවාරෙම	226
පරිවිතා	212
පරිවුඛති	318, 346
පරිවච්ඡෙ	82
පරිජානනනි	84
පරිජයති	332
පරිඤ්ඤා	22
පරිඛය්‍යති	336
පරිණාමං	300
පරිදෙවමානො	260
පරිදෙවමානා	356, 370
පරිතිවසීතං	20
පරිතිබ්බාණසමයො	282
පරිතිබ්බාණෙන	284
පරිතිබ්බාසි	284
පරිතිබ්බුතො	14, 220, 222, 334
	378
පරිපඤ්චො	80
පරිපුණ්ණ සබ්බකපෙපා	150
පරිබාහිරං	230
පරිබ්බජනනි	144
පරිබ්බජෙ	24, 102
පරිබ්බජකා	146
පරිබ්බාජො	92
පරිභවෙ	130, 132
පරිභාසකා	60
පරිභාසති	174, 288, 292, 394

ප	පිටපතකි
පරිභොගං	166
පරිභොගබ්බං	130
පරිමුඛං	302, 320, 322
පරිමුඛවති	370
පරියන්තං	54
පරියන්තං	114
පරියාදානං	274
පරියාදිසිකා	156, 158
පරියාපුණ්ණං	94
පරියාපුණ්ණිකා	152, 314
පරියායං	258
පරියායෙන	34, 40, 54, 162
පරියෙසලොකා	22
පරියෙසාම	316
පරියෙසිකා	324
පරියොසානකල්‍යාණං	192
පරිවජ්ජයස්ස	400
පරිවජ්ජෙති	186
පරිවජ්ජෙති	336
පරිවාරජනා	148
පරිවාරණං	58
පරිවාරිනො	74
පරිවිතකකිකා	344
පරිවිතකෙකා	134, 136, 138, 160 188, 212, 216, 218, 248, 400
පරිවුතො	20, 22, 124, 200, 204 316 356
පරිවෙසනා	306
පරිසම්මාහති	318, 346
පරිසා	290
පරිසායං	150, 202
පරිසිඤ්චිකා	18, 20
පරිසුඛං	192
පරිසුඛිං	302, 326, 328
පරිසුඡකිති	6, 382
පරියොසං	168
පරිසායනති	192, 252
පරිභිනො	220
පරාපවාද	40
පරාලොකවජ්ජනලොමා	146
පරෙතං	338
පරෙ	330
පරෙසකස්සං	344
පලපං	296

ප	පිටපතකි
පලාපෙත්ථ	342
පලායනො	372
පලාසි	180, 390
පලාසිතං	394, 398
පලිබාය	224
පලිසං	48
පලලඛං	172, 174, 302, 320, 322
පවජමානානං	78
පවත්තසිස්සාමි	152
පවත්තිතං	342
පවදනං	78
පවසනො	66
පවස්සකො	184
පවාරණං	340
පවාරයාමි	340
පවාරෙමි	340
පවාහෙකා	148
පවාහෙමි	328
පවිට්ඨං	256, 352
පවිට්ඨකියං	128
පවිච්ඡෙතො	122
පවිසති	330, 358
පවිසන්තං	394
පවිසිකා	402, 404
පවිසා	358
පට්ඨවති	10, 128, 160, 164
පට්ඨනො	80
පච්චේදනති	32
පච්චේදයනති	134
පච්චේදිකා	32
පච්චේතං	268
පච්චෙසෙට්ඨ	114
පසංසං	360
පසංසනති	88, 160, 164, 188 286, 422
පසංසිතං	412
පසංසියො	270, 274
පසකකිය	356
පසකේථා	302, 328
පසන්තා	256
පසන්තා	258
පසවති	154, 324
පසවි	378, 380
පසවො	132

ප	පියව්වකානි
පසාඛා	366
පසාදං	360, 411
පසාදෙති	270, 272
පසාර්තං	248, 258, 262, 264 266, 278, 282, 404, 406
පසාරෙය්‍ය	248, 256, 258, 262 264, 266, 278, 282, 404, 406
පසිදන්ති	144, 244
පසුතං	30
පසෙනදිපමුඛාතං	148
පසෙති	354, 426
පසෙය්‍ය	250
පසෙය්‍යත	196
පහාය	8, 24, 144, 282, 330 332, 334
පහාසි	22, 400
පභිතතතං	354
පභිතතතා	214, 216
පභිතතෙතා	100, 216, 218, 220 254, 288, 290, 296
පභිතමාතසා	28
පභිණං	100
පභිණාති	182
පභිණො	182
පභිසිසාති	390, 392
පඝුතං	186
පඝුතජාතරුපරජතෙ	140, 174
පඝුතධතධසෙදද	140, 174
පඝුතවිතතුපකරණෙ	140, 174
පඝුතහකතිං	132
පහොතති	186

පා	පියව්වකානි
පාකතිඤ්ඤා	116, 362
පාවතං	308
පාවතයවසීං	210
පාවිසාරියපකඛං	370
පාණං	400
පාණාතං	160
පාණිතං	14, 36, 58, 102, 110 136, 170, 178, 374, 414
පාණිතා	152
පාණිති	318, 346
පාණුපෙතං	132, 310, 320, 322 324, 326, 328

පා	පියව්වකානි
පානනභානෙන	328
පාතයති	352
පාතාලං	58
පාතාලාරජො	352
පාතාලෙ	330
පාතුරතොසි	248, 256, 258 262, 264, 376
පාථෙය්‍යං	82
පාදාති	346
පාදාසි	312
පාදෙ	196, 220, 226
පාදෙ පාදං	196, 202
පාතං	182, 366
පාපං	24, 40, 54, 126 136, 158, 202, 208 274, 326, 402
පාපකං	30, 258, 270, 372, 404
පාපකමමං	328
පාපකමමනතා	178
පාපකාරි	404
පාපගරති	122
පාපවෙනසං	134, 180
පාපජතං	426
පාපමිනෙතා	154
පාපය	386, 388
පාපසංකපපො	174
පාපසම්පවච්චෙතා	154
පාපසතායො	154
පාපිච්ඡා	270, 272
පාපිච්ඡා	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206 208, 210, 212, 214, 216 218, 220, 222, 224, 226 230, 232, 238, 246
පාපියො	32, 108, 144, 290, 360 394, 398
පාපුණෙය්‍ය	228
පාමොජ්ජං	362
පාමොජ්ජබුලො	362
පායසං	298
පායාසො	296
පාරං	8, 52, 98, 230, 302, 328
පාරගඛාය	368, 380
පාරගතො	60

පා	පිට්ඨකයානි	ප	පිට්ඨකයානි
පාරගාමිකෝ	224	පිසාවගණසෙවිතං	58
පාරගුං	348	පිසාවයොනියා	372
පාරභග්ගො	52	පිහංනනි	360
පාරිචරියං	324	පිහිනො	74
පාරිපුරියා	252	පිලකා	272
පාරිසල්ලා	398		
පාරුතං	298	ප	
පාලං	128	පිණෙති	166
පාවකං	132	පිතිහකඛා	208
පාවිසිංසු	400	පිතිමනො	322
පාසණ්ඩං	242	පිතිසඤ්ජනනං	60, 104
පාසණ්ඩා	244	පිතිසුඛං	362
පාසාණං	224	පිතිසොචෙනසස්පාතා	124
පාසාදං	172, 250		
පාසාදිකො	174	ප	
පාසාදිකතරෙ	422	පුකතුසකුලෙ	172
පාසො	202	පුගාලො	172, 174
පාහුණකානි	208	පුච්ඡ	22, 300, 380
පාහුණෙය්‍යා	392	පුච්ඡස්ස	382
ප		පුච්ඡිතො	102, 308
පිඛගලා	304	පුච්ඡියාසි	18, 20, 22
පිණං	208, 214	පුඤ්ඤං	36, 38, 60, 66, 136, 170 256, 324, 326, 376, 414
පිණිපාතෙන	168	පුඤ්ඤකම්මා	178, 258
පිණිමෙසනා	116, 364	පුඤ්ඤකරු	416
පිණිපාතපටික්කනෙනා	142, 144	පුඤ්ඤකිරියං	184, 186
	154, 156, 326, 332, 364	පුඤ්ඤකිරියංසු	160, 164
පිණියං	142, 154, 208, 232, 326 328, 336	පුඤ්ඤකොතනං	392
පිණිකාය	278	පුඤ්ඤධාරු	184
පිණො	62	පුඤ්ඤපෙතඛාතං	414
පිතා	84, 228, 314	පුඤ්ඤපාපඵලපගා	178
පිපාසා	36	පුඤ්ඤඵලං	386, 388
පිපාසිතො	258	පුඤ්ඤභාගා	278
පියං	30, 136, 146, 336, 338	පුඤ්ඤවිපාකො	114
පියඛකරමාතා	372	පුඤ්ඤති	4, 6, 58, 104, 110, 112 120, 136, 170, 178
පියතරු	374	පුටං	312
පියවාචං	388	පුට්ඨං	28, 80, 88
පියායති	374	පුට්ඨා	224
පියායනා	374	පුණ්ඩරිකානි	250, 364
පියාරිතනං	188	පුණ්ඩරිකිනියං	250
පියසාතරුපං	230	පුණ්ඩරිකො	374
පියො	136, 142, 374	පුණ්ණං	30, 120
පිවනනි මඤ්ඤෙ	378	පුභතා	68, 132, 314, 342
පිට්ඨෙය්‍ය	166		

ප	පිටියබ්බානි
පුත්තරුපෙන	314
පුත්තසමං	12
පුත්තසමාධිසංඝං	146
පුත්තිමං	12, 196
පුච්ඡ	420
පුච්ඡනතාය	334
පුච්ඡජනං	268
පුච්ඡද්දිසං	416
පුච්ඡභෙදාද්ද	122, 342
පුච්ඡසත්තා	82
පුච්ඡසමණබ්බාහවණේ	382
පුච්ඡවිං	332
පුච්ඡි	370
පුත්තිවත්තිභුක්කාමො	376
පුත්තපුත්තං	310
පුත්තපුත්තායත්තං	80
පුත්තබ්බාපො	358
පුත්තාචාසො	358
පුප්ථං	364
පුබ්බං	272
පුබ්බජො	12
පුබ්බකභසමයං	142, 144, 154
	156, 208, 232, 238, 246
	256, 296, 306, 326, 328, 336
පුබ්බදෙවං	396
පුබ්බාපයමානො	18, 20
පුබ්බෙ	412
පුබ්බෙතිවාසං	298, 312, 350
පුරකබ්බො	356
පුරතො	248, 266
පුරත්ථං	256
පුරත්තිමං දිසං	262
පුරත්තිමසමුද්දං	118
පුරුණං	258
පුරුණතිත්ථකරො	92
පුරුණදුතිසිකා	356
පුරුපුරං	350, 384
පුරිමං දිසං	222
පුරිසදන්නං	52
පුරිසදමමසාරපි	390
පුරිසධොරයාං	52
පුරිසනාගං	52
පුරිසතිසභං	52
පුරිසමෙධං	144

පු	පිටියබ්බානි
පුරිසසුගාති	392
පුරිසසිසං	52
පුරිසාජානියං	52
පුරිසො	16, 146, 158, 176, 184
	248, 258, 262, 274, 278, 364
	366, 402, 404, 406, 412
පුරෙ	116, 264, 314, 356, 360
	364
පුරෙපුරෙ	408, 410
පු	
පුජනෙය්‍යානං	312
පුජයන්ති	100
පුජයෙ	182
පුජනො	312
පුතිකායෙන	238
පුතිදෙහසියා	420
පුරෙසි	310
පෙ	
පෙකබ්බානො	4, 6, 104, 120
පෙච්ච	188, 324, 382
පෙතා	118, 364
පෙමං	12
පෙසලා	272
පෙසි	366
පෙසුණං	426
පෙසුණෙය්‍යප්පාහාරිකං	406, 408
	410
පෙසා	142, 170
පො	
පොකබරඤ්ඤ	414
පොකබරණ්ණ	166, 224
පොරියා	338
පොසති	82, 84, 324
පොසො	60, 104, 132, 158, 186
ඵ	
ඵණො	194
ඵරුසං	292, 394, 424
ඵලං	276, 404
ඵලෙය්‍ය	194, 228
ඵසා	208
ඵසායතනානං	206

ථා	පිටසබ්බකානි
ථාණිකස්ස	312
ථාලං	308
ථාලපාවතං	308
ථාලෙය්‍ය	368, 380
ථාලො	302
ථි	
ථිකො	266
ථි	
ථුවො	272
ථුසති	32, 36, 402
ථුසන්තං	24
ථුසායති	190, 194, 200, 276, 328
ථුසාති	240
ථො	
ථොඨබ්බො	150, 204, 210, 212 238
ථ	
බජ්ඣති	76
බභග්ග	190
බභවරො	258
බභො	42, 192, 194, 394
බභං	240
බභති	82
බභිතං	74, 144
බභිපමුඤ්චකරං	344
බභිපිතො	144
බභිත්වා	392, 394
බබ්බජං	144
බලං	394, 398
බලකායො	112
බලදෙ	56
බලපහනො	248, 284
බලවා	258, 262, 264, 266, 278 282, 394, 404, 406
බලවා සනෙතො	398
බලවීරියං	182
බලිවද්දෙ	12, 206, 308
බලිවද්දවණ්ණං	206
බඤ්චනාපාතං	80
බඤ්චාබාධො	172
බභි	294
බභිජට්ඨං	26

බ	පිටසබ්බකානි
බභිඤ්ඤා	244, 302, 352
බභිඤ්ඤාරකොට්ඨකෙ	146
බභිසොහමානා	148
බහුං	296, 378, 380
බහුකා	360
බහුජනසුඛාය	192
බහුජනස්ස	130
බහුජනභිතාය	192
බහුතරා	140
බහුදුකඛා	18, 20, 214, 216
බහුදෙවරතනි	196
බහුන්තං	254, 350
බහුභෙරවෙ	322
බහුලං	124
බහුලිකතා	212
බහුලො	230
බහුලිකරිස්සාති	162
බහුස්සුතා	354
බහු	14, 194, 230, 264, 360
බහුපායා	18, 20, 214, 216
බා	
බාධසිස්සාමි	204
බාලකාතං	314
බාලබලං	394, 398
බාලො	14, 158, 270, 290 292, 354, 398
බාහං	248, 256, 258, 262, 264 266, 278, 282, 404, 406
බාහිත්වා	256, 326
බාහිරං	138
බාහිරෙසු	119
බාලකච්ඡාලාතො	270, 424
බි	
බිච්චො	244
බිලං	48
බිලභිගද්ධියං	166, 168
බිලානි	344
බිලමනනිස්සො	272
බිලිබිලිකා	356
බි	
බීජං	78, 244, 310, 404
බීජානි	40

වු	පිට්ඨකයානි
බුජ්ඣති	354
බුජ්ඣනනි	140
බුද්ධගතාය	376
බුද්ධගාථාභිතිකොච්ඡි	96
බුද්ධවක්ඛනා	250
බුද්ධදයාදෙ	348
බුද්ධසෙට්ඨස්ස	374
බුද්ධසාසනෙ	280, 282
බුද්ධවීර	94
බුද්ධානං	200
බුද්ධානසාසනං	414
බුද්ධානුබුද්ධො	346
බුද්ධො	78, 92, 128, 196, 244 258, 338, 374, 382, 390

බෙ

බෙලුසලාට්ඨනනියො	272
-----------------	-----

බෙ

බොජ්ඣංගයා	102
බොධිං	188, 350
බොධෙති	304

බ්‍ය

බ්‍යග්ගිනියා	268
බ්‍යන්තිකතා	324

බ්‍යා

බ්‍යාකතො	270
බ්‍යාකරිස්සාසි	368, 380
බ්‍යාකරෙය්‍යාසි	180
බ්‍යාධිසිස්සානි	218
බ්‍යාධිසිස්සානනි	332
බ්‍යාපාදවිකක්කං	362
බ්‍යාපාදෙ	182
බ්‍යාමමතො	120
බ්‍යාහරිස්සාමි	374

බු

බුහාරඤ්ඤං	14, 362
බුහවපනති	302, 322
බුහවච්චිං	92, 162, 192, 198 254, 288, 302, 306, 370
බුහවච්චිපරිඤ්ඤාසානං	254, 288 290, 306
බුහවච්චිපා	326
බුහවච්චිසමිං	278

බු

බුහවාරි	64, 116
බුහවාරිනං	10
බුහවදෙවො	274
බුහවපඤ්චමං	284
බුහවපථං	256
බුහවපරිසා	280
බුහවපරිසාය	280
බුහවපාරිසජ්ජානං	280
බුහවපාරිසජ්ජෙ	280, 282
බුහවහකෙබ්බා	256
බුහවලොකෙ	248, 258, 262, 264 278, 280, 282
බුහව	250, 264, 266, 274, 276 284, 414, 428
බුහවසනං	284
බුහමුතො	248, 256, 258, 262, 280
බුහමුපපතති	258

බ්‍රා

බ්‍රාහමණකුමාරො	180
බ්‍රාහමණගහපතිකා	112, 208, 328 330
බ්‍රාහමණභාමො	204, 208
බ්‍රාහමණමහාසාරකුලෙ	174
බ්‍රාහමණමහාසාරා	134
බ්‍රාහමණවණණං	214
බ්‍රාහමණි	256, 286
බ්‍රාහමණො	174, 176, 186, 216, 258 288, 296, 302, 322, 324, 326 328, 378

බ්‍රා

බ්‍රාමි	16, 58, 302, 424
බ්‍රාහෙසි	354

භ

භගවතො	10, 12, 27, 32, 146 188, 190, 192, 200, 202, 206 212, 214, 222, 226, 262, 264 266, 268, 272, 280, 282, 286 288, 310, 312, 336, 340, 346 368, 378, 386, 388, 392
-------	--

හ	පිට්ඨකයානි
හගවා	1, 4, 10, 18, 20, 22, 34 142, 144, 146, 148, 150, 152 156, 164, 170, 186, 188, 190 192, 194, 200, 202, 204, 206 208, 210, 212, 214, 216 218, 220, 222, 226, 232, 248 258, 262, 264, 266, 268, 272 274, 276, 278, 280, 282, 284 286, 288, 292, 296, 298, 306 316, 318, 320, 322, 324, 326 328, 338, 340, 342, 344, 346 348, 368, 370, 374, 376, 378 380, 386, 388, 390, 392, 402 406, 408, 412, 416, 418, 426
හග්ගව	64, 116
හජති	58, 110
හඤජති	364
හඤජාමි	364
හඤ්ඤමානසමි.	354
හඤ්ඤමානෙ	124
හට්ඨං	232
හණ්	320, 396, 398
හණං	27, 274, 292
හණාමසෙ	372
හණේ	114, 338
හණං	372
හණංතනං	290
හණංසි	290
හණංතං	80
හතකාමහසෙ	366
හතනභොගො	166, 168
හතනසම්මදෙ	14
හතනා	78
හතනාභිහාරෙ	152
හදන්ත	192, 336, 386, 412
හදන්තො	384, 388
හද්දං	370
හද්දන්තව	384, 400
හද්දසුගං	278
හද්දෙත	18, 20, 214, 216
හද්දො	16
හසං	4, 6, 14, 104, 190, 200 232, 362, 376, 390, 392, 404
හසන්තජ්ඣා	142

හ	පිට්ඨකයානි
හසහෙරවසද්දං	206, 218
හසා	278, 394, 398
හරිචා	168
හරියා	68
හරෙ	182
හරයාසි	180
හවං	130, 136, 264, 298, 300 312, 314, 322, 324, 326, 330 366
හවනෙ	368, 380
හවනෙතා	214, 216
හවබ්බිකං	62, 64, 114
හවලොහජප්පං	224
හවසොතානුසාරිසු	30
හවිසානි	30, 386, 388, 390, 392 410
හසමති	302
හා	
හාගසො	344
හාගිතෙය්‍යො	156, 158
හාණුමා	350
හාතා	84
හානුවච්ච	168, 170
හායාමි	236, 358, 368
හාරඤ්ඤාප්භොගෙතා	292, 302, 306
හාවතාය	90
හාවසං	26, 294
හාවසෙ	6
හාවිතනෙතා	100, 256
හාවිතතනානං	64, 116
හාවිතා	212
හාවෙහි	336
හාසති	184, 286, 336, 340, 372
හාසමානසා	282
හාසිතං	264, 282, 364
හාසිතා	280
හාසිතාසු	398
හාසිත්ථ	426
හි	
හිංසකං	284
හිකං	324
හිකති	314
හිකිතෙව	10, 192, 280, 282, 340 384, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 416, 424, 426

හි	පිටප්පිකානි
හිකකි	18, 20
හිකකසු	18, 20
හිකඛු	6, 14, 18, 20, 22, 24, 26 28, 98, 102, 104, 126, 130 132, 192, 206, 208, 230, 256 270, 272, 274, 278, 282, 294 320, 322, 326, 332, 334, 336 338, 342, 352, 354, 358, 360 362, 366, 426
හිකඛුනි	232, 234, 238, 246, 378 428
හිකඛු හිකඛු	208
හිකඛුසංඝං	132, 288, 290, 306 330, 420
හිකඛුසංඝපරිවුතො	340, 344
හිකඛුසත්තං	342
හිකඛු	10, 94, 134, 142, 144 154, 192, 198, 204, 206 210, 214, 216, 218, 222 272, 278, 282, 326, 338 344, 356, 360, 364, 374 386, 388, 408, 426
හිඤ්ඤෙත	258
හිඤ්ඤය	206
හිඤ්ඤා	18, 198, 398
හිඤ්ඤාසංවිතනාය	280, 344
හිසානි	364

හි	
හිනා	80, 400
හිඤ්ඤා	20, 394, 402
හිරු	390
හිරුවජ්ඣනි	180

භු	
භුජඝගමං	132
භුඤ්ජනි	166, 168, 240, 300
භුඤ්ජමානානං	10
භුඤ්ජසු	232, 308
භුතතාපි	152
භුචා	56, 118
භුචාත	18, 20
භුචා භුචා	364
භුතො	300
භුමමා	416

භු	පිටප්පිකානි
භුසං	132, 226, 228
භුසා	202
භුසෙත	394, 396
භු	
භුතපුබ්බං	10, 112, 118, 168, 278 384, 386, 390, 392 396, 400, 402, 404 412, 416, 424, 426
භුතා	284
භුතුපජ්චනනි	66, 82, 84
භුමි	186
භුමිගතං	186
භුමි රුමණේසසකං	414
භුරිපඤ්ඤා	310

භෙ	
භෙචා	354
භෙදනං	178
භෙදනධමෙමා	134
භෙදනපරියොසානානි	178
භෙදසිත්තුං	186
භෙදා	412
භෙමි	202
භෙරවා	194, 278

භො	
භොගෙ	138, 140, 164
භොජනං	174, 176, 184, 366, 378
භොජනීයං	288
භොජිසසියං	84
භොතො	288, 308
භොතොනා	214, 216

ම	
මකඛිතො	364
මකෙඛන	334
මගා	98, 356
මගං	132, 188, 212 224, 310, 330, 332
මගගකොවිදො	340
මගගජ්ඣො	334
මගගඤ්ඤා	340
මගගතා	374
මගගවිදු	340
මගගානුගා	340

ම	පිටපතකි
මහාමහසංඝ	340
මහා	360
මහාසංඝ	226
මවු	332
මවුනො	22, 90, 222, 236
	280, 282
මවුබෙය්	42, 62, 114
මවුබු	110
මවුරුසෙය්	358
මවුරුසංඝ	98
මවුරුසංඝ	242, 348
මවුරු	70, 136, 324
මවුරු	36, 174
මවුරුනො	60
මවුරු	140
මවුරු	58, 110
මවුරු	36, 38
මවුරුරුසංඝ	406, 408, 410
මවුරු	138, 140
මවුරු	14, 362
මවුරු	228
මවුරු	280
මවුරු	192
මවුරු	302
මවුරු	222
මවුරු	158, 208, 292, 398
මවුරු	376
මවුරු	124, 190
මවුරු	144
මවුරු	96
මවුරු	372
මවුරු	36
මවුරු	152
මවුරු	148
මවුරු	24, 102
මවුරු	378
මවුරු	340
මවුරු	78, 88, 286, 422
මවුරු	192, 362
මවුරු	148
මවුරු	178
මවුරු	150
මවුරු	98
මවුරු	412

ම	පිටපතකි
මවුරු	258
මවුරු	184
මවුරු	62
මවුරු	412
මවුරු	412
මවුරු	408, 410
මවුරු	414
මවුරු	412
මවුරු	132
මවුරු	232, 246
මවුරු	26, 90, 102, 210, 212
මවුරු	224, 242, 278, 308
මවුරු	332, 352, 370
මවුරු	32
මවුරු	32
මවුරු	204, 238
මවුරු	370
මවුරු	210, 212
මවුරු	186
මවුරු	110
මවුරු	186
මවුරු	358
මවුරු	186
මවුරු	202
මවුරු	110, 310, 354
මවුරු	178, 220, 240
මවුරු	178
මවුරු	162, 178
මවුරු	178
මවුරු	178
මවුරු	36, 58, 110
මවුරු	38
මවුරු	200, 204, 316, 378
මවුරු	194, 206, 210, 218
මවුරු	30, 134
මවුරු	140
මවුරු	160
මවුරු	270, 274
මවුරු	200
මවුරු	92, 180, 182, 312
මවුරු	382, 414
මවුරු	184
මවුරු	178

ම	පිටුපිකාති
මහසායාසී	152
මහාඥර්ට්ඨකො	190
මහාජනකායො	144
මහානුභාවතරෙ	266
මහානුභාවතා	280
මහානුභාවො	266, 348
මහාපඤ්ඤා	122, 342
මහාපථං	110
මහාබ්බිනවඤ්ඤා	194
මහාබ්බිනමුත්තො	194
මහාභයභෝවසඤ්ඤා	218
මහාභොගා	30, 134
මහාමහතා	186
මහාමූලි	194, 350
මහාමෙසො	344
මහායඤ්ඤා	144
මහාරජනෙක	250
මහාරමා	144
මහාරගං	336
මහාරජ 130, 134, 136, 138, 140	
142, 146, 148, 150, 160	
178, 180, 182, 184	
මහාරජා	416
මහාවනො	408
මහාපීරු	202, 230
මහාසමෙයො	48
මහිං	342
මහිත්ථිවණ්ණසභා	228
මහිත්ථිකතා	280
මහිත්ථිකතරෙ	266
මහිත්ථිකො	266, 348
මහිස්සාසා	332
මහෙසකකාති	20, 22
මහෙසිං	58, 298, 300

මා

මාගරතිත්ථ	426
මාණවකා	322
මාණවකෙහි	322
මාණවො	408, 410
මාභරං 16, 256, 310, 316, 324	
මාකාපිතරෙ	166, 324
මාභාපෙභ්විතරෙ	64, 116, 406
	408, 410
මානියා	128

මා	පිටුපිකාති
මාතුකුච්ඡිගහො	366
මාදිසො	394
මාතං 8, 28, 42, 318, 334	
මාතකාමෙයා	8, 52
මාතගන්ධෙයා	28
මාතන්ධෙයා	316
මාතනං	126
මාතපථං	334
මාතමුග්ගණා	318
මාතගතා	234
මාතසං	214
මාතානුසයං	336
මාතාතීසමෙයා	336
මානුසං 54, 62, 114, 136	
මානුසකෙ 18, 20, 214, 216	
මායා	28
මායාච්චි	424
මාරද්ධිගතං	246
මාරථිතරෙ	226, 230
මාරධෙයං 208, 226, 228	
මාරනුද්දො	244
මාරපාසප්පහාසිතං	62, 114
මාරපාසෙන	192
මාරබ්බිතමුත්තො	192
මාරබ්බිතා	44
මාරවසං	242
මාරවසානුගා	190
මාරිස 1, 4, 38, 258, 264, 266	
364, 416, 418, 422, 424	
මාලං	404
මාලාගකිවිලෙපනසා	172, 174
මාලුවා	370
මාලුතෙන	404

මි

මිගා	140
මිච්ඡාද්ධි	174
මිත්තං	66
මිත්තද්දනො	402
මිත්තාවච්චා	288
මිලාසනි	228

මී

මීයති	118, 258, 310
මීයමානො	174, 176

මු	පිට්ඨකිකානි
මුබර	116, 362
මුබෙන	270, 274, 318, 346
මුග්ගමනනියො	272
මුච්චති	76, 364
මුච්ඡනා	118, 140
මුඤ්ඤායා	82, 96
මුට්ඨසංඝතිකො	116, 362
මුණ්ඩකො	300
මුණේඛා	300, 312
මුතං	360
මුතතතා	332
මුතතවාගො	406, 408, 410
මුතො	16, 188, 194, 244
මුද්දනා	340
මුද්දාසුයො	250
මුද්ද	80, 224
මුඤ්ඤාපිට්ඨකතානං	184, 186
මුති	92, 194, 298
	300, 312, 322
	334, 350
මුසාභණ්ණො	402
මුසාචාදසා	278
මුහුං මුහුං	202
මුහුතොතන	408, 410
මු	
මුලං	224
මුසිකා	304
මුලාසා	132, 288, 306, 330
මෙ	
මෙසො	184
මෙනතං	370
මෙප්පනා	116
මෙප්පනාඛම්මා	64
මෙදවණ්ණං	224
මෙධාචී	46, 56, 144, 340, 414
මෙධාචීති	158
මො	
මොකකිසි	194, 204, 210, 224
මොවසෙ	82
මොදරෙ	62
මොතං	8, 52
මොමුනා	242

මො	පිට්ඨකිකානි
මොසවජ්ජා	126
මොහනං	58
මොහො	134, 180
ය	
යකපිණ්ඩං	366
යකඛිති	372, 374
යකෙඛා	58, 110, 222, 368
	376, 378, 380, 416
	418, 422, 424
යග්ගෙස	184, 322
යජන්ති	144
යජමානසා	144, 312
යඤ්ඤාචාර්ය	142
යඤ්ඤාබ්ඛිතං	146
යඤ්ඤාපතිකො	300
යඤ්ඤා	38, 144
යතතතං	26
යතොතිද්දනං	214, 216
යථා අනුසල්ලං	44
යථා කථං පත	1
යථා කම්මං	178
යථා ධම්මං	426
යථාධොතෙත	208
යථාපච්චයං	166
යථාබාලං	44
යථාමුලාං	44
යථාරහං	402
යදකඛිසි	380
යනානුත	300, 316, 346, 348
යමකසාලානා	282
යමලොකං	62
යමසා	40
යසසා	220, 348, 412
යසසිතං	130, 132, 358
යා	
යාවකා	310
යාවන්ති	404
යාවමානානං	174, 176, 404
යාවන්ති	310
යාවසොගො	406, 408, 410
යාත්‍රා	30, 58, 120
යානං	58
යාතදො	56

යා	පිටප්පිකාති
යානහොගො	166
යානිකතා	212
යාපෙනති	10, 366, 420
යාමා	242
යාවජ්චං	406, 408, 410
යාවනකං	106
යාවසුභාසිතං	110, 114, 118

පු

පුගං	308
පුගතභිග්‍රං	308
පුඤ්ජං	98
පුඤ්ජථ	280, 282
පුත්තං	406, 408, 410
පුඤ්ඤං	38, 180

යො

යොගං	22, 114
යොගකෙබ්බිමාසිවාහනං	308
යොජෙති	416, 418
යොත්තං	308
යොනිසො	60, 104, 192, 362
යොධ්ධතෙන	18, 20, 214, 216

ර

රකං	132
රකඛසා	314
රකඛා	138
රකඛිතහොතා	278
රකඛිතො	136, 138, 164
රකෙබ්බසා	138
රජං	92, 352
රජනං	170
රජනීයෙන	340
රජො	24, 292
රජොජල්ලං	148
රජ්ජං	132, 158, 212, 386
	388, 408, 410
රජ්ජුති	144
රඤ්ඤා	142, 156, 158, 278, 342
රව්සං	310
රව්සවනො	30
රණං	268
රණඤ්ජනා	98
රතනං	66
රතී	242, 278, 320, 332

ර

රතී	14, 62, 362
රතො	90, 370
රතනකිකාරතීමසායං	194, 210
රතති ඤ්චං	100
රතති ඤ්චකකියො	70, 80
රතතියා	1, 4, 18, 20, 196
	270, 272, 278, 360
	372, 376, 406
රතොතා	60, 90
රථකායං	156, 158
රථකාරකුලෙ	172
රථකුඛිරං	193
රපිකාය රපිකං	378, 380
රථො	58, 246
රමති	320
රමතී	268
රමතියා	166
රසා	150, 204, 208, 238
රහදො	302, 328
රහො	86, 372
රහොගතස්ස	134, 136, 138, 160
	212, 216, 218, 248, 400

රු

රුගදොසපරිකඛිණා	62, 114
රුගදොසපරෙතෙති	248
රුගදොසවිතයා	418
රුගපාසෙන	226
රුගරතො	248
රුගුපසංගිතං	336
රුගො	26, 70, 294, 330, 332
	336, 370, 418
රුජකරණියාති	184
රුජකුලෙ	186
රුජකොසං	170
රුජගතියාතං	128
රුජදණෙකත	132
රුජබානියා	278, 282
රුජනොපුරං	166, 168
රුජරථා	134
රුජා	78, 112, 130, 132, 134, 136
	138, 140, 146, 150, 152, 154
	156, 158, 160, 182, 278, 342
	428
රුමණෙය්‍යකං	414

රු	පිට්ඨකයානි
රුකිමුලගතානං	390
රුකිමුලගතණං	356
රුකිමුලෙ	234, 298, 392
රුළුවති	122
රුදමානා	142
රුදමුඛි	236
රුප්පතො	354

රු	පිට්ඨකයානි
රුපගතො	332
රුපවති	238
රුපසඤ්ඤා	26, 296
රුපසඤ්ඤාජනානිගො	100
රුපාති	132, 218, 288, 306, 330, 354
රුපිඤ්ඤා	166, 168
රුප්පගා	238, 240
රු	පිට්ඨකයානි
රුචයෙ	240
රුචෙසි	88, 240, 286
රුදන්ති	372
රුරුචං	54
රුසකො	158, 174
රුසකාරං	158
රුසෙසි	290

ල	පිට්ඨකයානි
ලජ්ජ	138
ලභිගොජනො	152
ලභා	132, 310
ලභාත	132
ලපසිසාමි	54
ලබ්බති	34, 62, 172
ලබ්බා	330, 332
ලභිකා	138, 140
ලභෙය්‍යං	178, 288, 306
ලබ්බරෙ	202
ලක්කෙත	118
ලක්ඛිතෙතන	360

ලා	පිට්ඨකයානි
ලාභා	216, 218, 332, 334
ලාභී	174, 346

ලි	පිට්ඨකයානි
ලිච්ඡති	408, 410
ලිච්ඡති	334, 378

ලු	පිට්ඨකයානි
ලුතො	10, 228
ලුද්දෙන	258
ලු	පිට්ඨකයානි
ලුඛං	52
ලුඛපාපුරණො	314
ලුඛො	314

ලො	පිට්ඨකයානි
ලොකෙ	1, 28, 32, 36, 58, 81, 104, 114, 116, 146, 202, 214, 215, 226, 228, 232, 284, 286, 300, 326, 364, 368, 374, 380, 416
ලොකජෙට්ඨං	392
ලොකධාතු	46
ලොකනිර්දේශං	120
ලොකනිර්දේශාමිතිං	120
ලොකනතභු	120
ලොකපරිසායං	44
ලොකවිදු	120, 390
ලොකසම්මුදයං	120
ලොකාධිපති	322
ලොකානුකම්පාය	192
ලොකාමිසං	4, 6, 104, 120, 208
ලොභො	80, 134, 180
ලොමං	194, 240
ලොමහංසං	190, 194, 200, 232, 238, 246, 284
ලොමහච්ඡිජානො	96, 302
ලොහස්මිමාසො	148
ලොහිතං	228, 272
ලොහිතමලං	172
ලොහිතමලා	172

ව	පිට්ඨකයානි
වකකිති	258
වග්ගගතස්ස	334
වග්ගතා	322, 340
වග්ගො	10
වග්ගිකො	429
වචනං	22, 266, 264, 370
වචනකම්මො	122
වච්ඡිකෙතො	308
වචො	10, 358, 420
වචෙත්ථා	310

ව	පිටුවකිනාති	ව	පිටුවකිනාති
වජ්‍ජානි	420	වනනනං	58
වජ්ජං	264, 394, 398	වනප්පකුට්ඨානං	236
වජ්ජාසි	366, 372	වනමසසිතො	322
වජ්ජභූමියා	356	වනයකෙතිත	428
වට්ටං	30	වනයකොඤ්ඤා	302, 320, 322, 350
වණ්ඤිකකො	174, 176, 184	354, 356, 358, 360, 362, 364	
වණ්ණං	160, 190, 286, 358	වඤ්ඤා	344
වණ්ණඤ්ඤා	56	වඤ්ඤාබ්බං	416
වණ්ණොධාතු	238	වපතො	404
වණ්ණනිභා	124, 190	වපිඤ්ඤා	308
වණ්ණපොකතිරතාය	174	වපසස්ස	308
වණ්ණරූපෙන	148	වප්පකාලො	306
වණ්ණවාදී	112, 386, 388	වසධම්මො	282
වණ්ණණ්ණි	132	වසසා	18, 214, 216
වණ්ණණ්ණා	124	වයො	70, 178
වතං	92, 360	වයොගතං	314
වතපදනි	406	වයොගුණං	6, 120
වතපිලවතනං	260	වරං	386, 388
වතිතං	260	වරහනං	30, 120
වතතති	30, 306	වරාහකං	378
වතතමානමහි	234	වසං	358
වතතවො	364	වසම්මනාදු	72
වතතා	122	වසගො	226
වතථයො	56	වසබ්බතා	270
වතථොගො	166	වසබ්බමි	354
වතථසනාසිතානි	182	වසලී	286
වතථස්ස	172, 174	වසවහරි	62
වත්ථු	66	වසවතතිතො	242, 258
වත්ථුකතා	212	වසානුගො	14
වත්ථා	130, 336	වසිභූතා	240
වත්ථාත	418	වසුකිරා	184
වද්දකුලං	62, 80	වසෙ	278, 322
වදනතා	330	වසො	82
වදනති	100, 212, 224, 302, 330	වසාං	356
වදනතිනිපි	28	වසානි	310
වදවානො	130	වසාසතං	118, 198
වදම්මිනිපි	28	වසාසතජච්ඡි	118
වදෙය්‍ය	28, 130, 184	වසාසතසත්තසානි	170, 274
වදෙති	22	වසාසතස්ස වසාසතස්ස	274
වධං	76, 240, 280	වසාසතානි	170, 274
වතං	132, 352	වසාසතායුකො	118
වතවෙතා	414	වසාසතස්සානි	170, 274
වතථං	332		

වා	පිට්ඨකකානි	වි	පිට්ඨකකානි
වාචං	64, 116, 126, 270, 274 280, 336, 338, 394	විජයා	236
වාචසිකං	340, 342	විජාතවණ්ණසතං	228
වාචාය	136, 138, 174	විජාතා	158
වාචාති	288, 394	විජාතතං	230, 346
වාචෙමි	424	විජාතනා	36
වාජපෙය්‍යං	144	විජාතාති	354
වාතමිගො	360	විජාතාසි	10, 22
වාතෙති	312	විජාතිය	372
වාදං	286	විජාතියාසි	286
වාදිතං	322	විජිතසඛිගාමි	250, 416
වායමෙථ	402	විජිතාචි	202
වායමෙය්‍යාථ	386, 388	විජිතති	16, 28, 70, 102, 104 342, 354, 382, 394, 398
වායසො	224	විජ්ජා	60, 78, 104, 350
වායො	30	විජ්ජාවරණසම්පන්නො	276, 296 298, 390
වාජිජං	364	විජ්ජායනනකරො	334
වාළග්ගමනනං	364	විජ්ජු	278
වාසමො	428	විජ්ජුපභාසවණ්ණං	54
වාසාය	382	විජ්ජුමාලිසනකකතු	184
ව		විජ්ජුලලනා	194
විකප්පයො	268	විඤ්ඤාණං	222
විනිණ්ණවාචා	116, 362	විඤ්ඤාණඤ්චායනනං	282, 284
විකුලාලිකා	400	විඤ්ඤාපතියා	338
විකකිණා	358	විඤ්ඤාපෙභුං	280
විගතමිලමිලේජරෙන	406, 408, 410	විඤ්ඤාපෙය්‍යාසි	280
විගතලොමහංසො	278	විඤ්ඤා	168, 394
විගතවලාගකෙ	124, 350	විඤ්ඤාති	18, 20
විගතා	100	විතකකා	332
විගතො	204	විතකෙකති	332
විගාතිය	332	විතතා	370
විවකතිණො	382	විතනං	78, 222, 230, 380, 382
විවකඛුකමොය	200, 204, 206, 218	විතාරෙන	18, 20, 22, 340
විවර	416	විදිකා	28, 142, 144, 188, 214 216, 232, 246
විවරිසාමි	384	විද්ධා	212, 268
විවරිත	350	විධවා	304
විවාරණං	72, 74	විධාවති	68
විවිකිවජා	182	විබුතං	352
විවිතාති	270, 274	විබුමො	256
විවිතෙ	104	විබුපිතා	28
විවෙය්‍ය	40	විලො	124
විජවයො	26, 294	විනායා	354
විජඤ්ඤා	258		
විජතං	322		
විජමතිකා	14		

වි	පිටප්පිකාති
විතසනනි	42
විතසාය	76, 214, 216
විතසස්සු	352
විතසාති	248
විනිපාතං	172, 174
විනිබ්බං	358
විතෙය්‍ය	36, 58, 110, 320, 378
විතොදය	334
විතොදෙකා	330, 332
විතොදෙනති	370
විඤ්ඤි	270, 274, 310, 366
විඤ්ඤෙ	382
විඤ්ඤෙර	132
විඤ්ඤම	224
විඤ්ඤමු	386, 3 8
විපච්චති	208
විපරිසෙය්‍ය	336
විපසස්තො	234
විපාකාචසෙසෙන	168
විපාකො	60, 62, 140
විපාචෙනති	280, 412, 422
විපුලො	128, 144
විපප්පහෙය්‍ය	42, 46
විපප්පිපජ්ජනති	138, 140
විපප්පිසාරං	334
විපප්පිසාරී	168
විපප්පිසාරො	334
විපප්පුතො	8, 52, 204
විපප්පුතොසි	94
විපප්පතෙන	58, 110, 182
විපප්පහාණෙන	72, 74
විපප්පහය	322
විපථ ඤ්ඤාති	224
විබ්භතනවිතො	116, 362
විභජෙය්‍යං	54
විචලො	48
විමානං	22, 268
විමුඛං	42, 52
විමුඛනවිතො	86, 98
විමුඛති	192
විමුඛතිකබ්බො	182
විමුඛතිඤ්ඤාදස්සනකබ්බො	182
විමුඛතිඤ්ඤාදස්සනසම්පන්නතරං	252
විමුඛතිසම්පන්නතරං	252

වි	පිටප්පිකාති
විමුඛතිසුඛප්පිසංවෙදි	350
විමුතො	226, 244, 278
විමොකෙඛා	284
විසඤ්ජනං	70
විසඤ්ජනෙන	148
විරජං	344
විරතො	64, 100, 116, 126
විරුගතිස්සිතං	162
විරුගො	248
විරුජිතා	26, 294, 418
විරුජිය	30
විරියං	308
විරියෙන	14
විරුඤ්ඤා	420
විරුඤ්ඤති	244
විරොචති	34, 108, 124, 202, 350
විලිඛතො	226
විලුතො	158
විලුප්පති	158
විචජ්ජයෙ	80
විචතනකබ්බං	222
විචරෙය්‍ය	132, 288, 306, 330
විචරි	300
විචිතො	202, 356
විචිධා	144
විචෙකං	4
විචෙකප්පිති	232
විචෙකකාමො	352
විචෙකතිස්සිතං	162
විසං	426
විසතතිකං	44, 104, 202
විසතතා	370
විසතතිකං	1, 62, 64, 114, 116
විසමං	110
විසමුලස්ස	78, 88, 286, 422
විසමෙ	16, 38
විසලො	322
විසයො	186
විසාරදො	202, 324
විසිද්ධි	14
විසුඤ්ඤාති	14, 62, 104, 228
විසුඤ්ඤාදස්සනො	324
විසුඤ්ඤා	342
විසුඤ්ඤා	334, 336

පි	පිටියකිකානි
විසුසානි	228
විසුකං	322
විසුකාසිකානි	224
විසොවිතානි	224
විසොධිනං	350
විසංසං	326
විසංචාරාය	338
විසංමෙ	90
විසංසෙ	148
විසංසං	126
විභංසු	254
විභඤ්ඤානි	76
විභතා	236
විභරං	8
විභරනි	20, 150, 146
විභරහො	164
විභාතබ්බො	162
විභාරං	196, 332
විභාරපාලො	330
විභාරපෙකම්මායො	330
විභාසි	254, 278, 288, 290, 306
විභිංසනි	294
විභිංසාවිතකායං	362
විභිංසෙය්‍ය	338
විභෙසා	248
විභෙසානි	282

පි	
විකං	222
විකද්දෙසො	392
විකවිචේජරු	62
විකමලො	350
විකමොගො	392
විකරුගො	352, 392
විකසලො	202
විතිවහො	28
විතිවහනනං	264
විතිසාරෙණං	130, 286, 394, 312, 312, 334, 328
විර	250, 416
විසංචය්‍යසතිකා	178
විසතිආට්ඨං	271
විසතිඅබ්බො	271

පි	පිටියකිකානි
විසති අබ්බද	274
විසති අභයා	274
විසති උපපලා	274
විසති කුමුද	274
විසති බාරිකො	274
විසති නිරබ්බද	274
විසති පුණ්ඩරිකා	271
විසති සොගන්තිකා	274

පි	
වුච්චති	6, 290, 326, 361, 408, 410
වුච්චිතො	282, 284
වුච්චාපෙඤා	216
වුච්චි	12, 78, 303
වුතනි	298
වුතො	20, 22, 206, 214, 216, 258, 270, 274, 286, 288, 324, 354, 398
වුත්ථා	356
වුසිතං	84, 254, 288, 290, 356
වුසිතවතො	134
වුසිතබ්බවචරිගො	120

පි	
වුපකට්ඨං	254, 288, 290, 306
වුපසමො	10, 284, 358

පෙ	
වෙජ්‍යනනපාසාද	418
වෙජ්‍යකුලො	172
වෙනරණිං	40
වෙදගු	256, 258, 300
වෙදනා	50, 152, 202
වෙදනනගු	300
වෙදිනබ්බො	18, 20, 214, 216, 390
වෙදි	298, 312
වෙධමානං	202
වෙරං	44, 46, 154
වෙරෙවතවමො	402
වෙරෙවතො	96
වෙලායං	10, 152, 216, 332, 334, 356, 360, 370, 378, 380, 412, 424, 426

වෙ	පිට්ඨකිකානි	ස	පිට්ඨකිකානි
වෙසුකුමාරෙ	180, 182	සංවෙජ්ඣො	352, 354, 358
වෙසුසො	296		360, 362, 366
වෙයාසං	18, 20, 256, 270, 332	සංවෙජේතුකාමො	352, 354, 356
වෙහාසඛගමො	118		358, 360, 362
වෙහාසඨං	186	සංවෙජේඤා	264, 268, 282
වෙඵං	276	සංවෙජේය්‍ය	256
වෙඵරියො	124	සංවෙජේනි	280
වො		සංවොහාරෙන	148
වොරොපෙසි	168	සංසඨෙයා	358
වොලොකෙසි	250	සංසරං	190
වොසිකො	298, 312	සංසාරං	68
වොසුග්ගපරිණාමිං	162	සංසිද්ධි	1
වොසුග්ගරතො	406, 408, 410	සකං	136, 386, 388
වොසුජ්ජ	194	සකමොතුනිවෙසනං	256
වොහරෙය්‍ය	28	සකලිකා	214
වොහාරමනෙතන	28	සකුණි	82
ව්‍යාකරිසුභි	150	සකුණො	352
ව්‍යාකරෙති	18, 20,	සකකකරණේ	410
ව්‍යාධිධම්මො	162	සකකච්චං	408, 410
ව්‍යාධිතා	162	සකකතො	312
ස		සකකතනං	406, 408, 410
සංකසායනි	360	සකකඤා	252
සංකුපිතං	394, 396	සකකනාමකො	368
සංජනෙතා	304	සකකපඤ්චකං	428
සංදසොති	210	සකකපතිරූපකො	410
සංයමාමසෙ	370	සකකරෙය්‍යානං	312
සංයමො	40, 302	සකකසෙවිතං	404
සංයුජේ	136	සකකායදිට්ඨිපප්‍රාණාණං	24
සංයුතං	30	සකකායසමිං	358
සංයුතො	368	සකකාරො	276
සංයොගපරමා	402	සකකාමි	18, 20, 278
සංජනං	42, 46	සකඛිං	222, 230
සංවකානි	250	සකාසකුලෙ	244
සංවරො	138	සබ්බං	64, 116
සංවසනො	360	සබ්බසම්මාසං	206, 408, 410
සංවාසො	368	සබ්බපපාතං	14
සංවිග්ගො	96, 302	සබ්බමත්තානි	182
සංවිජ්ජති	186	සබ්බමෙය්‍ය	174
සංවිජ්ජමානා	170, 174,	සබ්බසාරං	92
සංවිහානි	80	සබ්බසාරසමාචාරො	128
සංවුතො	138	සබ්බිලිඨං	92
සංවෙගං	352, 354, 356, 358	සබ්බුපිතං	290, 298
	360, 362, 364, 366	සඬං	22
		සඬලිකානි	144

ස	පිට්ඨකයානි
සඬානුං	274, 278
සඬාරු	10, 282, 284, 358
සඬිබ්බෙතන	22, 340
සගාමෙය්‍යා	116
සගාරවො	318
සග්ගං	46, 160, 172, 174 310, 412
සග්ගසංවතනනිකං	166
සග්ගගාමිනං	360
සග්ගපරුසණා	36
සග්ගාපායං	298, 312
උඬගං	62, 114
සඬගමො	64, 116
සඬගාතිගො	6
සඬගාමගතානං	390
සඬගාමෙ	154, 158, 394
සඬගාමෙසුං	154, 156
සඬගාමෙසානනී	400
සඬගමව	358
සඬගාගකං	416
සඬසං	42, 362, 392
සඬසාපිං	48, 202
සඬසාපිපාරානො	312
සඬසිනො	130
සච්චං	22, 78, 224, 228, 302 308, 382, 406, 408, 410
සච්චවාචො	406, 408
සච්චවාදී	126
සච්චිකතා	192
සච්චිකතා	254, 288, 290, 306 346
සච්චිකරොථ	192
සච්චිකිරියාය	386, 388
සච්චාතං	82, 84
සච්ඡතෙ	70, 80
සච්ඡන්තො	204
සච්ඡායබහුලො	360
සඤ්චරති	278
සඤ්චිඤ්ඤායුං	224
සඤ්චිතනාති	224
සඤ්චතෙති	340
සඤ්චායති	114
සඤ්ඤපෙත්තුං	150
සඤ්ඤය	336

ස	පිට්ඨකයානි
සඤ්ඤවිඤ්ඤාණසංඛිදා	4
සඤ්ඤවෙදසිතනිරොධං	282
සඤ්ඤප්පනබ්බනිවර්ථද	342
සඤ්ඤප්පන විපපමොක්ඛා	278
සට්ඨිතිසසිතා	334
සණතෙ	362
සණ්ඨානො	358
සණ්ඨාසි	152
සණ්ඨං	406, 408, 410
සණ්ඨවාචො	406, 408
සතංකඤ්ඤසංසාරානි	376
සතංසංසාරානං	258, 270, 274
සතා	98
සති	218, 308
සතිමා	24, 54, 100, 230, 278 352
සතො	24, 44, 46, 48, 50 102, 196, 208, 290 352, 368, 374, 398
සතො සම්පජානො	202
සතනකබ්බතනුං	168
සතනධා	96
සතනමාසිකො	304
සතනවනපදානි	408, 410
සතනා	25, 34, 108, 138, 140 178, 192, 230, 238 358, 402
සතනියා	24, 32, 102
සතනිසුළුපමා	234
සත්ථං	220, 222
සත්ථමලං	80
සත්ථවාගං	342
සත්ථා	4, 86, 126, 128, 130 186, 216, 218, 232, 274 276, 284, 336, 390, 392
සත්ථිපදෙ	98
සත්ථුදසානකමසතා	344
සත්ථුවණ්ණහතො	126
සත්ථුසංසතකාරිතා	348
සත්ථො	66
සදණ්ඩාවචරා	398
සදත්ථපරමා	394, 398
සදෙවකෙ	252, 286, 300 368, 380, 418

ස	පිට්ඨකයානි
සද්දෙවමනුස්සාය	252, 286, 300 368, 380
සද්දපරිත්තාසි	360
සද්දමනුස්සාවෙසි	376
සද්දභානො	38, 382
සද්ද	150, 204, 208, 210 238, 360
සද්ධිමම	32, 34, 108
සද්ධිමමගරුතො	254
සද්ධිමමසවණං	374
සද්ධා	40, 46, 76, 82, 350 354, 382, 412, 414
සද්ධාබ්ඡං	308
සද්ධාසිකො	184, 272
සද්ධො	80, 174, 176, 184
සතතෙ	14
සතනනතො	36, 338
සතමානො	24
සතනරමානො	96
සතනසාමි	240
සතනසෙය්‍යං	194
සන්නානකං	16
සනති	4, 28, 40, 192, 288
සනතිකො	4, 12, 224, 226, 254 268, 276, 288, 292 294, 402, 414, 426
සනතිට්ඨාමි	1
සනතිපෙකො	4, 6, 104, 120
සනතුට්ඨා	122
සනො	36, 40, 134, 170, 248 256, 330, 338, 360, 394
සන්ධං	32, 34, 76, 108
සන්ධාරෙ	304
සන්දසොති	204, 206, 338, 342 344, 374
සන්ද්ධිකො	18, 20, 214, 216, 390
සන්ධාය	118, 364
සන්ධුපායති	302
සනනසතිනා	154, 156
සනතිග්ගණාමි	424
සනතිපතිනා	46, 328
සනතිසිනොසු	314
සනතිසිවෙසු	14
සනතිසසිතො	70

ස	පිට්ඨකයානි
සනතිසිතො	293
සපකොසු	26
සපදනං	254, 296
සපරිග්ගනං	56
සපසු	400
සපකොසු	294, 368, 378, 380
සපපරුජවණණං	194
සපසුත්තං	194
සප්පිනා	296
සප්පරිසො	166, 406, 408, 410
සබ්බකම්මකම්මසප්පකො	244
සබ්බකාමසම්මාදාය	386, 388
සබ්බගන්තප්පමොචනං	374
සබ්බගන්තප්පතිත්තං	368
සබ්බගන්තෙති	378
සබ්බබ්ගසම්පන්නං	348
සබ්බවෙනසො	204, 338, 342 344, 374
සබ්බට්ඨිතිනං	346
සබ්බත්ථ	138, 236, 238
සබ්බද්දො	56
සබ්බදුක්ඛිප්පභාණාය	240
සබ්බදුක්ඛා	34, 70, 108, 308
සබ්බධි	8, 52, 94
සබ්බතික්කමො	346
සබ්බතිවෙසනෙසු	22, 42
සබ්බතිස්සග්ගා	102
සබ්බපාණිතං	402
සබ්බපාෂෙති	192, 194
සබ්බබ්බතිනුත්තා	240
සබ්බභුතානුකම්පි	202
සබ්බයොගෙති	380
සබ්බරත්තිවාරෙ	360
සබ්බලොකං	350
සබ්බවිදුං	58
සබ්බවෙරභසාතින	220
සබ්බසබ්බාරසම්මො	248
සබ්බාකාරවරුපෙතෙ	284
සබ්බාභිතු	244
සබ්බා දිසා	142
සබ්බුපට්ඨිතං	196
සබ්බුපට්ඨිතිස්සග්ගො	248
සබ්බි	32, 34, 108, 134, 302
සබ්බසුද්ධං	192

ස	පිට්ඨකානි
සමුහමකෙ	252, 286, 300, 368 380
සමුහමචාරයෝ	216, 218
සභා	328, 330
සභාධම්මං	328
සමං	8, 16, 110
සමබ්බිභූතා	10, 148
සමචරියා	186
සමචරියාය	176, 184
සමච්ඡන්දාසං	226
සමජ්ඣිකා	290
සමජ්ඣායං	188
සමඤ්චරා	420
සමඤ්ඤානෝ	126
සමඤ්චරෙ	212
සමඤ්ඤා	28
සමණ	102, 194, 204, 210, 212 224, 226, 292, 308
සමණකා	328
සමණත්තාගමණකපණ්ණාසක වණ්ණිකාසංචාරානං	112
සමණත්තාගමණා	130
සමණී	242
සමණ්ණාසනස්සා	86
සමන්තානි	106, 408, 410
සමතික්කමම	208
සමතික්කමෙ	240
සමධිගස්සා	160
සමන්තරා	284
සමනුඤ්ඤාදා	4, 86, 276
සමනුපස්සති	126
සමන්තචක්කු	250
සමන්තානෝ	250
සමන්තා	298, 342
සමන්තාගතෝ	18, 20, 118, 182
සමන්තාගර්චා	204, 206, 210 338, 342, 344, 374
සමන්තාසං	348
සමන්තාසති	348
සමපටිනා	10, 148, 420
සමයං	1, 98, 102, 108, 116, 126 146, 194, 196, 200, 202, 204 208, 212, 214, 216, 220, 222 232, 248, 258, 264, 278, 282

ස	පිට්ඨකානි
සමයං	286, 288, 292, 306, 322, 332 346, 348, 352, 354, 356, 358 360, 362, 364, 366, 368, 370 374, 378, 380, 384, 386, 388 392, 406, 408, 426
සමයෙත	38, 140, 142, 144, 146 148, 152, 200, 202, 204, 206 208, 210, 214, 216, 220, 222 258, 266, 268, 270, 286, 312 316, 320, 322, 326, 340, 342 350, 352, 354, 356, 358, 360 362, 364, 370, 374, 376, 378 390, 402, 404, 414
සමලක්කරිකා	330
සමලෙභි	250
සමාගතා	342
සමාගමමන	360
සමාවරෙ	132
සමාදායෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමාදායංසු	48
සමාදාය	326
සමාදින්නාත්තා	406, 408, 410
සමාදින්නානි	406, 408, 410
සමාදිසි	412
සමාදිසිකා	412
සමාධිකානිකෙත	182
සමාධිසමපන්නතරං	252
සමානසුඛදිකෙතා	358
සමාපජ්ඣි	382, 284
සමාපජ්ඣිකා	258, 262
සමාපත්ති	288
සමාපන්නං	262
සමාරකෙ	252, 286, 300, 368, 380
සමාසෙථ	32, 108
සමාභිනෝ	100
සමිනාමි	120, 334
සමුග්ගතා	374
සමුච්ඡිනෝ	334
සමුඤ්ඤාකං	36
සමුට්ඨාය	370
සමුග්ගාපෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමුදානිතරෙ	404, 406

ස	පිටිබ්බකානි
සමුද්දාරමා	12
සමුද්දො	118, 128
සමුපබ්බුලොහා	180, 182, 390, 392 396, 404
සමුප්පනො	76, 246
සමුසායං	384
සමුලං	30, 120, 220, 222, 324
සමුහනා	238
සමෙව්ව	202, 332
සමෙන	38
සමොදකං	250
සමොදහං	14
සමොධානං	160
සමපවුරු	202
සමපජානමුසා	140, 372
සමපජානො	24, 48, 50, 54, 196
සමපජ්ජති	222, 230
සමපචුපායති	302
සමපනො	298
සමපසොජේසුං	426
සමපරාසිකං	66, 136, 160, 170 178
සමපරාසො	60, 62, 198
සමපරේනෙ	258
සමපලිහග්ගෙති	224
සමපසං	60, 104, 132, 186, 424
සමපසංනං	298, 300
සමපසංමානො	328
සමපහංසෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමපාදෙථ	282
සමපුමිජ්	314
සමථලං	134, 180
සමථසෙසා	368
සමබ්බකො	74
සමබ්බර්මයං	424
සමබ්බරො	424
සමබ්බුලා	32, 116, 126, 142, 144 154, 156, 206, 214, 224, 356 362, 402, 404, 426
සමබ්බාධපට්ඨනො	94
සමබ්බාධා	14
සමුද්ධිමහනං	258

ස	පිටිබ්බකානි
සමුද්දො	12, 28, 58, 204, 284 344
සමොධං	324
සමොග්ගානි	224
සමොසෙඤ්ඤං	224
සමොඤ්ඤති	290
සමොතං	244
සමොගා	402
සමොහානි	246
සමොග්ගනා	144
සමමදඤ්ඤා	290
සමමදඤ්ඤාය	8
සමමදඤ්ඤාච්ඡිත්තනා	134
සමමදොච 132, 254, 288, 290, 306	
සමමනති	402, 404
සමමප්පධානා	192
සමමා ආජිවං	164
සමමාකමමනාං	162
සමමාදිට්ඨිං	162
සමමාදිට්ඨිපුරෙජවං	58
සමමාපට්ඨනො	334
සමමාපාසං	144
සමමාචාරං	162
සමමාචාරායං	162
සමමාසබ්බකපං	162
සමමාසතිං	162
සමමාසමාධිං	162
සමමාසමුද්දො	18, 20, 216, 254 278, 280, 282, 390, 392, 418
සමමාසමුද්දොදෙසිනං	344
සමමාසමොධං	130
සමමිඤ්ඤති	248, 258, 262, 264 266, 278, 284, 404, 406
සමමිඤ්ඤාය	256, 258, 262, 264 266, 282, 404, 406
සමමුඛා	150, 344, 346, 348, 394
සමමුඛිභූතෙ	280
සමමුති	246
සමමුලානං	374
සමමෙඤ්ඤං	44
සමමොදනිකං	130, 286, 294, 312 324, 328
සමමොද්	130, 286, 294 312, 324, 328

ස	පිටුවකිනි
සමමොහං	44, 46
සයං	285
සයනාසනං	116, 361
සයාමි	202
සරං	414
සරණං	94
සරිකෙයා	126, 132, 288, 290 306, 310, 322, 321 326, 328, 330
සරති	230
සරදසමයෙ	124
සරන්තානං	342
සරු	12, 30, 32, 290
සරුජිකා	290
සරිරං	134, 366
සරිරන්තිමධාරිතං	64, 116
සරුපාති	338, 340, 342 344, 346, 348
සරෙන	280, 340
සරෙයසාථ	392
සලං	194, 202
සලවිභිසං	354
සලලිඛිතගන්තො	152
සලලත	74
සවණීයෙත	340
සවිතකකා	334
සවිපාකො	62
සසංඛාර නිශ්ශය්‍යාවාරිතවතං	52
සසඤ්ඤිමභි	120
සසන්තාවචරු	398
සසල්ලා	202
සසිරං	298
සසුතො	264
සසුතෙණව්‍යාගමණීයා	252, 286 300, 368
සසුදෙව්‍යා	158
සහපරිනිබ්බාණං	284
සහබ්බජං	36
සහව්‍යානං	322, 412
සහසං	278, 332, 408, 410
සහසංකඛිතභ්‍යං	266
සහසංතොජන	404
සහසංයාගිතං	36, 38
සහසංයුතනං	400, 416, 418

ස	පිටුවකිනි
සහසංලොකධාතුං	280
සහාවරිතෙන	128
සහායො	66
සා	
සාකච්ඡාය	148
සාකට්ඨිකවිනායාය	110
සාකට්ඨිකො	110
සානතං	34, 108
සාතොදකා	166
සාන්තං	192
සාණං	166
සාණසාට්ඨිවන්තො	210
සාදයාමසෙ	352
සාදනෙසු	420
සාදිගන්තො	146
සාදුතරං	78, 380, 382
සාධාට්ඨිකො	380
සාධු	22, 138, 374
සාධුසමමනා	130
සාපනෙය්‍යං	166, 168, 170
සාමඤ්ඤං	14, 92
සාමඤ්ඤප්පතනා	126
සාමෙය්‍යං	220
සාමිච්චිපට්ඨනො	392
සායනීයං	288
සායනසමයං	146
සායපාතං	326
සායනනාතෙන	328
සාරතතරතනා	144
සාරතනා	140
සාරපිං	58
සාරමං	320
සාරමබ්‍රහ්මලෙන	320
සාරාණීයං	130, 286, 294, 312 324, 328
සාරිකා	202
සාලමුලෙ	238
සාලරුක්කමුලෙ	320
සාලවනෙ	282, 320
සාවකසුභං	278
සාවකසමෙය්‍යං	392
සාවකො	208, 220, 280

සා	පිටියබ්බානි	සි	පිටියබ්බානි
සාවෙනි	318, 346, 424	සිසං	190, 214, 216, 300
සාසපමුහනී	272	සිහසමො	128
සාසනෙ	220, 346	සිහසෙය්‍යං	48, 196, 202
සාහු	16	සු	
සාලිකා	340	සුකරො	20, 22
සි		සුතුසලසමපභට්ඨං	124
සිකබ්බි	176	සුක්කං	378
සිකබ්බො	348	සුඛං	136, 154, 230, 256, 270
සිකබ්බබ්බං	162		274, 286, 334, 358, 370, 374
සිකෙබ්	214, 216		378, 380, 382, 386, 388, 422
සිකෙබ්ථ	86	සුඛං සෙති	76
සිබ්බි	282	සුඛජීවිතො	116, 364
සිගාලො	128	සුඛදො	56
සිඛ්‍යාපකෙත සිඛ්‍යාපකං	378, 380	සුඛථලං	56
සිඛ්‍යාමි	364	සුඛවිපාකං	166
සිතං	352	සුඛවිහාරාතං	346
සිතො	322	සුඛාවහානි	4, 6, 104, 126
සිච්ඡලා	92	සුඛිතා	98
සිතාතා	302, 328	සුඛි	38, 304, 352
සිතාතමනොදකං	70, 80	සුමුමො	24, 292
සිතෙහං	244	සුබෙති	116
සිමබ්බිසම්	400	සුඛො	10, 284
සියා	392	සුගතප්පසථං	40
සිරසා	230, 318, 346, 378	සුගතිං	172, 174, 412
සිරිංසපා	278	සුගතො	130, 188, 190, 192, 194
සිවං	324		196, 200, 202, 212, 214, 226
සි			228, 250, 274, 312, 336, 390
සිතස්ස	84		392
සිතිභුතො	256, 378	සුග්ගතිං	34, 108, 178, 366
සිතොදකා	166	සුමරිතං	136, 138, 172, 174
සිද්ධි	100	සුමාරුරුපං	322
සිලං	104, 148, 188, 412, 414	සුමිගවෙසිතො	364
සිලකබ්බෙත	182	සුමිණෙණා	78, 382
සිලතිපෙඨා	302, 328	සුමිත්තා	134
සිලබ්බා	52	සුමිත්‍රපුරුථං	404
සිලවති	158	සුමිරිසෙසව	346
සිලවනො	218, 402, 404	සුමෙතසො	8, 52, 86, 98
	406, 416	සුරුමපති	418
සිලසමාගිතා	90	සුරා	302, 410
සිලසමපනනාරං	252	සුරාතො	148
සිලසමපනො	132, 416	සුරුකිනති	60, 104, 188
සිවමිකං	310	සුඤ්ඤං	322
සිවමිකආරං	376	සුඤ්ඤගෙනාති	194
		සුඤ්ඤමගාරනති	196

සු	පිට්ඨකයානි
සුඤ්ඤාගාරෙ	392
සුඤ්ඤාගාරගතො	194
සුණන්නි	204, 338, 340, 344, 374
සුතං	1, 130, 200, 202, 204, 214 220, 222, 232, 248, 258, 276 278, 282, 286, 320, 332, 360 364, 372, 412, 418, 426
සුතවා	184, 298
සුතනපපවුදො	258
සුතනා	6, 8
සුතා	360
සුතාන	360
සුදං	418
සුදන්නො	126, 302
සුදස්සනමාණව	152
සුද්ධකාරං	90
සුද්ධතාරං	62, 114
සුද්ධබ්බං	64, 116
සුද්ධසිතං	392
සුද්ධකුමාරො	180, 182
සුද්ධො	296
සුද්ධං	374
සුද්ධසිංහාරසුද්ධො	246
සුද්ධාමාසො	268
සුද්ධං	188, 296, 302
සුද්ධිමග්ගං	188
සුද්ධො	188
සුධම්මතං	384
සුතිමිත්තං	414
සුතිහතං	56
සුතානා	148
සුඤ්ඤකාය	298
සුපට්ඨනො	392
සුපණ්ණො	468
සුපති	352
සුපතිත්තං	166
සුපරිකමමකතො	124
සුපිතෙන	354
සුප්පථිගගං	238
සුප්පථිගසාරකම්මුලො	238
සුපෙ	202
සුපොරිසො	198
සුප්පගභිතං	358
සුප්පට්ඨිදා	8

සු	පිට්ඨකයානි
සුප්පට්ඨිතං	412
සුප්පසිතං	234
සුබ්බතං	420
සුබ්බමානං	266
සුභගියං	158
සුභාමිතං	52
සුභාසිතං	36, 40, 148, 178, 320 336, 338, 396
සුභාසුභං	190
සුභුමිං	416, 418
සුභො	124
සුමනො	110
සුමනාමනානිතො	420
සුමේධො	28, 120, 268
සුමිට්ඨං	300
සුරියසමිං	12
සුරියෙ	196
සුලඛං	216, 218, 332, 334
සුලහං	136
සුචණ්ණං	212
සුචණ්ණජනො	148
සුචණ්ණපබ්බතස්ස	212
සුචාතයො	226, 228, 424
සුචිජාතං	320
සුචිඤ්ඤපයෙ	250
සුචිමුතං	52, 416
සුචිමුතාවිතො	230, 256
සුචිලිතා	148
සුසංවුතං	190
සුසංවුතහො	126
සුසඤ්ඤානානං	148
සුසමාරභා	212
සුසමාහිතං	218, 336
සුසමාහිතහො	8, 52
සුසමුද්ධො	248
සුසමුද්ධං	8
සුසිකම්මිතො	182
සුසිලො	256
සුසු	20, 238
සුසුකාලකෙසො	214, 218
සුසුබං	208
සුසුතාගා	48
සුසුභානි	10
සුසුසුසා	12, 382

සං	පිටිකිකිකි
සුත්‍රං	300
සු	
සුකරං	314
සුච්ඡේද	368
සුපහතවිනේය	424
සුරේ	158
සෙ	
සෙබා	90, 278, 418
සෙට්ඨ	78, 380, 382
සෙට්ඨසංඛ්‍යාපෙස	174, 176
සෙට්ඨිනනං	168
සෙතකා	166
සෙති	154, 286, 378
සෙතුකාරකා	60
සෙනො	120
සෙනං	154, 156, 230, 236, 280
	282
සෙනාසනානි	278
සෙමානං	222
සෙය්‍යථාපි	118, 124, 132, 166
	172, 174, 178, 190, 224, 228
	248, 258, 262, 264, 266, 274
	278, 282, 288, 302, 306, 330
	342, 404
සෙය්‍යථාපි තාම	406
සෙය්‍යපීදං	130, 362
සෙය්‍යරේ	378
සෙය්‍යාවසථපදිපෙය්‍යසා	174
සෙය්‍යො	32, 40, 108, 144, 314
	370, 376
සෙලං	224, 230
සෙලා	186
සෙලේ	250
සෙට්ඨි	194
සෙට්ඨ	24, 278
සෙය්‍යාති	154
සො	
සොකං	258
සොකනාසනො	254
සොකපරිදේවද්‍රව්‍යකිදේමනස්ස	
පායාසධම්මො	162
සොකපරේතස්ස	222
සොකමජේකි	34, 108

සො	පිටිකිකි
සොකාවතීභේණං	222, 230
සොගතීකො	274
සොවතී	34, 108, 196, 286, 308
	334, 382, 422
සොවේය්‍යං	148
සොභිකාකිරිසුද්ධං	194
සොභේකා	190
සොතං	92, 210, 340
සොතසමාපනනං	278
සොතසමාපනනං	210
සොද්ධං	374
සොතනං	304
සොතනුං	202
සොත්ථි	98, 102
සොපපං	202
සොපපසි	196
සොහති	344
සොහෙට්	386, 388, 396
සොරච්චං	308
සොරතා	390
සොවග්ගිකං	166
සොය්‍යාමි	374
සොලසිං	376, 414
සොලසිං කලං	376
සොනනරා	370
සොනනානෙ	218, 316, 386, 388
	396
සොගතං	258, 250
සොකාරේ	250
හ	
හංසං	268
හසුද්ධරේ	144
හට්ඨකෙසො	210
හතජානිසු	126
හතපුත්තං	236
හතපිකායං	156, 188
හතපිකිකිකි	172, 174
හතපිපදං	160
හතපිපුදානි	186
හතපිරතනෙත	178
හතපිරතවණ්ණං	190
හතපී	376
හතෙත	298
හදයං	202, 228, 302, 368, 380

න	පිටියකිනානි	නි	පිටියකිනානි
හදයසංසාදුපතනිං	86	නිමිවනතපසො	212
හනතාරං	158, 342	තිරඤ්ඤසං	166, 168
හනනි	276	තිරඤ්ඤසුචණ්ණං	186
හනනිං	158	තිරි	24, 308
හඤ	266	තිරි	56
හඤදානි භික්ඛවෙ	282	තිරිතිසෙධො	16, 300
හරනනි	166, 310	නි	
හරනෙතා	80	නිතජ්චං	182
හරයාමි	238	නිතතතරුපා	52
හරිතො	10, 228	නිලෙ	198
හවෙ	134, 380, 382, 394, 398	නිලෙයා	198
හව්‍යසෙසං	298, 300	නු	
හා		නුතතා	132
හාතවෙ	312	නුරං	22, 42, 128
හානිං	222	හෙ	
හාසපඤ්ඤා	342	හෙට්ඨිමෙත	280
හාසුපඤ්ඤා	122	හෙතුං	244
නි		හෙතුහභිතා	244
නිංසනනි	134, 180	හෙසානි	392
නිනානුකමපි	204	හො	
නිනාය	192, 372	හොතබ්බං	360
නිත්ථා	18, 20, 30, 214, 302	හොති	374
නිච්චනතං	212	හොතිසි	352